Ч. 51. Львôвъ, Середа 2. (14.) Липня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты, щобы завчасно могли мы означити число примѣрникôвъ и щобы не послѣдовала ніяка перерва въ высылцѣ нашои часописи.

На опаскахъ означено кождому зъ Вп. Читателѣвъ нашихъ, доки предплата заплачена, тожь просимо пôсля того надсылати дальшу и залягаючу предплату.

Рôвночасно просимо о якъ найскорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Колибы кто зъ Вп. Предплатителѣвъ не желавъ собѣ дальше предплачовати нашу часопись, зволитъ намъ нынѣшне число звернути.

Въ сѣмъ пôвроцѣ подамо въ фелетонѣ нашои часописи **нову оригинальну повѣсть.**

Предплата стоитъ на чвертъ року 2 зр., — на пôвъ року 4 зр. а. в.

„Економична“ пожичка!

II.

Пôдъ шумнымъ покликомъ „wielkie środki na wielkie klęski narodowe“ пôдносятся проекта затягненя 6—10-міліоновои краєвои пожички економичнои. „Межи дѣлами великого економичного значеня — говорятъ дальше нашѝ краєвѝ „економисты“ — занимаютъ перше мѣстце средства комуникаційнѝ с. е. дороги: битѝ гостинцѣ и желѣзницѣ. Теперь надаєся добра способнôсть ступити въ тôмъ направленю наперед, бо маємо ажь три проекта желѣзниць: а) желѣзницѣ Гусятыньско-Станиславôвскои, въ полученю съ трансверзальною, великои ваги стратегичнои для державы, отже вымагаючои сильнои и коштовнои будовы, якъ для первостепенныхъ желѣзниць; b) желѣзницѣ другорядноі (вициналыои) Ярославъ, Рава руска, Белзъ, Сокаль; c) желѣзницѣ другорядноі Тернопôль-Гусятынъ“. Будова тыхъ трехъ желѣзниць маѣ бути тымъ великимъ економичнымъ дѣломъ, котре выратуѣ насъ въ „narodowej klęski“, а „велике средство“ до того — то пожичка 6—10-міліонова, бо „всяка продукція, чи рôльнича чи промыслова, муситъ мати забезпечену можнôсть легкого, дешевого и скорого обороту, бо тôлько въ такôмъ случаю буде могла користати зъ торговельноі конъюнктуры и выдержати на европейскихъ торгахъ конкуренцію зъ иншими продуцентами, взростати до що разъ бôльшихъ розмѣрôвъ и тымъ способомъ съ кождымъ рокомъ скрѣпляти и пôдносити загальный добробытъ краю“. Тая 6—10-міліонова пожичка мала бы бути менше бôльше такъ роздѣленою: 2—3 міліоны на покрытье недобору краєвого фонду, 2—4 міліоны на беззворотну пожичку для желѣзниць другорядныхъ, 2 міліоны на регуляцію рѣкъ и высушенье багнискъ, а решта на закупно грунтôвъ пôдъ желѣзницѣ, на покрытье дальшихъ можливыхъ недоборôвъ, на запомоги для повѣтôвъ на будову дорôгъ и т. д. Головна отже цѣль тои пожички малабы бути все таки будова желѣзниць. Чижь дѣйстно будова всѣхъ тыхъ желѣзниць такъ конечна, такъ для краю пожиточна и спасительна? Чи зарадитъ така економія нашôй краєвôй нуждѣ? А треба при тôмъ памятати, що на будовѣ тыхъ желѣзниць не кôнчится еще будова всѣхъ дорôгъ. „При звычайныхъ (с. е. дотеперѣшныхъ) средствахъ матеріяльныхъ, якими розпоряджуѣ нашь фондъ краєвый, якѝ на тую цѣль можутъ обертати повѣты и громады, — ледво за 40—50 лѣтъ одержитъ нашь край повну сѣть мурованыхъ дорôгъ, выказану вже черезъ кр. Выдѣлъ яко необходиму для розвою краю“, говоритъ на иншôмъ мѣстци (ч. 153) Gaz. Nar. Такъ отже кромѣ желѣзниць остаѣся будова краєвыхъ дорôгъ, а дальше еще и будова дорôгъ доѣздовыхъ до стацій желѣзниць. Число сихъ послѣдныхъ дорôгъ збôльшится дуже значно при збôльшеню желѣзниць. Такимъ чиномъ маємо передъ собою справдѣ величезну сѣть всѣлякихъ дорôгъ желѣзныхъ, головныхъ и доѣздовыхъ, краєвыхъ-мурованыхъ, повѣтовыхъ и громадскихъ. Справедливо можна спытати, чи справдѣ то мусимо наразъ ôмотатися такою сѣткою и чи ôтси то маѣ розпочинатися наша „економична“ праця?

Добра то рѣчь мати битѝ гостинцѣ и желѣзнѝ дороги. Тôлькожь на що тіи дороги? Кто то ѣздитъ тыми дорогами, кто зъ нихъ найбôльше користаѣ. Мы дуже радилибъ нашимъ „економистамъ“ Gaz. Nar. и Dzien. Pol. переѣхатись желѣзницями Кароля Людвика и Львôвско-Черновецкою, або й Альбрехтôвскою — тôлько не за „вôльною картою“ въ II клясѣ вкупѣ съ панами и высшою интелигенцією та великими купцями, але третою клясою. Ôттамъ середъ запаху цибулѣ змѣшанои съ найпослѣднѣйшими сортами бакуну и мачки, середъ бебехôвъ жидôвскихъ и всѣлякого рапутя выявляѣся тая „ludność spragniona zarobku“ въ засаленыхъ або дôхтемъ обляныхъ кафтанахъ и капотахъ, скрегочуча нѣмецко-рускопольскимъ жаргономъ, въ котрôмъ що друге слово „Geschäft“ або „ranesch.“ Зъ рѣдка тôлько побачишь мѣжь сею чорною масою гдесь не гдесь нашого селянина або мѣщанина, частѣйше нашихъ рекрутôвъ, часомъ якого згôнника або ремѣсника; але се микроскопичный процентъ тои масы люду, що ѣздитъ третою клясою. Тая харкотяча людность якъ чорне гайвороня облягаѣ всѣ двôрцѣ нашихъ желѣзниць, она наповняѣ особовѝ возы третои клясы своею вонею, она напаковуѣ товаровѝ поѣзды збôжьемъ, шкôрами, худобою и всякою всячиною. Для тои то людности дуже користно мати по всѣмъ краю такѝ „скорѝ и дешевѝ“ артеріи торговельного обороту, бо вся галицка торговля, скажѣмо собѣ правду, почиваѣ въ рукахъ тыхъ жидôвъ, що то не сѣютъ, не орютъ а зъ цѣлого краю збираютъ чи за безцѣнъ выдурюютъ овочѣ людскои працѣ, ними торгуютъ, ихъ свѣтами перевозятъ и зъ того транспорту по краєвыхъ желѣзницяхъ и зъ того торгу свои капиталы збиваютъ. Тожь и мы не перечимо пожиточности желѣзниць, але ставляѣмо пытанье: кому они пожиточнѝ? Желѣзницѣ служатъ головно оборотови продуктôвъ с. е. торговлѣ, а коли торговля почиваѣ майже выключно въ рукахъ жидôвъ, то и пожитокъ зъ желѣзниць иде головно но користь жидôвъ. Якъ пр. маѣся желѣзниця до продукціи рôльничои? Чи збôльшаѣ она у насъ ту продукцію? Нѣ! Пригляньмося рôльничôй продукціи на грунтахъ близько желѣзниць а на грунтахъ ôтдаленыхъ, а не побачимо ніякои рôжницѣ ани въ скôлькости ани въ якости рôльничои продукціи. Рôжниця тôлько въ перевозѣ збôжя и иншихъ продуктôвъ рôльничихъ. Коли богато желѣзниць, то перевôзъ товарôвъ стаѣ не тôлько скоршій але и дешевшій, бо желѣзниця обертаючи бôльшою масою капиталôвъ, и перевозячи бôльшѝ масы може при низшôй цѣнѣ перевозовôй вытягати великѝ зыски. Съ кимъ же конкуруѣ желѣзниця въ перевозѣ товарôвъ? Ото не съ кимъ иншимъ якъ зъ дотеперѣшными перевôзниками. А кто були и суть тіи перевôзники у насъ, се кождый знаѣ, кто мавъ случайнôсть бачити галицкѝ транспорта зложенѝ въ цѣлыхъ десятокъ або и сотень селяньскихъ возôвъ навюченыхъ пашнею. Доси ишовъ зыскъ зъ перевозу збôжя и иншихъ продуктôвъ рôльничихъ хочь въ певнôй части таки нашимъ селянамъ и то въ пору, коли у нихъ кôнчится польна робота а наступаѣ осѣнь и зима. Отже желѣзниця выступаючи до

Слôвце о нашихъ женщинахъ.

Допись зъ надъ Буга.

Почтенна Редакція „Дѣла“ заявила въ ч. 46. — що вже въ кôлькохъ статіяхъ пôднесла такъ животне пытанье дотычаще выхованя женщинъ рускихъ и потѣшила насъ, що не всѣмъ Русинкамъ „чужій народный патріотизмъ и що не всѣ стыдаются рускаго языка“. Мы селюхи не перечимъ, що во Львовѣ — въ тôмъ центрѣ Руси — где тôлько товариствъ рускихъ, где тôлько газетъ рускихъ выдаѣся, где тôлько памятокъ народныхъ переховуѣся, где ôтъ часу до часу памятнѝ роковины, аматорскѝ представленя, рускѝ балѣ и фестины уряджуются, где навѣть товариство рускихъ Дамъ завязалося, не тяжко подыбати Русинокъ, котрѝ що до патріотизму бодай яко дилетантки выступаютъ, але у насъ якъ то кажутъ „на провинціи“ здаѣся, що женщины засуджены за якусь кару на темноту, котра не даѣ имъ спôзнати свого призначеня и перенятися идеею народною. Не женщины тому винны — але чи не той еще середновѣчный духъ часу, котрый зле зрозумѣвши слова Ап. Павла: „женщина въ церквѣ да молчитъ“ домагався, щобы женщина всюды мовчала, бо мовляли старѝ люди, мовчанье належитъ до скромности женщины; ôтъ наговорится доволѣ въ кухни та досыть въ неи.*) Наслѣдствомъ того мовчаня було, що дѣвчата формально выключено ôтъ систематичного побираня навѣть елементарнои науки и нынѣ не трудно подыбати рускѝ женщины, котрѝ маючи доперва около 30 лѣтъ не умѣютъ по руски ани читати ани писати.

Щожь ту говорити о знаню своєнародноі исторіи, литературы, етнографіи, где тамъ може бути понятье о якôйсь идеи? Они навѣть були въ первостепенныхъ пенсіонатахъ львôвскихъ (пôсля звычайного понятя тымъ лучшій пенсіонатъ — чимъ бôльше платится) черезъ кôлька лѣтъ на едукаціи и покôнчили науку съ найлучшимъ успѣхомъ, але таке выхованье то було лишь обаламученье рускихъ дѣвчатъ за великѝ грошѣ. Кôлька фалшиво акцентованыхъ слôвъ въ французского языка, щось троха по нѣмецки, отъ бодай „коменюшъ“, зъ польского може еще найбôльше — наука немилосердного мальтретованя фортепяну и якѝсь нездоровѝ мріи „za ideałami“ — се бувъ еквивалентъ за тыхъ 2000 зр., котрѝ коштувала „едукація“. За рущину мало кто дбаѣ, бо хлопскій языкъ не входивъ въ програму едукаціи! Такôй „панѣ“, пріѣхавшôй до дому зъ едукаціи, була вже сельска атмосфера за душна, она не чула пріятности въ домѣ простодушныхъ родичѣвъ — не мала съ кимъ розмовитися — а ôтъ простого народа утѣкала якбы ôтъ Готентотôвъ. По укôнченôй едукаціи не бралося вже якои людянои книжки до рукъ, хиба тамъ якій ефектовный романъ, що зъ двора выпожичила панѣ економова або лѣсничина съ препорученьемъ: „bardzo dobry“. Мама доучила еще конфитуры смажити и тѣсточка печи пôсля ôтвѣчныхъ „przepisów“ — и на тôмъ кôнчилося „absolutorium“. Тожь старый „Страхопудъ“, характеризуючи таку укôнчену панну, представивъ ей съ хохлею (варехою) чи съ пательнею въ рукахъ въ хвили, коли пытаѣся матери:

„Mamo, co to za instrument?“

(едукаціи документъ!)

Въ той способъ суть выхованѝ цѣлѝ генераціи женщинъ рускихъ безъ свѣдомости, яку они ролю маютъ ôтограти въ свѣтовôй цивилизаціи яко жѣнки и матери. И нынѣ, хотяй Русины пôдъ взглядомъ органичнои роботы около свого ôтродженя поступили напередъ, не много получшилася доля рускихъ женщинъ пôдъ взглядомъ ихъ выхованя въ народнôмъ дусѣ. Гдежъ нынѣ маѣте ôтповѣднѝ школы для дѣвчатъ рускихъ — чи може у pań Benedyktynek, Ormianek, Sakramentek, Sakrekierek? Навѣть и школа Ч. Василіянокъ пôсля мого мнѣнія не може ôтповѣдати нынѣшнымъ вымаганямъ науки. Щожь бо то за учительки? То женщины регулою ограничены на муры монастыря, вѣковѝ, знеохочены, часомъ и пристрастнѝ, они не квалификуются на педагогôвъ нынѣшного поступу. Ба, поминувши тое, и тамъ якъ кореспондентъ „Дѣла“ зъ Цѣшанôвского доноситъ, не учатъ лишь религію по руски. Нема отже высшои школы для нашихъ женщинъ, а треба ей доперва сотворити. Такѝ самѝ слова сказавъ п. Camille Sée на засѣданю французскихъ послôвъ (19/1 1880) въ такъ цивилизованôмъ краю якъ Франція, а мотивуючи свое внесенье о потребѣ лѣпшого выхованя женщинъ, говоривъ менше бôльше таке:

„Користь, яка выплываѣ зъ удѣленя высшои науки для женщинъ, не ѣсть може такъ велика, бо женщины зъ 18. або 20. р. житя маютъ иншѝ обовязки сповняти, але власне ходитъ о тое, щобы уможливити женщинамъ сповняти тіи обовязки. Женщина маѣ таке саме право побирати высшу науку якъ мужчина; не иде о тое, щобы зъ женщинъ поробити адвокатки, лѣкарки, але оставши жѣнками повинны они для власного добра и для щастя своихъ мужѣвъ въ товариствѣ людскôмъ а навѣть въ политицѣ ôтгривати певну ролю. Интересъ соспôльности вымагаѣ, щобы помежи мужомъ а женою пановала спôльнôсть идеи. Така

*) Зр. *Ѳ. М.* въ „*Сіонѣ*“. Ктось недавно въ однôй зъ рускихъ газетъ згôршившися тымъ, що семинаристки львôвскѝ спѣвали Службу Божу, робитъ увагу — „що женщина въ церквѣ да молчитъ“ —; але у насъ по селахъ въ часѣ Богослуженя спѣваютъ всѣ — а дѣвчата для чистого голосу еще красше якъ хлопцѣ; не знаємо отже способу заказати а опôсля сконтролювати, чи котра губы не отворитъ!

конкуренціи ôтъ разу убиває своихъ слабыхъ конкурентôвъ, ôтôирає нашому селянинови дотеперѣшный заробокъ знаный пôдъ назвою „фѣрманки“ и забирає зыски — для своихъ акціонерôвъ — людій або совсѣмъ чужихъ нашому краєви, або такихъ, що певно не належатъ до „убогои людности“, але до клясы великихъ капиталистôвъ. Кто хоче о тôмъ пересвѣдчитися, най поспитає селянъ жіючихъ навколо теперѣшныхъ желѣзниць, най погляне, якъ дуже упало у насъ число робочихъ коней, най остаточно спытаєся окружныхъ селянъ, чи богато полѣпшала ихъ доля ôтъ часу настаня желѣзниць. Погляньмо дальше на нашихъ ремѣсникôвъ и спытаймо, якій вплывъ маютъ желѣзницѣ на нашѝ краєвѝ ремесла. До недавна єще славились въ нашôмъ краю широко краєвѝ шевцѣ, кушнѣрѣ, ткачѣ и т. д. Нынѣ однакожъ ихъ слава притихла, ихъ кружокъ торговельный стѣснився на такъ званѝ закутки незасягненѝ желѣзницями, они самѝ що разъ зменшаются, малѣютъ и пôдупадаютъ. А чому? Бо желѣзницѣ — тіи скорѝ и дешевѝ артеріи всесвѣтного торгу засыпали край заграничными ремѣсничими выробами, съ котрыми нашѝ краєвѝ ремѣсники не выдержали и не могли выдержати конкуренціи, а то для того, що не були совсѣмъ пôдготовленѝ и выобразованѝ спôвубѣгатися съ чужосторонными въ ремѣсничихъ школахъ выобразоваными ремѣсниками. Можна казати, що консументы зыскали на тôй конкуренціи, хочь много далобыся сказати о правдивôй вартости тыхъ заграничныхъ продуктôвъ, — але продукція краєва безперечно упадала и стратила дуже много. Грôшь нашъ иде въ руки заграницѣ и въ того выходитъ, що мы споживаючи що разъ бôльше заграничныхъ товарôвъ, що разъ бôльше убожѣємо.

Комужъ помогли желѣзницѣ? Рôльництва они не двигнули, ремѣсництво краєве подôрвали, зарôбки зъ перевозу продуктôвъ ôтобрали въ свои руки, а взглядно въ руки чужихъ капиталистôвъ, промыслу не пôднесли, бо якъ давнѣйше такъ и нынѣ єго не маємо, — одна торговля, котрôй головно служатъ желѣзницѣ, оживилась, але на користь жидôвъ держачихъ краєву торговлю въ своѣмъ монополю, и въ користь заграницѣ. Теперь вже можемо по части зрозумѣти, що то за користь для нашого краю, а именно для нашого народа може на дальше выйти зъ „сѣти“ желѣзниць и на чію то користь мавбы край затягнути десятимиліонову „економичну“ пожичку, щобы будувати новѝ желѣзницѣ.

спôльнôсть и єдинôсть въ родинѣ повинна бути образомъ згоды и єдности въ народѣ.— Доки не отворится такихъ школъ, доти не можна сказати, що зробилося щось для реформы новои соспôльности. Молоде дѣвча опускає закладъ пересякнене пересудами и неспособне интересоватися роботою свого мужа. Такимъ способомъ житье новопôбраныхъ розпочинаєся ôтъ морального и интелектуального розводу. Половина людности и то бôльша половина росте безъ науки а прецѣнь ôтъ женщинъ залежна судьба народôвъ.“

(Конецъ буде.)

— **Число жителѣвъ Босніи и Герцоговины** пôсля спису зъ 15 червня 1879. Цѣле населенье выноситъ 1,142.147 душъ; зъ тыхъ 599.026 муж. а 543.121 женьскихъ. По религіи числятъ 442.500 могаметанъ, 487.022 гр. вост. а 208.950 лат. католикôвъ христіянъ, 3426 жидôвъ, а 249 особъ инакшихъ религій. Мѣстъ есть 37, передмѣсть 3, мѣсточокъ 34, селъ 4894. Загальне число хатъ: 187.510. Зъ мѣстъ маютъ найбôльше населенье: Сераєво 21.377 душъ, зъ тыхъ 14.848 могам. а 2077 жидôвъ; Мостарь 10.848, зъ того 6421 могам.; Банялюка 9560, зъ того 6474 могам. Мѣста заселенѝ найбôльше могаметанами.

Економична Реставрація

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянновского противъ „Просвѣтѣ“).

(Дальше.)

А ось вамъ гдеякѝ аргументы при дебатахъ надъ засадами того дорожного права выповѣдуванѝ! То вже належитъ до недиекрецій; бо такѝ рѣчи, розумѣєся, звычайно говорится тôлько въ „kole polskiem“, межи самыми своими. Але п. гр. Голѣєвскій, правдивый enfante terrible польского „koła“ — чи пригадуєте собѣ якій аргументъ ôнъ выповѣвъ тогды въ соймѣ на оправданье того, що громады повинны за панôвъ тягары тѝ поносити?

— „Wszakże gmina dostaje za to od każdego dworu po kilka tysięcy złr. rocznie!“ — За дармо, думаєте? Але гдежь тамъ, за роботу въ дворѣ и на двôрскихъ поляхъ; тôлько що п. „грабя“ уважає, що тая заплата то ласка, за котру хлопъ (окрôмъ, розумѣєся, дотычнои роботы) зôстає довжникомъ пана и повиненъ єму платити процента ôтъ свого зарôбку.

Можна собѣ пôсля сего дуже легко выобразити пана графа, якъ стоитъ передъ нимъ пôзнымъ вечеромъ робôтникъ, що черезъ день косивъ пану графови сѣно, и выдыхавъ що найменше за $2^1/_2$ шѣстки своѣи жизненои силы, а теперь съ шапкою въ руцѣ прійшовъ по заплату 2-хъ шѣстокъ*). П. графъ, выймаючи 20 кр.: „Masz tu, człowieku; a podziękuj i pamiętaj sobie, że ci się to nie należy i że mi to musisz bodaj czemś odpłacić!“ — Чижь не тоє выплыває зъ высше поданого аргументу въ соймѣ публично высказаного и черезъ никого зъ бôльшости незапереченого? Можнабы подумати, що п. графъ сказавъ простый абсурдъ, зъ непорозумѣня найпростѣйшихъ елементôвъ соспôльнои економіи. Алежь до того науки економіи не потрѣбно; п. графъ яко сельскій господарь — практикъ; а яко такій знає добре вартôсть роботы, бо неразъ давными часами, — може передъ 15. роками — мусѣвъ натерпѣтися страху, що єму пшениця на пни зогніє, бо ту горячій часъ робочій, а о робôтника тяжко; и знає также, що якбы єму громада не скосила, не зжала, то не мавбы и тыхъ кôлькохъ тисячь зр., про котрѝ говоритъ, зъ ôтки взяти. А коли мимо того такъ говоритъ, то очевидно констатує фактичнѝ ôтношеня и стверджує, що вже тогды тѝ ôтношеня у насъ рôвналися економичнôй неволѣ селянъ.

Буваютъ надзвычайнѝ выпадки, що безъ сильнои пресіи зъ горы або зъ долины таку неволю зносятъ добровôльно самѝ зъ тои неволѣ користаючѝ верствы; такъ примѣромъ у Франціи самѝ клясы привилѣованѝ зреклися въ однôй хвилѣ одушевленя всѣхъ феодальныхъ правъ, также и панщины. Але такѝ выпадки буваютъ въ исторіи дуже рѣдкѝ, а на всякій случай — не у насъ. Исторія Польщи ажь до найпослѣднѣйшихъ часôвъ се стверджає, якъ не можна яснѣйше, выказуючи, якъ не въ силу военного пôдбою якъ где инде, але въ мѣру ростучои переваги шляхты по надъ королѣвску власть, вольнѝ кмети пôдлягли насамперед пôдъ политичне, (взглядно войскове) верховодство сусѣдного шляхтича, потôмъ той шляхтичъ розтягнувъ надъ ними свою юрисдикцію, котра зразу яко публичный урядъ (à la „przełożeństwo obszaru dworskiego“) именемъ короля була выконувана, але (подумаймо собѣ примѣромъ хотьбы и въ нашихъ часахъ пана графа Г. судівю надъ хлопами, а понадъ паномъ графомъ ніякои власти окрôмъ єго, не протектора, але протегованого — короля польского) замѣнилась скоро въ приватне пана шляхчита право суду безъ апеляціи, въ кождôй, также и въ своѣй власнôй справѣ. Тогды вже очевидно, панъ, выплачуючи робôтникови за роботу, съ єще бôльшимъ правомъ, якъ теперь нашъ п. графъ, (пострадавшій нещасливымъ припадкомъ черезъ р. 1848 таку юрисдикцію) уважавбы бувъ за ласку заплаченье хлопови за роботу, до котрои мавъ предсѣ рôжнѝ средства єго присилувати; а що никто не звыкъ ласки высвѣдчувати день въ день и рôкъ въ рôкъ однымъ и тымъ самымъ особамъ и що такихъ, претендованыхъ паномъ графомъ процентôвъ набиралось за богато, то очевидно сама найбезстороннѣйша, впрочѣмъ черезъ самогожъ пана шляхтича арендована справедливôсть, наказувала заперестати такого дальшого вспираня звѣстного, певно власне тогды вынайденого „lenistwa“ „naszego“ chłopka.

(Дальше буде.)

*) Зрôвнай дата о робôтничôй платѣ, зôбранѝ за 1875—1876 рр. черезъ бюро статистичне; приходятъ тамъ мѣстцями навѣть низшѝ деннѝ заплаты. Правда, що то бувъ рôкъ голодный, зъ котрого купуючѝ роботу очевидно умѣли користати.

Бесѣда п. о. Іосифа Красицкого

выголошена на одинацятôмъ соймовôмъ засѣданю при дебатѣ надъ народными школами.

„Коли забираю голосъ въ сѣмъ дѣлѣ, чиню тоє не щобы пôдносити якѝ рекриминаціи, хотяй, яко заступникъ рускаго народа, мавбымь надто много причинъ и зъ того становища голосъ пôдняти. Не чиню того зô взгляду, що соймова дебата о рѣшеню школьного пытаня стала на иншôмъ становищи, якъ до теперь. Я забираю голосъ съ намѣреньемъ, щобы близше выяснити тѝ причины, котрѝ привели народнѝ школы до упадку, щобы тымъ чиномъ прислужитися якъ властямъ, котрѝ правлять школами, такъ и выс. соймови для лучшого єго орієнтованя. Закимъ приступлю до самого предмету, позвольте менѣ, пп., розправитися съ бесѣдниками нынѣшного пополудневого засѣданя пп. Савчиньскимъ и Романовичемъ. Хотяй тіи пп. хорошо говорили, все таки они, заперечаючи не опрокинули дѣйстного факту, що народнѝ школы въ нашôмъ краю упали на цѣлôй линіи. Менѣ здаєся, що въ ихъ бесѣдахъ було бôльше реторики, а менше безвзглядного трактованя самого предмету. Становища п. Савчиньского не можу инакше поняти, якъ тôлько що ôнъ говорившъ pro domo sua а п. Романовича мушу просити, щобы мене поучивъ, що то есть тѝ „prąd-ы“, на котрѝ ôнъ такій натискъ покладавъ. Може вы, панове, о нихъ що знаєте, я не знаю; я вже рано о тыхъ prąd-ахъ думавъ и думавъ, та ничого выдумати не мôгъ *(браво!)*. Колибъ я бувъ тôлько рано о тыхъ prąd-ахъ чувъ, бувбы я ихъ промовчавъ, але коли и пополудни зновъ чую, не можу ихъ лишити на боцѣ. Рано чувъ я (зъ промовы посла Гавзнера), що пануюча надъ Спреєю система кинула людскôсть о 50 лѣтъ назадъ и такожъ рано чувъ я, що школы, котрыхъ ядро, плянъ выходитъ зъ надъ Спреи, помогли на прахъ розбити австрійску армію пôдъ Кенигрецомъ. Отже якъ зъ однои стороны сказавъ п. бесѣдникъ, що пляны зъ надъ Спреи цофаютъ насъ о 50 лѣтъ назадъ, такъ зъ другои стороны ставивъ намъ школы зъ надъ Спреи за примѣръ и я мушу прійти до того заключеня, що у насъ треба такои системы и такои школы, зъ якои выйшли побѣдоносцѣ зъ пôдъ Кенігреца. Пôсля першои думки п. Гавзнера система зъ надъ Спреи шкôдна, пôсля другои хосенна. Двѣ тѝ думки годѣ въ логичну звязь звести, и я прошу тыхъ пп. сказати явно, що они черезъ тіи prąd-ы розумѣютъ.

Вертаю до предмету. Пôдъ часъ дебаты мы винили всѣхъ о упадокъ школъ а забули винити самыхъ себе! Булабы то похибка, якбы кто думавъ, що школа ажь теперь такъ несподѣвано упала тому, що намъ теперь упадокъ школы такъ яскраво представляєся. Нѣ, мои пп., я собѣ пригадую, що єще за намѣстництва Голуховского була въ єго месажѣ постоянна позиція о школахъ и тамъ розвôй шкôлъ що року являвся въ найкрасшôмъ свѣтлѣ. Тогды не кто другій, а я, по мысли рускихъ послôвъ при случаю заявивъ, що даты, на основѣ котрыхъ въ месажѣ такій розвôй шкôлъ бувъ представленый, то даты фалшивѝ, то даты официяльнѝ и я заявивъ, що я жіючи въ народѣ, не можу погодитись на такій поглядъ. На мои замѣты однако соймъ не зважавъ, бо, може бути, то були замѣты „ничтожного“ чоловѣка.

Пригадую собѣ єще щось. Въ р. 1878. пос. Качала а за нимъ Ковальскій зновъ звертали увагу выс. сойму, що школы упадаютъ; но выступивъ пос. Круковецкій *(весельбст)* а за нимъ пос. Савчиньскій и безъ пôдставы, безъ наведеня фактôвъ дементовали основнѣ бесѣды рускихъ послôвъ. Я жалую, що тогды соймъ не звернувъ уваги на тое, що говорится а тôлько уважавъ, кто говоритъ а всяке законодательне тѣло не повинно высокомѣрно зъ ока спускатѝ ніякихъ замѣтôвъ, котрѝ могутъ статися користнѣ для соспôльности. Отже думаю въ тôмъ лежитъ вина сойму, що давнѣйше не звернувъ бôльшои критики на школы и бôльшои уваги на погляды рускихъ послôвъ.

Нарѣкали тутъ гдеякѝ пп. дуже ревно на систему. Менѣ здаєся, що система, хотяйбы була найгôрша, то коли єсть добра воля, коли суть силы, коли организмъ добрый и устрôй складный, можна нею, хочь найгôршою добре и съ користію дѣлати. Отже я, по мому переконаню, не бачу такои великои ошибки въ системѣ; я бачу єи въ органахъ, котрѝ маютъ тую систему въ житье вводити. Повторяю, що намѣреньемъ моєи бесѣды єсть, своими увагами, на кôлько мене на тоє стати, тому дѣлу помочи. Може бути, що вамъ дѣло школьне ту во Львовѣ або въ Краковѣ та по другихъ бôльшихъ мѣстахъ въ иншôмъ свѣтлѣ представляєся; намъ въ селѣ оно дуже погано являєся. Колибы мене запытано, кто управляє по селахъ школами, я ôтповѣвбы: знаєте кто? матадоры! (*Голосы*: Co to matadory?) Н. пр. въ Снятынѣ рада школьна складаєсь въ 7 членôвъ. Прійшло до презентованя учителя; 6 членôвъ було на засѣданю, 7-ый нѣ. И згодилися три зъ нихъ и законно выбрали якогось — имя я забувъ — котрый предсѣдателю тоиже рады, лат. ксендзу не подобався. Щожь чинитъ предсѣдатель? Пише ремонстрацію до рады школьнои краєвои и она зноситъ ту презентацію и приказує другій разъ выбирати*). Такѝ факты не одиночнѝ случаѣ. Прошужь, не справедливо я говорю, що ту не правитъ законъ а матадоры? и то матадоры не по интелигенціи, а кождый польскій политикъ, котрый має добру волю мѣшатися въ школьнѝ дѣла и управляти по свому!

(Конецъ буде)

*) Читателѣ нашѝ знаютъ основно тую справу зъ обширнои дописи „зъ Снятына“ въ 45. ч. „Дѣла“. Для яснѣйшого зрозумѣня бесѣды посла о. Красицкого объяснимо, що зъ межи тыхъ 6 членôвъ голосъ ôтдавало тôлько 5, (6-тый предсѣдатель), ожь 3 голосы була рѣшаюча бôльшôсть.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Аббединъ паша, министеръ заграничныхъ справъ, єсть нынѣ душею опозиціи на дворѣ султаньскôмъ. Ôнъ то готовитъ для державъ трактатовыхъ въ загалѣ, а въ подробности для Греціи повофиціяльну вôйну и о єго тверду волю яко уроженого Альбанця розбіются имовѣрно всѣ мирнѝ намѣреня Европы, котра орієнтальне пытанье хоче разъ на все усунути зъ зеленого столика дипльомаціи европейскои. Ôнъ бувъ головнымъ организаторомъ лиги альбаньскои, котра збройнымъ выступленьемъ спинила Чорногору въ занятю Гусинье и Плавы и прискодарскихъ околиць. Нынѣ, запоручаючи позорно Европѣ, що султанъ бажає добрыхъ реформъ въ державѣ и мирного полагодженя справы греческои, организує ôнъ пôсля найновѣйшихъ вѣрныхъ донесень окремый комитетъ въ Епирѣ, котрый выступитъ въ оборонѣ признанои Греціи Янины. Мы згадували, якѝ силы военнѝ громадитъ Порта на границяхъ греческихъ, а нынѣ доходитъ насъ вѣдомôсть, що Османъ паша, герой зъ пôдъ Плевны, обôйме имовѣрно начальство въ евентуальнôй вôйнѣ греческо-турецкôй. Порта заграла послѣдну карту въ газардовôй грѣ съ Европою и не легко дасть справу уступленя зъ континенту европейского за выграну.

Доброю илюстраціею до того суть слова, котрѝ на дняхъ сказавъ посолъ турецкій въ Вѣдни до кореспондента Wiener Allg. Ztg.: Не єсьмо на стôлько слѣпѝ, щобысьмо не знали, що наше панованье въ Европѣ клонится до паденя, але не уступимо малодушно и лишь одинъ мечь буде въ силѣ выперти насъ зъ Европы.

На дняхъ интерпельованый въ парляментѣ англійскôмъ Глядстонъ, ôтповѣвъ въ сѣй справѣ слѣдуюче: Наша политика стремитъ до того, щобы въ союзѣ съ державами европейскими всѣми силами вымогчи на портѣ выконанье постановлень берлиньскои конференціи. Досвѣдъ научивъ насъ, що кôлько разôвъ державы европейскѝ ишли съ собою солидарно, порта числилася завсѣгды съ ихъ судомъ и выконувала ихъ рѣшеня. И въ данôмъ случаю не можу припустити, щобы порта схотѣла противстанути Европѣ. Чи въ противнôмъ случаю Англія ужіс якихто репрессалій, на те пытанье нынѣ рѣшучо ôтповѣсти не можу.

Замѣтне при тôмъ есть dementi,

котре сими днями явилося въ офиціяльнôй прасѣ россійскôй и котре заперечає, будьтобы Россія задумала на корабляхъ англійскихъ выслати свои войска до Тессаліи. Зъ другои стороны комбинуютъ знову, що Россія приготовляє акцію военну въ Болгаріи и попробує, чи попри турецкогрецку вôйну не буде можна всхôдну Румелію прилучити до княжества болгарского, а тымъ самымъ осуществити певнй точки санстефаньского договору.

Якихъ репресалій ужиотъ трактовй державы, щобы Туреччина сповнила ихъ волю, о тôмъ съ кождымъ днемъ щлются найрôжноръднѣйшй вѣсти. Англія, о скôлько дневники лондоньскй вѣрно представляютъ намѣреня кабинету Глядстона, уважає себе вже нынѣ уповномоченою до выконаня постановленъ берлиньскои конференціи. Она не розумѣє медіяціи, але уважаючи постановленя конференціи яко decision и опираючися на словѣ inviter розумѣє тй постановленя яко сомацію, рôвнаючуся грôзному ultimatum. Кабинетъ англійскій ôтбувъ уже 6. л. липня окрему нараду надъ тымъ, въ якій способъ належалобы вплынути на порту и присиловати ей до выконаня послѣднои волѣ Европы. Результатъ сихъ нарадъ незвѣстный вправдѣ никому, але дневники лондоньскй запоручаютъ, що Англія рѣшилася на демонстрацію фльоты навѣть на той случай, еслибы Франція и Италія ôтъ вспôльнои акціи ôтказалися.

Що до становища Австріи въ пытаню всхôднôмъ мы въ давнѣйшихъ числахъ звертали уже увагу читателѣвъ нашихъ, на интенцію Мадярôвъ, котрй хотѣлибы, щобы Австрія придержувалася бôльше консервативнои политики и длятого не дивнй намъ погляды Pester Lloyd'a, котрый желавбы собѣ, щобы и на будуще елементъ славяньскій не прійшовъ до значеня на балканьскôмъ нôвостровѣ, зъ боязни, щобы колись случайно мадярскій народъ не пропавъ въ тôмъ славяньскôмъ мори. По нашôй думцѣ однакожь буде Австрія въ оборонѣ своихъ питомыхъ интересôвъ примушена взяти якъ найбôльшу участь въ справѣ турецкôй, и выступитъ зъ свого консервативного(?) становища при першôй важнѣйшôй стычцѣ войскъ турецко-греческихъ.

Цѣкавымъ есть тожожь найновѣйше донесенье нôвофиціяльного французского Temps-а, котрый доноситъ: Межи державами панує незгода що до выконаня постановленъ берлиньскои конференціи. Австрія и Россія не вѣрятъ собѣ взаимно. Недовѣрчивôсть выкликала перша Россія предвчаснымъ предложеньемъ, що готова выслати свои войска на границю греческу. Дневники россійскй дементовали на дѣлѣ тую вѣдомôсть, але Европа тымъ затревожилася и нôдозрѣвае Россію о утаенй намѣреня.

О политичнôй теперѣшнôй ситуаціи Европы говоритъ кореспондентъ вѣденьскій до Petersburger Ztg. слѣдуюче: „Годѣ не предвидѣти, що на нôвостровѣ балканьскôмъ прійде до великихъ заворушень. Длятого то насувався пытанье, що до того скаже Европа и що скажутъ поодинокй державы? О Англіи и Франціи есть голосна вѣсть, що обѣ державы предпріймутъ въ интересѣ Греціи демонстрацію фльотъ. Италія має прилучитися до сеи акціи. Австрія не може такожь индиферентно дивитися. Нѣмеччина застереже имовѣрно для себе вольне дѣланье, займe становиско обсерваційне и буде ослоняти Австрію зъ заду и зъ боку, на случай ей акціи на балканьскôмъ нôвостровѣ. А що зробитъ Россія? Она, якъ идутъ вѣсти, до Болгаріи, якъ въ р. 1876 до Сербіи, вышле множество урльопованыхъ жовнярôвъ. Всѣ тому даютъ нынѣ вѣру и говорятъ, що Россія инавгурує нôвурядово нову акцію орієнтальну.“

Французкій генералъ Бурбаки мавъ пріймити начальство надъ армією греческою. Молодѣжь академична, якъ доносятъ зъ Атинъ, формує окремый легіонъ охотникôвъ.

Посолъ французкій въ Лондонѣ Шальмель-Лякуръ заявивъ на банкетѣ клюбу Кобдена, що Франціи и Англіи удасться вынайти средства, щобы всѣ сочаснй справы успѣшно полагодити. Єсть се алюзія на вспôльну демонстрацію фльотъ обохъ державъ.

Османъ паша зôставъ увôльненый зъ посады министра вôйны, имовѣрно въ тôй цѣли, щобы обняти начальство надъ войсками лиги альбаньскои.

Въ справѣ Чорногоры доносятъ зъ Цетинiи, що князь Никита, одержавши певнй инструкціи зъ Петербурга, не вступитъ скорше въ военну акцію, ажь поки першй полки греческй не являтся въ Епирѣ, щобы зайняти Янину.

Франція. Справа амнестіи комунардôвъ займае умы всѣхъ бôльше якъ пытанье орієнтальне, въ котрôмъ Франція якось дуже не радо бере участь. Справа амнестіи була вже два разы на порядку днев-нôмъ въ палатѣ послôвъ, однакожь не перейшла ôттакъ два разы въ сенатѣ. Палата послôвъ, въ котрôй вѣе духъ бôльше радикальный, хотѣла первѣстно амнестіоновати всѣхъ засудженыхъ за злочиньства, котрй стоятъ въ близькôмъ ôтношеню съ повстаньемъ лѣтъ 1870 и 1871 и всѣхъ засудженыхъ за политичнй злочиньства прасовй, доконанй до дня 19 червня 1880. Сенатъ супротивився сѣй стилизаціи, домагаючися передъ всѣмъ выключеня ôтъ амнестіи всѣхъ засудженыхъ за убійства и пôдпаленя. Звернена палатѣ послôвъ ухвала амнестіи съ сею клявзулею не зыскала однакожь бôльшости для себе, противно палата послôвъ рѣшила: Всѣ личности, котрй були засуджений за участь въ повстаню въ лѣтахъ 1870 и 1871, а котрй до 14 липня сего року будутъ (черезъ правительство) уласкавленй, одержатъ амнестію. Дня 9 л. липня прійшовъ сей проєктъ до розправы въ сенатѣ. Комисія внесла: Всѣ засудженй за участь въ повстаню въ лѣтахъ 1870 и 1871 будутъ амнестіонованй съ выключеньемъ тыхъ, котрй контрадикторичнымъ засудомъ зôстали засудженй на кару смерти або роботы примусовй за злочиньства пôдпаленя и убійства. За всѣ прасовй переступства, доконанй ажь до 6 липня удѣляєся амнестія. Въ тôй стилизаціи принято предложенье комисіи 157 голосами противъ 128, съ поправкою, що можутъ бути и тй убійцѣ и пôдпалячѣ амнестіонованй, котрымъ засудъ на смерть замѣнило правительство на иншй кары передъ днемъ 9 липня. Ухвала сенату прійде имовѣрно небавомъ передъ палату послôвъ въ третій разъ.

Соймъ краєвый.

(§). Закимъ приступимо до дальшого справозданя зъ пятнацятого засѣданя соймового мусимо навернутися еще разъ на коротенько до засѣданя чотырнацятого, на котрôмъ якъ згадувано въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“, звѣстный посолъ Поляновскій внѣсъ интерпеляцію до правительства въ справѣ выключеня черезъ тов. им. Мих. Качковского Антона Сѣрка зъ помежи своихъ членôвъ за зраду при выборахъ. „Дѣло“ въ послѣднôмъ числѣ дало належну ôтправу п. Поляновскому. Сегодня подаємо ôтзывъ польскои газеты „Dziennika Poznańsk-ogo“ о интерпеляціи того ультрапольского посла. Въ Dz. Poznańsk-ômъ читаємъ: „Wrażenie tej interpelacyi było wcale nie miłe, bo nie zdaje się rzeczą właściwą oddawać się pod ochronę władz i żądać ich interwencyi tam, gdzie sama opinia publiczna skutecznie działać powinna. Objawia się pewna słabość w takiem **odwoływaniu się do policyi!** Ruscy zaś posłowie wnieśli zapytanie w sprawie na pozór drobnej ale bardzo praktycznych interesów dotykającej i т. д. (Мова о интерпеляціи посла Олѣйника въ справѣ взмагаючоися крадежи коній.)

Пятнацяте засѣданье дня 23 червня (7 липня) 1880. (Конець.)

Зъ порядку слѣдуе справозданье комисіи правничои о внесеню п. гр. Тышкевича въ справѣ увôльненя актôвъ посмертныхъ при спадщинахъ низше 300 зр. ôтъ таксъ нотаріяльныхъ.

Именемъ комисіи п. Фрухтманъ вноситъ:

I. Надъ внесеньемъ посла Тышкевича о выєднанье въ дорозѣ властивôй: щобъ списы маєтковй и опечатованя въ случаяхъ смерти тогды тôлько пôдпадали въ мысль §. 27 тар. нот. оплатѣ таксы нотаріяльнои, наколи спадщина, ôттрутивши всѣ до инвентаря поданй довги выноситъ найменше 300 злр. — переходитъ соймъ до порядку дневного.

II. Соймъ взыває ц. к. правительство, щобы наглядало надъ докладнымъ выконаньемъ приписôвъ §. 27 тарифы нотаріяльнои и §. 4 розпорядженя министеріяльного зъ дн. 7 мая 1860 ч. 120 В. з. д., на пôдставѣ котрыхъ вольнй суть ôтъ оплаты нотаріяльнои всѣ безъ рôжницѣ акта посмертнй, наколи вартôсть спадщины 100 злр. не переходитъ, а то безъ взгляду на тоє, чи пертрактація спадщины належитъ до суду колегіяльного, чи до суду повѣтового.

III. Соймъ поновляючи ухвалу свою зъ 21 мая 1875, выражає пересвѣдченье, що реформа уставы о поступованю судовôмъ въ справахъ спадковыхъ и пупилярныхъ есть доконечне потрѣбною и взыває ц. к. правительство, щобы тую реформу въ дорозѣ властивôй якъ найскорше перевело.

Въ дискусіи генеральнôй пос. Баумъ промовляє за внесеньемъ посла Тышкевича.

Пос. Пилятъ освѣдчає, що зô взгляду на раду державну, котра оказуєся не доконче прихильною до реформъ користныхъ, треба шукати выходу въ существуючихъ законахъ. Пригадуе отже, що теперь въ мѣсцяхъ по за пунктомъ помѣщеня судôвъ колегіяльныхъ списанье актôвъ посмертныхъ нотарями не есть обовязуюче, прото належалобы домагатись, щобъ такимъ списованьемъ займалися суды.

Пос. Круковецкій думає, що въ справѣ тôй не треба зважати на зменшенье доходôвъ нотарямъ. Наколибы мы мали громаду колективну, то акта такй можнабы списовати въ громадѣ. Нотарѣ надуживаютъ свого становища: не їздятъ, але цитуютъ стороны до себе. Смѣло можна сказати, що по лихвяряхъ нотаріяты найбôльше причинились до зъубоженя селянъ, и ничого злого не булобы, колибъ кôлька нотарѣвъ зъ голоду умерло, однакъ людъ треба ратувати, понеже съ пôднесеньемъ добробыту селянъ добробытъ всѣхъ пôднесеся. Вконець объявляє, що буде голосовати за внесеньемъ Тышкевича.

Подôбно промовляли пос. Тышковскій и о. Ясеницкій. Зъ другои стороны пос. Туряньскій, Ленартовичъ, Сплавиньскій и справоздавець Фрухтманъ боронили институціи нотарѣвъ.

Въ розправѣ спеціяльнôй пос. І. Ясиньскій противится внесеню пос. Тышкевича и пôдноситъ, що радше належалобъ жадати, щобы правительство або ôтобрало нотарямъ списы, або цѣлкомъ тіи знесло.

Приступлено до именного голосованя, въ котрôмъ внесенье комисіи упало 46 голосами противъ 50. На пропозицію пос. Евс. Черкавского съ поправкою пос. Пилята ôтослано внесенье пос. Тышкевича еще разъ до комисіи.

Слѣдувавъ выбôръ комисіи желѣзничои. Выбранй послы: Грохольскій, Бавмъ, Яворскій, Матковскій, Хшановскій, Чайковскій Альф. и Янко.

Шѣснацяте засѣданье дня 26 червня (8 липня) 1880.

Межи надôслаными петиціями замѣтнѣйшй: Громады: Пôдгайчики, Вербѣжь, Солôвъ, Гвôздець старый, Печенѣжинъ, Яблонôвъ, Иванôвцѣ, Коршôвъ, Лѣски, Воскресинцѣ, Слобôдка, Вербѣжь нижній, Замулинцѣ, Камѣнки великй, Турка, Малѣевцѣ, Товмачикъ, Коломыя въ справѣ пôдвысшеня податку грунтового. Выдѣлы пов. въ Скалатѣ, Коссовѣ и Калуши о ограниченье вольности дѣленя селяньскихъ грунтôвъ. Выдѣлъ пов. Коссôвскій о успѣшнѣйше выконуванье закона о охоронѣ власности польнои, въ справѣ лученя громадъ оплачуючихъ менше 200 злр. податкôвъ безпосередныхъ и въ справѣ реформы школъ середныхъ. Выдѣлъ пов. въ Калуши въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. О. Константинъ Глебовицкій о запомогу по причинѣ пожару. О. Юліянъ Гладыловичъ о ремунерацію за удѣлянье науки религіи. Выдѣлъ повѣтовый въ Рончицяхъ въ справѣ закона о охоронѣ власности польнои. Члены громады Рожнятôвъ о вôльный побôръ сыровицѣ. Урядъ громадскій Рожнятова о здержанье секвестрацій за належитости рядовй. Выдѣлъ пов. Броды о здержанье дальшои будовы дороги Зборôвско-Залозецкои. Шоферъ Францѣшокъ предкладае уваги що до зарадженя зъубоженю краю и вывлащеню властителѣвъ меншихъ посѣлостій. Зборы кôлькохъ ôтдѣлôвъ товариства агрономичного противъ проектованому заложеню банку гипотечного. Комитетъ реставраціи церкви св. Юра во Львовѣ о пôдмогу 1500 злр. Выдѣлъ пов. Бучацкій въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. Выдѣлъ повѣт. Ярославскій о звôльненье касъ позычковыхъ ôтъ обовязку стемпльованя касовыхъ книгъ. Число петицій выноситъ доси 497.

Ôтчитано ôттакъ интерпеляцію пос. Охримовича и тов. до комисаря правительственного, въ котрôй кôлька громадъ пôдъ Дрогобычемъ жалятся на перенесенье рогатки пôдъ тымъ мѣстомъ на дорозѣ ераріяльнôй въ иншe мѣстце.

На внесенье пос. Матковского прошенье мѣста Бучача о пôдвысшенье оплаты ôтъ нафты, переказано Выдѣлови краєвому.

Зъ порядку дневного выпавъ выбôръ депутаціи до цѣсаря. Выбранй послы: еп. Ступницкій, Юрій Чарторыскій, Сангушко, Зыбликевичъ и Грохольскій. Депутаціи проводити буде маршаловъ краєвый.

Дальше пос. Кароль Сципіо именемъ комисіи буджетовои вноситъ, щобы для школы середнои краєвого господарства лѣсного во Львовѣ вставити до буджета на лѣта 1880 и 1881 по 800 злр. рôчно на платню провизоричного другого адъюнкта— а вычеркнути подôбно въ провизоричнôй дорозѣ на два роки по 500 зр. зъ платнѣ рôчнои доцентôвъ тои школы и ухвалити буджетъ тои школы на рôкъ 1880 при 5390 зр. доходу а 11.710 злр. выдаткôвъ отже при недоборѣ 6320 зр., котрй має покрыти фондъ краєвый. Оба внесеня ухвалено безъ дебаты.

Пос. Сципіо предкладае дальше въ имени комисіи буджетовои, щобы товариству рôльничому краковскому и товариству господарскому галицкому во Львовѣ давати рôкъ-рôчно зъ фондôвъ краєвыхъ по 3000 злр., почавши вже зъ 1 липця с. р. И се внесенье ухвалено безъ дискусіи.

Ôттакъ на порядку дневнôмъ припадало справозданье комисіи дороговои о проєктѣ. Но по причинѣ неприсутности справоздателя пос. Менциньского скинено се зъ порядку дневного.

На кôнци порядку дневного було справозданье комисіи люстраційнои о станѣ фонда пропинаційного. Пос. Ясиньскій Францѣшокъ въ имени комисіи выказуе, що станъ тои справы не єсть совсѣмъ вдоволяючій, понеже сконстатовано залеглости въ оплатахъ ôтъ шинкôвъ и въ гривнахъ выносячй 149.829 злр.! Причиною того некористного стану есть тое, що згаданй належитости не вплываютъ въ терминахъ закономъ приписаныхъ и въ примусовôмъ стяганю показуєся повный бракъ енергіи. Комисія вноситъ прото: „Соймъ взыває ц. к. правительство о якъ найенергичнѣйше стяганье всякихъ належитостій, закономъ о знесеню права пропинацій на утворенье фонда пропинаційного призначеныхъ.“

На жаданье комисаря правительственного ôтчитано сейчасъ окружникъ выданый Намѣстництвомъ до старостôвъ взглядомъ енергичного стяганя згаданыхъ належитостій. Супротивъ того комисія ôтступаєъ ôтъ внесеня.

Сѣмнацяте засѣданье дня 27 червня (9 липня) 1880.

На тôмъ засѣданю являєся министеръ финансôвъ, дръ Дунаєвскій.

Послы Галлеръ и Гросъ усправедливляютъ неприсутнôсть хоробою.

Пос. Мадейскій складае до лѣски маршалкôвскои внесенье слѣдуюче:

„Высокій соймъ зволитъ ухвалити залучену новелю уставы зъ 30 грудня 1875 ч. 55 д. з. к. зъ р. 1877 часть XXVIII о знесеню права пропинаціи, доповняючу постановленье § 34 тои уставы о поступованю при доходженю переступленій въ справахъ пропинаційного права вышинку.“

Межи петиціями важнѣйшй: Громада мѣста Калуша о зарядженье ôтвореня дороги салинарнои Баняньскои. Костецкій Плятонъ рускій переводчикъ при Выдѣлѣ краєвôмъ о пôдвысшенье платнѣ. Монастырь Василіянокъ въ Яворовѣ о пôдмогу на удержанье закладу наукового жѣночого. Рамультъ Константинъ нотарь въ Бохни о ограниченье загальнои вольности пôдписованя векслѣвъ. Той самъ о справдженье сумъ надплаченыхъ въ кождôмъ повѣтѣ титуломъ коштôвъ екзекуційныхъ залеглостій податковыхъ, о звороть тыхъ сумъ и о призначенье на загальнй цѣли повѣтôвъ. Той самъ о ухваленье новелѣ до закона гипотечного, выказуючои рôжницю межи бôльшою а меншою посѣлостію земскою. Выдѣлъ пов. Коссôвскій зъ 9 петиціями и ôтдѣлъ рудецко-городецкій тов. господарского въ справѣ замѣреного пôдвысшеня тарифы податку грунтового. Выдѣлъ повѣт. Рогатыньскій съ петицією громады Бурштынъ о пôдмогу мешканцямъ потерпѣвшимъ ôтъ пожару.

Зъ порядку дневного пос. дръ Маєръ мотивуе своє внесенье въ справахъ шпитальныхъ краковскихъ.

Пос. Смаржевскій именемъ комисіи буджетовои вноситъ, щобъ соймъ уноважнивъ Выдѣлъ краєвый надати концепистови Бернардови Калицкому степень и платню секретаря.

Пос. о. Ясеницкій противится тому внесеню. Наколибъ такъ поступати и для кождого хочбы и заслуженого урядника, творити посаду высшу, то хибабъ належало для половины урядникôвъ утворити новй посады. Бесѣдникъ годится, щобъ надати Калицкому степень секретаря, але лишаючи его на платни канцелиста.

Пос. гр. Круковецкій годится съ думкою п. Ясеницкого и вноситъ, щобы надъ тою справою перейти до порядку дневного.

За внесеньемъ промовляютъ еще пос. дръ Гошардъ, пос. Петрусскій и справозд. Смаржевскій, а противъ о. Ясеницкій. При голосованю перейшло внесенье комисіи.

Слѣдуе ôттакъ справозданье комисіи буджетовои въ справѣ кредиту додаткового, якого домагаєся Рада школьна краєва на р. 1879.

Справоздатель пос. Смаржевскій заявляє въ имени комисіи, що не може нiякимъ способомъ заохочувати соймъ, щобы удѣливъ згаданого кредиту, а то зô взгляду, що ц. к. Рада школьна краєва мимо великои дотаціи, яку соймъ для фонда школьного въ рôкъ-рôчнôмъ прелиминари призволяє, кождого року жадае кредиту додаткового и въ замкненю рахункôвъ выказуе значнй переступленя призволеныхъ выдаткôвъ и для того справоздатель вноситъ:

Высокій соймъ зволитъ ухвалити: 1. Выдатки зъ краєвого фонда школьного на рахунокъ 1879 р. починены, о скôлько перевысшаютъ прелиминарь, маютъ бути въ справозданю о замкненю рахункôвъ зъ 1879 р. усправедливленй. 2. Соймъ взыває ц. к. раду школьну краєву, щобы вынявши конечну потребу не выдавала такихъ роспоряджень, котрй ведутъ до переступленя рôчныхъ прелиминарѣвъ.

Внесеня тй ухвалено безъ дебаты.

Маршалокъ завѣдомляє, що ôтъ пос. Менцѣньского надôйшовъ телеграмъ завѣдомляючій, що хороба жѣнки здержитъ его

еще на селѣ до 10 лат. липня. Черезъ тое зновъ проекта комисіи дороговои спадаютъ зъ порядку дневного.

Вконець по досыть оживленôй дискусіи, въ котрôй брали удѣлъ особливо послы Круковецкій, Грохольскій и Абрагамовичь ухвалено законъ на побôръ мыта и копыткового въ Тернополи, Коломыѣ и еще кôлькохъ мѣстахъ захôднои Галичины.

НОВИНКИ.

— **Цѣсарь пріѣде** до Галичины, пôсля донесень до ческихъ газетъ, 5 вересня. Пôдчасъ побыту въ Галичинѣ забавитъ короткій часъ въ ланцутскôмъ замку гр. Потоцкого.

— **Соймъ галицкій** мавбы бути замкненый, пôсля донесеня „Czasu“ дня 22 лат. липня.

— Зъ причины **пріѣзду Цѣсаря до Львова** гдеякѝ властителѣ каменицъ ôтновляютъ фронты. Видко то именно на площади Маріацкôй, котра пôдчасъ пріѣзду цѣсаря пышно илюминована буде представляти дуже хорошій видъ, безъ сомнѣнія найкрасшій въ цѣлôмъ Львовѣ.

— **Съ слѣдуючимъ числомъ** почнемо печатати дальшу серію „Гадокъ Подолянина“, такъ прихильно принятыхъ рускою публикою.

— **Снѣги** минувшого тыждня упали пôдчасъ навальнои бурѣ въ баварскихъ горахъ.

— **Спека** страшна въ Америцѣ вже довго треваєи есть така сильна, що дня 1 л. липця въ Новôмъ Іорку було 79 случаѣвъ смерти зъ сонѣчного удару а въ чотырехъ дняхъ впередъ 158 такихже смертоносныхъ случаѣвъ.

— **Пос. п. Рожанковскій** внѣсъ на вчерашнôмъ засѣданю сойму интерпеляцію до комисаря иравительственного въ справѣ заименованя безъ конкурсу и квалификаціи учительки п. Каролины Остановичь въ рускôй школѣ вправъ во Львевѣ.

— Товариство рускихъ академикôвъ **„Дружній Лихвярь“**, внесло до сойму петицію о запомогу въ квотѣ 300 зр. Надѣємось, що всѣ рускѝ послы попрутъ тую петицію руского академичного товариства, котре маєблагородну задачу, спомагати убогихъ товаришѣвъ въ потребѣ, а розпоряджуєдуже малыми фондами, не могучими выдержати порôвнаня съ товариствомъ пôдпомоговымъ польскихъ академикôвъ, котре неразъ вже дôстало запомогу ôтъ нашого сойму.

— **Въ Краковѣ**, якъ ходятъ вѣсти, маєбути установленый россійскій консулятъ.

— **Фестинъ** „рускихъ Дамъ“, устроєный дня 6. л. с. м. „на Стрѣльници“ выпавъ пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ дуже добре. Чистый дохôдъ выноситъ 200 зр. Всежъ таки єсть то красна сума, котра роздана съ новымъ школьнымъ рокомъ межи нашѝ бѣдниѝ дѣвчата покрыєщо найменше выдатки на книжки та всякѝ приборы школьнѝ, котрѝ съ початкомъ року прикро даются почути незаможнымъ родичамъ. До такои поважнои сумы доходу причинився найбôльше полковникъ 30 полку п. Шмельцеръ, давши беззаплатно повну капелю войскову, за котру требабы було заплатити 80—120 зр.

(*Р.*) **Огородова забава** устроєна „акад. Кружкомъ“ минувшои суботы „на Погулянцѣ“ выпала пôдъ взглядомъ пріятности знаменито добре але за тоє зновъ пôдъ взглядомъ матеріальнымъ знаменито лихо. Дохôдъ зъ тои забавы мавъ бути призначеный на памятникъ Маркіяна Шашкевича — та не вина „ак. Кружка“, що патріотичного его намѣреня не увѣнчивъ бажаный, сподѣваный успѣхъ. Страту матеріяльну годѣ въ значнôй мѣрѣ складати на руску публику, бо она досыть численно зôбралась хотяй, нигде правды дѣти, моглабы була єще численнѣйше зôйтись... За матеріяльну страту мавъ „ак. Кр.“ пріятне вдоволенье, що забава мала чисто рускій характеръ, отвѣтный тôй достойнôй цѣли, на яку була устроєна. Зôбранѝ гостѣ, самѝ майже Русины чулися мовъ въ якôмъ рускôмъ гостинномъ домѣ свобôдными, нестѣсненими. На кождôй стежцѣ, при кождôмъ столѣ чути було руску бесѣду, такъ солодко-звучну именно въ рожевыхъ усточкахъ нашихъ красавиць. Солодка руска бесѣда дѣвоча звеселила, очаровала не одного навѣть незнати якъ мрачно-критично на всѣхъ и вся глядячого Русина и дѣйстно можна було бачити при столахъ многихъ очарованыхъ Русинôвъ, котрѝ розрадованѝ середъ веселыхъ бесѣдъ, смѣхôвъ, жартôвъ въ тôмъ своѣмъ зачароваю пили троха за теплу „юшку зъ ячменю“..; имъ здавалось, що пютъ нектаръ, не — „погулянецке“ пиво, котре пôсля осуду компетентныхъ спеціялистôвъ по пивознавству становило одиноку разячу дисгармонію середъ гармоніи коломыёкъ, якими радовала слухъ музика войскова а єще бôльше середъ гармоніи хору спѣвакôвъ-академикôвъ, котрый пôдъ проводомъ п. Вахнянина ôтспѣвавъ славно 9 самыхъ добôрныхъ своихъ народныхъ пѣсень. Пѣсню: „Чомъ рѣченько домашная такъ плывешь поволи?“ мусѣвъ хоръ на безконечне домаганье повторити, такъ слово и мельодія тои пѣснѣ, хоть вже не нынѣшнѝ, заковтали до серця кождому Русинови; при тôй спѣванцѣ кождый почувъ якійсь жаль, подумавши, що „рѣченька домашная“ якъ опогды плыла поволи такъ и доси плыве, все однако, подумавши на памятникъ Маркіяна въ звязи съ „недоборомъ“ въ касѣ, згадавши таку саму забаву польскихъ академикôвъ принѣсшу надъ 900 зр. доходу... Та послѣдна згадка навела на пытанье: Въ чôмъ же глядати такои безконечнои рôжницѣ въ доходахъ польскои а рускои забавы? — Въ программѣ? шибнула головою думка. Такъ! Возьмѣмъ программъ нынѣшнои рускои огород. забавы. Ôтъ 1. точки до 9. саме: „хоръ ôтспѣваєпѣснь...“ А въ программѣ польскôмъ: 1) Wysadzenie w sfery chmur Strachajła i Imci p. Onufrego ze „Szczutka“ przy bengalskich ogniach 2) Tingel-Tangel. Poskromiciel publiczności p. N. i niezwyciężona panna N. w trykotach odspiewają duet niewinnej a zajmującej treści o „stolarzu“ и. т. д. Вернувши теперь до нашихъ программôвъ пытаємъ, чи мы здобулися на такій программъ? Чи въ нашихъ програмахъ ôтъ коли Русь, чи бувъ случай, щобъ высадивъ кто кого „въ сферы хмаръ“? А що до Tingel-Tangl-ôвъ, то ажь сумно констатовати той фактъ, що ôтъ 1848 р. т. є. ôтъ коли бл. п. гр. Стадіонъ вынайшовъ Русинôвъ ажь до 6. н. с. липня 1880 бувъ всего на всего на Галицкôй Руси одинъ рускій Tingel-Tangel. За трицять и два роки! Уложивши статистику то припадаєпересѣчно на бôльше-менше 30 рокôвъ бôльше менше 0·987... Tingel-Tangl-ôвъ. Зважившитеперь, що при нынѣшныхъ тяжкихъ обстоятельствахъ Русь галицка ледви (при Божôй помочи!) здобудеся на бôльшій процентъ Tingel-Tangl-ôвъ въ протягу будущихъ 30-ти лѣтъ — можна собѣ утворити понятье, якъ помалу двигаеся у насъ на передъ цивилизація съ всякими своими благодатными институціями, якъ н. пр. Tingel-Tangel! — „Нѣ, не може бути гаразду Русинамъ, все будутъ „недоборы“ на памятникъ Маркіяна“ — сказавъ я собѣ въ духу и змеркомъ вже, якъ разъ коли гостѣ удалися до погулянецкои салѣ на танцѣ, попрощавъ Погулянку. Молодѣжь гуляла мало що не до пôвночи и булабы можеи довше гуляла, та духота докучала, звычайно, лѣтна пора.

— **Зъ Коломыи** одержали мы слѣдуюче письмо: *(Оскорбленье рускогообряду въ нашôмъ войску.)* Въ тутешнѣмъ гарнизонѣ на день 6. л. липня, въ празникъ св. Іоана Крестителя призначенѝ зôстали вправы войсковѝ, такъ що задля того зарядженя властій войсковыхъ вояки Русины не могли взяти участи въ рускôмъ богослуженю. О. Волиньскій, заступаючій въ тôмъ часѣ пароха, ôтнѣсся въ тôй справѣ до „Reserve-Commando“ съ ôтозвою, що по причинѣ торжественного празника св. Іоана Крестителя войско повиннобы бути увôльнене ôтъ службы войсковои. На тое получивъ парохіяльный урядъ ôтъ Reserve-Commando слѣдуюче: „На основѣ розпорядженя львôвскои генеральнои коменды зъ дня 15. липня 1878 ч. 4515 Рождество св. Іоана Крестителя не єсть помежи дни празничнѝ вчислене, що про тоє Reserve-Comando въ Коломыѣ не уважало потрѣбнымъ войско ôтъ вправъ войсковыхъ увôльнити“. Сумно було дивитись на тыхъ бѣдакôвъ воинôвъ нашихъ, якъ то они съ плачемъ жаловались, що зъ нихъ жиды насмѣваются кажучи: яка то ваша вѣра! — мы въ нашѝ свята не идемъ на екзецирку а вы мусите въ свои ити. Рускѝ мешканцѣ города Коломыѣ, котрыхъ чувство религійне тымъ дуже оскорблене, звертаются до всесвѣтлѣйшого митрополитального ординаріяту, щобы тому злу на будуще зарадивъ, стараючися о знесенье повысше наведеного розпорядженя войсковои власти.

— **Кулею въ плôтъ.** Ôтъ самого початку сеи нещастнои сесіи соймовои зачали польскѝ газеты поважно розписоватися о „widocznem zmęczeniu naszych posłów“, о „braku cierpliwości do zajęcia się sprawami sejmowemi“ и. т. д. Та не въ тôмъ диво, що польскѝ газеты тое „zmęczenie“ та „brak cierpliwości“ добачили, (бо годѣ були не добачити) а въ тôмъ диво, що приняли тоє яко рѣчь совсѣмъ нормальну, конечну, неразлучно звязану съ понятьемъ краєвои репрезентаціи. Ажь ось „Gazeta Narodowa“ поглянувши недавно критичнымъ зоромъ на „co raz bardziej wzmagającą się apatyą posłów“ въ хвили, коли потрѣбно много дѣла, добачила и причину тои анеміи сойму, ухвалившого за цѣлый мѣсяць одну-одиноку уставу будôвничу. Причину „zmęczenia, braku cierpliwości“ добачила она — згадаєте въ чѣмъ? — въ „dwoistości kalendarza!“ Она пише: „Dwoistość kalendarza daje się czuć juź nie tylko na wsi przy robotach lecz i u nas w sejmie...“ И отъ вамъ куля вже въ плотѣ! Dwoistość kalendarza! Пôсля льогики повиннобыся прійти до такого выводу, що на очевидне „zmęczenie“ здалабыся не то „dwoistość“ а „troistość“ календаря. Ажь смѣшно! Рускій календарь виненъ, що замѣсть 150 послôвъ буває на засѣданяхъ 90; рускій календарь виненъ, що такъ хутко вычерпуеся „порядокъ дневный“ що минувшого тыждня одна сесія тревала мало довше якъ годину съ пôвгодинною перервою; рускій календарь, котрый за цѣлый мѣсяць принѣсъ 2 чи 3 дни святъ, виненъ що засѣданя соймовѝ не ôтбувалися въ будниѝ дни (за мѣсяць було 15 засѣдань); рускій календарь виненъ, що бôльша часть послôвъ паны-магнаты; рускій календарь виненъ, що пôдчасъ сесіи выпали „wyścigi“; може нарештѣ рускій календарь виненъ, що пôдчасъ сесіи спека доходила до 30° Р., та що захоровала небезпечно жена референта и зъ тои причины устава дорожна не прійшла своеи поры на порядокъ дневный? — На всякій способъ „Gazeta Narodowa“ своею, dwoistością kalendarza славно стрѣлила кулею въ плôтъ!

— **Анкета нафтова** ôтбуває теперь засѣданя пôдъ предсѣдательствомъ намѣстника гр. Потоцкого. Показуеся, що Америка присылає до Австріи рôчно два милiоны сотнарôвъ нафты за котру выходитъ за границю 25 милiонôвъ зр. а Галичина вытворюе ледви пôвъ милiона сотнарôвъ нафты, зъ котрои маєокало $4^1/_2$ милiона зр. доходу. Тымчасомъ нафта галицка що до доброты не стоитъ низше ôтъ американьскои и находится въ богатыхъ покладахъ, котрѝ бы тôлько выекспльоатувати. До того потреба передовсѣмъ немалого капиталу. Анкета власне маєобдумати средства для пôднесеня нафтяного промыслу.

— **Шулерка въ Петербурзѣ.** Въ петербурскôмъ „яхтклюбѣ“ програно недавно въ **макао** 15 милiонôвъ франкôвъ. Зъ тои програнои 8 милiонôвъ припало на одного кн. Демидова. Головнымъ выгривачемъ щасливымъ бувъ флигельадъютантъ царскій, полковникъ Шуваловъ.

— **Намѣстникъ Моравіи**, Калина, умеръ нагле сими днями въ Бернѣ.

— **Конкурсъ учительскій.** Перемыска рада шк. окружна розписуєпôдъ дн. 4. липня с. р. до ч. 643 конкурсъ на посаду управляючого учителя при 4-клясовôй мужескôй школѣ въ Добромили. Рôчна плата 450 зр. за управу 50 зр. и отвѣтне релютумъ на мешканье. Речинець подаваня до 15. серп. с. р.

— **Електричну желѣзну дорогу** загадало будовати въ Петербурзѣ, въ мѣстѣ, завязавшеся въ тôй цѣли товариство, до котрого належитъ кôлькохъ спеціялистôвъ-електротехникôвъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ** академичнои рускои гимназіи прислали Всч. оо. Стефанъ Гаврисевичь гр. к. парохъ зъ Бѣлого Камѣня 15 зр. и Константинъ Бѣлевичь зъ Утѣшкова 5 зр. Спасибôгъ! — въ имени бѣднои молодежи. — *Дирекція рускогогимназіи.*

Подяка.

Комитетъ занимавшійся урядженьемъ огородовои забавы „на Погулянцѣ“ маєчесть зложити публичну подяку п. проф. Н. Вахнянину за трудъ, котрого ôнъ пôднявся при продукціяхъ хорôвъ, — якъ такожь всѣмъ П. Т. панамъ бравшимъ участь въ спѣвѣ.

Ôтъ комитета.

Ю. Матьевъ предсѣдатель. *Б. Пелехъ* секретарь.

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. липця 1880.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278 —	281 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 —	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 25	99 25
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 25	99 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 25	103 25
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацін галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 41	5 52
„ цѣсарскій	5 46	5 56
Наполеондоръ	9 32	9 42
Пôвимперіялъ	9 55	9 68
Рубель россійскій срѣбный	1 57	1 68
„ „ паперовый	1 24	1 26
100 марокъ нѣмецкихъ	57 35	58 10
Серебро	99 50	100 50

(Безъ текущого куп. безъ купону)

Обвѣщенье лицитаціи.

Ц. к. уприв. галицкій акційный

БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

во Львовѣ

подаєдо загальнои вѣдомости, що невыкупленѝ съ днемъ 30 цвѣтня 1880

заставы въ касѣ заличковôй

именно:

цѣнніѝ папоры, клейноты, дороге камѣня, перлы, коралѣ, золото, серебро и т. д.

въ дняхъ 4 и 5 серпня 1880

о годинѣ 10 передъ полуднемъ

въ дорозѣ публичнои лицитаціи найбôльше даючому за готôвку проданѝ будутъ.

Лицитація ôтбудеся въ льокальностяхъ забудованя Банку гипотечного пôдъ ч. 15, площадь галицка.

Львôвъ дня 12 липня 1880.

Дирекція.

1—2

ПЕРШІЙ ЗАКЛАДЪ

ХЕМИЧНО-КОСМЕТИЧНО-КУМЫСОВЫЙ

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

хемика и магистра фармаціи

ВО ЛЬВОВѢ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА Ч. 3.

поручає

свôй богатый складъ

всѣхъ водъ минеральныхъ

природныхъ краєвыхъ и заграничныхъ

якъ такожь кумысъ и соли жереляныѝ

НА РôКЪ 1880. (12—12)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 52. Львôвъ, Субота 5. (17.) Липня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты, щобы завчасно могли мы означити число примѣрникôвъ и щобы не послѣдовала ніяка перерва въ высылцѣ нашои часописи.

На опаскахъ означено кождому зъ Вп. Читателѣвъ нашихъ, доки предплата заплачена, тожь просимо пôсля того надсылати дальшу и залягаючу предплату.

Рôвночасно просимо о якъ найскорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

☛ Слѣдуюче число нашои часописи вышлемо тôлько тымъ нашимъ П. Т. Предплатителямъ, котрѝ або предплату на III. чвертьрôкъ прислали, або о дальше высыланье часописи зголосилися або зголосятся.

Въ сѣмъ пôвроцѣ подамо въ фелетонѣ нашои часописи нову оригинальну повѣсть.

Предплата стоитъ на чвертъ року 2 зр., — на пôвъ року 4 зр. а. в.

Гадки Подолянина

о кашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединенными силами всѣхъ!“

IV.

(*Бурсы рускѝ. Институты для рускихъ дѣвчатъ.*)

Може жаднои справы не обговорювано въ насъ такъ основно, съ такимъ живымъ интересомъ и не пояснювано зъ такъ рôжныхъ бокôвъ, якъ справы рускихъ бурсъ. И не дивниця, бо то одна зъ найживотнѣйшихъ справъ. При неустанныхъ неурожаяхъ, якѝ навѣщаютъ рôкъ-рôчно нашь край и загальнôмъ зъубоженю всѣхъ клясъ руского народа, при зменшаючôйся фреквенціи Русинôвъ въ школахъ публичныхъ и антирускôмъ дусѣ теперѣшного выхованя, повиннѝ мы справдѣ не тôлько пильно дискутувати надъ тою справою, але старатися чимъ скорше ввести тіи проєкты въ житье, бо лишь тогды принесутъ они якійсь хосенъ для руского народа. Мимо такъ многосторонного обговореня сеи справы вже въ самôмъ „Дѣлѣ“, забираємо голосъ, щобы пôднести гдеякѝ новѝ гадки, або вже порушенѝ докладнѣйше пояснити и зробити ихъ осущимыми въ практицѣ.

Щобъ бурсы могли принести якій хосенъ рускôй народнôй справѣ, повиннѝ мати и сповняти трояке призначенье: 1) давати удержанье **уталантованымъ,** але убогимъ молодцямъ або пôдпомагати незаможныхъ; 2) вплывати на пôднесенье фреквенціи рускихъ ученикôвъ въ школахъ; 3) плекати въ молодцяхъ крôмъ иншихъ сторôнъ выхованя — **національне руске почутье.**

Вже въ попереднôй статіи высказали мы поводы, для якихъ радíбы мы бачити въ бурсахъ лишь уталантованыхъ молодцѣвъ — и такимъ лишь повиннѝ нашѝ бурсы давати цѣле удержанье зъ своихъ засобôвъ. Тымъ однако не думаємо абсолютно выключити зъ бурсъ менше уталантованыхъ, але пильныхъ и щирыхъ рускихъ ученикôвъ, котрѝ всежь при добрôмъ доглядѣ можутъ осягнути добрѝ успѣхи и принести колись хосенъ для свого народу.*) Въ тôй цѣли булобъ дуже порадно, щобы рускѝ бурсы въ тôмъ взглядѣ були перестроєнѝ на ладъ Тернопôльскои, котра має звычайно кôлька мѣстць безплатныхъ, а кôльканацять за мѣрною доплатою. Ладъ сей, заведеный недавно въ Тернополи, оказався дуже практичнымъ, бо лучаєся неразъ, що селянинъ, учитель народный, ба навѣть и менше заможный священикъ не въ силѣ бувбы о власнôмъ засобѣ посылати сына до школы, потребує конечно хочь малои пôдмоги, и таку пôдмогу повиннабы давати менше заможнымъ бурса, — докладаючи до неи єще дуже важну помôчь, т. є. совѣстный и строгій доглядъ надъ успѣхами въ школѣ и выхованьемъ въ дома. Сей ладъ не накладає бурсамъ великого розходу матеріяльного а за тоє подає рускимъ родинамъ велику помôчь, безъ котрои дѣти ихъ булибъ лишенѝ добродѣйства науки, и позволяє бурсамъ рускимъ розвинутися на бôльшѝ розмѣры, що зновъ причиняєся до осущеня другои высше наведеной точки.

Та друга точка має незвычайну для нашого народа вагу. Потреба лишь розважити кôлько то культуртрегерôвъ-учителѣвъ наплыває рôкъ-рôчно зъ Мазурôвъ до нашихъ школъ середныхъ а навѣть народныхъ, кôлько мѣстць по судахъ и урядахъ займаютъ чужинцѣ, а спôзнаємо пекучу потребу, щобъ молодѣжь наша повздержана убожествомъ або незаможностію ôтъ школьныхъ порогôвъ, могла тіижь переступити и якъ найчисленнѣйше добиватися свѣтла науки. Результатъ однакъ лишь тогды може бути значный, єсли бурсы пріймутъ организацію бурсы Тернопôльскои (мѣстця безплатнѝ и съ доплатою) и тымъ пôднесутъ число щорôчно удержуваныхъ ученикôвъ на провинціи до 30, а въ Львовѣ (въ Нар. Домѣ и Ставр. Институтѣ) до 50, а такожь єсли въ кождôмъ мѣстѣ всхôднои Галичины (котре має якусь середну школу) буде устроєна така бурса. Нынѣ маємо лишь 5 бурсъ (Львôвъ 2, Тернопôль, Станиславôвъ, Коломыя)*), а 3 може въ недалекôй будущинѣ вôйдутъ въ житье (Стрый, Золочѣвъ, Бережаны). За прикладомъ тыхъ повиннѝ пôйти Русины зъ Перемышля, Ярославля, Самбора, Дрогобыча и Черновець*) и чимъ скорше основати у себе такѝ бурсы. Отже якъ малибысьмо 13 (взглядно 15 — Броды, Решôвъ) рускихъ бурсъ а тѝ давалибъ удержанье щорôчно пересѣчно 20 ученикамъ, а 2 Львôвскѝ по 50 ученикамъ, тогды вже поважнє число молодежи (320 а взглядно 360) малобъ удержанье и моглобы пôдъ добрымъ доглядомъ осягнути хорошѝ успѣхи.

Щобы бурсы такѝ могли якъ найскорше вôйти въ житье, розвинутися на бôльшѝ розмѣры и остоятись, належалобъ перевести проєктъ збираня складокъ натураліями, пôднесеный Впр. о. Деканомъ Ип. Дзеровичемъ въ „Дѣлѣ“, съ котрымъ совсѣмъ годимося. Мусимо однакъ додати, що до збираня складокъ подôбныхъ потреба пôсля уставъ призволеня намѣстництва и що таке призволенье надаютъ лишь на одинъ рôкъ. Тому треба, щобы выдѣлы бурсъ постарались все предвчасно о таке призволенье або єго ôтновили и розбслали своимъ агентамъ, займаючимся збираньемъ складокъ. Часто бо лучаєся, що староства слѣдятъ за тымъ съ великою ревностію, котрубы выпадало на пильнѣйшѝ справы звернути, турбуютъ нашихъ людій, ôтстрашаютъ ихъ ôтъ такого збираня и тымъ спиняютъ розвôй такъ потрѣбныхъ институцій.

Въ однôй точцѣ однако не годимося съ Впр. о. Дзеровичемъ, а именно єсьмо противнѝ основуваню центрального товариства во Львовѣ, котре малобъ управляти всѣма бурсами въ краю. Говоритъ противъ тому сцентрализованю вже сама недостача силъ рускихъ во Львовѣ, котрѝ и такъ занятѝ звычайно въ двохъ-трохъ рускихъ товариствахъ, а тымъ спиняєся

*) Для мѣрныхъ и слабыхъ головъ, котрѝбъ лишь пересувалися зъ клясы до клясы не повиннобы бути мѣстця въ бурсахъ.

*) Не вчисляємо тутъ Бродскои бурсы, о котрôй не маємо даныхъ, чи она єсть чисторускою, чи мѣшаною (для Русинôвъ и Полякôвъ).

*) Тай о Решовѣ выпадалобъ подумати єще борше, якъ о иншихъ мѣстахъ!

Слôвце о нашихъ женщинахъ.

Допись зъ надъ Буга.

(*Конецъ.*)

Знаменитый французскій ученый и педагогъ Жюлъ Симонъ каже въ своѣй розправѣ „о школѣ“, „що мужъ належитъ до 19. столѣтя а жѣнка до 17. або и єще до давнѣйшого“. — Єсли таке дѣється въ Франціи, то щожь дивного, єсли у насъ троха гôрше. Не ходитъ однакъ о тоє, щобы руска дама еманциповалася ажь на стрôй женщинъ западнои Европы або поступовои Америки, ани на модель россійскихъ нигилистокъ, не ходитъ о тоє, щобы нашѝ женщины писали фаховѝ розправы, але най они полюбятъ своє питоме, а знайдутъ и у себе доволѣ матеріялу заманифестовати свои продуктивнѝ силы. Якѝ чудеса природы на нашôй Руси, кôлько памятокъ зъ нашои историчнои минувшости на тôй земли, кто ихъ описує, кто за нихъ знає? Мы чекаємо доперва, поки якій туристъ Англичанинъ, не здойме фотографіи зъ тыхъ чаруючихъ околиць (зъ тои Швайцаріи рускои), або Полякъ высланый Akademi-єю umiejętności не розпытає и не розкопає тыхъ могилъ, котрѝ суть свѣдками нашои колишнои славы. Такъ насъ, нашу землю и нашу исторію студіюютъ чужѝ; але за тоє най насъ не дивує, коли потому навѣть въ такъ науковôй книжцѣ, якою має бути „Kleines Conversations-Lexicon. Brockhaus. Leipzig. 1880. (2. Band. S. 696) найдемъ слѣдуючѝ дивоглядняѝ записки о Русинахъ: „Russinen, Russniaken oder Ruthenen, die kleinrussischen Bewohner Galiziens und Ungarns, meist griech. unirt. Bekenntnisses, begannen seit 1848 eine politische Opposition gegen die Polen und literarisches Leben (Schriftsteller: Cybik, Holowacki, Hurkewitsch u. s. w.)“

А яке то у насъ множество предмету и мотивôвъ до такого реалистичного образу можна взяти зъ першои лѣпшои бойкôвскои або гуцульскои хаты — така чорна нужда мужика и єго товаришки то певне занялабы не одинъ умъ и позыскалабы симпатію не въ однôмъ шляхотнôмъ серци. Та коли мы заєдно вздыхаємо за чужимъ а до свого не заглянемъ!

Написати гдещо о народныхъ звычаяхъ, где то выховалося; позбирати гагôлки и тѝ пѣснѣ, котрѝто хлопка-нянька „паннунци“ спѣвала, занотовати гдещо о орнаментицѣ народнôй — то такъ, оно все булобы „паннунци“ до лиця замѣсть полыкати гнилѝ неразъ сцены зъ „Bibliotek-и najciekawszych romansów“, або зъ нудôвъ по разъ сотный перевертати на пôвъ обдертого „Przyjaciel-a domowego.“

Не мовлю вже о тôмъ, а що не менше важнымъ єсть, якъ ужиточною може бути руска женщина для народу, чи то пôдъ взглядомъ реформы господарства домового и рахунковости, чи то въ пытаняхъ гигіеничныхъ, задля незнаня котрыхъ у насъ по селахъ такъ много людій именно дѣтій передъ часомъ гине. Але до того всего никто не поклавъ пôдвалины, котрою єсть: наука систематичного выхованя рускихъ женщинъ въ дусѣ народнôмъ. У насъ пôдъ тымъ взглядомъ дуже сумно. Ч. редакція „Дѣла“ увѣряє, що суть Русинки, котрѝ люблятъ свôй нарôдъ, не стыдаются свого языка — и мы того не перечимъ; але и то не байка а фактъ, що на 28 священическихъ домôвъ ледви 5 говорятъ по руски (сумный процентъ, и ледви вже може бути меншій гомеопатичный объявъ патріотизму!), що въ домахъ урядникôвъ-Русинôвъ (ожененыхъ съ священическими дочками), говорится по польски; таке дѣєся и въ домахъ учителѣвъ гимназіяльныхъ (а все то въ найбôльше случаяхъ має бути концесія для жѣнокъ, „для домашного спокою“). Словомъ всюда „gadają“ и не встыдаются калѣчити языкъ польскій, а встыдаются своєи матѣрнои мовы, свого народу, котрый ихъ выховавъ, котрый ихъ и теперь годує. Где пôдъ сонцемъ знайдете таку аномалію?

Тôлько добра школа, зъорганизована на понятію нашихъ потребъ потрафилабы тому зарадити; она бы выховала намъ нову интелигентну генерацію женщинъ, котрѝбы зрозумѣли роботу своихъ мужѣвъ, перенялибыся такою самою идеею, и спôзналибы своє становище яко жѣнокъ и матерей въ житю родиннôмъ; а дальше яко патріотокъ въ житю публичномъ народнôмъ. И газета, посвящена переважно потребамъ женщинъ потрафилабы розбудити въ нихъ житье духове въ народнôмъ дусѣ и вырвалабы имъ зъ рукъ такѝ „Tajemnicy klasztoru neapolitańskiego, Kroniki kryminalistyczne“ и т. п. Такою газетою пôсля моєи думки на теперь єсть „Зоря“. Она малюючи такѝ взнеслѝ типы патріотизму якъ Марта Борецка, подаючи повѣсти и легкѝ розправы историчнѝ якъ Гальшка, обзнакомляючи читателѣвъ съ новостями зъ своєнародноі литературы, своєнародноі штуки, музики и т. д. — поучає и забавляє. И описы Коломыйскои Верховины якъ и тѝ дрôбнѝ поезійки мусятъ припасти до вкусу рускихъ женщинъ. Таже и Юстина (наколи то не яка мистична постать) знайде чей у своихъ сестриць ласкавый пріємъ. Языкъ въ „Зорѣ“ єсть дуже красный и чистый, стиль легкій и плавный а содержанье занимаюче.

Колибы були средства и яко додатокъ до „Зорѣ“ мôгъ выходити якій „Журналъ моды“, то навѣрно пощезалибы зъ рускихъ домôвъ тѝ „Bazar-ы, Bluszcz-ѣ, Dziennik-и mód“ и т. п., а рускѝ грошѣ ишлибы на рускѝ цѣли.

Така лектура зъ своєи питомои литературы зъумѣлабы серце дѣвоче утримати въ природнôй свободѣ якъ найдовше; взоры взнеслыхъ женщинъ зъ нашои старины выкликалибы въ нѣй охоту до посвященя въ користь добра народного, образы етнографичнѝ (бодай яко новôсть) збудилибы въ нѣй любовь до рôдного на-

чинно̂сть и розво̂й ихъ. Щожь бы то за кольосальна администраційна машина мусѣла бути, котрабы мала заряджувати 15-ма рускими бурсами (бо до того числа повиннѝсьмо съ часомъ довести конечно!), ко̂лькобы часу займала сама переписка и т. д. Отже лишѣмъ справу ту въ тако̂мъ розвою, якъ нынѣ, най кожда бурса творитъ окреме для себе товариство и збераѥ черезъ своихъ членово̂въ и агенто̂въ складки въ своѣмъ крузѣ, а то не выключаѥ, щобъ грошовитѝ добродѣѣ жертвовали о̂тъ себе для кождои бурсы зъ осо̂бна якій датокъ. Централизація въ многихъ нашихъ товариствахъ спиняѥ ихъ розво̂й, а для бурсъ булабы конечно згубна.

О. Стефановичь порушивъ бувъ зновъ гадку основаня бурсъ для сыно̂въ священическихъ, котру лишь похвалити можна; однакъ чи не далобыся ѥи о сто̂лько змодификовати, щобы не основувано осо̂бныхъ бурсъ для сыно̂въ селянъ и мѣщанъ, инши̂ зновъ для сыно̂въ учительскихъ а зновъ осо̂бни̂ бурсы для сыно̂въ священическихъ. Думаѥмо, що може практичнѣйше и користнѣйше булобы теперѣшни̂ бурсы такъ устроити, щобы въ нихъ находили помѣщенье сыны всѣхъ верстовъ сосно̂льности рускои, якъ то примѣромъ бачимо въ Тернопо̂льско̂й. При тако̂мъ устрою бурсъ щезъ бы зъ помѣжь насъ той духъ кастовости, котрый мимо вродженого Русинамъ демократизму, неразъ вылазитъ на верхъ и дуже шкодливо вплываѥ на розво̂й рускои справы.

Зъ иншои точки обговорювали справу бурсъ редакція „Дѣла“ въ одно̂мъ зъ вступныхъ артикуло̂въ и безъименный дописователь зъ Покутя. Редакція домагалась, щобы бурсы давали удержанье не то̂лько ученикамъ шко̂лъ середныхъ и учит. семинарій, але щобы своими средствами допомагали до вытвореня образованого и въ своихъ заводахъ добре по̂дготовленого стану ремѣсничого. Гадка та (невластиво понята Покутяниномъ) заслугуѥ на найпильнѣйшу розвагу и якъ найскорше переведенье въ житье. Зваживши бо, що у насъ всѣ посвящаючи̂ся наукамъ (хочьбы и сыны ремѣснико̂въ або селянъ та мѣщанъ) тиснутся конечно до стану священического або урядового, отже мусимо завчасу подумати о то̂мъ, що въ тыхъ бранжахъ вже настаѥ теперь перелюдненье. Тымчасомъ купецтво у насъ въ рукахъ майже выключно жидо̂вскихъ, бо наши̂ люде не знаютъ, якъ до того розумно взятися, ремѣсники, не маючи потрѣбного заводового образованя, не могутъ выдержати конкуренціи съ мѣрными навѣть выробами заграничными або черезъ свою темноту даютъ опутуватися лихварамъ и мусятъ на нихъ працювати, а черезъ парцеляціи грунто̂въ и лихву селяне наши̂ такъ зо̂ѣднѣли, що лишь тогды зможутъ выживитись съ своими родинами и подвигнутися зъ упадку, якъ кро̂мъ господарства хоплятся ѥще якогось ремѣсла. Отже зъ тыхъ поводо̂въ повиннѝбы наши̂ бурсы давати такожь умѣщенье молодцямъ, котрѝ вызначаются здо̂бностями до якогось ремѣсла або торговлѣ, а не маютъ спосо̂бности придбати собѣ потрѣбного до того образованя. Але що на разъ хиба во Львовѣ маѥмо таки̂ школы, якъ торговельно-промыслова съ музеѥмъ промысловымъ, школа рысунко̂въ (наши̂ малярѣ!) и въ осени завестись маюча школа гончарска або ремѣснико̂въ та купцѣвъ спосо̂бныхъ, котрѝ моглибъ взяти такихъ хлопцѣвъ въ науку, для того думаѥмо, що на теперь повиненъ бы До̂мъ Народный и Ставр. Институтъ свои бурсы такъ розширити*), щобъ и такимъ молодцямъ дати спосо̂бно̂сть до заводового образованя; бурсы провинціональнѝ повиннѝбы такимъ потребамъ зарадити лишь въ можливыхъ случаяхъ увзглядненя го̂дныхъ.

Дуже важну сторону нашихъ бурсъ по̂днѣсъ въ „Дѣлѣ“ дописователь зъ Покутя, именно справу в ы х о в у в а н я б у р с а к о̂ в ъ. Справдѣ доси не тыкано майже сеи стороны и здавалось, якобы вже заданье бурсъ було сповнене, ѥсли они дадутъ бурсакамъ харчь, хату, свѣтло або одѣжь, та будутъ уважати, щобъ они выказалися добрымъ свѣдоцтвомъ школьнымъ. Такій поглядъ дотычныхъ зарядо̂въ може й ѥсть причиною того зъявища, що зъ бурсако̂въ не доховуѥмося звычайно людій приклонныхъ и пожиточныхъ для рускаго народа. Гдеякѝ гадки Покутянина (що до домашного занятя бурсако̂въ) далибыся однакъ осуществити доперва тогды, ѥслибъ нашѝ бурсы мали власнѝ домы съ огородами або могли зъ фондо̂въ своихъ о̂тповѣднѝ до того реальности вынаймати. Не подѣляѥмо съ Покутяниномъ лишь тои пропозиціи, щобъ бурсакамъ було дозволено въ свобо̂дныхъ хвиляхъ забавлятися въ кругольни, або щобъ въ свята подавано имъ до стравы пиво, хочь ѥсьмо приклонниками либерального, гуманного, щиро-батько̂вского выхованя, а противимося надмѣрно̂й строгости, котра конечно веде до сервилизму и денунціяторства. Впровадженье круголень и пива (хочьбы „празника ради“) моглобъ заправити бурсако̂въ до того, що они выйшовши зъ бурсы попробувалибы такихъ розрывокъ и „въ будень“, до чого по нашихъ мѣстахъ зжидователыхъ ѥсть доволѣ способности. При всѣй гуманности въ выхованю, най буде захована и въ забавѣ та розрывцѣ, такожь повага и невинно̂сть и, такъ сказатибъ, спартаньска простота въ стравѣ и мешканю.

(Дальше буде.)

*) Для того жадалисьмо въ тыхъ бурсахъ умѣщеня по 50 ученико̂въ.

Економична Реставрація

Jedni o ś c i ą ryby przebijają,
drudzy na w ę d k ę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянновского противъ „Просвѣтѣ“).

(Дальше.)

Историчнѝ жерела не показуютъ, чи о то̂мъ часѣ соймъ польскій заряджувавъ формальне зо̂бранье статистичныхъ датъ о нуждѣ хлопско̂й; але можнабы се мало не на певно твердити, зваживши, що соймъ той, очевидно не безъ попереднього сконстатованя факто̂въ, постановлюѥ кары и заряджуѥ всякѝ мѣры, щобы хлопы не утѣкали на дальше зъ по̂дъ того свого przełożeństwa, (где имъ такъ добре и гараздъ було жити) бо, якъ каже дотычный законъ, „утѣкаючи, наносятъ тымъ самымъ великѝ матеріальнѝ ш к о д ы своимъ панамъ“. За подо̂бну панови нанесену шкоду установлюѥ тойже соймъ навѣть досыть велику гривну, т. ѥ. въ разѣ, коли кто хлопа з а б ь е. Очевидно, докладно означена за таку шкоду квота, за забитье такого хлопа, ѥго жѣнки и т. д., мусѣла бути умѣстно обчислена на по̂дставѣ зо̂браныхъ д а т ъ, ко̂лько такій хлопъ, ѥго жѣнка и т. д. ихъ панови „вартѝ“.

Особиста неволя не могла вже бути дальше розширена; такъ на примѣръ, не уходило вже хлопа присилувати, щобы то̂лько а то̂лько гарцо̂въ горѣвки, (котрои выключне куренье и продажь тымъ самымъ правомъ сильнѣйшои жменѣ або деликатнѣйше: въ силу политичнои переваги, шляхтичь собѣ присвоивъ), въ то̂лько а то̂лько дняхъ дѣйстно влявъ собѣ до горла; — але розво̂й е к о н о м и ч н о и неволѣ ишовъ безперерывно дальше и заведено институціи т. зв. „suchej beczki“, т. ѥ. за таку власне ско̂лько̂сть паньскои горѣвки, яку хлопъ на ро̂къ, по розсужденю свого пана, п о в и н е н ъ бувъ выпити, а не выпивъ, — за „суху бочку“ мусѣвъ хлопъ цѣну заплатити. А въ послѣдныхъ часахъ Речипосполитои (вже по славнои, „либеральнои“ памяти czteroletnim sejmie) до̂йшла до̂бало̂сть польского шляхтича про економичный добробытъ хлопа до того, що той послѣдный, очевидно, щобы не бувъ скривдженый злою мѣрою або высокою цѣною, не смѣвъ з б о̂ ж я купувати где инде, якъ то̂лько у свого власного пана, а певно по цѣнѣ, яку той панъ самъ назначувавъ. А щобы хлопъ не бувъ лицитованый, то мало помалу зробилося такъ, що хлопъ зо̂ставъ на своѣй земли безъ ніякои власности, и землю, котру оброблювавъ, до̂стававъ о̂тъ пана то̂лько яко ad nutum amovibilis, посѣдатель до ужитку.

„Польща ѥсть раѥмъ для пано̂въ, але п е к л о м ъ для селянъ“. — Ктожь то написавъ? Здаѥся менѣ Beauplan, инжинѥръ Конецпольского, не Русинъ, ани хлопоманъ, а ш л я х т и ч ь французкій зъ 17. вѣку; а предсѣ и во Франціи въ той часъ селяне не спочивали на рожахъ, такъ що и Французови яка одна бастонада бо̂льше або менше, одна прогнана зъ грунту родина, одинъ день панщины бо̂льше або менше, певно не булибы въ око впали, и о̂нъ певно не напятнувабы бувъ такими словами сосно̂льного ладу одного краю, якобы той ладъ не ро̂жнився въ то̂мъ взглядѣ о̂тъ всеи прочои Европы.

Не дармо та сама часть польскои сосно̂льности вздыхаѥ въ пораннихъ и вечѣрныхъ молитвахъ за тымъ утраченымъ раѥмъ. Але и не дивно, що ани Русины ани польскѝ навѣть селяне повороту пекла не можутъ собѣ бажати. Якъ зновъ *зъ третого боку, одна сторона* о̂тъ другои въ тыхъ своихъ надѣяхъ и обаванхъ не можутъ помочи взаимно о̂тъ себе выглядати.

Не видно зъ исторіи, щобы шляхта польска хочбы зъ уваги на власный интересъ коли небудь учинила що таке, що бы можна помочею для селяньского стану уважати. Противно.

Першѝ слѣды мѣръ робленыхъ, хочь безъ видимого успѣху, для економичнои еманципаціи селяньского стану, бачимо въ дѣяльности короля Казимира В., за тоѥ о̂тъ сочаснои шляхты до̂ставъ погордливе про̂звище „król chłopów“, — и то̂лько всего слѣду по тыхъ змаганяхъ осталось.

Другій зъ ряду рухъ еманципаційный, успѣшнѣйшій, бо зъ долу выходячій, національною идеею освѣченый и предпринятый народомъ, котрый супротивъ польского простого народу завсѣгды о̂тзначався самодѣльностію, и политичнымъ розвитьемъ, — то були во̂йны козацкѝ. Що не безъ тои также идеи, е к о н о м и ч н о и е м а н ц и п а ц і и, розпочатѝ, — на те читай: вступъ до Historia de bellis cosaco-polonicis Грондского, такожь шляхтича польского, але протестанта, для того не мѣшаючого до исторіи яснорожевыхъ нѣсенѣтниць по̂знѣйшихъ польскихъ т. зв. историко̂въ.

Король польскій Володиславъ IV., звѣстный зъ тыхъ самыхъ добрыхъ замѣро̂въ взглядомъ полѣпшеня быту с е л я н ъ, вытягаѥ до Хмельницкого руку для зго̂дного дѣланя, и въ дорозѣ на Русь гине наглою смертію. Жаденъ вже польскій король о̂тъ того часу не смѣвъ займатись проѥктами ратованя селяньского стану; и не одинъ зъ нихъ радъ бувъ, коли самъ себе потрафивъ сякъ-такъ выеманципувати за посередництвомъ — россійского амбасадора!

(Дальше буде.)

роду, чи то о̂нъ въ сальонахъ чи по̂дъ соломяною стрѣхою, и женщина переставлабы вздыхати за чужою, титуломъ и ефектомъ шумною книжкою, въ котро̂й на душу молоду такъ много палячого матеріялу! На стѣнахъ рускихъ домо̂въ знайшовбыся и Хмѣльницкій и Шевченко и Яхимовичь на мѣстци „Poswięcenia chorągwi kosynierów w Warszawie, Sybiraków“ и т. п. — словомъ о̂тъ женщинъ дуже много залежитъ, д о л я н а р о д у залежитъ, якъ справедливо высказавъ Camille Sée.

К. В.

Бесѣда п. о. Іосифа Красицкого

выголошена на одинацятомъ соймовомъ засѣданю при дебатѣ надъ народными школами.

(Конецъ)

П. Савчиньскій боронивъ устрою и веденя семинарій учительскихъ. Прошу васъ, я зъ мого власного досвѣду въ житю розкажу вамъ примѣръ. Пріѣхавъ до мене учитель, котрого дуже радо видятъ и въ радѣ школьно̂й окружно̂й и въ радѣ школьно̂й краѥво̂й. Я слабый на руку, прошу ѥго, щобы зволивъ по̂дъ диктатъ написати то, що ѥму скажу. Добре, сѣдаѥ. Зачинаю я по руски а о̂нъ до мене: Księże dobrodzieju, ja nie umiem po rusku. Я кажу на тоѥ: Пане, тажь вы учителемъ въ чотыроклясово̂й школѣ съ выкладовымъ рускимъ языкомъ. — Ale ks. dobrodzieju, to trzeba brać rzecz praktycznie. Tam jest język wykładowy ruski, dzieci z małymi wyjątkami sa Rusini, umieją więc po rusku. Otóż co umieją, — tego nie trzeba uczyć! Ja ich będę uczył po polsku. (Графъ Круковецкій: Całkiem słusznie!) Такъ? słusznie? A hrabia uczył się gramatyki polskiej, a przecież umiał po polsku z wychowania (гр. Круковецкій: Uczyłem się, bo mi kazali!) — Пос. Красицкій: Бо мали розумъ! *(веселбсть.)*

Позвольте, панове, по̂днести ѥще одно обстоятельство зъ власного мого досвѣду. Въ одно̂мъ селѣ бувъ учитель совѣстный и учивъ правдиво користно, хотяй не учивъ такъ, щ о б ы а р м і и р о з б и в а т и *(веселбсть)*, але учивъ читати, писати, числити, учивъ практичныхъ поглядо̂въ на рѣчи. Ктось то справедливо тутъ по̂днѣсъ, що теперь въ организмѣ школьно̂мъ за богато писанины, и отъ цѣла ошибка сего учителя була въ то̂мъ, що не много писавъ протоколо̂въ и реляцій и за тоѥ ѥго инспекторъ, nota bene, бувшій офицеръ, о̂тдаливъ о̂тъ школы. Громада пише до рады окружнои, пише до рады краѥвои: „Мы привязались до него а нашѝ дѣти такожь; коли до̂станутъ иншого учителя по ко̂лькохъ рокахъ, то дуже шко̂дно подѣйствуѥ на науку.“ Ничого не помогло, взяли ѥго, вѣроятно по воли многихъ матадоро̂въ. И когожь на ѥго мѣстце дали? По чотырохъ мѣсяцяхъ ваканса дали якусь паню безъ ніякихъ свѣдоцтвъ, безъ ніякои школы, безъ найменшого понятя о руско̂мъ языцѣ, и то до школы, въ котро̂й рускій языкъ выкладовый; она ни слова по руски не умѣѥ. Ѥсть то законно? П. Шуйскій нарѣкавъ рано, що давнѣйше була на перешкодѣ розвоѥви шко̂лъ германизація. Я иду за ѥго мыслею и скажу: Т е п е р ь с т о и т ъ н а п е р е ш к о д ѣ р о з в о ѥ в и ш к о̂ л ъ в ъ в с х о̂ д н о̂ й Г а л и ч и н ѣ п о л ь о н и з а ц і я! (Голосы: To Germanisationssystem!). Система симъ надужитямъ ничого не виновна, — незаконне повненье тои системы, то ѥсть вина!

Видится менѣ, що я тутъ зазначивъ, якъ то дуже шкодливо, коли н. пр. инспекторы, котрѝ не понимаютъ выхованя, котрѝ не знаютъ умыслу чоловѣка, котрѝ не понимаютъ тыхъ нюансо̂въ серця молоденькихъ людій, а страхъ школами управляютъ! А якъ же маютъ они то знати, коли зъ офицеро̂въ неожидано стали инспекторами? Понимаю много неправильностій, однако, ѥсли учителемъ ѥсть чоловѣкъ, котрый не розумѣѥ матѣрного языка тыхъ, котрыхъ о̂нъ повиненъ просвѣщати, — бо думаю, що то̂лько на матернѣмъ языцѣ можна просвѣщати — того не понимаю, якъ то вже п. Шуйскій справедливо по̂днѣсъ.

То булобы доповненьемъ ранѣшнои бесѣды рускаго посла. Мушу съ вдовольствомъ сказати, що дебата, хотяй тыкала такъ важного дѣла, велася о̂бъективно, и потребабы бути чоловѣкомъ несправедливымъ, щобы хотѣти щось закинути порядкови умѣренности въ нынѣшно̂й розправѣ. Жалѣю то̂лько надъ однымъ. Жалѣю то̂лько надъ тою диссонанцією, котру выкликавъ рано п. Войт. Дѣдушицкій. Панове! Всѣмъ честнымъ людямъ, именно же Славянамъ, ѥсть о̂брядъ отцѣвъ своихъ святый и колибы я на все резигновавъ, на о̂брядъ отцѣвъ моихъ николи!

Признасте менѣ справедливо̂сть, ѥсли скажу, що таке легковаженье славяньского языка, таке легковаженье дяко̂вскихъ шко̂лъ, выкрикуванье на шизму и трираменнѝ кресты, ѥсть то само, що вже хлопцѣ на улици забули. Жалую, що гр. Дѣдушицкій ѥще за „Ковбасюко̂въ“ не вспо̂мнувъ. Скажу, що то було жалке о̂тступленье о̂тъ тои хорошои гармоніи въ нынѣшно̂й дебатѣ и ввело диссонанцію. Я бы желавъ, щобы въ ніяко̂й дебатѣ, якогобы она содержаня ни була, національного, политичного чи школьного, не вводити религійныхъ пытань. То совсѣмъ не на мѣстци. Наконець я мушу сказати п. графу, що я высоко цѣню дяко̂вскѝ школы, уже зъ того самого поводу, бо думаю, що тѝ дяко̂вскѝ школы при церквахъ — мушу примѣтити, що менѣ дуже непріятно о то̂мъ говорити, но вызвавъ мене гр. Дѣдушицкій — по̂дносили умыслъ того пригнетеного неволею народа, учили тыхъ бѣдныхъ илото̂въ за часо̂въ безчоловѣчнои панщины споглядати на Бога и на него надѣятись, и ѥслибы они були ничого бо̂льше не здѣлали якъ то̂лько тов, то они вже надзвычайно много здѣлали.

Гр. Дѣдушицкій заявивъ, що о̂нъ желавбы собѣ, щобы въ школахъ народныхъ були историчнѝ читанки, котрѝбы рефлектовали на минувшо̂сть, розумѣѥся, польску. Дуже хорошо! Но я николи не поручивбы укладъ тыхъ читанокъ гр. Дѣдушицкому *(веселбсть)*, бо тогды тѝ чи-

танки малибы бути уложенй або на критицѣ и конечно вспомнулибы о исторіи трираменныхъ крестовъ и о шизмѣ, за що польска публика не булабы ему вдячна, або мусѣлибы бути тй книжки фальзификатомъ!

Такъ отже, мои панове, я мушу заявити наше вдовольство, що выс. палата звернула увагу на станъ школъ, и думаю, що при доброй воли та помочи Бога, хотяй они упали, будутъ въ состояню зновъ подвигнутися, но прошу и повторяю: „только на матернѣмъ языцѣ!“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Посля донесеня повофиціяльнои вѣденьскои Polit. Correspodenz россійкій посолъ въ Лондонѣ, кн. Лобановъ-Ростовскій передавъ лордови Гранвилю предложенье россійского правительства, що оно готове послати отрядъ 20.000-ного войска на англійскихъ корабляхъ въ Епиръ и Тесалію не откинено остаточно, есть онъ теперь, якъ кажутъ, предметомъ розваги державъ. Россійска печать невдовольна тымъ проектомъ, яко не много користнымъ для Россіи. „Новое Время“ пише о той справѣ въ такомъ змыслѣ: Припустѣмъ, що дипломація чи россійска, чи якои захôдно-европейскои державы порѣшитъ за помочію россійскихъ войскъ греческо-турецкій спôръ. Але проектъ, якъ его передае заграничная печать, не маѣ ніякого raison d'être, а то черезъ дуже вже дивный роздѣлъ труду: Англія буде перевозити нашй войска а Россія, еще не отдыхнувши по послѣдной войнѣ, почне нову войну съ Турцією за Грекôвъ, котрй за для свого власного дѣла еще ничогисенько не здѣлали. Россія возьме на себе весь трудъ наконечного знищеня Турціи а Англія зъявится потомъ и буде збирати плоды за тое только, що перевезла нашй войска въ Грецію. Россійска политика слѣдитъ всхôдне пытанье въ кождомъ окремомъ случаю и все держится политики користнои для балканьскихъ народôвъ але разомъ съ тымъ не спускае зъ очій центрального узла — Константинополя. Россійска дивизія въ Царгородѣ бôльше буде мати вилыву на порѣшенье греческо-турецкого спору, якъ цѣлый корпусъ въ Епирѣ и Тесаліи.

Polit. Correspondent доноситъ, що доси 220 пôдофицерôвъ и 34 офицерôвъ россійскихъ одержали отпустку и вступили до болгарскои арміи. Прибути маѣ еще 1 генералъ, 8 полковникôвъ, 14 пôдполковникôвъ и 112 офицерôвъ. Правительство болгарске замовило 80.000 карабинôвъ и 4 батеріи.

Туреччина. Въ послѣднôмъ числѣ донесли мы о димисіи Османа башѣ, министра вôйны. Тая димисія маѣ важне значенье. Османъ есть рѣшучимъ ворогомъ политики помирнои и дораджувавъ султанови, щобы тойже на ухвалы конференціи берлиньскои отповѣвъ просто отмовно, хотяйбы навѣть зъ того мало прійти до новон вôйны. Османъ не хотѣвъ погодитись навѣть на формальне и позôрне уступство передъ волею Европы, и длятого его димисія була рѣчію конечною въ хвили, коли султанъ пôдъ вилывомъ радъ и намовъ Гешена рѣшився заняти въ очехъ Европы що найменше хоть на видъ помирну поставу. Що таке помиренье есть дѣйстно тôлько на видъ, найлучше показуе тое обстоятельство, що на мѣстце Османа башѣ поклнкано Гуссейна Авни башу, Альбанця. Гуссейнъ Авни бувъ недавно губернаторомъ въ Скодрѣ и добачно було, що стоячи на тôмъ становищи бувъ прихильникомъ альбаньскои лиги, ба навѣть пôддавався ей розказамъ. Послѣднымъ разомъ була у насъ згадка про другого теперѣшного достойника въ министерствѣ турецкôмъ зъ роду Альбанця, а именно про Аббедина башу, министра дѣлъ заграничныхъ. Allg. Corresp. оголосила довѣрочный окружникъ Аббедина, уложеный передъ конференцією берлиньскою до начальникôвъ альбаньскои лиги. Въ тôмъ своемъ окружнику завѣряе Аббединъ Альбанцѣвъ о своей великой для нихъ жичливости кажучи, що цѣле житье свое посвятитъ праци надъ щастьемъ и розвоемъ Альбаніи. „Существованье Турціи въ Европѣ — пише онъ — есть тѣсно звязане съ существованьемъ Альбаніи.“ Съ окружникомъ розôславъ начальникамъ петицію до конференціи берлиньскои, нимъ самымъ уложену, котру начальники мали въ дорозѣ телеграфичной заразъ до Берлина выслати. Лига альбаньска маѣ отже теперь въ радѣ министрôвъ двохъ значныхъ прихильникôвъ Гуссейна Авни и Аббедина. Фактъ той позволяе съ всякою вѣроятностію вносити о будущой политицѣ порты. Не откине она формально ухвалъ Европы, подôбно якъ то учинила въ Босніи и Герцоговинѣ, але попирати буде всѣми силами оружный опôръ Альбанцѣвъ противъ отступленя територій турецкихъ Греціи и Чорногорѣ. Чи политика тая доведе до добра, рѣчь дуже сомнѣнна, именно при теперѣшной констеляціи европейскôй, не дуже радой удержати панованье турецке въ Европѣ.

Коллективну ноту вже оголосили часописи въ повномъ текстѣ. Нота дае поглядъ на дѣланя конференціи, подае новй границѣ межи Турцією и Грецією и кôнчитъ заявленьемъ, що правительства Нѣмеччины, Австріи, Франціи, Англіи, Италіи и Россіи запрошуютъ Грецію и Турцію приняти нововыткнену линію. Нота коллективна буде доручена Султанови съ кôнцемъ сего тыждня.

Чорногора. Agence Havas доноситъ: Альбанцѣ ударили на позиціи чорногорскй пôдъ Голубовскою близь Туси. Одинъ отдѣлъ чорногорскій мусѣвъ назадъ вертатися, оставивши кôлькохъ убитыхъ. Князь Никола давъ розказъ своимъ войскамъ держатися въ дефензивѣ, понеже бажае ужити впередъ средствъ дипломатичныхъ. Однакожь тутъ думаютъ, що стычка мусѣла нехибно наступити.

Англія. Глядстонъ все маѣ надѣю, що европ. державамъ удастьси отвернути вôйну греческо-турецку и наклонити Порту пôддатись ухваламъ Европы. Глядстонъ опираеся на тôмъ, що Турція не есть въ силѣ безъ помочи Англіи вести вôйну. Отъ якъ мотивовавъ премѣръ Глядстонъ въ парлямéнтѣ англійскôмъ свое мнѣніе: „Суть люде, говоривъ онъ — котрй кажутъ, що Турція моглабы опертися и спровадити кроваву вôйну. То очевидно нонсенсъ, бо не було примѣру, щобы султанъ коли ажь такъ стративъ розумъ, щобы не чинивъ того, що ему цѣла Европа наказала. Не годится забувати, яку величезну власть мы, Англичане маемо надъ Турцією. Турція зависитъ въ трехъ четвертыхъ частяхъ отъ войскъ азійскихъ. Отжежь мы потребуемо тôлько сказати: „Ани одинъ жовнѣрь, ани одна гармата, ани одна скриня амуниціи не смѣе бути перевезена черезъ тѣснину морску зъ Азіи до Европы“ — а правительство турецке буде мусѣло уступити. Але замѣтитъ кто може: „Ба, але Турки маютъ дуже добру фльоту, могутъ отже опиратися на морю.“ Правда, Турки маютъ добру фльоту. Але кто обслугуе тую фльоту? Якои народности ей инжинеры, машинисты? Суть то Англичане и Шкоты. Королева потребуе тôлько проклямацією вôзвати ихъ покинути свои становища а фльота турецка станеся добычею филь морскихъ. Станъ рѣчи отже такій, що средства мирного и безкровного присилованя Турціи маютъ безперечно цѣлкомъ въ своихъ рукахъ Англія и державы.“

Въ англійскôмъ парлямéнтѣ заинтерпелювавъ Бурке, чи правда то, що Россія предкладае высланье своихъ войскъ, въ цѣли передачи Греціи признаныхъ ей територій. Дильке отповѣвъ, що правительство вже разъ заявило, що годѣ ему давати выясненъ о сѣжучихъ пересправахъ. Впрочѣмъ правительство англійске не заохочувалобы до жадного кроку, котрыйбы бувъ хоть троха незгôдный съ его политикою, основуючоюся на порозумлѣню съ державами. Правительство одержуе отъ всѣхъ державъ завѣреня въ тôмъ самôмъ духу.

Соймъ краєвый.

(§.) Осѣмнаците засѣданье дня 30. червня (12 липня) 1880.

Въ числѣ послôвъ явився министеръ д-ръ Земляковскій.

Межи петиціями важнѣйшй: Комитетъ гал. тов. господарского и выдѣлъ повѣт. въ Яслѣ въ справѣ замѣреного пôдвысшеня податку грунтового. Выдѣлъ повѣт. львôвскій що до змѣны фабрикаціи и продажи соли. Громада Залôщѣ о узнанье дороги зъ Бродôвъ до Тернополя краєвою. Выдѣлъ повѣт. львôвскій о пôдмогу на будову доѣздôвъ до стацій желѣзн. Борщовицѣ и Глинна-Наварія. Товариство академикôвъ-Русинôвъ „Дружній Лихварь“ о пôдмогу 300 зр. Громада Печенѣжинъ о запомогу и 2000 зр. позычки на будову школы. Арцѣшевскій Альбинъ о змѣну §. 10 ординаціи выборчои для громадъ.

На внесенье пос. гр. Голѣевского въ имени квесторôвъ ухвалено бажанье, щобы комисіи соймовй не отбували своихъ засѣдань въ часѣ нарадъ пленарныхъ, бо годѣ удержати комплетъ.

Пос. Торосевичь складае до лѣски марш. належито поперте внесенье, щобы зо взгляду на ощадность коштôвъ друку заложено власну друкарню Выдѣлу краєвого и вноситъ, щобы на тую цѣль вставити въ буджетъ 15.000 зр.

Пос. Гавзнеръ интерпелюе комисаря правительственного, чому доси еще не уладжено школъ народныхъ въ Дрогобычи и коли остаточно можна сего надѣятись.

Пос. Петрускій отчитуе справозданье Выдѣлу кр. въ справѣ кредитôвъ додатковыхъ на потребы школьнй въ р. 1880 и 1881 по чѣмъ на внесенье референта отослано его безъ дискусіи до комисіи буджетовои.

Пос. Мадейскій мотивуе свое внесенье съ проектомъ новелѣ до уставы о знесеню права пропинаціи, котра то новеля постановляе, що свѣдкôвъ о покутный вышинкъ можна потягати до присяги. Внесенье отослано до комисіи администраційнои.

Зъ порядку дневного приходитъ справозданье комисіи дороговои о проектѣ Выдѣлу краєв., и о внесеню пос. Абрагамовича съ проектомъ уставы дороговои, якъ и о внесеню пос. Анол. Яворского о доѣздахъ до желѣзниць.

Справоздатель пос. гр. Менцѣньскій именемъ комисіи вноситъ, щобы ухваленье нового закона дорожного отложити на другу сесію а на теперь ухвалити законъ о доѣздахъ; противъ проектови пос. Абрагамовича освѣдчаеся цѣлковито.

Пос. гр. Баденѣ объявляе именемъ и зъ уповажненя Выдѣлу кр., що голосовати буде за проектомъ закона о доѣздахъ до желѣзниць.

Пос. о. Красицкій замѣчае, що въ §. 1. закона не досыть докладно наведено дефиницію доѣздôвъ, а радше подана дефиниція моглабы дати причину до непорозумѣня. Бесѣдникъ маѣ гдеякй сомнѣнія що до иншихъ параграфôвъ и вноситъ, щобы цѣлу дискусію отложити доки комисія не застановится надъ увагами, котрй самъ робитъ якъ и котрй могутъ поробити другй послы.

Тому противится пос. Альфонсъ Чайковскій, позаякъ отложенье сего проекту въ теперѣшной порѣ значилобъ то само, що переходъ до порядку дневного.

Внесеня пос. о. Красицкого не поперто достаточно.

Пос. Василевскій, гр. Стадницкій и Грохольскій заповѣдаютъ поправки.

На внесенье п. Абрагамовича ухвалено замкненье дискусіи.

Промовляе еще пос. гр. Круковецкій и о. Красицкій, котрый выявляе жаль, що его внесеня не поперто.

Пос. гр. Голеевскій вноситъ, щобы голосовати еп bloc надъ параграфами, до котрыхъ не буде поправокъ, на що годится справоздатель и соймъ. Принято §. 1. въ такой стилизаціи: §. 1. Доѣзды желѣзничй суть то въ загалѣ дороги публичнй, що лучатъ двôрцѣ и стаціи желѣзницѣ съ найблизшими мѣстами, мѣсточками, дорогами державными, краєвыми и повѣтовыми. Пляцы передъ двôрцями и стаціями, призначенй для руху осôбъ и возôвъ, подôбно якъ и рампы желѣзничй, що лучатъ тіи пляцы съ доѣздами, не становлятъ частій доѣздôвъ желѣзничихъ.

§. 2. ухвалено пôсля внесеня комисіи: Переложенье або цѣлковита реконструкція существуючого, однакъ що до будовы потребамъ руху не отповѣдаючого доѣзду, уважаеся за нову будову.

§. 3. принято такъ якъ вносила комисія: Будова публичныхъ доѣздôвъ до желѣзниць отбуватися буде въ дорозѣ конкуренціи, о скôлько той обовязокъ на пôдставѣ концесіи желѣзничои, або спеціяльного титулу правного, не тяжитъ на предпріемствѣ желѣзничôмъ, або иншой физичной чи моральной особѣ. До тои конкуренціи належатъ: а) предпріемства желѣзниць; б) повѣты политичнй, черезъ котрй переходятъ доѣзды до желѣзниць; г) властателѣ копалень, каменоломôвъ и иншихъ выключно фабричныхъ предпріемствъ, пôсля користій, якй относятъ зъ доѣздôвъ до желѣзниць.

§. 4. принято съ незначными змѣнами въ стилизаціи комисіи: Кошта будовы, зарôвно якъ и кошта закупна грунтôвъ и всѣлякй иншй отшкодованя поносятъ стороны конкуруючй въ слѣдующихъ отношеняхъ: 1) Одну третю часть всѣхъ коштôвъ поноситъ предпріемство желѣзниче. 2) Одну третю часть поносятъ повѣты, черезъ котрй переходитъ доѣздъ до желѣзниць. 3) Часть коштôвъ покриваютъ престаціи громадъ и обшарôвъ двôрскихъ, а означае ей рада повѣтова въ границяхъ существующого закона дорожного. Престаціи тіи въ жаднôмъ случаю не могутъ перевысшати однои шестои части коштôвъ будовы доѣзду въ объемѣ громады, котра вразъ съ обшаромъ двôрскимъ становитъ одну цѣлôсть. 4) Выдѣлъ повѣтовый порозумѣвшись съ политичною властію повѣтовою повиненъ старатися о доведенье добровôльнои угоды съ сторонами конкуруючими, згадаными въ §. 3. бук. г), котрый означае отношенье, въ якôмъ маютъ причинятись до коштôвъ будовы дорôгъ доѣздовыхъ и способу выконуваня тои конкуренціи. Наколибъ не прійшло до угоды рѣкае Выдѣлъ кр. порозумѣвшися съ ц. к. Намѣстництвомъ, а колибъ тое до ничого не довело, министерство справъ внутренныхъ разъ съ министерствомъ торговлѣ.

Такъ само поступити треба при означеню способу выконуваня конкуренціи, яка припадае на предпріемства желѣзничй. 5) Кошта непокритй сторонами конкуруючими, згадаными въ §. 3. бук. а, б, в, д, поноситъ фондъ краєвый.

§. 5. принято въ такой стилизаціи: О потребѣ будовы нового доѣзду до двôрця або стаціи желѣзничои, подôбно якъ о потребѣ переложеня або реконструкціи доѣздôвъ существующихъ и о направленю тыхъ доѣздôвъ орѣкае на внесенье рады повѣтовои, ц. к. Намѣстництво, порозумѣвшись съ Выдѣломъ краєвымъ, а колибъ тое не довело до кôнца, министерство справъ внутренныхъ вразъ съ министерствомъ торговлѣ.

§. 6. принято пôсля внесеня референта: На случай будовы новои желѣзницѣ, нового двôрця або стаціи желѣзничои, комисія политична выслана въ силу приписôвъ для наглядного сконстатованя стану справы, сконстатуе заразомъ потребу отповѣдныхъ доѣздôвъ и техничнй условія будовы або реконструкціи и консерваціи дороги доѣздовои. Въ тôй комисіи возьме участь делегатъ Выдѣлу краєвого.

§. 7. принятый безъ дискусіи звучитъ: Наколибы предпріемство желѣзниче при будовѣ нового двôрця або стаціи выключно для тои будовы утворило дорогу, котрабы могла служити яко публичный доѣздъ желѣзничій, буде обовязане на жаданье рады повѣтовои отступити ей сторонамъ конкуруючимъ, згаданымъ въ §. 3., за вынагородою, означеною на случай потребы въ дорозѣ поневольного вывласненя.

Ухваленье дальшихъ §§. тои уставы отложено до слѣдуючого засѣданя. Передъ замкненьемъ отобравъ гр. маршалокъ прированье посольске отъ посл. министра Земляковского, Глоговского и гр. Рея.

Девятнаците засѣданьезъ 1.(13) липня 1880.

Пос. Рожанковскій интерпелюе комисаря правительственного, чи звѣстно правительству, що въ школѣ вправъ во Львовѣ, где языкомъ выкладовымъ есть языкъ рускій, заименовано безъ конкурсу учительку Каролину Остаповичъ цѣлковито неспособбну до выкладôвъ въ мовѣ рускôй и що задумуе зробити правительство, щобы тому зарадити.

Пос. Иванъ гр. Стадницкій складае до лѣски маршал. слѣдуюче внесенье: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: „Соймъ, узнаючи справу каналу сплавного, що лучитъ Днѣстеръ съ Сяномъ за справу найвысшои для краю економичнои ваги, уповажняе Выдѣлъ кр., щобы розпочавъ переговоры съ предпріемцями маючими охоту выконати студія техничнй на случай колибъ они поновно зголосились. Соймъ поручае Выдѣлови краєвому, щобы въ случаю користныхъ переговорôвъ предложивъ результатъ тыхже на найблизшôй соймовôй сесіи.“

Зъ помежи петицій бôльшои ваги: Выдѣлъ повѣт. Коссôвскій противъ замѣреному пôдвысшеню податку грунтового. Вѣршхлейскій архіепископъ лат. о порученье доходженя и увзглядненя жадань консисторѣвъ що до змѣнъ гдекотрыхъ параграфôвъ закона конкуренційного. Громада мѣста Куты о звôльненье коштôвъ конкуренційныхъ на будову дому мешкального для тамошного священика. 16 петицій громадъ повѣту Коссôвского противъ замѣреному пôдвысшеню податку грунтового.

На порядку дневномъ продовженье спеціяльнои дискусіи надъ закономъ о доѣздахъ желѣзниць.

§. 8. принято въ стилизаціи комисіи: До коштôвъ удержаня доѣздôвъ желѣзничихъ узнаныхъ за потрѣбнй, въ способу §. 5. приписаный, маютъ причинятись стороны конкуруючй въ отношеняхъ и пôдъ условіями згадаными въ §. 4., наколи зъ причины концесіи желѣзничои або спеціяльного титулу правного обовязокъ желѣзницѣ не есть меншимъ.

Слѣдуючй два параграфы принято безъ дискусіи:

§. 9. Всѣлякй належитости сторонъ конкуруючихъ, означенй тою уставою, будутъ на случай потребы, на жаданье Выдѣлу краєвого стягненй въ дорозѣ политичнои екзекуціи.

§. 10. Выдѣлъ повѣтовый веде цѣлый техничный и администраційный зарядъ при будовѣ и консерваціи дорôгъ доѣздовыхъ. За згодою Выдѣлу повѣтового и призволеньемъ Выдѣлу краєвого може предпріемство желѣзниче приняти на себе будову и консервацію доѣздôвъ, а одержитъ въ тôй цѣли припадаючу належность конкуренційну отъ сторонъ обовязаныхъ до тои конкуренціи.

Надъ предложенымъ комисією §. 11. повстала довша дебата, въ котрôй бесѣдники поясняли собѣ взаимно значенье автономіи. Опôсля дуже значною бôльшостію голосôвъ принято §. 11. такъ якъ вносила комисія: Колибъ Выдѣлъ повѣтовый будовы або консерваціи доѣзду желѣзничого не вѣвъ отповѣдно або безъ належнои ощадности, прислугувати буде Выдѣлови кр. право взяти будову и консервацію дороги доѣздовои въ

безпосередный зарядъ. Зъ обнятя будовы або конcерваціи доѣзду зложитъ Выдѣлъ кр. справозданье на найблизшôй сесіи сôймовôй.

§. 12. ухвалено такожь пôсля внесеня комисіи: Колибы доѣздъ желѣзничій переходивъ черезъ два або и бôльше повѣтôвъ, тогды въ случаяхъ означеныхъ §§. 5. и 7. на случай суперечности въ ухвалахъ радъ повѣтовыхъ рѣшати буде Выдѣлъ краєвый.

Дальшй §§-ы принято безъ дискусіи, якъ слѣдуе:

§. 13. Въ случаяхъ, въ котрыхъ тая устава не мѣститъ ôтмѣнныхъ постановлень, обовязуютъ приписы загального закона дорогового, именно що до верховного надзору Выдѣлу краєвого, компетенціи властій автономичныхъ и що до права надзору властій политичныхъ.

§. 14. Кошта будовы и удержанье такихъ доѣздôвъ, котрй не служатъ до публичного ужитку, поносятъ тôлько стороны интересованй.

§. 15. Законъ той входитъ въ житье съ днемъ оголошеня.

§. 16. Выконанье того закона поручаю моимъ министрамъ справъ внутренныхъ и торговлѣ.

Опôсля принято той законъ въ цѣлости въ третôмъ читаню.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье комисіи буджетовои о петиціи комитету завязаного для регуляціи Жабницѣ. Надъ внесеньемъ комисіи вывязалась обширна дискусія съ вельми комичными епизодами, котрыхъ авторами явились послы гр. Круковецкій и Ер. Воляньскій. До голосу записалось дуже богато бесѣдникôвъ, кождый хотѣвъ говорити за або противъ внесеню — а гр. Круковецкій и за и противъ!.. Се выкликало смѣхъ и повный непорядокъ. Намъ здавалось, що находимось не въ сали соймовôй, не въ найвысшôмъ тѣлѣ законодавчôмъ галицкôмъ а просто въ сали театральнôй на якôй-то комедіи Балуцкого або Блѣзѣньского, где героями являются шляхтичѣ. Заледви по бôльше якъ чвертьгодиннôй павзѣ удалось заступникови маршалка завести якій-такій ладъ и спокôй. Вконець по такôмъ intermezzo принято внесенье комисіи, котрои референтомъ бувъ пос. Скалковскій.

„Высокій соймъ зволитъ ухвалити: 1. Комитетови завязаному для регуляціи рѣчки Жабницѣ въ повѣтѣ Тарнôвскôмъ удѣляеся на часткове покрытье коштôвъ регуляціи беззворотна пôдмога въ квотѣ 5000 зр. 2. Уповажняеся Выдѣлъ краев., щобы удѣливъ на тую цѣль пожичку 5000 зр. зъ фонду краевого на сплату въ 10 рôчныхъ ратахъ по 500 зр. по 5% за ôтповѣднымъ забезпеченьемъ.“

Той самъ референтъ вноситъ дальше въ имени комисіи буджетовои: „Высокій соймъ зволитъ ухвалити: 1) Въ статусѣ урядникôвъ краєвыхъ звиваются двѣ посады канцелистôвъ а мѣсто того ôтворяются три посады асистентôвъ манипуляційныхъ, кожда о рôчнôй платни 700 зр. съ додаткомъ активнымъ 100 зр. рôчно и 3-ма додатками пятилѣтными по 50 зр. 2. Одну посаду асистента манипуляційного обсадитъ Выдѣлъ кр. безъ проволоки, а двѣ посады асистентôвъ доперва тогды, скоро друга посада канцелиста опорожненою зôстане.“

Въ справѣ того внеску забирало голосъ много бесѣдникôвъ. Вконець прійнято такъ, якъ вносивъ референтъ.

Зъ порядку дневного въ имени комисіи буджетовои справоздатель пос. Романовичь представивши станъ кождого съ недотованыхъ фондôвъ не обнятыхъ буджетомъ за лѣта 1877 и 1878 вноситъ, щобы тое справозданье приняти до вѣдомости. Соймъ пріймае безъ дискусіи.

Ôттакъ прійнято такожь безъ дебаты внесенье ком. буджет., щобы школѣ промысловôй въ Перемышли, заложенôй заходомъ тамошного ôтдѣлу товариства педагогичного давати зъ фондôвъ краєвыхъ въ р. шк. 1880/81 и 1881/82 пôдмогу въ квотѣ 500 зр, пôдъ условьемъ, наколи громада мѣста Перемышля зобовяжеся до сталои субвенціи 200 зр. рôчно, — и що зарядъ школы буде обовязаный предкладати Выдѣлови краєв. що пôвъ року справозданье о станѣ школы и ей фондôвъ.

На внесенье комисіи будж. удѣлено товариству св. Іосифа зъ Ариматеи, котре займаеся похоронами бѣдныхъ, 1200 зр. одноразовои пôдмоги.

Дальше безъ розправы ухвалено, щобъ Выдѣлови кр. ôтворити кредитъ до высокости 20.000 зр. на розширенье закладу школы господарства лѣсового во Львовѣ, зъ квоты той вставити въ буджетъ 1880 р. 6000 зр. и вôзвати Выдѣлъ кр., щобы не потверджовавъ такихъ кошторысôвъ, котрй моглибъ спровадити обтяженье фонда краєвого надъ повысшу суму 20.000.

На внесенье комисіи культуры краєвои ôтступлено петицію филіи товариства рôльничо-господарского въ Тарновѣ о установленье тамъ експозитуры бюра меліораційного до залагодженя — и ôтворено въ тôй цѣли кредитъ до высокости 200 зр. на р. 1881.

Зъ порядку дневного ухвалено по довшôй дебатѣ внесенье комисіи едукаційнои въ справѣ клиникъ краковскихъ — и внесенье дотычаще перенесеня радъ школьныхъ зъ Мостискъ до Яворова, зъ Гусятына до до Теребовлѣ и гдеякихъ зъ Захôднои Галичины.

НОВИНКИ.

— **Пріѣздъ Цѣсаря** до Кракова заповѣдженый вже офиціяльно на 1. вересня а побытъ межи Краковомъ а Львовомъ тревати маѣ 10 днѣвъ.

— **На принятье Цѣсаря** во Львовѣ, якъ доноситъ „Зоря“, намѣрили всѣ краєвй товариства музичнй (такъ во Львовѣ якъ и на провинціи) зложити одинъ вспôльный хоръ и при сопроводѣ музики войсковои ôтспѣвати одну руску а одну польску кантату. Вступнй пробы вже теперь ôтбуваются. Текстъ для рускои пѣснѣ уложивъ о. Ив. Гушалевичь, арію до тексту утворивъ знаный нашь композиторъ п. Вахнянинъ. Такъ о текстѣ, якъ особливо о композиціи п. Вахнянина выражаются знатоки дуже похвально.

— **Впрсв. Митрополитъ** укôнчивши дня 8. липня осмотръ каноничный въ Жукôвскôмъ деканатѣ, удався въ тôйже цѣли въ сопроводѣ крыл. Сѣнгалевича въ деканатъ Устецкій.

— **Руско-народному театрови** пôдвысшивъ Соймъ на внесенье посла Охримовича субвенцію зъ 3000 на 4000 зр.

— **ЧЧ. Василіянкамъ** въ Яворовѣ пôдвысшивъ соймъ субвенцію на 500 зр. на удержанье женьскои школы.

— **Ôтъ ц. к. Дирекціи почтъ** одержали мы слѣдуюче письмо: До Почт. Редакціи и Администраціи „Дѣло“ во Львовѣ! На допись умѣщену въ „Новинкахъ“ 46 ч. „Дѣла“ зъ дня 14 (26) червня с. р. увѣдомляю Почт. Редакцію, що передъ предпринятьемъ ответныхъ крокôвъ що до продажи рускихъ друксортôвъ почтовыхъ у згаданого въ тôй дописи трафиканта въ цѣли справдженя тожсамости причинъ описаного факту, ôтнеслася Дирекція почтъ до дотычного суду.

При тôй случайности припоручаю Почт. Редакціи увѣдомити читаючу Публику и своихъ кореспондентôвъ, що належалобы, о кôлько оскорблень не жадаютъ личнои сатисфакціи за дôзнань зневаги ôтъ суду, передъ всѣмъ о такихъ случаяхъ впростъ ц. к. Дирекціи почтъ донести, а то тымъ бôльше, що часто не одинъ такій фактъ, умѣщеный лишь яко кореспонденція въ Вашôмъ почтовнôмъ а въ ц. к. Дирекціи почтъ часомъ не прочитанôмъ письмѣ, мôгбы непостережно тутешнôй увазѣ уйти.

Львôвъ дня 8 липня 1880.

Шифнеръ,
ц. к. Директоръ почтъ.

— **Въ трибуналѣ державнôмъ** во Вѣдни ôтбулася дня 12. л. липця розправа въ дѣлѣ громады Бродôвъ противъ министерству просвѣты о нарушенье арт. 19. конституціи черезъ затвержденье ухвалы галицкои рады школьнои, котра не згодилася на введенье языка нѣмецкого яко выкладового въ двохъ новозаложеныхъ народныхъ бродскихъ школахъ. Заступникъ министерства пôдносивъ, що языкъ нѣмецкій не ѣсть въ Галичинѣ краєвымъ языкомъ, загально уживанымъ, и що головна основа арт. 19 конституціи не зноситъ рѣшень галицкого закона школьного. Адвокатъ громады Бродôвъ, депутованый дръ Жакъ (Jaques) ôткликувався до запавшихъ вже попередно оречень трибуналу въ подôбныхъ справахъ. Трибуналъ державный орѣкъ, що министерство нарушило арт. 19. основн. зак. держ., мотивуючи свôй вырокъ тымъ, що зъ 20.000 жителѣвъ Бродôвъ ѣсть 3/4 Жидôвъ уживаючихъ языка нѣмецкого а языками краєвыми Галичины суть рускій и польскій а такожь и нѣмецкій, бо на тое выстане, коли тôлько одинъ повѣтъ языка нѣмецкого уживае.

— **Французскй Єзуиты** прибули вже до Кракова. Велика ихъ часть удалася зъ Кракова въ всхôдну Галичину.

— **Дръ Михаилъ Борысикевичь**, асистентъ дра Штельвага, примаря-окулисты при головнôмъ шпиталю вѣденьскôмъ, здавъ ôтлично коллоквіюмъ въ цѣли габилитаціи на доцента окулистики.

— До сегорôчныхъ **великихъ маневрôвъ** пôдчасъ побыту цѣсаря въ Галичинѣ не буде резерва покликана; тôлько гдеякй резервовй официры будутъ ужитй до повненя службы ординансовои.

— **Члены залѣщицкои повѣтовои** рады, заступн. предсѣдателя Соханикъ, Скшешовскій и Кшечуновичь зреклися своихъ мандатôвъ. Причиною була ухвала рады, дотычаща обсадженя посады люстратора громадского и инспектора дорогового.

— **Сильный градъ** при рôвночаснôй бурѣ, якъ намъ доносятъ, поробивъ великй шкоды въ окрестностяхъ Львова, именно же въ селахъ: Сороки, Ляшки, Жидятичь, Прусы и др. Градъ мавъ таку силу, що притовкъ до землѣ кукурудзу, такъ що селяне мусѣли ей пôдôймати, поваливъ пшеницю, навѣть поломивъ гилье молодыхъ деревъ. Тое елементарне нещастье дуже болючо вразило бѣдныхъ хлѣборобôвъ, котрымъ присвѣчувала надѣя на добрй сего року жнива.

— **Въ купельныхъ закладахъ галицкихъ** гоститъ сегорôчного сезону много людій. Въ Щавници було до дня 7 л. липця 1318 а въ Криници 1275 осôбъ.

— На посаду **секретаря универзитетского** во Львовѣ съ доходами IX клясы на мѣстце помершого Стефана Козмы розписавъ пôдъ днемъ 7 липня с. р. до ч. 444. ц. к. сенатъ академичный конкурсъ. Кандидаты мусятъ бути укôнчеными правниками и мати добрй свѣдоцтва зъ теоретичныхъ испытôвъ. Кромѣ иншихъ условій мусятъ знати оба краєвй языки и языкъ нѣмецкій. Речинецъ подаваня до 15 вересня с. р.

— **Надъ слюбнымъ велономъ** княжны Стефаніи працюе въ Брукселѣ 300 женщинъ. Велонъ маѣ бути на причудъ красно и скусно зробленый.

— **Зъ Лондона** доносятъ про два великй нещастя, якй въ послѣдныхъ дняхъ лучилися въ Англіи. Одно нещастье то бувъ страшный вихоръ, котрый лютувавъ въ цѣлôй майже Англіи; много людій упало жертвою громôвъ а въ Менчестрѣ завалилося кôлько каменицъ. Друге нещастье случилось въ копални Риска, близь Нюпортъ; въ тôй копални выбухъ газъ, при чѣмъ 119 осôбъ пострадало житье.

— **Зъ Праги** доносятъ про цѣкавый случай смерти. Муха укусила чоловѣка въ уста, зъ того укушеня зробилася ранка и въ короткôмъ часѣ зъ тои раны чоловѣкъ померъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ** жервовавъ Всч. о. Т. Глиньскій зъ Городницѣ 1 зр. Хвальне товариство „Академич. Кружокъ“ доручило Дирекціи 15 зр., яко половину доходу зъ вечера музикально-декляматорского въ память Маркіяна Шашкевича. Зъ складокъ на похоронъ бл. п. Іосифа Дутки, слуш. правъ, бувшого ученика академичнои гимназіи позôставшихъ 2 зр. 30 кр. — Дирекція академ. рускои гимназіи.

— **На фондъ бѣдныхъ ученикôвъ** академичнои гимназіи жертвовавъ Денисъ Зарицкій, ученикъ 7 клясы тоижь гимназіи 10 зр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ епархіи Перемыскои.

Отличіе. Всч. о. Іоанъ Ковшевичь, пар. въ Ульвôвку дек. Варяжского празднувавъ дня 6 липня с. р. 60-лѣтну памятку свого священьства, зъ того поводу получивъ ювилятъ архіерейске благословенье и ôтличія крылошаньскй.

Каноничну институцію получивъ Всч. о. Іоанъ Лукашевичь завѣд. пар. Сѣлець белзкій дек. Белзкого на туюжь парохію.

Личный додатокъ на дальшй 3 роки въ квотѣ 100 зр. получивъ Всч. о. Теодоръ Фолюсевичь, пар. въ Нагôрцяхъ дек. Куликôвского.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Станъ засѣвôвъ въ Австріи** (пôсля справозданя министерства рôльництва.) Пôсля вѣдомостій вплынувшихъ до кôнца червня показуеся, що жнива жита будутъ межи добрыми середными а добрыми въ Чехахъ, Моравіи, Шлеску, Буковинѣ, въ обохъ Австріяхъ, середнôй Стиріи, Каринтіи, пôвнôчнôмъ Тиролю и въ кôлькохъ комитатахъ угорскихъ; межи добрыми а дуже добрыми въ Кроаціи и Семигородѣ; слабо середнй въ всхôднôй Галичинѣ. Ячмѣнь всюда незвычайно добрый. Овесъ всюда знаменитый. — Плоды струковй съ малыми вынятками дуже хорошй. Кукурудза именно на Угорщинѣ дуже поправилася. Коноплѣ и ленъ всюда задоволяючй. Хмѣль добрый, бараболѣ, бураки, капуста добрй, мѣстцями навѣть знаменитй.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень, 16 липня. Fremdenblatt доноситъ зъ Скодры, що Альбанцѣ и Чорногорцѣ зôткнулися оружно пôдъ Туси. Альбанцѣ ударили на постерунокъ чорногорскій числячій 18 людій и забили 12. Чорногорцѣ боятся, що 20-тысячне войско альбаньске розпôчне небавомъ акцію на цѣлôй линіи. Друга депеша зо Скодры доноситъ, що 14 с. м. Альбанцѣ по першôй двогодиннôй битвѣ побѣдили Чорногорцѣвъ. Чорногорцѣ мусѣли утѣкати оставивши на боєвищу 9 возôвъ съ амуниціею, и 13 забитыхъ. Число раненыхъ не звѣстне. Леда день ожидаютъ новои борбы.

Константинополь, 16 липня. Амбасадоръ вручивъ Портѣ коллективну ноту. Въ ôтповѣдь на другу коллективну ноту въ квестіи чорногорскôй Порта предкладае замѣсть Дульцинія и кôлька иншихъ пунктôвъ ôтступленье такогожь простору межи озеромъ скодарскимъ а моремъ адріятицкимъ.

(Надôслане.)

Замовляючи зъ провинціи книгу дра Ом. Огоновского „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“ зволятъ рôвночасно присылати на оплату почтову 20 кр. Цѣна книжки съ оплатою почтовою выноситъ отже 2 зр. 45 кр.

Курсъ львôвскій зъ дня 15. л. липця 1880.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	279 —	283 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 25	99 25
„ „ „ по 4% ав.	91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. період.	98 25	99 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 15	103 15
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 42	5 53
„ цѣсарскій	5 47	5 57
Наполеондоръ	9 33	9 43
Нôвимперіялъ	9 57	9 70
Рубель россійскій срѣбный	1 58	1 70
„ „ паперовый	1 23¾	1 25¾
100 „ марокъ нѣмецкихъ	57 40	58 10
Серебро	99 50	100 50

(безъ текучого куп. безъ купону)

РУКАВИЧКИ

въ найбогатѣйшôмъ выборѣ

поручае

І. ЦИРОКЪ

(впередъ Е. Циглеръ)

Рынокъ ч. 30, пôдъ „Рицаремъ“

Фабрика выробôвъ рукавичничихъ. 3—3

Загальный Банкъ взаимныхъ убезпечень

„ТРАНССИЛЬВАНІЯ“

основаный въ р. 1868.

Убезпечае ôтъ огню всякй будынки, запасы товарôвъ, збôжье и всякй движимости, такожь принимае убезпеченя на житье людске, убезпечае капиталы, стипендіи и посаги малолѣтныхъ.

Головне заступництво для Галичины и Буковины во Львовѣ ул. Галицка ч. 36.

ЗАСТУПНИКЪ В. БУДИНА.

Здôбнй и зарекомендованй аенты на провинцію будутъ принятй за ôтповѣдну провизію. (6—?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 53. „Львôвъ," Середа 9. (21.) Липня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла" Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло".
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Криза Выдѣлу краєвого.

Въ дуже нехорошôмъ свѣтлѣ показалася соймови господарка Выдѣлу краєвого. Послы одинъ по другôмъ зачали выступати съ критиками тоижь господарки — одинъ рѣзче другого ударявъ на недбальство, марнотравнôсть а навѣть надъужитя Выдѣлу краєвого. Выявилися такѣ н. пр. справы, що Выдѣлъ краєвый въ рахункахъ выказуе кошта опалу въ закладѣ кульпаркôвскôмъ на 41 печій а якъ сконстатовано, всѣхъ печій въ закладѣ находится тôлько 28; або урядникови Выдѣлу краєвого, ôтбуваючому комисію коло Чорного Дунайця признаєе Выдѣлъ краєвый въ 43 дняхъ комисійныхъ 50 екстрапочтъ по 8 зр. денно на коштъ громадъ, а въ тыхъ сторонахъ, якъ выказавъ д-ръ Зыбликевичъ, екстрапочты совсѣмъ не курсуютъ... То тôлько два примѣрчики, котрыхъ кôнцѣ не заховалися... Послы рускѣ и польскѣ почали корити таку господарку Выдѣлу краєвого. Именно на XXI. засѣданю соймовôмъ выступивъ съ острою а справедливою критикою пос. о. Ясеницкій и ударивъ цѣльно на дармоѣдство тыхъ многихъ писарѣвъ та пôдписарѣвъ Выдѣлу краєвого, котрѣ за великѣ грошѣ ревно— дармуютъ. По о. Ясеницкôмъ выступивъ пос. Рацѣборскій и зъ информацій своихъ выборцѣвъ остро скритиковавши „polnische Wechsel-Wirthschaft", якъ ôнъ выразився — заявивъ отверто, що Выдѣлъ краєвый своєю господаркою пôдорвавъ довѣріе досебе въ соймѣ и въ краю. Палата послôвъ приняла заявленье посла Рацѣборского бравами. Такѣ тяжкѣ закиды послôвъ такъ вразили маршалка гр. Водзицкого, яко президента Выдѣлу краєвого, що ôнъ зъ посольскои лавы зажадавъ неожидано, щобы соймъ рѣшивъ вотумъ довѣрія чи недовѣрія Выдѣлови. Таке нагле выступленье маршалка съ жаданьемъ вотумъ навѣть польскѣ газеты уважаютъ неумѣстнымъ, називаючи его хитрою „политичною штучкою". Dziennik Polski такъ пише въ тôй справѣ: „заносилося на бôльше непріятностій того рода и щобы заткати уста критикамъ, ażeby względami kurtoazyi zmusić do milczenia w sprawach drażliwej natury, inscenowano gniew". Еще рѣзче высказуе своє невдоволенье зъ такого поступку предсѣдателя Выдѣлу краєвого органъ пос. Романовича „Nowiny" и другѣ часописи. На поставлене пытанье довѣрія чи недовѣрія ôтповѣвъ въ имени рускихъ послôвъ о. Красицкій. Бесѣдникъ скориставъ зъ случаю высказати въ имени Русинôвъ недовѣріе до Выдѣлу краєвого зъ становища національного, понеже недовѣріе зъ становища господарки народнои було ажь надто рѣшучо высказане самыми польскими послами, именно Рацѣборскимъ и Зыбликевичомъ, котрый то послѣдный при великôй сензаціи всеи палаты выголосивъ, що колибы одинъ членъ Выдѣлу кр. переставъ бути членомъ, краєвый фондъ зыскавбы 200—300.000 зр.! Содержанье бесѣды о. Красицкого було таке: „Я въ имени моѣмъ и товаришѣвъ объявляю, що я смотрю на пытанье довѣрія чи недовѣрія головно зъ становища національного. Вы мали до недавна одного родака министра. Було вамъ за мало — теперь маєте двохъ. А мы народъ пôвтретямиліоновый не маємъ зъ вашои ласки ни одного члена въ Выдѣлѣ краєвôмъ. Пôдъ соймовымъ будынкомъ не списано цирографа въ языцѣ рускôмъ „przez zapomnienie"! Выдѣлъ забувъ во Львовѣ, въ центрѣ Руси, на окружаючій его пôвтретямиліоновый народъ! Одинъ членъ Выдѣлу краєвого засѣдаєе въ краєвôй радѣ школьнôй. Мы надѣялися, що той здѣлае що для Русинôвъ въ организаціи школьнôй. Но нема й слѣду! То суть мотивы, задля котрыхъ **мы не маємъ найменшого довѣрія до Выдѣлу краєвого!**" На таке справедливе заявленье руского посла польскѣ послы не осмѣлилися, ба навѣть не знали що ôтповѣсти. При голосованю надъ вотумъ бôльшôсть польскихъ послôвъ выразила Выдѣлови довѣріе, рускѣ послы недовѣріе. Самѣ поляки признаютъ, що вотумъ довѣрія дане Выдѣлови тôлько зъ „kurtoazyi" а радше зъ обавы, щобы не дôсталися до Выдѣлу такъ званѣ „Stańczyki", котрѣ все таки, якъ показалося сеи сесіи соймовои, въ всѣхъ майже дѣлахъ розумнѣйшѣ и яснѣйшѣ маютъ погляды, якъ нашѣ „postępowcy"... На всякій случай криза Выдѣлу краєвого, хотяй такъ двозначно скôнчилася, мѣститъ въ собѣ дорогоцѣнну науку передовсѣмъ для цѣлого народа галицкого, дальше для заступникôвъ того народа а наконець и для самого Выдѣлу краєвого!

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!"
„Все соединеными силами всѣхъ!"

IV.

(*Бурсы рускѣ. Институты для рускихъ дѣвчатъ.*)

(*Дальше*)

Головный натискъ положилибысьмо вразъ съ Покутяниномъ на **національне** выхованье бурсакôвъ. Не думаємо тутъ мѣшати политики, лишь домагаємось, щобы въ бурсакахъ плекати почутье народности, почутье вдячности для руского народа, котрый удержуе ихъ своими вдовичими лептами. На національне выхованье вплывалибы прикрашенье комнатъ бурсы бюстами и портретами заслуженыхъ рускихъ мужѣвъ и славныхъ писателѣвъ, вечеры музикально-деклямаційнѣ уряджуванѣ въ память тыхже, наука исторіи и географіи Руси, спѣву и музики. Замѣтитъ може кто, що молодѣжь и такъ вже обтяжена школьными працями не найде часу на подôбного рода працѣ домашнѣ. Въ тôмъ есть по части правда, але для того мы такожь промовляли, щобы въ бурсахъ находили умѣщенье лишь уталантованѣ (а николи слабыхъ здôбностій) молодцѣ, котрѣ легко справлялисьбы съ школьными занятями и малибы еще доволѣ часу на науку згаданыхъ предметôвъ. Дуже велику прислугу зробирбы той, ктобы уложивъ для нашихъ бурсъ и подôбного рода заведень ôтповѣднѣ пôдручники до исторіи и географіи Руси та школу спѣву и музики съ додаткомъ ôтповѣдныхъ дуетôвъ, квартетôвъ и т. д. Поки те однакъ дастьсе осягнути, буде выхованье бурсакôвъ залежне ôтъ способôного надзирателя бурсы, котрый повиненъ въ бурсѣ мешкати, и догляду выдѣлôвъ. Зъ тои причины повинѣ выдѣлы бурсъ якъ найбôльше уважати на добрый выбôръ такого надзирателя, котрому крôмъ хаты и харчу належалобы запевнити еще й ôтповѣдну ремунерацію, за котру бувбы обовязаный не тôлько надзирати науку и захованье бурсакôвъ, але й учити ихъ повысше згаданыхъ предметôвъ. Не дасться заперечити, ще тяжко дôстати съ ôтповѣдною квалификаціею надзирателя, але заряды бурсъ повиннѣбы конечно придбати такого и въ тôй цѣли розписувати конкурсъ и вызначати хочьбы и значну ремунерацію. Єсли бо не ма такого надзирателя, тогды цѣле призначенье бурсы яко институціи народнои схибленe. Щобъ наука згаданыхъ предметôвъ принесла якій хосенъ въ высказанôмъ высше направленю, повиннабы бути точно уладжена. Думаємо, що по 2 годины тыжднево выпадалобъ вызначити на науку исторіи и географіи Руси, а 3 годины на науку музики и спѣву, такъ що крôмъ школьныхъ занятій выпалабъ 1 година такои домашнои науки, котрою не булибы бурсаки обтяженѣ, а цѣль выхованя булабъ осягнена. До того належалобы що два-три мѣсяцѣ уряджувати вечерницѣ деклямаційнѣ (по можности и музикальнѣ) съ ôтчитами для бурсакôвъ, котрыми малибы занятись або выдѣловѣ або ктось изъ стороны упрошеный.

До розвою народного почутя у бурсакôвъ моглабы богато причинитися добра руска библіотечка, о котру повиненбы зарядъ кождои бурсы конечно постаратися. Рускѣ выдавцѣ певно не ôтмовилибы по 1 примѣрнику пожертвовати для кождои бурсы.

Пôдношено у насъ часто пытанье: для чого тѣ бурсаки выкормленѣ рускимъ хлѣбомъ потôмъ гдесь щезаютъ и не ма зъ нихъ хôсна для народа? Одну головну причину выказалисьмо — се бракъ національного выхованя, и указалисьмо, якъ можнабъ ей усунути. Другою причиною пôсля нашои думки есть розрывъ звязи, котрабъ лучила опустившихъ бурсу учениковъ и пôзнѣйше съ тыми институціями. Въ гдеякихъ бурсахъ а именно и въ Тернопôльскôй пôсля статутôвъ можутъ мати удержанье лишь ученики низшихъ клясъ середныхъ школъ, а по укôнченю тыхже мусятъ уступати зъ бурсы, хочьбы за ними промовляло убожество и хорошій успѣхъ въ наукахъ. Авторы тыхъ статутôвъ руководилися очевидно тою засадою, що ученикъ высшихъ клясъ повиненъ вже самъ заробити собѣ на удержанье и уступити мѣстце меншому брату, котрый не въ силѣ самъ собѣ дати раду. Якъ нибудь поглядъ сей совсѣмъ справедливый, не можемо его подѣляти вже зъ тои причины, що выдаляючи такого бурсака розрываємо звязь, яка лучила его съ заведеньемъ и народнымъ духомъ, котрый тамъ его оживлявъ, а тымъ самымъ усуваємо такого ученика зъ пôдъ безпосереднего вплыву бурсы. Допустѣмъ навѣть, що ôнъ бувъ черезъ низшѣ клясы въ бурсѣ веденый въ дусѣ повысше описанôмъ, то выхованье таке еще за слабѣ запустило коренѣ, щобъ не змарнѣло пôдъ чужимъ вплывомъ, на якій ôнъ буде выставленый въ лѣтахъ, коли власне ему на добре стане розъяснятись въ головѣ. Отже такимъ способомъ поступаючи можемо знищити труды нашои працѣ, котра що ино стала проявлятися, сходячѣ засѣвы народного выховання можемо выставити на шкодливый вплывъ чужого, непріязного вѣтру. Для того булибы мы за тымъ, щобъ и ученикôвъ высшихъ клясъ (бодай до VI-ои включно)*) оставляти на удержаню бурсъ; а щобы тымъ не вспирати лѣнивства и не обтяжати буджету бурсъ и мѣстць потрѣбныхъ иншимъ кандидатамъ не займати, належалобы такимъ ученикамъ высшихъ клясъ давати частне лишь удержанье (н. пр. харчь, або лишь обѣдъ), за що зновь булибъ они обовязанѣ инструовати молодшихъ бурсакôвъ въ науцѣ, учитися згаданыхъ предметôвъ домашнои науки и брати удѣлъ въ деклямаційныхъ и музикальныхъ вечерницяхъ бурсы. Такимъ способомъ духъ защепленый въ молоденькихъ серцяхъ мавбы часъ и случайнôсть скрѣпитися до того степени, що чужѣ вплывы вжебы его не ослабили. Щобъ „наука не йшла въ лѣсъ" повиннѣ съ кôнцемъ семестрôвъ ôтбуватися передъ выдѣломъ бурсы испыты изъ домашныхъ наукъ бурсакôвъ**), а щобъ власти не могли намъ закинути, що молодѣжь забавляеся въ политику, повиннѣ на вечерницяхъ бурсы являтись и выдѣловѣ, а бодай делегатъ выдѣлу.

(*Конецъ буде.*)

Економична Реставрація

Jedni ością ryby przebijają,
drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянowского противъ „Просвѣтѣ").

(*Дальше.*)

Наступило — по польски „zabór rakuzki", — по нашому перше ôтъ часôвъ Хмельницкого освободженье однои части рускои землѣ зъ пôдъ гнету шляхетскои самоволѣ. Самъ фактъ заведеня въ тôй до того часу найнещасливѣйшôй краинѣ европейскои администрациі, заступленя шляхетскои олигархіи свѣтлою и гуманною династіею Габсбургôвъ и, що за симъ ишло, запановання права, — бувъ першимъ крокомъ до освободженя селянства ôтъ тѣлеснои и економичнои неволѣ. Крокъ той привитала сторона, котра тымъ способомъ выдôсталась зъ „пекла" съ чувствомъ вдячности для цѣсаревои освободительки,—о якôмъ свѣдчатъ згадки, котрѣ еще до теперь про цѣсареву Марію Тересу можна подыбати въ народѣ, такъ мало исторіи свѣдомôмъ, такъ ôтъ центра монархіи ôтдаленôмъ. Друга сторона, утратила „рай" съ чувствомъ, котре найскорше можнабы назвати зле таѣною злостію и котрого типовымъ выразомъ були афоризмы славнои панѣ Коссаковскои (чи якъ она тамъ звалась, тая непріятелька австрійского „zaboru" и — „урбаріи").***)

---

*) Дôмъ Народ. дае удержанье навѣть ученикамъ VII и VIII клясы.

**) Окрôмъ свѣдоцтва школьного повиннѣ такожь успѣхи въ тыхъ предметахъ науки домашнои вплывати на дальше задержанье або выдаленье ученика зъ бурсы.

***) Щобы и насъ не посуджено о чисту злôсть, то треба примѣтити выразно, що, говорити про патріотичну болѣзнь, rozćwiartowanie ojczyzny etc. — то взглядомъ того часу булобы анахронизмомъ. То суть рефлексіи новѣйшихъ часôвъ и генерациі пôдъ тымъ „заборомъ" доперва выплеканои въ идеяхъ новожитного, демократичного патріотизму, а не могли бути чувствомъ людій, котрыхъ политичнѣ пересвѣдченя залежали ôтъ того прускаго, россійского чи австрійского амбасадора, ôтъ котрого власне побирали „пенсіи" и презенты. — Тѣ па-

Я и теперь мавъ способôность стрѣчати Полякôвъ, котрî для цѣсаревои Маріи Тересы не маютъ доброго слова; а на запытанье, що тая монархиня зробила властиво Полякамъ злого, скоро и тî послѣднî признаютъ, що до ревиндикаціи Галичины була конечностію присилувана, — ôтповѣдали менѣ тымъ однымъ словомъ: „урбарія!", уважаючи, що тоє одно слово выстане для напятнованя цѣлого розмѣру зла, заподѣяного Польщѣ черезъ М. Тересу.

А знаєте, що то тая „урбарія"? Ничого бôльше ани менше, тôлько податокъ земскій, котрый платили до того часу весь самî селяне, а зъ котрого, на зарядженье цѣсарске, одну часть звôльнено зъ селянъ, а наложено на бôльшихъ посѣдателѣвъ, до того часу ôтъ всякого податку вôльныхъ!

Зельманъ, той alter ego польского шляхтича, рôвно съ нимъ мавъ причину жалувати за утратою раю. Дивна тôлько рѣчь, и тôлько темнотою теперѣшныхъ жидôвъ и бракомъ всякихъ вѣдомостій историчныхъ зрозумѣла, — що они до найновѣйшихъ майже часôвъ, въ генераціи пôдъ Австрією выхованôй, не остались патріотами Речипосполитои, котра ихъ предсѣ выкохала и тымъ зробила, чимъ они теперь суть. Въ найновѣйшихъ доперва часахъ спôзнали, що не такій то злый реббесъ, бути Поляками, — а научатся въ теперѣшныхъ школахъ польскихъ єще дужшого патріотизму зъ науки „краєвои исторіи"; тôлько мусятъ умѣти читати помежи стрôчками, въ котрыхъ ничого выразно не стоитъ о „Зельманѣ".

Патенты о жидахъ зъ часôвъ початковыхъ и пôзнѣйшихъ австрійского панованя, вартî окремои студіи; рôвно якъ великî реформы незабутнои памяти цѣсаря Іосифа. Коротка, недостаточна згадка про тî реформы тутъ, на тôмъ мѣстци, булаби легковаженьемъ великого дѣла; о тôмъ мусить бути въ теперѣшнôмъ, зъ причины столѣтныхъ роковинъ такъ ôтповѣднôмъ часѣ, зъ рускои стороны выдане обширнѣйше, окреме письмо, щобы зъ него нарôдъ рускій набравъ научнои свѣдомости того свого инстинктового, австрійского патріотизму и привязаня до пануючои намъ и доси династіи, — въ котрôмъ то епигоны edukacyjnej komisyi доси єще безуспѣшно але безупинно и съ постôйностію, гôдною лѣпшои справы, намагаются той нарôдъ рускій заколибати.

(Дальше буде.)

ДОПИС.

(?) **Зъ Снятыньского** (*О польскихъ ладахъ въ рускихъ школахъ.*) „Matador-ы" рады школьнои окружнои въ Снятынѣ заходятъ въ голову, ктобы то мôгъ бути тымъ дописователемъ зъ Снятына, котрый въ ч. 45. „Дѣла" описавъ станъ школы выдѣловои снятыньскои. Зъ тои причины пôдозрѣваютъ всѣхъ Русинôвъ-учителѣвъ и грозятъ, що „porozpędzają wszystkich". Я яко кореспондентъ зô Снятына ôтповѣдаю матадорамъ рады шк. окр., що коли въ тôй дописи одно слово знайдесь неправды и они покривдженî на чести, нехай выточатъ процесъ а тогды довѣдаются, кто той я, розумѣєся, коли докажутъ, що я пописавъ неправду. Заявляємо матадорамъ, що мы въ короткôмъ часѣ подамо до явнои вѣдомости єще важнѣйшî факты о тôй школѣ, але выжидаємо часу, бо може предсѣ разъ гоненя рускои мовы и рускихъ учителѣвъ скôнчатся.

Мы запыталибы матадорôвъ рады школьнои окружнои, чи знаютъ они о тôмъ, що на испытѣ въ Снятынѣ о. Озаркевичь просивъ учителя спѣву, щобы дѣти рускî заспѣвали яку руску пѣсню а учитель спѣву ôтповѣвъ: „po rusku nie umiem śpiewać!" Чи знає рада окружна о тôмъ, що въ женьскôй школѣ на сегорôчнôмъ испытѣ дѣвчата ни читати ни писати по руски не умѣли, бо и ôткижь могли умѣти, якъ жадна учителька того не умѣє? А було поглянути до рускихъ задачь, пожалься Боже!

На якôй пôдставѣ п. инспекторъ Говорка въ Рожновѣ говоривъ, що на загальныхъ зборахъ товариства педагогичного въ Снятынѣ членъ Гладыловичь „bez zmysłów mówił, aby w Sniatynie na przedmieściu „Балки" utworzyć szkołę z wykładowym językiem ruskim?" Чи кождый чоловѣкъ, котрый за собою и за своимъ обстає єсть у п. инспектора „bez zmysłów"? Чи то такъ красно?

Чи знає п. инспекторъ, що въ Торговици, селѣ чисто рускôмъ, где нема ни одного Поляка, громада выставила школу и на все платитъ а въ тôй школѣ учителька Людмиля Рогожеска впровадила выкладовый языкъ польскій, хоть тамъ призначеный рускій? Чи знає п. инспекторъ, що въ тôй школѣ єсть зъ тои причины заледви 10 дѣтій а селяне змушенî помимо того, що поносятъ всѣ тягары на школу, посылати свои дѣти до Топоровець та до Обертына?

Мы интерпелюємо п. инспектора, щобы вглянувъ въ тіи ôтношеня и переставъ переслѣдувати Русинôвъ и не надѣлявъ ихъ епитетами „bez zmysłów" а замѣсть того щобы вглянувъ въ школу въ Торговици, та щобы законôвъ собѣ не легковаживъ. Що зробивбы п. инспекторъ въ такôмъ случаю, колибы учитель въ школѣ съ выкладовымъ языкомъ польскимъ польского языка не учивъ? Ôтповѣдь коротка: „увôльнивбы зъ посады!" Мы радîбы бачити въ поступованю п. инспектора безвзглядно рôвну справедливôсть — отже справедливôсть и взглядомъ Русинôвъ!

нове вже на цѣле столѣтье напередъ погодились були съ гадкою утраты такъ дорогои имъ ojczyzny, — и тôлько єще съ холодною розвагою добрыхъ господарѣвъ обраховували, пôдъ котрый „zabór" найкористнѣйше буде дôстатися. Скоро такій публичный дигнитаръ, якъ п. „koniuszy litewski", кн. Богуславъ Радзивилъ, умершій р. 1699 — якъ разъ на 73 рокôвъ передъ першимъ подѣломъ Польщи, — въ власноручныхъ „informacyach domowych i politycznych", истна Кассандра, але не гомеричного, тôлько шляхетского крою, — завѣщавши своимъ потомкамъ, щобы кождый зъ нихъ старався по одному замкови въ Польщи продати, а намѣсть того въ цѣсарствѣ нѣмецкôмъ закупити, — веде рѣчь дальше такъ: i to też ostatecznie radzę, żebyśmy zawsze przy interesach elektorów brandeburskich i książąt kurlandskich (ажь двѣ резервы ôтъ разу!) stawali, i z nimi się legowali, bo — *strzeż Boże przygody na naszą Ojczyznę* — trzeba i gdzieś indziej mieć przyjaciół. (Wład. Syrokomla: Przyczynki do historyi domowej w Polsce ст. 43—60). — Въ такôй атмосферѣ не могло бути мовы о патріотизмѣ. И коли яка правдива болѣзнь роздирала чіє серце на видъ австрійскои окупаціи, то була то болѣзнь за утратою „раю", и — „пенсій", котрî брати булобы и потому єще кому, але не було вже охочого давати!..

ГАЛИЦКІЙ СОЙМЪ КРАЄВЫЙ.

(§) Двайцяте засѣданье 2 (14) липня 1880.

Зъ помежи петицій замѣтнѣйшî: 31 петицій громадъ повѣту Снятыньского противъ проектованому пôдвысшеню податку грунтового. Властителѣ меншихъ посѣлостій повѣту львôвского о заложенье школы рôльничои для образованя селянъ рôльникôвъ. Галицке тов. господарске въ справѣ вольного побору сыровицѣ сольнои.

Зъ порядку дневного пос. Торосевичь мотивує свое внесенье що до закупна друкарнѣ для Выдѣлу кр. Ôттакъ ôтослано тоє до комисіи буджетовои.

Дальше по досыть оживленôй дискусіи принято внесенье комисіи едукаційнои, котрои референтомъ въ тôй справѣ дръ Шуйскій:

„Высокій Соймъ зволитъ ухвалити:

I. Взываєся правительство, щобы 1) на обохъ краєвыхъ университетахъ основало осôбнî катедры педагогіи и дидактики, злученî съ удотоваными семинарями педагогично-дидактичными, а испытъ устный зъ обохъ предметôвъ для кандидатôвъ учительскихъ всѣхъ групъ зробило обовязуючимъ. 2) Щобы въ Краковѣ, Перемышли и во Львовѣ въ однôй зъ существуючихъ гимназій учинило гимназією взôрцевою, директорамъ и учителямъ тыхъ гимназій запевнило высшу клясу служобову и пенсію ôтповѣдну тôй клясѣ службовôй, зъобовязуючи тіи заклады до научаня екзаминованыхъ вже що найменше одинъ рôкъ въ закладахъ тыхъ за стипендіяльнымъ удержаньемъ пробуваючихъ кандидатôвъ учительскихъ. 3) Щобы въ справѣ подѣлу науки середнои на школы реальнî и гимназіи гуманитарнî и реальнî повзявъ постановленя, уможливляючî выбôръ заводу техничного або университетского по ôтбутôй науцѣ въ школахъ середныхъ.

II. Взываєся Выдѣлъ краєвый, щобы: 1) порозумѣвшися съ радою школьною краєвою и комисією высланою Академією наукъ въ Краковѣ, выготовивъ внесеня, котрî запроектовалибы правительству такî змѣны: а) въ роскладѣ, методѣ и средствахъ науки гимназіяльнои; б) въ уряджену испытôвъ зрѣлости в) въ инструкціяхъ дотычачихъ дидактичного и педагогичного веденя молодежи, котребы съ задержаньемъ цѣлого объєму науки, призначенои для гимназій австрійскихъ, уможливило Радѣ школьнôй пожадану реформу середного выхованя и научаня. 2) Щобы выготовленье докладныхъ плянôвъ и книжокъ для школъ середныхъ, починаючи ôтъ найпотрѣбнѣйшихъ, порозумѣвшися съ радою школьною, поручивъ двомъ комисіямъ во Львовѣ и Краковѣ, зложенымъ зъ силъ учительскихъ и науковыхъ, котрî порозумѣвшися вспôльно и роздѣливши працѣ межи себе, займутся такимъ выробленьемъ плянôвъ; дальше, щобы въ будучій буджетъ вставивъ сумы на нагороды за найлучшî книжки, написанî пôсля тыхъ плянôвъ.

Ôттакъ принято безъ дискусіи внесенье комисіи буджетовои: Высокій соймъ зволитъ признати ц. к. Радѣ школьнôй краєвôй кредита додатковî: а) На пôдмоги для фондôвъ окружныхъ въ рубрицѣ I преліминаря фонду школьного 16.112 зр. б) На позычки зворотнî для фондôвъ окружныхъ яко позиція 2. рубрики I и то яко выдатокъ надзвычайный 50.000 зр. в) На додатки пятилѣтнî для учителѣвъ въ рубрицѣ VIII. 7735 зр. а. в.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье комисіи буджетовои о кредитахъ, якî зажадавъ Выдѣлъ краєвый на выдатки кватерунковî. Справоздатель пос. дръ Цукеръ противився внесеню Выдѣлу краєвого — но остаточно не поставивъ жадного внесеня. По такôмъ представленю справы Соймъ не знавъ, що съ тымъ зробити. Якъ то вже часто лучалось, такъ и теперь выбавивъ Соймъ зъ клопоту, пос. совѣт. Іос. Ясиньскій, поставивши дотепне внесенье: „Соймъ пріймає внесенье комисіи до вѣдомости", що принято съ замѣтнымъ вдоволеньемъ.

Двацять перше засѣданье 3. (15.) липня 1880.

Зъ внесеныхъ петицій важнѣйшî: Выдѣлы повѣтовî Старемѣсто, Жидачôвъ, Пôдгайцѣ, Надвôрна, Снятынъ, Коссôвъ и 8 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунтового. О. Данило Танячкевичь (сынъ) въ справѣ комасаціи спôльныхъ пасовискъ громадскихъ, въ предметѣ уповажненя касъ громадскихъ и заличковыхъ давати пожички на заставы, въ справѣ примусовои меліораціи громадскихъ рôль и неужиткôвъ, въ справѣ ограниченя подѣлу грунтôвъ селяньскихъ и взглядомъ признаня товариствамъ ассекураційнымъ правъ, якî прислугуютъ спôлкамъ господарскимъ и заробковымъ. Выдѣлъ повѣтовый Рогатыньскій ôтдає будову тамошного шпиталю пôдъ опѣку Сойму.

Комисаръ правительственный п. Залескій ôтповѣдає межи иншимъ на интерпеляцію пос. Рожанковского въ справѣ заименованя безъ конкурсу учителькою въ руск. школѣ вправъ п. Каролину Остаповичь. П. Зал. сказавъ, що министеръ має право заименовати безъ конкурсу та що заименована молодша учителька має патентъ уповажняючій єи удѣляти науку въ школѣ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ и она до того становища вповнѣ уздôбнена. Тою ôтповѣдію годѣ вдоволитися рускимъ посламъ. Министрови вправдѣ прислугує право именовати безъ конкурсу, але тôлько въ случаю великихъ заслугъ въ школьництвѣ — того случаю у п. О. не ма (гл. 36. ч. „Дѣла"). Що до єи здôбности и єи патенту о тôмъ обширна була информація въ 45. ч. „Дѣла". П. Остановичь має испытъ на IV-кл. школу а учитъ въ VI-клясовôй. Впрочѣмъ она маючи надъ 40 лѣтъ не могла навѣть бути именованою.

Зъ порядку дневного слѣдувало перше читанье и умотивованье внесеня пос. Ив. гр. Стадницкого въ справѣ полученя Днѣстра съ Сяномъ сплавнымъ каналомъ. Внесенье ôтослано до комисіи культуры краєвои.

Наступило зъ порядку дневного справозданье комисіи буджетовои о буджетѣ краєвôмъ на рôкъ 1880. Справоздатель пос. Смаржевскій по ôтповѣднôй промовѣ вноситъ: Соймъ выражає жаль надъ тымъ, що противъ постановленю статуту краєвого не скликано сойму 1879 р., черезъ що тойже не мôгъ сповнити своеи задачѣ пôдъ взглядомъ заряду финансами краєвыми. Въ цѣли покрытя недобору комисія буджетова вноситъ: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: I. На покрытье недоборôвъ фонду краєвого въ 1880 р. ухвалює соймъ додатки до податкôвъ сталыхъ съ додаткомъ 1/8 части по 37 кр. ôтъ 1 зр. II. Соймъ уповажняє Выдѣлъ кр. переносити ощадности однои рубрики выдаткôвъ звычайныхъ на потребу другои рубрики такихъ выдаткôвъ съ застереженьемъ, що Выдѣлъ кр. кожде переступленье преліминаря усправедливитъ.

Надъ згаданымъ справозданьемъ вывязалась обширна дискусія, особливе коли правит. комисаръ въ справѣ нескликаня сойму 1879 р. освѣдчивъ, що въ статутѣ краєвôмъ стоитъ, що соймъ рôкъ-рôчно „въ засадѣ" має бути скликаный отже може бути вынятокъ. Ôтповѣвъ єму межи иншими пос. Гавзнеръ поясняючи, що „in der Regel" значитъ, що соймъ має бути зъ засады скликаный рôкъ-рôчно а вынятково можна скликати и частѣйше. Що до внесеня комисіи въ справѣ додатку до податкôвъ именно уваги достойнî бесѣды пос. Ер. Воляньского, от. Ясеницкого и Рацѣборского. П. Воляньскій противится пôдношеню додаткôвъ о 3 кр., а думає, що можна буджетъ такъ обнижити, що выстарчатъ и дотеперѣшнî 34 кр. ôтъ 1 зр. Пос. от. Ясеницкій въ обширнôй промовѣ критикує зарядъ фондами краєвыми. Край єсть бѣдный, потрѣбно дуже щадити; выборцѣ нашî повѣдаютъ: що намъ по автономіи, лѣпшій абсолютизмъ, котрый хлѣбъ дає, якъ автономія о голодѣ, треба отже, щобы автономія не коштувала такъ богато. Бесѣдникъ закидає, що урядникôвъ краєвыхъ єсть за богато, що тî урядники за мало роблятъ, бо наколибы досыть працювали, то можнабъ обôйтись безъ діюрнистôвъ. Въ коштахъ лѣченя хорыхъ можнабы такожь щадити. Можнабы зменшити позиціи пôдмогъ для театрôвъ, товариствъ музичныхъ не потреба цѣлкомъ пôдпомагати, бо кто хоче музики, нехай за ню заплатитъ. Директоръ театру може собѣ пôдвысшити цѣны о 5 кр. на 1 зр., а обôйтись при меншôй субвенціи. Навѣть въ рубрицѣ на дороги бесѣдникъ радитъ завести ощаднôсть и обниженье, хоть се рубрика продукційна; однакъ границею продукціи єсть надпродукція а мы надпродукуємо дороги краєвî, а занедбуємо повѣтовî и громадскî. Въ засадѣ уважає бесѣдникъ, що цифры буджету суть за высокî ôтповѣдно до убожества краю. Правительство знижило додатки индемнизаційнî о 3 кр., не єсть отже политично не дати почути того краєви, але сейчасъ на тоє мѣстце пôдвысшати додатки краєвî о тî самî 3 кр. Рады повѣтовî взываютъ до ощадности, а таке число петицій противъ пôдвысшеню податку грунтового, чи жь се не заразомъ просьбы о непôдвысшенье додаткôвъ? Бесѣдникъ годится съ пос. Воляньскимъ, що треба такъ обнижити буджетъ, щобы 34 кр. додаткôвъ лишилось, а що до покрытя недоборôвъ, голова сойму дасть собѣ съ тымъ раду. Вконець освѣдчає, що не буде ставити поправокъ, позаякъ єсть дуже мало послôвъ рускихъ, отже моглибъ остатись не попертыми. Кожду однакожь поправку ставлену що до обниженя буджету попирати буде бесѣдникъ вразъ съ товаришами (*браво!*) Пос. Рацѣборскій видитъ причину дефициту въ пересадныхъ коштахъ будовы соймового будынку. Черезъ тоє заколибалось довѣріє, яке мавъ Соймъ до Выдѣлу. Выдѣлъ не перестерѣгъ сойму о превеликихъ коштахъ тои будовы, навѣть тогды, коли мôгъ и повиненъ бувъ о тôмъ перестерегчи. Завзиває отже бесѣдникъ, щобы Выдѣлъ краєвый поинформувавъ Соймъ найдокладнѣйше о цѣлôй тôй справѣ.

На справедливî замѣты от. Ясеницкого не знавъ жаденъ членъ Выдѣлу краєвого ничого бôльше ôтповѣсти, якъ тôлько пос. Верещиньскій просивъ маршалокъ „o skarcenie" бесѣдника за яке тамъ непарляментарне слово. Заатакованый въ такій способъ маршалокъ ôтповѣвъ, що на разѣ не може задосытьучинити бажаню пос. Верещ., бо не знає ажь такъ(!) мовы рускои, щобы мôгъ оцѣнити всѣ єи нюансы, но застерѣгає собѣ тоє по перечитаню стенограму. И дѣйстно маршалокъ по перечитаню выготовленого стенограму звернувъ увагу от. Ясеницкого „na niewłaściwość wyrażenia": якимъ чоломъ Выдѣлъ краєвый мôгъ вносити пôдвысшенье додаткôвъ ажь до 39 кр.?"

Приступлено до специяльнои дискусіи. На внесенье комисіи ухвалено доходы въ рубрикахъ 1—11 въ сумѣ 294.017 зр.

На пополудневôмъ засѣданю розпочато дискусію надъ буджетомъ выдаткôвъ. Межи тымъ забравъ голосъ маршалокъ пос. гр. Люд. Водзицкій и зо взгляду на

тое, що дуже богато послôвъ выступало противъ „szafowaniu“ грôшми Выдѣломъ краєвымъ а ôнъ тому Выдѣлови проводитъ, просивъ, щобы соймъ способомъ парляментарнымъ выразивъ, чи Выдѣлъ краєвый мае єще у сойму довѣрiе, якимъ обдарувала єго палата передъ 4. лѣтами. Очевидно що бôльшôсть послôвъ польскихъ встыдалась своимъ „выбранымъ“ давати публично votum недовѣрiя. Тожь радили собѣ въ рôжный спосôбъ: одни усправедливлялись, що не такъ зле думали, якъ вымовились, инши що теперь не пора о тôмъ дискутовати — бо на тое єсть случай где инде. Одни тôлько руски послы устами о. Красицкого выповѣли отверто, що, — якъ зо взглядôвъ національныхъ — маючи на думцѣ не допущенье межи членôвъ Выдѣлу краєвого ани одного Русина та оскорбленье Русинôвъ невложеньемъ фундаційнои грамоты въ языцѣ рускôмъ при закладаню каменя фундаментального пôдъ новый будынокъ соймовый, такъ и зо взглядôвъ економичнои господарки — не маютъ нiякого довѣрiя до того неприхильного имъ Выдѣлу краєвого. Однакожь мимо такихъ промовъ соймъ не прiйшовъ до жадного постановленя въ тôмъ взглядѣ. Ôтложено тое на слѣдуюче засѣданье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Коллективна нота державъ передана вже обомъ интересованымъ правительствамъ въ Константинополи и Атенахъ. Цѣлый свѣтъ выжидае съ нетерпеливостiю ôтповѣди Порты на ноту. Кождый завдае собѣ пытанье, коли Порта ôтповѣсть, а еще бôльше, якъ ôтповѣсть. Всякi газеты, розумѣеся, всяко передъ обвѣщеньемъ ôтповѣди Порты ворожатъ. Бôльшôсть годится на тое, що Турцiя нiякъ не пристане на точки ноты; тую думку пôдтверджуе змѣна министрôвъ турецкихъ и заохочуванье Альбанiи до опору. Газеты отже въ сѣмъ случаю повторяютъ приповѣдку: дипломаты творятъ вôйну а генералы миръ. На всякiй случай Порта не прiйме безъусловно рѣшеня конференцiи. Вѣроятнымъ есть, що предложитъ якiй новый проєктъ, якъ учинила съ пытаньемъ чорногорскимъ, предкладаючи на коллективну чорногорску ноту, четвертый зъ ряду проєктъ, пôсля котрого предкладае замѣсть Дульцинiя часть землѣ на лѣвôмъ березѣ озера скодарского (Skutari See.) Köln. Ztg. догадуеся, що пертрактацiи надъ ôтповѣдiю Порты въ справѣ коллективнои ноты дотычащои границь греческо-турецкихъ, протягнутся кôлька мѣсяцѣвъ.

Въ Атенахъ пануе загально мнѣнiе, що Порта выступитъ опоромъ противъ рѣшень берлиньскои конференцiи а евентуально навѣть опоромъ оружнымъ. Въ тôмъ случаю Грецiя буде мусѣла признанi собѣ територiи оружiемъ здобути, але Гр. надѣеся, що вôйна, яку ѣй прiйде провадити, буде Турцiею тôлько тайно ведена, якъ то дѣялося въ Босни и Герцоговинѣ. О правдивôй, явнôй вôйнѣ греческо-турецкôй въ Греции не думаютъ.

Послѣдными днями державы запытали офицiяльно кабинетъ италiйскiй, що ôнъ предлагае на той случай, якъ Порта не пôддасться рѣшенямъ берл. конференцiи. Италiя ôтмовила рѣшучои ôтповѣди на тое запытанье заявляючи, що ажь тогды якъ Порта ноту ôткине, потреба буде державамъ нове згôдне дѣланье постановити.

О демонстрацiи фльотъ державъ европейскихъ доси не можна ничого вѣрного сказати, понеже донесеня газетъ о складѣ тои фльоты то дементуются то на ново пôдносятся.

Грецiя. Правительству греческому доручено ноту коллективну державъ дня 16 л. липня о одинъ день пôзнѣйше ôтъ дорученя ноты правительству турецкому. Опôзненье наступило зъ тои причины, що одинъ посолъ за пôзно одержавъ инструкцiи. Мин. Трикуписъ ôтповѣвъ въ сейчасъ нотою, що Грецiя принимае рѣшенье державъ. Содержанье ноты заразъ обвѣщено урядово. Въ всѣхъ церквахъ ôтслужено того дня блогодарственнi богуслуженя а вечеромъ мѣсто илюминовано.

Найбôльшу увагу звернуло правительство на армiю въ звязи съ евентуальною мобилизацiею. Якъ доноситъ Polit. Corresp. правительство греческе приготовило вже все, що уважае потрѣбнымъ для скорои мобилизацiи. Армiя подвижна мае выносити 45.000 людiй. Понежи Турцiя скрѣпила силы войсковi въ Тесалiи и Епирѣ, тожь и Грецiя мусѣла скрѣпити свое войско на граници.

Россiя. Межи войскомъ россiйскимъ а Текинцями прiйшло дня 3. л. с. м. до стычки, о котрôй такъ доноситъ ген. Скобелевъ: Лѣкарь Студицкiй зôставъ ôткомендерованый зъ Бами до Бердессенъ съ ескортою 12 козакôвъ, и зôставъ нападеный 800 Текинцями. По осьмогодиннôмъ опорѣ прибула компанiя войска и розôгнала Текинцѣвъ. Самъ Студицкiй и два козаки полягли, а пять козакôвъ ранено. Текинцѣ стратили 4 забитыхъ и много оружя.

Алярмуючи вѣсти розголошенi захôдноевропейскою прасою, будьтобы правительство росс. высилало выслуженыхъ воякôвъ офицерôвъ и матерiялъ военный до Болгарiи, — здементовали россiйскi газеты о тôлько, що 150 офицерôвъ, ôтправилися до Болгарiи тôлько яко инструкторы болгарского войска на прошенье болгарского правительства.

Нѣмеччина. Нѣмеччина граe теперь дуже загадочну ролю взглядомъ Турцiи. Правительство нѣмецке выслало своихъ урядникôвъ до Константинополя, котрi маютъ перевести радикальну реформу администрацiи турецкихъ финансôвъ. Цѣле то дѣло злагодивъ въ тайнѣ амбасадоръ нѣмецкiй бар. Гатцфельдъ. Times добачивъ въ тôмъ фактѣ коалицiю турецко-нѣмецку, тымчасомъ Köln. Ztg. не привязуе до того факту нiякои ваги.

Францiя. Майже всѣ єзуитскi кольегiи во Франциi зôстали замкненi на пôдставѣ мартôвскихъ декретôвъ. Єзуиты уступали тôлько передъ силою, але тую формальнôсть сповнили полицiйнi агенты досыть обережно, такъ що не прiйшло до нiякихъ важнѣйшихъ безпорядкôвъ. Вправдѣ 30 л. червня кôлькадесять людiй арештовано, але сейчасъ выпущено ихъ на волю. Съ замкненьемъ єзуитскихъ кольегiй дѣло мартôвскихъ декретôвъ єще не скôнчене; правительство муситъ єще примѣняти ихъ и до иншихъ орденôвъ а ôттакъ рѣшити питанье о майнѣ орденôвъ и о личныхъ правахъ членôвъ конгрегацiй, прислугуючихъ имъ, яко горожанамъ французкои республики.

Дня 14 л. липня праздновано во Франциi яко „праздникъ національный“ памятку взятя Бастилiи 14 липня 1879. р. При тôмъ случаю роздано армiи хоругви республиканьскi. Передъ роздачею 436 хоругвъ президентъ Греви въ промовѣ до армiи пôднѣсъ єи правдиво-народный характеръ и завôзвавъ єи до хоробрости, вѣрности обовязкамъ и посвященя для Франциi, котра повѣрюе армiи оборону своєи чести, своєи землѣ и своихъ законôвъ. Промова президента була перерывана ознаками вдоволеня а по єи скôнченю озвалися громкi клики на честь республики, армiи, и Гревиго. Фестинъ вечѣрный въ цѣлôмъ Парижи не выкликавъ нiякого неладу. Цѣлый Парижъ бувъ въ радости середъ окликôвъ на честь республики та спѣву Марсилянки. Несчислены товпы народа тягнулися улицями препышно илюминоваными. Гамбету, переѣзджаючого рôжными округами мѣста, витавъ нарôдъ овацiями. Кромѣ сумного случаю смерти 12 воякôвъ зъ удару сонѣчного не було черезъ цѣлый день жадного нещасливого выпадку. Комунарды амнестiонованi, повернули якъ разъ на той урочистый день до Франциi. Звѣстный Рошфоръ прибувъ 13 липня зъ Швайцарiи до Парижа. Тысячи народа сопроводили Рошфора зъ двôрця до дому при спѣвѣ Марсилiянки.

Бельгiя. Посольство бельгiйске при курiи римскôй зôстало, якъ звѣстно, знесене. Папа выславъ власноручне письмо до короля, въ котрôмъ жалѣе, що посольство знесено и завѣряе короля, що до послѣдныхъ хвиль числивъ на удержанье прiязныхъ ôтношень. Въ кôнци высказуе папа, що заховае и на дальше свою симпатiю для Бельгiи а отвѣчательнôсть за повысше згаданый неразважный крокъ складае на министерство Фреръ-Орбана.

Дня 18. л. липня Бельгiя розпочала величественный обхôдъ 50-лѣтного ювилея своеи державнои независимости. Пятьдесятъ лѣтъ минуло, якъ Бельгiя освободилася ôтъ Голяндiи и ôтъ того часу въ тревалôмъ мирѣ, ôтдавшися тôлько внутреннôй праци, стала сегодня одною зъ найкультурнѣйшихъ и найбогатѣйшихъ державъ въ Европѣ.

Соймъ краєвый.

Двацять друге засѣданье 4. (16.) липня 1880.

Зъ помежи внесеныхъ петицiй замѣтнѣйши: Выдѣлы повѣтовi Сянокъ, Броды и 9 громадъ противъ пôдвыс. под. гр., 10 громадъ въ справѣ безплатного побору сыровицѣ.

На внесенье пос. Грохольского, узнане за нагляче, ухваливъ соймъ бôльшостiю голосôвъ votum довѣрiя для маршалка и Выдѣлу кр. Дальше ухвалено безъ дискусiи пôсля внесеня комисiи слѣдуючi рубрики выдаткôвъ I. рубр. 106.200 зр., II. кошта заряду 224.361 зр., III. кошта лѣченя убогихъ 536.000 зр., IV. кошта щепленя 57.320 зр., V. выдатки санитарнi 14.000 зр., VI. пôдмога для закладôвъ доброчинныхъ. VII. Пôдмога на цѣли науковi. VIII. Стипендiи для образованя — разомъ 2,007.383 зр. а. в. Зъ позицiй ad VII. и VIII. котрi насъ близше обходятъ треба пôднести: На театръ народный рускiй пôдъ зарядомъ товариства „Бесѣда“ ухвалено одноголосно на внесенье пос. Охримовича пôдвысшенье субвенцiи зъ 3000 на 4000 зр. Замѣтити треба, що польскимъ театрамъ ухвалено: театрови краковскому 8000, пôдмогу львôвскому польскому 4200, для драмату и комедiи польскои во Львовѣ 7000 а для оперы львôвскои 13.000, — на выдавництво рускои газеты школьнои 500 зр., до ухваленя котрои позицiи головно причинився пос. о. Красицкiй, мимо супротивленя пос. Савчиньского опираючогося на тôмъ, що „Газета школьна“ (зъ ласки прихильнои Русинамъ Рады школьнои. Прим. Спр.) перестала выходити сего року; — на выдавництво рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., для школы жѣночои въ Яворовѣ стоячои пôдъ зарядомъ чч. Василiянокъ пôдвысшено на горяче промовленье такожь о. Красицкого пôдмогу зъ 300 зр. на 600 зр., — для учителя мовы рускои при школѣ жѣночôй у Доминиканôвъ 200 зр. — и для звѣстного спѣвака, выхованка бурсы Ставропигiйского Института Александра Мышуги одноразову запомогу въ квотѣ 300 злр. Надъ позицiею що до стипендiй для студентôвъ и учениць семинарiй учительскихъ и курсôвъ приготовительныхъ, прелиминованыхъ черезъ комисiю въ квотѣ 30000 злр. забравъ голосъ пос. от. Красицкiй выражаючи жаль, що въ згаданыхъ семинарiяхъ мова руска упослѣджена а навѣть лучаеся, що ученикамъ въ школахъ роздаютъ книжочки зъ написомъ на окладцѣ „Nagroda pilności“, въ котрыхъ находятся стихи любовнi неôтповѣднi для ихъ вѣку и пѣснѣ такi якъ „Bij Rusina poganina“ и т. д. Такихъ то учителѣвъ образуе семинарь учительскiй. На тое ôтповѣдавъ п. Савчиньскiй, якъ замѣчае справоздатель польскихъ газетъ „z właściwą sobie werwą“ послугуючись звѣстною стеоретичною адвокатскою формулкою „zaprzecza się“ и пôдсуваючи рускимъ посламъ, що кидаютъ „oszczerstwa“ на бѣдну раду школьну краєву.

Ôттакъ ухвалено безъ дискусiи рубрики IX. „Кватерункове жандармерiи“ 72.076 злр. и заразомъ резолюцiю съ вôзваньемъ до правительства, щобы постерунки жандармерiи помножавъ, — X „Дороги краєвi“ 606.003 (по ôттрученю доходôвъ зъ тои галузи), — XI „Дотацiи для закладôвъ краєвыхъ“ 8733 зр. а. в. При тôмъ принято резолюцiю взиваючу Выдѣлъ краєв., щобы не розширявъ существуючихъ филiй закл. для божевôльныхъ въ Жовквѣ и Перемышли а противно, щобы поручивъ выдалити якъ тыхъ божевôльныхъ, котрыхъ не можна вылѣчити такъ и тыхъ, котрi суть нешкôднi, и постепенно звивавъ тiи филiи.

Двацять трете засѣданье 5. (17.) липня 1880.

Зъ петицiй важнi: 14 громадъ въ справѣ пôдвысшеня грунт. податку. Громада Зарваница о пôдмогу 80 злр. на будову мосту на Стрыпѣ.

Ôттакъ ухвалено майже безъ дебаты дальши рубр. будж. выдаткôвъ. На принятье Є. В. Цѣсаря ухвалено 26.000, на умеблёванье салѣ и убикацiй соймовыхъ 13.261, на пôдмогу для комитету, опѣкуючогося унитами холмскими 3.000 зр.

Межи неувзглядненими петицiями дотыкае насъ именно ôтмовленье Соймомъ пôдмоги для выставы фил. тов. М. Качковского въ Коломыѣ. Поминувши вже нежичливôсть сойму для Русинôвъ, головною причиною неувзглядненя петицiи єсть и тое обстоятельство, що о. Коржиньскiй, на котрого руки внесено петицiю и котрый мôгъ бути въ тôй справѣ найлѣпше поинформованый, не видѣвся зъобовязанымъ пояснити станъ справы, значенье выставы для цѣлои Коломыйщины и промовити хоть кôлька горячихъ словець до Сойму. Въ послѣднôй хвили пос. Рожанковскiй, ратуючи честь рускихъ послôвъ ôтозвався въ тôй справѣ до бôльшости соймовои домагаючись ôтповѣдно дуже низькои квоты, бо тôлько 300 злр. Однакъ бесѣда п. Рожанковского не ôтнесла сподѣваного результату. Зъ лавокъ польскихъ пôднеслись пп. гр. Голѣевскiй, Абрагамовичь, Гросъ и звѣстный Поляновскiй, контръ-кандидатъ пос. Рожанковского и зарепетували, що „to wystawa prywatna a nawet koteryjna, mająca na oku cele polityczne — a na cele polityczne my nic nie dajemy.“ Якъ однакожь бôльшôсть соймова пôймае ту послѣдню засаду въ ôтношеню до себе, показуеся зъ того, що сейчасъ по повысшôй петицiи рускаго товариства увзглядненo петицiю Яна Гавля учителя гимнастики и фундатора школы жѣночои въ Бродахъ, котра мае задачу польонизувати населенье жидôвске. Ту найшлись сейчасъ цѣлкомъ иншi аргумента: говорено, що „ta szkoła ma krzewić w Brodach język polski pomiędzy ludnością, która zaniedbuje naukę języka ojczystego“ (sic!!) и т. п. Не помогла совсѣмъ промова пос. о. Красицкого, въ котрôй звертавъ увагу на видиму и що разъ бôльше документуючуся неконсеквенцiю Полякôвъ и цѣлковиту неприхильнôсть до Русинôвъ.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье о петицiяхъ необтяжаючихъ буджетъ. Межи иншими ухвалено для рускои бурсы въ Станиславовѣ одноразову пôдмогу въ сумѣ 100 злр., а для громады Дережицѣ по промовѣ п. Охримовича безпроцентову пожичку 500 зр. Петицiю комитету парохiяльного въ Бучачи о 1500 злр. на реставрацiю иконостасу ôтослано до Выдѣлу краєвого до можливого увзглядненя, таку саму петицiю громады Замѣхôвъ такожь до Выд. кр., наколи громада мѣсто субвенцiи схоче прiйняти безпроцентову пожичку а надъ просьбою громады Рогôжна о запомогу на докôнченье церкви перейдено до порядку дневного.

Вконець по довгихъ и дуже оживленыхъ дебатахъ, въ котрыхъ бравъ участь межи иншими и о. Красицкiй ухвалено будову дороги краєвои до Камѣнки въ той спосôбъ, щобы попровадити будову ôтъ дороги цѣсарскои Львôвско-Томашôвскои, черезъ Малехôвъ, Пôдлѣски малi, Ременôвъ, Жовтанцѣ, Сапѣжанку, Кривулянку до Камѣнки.

НОВИНКИ.

— **Управляючiй совѣтъ „Народного Дому“** завôзвавъ пôдъ днемъ 7 (19) липня всѣ рускi львôвскi товариства до выделегованя по 2 членôвъ на день 12 (24) липня на нараду взглядомъ принятя Цѣсаря во Львовѣ тутешными рускими товариствами.

— **Для принятя Цѣсаря во Львовѣ** утворився комитетъ, до котрого кромѣ маршалка и членôвъ Выдѣлу кр. належитъ 21 осôбъ. Зъ Русинôвъ належитъ до комитету одинъ еп. Ступницкiй. Комитетъ радитъ надъ програмомъ принятя цѣсаря на двôрцяхъ, при чѣмъ именно селяне повиннiбы громадно участь брати. Для мѣстъ Львова и Кракова призначено по 8000 зр.

— **Впрсв. Митрополитъ** повернувъ въ суботу до Львова и зъ причины недуга удасться незабавомъ до купелiй, вѣроятно до Криницѣ.

— **Зъ Золочева** завѣдомляютъ насъ коротенько, що Бурса золочѣвска вже завязалася и що небавомъ буде розписаный конкурсъ на 2 ученикôввъ.

— **Соймъ галицкiй** мае бути замкненый въ суботу, дня 24 л. липня.

— **Є. В. Цѣсарь** подаровавъ громадѣ Подемщина въ повѣтѣ тѣшанôвскôмъ 200 зр. на докôнченье будовы церкви.

— **Погода** въ минувшôмъ тыждни була въ цѣлôй середнôй Европѣ рôвностайна. Температура доходила всюда до 30° Р. въ тѣни.

— **Зъ Станиславова** доносятъ, що тамже прибувъ Єзуитъ кс. Якубовскiй, учитель сынôвъ князя Чарторыйского, съ цѣлiю умѣстити въ Станиславовѣ якусь частину выгнаныхъ зъ Франциi Єзуитôвъ. Зъ Станиславова удасться въ тôй самôй цѣли до Самбора.

— **Французкi єзуиты** прибули дуже численно до Англiи, Шкоциi и Iшпанiи. Въ Мадритѣ самôмъ высѣло 57 єзуитôвъ.

— **Зложили мандаты** до рады державнои бувши министры Штремаєръ и Горстъ, оба выбранi на Буковинѣ.

— **Испытъ** рускихъ львôвскихъ бурсакôвъ зô спѣву церковного и свѣтского ôтбувся минувшого тыждня въ великôй сали „Народного Дому“. Екзаминаторомъ бувъ п. Чипчарь, учитель спѣву въ обохъ бурсахъ т. є. бурсѣ „Нар. Дому“ и „Ставропигiйскôй“. На испытъ прибули крыл. Малиновскiй и Павликовъ, проф. Поляньскiй яко настоятель бурсы Ставропигiйскои и п. Черлюнчакевичь яко настоятель бурсы „Нар. Дому“. Гостiй явилося не бôльше 20 осôбъ, межи котрыми бачили мы нашого посла п. Рожанковского. Испытъ выпавъ въ загалѣ дуже красно, тôлько питомцѣ „Нар. Дому“ показалися троха слабшими въ теоретичнôмъ знаню нотъ, що впрочѣмъ не ослабило прiятного вдоволеня, яке всѣ гостившi на испытѣ съ собою вынесли. Пôсля нашои думки користно булобы, щобы испытъ бурсакôвъ зô спѣву бувъ испытомъ бôльше явнымъ, нѣжь якъ доси бувало. Годилобыся о такôмъ испытѣ, коли вже не афишами, то що найменше часописями на передъ завѣдомити руску публику, — а зъ того булабы тая користь, що зъ однои стороны самôй публицѣ подалобыся пригôдный случай послухати, налюбуватись рускимъ спѣвомъ, а зъ другои стороны, що и бурсаки, знаючи, що прiйдеся имъ продуковатись передъ численною публикою, старалибыся всѣма силами, заслужити собѣ прихильный осудъ тожь публики.

— **Зъ Братковець** коло Стрыя доносятъ намъ про страшный градъ, котрый дня 3 липня с. р. въ тôмже селѣ такъ знищивъ засѣвы, що зô збôжя тôлько мерву на голу косу косятъ.

— **Зъ Коломыѣ.** Дня 14 л. липня дало лит. драм. товариство представленье теа-

тральне въ сали броварнôй на Вербѣжи. Ôтограно драматъ народный Федора Заревича: „Боднарôвна.“ Хороша та картина зъ житя нашого народного представляюча недолю нашого народу зъ часôвъ панованя польскои шляхты, коли то самовладнѝ старосты не тôлько надъ сельскими людьми знущалися, но также свою необмежену власть и нашимъ мѣщанамъ сильно почути давали. Сей сумный образъ нашого житя слабо авторомъ представленый; въ драматѣ мало акціи, такъ що зъ разу зрѣтель якесь невдоволенье чувствуе, доперва дальше спѣвы коротенькѝ та народный танець козакôвъ и мѣщанъ приводятъ насъ въ восторгъ. На сей разъ взяли участь въ представленю театральнôмъ абитурiенты по зложеню испыту зрѣлости въ сполученю съ давнѣйшими членами драматичного товариства. Що до игры ôтповѣли панове аматоры и панѣ аматорки совсѣмъ своѣй задачи а если панъ староста въ драматѣ ôтогранôмъ не представився такъ якбы собѣ представлявъ каждый знаючій добре исторiю старосты Канѣвского, се вина въ тôмъ покôйного автора. По представленю театральнôмъ забавлялися спрошенѝ гостѣ на театръ охочо ажь до четвертои годины рано. Публики було доволѣ.

— **Громада Карлôвъ** оголосила въ коломыйскôй „Рус. Радѣ“ свôй станъ маетковый. Карлôвъ посѣдае: 1) **касу пожичкову**, котра съ кôнцемъ марта 1880 числила 2.213 зр. 93 кр.; 2) **шпихлѣрь громадскій**, въ котрôмъ знаходится 144 кôрцѣвъ кокурудзы; 3) **касу громадску**, котра покрывае всѣ выдатки на плату урядникôвъ, на всякѝ репарации и т. д. Громада выбудовала 1870 р. мешканье парохiяльне (за 2800 зр.), въ р. 1873 розширила школу (400 зр.), а теперь нову мае будовати — а все тое безъ нiякои репартиціи, бо навѣть за перевôзъ матерiялôвъ поодинокимъ господарямъ плачено зъ касы громадскои. Жереломъ доходу касы гром. есть кôльканацять моргôвъ поля, котре ôтъ 1867 р. цѣла громада взорцево обробляе. Два полѣтки кокурудзы зъ рр. 1878 и 1879 около 150 кôрцѣвъ стоятъ въ кошници еще не спроданѝ; 4) **скарбону церковну**, котра теперь числитъ надъ 6000 зр. Въ 1878 р. перестроено и вымальовано церковь, що коштовало надъ 2000 зр. Щаслива громада Карлôвъ! Она мае для себе свою власну помôчь, не потребуе кланятися ни банкамъ, ни жидамъ-лихварямъ, ни панамъ; она много вже хатъ, огородôвъ и нивъ выкупила зъ рукъ жидôвскихъ. За тое мае она славу и честь далеко и широко по рускôй земли, за тое она стоитъ рѣдкимъ, поважнымъ примѣромъ просвѣты, працѣ, однодушности, тверезости, добробыту для всѣхъ галицкихъ селъ!

— **Именованье учительске**. Рада школьна кр. именовала учителя Александра Тарнавского дѣйстнымъ учителемъ школы етатовои въ Конюшкахъ.

— **Именованье**. Цѣсарь именовавъ совѣтника высш. суду краевого во Львовѣ Едв. Зоммера, совѣтникомъ двору при найвысшôмъ трибуналѣ.

— **Мати ген. Скобелева**, котра на якійсь часъ прибула въ Филипополь, зôстала сими днями зрабована и замордована на дорозѣ до Чапанъ, куда ôтправилася въ цѣли пôдпомоги тамошныхъ шпиталѣвъ. Выслано заразъ жандармерiю. Самъ убійникъ Скобелевои, росс. офицеръ, окруженый въ печерѣ жандармами застрѣлився. Трохъ спôльникôвъ, Хорватôвъ схопила жандармерія.

— **Нарушенье кордону**. Въ четверъ д. 15. л. липня удалося двомъ пôдданымъ россійскимъ Лозиньскому и Василевскому перекрастися черезъ кордонъ и схоронитися на дворець въ Пôдволочискахъ. Капитанъ росс. жандармеріи Радошевскій прибувъ за ними до Пôдволочискъ и зажадавъ ихъ арештованя и выдачи яко звычайныхъ злочинцѣвъ. Австрійска жандармерія на перше згодилася, на друге нѣ. Радошевскій розлюченый ôтъѣхавъ. Австр. жандармерія зôстала остережена, що гранична росс. сторожа въ ночи покусится насилiемъ ôтобрати арештованыхъ. Австр. жандармôвъ було тôлько двохъ, завôзвали для того заразъ еще трохъ, котрѝ повнили службу санитарну и всѣ пять малися на бачности. Въ ночи о пôвъ до 1 год. побачили двѣ групы по 8 людій въ росс. мундурахъ, скрадаючихся до кошаръ. Жандармы по дворазовôмъ завôзваню до ôтвороту дали огню на 15 крокôвъ. Салдаты утекли до границѣ. Радошевскій передъ тымъ зъявився въ кошарахъ и хотѣвъ пôдкупити жандармôвъ. Въ галицкôмъ соймѣ була вже въ тôй справѣ поставлена интерпеляція. Староста тернопôльскій Мадуровичь удався заразъ до Пôдволочискъ на слѣдство, и мае здати справу министерству.

— **Веселу вѣсть**, котра певно зрадуе всѣхъ Русинôвъ, маемо прiятнôсть подати сегодня въ нашôмъ письмѣ. Въ двохъ галицкихъ семинаряхъ учительскихъ жѣночихъ, въ Львовѣ и Перемышли пôддалось испытови зрѣлости шѣсть рускихъ дѣвиць и всѣ шѣсть здали съ ôтличiемъ. Во Львовѣ здавали дѣвицѣ: Гладыловичь и Спрынь а въ Перемышли: Цѣпановска Ольга, Горницка Марiя, Яворска Iосифа и Литиньска Таодора. Одна зъ перемыскихъ дѣвиць такъ славно ôтзначилася зъ помежи всѣхъ при испытѣ зъ гры фортепяновои и спѣву, що, якъ намъ говорили, одинъ перемыскій авторитетникъ не мôгъ вздержатися, щобы не высказати свого глубокого жалю: „Шкода, що она не Полька!“ Желаемо щиро нашимъ дѣвицямъ, щобы они такъ якъ ôтзначилися въ науцѣ, ôтзначались и въ народно-рускôмъ патрiотизмѣ.

Вѣсти епархiяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ: Вч. О. Ром. Добряньскій на пар. Раковець.

Душпастырскѝ посады получили: Ник. Кумановскій завѣдательство Побережа; Влад. Петрушевичь завѣд. Гарасимова; Андр. Качала сотр. въ Лубнянкахъ.

Введенѝ въ душпастырство: Вч. о. Вол. Бурачиньскій въ Серафинцяхъ, Теод. Строцкій зав. въ Лубянкахъ, Iоанъ Гегейчукъ сотр. въ Турôвцѣ.

На конкурсъ розписана: парохія Красôвъ съ прилучеными Раковець, Новосѣлка, дек. Щирецкого, над. прив. съ речин. до 25 вересня с. р.

Испытъ конкурсовый выдержали: вч. оо. И. Алексевичь, Д. Бачиньскій, А. Бѣлинкевичь, Ю. Величковскій, Ю. Войнаровскій, В. Глиньскій, В. Голинатый, М. Дзеровичь, Т. Дикій, И. Дудиньскій, П. Жолевичь, А. Желехôвскій, М. Кекишь, Т. Косевичь, М. Лотоцкій, Н. Стрѣльбицкій, Г. Ступницкій, Л. Темницкій, И. Токарь, А. Филиповскій, В. Чаплиньскій, И. Черепашиньскій, М. Шведицкій, И. Щуровскій, Е. Яворовскій.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зорѣ** ч. 13. (въ двохъ аркушахъ) мѣститъ: Марія, княжна руска, повѣсть ист. зъ початку XII стол. Евз. Грушкевича; На котрôмъ мѣстци нынѣшного Галича и его окрестности стоявъ старорускій княжій городъ Галичь? Дра Из. Шараневича (конець); По Днѣстрѣ (поезія) Иляр. Грабовича; На Днѣпровѝ пороги! Вас. Лукича; Зъ житя артистки (оповѣданье) Дениса; Письма рускихъ Галичанъ до Михайла Петровича Погодина въ лѣтахъ 1836—1861; Выправа на Новую Землю, Дениса; Замѣтки и вѣсти (Библiотека „Дому Народного“ во Львовѣ) и т. д.

— Въ Краковѣ появилась брошура дра Франц. Каспарка, проф. краковского университету пôдъ заг. **„Uwagi krytyczne o Galicyjskiej organizacyi gminnej“**.

— Зъ друкарнѣ им. Шевченка во Львовѣ выйшовъ сими днями першій выпускъ твору пôдъ заг. **„Studien über die Judenfrage“**. Von einem Geächteten. Цѣна 40 кр. Съ пересылкою почт. 42 кр.

ВСЯЧИНА.

— **Якъ Греви жiе.** Одинъ французскій дневникъ описуе щоденне житье президента Греви. Перескажемо и мы коротенько где що зъ того опису: Греви чоловѣкъ здоровый. Вставши рано натирае студеною водою тѣло, ôттакъ пье филижанку чорнои кавы, убираеся швиденько и спѣшитъ до роботы. О 10. годинѣ удѣляе авдiенцій, на котрѝ не треба попередного дозволеня. Жадна авдiенція не тревае довше 10 минутъ. Въ радѣ министрôвъ засѣдае Греви въ чорнôмъ фраку. Звычайно сидитъ съ заложеными руками и ничого не говоритъ. Доперва по скôнченôй нарадѣ сему або тому министрови выскаже свои замѣты въ чотыри очи. Ôтъ год. 1—3 пише листы и читае предложенѝ ему вытяги зъ газетъ. Ôтъ 3—4 грае въ шахи. Гра въ шахи сталася вже его налогомъ, до тогожь ôнъ дуже справный шахистъ. О год. 4. иде на проходъ до лѣску Бульоньского, стараючися все оминати товпы людій. Найохôтнѣйше проходжуеся тôлько съ женою и дочкою. о год. 6 вечеромъ вертае Греви домôвъ и сѣдае до пôдписуваня писемъ урядовыхъ. Положивши 200—300 пôдписôвъ на рôжныхъ актахъ иде на вечерю, котра у Французôвъ называеся властиво обѣдомъ. По вечерѣ иде въ огородъ а потому грае до 10 г. въ билярь. О тôй год. прощае товариство, иде до роботы и робитъ до пôвночи або и по за пôвнôчь. Цѣкава одна дуже оригинальна Гревого привычка. Кôлько разъ ôнъ не може въ якôйсь справѣ рѣшитися, дзвонитъ на прислужника, каже собѣ подати кавалокъ хлѣба и съ тымъ хлѣбомъ иде до ставу, на котрôмъ повно качокъ. Качки зазрѣвши Греви починаютъ хоромъ квакати зъ радости, бо ôнъ дробитъ хлѣбъ и мече кусничками на ставъ. За кождымъ киненымъ кусничкомъ гонятъ качки одна попередъ другу, мовбы то бувъ не кусничокъ хлѣба, а тека министерiяльна, або трафика...

— **Поправа.** Надзиратель вязницѣ выпускаючи злодѣя по ôтпокутованю кары на волю, сказавъ до него: „Ну, небоже, пробувъ еси 5 лѣтъ въ вязници за всякѝ крадѣжи. Уважай теперь, не криди, щобысь вже николи не дôстався до вязницѣ!“ А злодѣй на тое: „Нѣ, вже бôльше не буду красти. А якъ бы мя кто намовлявъ до крадѣжи, то я его на мѣсци убью, якъ собаку. Менѣ вже надоѣвъ криминалъ!“

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали: Для Батькôвщины о. М. Ц. въ Сорокахъ 1 зол. 30 кр., о. Г. въ Межигôрцяхъ 1 зол. 30 кр.; для Зорѣ п. Г. въ Чернôвцяхъ 1 зол., о. Г. въ Межиг. (на фотогр. Шевч.) 60 кр., о. Г. въ Грималовѣ 2 зол., о. Д. въ Ваневичахъ 2 зол., о. И. Г. въ Збаражи (на фотогр. Шевч.) 60 кр.; для „Просвѣты“ о. I. Т. въ Болеховѣ 2 зол.; для товар. им. Качковского о. М. въ Любачовѣ 1 зол., о. Ю. Г. въ Любачовѣ 1 зол., К. М. въ Лисихъ ямахъ 1 зол., о Е. О. въ Пристани 1 зол.; на книжку Дра Огоновского „Studien auf d. Gebiete d. ruth. Sprache“ о. Н. Л. въ Коломыи 2 зол. 25 кр. (еще прiйде належитôсть почтова 20 кр.); для Науки о. Дж. въ Лабшинѣ 2 зол. для Сiона о. Т. въ Завадовѣ 2 зол., о. Д. Луговый въ Цуцыловѣ 2 зол.

Подяка.

Уподобалося Господу Богу посѣтити родину нашу страшнымъ ударомъ, покликуючи найдорожшу матѣрь нашу, найлѣпшу опѣкунку позôсталыхъ сирôтъ до вѣчности. Невыносимый то ударъ, гôрка розлука! Въ тôмъ тяжкôмъ горю дôзнали мы ôтцѣвскои опѣки и ôтрады зô стороны нашого брата-священика Вч. О. Iоана Герасимовича зъ Зарубинець, у котрого на свѣжôмъ воздусѣ матѣрь наша для пôдкрѣпленя спрацёваныхъ силъ своихъ перебувала. Воля Божа була, щобы тутъ закôнчила многострадальну жизнь свою; тутъ отже потрудився Вч. Iоанъ Герасимовичь около похоронôвъ щиро и со всякимъ пожертвованьемъ силъ своихъ, за що сердечну складаемъ ему подяку. Най Богъ Всевышный заплатитъ ему за добре серце и щирый заходъ! Неменше благодаренье и щиро руске „Спасибôгъ“ пересылаемъ тоже Всечестнѣйшимъ Отцамъ: Сохацкому зъ Добрыводъ, Свѣдзиньскому зъ старого Збаража, д-ру Костецкому зъ Збаража (мѣста) Райтеровскому зъ Черниховець и Винницкому зъ Городища, котрѝ благоволили ласкаво прибути на похороны и ôтпровадити тлѣннѝ останки бѣдной вдовы и любезнѣйшои матери нашои до вѣчного супокою. Еще разъ Спасибôгъ Вамъ!

Тернопôль дня 1 (13) липця 1880.

Юлiянъ Сероичковскій сынъ съ сестрами.

(Надôслане.)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Курсъ львôвскій зъ дня 19. л. липця 1880

	платятъ р.	кр.	жадаютъ р.	кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	279	—	283	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167	50	170	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98	25	99	25
„ „ „ по 4% ав.	91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. період.	98	25	99	25
Банку гип. галиц 6% ав.	102	15	103	15
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101	50	103	—
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	25	98	25
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	—	27	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	42	5	53
„ цѣсарскій	5	47	5	57
Наполеондоръ	9	33	9	43
Пôвимперiялъ	9	57	9	70
Рубель россійскій срѣбный	1	58	1	70
„ „ паперовый	1	23¾	1	25¾
100 марокъ нѣмецкихъ	57	40	58	10
Серебро	99	50	100	50

(безъ текучого куп. / безъ купону)

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
перший и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ каждôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Въ книгарни Ставропигійскôй
набути можна
многоцѣнну илюстровану книгу
„Церкви рускія въ Галиціи и на Буковинѣ въ сравненіи съ храмами и зданіями у иныхъ, преимущественно у древныхъ народовъ“, написану дир. Θеодоромъ Ив. Бѣлоусомъ.

На 184 сторонахъ мѣстятся самѝ цѣннѝ описы, студіи и уваги заслуженого Автора, призбиранѝ нимъ самымъ пôдчасъ его подорожій не тôлько по рôднôй краинѣ, але по цѣлôй майже Европѣ та побережахъ Азіи и Африки. Зъ кождои стороны книжки вѣе щира любовь до свого рôдного, бажанье славы и величности рускои землѣ. 85 добôрныхъ илюстрацій украшае книгу. Цѣна книги въ прирôвнаню до еи хорошого выданя низька, бо **тôлько 1 зр. 50 кр.**

Товариство „Просвѣта“
мае великій запасъ формулярôвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продае ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (6 -?)

Обвѣщенье лицитаціи.

Ц. к. управ. галицкій акційный

БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

во Львовѣ

подае до загальнои вѣдомости, що невыкупленѝ съ днемъ 30 цвѣтня 1880

застави въ касѣ заличковôй

именно:

цѣннѝ папѣры, клейноты, дороге камѣня, перлы, коралѣ, золото, серебро и т. д.

въ дняхъ **4 и 5 серпня 1880**

о годинѣ 10 передъ полуднемъ

въ дорозѣ публичнои лицитаціи найбôльше даючому за готôвку проданѝ будутъ.

Лицитація ôтбудеся въ льокальностяхъ забудованя Банку гипотечного пôдъ ч. 15, площадь галицка.

Львôвъ дня 12 липня 1880.

Дирекція.

2—2

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 54. Львôвъ, Субота 12. (24.) Липня 1880. **Рочникъ I.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединенными силами всѣхъ!“

IV.

(*Бурсы рускѣ. Институты для рускихъ дѣвчатъ.*)

(*Конецъ*)

Допустивши той случай, що намъ повелось въ нашôмъ краю основати стôлько бурсъ, якъ повысше выказано, и надати имъ ôтповѣдну нашимъ народнымъ потребамъ организацію, то тымъ сповнимо доперва меншу частину нашои задачи. Тымъ способомъ положимо вправдѣ крѣпкѣ пôдвалины до нашои народнои крѣпости, однако всежь она буде мати одну дуже слабу сторону, котру легко може непріятель выхôсновати, щобы совсѣмъ выперти насъ зъ занятои позиціи а бодай може намъ задати великѣ страты. Тою слабою стороною есть занедбане у насъ выхованье женьске. Не потреба богато надъ тымъ розводитися, якъ важне для рускои народности и ей успѣшного розвою есть выхованье женьского поколѣня. Се рѣчь неперечна, що пôдставу до національного выхованя може дати лишь родина, котрои головою есть отецъ, але душею — мати. Матери можутъ лишь вполти своимъ дѣтямъ народного духа, котрому повинна додати зросту, ширшого полету и силы — школа. Маючи то все въ тямцѣ, можемо зрозумѣти, длячого въ нашихъ рускихъ родинахъ галицкихъ загнѣздилась польщина, а въ буковиньскихъ нѣмеччина або волощина, хочь головы родинъ звычайно навѣть щирѣ рускѣ патріоты. Отже если хочемо, щобъ нашѣ родины були щиро-рускими, щобъ дѣти нашѣ вже въ дому выносили рускаго духа, а не насякали чужиною, дбаймож о те пильно, щобъ душѣ тыхъ родинъ — матери, були щирорускими, а такими можутъ они статись лишь черезъ ôтповѣдне выхованье въ молодôмъ вѣцѣ.

Не можна сказати, щобъ у насъ тою справою важною люде не займались и не добачали та не пôзнавали зла, яке конечно выплываѣ зъ ей занедбаня. Богато у насъ вже на ту тему писалось и говорилось,— але пôзнанье зла, то доперва першій крокъ до поправы, а ôтъ писанины и говореня до дѣла ще далеко. Наробилося було трôха шуму съ обществами „рускихъ дамъ“, котрѣ здавалось повыростаютъ по нашихъ мѣстахъ, якъ грибы по дощи, та якось все перешумѣло, а нашѣ „дамы“ не дали доказу животности своихъ обществъ и закôнчили свою дѣятельнôсть прикрашеньемъ церковъ та надѣленьемъ гдеякихъ рускихъ дѣвчатъ запомогами. — Аферы въ семинаріи учительскôй и школѣ выдѣловôй женьскôй въ Перемышли роздрухали, здавалось, нашу интелигенцію и доношено въ часописяхъ, що осôбна анкета въ львôвскôй консисторіи пôдъ проводомъ Впр. Епископа С. Сембратовича займаѣсь проѣктомъ перенесеня Василіянокъ Словитскихъ до Львова въ цѣли основаня рускаго института для дѣвчатъ. Однакъ треба дуже жалувати, що доси якось не бачимо ніякихъ результатôвъ, а тымчасомъ нашѣ дѣвчата або дальше польонизуются або выростаютъ безъ всякои науки и образованя.

Совѣтъ Нар. Дому, якъ видно зъ многократно згаданого справозданя за 1880 р. въ рубрицѣ „Дѣвоче воспиталище въ Бучачи“, не спускаѣ зъ ока сеи важнои справы и выказуѣ майже 1700 зр. чистого приходу на 1880 р. на ту цѣль. Съ признательностію мусимо пôднести, що Совѣтъ въ своихъ выводахъ доданыхъ до выказу приходôвъ и розходôвъ будущои институціи прійшовъ до того переконаня, що для переведеня сего дѣла потреба „почувствія солидарности и согласія всѣхъ Русинôвъ“ и що „въ тôмъ для Галицкои Руси пекущôмъ вопросѣ должна заинтересоватися вся руска публика“. Конечно лишь еще, щобъ Совѣтъ Нар. Дому вже разъ покинувъ гадку основаня такого дѣвочого института въ Бучачи, мѣстци, однымъ словомъ, недоступнôмъ, где не ма навѣть силъ учительскихъ, котрѣбъ удѣляли науки въ институтѣ, ôтповѣдно до нынѣшныхъ вымогъ. Справа перенесеня тои институціи до Львова була вже трактована въ часописяхъ, для того надъ нею довше не задержуѣмось, и думаѣмо, що лучшебы було реальности въ Бучачи продати, грôшь скапитализовати и ужити на основанье такого института въ центрѣ Гал. Руси, во Львовѣ, где и силы науковѣ найшлись бы ôтповѣднѣ, а въ части майже и безплатнѣ. Дôмъ Народный и Ставр. Институтъ повиннѣбъ ôтступити потрѣбнѣ для такого института женьского комнаты (а бодай за половину цѣны ôтнаймити), рускѣ професоры, учителѣ и учительки бодай въ початкахъ принялибыся удѣляти науки безплатно або за мѣрною надгородою, требабы лишь взятись енергично до скорого переведеня дѣла.

Та одинъ женьскій институтъ во Львовѣ совсѣмъ не выстарчаѣ потребамъ. Пôсля нашои гадки Русины конечно повиннѣ дбати еще о заведенье такихъ институтôвъ женьскихъ въ мѣстахъ, котрѣ суть центрами певныхъ сторôнъ рускои Галичины и Буковины и где въ причины нагромадженя бôльшого числа шкôлъ народныхъ и середныхъ можнабы легко мати потрѣбнѣ для тыхъ институтôвъ силы науковѣ. Такѣ мѣста найотвѣтнѣйшѣ по нашôй гадцѣ: Перемышль, Тернôль, Станиславôвъ, Чернôвцѣ.

Институты женьскѣ повиннѣбы своею организацією рôвнатись школамъ выдѣловымъ, такъ щобъ ученицѣ съ укôнченою 6-ою кл. могли пôсля потребы вступати до семинарій женьскихъ. Набувши выхованье въ народнôмъ дусѣ въ рускôмъ институтѣ булибъ вже нашѣ дѣвчата забезпеченѣ ôтъ польонизаційного вплыву семинарского, а по скôнченю семинаріи и зроблено испыту доспѣлости моглибы дочки рускихъ священикôвъ займати посады учительскѣ пôдъ окомъ своихъ родителѣвъ по селахъ, дочки рускихъ урядникôвъ и професорôвъ моглибъ ôтбувати практику по мѣстахъ и мѣсточкахъ. Тогды и школы народнѣ женьскѣ и мужескѣ троха инакше выглядалибъ, а рускѣ дѣвчата не булибы засужденѣ на „замужь зъ конечности“.

Однакожь щобъ такъ важна справа не остала проѣктомъ, належалобы скликати новый збôръ Русинôвъ Львôвскихъ (а може й въ провинціи збôръ всѣхъ Русинôвъ), котрыйбы основно обговоривъ справы нашихъ бурсъ и женьскихъ институтôвъ, а выконанье поручивъ осôбному въ тôй цѣли выбраному комитетови. Понеже Русины зъ провинціи не моглибы довшій часъ забавити во Львовѣ, для того повиненбы попередно во Львовѣ завязатись комитетъ, котрый выготовивбы програму такого зъѣзду и ей завчасу оголосивъ въ часописяхъ, придѣливъ справы обнятѣ програмою ôтповѣднымъ референтамъ и въ такôмъ случаю кождый участвуючій въ зъѣздѣ приходивбы приготованый на збôры, дискусія велабыся въ границяхъ програмы и не забралабъ много часу, гадки не розстрѣлювалисьбы и можнабы дôйти до наглядныхъ результатôвъ, та взятись до скорого ихъ переведеня.

Економична Реставрація

Jedni ośćią ryby przebijają, drudzy na wędkę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Полянôвского противъ „Просвѣтѣ“).

(*Дальше.*)

Не знаю, (бо не читаѣмь), чи польско-шляхетскѣ понятя о тыхъ Іосифиньскихъ реформахъ найшли вже мѣстце въ новыхъ выданяхъ „исторіи краѣвои“ для школьного ужитку; коли еще нѣ, то запевно въ слѣдующихъ поправныхъ выданяхъ не будутъ замовчанѣ. Мѣру ненависти, яку сама згадка про того великого предка Є. В. цѣсаря Франца Іосифа I., наповняе цѣлу истоту тыхъ ubi bene ibi — патріотôвъ, може подати той

Надъ могилою М. Шашкевича.

Всякому образованому народови дорога память мужѣвъ, котрѣ весь трудъ жизни своеи приносили въ жертву рôднôй земли и вславили ей величными дѣлами. Такимъ заслуженымъ мужамъ здвигаютъ по смерти величавѣ памятники, ставлятъ пышнѣ статуи, украшаютъ ихъ могилы, щобы не тôлько живе слово голосило ихъ славну заслугу, але щобъ и очевидны знаки чести и вдячности утвердили ихъ незабутну память въ далекихъ-далекихъ потомкахъ...

И мы мали по всѣ часы нашои исторіи такихъ мужѣвъ, котрѣ заслужили собѣ на вѣчно-живу память. Кôлько то у насъ було такихъ героѣвъ-рицарѣвъ, що въ борбѣ съ дичею за святу вѣру, за народну честь, за добро цѣлои людскости покладали свои головы на буйнôмъ степу и на синѣмъ мори... Кôлько то у насъ було героѣвъ-рицарѣвъ, котрѣ въ любови рôднои землѣ, рôдного брата, радо пріймали страшнѣ муки... Тыхъ рицарѣвъ память славна перехована въ думахъ та пѣсняхъ народныхъ...

А глянувши въ недавну бувальщину, въ пору, коли то не стало й спомину про тіи славнѣ геройскѣ подвиги нашого рицарства, въ пору, коли рôдна земля наша спала вповита темнотою, пригнетена панщиною, — чи не побачимо и тамъ героѣвъ-рицарѣвъ, що хватили оружіе слова и встали за рôдну землю, за рôдного брата... А героѣмъ героѣвъ въ нашôй Галицкôй Руси явився Маркіянъ Шашкевичь, — першій нашъ поетъ. Ôнъ то защепивъ въ груди братôвъ своихъ идею народности, пôднѣсъ до чести рôдну рѣчь, научивъ насъ любити свôй народъ и языкъ... Тѣло Маркіяна ôтъ давна вже спочиваѣ въ глухôй домовинѣ, та память его живе, не слабне а що разъ ширшѣ круги займаѣ, що разъ дужше запалюѣ серця нашѣ до невтомимои роботы на родимôй, облогомъ лежачôй нивѣ. Тая дорога память нашого поета побудила сеи весны кружокъ исторично-литературный львôвскихъ академикôвъ рускихъ ôтвѣдати могилу Маркіяна Шашкевича въ Новосѣлкахъ лѣскихъ, сконстатовати въ якôмъ станѣ она находится, розпытати старыхъ людій про Маркіяна, а що найголовнѣйше, ôтдати честь поету на его могилѣ, тымъ бôльше що доси ледви кто знавъ где его могила, хотяй она ани за рѣками ани за горами а тôлько тотыри милѣ ôтъ Львова.

Выбраный литератур.-историчнымъ кружкомъ комитетъ запросивъ до участи въ проѣздцѣ всѣхъ нашихъ академикôвъ львôвскихъ. Зъ [illegible] многихъ перепонъ зôбралося насъ тôлько пятнацять товаришѣвъ; на великій жаль нашъ, ректоратъ рускаго духовного семинаря не позволивъ ни одному питомцеви проѣхатись съ нами. Въ день св. Ивана Крестителя выѣхали мы желѣзницію до Задвôря а зъ ôттамъ до Новосѣлокъ лѣскихъ. Мы удалися просто на цвинтарь. Ôнъ лежитъ середъ розлогихъ царинъ за селомъ, окруженый дрѣмучими деревами въ прегарнôй околици. Тихій вѣтрець гомонѣвъ съ листьемъ, граючи по вѣтяхъ деревъ ширококонарыхъ, немовъ шепчучи толковавъ имъ невидане чудо на новолѣсецкôмъ цвинтари — спору громадку поважно, сумно настроеной молодежи надъ могилою давно-давно померщого чоловѣка. Та не хутко мы й знайшли могилу Шашкевича. Цвинтарь немовь засыпаный густо каменными а погдекуда желѣзными крестами съ написями. Мы глядали креста на котрôмъ булобы вырыте имя Маркіяна. Креста не було... Почали прибувати на цвинтарь селяне. Парохъ Новосѣлокъ о. Рожеёвскій заповѣвъ прихожанамъ, що того дня вечѣрня ôтправится на цвинтари. Мы почали розпытувати людій про мѣстце вѣчного спочинку колишнёго ихъ душпастыря, але кромѣ однои старенькои жѣнки никто зъ прибувшихъ на цвинтарь не мôгъ ей показати. Старенька вказала намъ на мурована могилу, огороджену деревяными штахетами съ каменнымъ крестомъ. Напись однако на крестѣ вказувала, що тамъ похована родина новосѣлецкого шляхтича Гарбовского. Розпытавши, мы довѣдалися, що тая мурована могила була первѣстно призначена для родины давныхъ властителѣвъ Новосѣлокъ, котрѣ позволили похоронити въ нѣй Шашкевича, вымуровавши для себе другу могилу. Пôзнѣйше перейшла могила, въ котрôй спочиваѣ Шашкевичь, на власнôсть Гарбовского, але передъ рокомъ похоронено въ нѣй и безпосередного наступника Шашкевича въ Новосѣлкахъ пок. о. Грабянку. Мы зложили на могилу вѣнець съ написею на лентѣ „*Маркіяну Шашкевичу — Русины-академики*“. Люде мало що знали розказати про нашого поета, разъ що вже тôлько то лѣтъ минуло ôтъ его смерти а друге, що не довго бувъ у Новосѣлкахъ Шашкевичь — всего одинъ рôкъ.

О 4 годинѣ зъ полудня прибувъ о. Рожеёвскій на цвинтарь и по ôтправѣ вечѣрнѣ въ каплици станувъ съ хоругвами на могилѣ Маркіяна и ôтспѣвавъ парастасъ съ хоромъ академикôвъ. Опôсля промовивъ надгробне слово въ котрôмъ прехорошо высказавъ збраному дуже численно народови, кто бувъ Шашкевичь, яке его значенье, яка заслуга для рускаго народа. Величава була се хвиля, коли

звѣстный фактъ, що въ польскôй (галицкôй) литературѣ и публицистицѣ выробився и принявся окремый терминъ: „józefinizm“, и що тымъ терминомъ, мовъ прôзвищемъ, называютъ всяки̂ можливи̂, коли тôлько ненавистни̂ рѣчи, навѣть — шизму. Звѣстно, що примѣромъ у высокофиціонального органу пануючои теперь въ Галичинѣ системы економично-политичнои, у „Czas-у“, рѣдко найдеся яке зло або злочиньство, по надъ-шизму. Отже „józefinizm“ мало-мало не стоитъ у того неомыльного католика высше єще по надъ шизму. Бо отъ, 2—3 роки тому назадъ, въ однôй изъ своихъ енцикликъ, навырѣкавши насамперѣдъ до вподобы на шизматицкого духа, якимъ руске священьство має бути оживлене, и закôнчаючи тую енциклику, якъ слѣдъ, генеральною абсолюцією, — умилосердився въ конець и на тоє священьство, оправдуючи єго вину, такимъ додаткомъ: „та то и не дивно; руски̂ семинаріи духовни̂ суть плодомъ „józefinizmu“, — то якже не має руске священьство бути на скрôзь „józefinizmem“ заражене!“

А щожъ то єсть властиво тая головна пôдстава, на котрôй „józefinizm“ ставъ въ устахъ пануючои у насъ клясы символомъ усего злого, цѣлею такихъ ѣдкихъ стрѣлъ, пугаломъ дорослыхъ дѣтій, однымъ словомъ — „józefinizm“-омъ? Чи хвилево надана цѣс. Іосифомъ вольнôсть прасы? Алежъ и Czas и єго всѣ товаришѣ военни̂ въ вôйнѣ противъ тому пугалу уживаютъ єи теперь доволѣ и безъ ніякого жалю за цензурою. — Антикатолицизмъ? Алежъ сочасный папа римскій бувъ особистымъ знакомымъ и гостемъ цѣс. Іосифа. — Знесенье монастырѣвъ? Алежъ за тоє основаный фондъ религійный удержує теперь велике число свѣтского катол. духовеньства, такожъ и польске, котре безъ того фонду, за часôвъ рѣчипосполитои, мусѣло жити зъ „печенярства“ у панôвъ, що ани однôй, ани другôй сторонѣ не могло бути користне и догôдне. — Германизація? Гдежь она теперь у насъ єсть, где єи слѣдъ? Чижъ можливе, щобы могучій и розумный монархъ, окруженый свѣтлыми дорадцями, съ премжными средствами, яки̂ єму дававъ абсолютизмъ, не мôгъ бувъ перепровадити такои германизаціи, котроибы леда министеръ-„rodak“ безъ теки съ намѣстникомъ галицкимъ не успѣли въ однôмъ роцѣ здмухнути безъ слѣду, скоробы цѣс. Іосифъ уважавъ бувъ германизацію не аматорствомъ, а головною задачою реформъ, прозваныхъ „józefinizmem“? Чи може не бувъ въ силѣ доконати того, що доконала хочбы въ нашихъ школахъ краєва рада школьна? Германизація іосифиньска сельскихъ школъ ани не задраснула а въ середныхъ а по части и въ университетѣ лишила той самый латиньскій языкъ, якимъ за часôвъ Рѣчипосполитои учили оо. Єзуиты въ шляхетскихъ колегіяхъ антенатôвъ нашихъ теперѣшныхъ панôвъ-шляхтичѣвъ; бо що до нешляхетскихъ дѣтій, то ти̂ не мали въ тыхъ блаженныхъ часахъ приступу до науки на ніякôмъ языцѣ, для тыхъ послѣдныхъ заведенье въ мѣстахъ школъ нормальныхъ, хочьбы съ нѣмецкимъ языкомъ, мусѣло бути радше добродѣйствомъ, якъ не заведенье жадныхъ. Однымъ словомъ, германизація іосифиньска то чиста забавка супротивъ нынѣшнои полонизаціи, — и она не може бути тымъ завсѣгды живымъ жереломъ негодованя, выбухаючимъ на самъ выразъ: józefinizm.

(Дальше буде.)

всѣ одушевлені̂ одною гадкою, селяне, учителѣ зъ поблизькихъ селъ и академики згорнулися довкола могилы и въ одинъ голосъ заспѣвали одному зъ найлучшихъ сынôвъ Руси „Вѣчная память“.

По сердечнôмъ принятю въ домѣ о. Рожеєвского вертали мы до Львова а всѣхъ насъ печалила одна думка: „Шашкевичь не має ни могилы ни памятника... Годилобыся що погадати... Мы, правда, не такъ богати̂; алежъ все таки стати насъ на окрему могилу для нашого першого „соловѣя зъ руского серденька“, стати насъ на ôтповѣдный нашимъ достаткамъ памятникъ... Имя Шашкевича згадуєся скрôзь по нашôй земли съ особливою честію — бо имя тоє нерозлучно звязане съ нашимъ народнымъ ôтродженьемъ!.. Въ рукахъ тыхъ несчисленыхъ почитателѣвъ Шашкевича лежитъ судьба памятника и могилы для него... Треба тôлько, щобъ наши̂ народни̂ часописи, взяли на себе збиранье складокъ на тоє загально-народне дѣло а незабавомъ стане памятникъ для Маркіяна на єгожъ могилѣ!“

Одинъ зъ участникôвъ проѣздки на могилу Шашкевича.

ДОПИСИ.

(?) **Зъ пôдъ Винникъ.** (*Chłop nie chce oświaty!?*) Коло Винникъ находится село Николаѣвъ, село съ населеньемъ чисто рускимъ. Въ Николаєвѣ єсть школа, до котрои ходятъ сами̂ руски̂ дѣти, бо въ селѣ не ма ани одной дитины, не кажемо вже польскои народности, але навѣть римско-кат. обряду. Глядячи зъ становища педагогики, зъ становища здорового розуму, зъ становища права, словомъ зъ якихъ бы тамъ ни було становищъ, наука въ тôй сельскôй школѣ повиннабы ôтбуватися въ языцѣ рускôмъ, въ рôднôмъ языцѣ дѣтій учащаючихъ до школы. Тымчасомъ въ школѣ громады Николаѣвскои наука удѣляєся дѣтемъ въ польскôмъ языцѣ. Ôтъ першои заразъ клясы поносятъ бѣдни̂ руски̂ дѣточки страшну муку при науцѣ польского, чужого имъ языка. Дитина руска не то, що не розумѣє польскихъ выразôвъ, але не въ силѣ навѣть вымовити польскихъ рôжныхъ „źdźbeł“... Въ наслѣдство того дитина знеохочуєся до книжки, бо не знаходитъ въ науцѣ ничого принадного лишь щоденну муку. Громада невдолена зô школы, бо бачитъ, що дѣти ничого не можутся научити. Родичѣ покуповали були дѣтемъ на сей рôкъ руски̂ букварѣ, потому знов мусѣли куповати польски̂ elementarze, а въ нынѣшныхъ тяжкихъ часахъ казати выдавати на непотрѣбне кровавый грôшь, то для нашого хлѣбороба велика, непростима кривда. Учитель учитъ дѣтій спѣвати: „Siwy, biały gołąbeczku“, що выкликало єще бôльше невдоволенье селянъ. Зъ причины того загального невдоволеня бувъ примушеный предсѣдатель рады школьнои мѣстцевои о. Сосновскій самъ пôйти до школы пересвѣдчитися, на скôлько жалобы селянъ правдиви̂. О. Сосновскій заставъ учителя Полудневского выкладаючого дѣтемъ першои клясы по польски, зробивъ отже учителеви увагу, якъ ôнъ може выкладати по польски, коли въ школѣ выкладовый языкъ рускій. Учитель коротко ôтповѣдає: „такъ менѣ приказавъ п. инспекторъ!“

Таки̂ то надужитя у насъ дѣются всюды и мы дуже зле на тôмъ выйдемо, коли не постараємося присмирити самоволю инспекторôвъ окружныхъ. За нами предсѣ право, мы можемъ жадати справедливости. Тутъ головна задача спочиває на нашихъ послахъ. Нарôдъ рускій ажь пищитъ пôдъ тяжкимъ гнетомъ екзекуцій за непосыланье дѣтій до школы. Не дивниця. Якъ має нашъ селянинъ мати довѣріє до школы, якъ ôнъ бачитъ, що дитина замѣсть чого научитися, отъ хоть тôлько, щобы зъ руского молитвенника молитву прочитати, калѣчитъ собѣ языкъ на „źdźbłach“, зъ котрыхъ єи такій хосенъ, якъ зъ торôчного снѣгу. Учителѣ мусятъ тратити весь майже часъ призначеный на науку, марно. Досыть переглянути тôлько подѣлъ годинъ въ рускôй сельскôй школѣ: polskie pisanie, polskie czytanie, polskie opowiadanie, polska gramatyka — — а якъ єще додати: w prawo zwrot! ręce w dół!, заспѣвати „Płynie Wisła stara“ — то можна наглядно побачити яку то „бездну премудрости“ вынесе дитина руска зъ такои всесторонной науки. До того єще додати здирства на „gmachi“ школьни̂, якъ н. пр. въ однôй громадѣ 11.000 зр., то побачимо ясно якъ на долони причину, чому то „chłop nie chce oświaty“!

Зъ Перемышля. (*Перемыскій „San“ и ôтновленье рускои катедры.*) Газетка выходяча у насъ „San“ вчепилася ôтъ якогось часу справы ôтновленя рускои перемыскои катедры, нападаючи то на „potrójny krzyż“, котрый вже ôтъ давенъ взноситься на церквѣ, то на потрôйну копулу, котру теперь маютъ здвигнути а въ остатнôмъ, 29 ч. нападає вже сама не знає на що. А при всѣхъ тыхъ нападахъ взыває консерватора „zabytków“, щобы дававъ раду, мовьбы то консерваторъ мавъ власть заказати Русинамъ реставровати та украшати свою церковь або мавъ зможнôсть повагою свого уряду заховувати будову передъ вихромъ, дощемъ, словомъ передъ „зубомъ часу“. Кобы то консерваторъ мавъ таку можнôсть переховати стари̂ памятки, мы бы такожъ ради̂ були побачити, якъ то выглядала въ первѣстнôй своѣй структурѣ церковь катедральна св. Іоана Крестителя зъ тесаного каменя, котру Владиславъ Ягайло ôтобравъ Русинамъ та ôтдавъ лат. епископови, выкинувши зъ гробницъ єи кости князя Володаря та рускихъ владикъ. (Długosz, Chronicon Lib. XI.) Та ба, годѣ!

Въ тôмъ высше згаданôмъ ч. „San-у“ якась высокопоставлена и вѣродостойна особа достерегла надъ дверима церкви напись затерту вапномъ, котра має показовати имя ктитора теперѣшнои рускои катедры, давнѣйше костела кармелитского, воєводы Мартина Красицкого. Взыває отже власти, щобы ôттерли напись ктитора, котру „barbarzyńska swawola“ (Русины перемыски̂) замалювала. Въ кôнци звертаєся тая высокопоставлена особа до Впр. еп. Ступницкого, щобы ôнъ, яко „znawca i mecenas starożytności“ интервеніювавъ въ тôй справѣ.

Що до самого способу выраженя „San-у“, то на ничо не здасться о тôмъ балакати, ôтъ того вже „krwi szlacheckiej“ ôтзвычаити годѣ. Мы загадали подати тôлько малый коментарь для поясненя самои справы обновленя рускои катедры. И такъ дивно намъ дуже, що „San“ такъ мало обзнакомленый съ мѣстцевыми справами а такъ богато про нихъ говоритъ. Колибы редакція тои газетки схотѣла була довѣдатися гдещо про руску церковь бодай у людій, котри̂ ôтъ 15 лѣтъ мешкаютъ въ Перемышли, то булабы певно не пописала такихъ фалшôвъ якъ въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ, о котрыхъ вже свого часѣ въ „Дѣлѣ“ згадовано. Насамперѣдъ мусить знати тая высокопоставлена особа а съ нею и „San“, що цѣсарь Іосифъ II давнѣйшого костела Кармелитôвъ не даровавъ Русинамъ такъ собѣ зъ ласки, але що Русины ôтступили правительству вымуровану вже вежу (ратушеву), 1000 кôрцѣвъ вапна, кôлькадесять тысячь цеголъ и 80,000 золотыхъ польскихъ, за що цѣс. Іосифъ II ôтдавъ имъ покармелитскій костелъ. Треба знати, що Русины того цѣлкомъ не домагалися, но правительство, котрому тогды дуже грошій потреба було, само предложило тую замѣну. Такъ отже Русины перемыски̂ купили собѣ той костелъ, до котрого никто кромѣ нихъ самыхъ права не має. Русины мали и маютъ право такъ єго обновити, якъ ихъ обрядъ церковный сего вымагає и опѣкунôвъ жадныхъ не потребуютъ. Въ якôмъ станѣ знаходилася нынѣшна руска церковь передъ 15-ти лѣтами здаєся не знає редакція „San“. Цѣлый верхъ передъ 15-ти лѣтами бувъ здезильованый, копула давнѣйша при найменшôмъ повѣвѣ вѣтру хиталась и колибы була зъ рôкъ єще постояла, то певно булабы завалилася. Цѣлый верхъ давнѣйшій бувъ скорше подôбный на яку буду, якъ на верхъ церкви. Такожъ що до написи фронтовои, на тоє треба було хиба тôлько „высокопоставленои“ особы, щобы могла ôтчитати; поодинокі буквы зъ неи вже були тогды пôтпадали и щодня сыпався зъ позôсталыхъ єще грузъ на головы идучихъ до церкви. Кождому здорово мыслячому ясно, що съ своєю церквою вôльно зробити перемѣны, яки̂ подобаєся, та що родина Красицкихъ, котру „San“ взыває до якихсь претенсій, не має найменшого права до церкви, на котрôй право патронату не тяжитъ. Мы пригадалибы нашимъ панамъ-опѣкунамъ якъ то собѣ они поступили съ рускими церквами, котри̂ силою пôтнимали перемыскимъ Русинамъ якъ отъ н. пр. съ теперѣшною польскою катедрою, збудованою зъ розôбраной камѣнной церкви, однакъ досвѣды показуютъ, що наши̂ опѣкуны ничого не хотятъ научитися. Мы радилибы всѣмъ тымъ горячимъ головамъ такъ дуже розправляючимъ за „zabytki“, о котрыхъ бôльше говорятъ якъ розумѣютъ, не забувати на знану пословицю: „ты швець, знай своє шевство а у кравецтво не мѣшайся.“

Соймъ краєвый.

(§) Двадцять четверте засѣданье 7 (19) липня 1880.

Зъ петицій важнѣйши̂: Комисія для укладаня рускихъ книжокъ школьныхъ о запомогу. Выдѣлъ повѣт. Коссôвскій о реформу въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. Рада повѣт. Богородчаньска, Товмацка, ôтдѣлъ перемышляньскій тов. господарского и 21 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунтового.

Пос. Романовичь интерпелює комисаря правит. въ справѣ нарушеня границѣ австрійскои черезъ граничну сторожу россійску въ Пôдволочискахъ.

Проектъ закона о гдекотрыхъ средствахъ до пôднесеня рыболовства ухилено зъ порядку дневного, позаякъ справоздатель пос. Рей не явився на засѣданю по причинѣ хоробы жѣнки.

Принято безъ дискусіи внесеня Выдѣлу кр. о удѣленю громадамъ Старемѣсто и Калушь права побору оплатъ ôтъ напиткôвъ спиритусовыхъ и пива, громадѣ Перемышля ôтъ пива, громадѣ Бучача ôтъ нафты, громадѣ Гусятынъ 100% додатку до податку консумційного ôтъ мяса и вина, и справозданье що до ôтлученя присѣлка Залѣсье ôтъ громады Ôльшаны а прилученя до громады Краєчинъ.

Внесенье комисіи едукаційнои въ справѣ интернатôвъ для ученикôвъ семинаря учительского во Львовѣ ôтослано по довшихъ дебатахъ назадъ до Выдѣлу краєвого, щобы порозумѣвшися съ Радою школ. кр. обдумавъ способъ покрытя и представивъ Соймови внесенье въ слѣдуючôмъ роцѣ.

Зъ порядку дневного принято прелиминарь правительства для фонда индемнизаційного всхôдной Галичины на рôкъ 1881 о загальнôй сумѣ доходôвъ и выдаткôвъ 3,637.988 злр. для фонда зах. Галичины о сумѣ 2,069.814 злр. а для фонда инд. вел. княж. Кракôвского о сумѣ 191.015 злр.

Ôттакъ ухвалено: 1) На покрытье потребъ фондôвъ индемнизаційныхъ Галичины всхôдной и захôдной на рôкъ 1881 соймъ установляє въ обохъ тыхъ частяхъ краю додатки до податкôвъ сталыхъ съ додаткомъ $^{1}/_{3}$ части по 45 цнт. ôтъ кождого злр. — а въ вел. княж. Кракôвскôмъ на покрытье потребъ фонда индемнизаційного по 30 цт. ôтъ кождого злр. 2) Наколибы въ 1881 р. высокôсть податку грунтового змѣнено, тогды змѣнитъ Выдѣлъ кр. порозумѣвшись съ ц. к. Намѣстництвомъ такожъ стопу процентову додаткôвъ до податку грунтового, такъ щобы додатокъ на податокъ грунт. вразъ съ $^{1}/_{3}$ частію розложено на змѣнену суму податку грунтового. Окрôмъ того по причинѣ, що наши̂ фонды индемнизаційни̂ остаютъ доси пôдъ зарядомъ ц. к. правительства, понеже спорнои межи краємъ а правительствомъ справы дотаціи тыхъ фондôвъ не залагоджено, соймъ ухваливъ вôзвати ц. к. правительство, щобы приступило до остаточного залагодженя переправъ межи ц. к. правительствомъ а Выдѣломъ кр. взглядомъ дотаціи галицкихъ фондôвъ индемнизаційныхъ и взглядомъ ôтданя ихъ въ зарядъ репрезентаціи краю.

Дальше въ справѣ меліорацій грунтовыхъ ухвалено резолюцію, котрою Соймъ взыває ц. к. правительство, щобы выєднало въ дорозѣ законодавства правительственного выданье слѣдуючихъ постановъ.

I. Раты амортизаційни̂ пожичокъ удѣленыхъ поодинокимъ властителямъ грунтôвъ зъ фондôвъ краєвыхъ, або черезъ заснованый въ тôй цѣли закладъ

краєвый, або вконець черезъ иншій закладъ кредитовый, на осушенье грунтôвъ черезъ ровы и дрены, або поправу бѣгу водъ несплавныхъ, могутъ бути подбóно якъ престаціи до стоваришеня водного (§. 23. закона водного правит. зъ 30 серпня 1869) узнаными за тягарь грунтовый, маючій ажь до высокости 3-лѣтныхъ залеглостій першеньство передъ другими тягарами рѣчевыми, безпосередно по державныхъ податкахъ и публичныхъ належитостяхъ и въ разѣ заляганя буде екзеквованый въ дорозѣ политичнои екзекуціи. а то пôдъ слѣдуючими условіями:

1. Пожичка въ той способъ удѣлена не може зъ засады бути высшою якъ 10-разова сума податкôвъ безпосередныхъ цѣлого корпусу гипотечного, до якого належатъ парцелѣ, котрѣ треба меліоровати. При высшихъ пожичкахъ права вѣрителѣвъ гипотечныхъ маютъ бути забезпеченѣ въ способѣ анальогичный, якъ въ законѣ правит. зъ 6 лютого 1869 р.; 2. розпôзнанье користій замѣреныхъ праць меліораційныхъ предпріймаютъ властивѣ органа правительственнѣ и автономичнѣ; 3. залички будутъ выплачуватись на роботы вже доконанѣ въ мѣру ихъ поступу; 4. законъ краєвый а resp. статутъ закладу кредитового означитъ межи иншимъ: передвступнѣ чинности въ цѣли узысканя промесы; способъ розпôзнаня розмѣру и користій замѣреныхъ праць меліораційныхъ; терминъ розпочатя и выконаня робôтъ; надзôръ надъ выконаными роботами; обчисленье цѣлого выложеного на меліорацію капиталу; кошта подорожи и дієты инжинєрôвъ и иншихъ органôвъ, заразомъ всякѣ иншѣ кошта понесенѣ въ тôй цѣли вразъ съ процентами; способъ достарченя капиталу; установленье стопы процентовои и всякѣ иншѣ условія, котрымъ винныѣ пôддатись стороны, домагаючйся пожички.

II. Пожичокъ затягненыхъ въ той способъ не може выповѣсти вѣритель.

Зъ порядку дневного залагоджено петицію метингу аграрійного австрійского въ справѣ введеня науки рôльництва въ академіяхъ вôзваньемъ ц. к. правительства, щобы въ школѣ политехничнôй завело надавычайнѣ катедры господарства рôльного и лѣсного.

Слѣдувало дальше справозданье комисіи администраційнои о внесенôмъ Выдѣломъ кр. проектѣ закона о ставленю святынь и будынкôвъ парохіяльныхъ, справляню прирядôвъ и рѣчей церковныхъ въ парохіяхъ католицкихъ во Львовѣ. Въ тôй справѣ принято внесенье комисіи: 1) Внесеный справозданьемъ Выдѣлу кр. зъ 28 марця 1879 ч. В. 6856 зъ 1879 р. проектъ до закона о ставленю святынь и будынкôвъ парохіяльныхъ въ парохіяхъ обрядку католицкого во Львовѣ, звертає соймъ Выдѣлови кр. съ порученьемъ, щобы въ цѣли полученя всѣхъ парохій католицкихъ во Львовѣ кождого обряду зъ осбóна въ одинъ округъ конкуренційный; въ цѣли означеня способу репартаціи конкуренційнои въ полученыхъ парохіяхъ; въ цѣли уложеня ординаціи выборчои для комитетôвъ парохіяльныхъ въ полученыхъ парохіяхъ, котрѣ маютъ уконституоватись, постарався о порозумѣнье съ консисторами католицкими во Львовѣ, съ ц. к. правительствомъ, неменше съ громадою мѣста Львова, якъ и съ парохіянами замешкалыми въ замѣстцевыхъ громадахъ и обшарахъ двôрскихъ и на засадѣ увагъ поробленыхъ въ справозданю комисіи, предложивъ на найблизшôй сесіи соймовôй новый проектъ до закона о конкуренціи парохіяльнôй для мѣста Львова. 2. Соймъ взыває ц. к. правительство о сповненье обовязку, якій має фондъ религійный пôсля цѣс. роспорядженя зъ р. 1782 супротивъ католицкихъ парохій во Львовѣ, а именно плаченя рôчно зъ фонду религійного священикамъ католицкихъ парохій во Львовѣ ôтповѣднои квоты на текучѣ выдатки, злученѣ съ ôтправленьемъ литургіи.

Зъ порядку дневного принято прелиминарь на р. 1880 для школ рольничихъ въ Дублянахъ въ загальнôй сумѣ выдаткôвъ 38.137 злр., доходôвъ 18.258 злр. и недобору 19.879 злр. до покрытя зъ фонду краєвого. При дебатѣ ставивъ пос. о. Красицкій додаткову резолюцію, въ котрôй домагався, щобы выкладъ науки религіи ôтбувався для кождого зъ двохъ обрядôвъ черезъ осбóного катихита. Однакъ соймъ не принявъ той резолюціи.

Ôттакъ соймъ перейшовъ до порядку дневного надъ петицією выдѣлу повѣтового въ Бродахъ въ справѣ здержаня будовы дороги краєвои зборôвско-залозецкои на територіи повѣта бродского.

Двацять пяте засѣданье 8. (20.) липня 1880.

Пос. Тышковскій складає до лѣски марш. внесенье въ справѣ выданя закона, котрый увôльнявбы ôтъ оплаты копыткового тыхъ, що переѣзжаютъ тôлько черезъ мѣста и наказувавъ, щобы оплату зложену при въѣздѣ звертано назадъ при выѣздѣ, наколи выѣздъ наступивъ не пôзнѣйше якъ въ годину.

Зъ внесеныхъ петицій звертаютъ особливо увагу: Выдѣлъ пов. Лѣско, щобы поперти внесенѣ до Рады державнои петиціи въ справахъ таксъ нотаріяльныхъ ôтъ спадщинъ. Выдѣлъ пов. Перемышляньскій о ограниченье вольности дѣленя селяньскихъ грунтôвъ.

Зъ порядку дневного ôтослано до комисіи культуры краєвои справозданье Выдѣлу кр. въ справѣ фонда на будову хемичнои лябораторіи въ Дублянахъ.

Дальше по дуже оживленыхъ диску сіяхъ, въ котрыхъ зъ рускихъ послôвъ бравъ удѣлъ о. Ясеницкій, ухвалено въ справѣ внесеного правительствомъ проекту закона о языку выкладовôмъ въ высшôй гимназіи въ Бродахъ, новелю до закона школьного зъ 31. грудня 1868 р., котрою заводится выкладовый языкъ нѣмецкій въ дотыхчасовôмъ объемѣ науки во всѣхъ 8-мохъ клясахъ гимназіи въ Бродахъ. О. Ясеницкій высказувавъ, що колибы не позволено жидамъ бродскимъ побирати науку въ зближенôй хоть трохи до ихъ жаргону мовѣ нѣмецкôй, то се бувбы примусъ, а примусъ не выдає николи добрыхъ овочѣвъ.

На интерпеляцію пос. Романовича въ справѣ нарушеня кордону въ Пôдволочискахъ ôтповѣвъ комисарь прав., що средства якихъ правительство задумує ужити, щобы переступленя кордону не повторялись, будутъ залежати ôтъ результату слѣдства. Автентичный описъ факту подала вже „Gazeta Lwowska.“

Въ предметѣ утвореня кураторій для справъ промыслу домового и дрôбного — не менше въ справѣ утвореня новыхъ школъ, котрѣбы мали пôднести тойже промыслъ, потвердивъ Соймъ представленый Выдѣломъ краєвымъ статутъ тои кураторіи, съ змѣною §. 12; удѣливъ Выдѣлови кр. зъ фондôвъ краєвыхъ кредита въ рôчнôй сумѣ по 5000 зр. на 1880 и 1881 р. на закладанье школъ промысловыхъ, якъ и пôдмаганя ремесництва и промыслу домового; позволивъ, щобы кождый зъ тыхъ кредитôвъ бувъ плыннымъ черезъ два послѣдуючй лѣта, и знѣсъ ухвалу зъ 16. жовтня 1878, признаючу пôдъ певными условіями товариству Татряньскому ôтъ 1879 р. почавши, черезъ 5 лѣтъ на удержанье школы сницарскои въ Закопанôмъ рôчну пôдмогу въ квотѣ 600 зр. Мѣсто того уповажнивъ Соймъ кр. Выдѣлъ, щобы сконстатовавши належитый станъ школы сницарскои въ Закопанôмъ выплативъ тов. Татряньскому суму 620 зр. яко непобрану решту тои пôдмоги зъ 1879 и 1880 р., дальше щобы въ р. 1881, 1882, 1883 выплачувавъ одну половину зга данои пôдмоги въ рочнôй сумѣ 300 зр. тов. Татряньскому на покрытье коштôвъ удержаня школы сницарства въ Закопанôмъ, если кураторія узнасть станъ тои школи за ôтповѣдный — а другу половину зарядови тоижь школы сницарства, коли ц. к. правительство признасть Выдѣлови краєв. право до удѣлу въ зарядѣ школы. Вызначено ôттакъ на покрытье коштôвъ заложеня школы для промыслу гончарского во Львовѣ одноразову пôдмогу въ высокости 3000 злр. а на удержанье тои школы рôчну пôдмогу въ квотѣ 2000 злр. на 5 лѣтъ, почавши ôтъ 1881 и уповажнено Выдѣлъ кр. выплачувати тую пôдмогу пôдъ тымъ условіемъ, що єму прислужати буде право заряду. Уповажнено вконець Выдѣлъ краєв. до заключеня умовы съ проф. Марконѣ що до удѣленя зъ фонду краєвого пожички безпроцентовои въ сумѣ 5000 на предпріємство выробôвъ зъ алябастру въ Бродôвцяхъ пов. Бобрецкого пôдъ условіемъ, що проф. Марконѣ забезпечитъ тую пожичку пôсля вымогôвъ Выдѣлу краєвого и зъобовяжеся сплачувати єи въ 8-охъ рôвныхъ ратахъ почавши ôтъ третого року по выплатѣ. Въ додатку до того вôзвавъ Соймъ Выдѣлъ кр., щобы звернувъ увагу свою на пôднесенье дуже важнои а занедбанои теперь галузи промыслу домового т. є. на домашный выробъ полотна по селахъ и представивъ ôтповѣднѣ внесеня на найблизшôй соймовôй сесіи.

Внесенье пос. Охримовича въ справѣ утвореня суду повѣтового въ Борыславю, удѣливъ Соймъ Выдѣлови кр. съ порученьемъ, щобы властивою дорогою зажадавъ ôтъ радъ громадскихъ и обшарôвъ двôрскихъ тыхъ мѣстцевостій, котрѣ лежатъ близько Борыслава, а теперь прилученѣ до округа суду повѣт. въ Дрогобычи, якъ такожь ôтъ суду и староства въ Дрогобычи заявленя: чи тое годится съ ихъ интересомъ, щобы ихъ зъ округа суду пов. въ Дрогобычи вылучено а до суду пов., котрый въ Борыславѣ має завестися, прилучено, а дальше щобы Выдѣлъ кр. зажадавъ спеціяльно ôтъ громады Борыслава обовязуючого приреченя, що въ случаю заведеня тамъ суду повѣт. достарчитъ ôтповѣдныхъ будынкôвъ на помѣщенье канцелярій того суда и арешту, а справозданье и внесеня свои надъ предложеньемъ пос. Охримовича представивъ Соймови на найблизшôй соймовôй сесіи.

Зъ порядку дневного ухвалено прелиминарь фôльварку въ Дублянахъ на р. 1881, о доходахъ 9.610 злр. выдаткахъ 10.640 злр. отже о недоборѣ 850 злр.

Въ справѣ покрытя недоборôвъ фонду краєв. и упосаженя фонду будовы сойму ухвалено: 1) на покрытье недобору зъ лѣтъ 1877, 1878 и 1879, такожь на упосаженье фонду будовы сойму уповажняеся Выдѣлъ кр. пôднести на скриптъ довжный пожичку ажь до высокости 600 000 злр., котра має бути зъамортизована найдальше въ 30 лѣтахъ, — и записати безпеченьство тои пожички на гипотецѣ будынку соймового. 2) Наколибъ тая сума не выстарчила, затягне Выдѣлъ кр. 5 процентову пожичку для фонду кр. зъ фонду пожички краєвои зъ р. 1873. 3) Сумы потрѣбнѣ на раты згаданои пожички и на провизіи ôтъ сумы означеной пôдъ 2) буде вставляти Выдѣлъ кр. до щорôчного буджету краєвого. 4) По переведеню тои финансовои операціи маютъ бути облигаціи индемнизаційнѣ въ номинальнôй вартости одного миліона злр., взятѣ тымчасово ôтъ правительства, назадъ тому безпроволочно звернѣ.

Двацять шесте засѣданье 9 (21) липня 1880.

Зъ надôсланыхъ петицій важнѣйшѣ: Выдѣлъ пов. Золочѣвскій, ôтдѣлъ Бучацкій, Чорткôвскій и Залѣщицкій тов. господарского и 18 громадъ противъ пôдвысшеню податку грунтового. Властителѣ реальностій громады Саджавы съ зажаленьемъ на филію банку селяньского въ Станиславовѣ. Громада Чертежь о безпроцентову пожичку 4000 злр.

Внесенье пос. Тышковского въ справѣ звôльненя ôтъ оплаты копыткового тыхъ, що переѣзжаютъ тôлько черезъ мѣста ôтослано до Выдѣлу кр. для справозданя въ слѣдуючôмъ роцѣ.

Зъ порядку дневного здавала справу комисія петиційна зъ петиціи громадъ зъ надъ Чорного Дунайця о ôтданье имъ назадъ администраціи маєтку громадского, ôтобранои имъ черезъ Выдѣлъ кр. сего року и о звôльненье ôтъ звороту коштôвъ комисійныхъ. По дуже довгôй дискусіи, въ котрôй межи иншими пос. о. Красицкій внѣсъ резолюцію взываючу Выдѣлъ до оглядного и ощадного высыланя комисій (кошта комисіи въ повысшôй справѣ выносятъ **3862 злр. 96 цнт.**!!), — перейшовъ соймъ надъ тымъ справозданьемъ до порядку дневного по причинѣ, що предложене справозданье недокладне и мѣститъ въ собѣ богато суперечностій.

Ухвалено ôттакъ внесенье комисіи буджетовои въ справѣ заосмотреня касы краєвои въ сталу дотацію: 1. До буджету на 1881 р. вставляеся сума 20.000 злр. на ôтсотки ôтъ сумъ, котрѣ выпожичаются на зарадженье хвилевому въ роцѣ недостаткови готôвки въ касѣ краєвôй. 2) Поручаеся Выдѣлови кр., щобы представивъ на найблизшôй сесіи соймовôй ôтповѣднѣ внесеня до заосмотреня касы краєвои въ ôтповѣдну дотацію.

Въ справѣ буджету фондôвъ самостôйныхъ ухвалено слѣдуючй прелиминарѣ, пôсля котрыхъ выказуютъ надвышку доходôвъ: Фондъ доместикальный 2899 злр., культуры краєвои 464 злр., становый сиротиньскій 175 злр., Алекс. гр. Стадницкого 191 злр., школы ветеринаріи 69 злр., пожички краєвои зъ 1873 р. 14967 злр. Заразомъ поручено Выдѣлови кр., щобы ôтповѣдно до ухвалы соймовои зъ 14 жовтня 1878 вставлявъ въ дѣлѣ выдаткôвъ фонду краєвого процентъ ôтъ належнои фондови пожичковому зъ фонду краєвого сумы, выпожиченон на покрытье выдаткôвъ на будову закладу Кульпаркôвского и процентъ той переливавъ рôкъ-рôчно до фонду пожичкового; дальше, щобы на будучôй сесіи соймовôй представивъ соймови проектъ сплачуваня черезъ фондъ краєвый фондови пожичковому зъ 1873 высше згаданои належитости.

Дальше надъ петицією громады Смеречна о пôдмогу на костелъ, перейшовъ соймъ до порядку дневного а просьбу Гедеона Гедройця о 5000 злр. титуломъ вынагороды въ дорозѣ ласки ôтступлено Выдѣлови краєв.

Зъ порядку дневного принято до вѣдомости справозданье комисіи администраційнои о результатѣ старань Выдѣлу кр. що до лѣченя хорыхъ зъ скарбу краєвого; вôзвано заразомъ Выдѣлъ кр., щобы до загальныхъ шпиталѣвъ пріймавъ стôлько хорыхъ, на скôлько выстає мѣсця, не побôльшавъ салъ дотычныхъ убикацій, старався о доконечне можливе заведенье ощадности и о стяганье оплатъ, якѣ належатся ôтъ службодавцѣвъ за лѣченье слугъ и челяди.

Слѣдувало справозданье комисіи соймовои выбранои до сконтролёваня справозданя зъ дѣятельности Выдѣлу кр. за часъ ôтъ 1 червня 1878 до 31 грудня 1879. Взглядомъ (I—VI) департаментôвъ комисія выражала своє задоволенье и узнанье, що остаточно розумѣеся и соймъ повторювавъ, тôлько надъ справозданьемъ зъ дѣятельности департаменту V. вывязалась довша дебата: такъ комисія якъ и поодинокѣ бесѣдники чинили зарядови шпитальному рôжнѣ закиды, именно поручали студіёванье способôвъ щепленя, оглядность въ удѣляню пôдмогъ на продукцію коровянки, зрôвнанье коштôвъ живленя хорыхъ въ Кульпаркôвѣ съ коштами въ шпиталю загальнôмъ, усуненье зъ харчу I и II клясы въ тôмъ шпитали рыбъ, якъ стравы люксусовои, ощадность опалу, свѣтла, и зменшенье коштôвъ удержаня огорода.

Вконець ухвалено безъ дискусіи внесенье комисіи: Соймъ пріймає до вѣдомости справозданье Выдѣлу краєвого зъ дѣятельности єго за часъ ôтъ 1 червня 1878 до 31 грудня 1879 р.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Высылка нѣмецкихъ урядникôвъ до Константинополя въ дѣлахъ головно финансовыхъ все еще робитъ много шуму въ европейскôмъ дневникарствѣ. Именно дневники англійскѣ приняли той фактъ дуже неприхильно. Першу вѣсть о призывѣ нѣмецкихъ урядникôвъ въ Константинополь подавъ кореспондентъ Times-a. Пôсля слôвъ кореспондента въ султаньскôмъ дворѣ заволодѣла надѣя, що Нѣмеччина дасться ôтлучити ôтъ прочихъ державъ и стане по сторонѣ Туреччины. Нѣмецке правительство еще не здементовало розпущеныхъ голосныхъ вѣстій про нѣмецко-турецку коалицію, а берлиньскѣ газеты такожь еще не проговорили въ тôмъ взглядѣ послѣдного слова. „Новое Время“ розбираючи повысшу справу такъ говоритъ: Никто не може и не має права заказати Нѣмеччинѣ, такôй знатнôй европейскôй державѣ мѣшатися въ справы балканьского пôвъострова. Але и кожда держава повинна осторожно хоронити своихъ интересôвъ. Такъ и минувшого року нѣмецка политика вмѣшалася въ пытанье египетске неожидано и тое вмѣшанье єи выйшло въ хосенъ для спорныхъ державъ Англіи и Франціи, такъ якъ привело за собою полюбовну згоду. А при згодѣ розвязанье египетского узла пôшло хутко— въ кôлька недѣль одного кедива зсадили а другого посадили. Може и симъ разомъ иниціятива Нѣмеччины въ Константинополи побудитъ захôднѣ державы до наконечного упорядкованя дѣлъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ.

Въ политичныхъ кругахъ вѣденьскихъ дивуются, для чого англійска печать такъ дуже занепокоилася и такъ ворожо приняла справу высылки нѣмецкихъ урядникôвъ въ Константинополь. Въ вѣденьскихъ кругахъ думаютъ, що власне Англія повиннабы интересъ мати и бачити въ тôмъ, що здôбнѣ урядники приведутъ въ ладъ турецкѣ финансы, зъ чого вѣрителямъ Турціи, отже въ першôй линіи Англичанамъ выйшлабы велика користь. А при пануючôй ривализаціи въ Константинополи жадна держава не може доставити Туреччинѣ потрѣбныхъ силъ робочихъ, якъ неутральна Нѣмеччина, посѣдаюча способныхъ фаховыхъ урядникôвъ. Ба и въ самôй Нѣмеччинѣ до теперь, якъ видко зъ голосôвъ газетныхъ, не привязуютъ до повысшого факту великого политичного значеня. Нѣмеччина сповнила Портѣ тôлько услугу, о котру вже ôтъ довшого часу Порта просила. Колибы и такъ було, т. є. колибы Нѣмеччина ничого не намѣряла высылкою своихъ урядникôвъ до Константинополя, то вже самъ фактъ мусѣвъ дуже вразити Англію, котра финансы турецкѣ хотѣла власне взяти выключно въ свои руки и въ котрôй то цѣли габинетъ Гляд стона выславъ Гешена до Константинополя. Мисія Гешена мала власне тую цѣль ôтдати финансы турецкѣ въ руки англійскихъ кураторôвъ а предложена межинародна комисія була лишь етапою на дорозѣ, котра мала довести до абдикаціи султана въ Европѣ и Азіи въ користь кождочасного англійского премієра. Франція мала одержати такожь якійсь удѣлъ, якъ одержала въ Египтѣ. Наразъ коли нѣмецкѣ урядники явилися въ Константинополи, коли нѣмецкій економистъ Веттендорфъ занявъ носаду секретаря стану въ министерствѣ скарбу и замешкавъ въ султаньскôй палатѣ, коли межи правительствами нѣмецкимъ и турецкимъ ведутся переговоры о присланье въ Константинополь еще бôльше урядникôвъ, котрѣ малибы заняти такѣ видныѣ посады, якъ секретарства въ министерствахъ вôйны и справъ внѣшныхъ, — самѣ факты тіи мусѣли выкликати велику сензацію и обаву въ кабинетѣ англійскôмъ.

Вѣсти, будьтобы султанъ просивъ правительство нѣмецке о присланье штабовыхъ офицерôвъ въ Константинополь потверджаются, якъ доноситъ National Ztg. Правительство нѣмецке прихилилося до просьбы султана и теперь власне ведутся переговоры взглядомъ забезпеченя черезъ

Турцію удержаня тымже офицерамъ. Правительство нѣмецке однако не бере на себе ніякои отвѣчательности за той фактъ, уважаючи его рѣчію приватною и практиковавшоюся, божь предсѣ майже всѣ державы европейскѣ ôтпускали до Турціи своихъ урядникôвъ и офицерôвъ.

Туреччина. Що Турція задумує учинити съ нотою коллективною годѣ навѣрно еще сегодня сказати. Однако пôсля найновѣйшихъ вѣдомостій Порта хотяй тôлько въ справѣ чорногорскôй оказуєся бôльше примирительною, незнати тôлько чи на правду, чи лишь про око, але фактъ той, що Порта не похваляє поступованя Альбанцѣвъ, свѣдчитъ о примирительнôй ея политицѣ. Якъ телеграмъ зъ Константинополя пôдъ дн. 22 липня доноситъ, Порта выдала новый розказъ Альбанцямъ опустити Туси.

Предметомъ великои цѣкавости а въ наслѣдство того и рôжнородныхъ а то и просто суперечныхъ собѣ мнѣній — есть сегодня неясна справа демонстраціи фльотъ. Daily Telegraph доноситъ, що тая демонстрація доси не представлена зъ ничіеи стороны формально, а обговорювалася тôлько интимно. Австрія и Нѣмеччина мали заявити, що коли другій державы по одержаню ôтповѣди Порты згодятся на вспôльну демонстрацію фльотъ, то и они не ôткажутся ôтъ участи. Але все тое высказувалось въ дорозѣ интимнôй и тôлько въ засадѣ. Тымчасомъ Standart довѣдався зъ Берлина, що справа демонстраціи фльотъ вже дозрѣла майже до самого скôнченого факту. Репрезентанты Австріи и Россіи мали объявити князю Никитѣ, що небавомъ появится ескадра европейска на мори Адріятицкôмъ.

Ходятъ слухи що Османъ баша буде именованый найвысшимъ начальникомъ балканьскои арміи.

Чорногора. До Fremdenblatt доносятъ зъ Цетинія, що правительство чорногорске ôткинуло нове предложенье Порты въ справѣ альбаньскôй. Порта якъ звѣстно предкладала Чорногорѣ замѣсть Дульцинія часть землѣ надъ озеромъ скодарскимъ. Чорногора жадає, щобы Порта выповнила конвенцію цвѣтневу або первѣстне постановленье берлиньского трактату.

Греція. Правительство греческе просило, якъ ходятъ вѣсти, Нѣмеччину о присланье нѣмецкихъ офицерôвъ до Греціи. Нѣмецке правительство ôтмовило. Греція удалася съ такоюжь просьбою до Франціи и Франція выслала Греціи певне число офицерôвъ, котрій маютъ зъорганизовати армію греческу на основахъ найновѣйшои тактики и оружія. Зъ Парижа доносятъ, що генералъ Бурбаки, котрому препоручило правит. француске тую задачу, прибувъ вже до Атенъ. Генералъ Бурбаки есть зъ роду Грекъ. Въ р. 1862. по зложеню зъ престола короля Оттона одна греч. партія предкладала Бурбакому греческу корону. Бурбаки пôдъ той часъ комендантъ дивизіи въ Штрасбургу, вымовився отвертымъ листомъ ôтъ принятя кандидатуры.

НОВИНКИ.

— **До комитету** покликаного выдѣломъ краєвымъ для принятя Цѣсаря запрошено зъ Русинôвъ кромѣ Впр. еп. Ступницкого еще Впр. еп. суфр. Сильвестра Сембратовича. Зъ Русинôвъ свѣтскихъ станôвъ не запрошено никого.

— **На внутренне украшенье церкви св. Юра** удѣливъ соймъ на четверговôмъ засѣданю 1000 зр.

— Товариство академичне **„Дружній Лихвярь** одержало ôтъ сойму 100 зр. запомоги.

— **Маршалокъ сойму,** гр. Водзицкій заповѣвъ на четверговôмъ засѣданю, що на основѣ прислугуючого ему права и на представленя многихъ послôвъ задумавъ соймъ нынѣ, въ суботу закрыти. За причины замкненя сойму подавъ маршалокъ по перше пору жнивъ а по друге, що многій послы хотѣлибы выѣхати на воды, сезонъ купельный вже и такъ недовго потреває, а гдеякій зъ послôвъ бажалибы вернути до Львова на часъ пріѣзду Цѣсаря.

— **Желѣзница Альбрехта** перейде ôтъ 1 серпня с. р. въ зарядъ державный. Дня 17 с. м. пôдписали протоколъ конференціи заступники правительства и делегаты рады завѣдуючои тоижь желѣзницѣ. Въ сихъ дняхъ буде дотычне правительственне розпорядженье урядово обвѣщене.

— **Соймъ черновецкій** ухваливъ на внесенье ромуньского посла Калинеску, щобы ромуньскій языкъ бувъ предметомъ обовязковымъ въ гимназіи въ Радôвцяхъ. Ромуны отже здобуваютъ собѣ приналежній имъ права, а про Русинôвъ въ соймѣ буковиньскôмъ ни чутки, ни згадки мовьбы ихъ совсѣмъ на Буковинѣ й не було!...

— **Буковиньска комната адвокатôвъ** заявилася противъ ограничуваню свободы адвокатуры, противъ numerus clausus.

— **Устный испытъ зрѣлости** на рускôй гимназіи во Львовѣ ôтбувався ôтъ 1. (13.) до 9. (21.) липня пôдъ проводомъ инспектора краєвого п. А. Солтыкевича. До испыту зголосилося 34 публичныхъ ученикôвъ и 12 екстернистôвъ. Зъ публичныхъ узнала комисія екзам. 5 за зрѣлыхъ съ ôтзначеньемъ, 20 за зрѣлыхъ, 6 омъ позволила поодинокій предметы поправити по феріяхъ а 3-охъ узнала за незрѣлыхъ, а то двомъ позволила повторити цѣлый испытъ зрѣлости по $^1/_2$ року а одному ажь по роцѣ. Зъ екстернистôвъ узнано 3 за зрѣлыхъ, 1-му позволено поправити оденъ предметъ по феріяхъ, а 8-охъ узнала за незрѣлыхъ, и то 3 безъ термину, одному вôльно буде повторити цѣлый испытъ по 2 рокахъ, двомъ по роцѣ, а двомъ по $^1/_2$ року. — За зрѣлыхъ съ ôтзначеньемъ узнанй: Вацыкъ Иларіонъ, Коновалець Володимиръ, Курбасъ Антôнъ, Матковскій Иванъ и Романчукъ Ярославъ. За зрѣлыхъ: Пирожиньскій Тадей, Гуглевичь Миронъ, Ревакович Михайло, Рыбчакъ Григорій, Лесакъ Иванъ, Бордунъ Дмитро, Громницкій Володимиръ, Гумовскій Петро, Гаранюкъ Петро, Коссоноцкій Яковъ, Ксьонжекъ Дмитро, Левицкій Микола, Лисецкій Василь, Михальчукъ Иванъ, Петрушевичь Евгеній, Решетыловичь Корнило, Сандовичь Петро, Шараневичь Володимиръ Кисѣлевскій Иванъ и Хоминъ Дмитро. Зъ екстернистôвъ: Гаврысевичь Володимиръ, Ляховичь Зиновій и Трѣска Иванъ.

— **Клясификація въ школѣ вправъ** съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ выпала якъ слѣдує: **Хлопцѣвъ** вписаныхъ на другій курсъ було: въ I клясѣ 37; въ II кл. 39; въ III кл. 66; въ IV кл. 31. Въ всѣхъ чотырохъ клясахъ було ôтличныхъ 49; съ першою клясою 84; другою клясою 32; опустило школу 8. **Дѣвчатъ** було въ другôмъ курсѣ: въ I кл. 27; въ II кл. 29; въ III кл. 35; въ IV кл. 12; въ V+VI кл. 11+5. Въ всѣхъ шестн клясахъ було ôтличныхъ 38; съ першою клясою 62; съ другою клясою 14; опустило школу 5.— Звѣвши отже поодинокій части въ суму выпаде, що хлопцѣвъ було вписаныхъ **173** а дѣвчатъ **119**. Всѣхъ вписаныхъ дѣтій було **292**.

— **Умерли** во Львовѣ: **Володимиръ Билиньскій,** практикантъ судовый, ум. вчера въ 25. роцѣ житя. Покôйный належавъ до щирѣйшихъ и здôбнѣйшихъ молодцѣвъ рускихъ, въ р. 1877. написавъ повѣстку п. заг. „Помаранча“, котра яко першій твôръ молодого писателя стрѣтилася съ досыть острою критикою. Ôтъ того часу вправдѣ не выдававъ бôльше ничого, але бравъ живу участь въ працяхъ академичнои молодежи. Вступивши до суду яко безплатный авскультантъ довгій часъ терпѣвъ недостатокъ и здаєся той недостатокъ бувъ причиною его передчаснои смерти въ головнôмъ шпитали львôвскôмъ. Похороны ôтбудутся завтра о год. 5. пополудни. — **Савина Полерь** зъ дому **Туркевичь,** жена офиціяла почтового умерла сими днями въ 30 роцѣ житя.

(*Хуг*) **Ôтъ Єзуполя.** Дня 12 с. м. ôтбувся въ Єзуполи похоронъ графинѣ Антонины Дѣдушицкои, матери посла гр. Войтѣха Дѣдушицкого. Случай сей не подаємъ однакъ до вѣдомости публики нашои задля якихъ заслугъ покôйнои для якои справы рускои, о тôмъ менѣ совсѣмъ ничого не звѣстно, а тôлько для одного обстоятельства, котре при похоронахъ зайшло, а много може поучити нашу публику и нашихъ историкôвъ. На запросины графа Войтѣха Дѣдушицкого а властиво на запросины тамошного приходника зъ препорученя и въ имени графа, взяло участь въ похорѣ такожь духовеньство руске и досыть численно зôбралось. Въ описъ похорону не входжу, бо ничого не було замѣтного. Приступаю тôлько до точки, задля якои подаю въ „Дѣлѣ“ звѣстку о згаданôмъ похоронѣ. Коли по похоронѣ зôбралось все духовеньство, т. є. обохъ обрядôвъ, въ дворѣ, то до обѣду зôстало запрошене латиньске духовеньство въ цѣлôмъ комплетѣ безъ изъятку до стола, при котрôмъ засѣли и панове-шляхта; духовеньство же руске полишене остало въ другôй комнатѣ, до котрои пôдчасъ обѣду зволивъ заглянути графъ-господарь и запытати: „чи маєте все, чи чого вамъ може не бракує?“ Тôлько для публики нашои. Для историкôвъ же нашихъ церковнои исторіи, нехай послужитъ случай сей за живый доказъ, якъ то письма и бесѣды не все въ парѣ идутъ съ дѣйстностію, та що дѣло о. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“ не дасться заперечити хочьбы и не знати якими томами наводженыхъ постановъ або голошеныхъ бесѣдъ. Коли смотримо мы теперь на таку нетолеранцію польскои шляхты супротивъ руского клира вже уніятского въ XIX-ômъ столѣтю, то якажь она мусѣла бути, тая нетолеранція, за часôвъ Польщи супротивъ клира еще шизматицкого. Додати еще мусимъ, що графъ Войтѣхъ Дѣдушицкій уходитъ за либерала и при тôмъ за чоловѣка популярного. Выходитъ таки на давну пословицю: verba volant facta loquuntur. Тымчасомъ повторити бы намъ за Шевченкомъ: „Ой паны, паны католики!“

— **Коломыйскій рабинъ - чудотворець,** Галиль, ôтъѣхавъ сими днями на Угры до Великого Варадина, щобы своими молитвами уздоровити якогось хорого зъ знаменитои родины.

— **Того мы вже не сподѣвалися!** Кореспондентъ Gazet-ы Narodow-ои зъ Золочева доносячи въ ч. 161 зъ 16 л. липня с. р. про гимназію золочѣвску, кôнчитъ свою допись такъ: „Мѣсто не щадитъ жертвъ, щобы гимназію пôднести, але що зъ того, коли „przeciwne prądy“ паралижуютъ всякій добрій намѣреня“. Щожь кореспондентъ розумѣе черезъ тіи „przeciwne prądy“? Послухайте що. Отъ ôнъ пише: „Żywioł ruski“ маєвъ гимназіи перевагу, такъ що разъ навѣть одинъ проѣзжій запытавъ мене, чи то руска гимназія; а коли я его поспытавъ, для чого ôнъ таке пытанье задае, ôтповѣвъ, що межи молодежію гимназіяльною чує одинъ тôлько рускій языкъ. Зъ того отже можна добачити“, кôнчитъ кореспондентъ, „що причины нещасливого розвою гимназіи золочѣвскои глядати треба не въ байдужности мѣщанъ, але w „różnicy narodowości opornie wobec siebie działającej już na ławach szkolnych“!!! Прочитавши такій аргумента золочѣвского кореспондента въ „Gaz. Narodow-ôй мимохôть спытаєшь, где здоровый умъ, где льогика у кореспондентôвъ та редакторôвъ друкуючихъ такій безсоромній заченки та напасти! Мы зъ даныхъ, наведеныхъ самымже кореспондентомъ выяснимо, для чого гимназія золочѣвска не розвиваєся. Тому именно она не розвиваєся, що, „żywioł ruski — котрый (пôсля слôвъ кореспондента) маєперевагу въ школѣ до того степени, що межи молодежію не чути иншои бесѣды, тôлько руску, — пригнетеный елементомъ польскимъ, котрый то власне єстъ тымъ „przeciwnym prądem,“ не даючимъ розвиватися золочѣвскôй гимназіи. Ото льогичный вывôдъ зъ даныхъ наведеныхъ въ кореспонденціи, котрого чейже никто не зôбье. Та намъ не ходитъ тôлько о одну льогику. Въ тôй коротенькôй дописи мы бачимо основну гадку зъ проекту на zniszczenie Rusi. Рускимъ дѣтямъ боронити на школьнôй лавѣ говорити по свому, по руски! И дитиняча бесѣда руска вже васъ, панове, въ очи коле? То вы намъ такъ ôтплачуєте нашу довготерпеливôсть? Того мы вже не сподѣвалися!

— **Лихвярь надъ лихварями,** правдивый вампиръ въ людскôмъ тѣлѣ, именемъ Изидоръ Зелингеръ, выхристъ, зъ Самбора родомъ, лѣтъ 51, зôставъ сими днями по переведенôй, дуже сензаційнôй розправѣ засужденый на 6 лѣтъ тяжкои вязницѣ и дозôръ полиційный по спокутѣ кары. Зелингеръ пожичавъ грошѣ выключно недосвѣдченымъ кадетамъ. Кадетъ дававъ ему порожный блянкетъ а Зелингеръ собѣ самъ пôсля потребы заповнявъ. Коли прійшовъ часъ именованя кадета офицеромъ, Зелингеръ казавъ собѣ на ново вексель на сказочну суму пôдписувати. Були случаѣ, що кадеты житье собѣ черезъ того безсердечного лихваря ôтбирали. При розправѣ выявилися огидній обманьства. Бувъ случай, що однôй своѣй жертвѣ давъ пожичку на 2400%!

— **Канонизація.** Дня 20 л. с. м. маєôтбутися въ Римѣ приготовительна конгрегація для канонизаціи королевои обохъ Сицилій Маріи Кристины, сестры цѣсаревои Маріи Анны.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Старорускій княжій городъ Галичь.** Критичне студіумъ черезъ д-ра Из. Шараневича. Цѣна 32 кр. Львôвъ, 1880. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка. Сторôнъ 57. Набути можна въ редакціи „Зорѣ“ во Львовѣ, ул. Галицка, 18.

— **Денницѣ** ч. 11. мѣститъ: Згадка, поезія Данила Млаки; Зарученй (романъ историчный); Думка (поезія) Г.; Лѣтній ранокъ (мадригалъ) Г.; Замѣтки про взаемины рускаго языка и народнои литературы (дальше); Чому серце бьеся? (поезія) Иляр. Грабовича; Свѣргунъ (студія зъ наукъ природныхъ) И. В.; Всячина.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали: Для Батькôвщины: о. М. П. въ Тудоровѣ 1 зр. 30 кр., о. О. въ Велесневѣ 1 зр. 30 кр., о. К. В. въ Бужку 1 зр. 50 кр., о. Д. Г. въ З. 1 зр. 30 кр., п-а О. Г. въ З. 1 зр. 30 кр.; для Зорѣ К. Т. въ Золочевѣ 4 зр., о. О. въ Велесневѣ 2 зр. 30 кр., о. А. Т. въ Дрогобычи 1 зр., п-ѣ К. въ Золочевѣ 2 зр.; для Науки о. М. С. въ Любачовѣ 2 зр.; на памятникъ для М. Шашкевича: п-ѣ К. въ Золочевѣ 1 зр.

Курсъ збôжя зъ дня 22. липня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница	8	75	10	75
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	50	9	—
Ячмѣнь	6	50	9	—
„ паст.	—	—	—	—
Овесъ	6	85	7	50
Горохъ до варки	8	—	10	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	5	40	6	—
Кокорудза стара	5	70	7	50
„ нова	6	20	7	25
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Лиянка	—	—	—	—
Насѣнье лиляне	—	—	—	—
Конюшина	28	—	46	—
Кминъ	—	—	—	—
Аниżь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. липця 1880.

	платятъ р.	платятъ кр.	жадаютъ р.	жадаютъ кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278	50	281	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167		170	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98	15	99	—
„ „ „ по 4% ав.	91	60	92	60
„ „ „ по 5% ав. період.	98	15	99	—
Банку гип. галиц 6% ав.	102	10	103	—
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжній за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	40	98	40
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	21	—
„ „ Станиславова	25	50	27	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	40	5	52
„ цѣсарскій	5	45	5	55
Наполеондоръ	9	28	9	38
Шôвимперіялъ	9	57	9	68
Рубель россійскій срѣбный	1	57	1	63
„ „ паперовый	1	23	1	25
100 марокъ нѣмецкихъ	57	20	58	—
Серебро	99	50	100	50

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,** щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Переплетниче заведенье

МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

Вô Львовѣ, въ Ставропигійскôмъ Институтѣ,

принимає въ переплетъ: Напрестолній **Евангелія** ôтъ найвеликолѣпнѣйшихъ до найскромнѣйшихъ, **Служебники** и другіи книги церковній, **молитвословы** іерейскій, молитвословы для **дамъ** въ аксамитъ, скôру, всякого рода англійскій полотна и пр., молитвословы другого рода, дешевшій, всѣ книги **школьній,** науковій, **цѣлій библіотеки** приватній, — тоже **брошурованье** всякого рода сочиненій въ всякихъ объемахъ и въ найбôльшôмъ числѣ. На складѣ маєКниги тверезости, розличній молитвословы для дамъ въ дуже красныхъ переплетахъ и другій дешевій. **Окутья** и инній металевій **украшеня** на Евангеліяхъ очищуются, поправляются, доновняются и позолочуются пôдъ его доглядомъ. **Цѣны приступній** навѣть для бѣдныхъ громадъ або поодинокихъ людей. Евангелія и пр. можна присылати почтою и уговоритись письменно о цѣнѣ и т. п. Всѣ роботы выконуются

точно, солидно, совѣстно и въ короткôмъ часѣ.

4—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 55. Львôвъ, Середа 16. (28.) Липня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла" Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло" стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло".

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатани̂ вôльни̂ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ I. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

По соймѣ.

Минувшои суботы закôнчилась соймова сесія. Кр. маршалокъ закрывъ соймъ, щобы послы могли розъѣхатись на жнива або удатись до купелѣвъ. Першій се разъ закôнчилися засѣданя сойму зъ иниціятивы маршалка соймового а не правительства и то зъ причинъ доволѣ характеристичныхъ: щобъ розъѣхатись на жнива або до купелѣвъ. Перша причина може бути въ певнôй мѣрѣ справедливою, але друга кидає якесь дивне свѣтло на нашу автономію краєву. Чижь справдѣ „значна часть" послôвъ такъ занедужала на тѣлѣ и на дусѣ, щобы ажь зъ сеи причины перервати соймови̂ працѣ такъ наглящи̂, такъ численни̂ и для здорового житя цѣлого краю необходими̂? Чи годилось сей мотивъ наводити яко причину закрытя сойму? Чи не лучше було сказати повну правду, що властивою причиною закрытя сойму була недостача выготовленыхъ працъ комисійныхъ? Але поки выскажемо наши̂ гадки о сегорôчнôй сесіи соймовôй, подамо попереду голосы польскихъ дневникôвъ о соймѣ — голосы въ своѣмъ родѣ характеристични̂ и для насъ цѣкави̂.

„Такъ отже закôнчилась соймова сесія — памятна сесія... пише Gaz. Nar. — Осталася она памятною не дѣлами, не ухвалами, котри̂ бы лишили за собою тревали̂ слѣды въ нашôмъ соспôльнôмъ устрою, або въ ôтношеняхъ господарскихъ — але власне недостачею такихъ ухвалъ". Дальше представляє Gaz. Nar. бездѣльнôсть сегорôчнои сесіи соймовои, якъ послы видимо на духу упали и потеряли охоту до працѣ, якъ поодинокі комисіи хапались тôлько легшихъ справъ, а важнѣйши̂ ôтсували на бôкъ або й впростъ складали ихъ до актôвъ. Все тоє представили мы єще въ Ч. 48 „Бôльше працѣ и свѣтла!", указуючи на сумный станъ нашихъ соймовыхъ дѣлъ и завзываючи до бôльшои працѣ и до яснѣйшого, ширшого погляду на наши̂ справы краєви̂. Яко головну причину упадку такъ сойму якъ и цѣлого краю подали мы неприродный, анормальный станъ нашого краєвого политично-народного житя и несистематичнôсть въ всѣхъ працяхъ краєвыхъ. Покликуючись на досвѣдъ нашого дотеперѣшного автономичного житя доказали мы ясными фактами, що правдива, жизненна „праця органична" въ нашôмъ краю не може ôтбуватись безъ спôвудѣлу руского елементу, що реформови̂ працѣ мусятъ засягнути всѣ пытаня економичного упадку краю и взятися до систематичнои поправы нашихъ господарскихъ ôтношень, що разомъ съ тымъ треба уладити наше политично-народне житье краєве, ôтдати повну справедливôсть Русинамъ, усторонити причины межинароднои борбы обохъ народôвъ и дбати о тоє, щобы оба народы поступали рôвнорядно на поли економичного и народно-политичного розвою. Якъ жежь дивится Gaz. Nar. на безплоднôсть соймовои сесіи? Gaz. Nar. признає, що соймъ сего року майже ничого не зробивъ. „Ухвалено лише буджеты за сей и за слѣдующій рôкъ, ухвалено замѣсть реформы дорожного закона — законъ о доѣздахъ до желѣзниць, залатано одну дѣру въ нужденнôмъ законѣ пропинаційнôмъ зъ р. 1875; пытанье трансверзальнои желѣзницѣ ôтъ бѣды залагоджено, а въ конець ухвалено єще и будовничій законъ. Отъ и майже все, що сего року зроблено. Стверджаємо съ цѣлою отвертостію сей дивный упадокъ духа въ лонѣ репрезентаціи нашого краю. Сумна се правда — але правда. Отжежь беручи пôдъ розвагу всѣ обстоятельства, яки̂ могли спровадити сей внутренный розстрôй въ нашôмъ соймѣ, треба прійти до пересвѣдченя, що въ першôмъ рядѣ вина тутъ въ тôмъ, що соймъ черезъ заведенье безпосередныхъ выборôвъ утративъ характеръ политичный. Ся втрата найцѣннѣйшого права конституційного потягнула за собою тую деморализацію, тую безпрограмовôсть, сей розстрôй въ лонѣ сойму, що то такъ яскраво ôтбились на сегорôчнôй сесіи соймовôй. Политичный розумъ наказує намъ отрястися зъ сего розстрою, покинути безпрограмову политику „ôтъ случаю до случаю", сей блудный утилитаризмъ, що довѣвъ насъ до теперѣшного розладу. Не нарѣкаймо на соймъ, бо соймъ єсть лише найвѣрнѣйшимъ образомъ успособленя краю. Критикуючи соймъ, критикуємо себе самыхъ. Громадьмося въ добре зъорганизовани̂ сторонництва, такъ щобы одно зъ сторонництвъ мало бôльшôсть въ соймѣ и могло переводити свои внесеня. Старaймося повернути на битый гостинець политики засадъ, зъ котрои насъ звели на манôвцѣ утилитаризму. Тôлько на пôдставѣ политики засадъ могутъ творитись сильно зъорганизовани̂ сторонництва бôльшости и меншости послôвъ. Коли така организація сторонництвъ оперта на политицѣ засадъ настане въ нашôмъ соймѣ, тогды напевно розбудится у насъ съ повною силою — вѣра въ себе самихъ".

Отсе цѣла рада, яку подає Gaz. Nar. на вылѣченье теперѣшнои безплодности и безсильности сойму. Причину безсильности сойму бачитъ Gaz. Nar. въ тôмъ, що соймъ черезъ безпосередни̂ выборы втерявъ свôй политичный характеръ. Чижь се правда? Правда булабы тогды по сторонѣ выводôвъ Gaz. Nar., колибы недостача политичнои самостôйности и обмеженнôсть нашои краєвои автономіи були причиною упадку нашого краю. Годѣ однакожь заперечити, що политичне становище Галичины въ державѣ єсть именно для Полякôвъ и теперѣшнои бôльшости соймовои якъ неможь бôльше користне и що не тôлько въ соймѣ але и въ радахъ повѣтовыхъ и громадскихъ не выповняємо навѣть тыхъ правъ и свобôдъ, яки̂ намъ зъ давна въ конституціи надано. Якъ довго не було безпосередныхъ выборôвъ, такъ довго бували, правда — въ нашôмъ соймѣ шумни̂ высокополитични̂ розправы, але не було якъ и теперь не ма здорового правдивого житя автономичного. Шумна политика соймова була лише покрывкою бездѣльности сойму въ жизненныхъ справахъ краєвыхъ. Въ якôй звязи стоятъ безпосередни̂ выборы съ економичнымъ упадкомъ краю, съ лихою господаркою краєвою, съ лихимъ станомъ народныхъ шкôлъ, съ бездѣльностію нашихъ радъ повѣтовыхъ, съ законодательною недоспѣлостію сойму? Просто — въ нiякôй, и на сей упадокъ не зарадитъ нiяка высока политика, а тôлько одна систематична, органи[чна], се неця. Причина упадку наш[ого краю лежитъ въ нед]оспѣлость теперѣ[шнои] верховодячои партіи до такои правдивои органичнои працѣ. Справедливо пôдноситъ Gaz. Nar., що до успѣшнои дѣятельности въ соймѣ треба сильно зъорганизованого сторонництва. Однакожь, спытаємо, на якôй то пôдставѣ має зъорганизоватись таке сторонництво? Що значитъ ся неясна фраза „polityka zasad"? Чижь не зъ тои то причины не ма нiякого сильно зъорганизованого сторонництва активного, що у соймовыхъ партій не ма нiякои хоть троха яснои програмы? Скôлько ни разôвъ доводилось намъ чути кандидатски̂ бесѣды польскихъ послôвъ, все чулисьмо одну и ту саму пѣсеньку съ всѣлякими несущественными варіяціями: пѣсеньку о великôй „державнôй" политицѣ польскôй и бôльше ничого, хиба гдесь въ додатку лише голу фразу о „organicznej pracy". Що однакожь слѣдує розумѣти пôдъ такою органичною працею, сего не пояснивъ ни одинъ кандидатъ посольскій. Оттака запопадливôсть за высокою политикою а неяснôсть чи навѣть нерозумѣнье органичнои працѣ пробивається ôттакъ и въ соймѣ. Тожь не диво, що коли нынѣ для сойму проминула пора высокои политики, а наставъ часъ тяжкои працѣ органичнои „ôтъ степени до степени" — въ соймѣ проявляєся упадокъ и неохота до працѣ. Сама Gaz. Nar. не знає, чи боится высказати яку небудь хоть троха ясну програму органичнои працѣ и се найлучшій доказъ том великои непорадности теперѣшнои бôльшости соймовои и єи прихильникôвъ. Безъ яснои програмы, безъ охоты до працѣ справдѣ тяжко думати о организаціи якого нибудь сторонництва, а єще до того сторонництва, котребы заступало интереса краю.

Та не досыть єще глядѣти на одинъ соймъ. Щобы оцѣнити безплоднôсть нашои краєвои автономіи, треба поглянути такожь и на краєвый Выдѣлъ и на рады повѣтови̂ и инши̂ автономични̂ органы. Всюда побачимо тую саму бездѣльнôсть и безплоднôсть, и яки̂ бы ни могли бути недостатки нашого автономичного устрою, всежь таки головна причина бездѣльности и безплодности нашихъ автономичныхъ органôвъ буде почивати въ людяхъ верховодячихъ теперь въ нашôмъ автономичнôмъ житю. Реформа тутъ можлива тôлько черезъ обнову силъ руководячихъ нашою автономією. Теперѣшна бôльшôсть автономичнои репрезентаціи такъ краєвои якъ и повѣтовои повинна разъ вже признати сумну правду, що она въ значнôй своѣй части пережилася и що слѣдує впустити нови̂ соки, нови̂ силы въ наше житя автономичне. Не може бути здоровымъ се житя, якъ довго переважна часть краєвои людности стоитъ далеко ôтъ участи въ автономичнôмъ житю и глядитъ на автономични̂ институціи неприхильнымъ або й ворожимъ окомъ, якъ на институціи совсѣмъ чужи̂, ненародни̂. Рускій нарôдъ муситъ бути допущеный до рôвнорядного и рôвноправного спôвудѣлу въ автономичнôмъ житю, єго голосъ о єго потребахъ и бажаняхъ повиненъ бути выслуханый, а єго заступники допущени̂ до спôвудѣлу въ автономичнôй працѣ, но не силомôць або пôдступомъ выпирани̂ зъ автономичного житя. Мы власне радуємось сему, що проминула у насъ пора высокои политики краєвои а настала пора працѣ практичнои, основнои.

Обовязкомъ такъ самого дневникарства, якъ и кождого мыслячого чоловѣка звернути увагу загалу на важнôсть теперѣшнои хвилѣ, розглянутись въ цѣлôмъ положеню краю, згромадити до соймовои працѣ якъ найчисленнѣйши̂ силы интелигентни̂, заступникôвъ всѣхъ верствъ народныхъ и поставити хоть троха ясну, хоть по можности систематично уладжену програму працѣ надъ краєвыми справами. Польски̂ дневники повинни̂ вже разъ перестати мотатись въ темныхъ фразахъ „высокои политики" и закрывати правдиви̂ причины упадку автономичного житя въ краю. Пора высказати доси недосказуване, пора признати, що причина оспалости и неповноты нашого автономичного житя почиває передовсѣмъ въ мало що не повнôмъ выключеню Русинôвъ зъ житя автономичного.

Якъ довго Поляки не пôзнаютъ сеи головнои причины анормальности нашихъ краєвыхъ политично-народныхъ ôтношень, якъ довго будутъ монополизувати автономичне житье и не прихилятся до спôльнои органичнои працѣ для добра краю разомъ съ Русинами, якъ довго въ автономичнôмъ житю рускій елементъ не буде мавъ свого приналежного заступництва, такъ довго буде хирѣти наше автономичне житье. Пора, щобы и Поляки и Русины полишили дорогу безплоднои обопôльнои негаціи и станули разомъ до працѣ позитивнои.

Економична Реставрація.

Jedni o ś c i ą ryby przebijają, drudzy na w ę d k ę je łowią.
(Зъ мовы соймовои посла Поляновского противъ „Просвѣтѣ").

(*Дальше.*)

То мусѣвъ бути бôльшій, сягаючій глубше въ крамъ зъ колишного „раю" уратованый и такій у д а р ъ, котрого наслѣдки истнуютъ до нынѣ, и ани анкетами, ани пôдручниками краєвои исторіи Польщи, Литви и Руси, ани соєдинеными редакціями официяльныхъ и неофицияльныхъ газетъ ани нарушеный ани навѣть запереченый бути не може, — хиба що замовчаный. Бо то було знесенье черезъ цѣс. Іосифа т ѣ л е с н о и н е в о л ѣ с е л я н ь с т в а.

А для чого бы то власне галицкимъ панамъ и селянамъ далося чути найсильнѣйше, — скоро то саме сталося въ цѣлôй монархіи?

Бо треба памятати, що — паны панамъ нерôвни̂, а такъ само нерôвна неволя неволѣ. Єсть для Галичины с п е ц і я л ь н о зъ того часу выданый патентъ, котрымъ цѣс. Іосифъ зноситъ гдеяки̂ д р а ч к и черезъ панôвъ зъ селянъ до того часу побирани̂; не маю власне того патенту пôдъ рукою, але можу зъ памяти посвѣдчити (о чѣмъ легко пересвѣдчитися), що коротке вычисленье тыхъ драчокъ обôймає кôлька картокъ битого друку и єсть ихъ (порядковыми числами означеныхъ) бôльше анѣжь мѣсяцѣвъ въ року, а що н а й м е н ч е стôлько, що днѣвъ въ мѣсяци; такъ що въ добре администрованôмъ скарбѣ галицкого пана т. є. въ такôмъ, въ котрôмъ всѣ жерела доходôвъ були рôвно и пильно вызыскувани̂ и ани одна зъ тыхъ драчокъ не призабута, — хлопъ що року бодай о д и н ъ м ѣ с я ц ь мусѣвъ ôтложити на тоє, щобы ти̂ всѣ „належитости" лишь п о з а н о с и т и до двора. Зъ ôтки ôнъ того всего мôгъ набрати, скоро черезъ прочихъ 11 мѣсяцѣвъ мусѣвъ ôтроблювати панщину томужь панови, — то тôлько Богъ знавъ и — економска нагайка!

Драчки тѝ суть въ патентѣ названѝ также техничнымъ польскимъ именемъ, — що єсть неперечнымъ доказомъ польского вынайденя тыхъ драчокъ черезъ домашныхъ, sui generis геніѣвъ финансовыхъ, якъ и сталости и розширеня,—щобы кто не думавъ, що то були надъужитя поодинокихъ людій помѣжъ галицкими панами. Межи иншими пригадую собѣ драчку „kunica“ (розумѣеся, вже тогды въ грошехъ приношену), належну о̀тъ молодого супружества: o, quam dulce ac honestum e—rat, pro patria, — jus primae noctis exhibere!

Чи дѣйстно панованье чоловѣка надъ тѣломъ и душею другого чоловѣка, власть безгранична надъ всѣмъ єго майномъ, почутье, що той чоловѣкъ такъ выключно о̀тъ єго волѣ и ласки залежный, — єсть вѣчнымъ предметомъ бажаня нашихъ пано̀въ, вѣчнымъ предметомъ жалю, рѣчею, за котру о̀тдалибы все найдорожше, хочьбы н. пр. свою о̀тчину?

То єсть пытанье, котре по̀длягае еще дискусіи на обѣ стороны; а що таке пытанье може еще въ нашихъ часахъ дискутуватись, що не може бути безвзглядно, якбы кто думавъ, заперечене, на то найлѣпшимъ доказомъ тое живе еще завсѣгды негодованье на „józefinizm“.

(Дальше буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Бережанъ. *(Руска бурса въ Бережанахъ).* Якъ вѣдомо (гл. Ч-ло 50) мали дня 15. л. липня о̀тбутися загальнѝ зборы членово̀въ „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ. Тымчасомъ въ самъ день зборо̀въ доручено на руки предсѣдателя о. М. Глебовицкого о̀тъ староства слѣдуюче письмо:

Uiber das rückfolgende Einschreiten vom 28. April l. J. betreffend die Errichtung einer „Ruska Bursa“ in Brzeżany, hat die hohe k. k. Statthalterei mit Erlass vom 10 d. M. Zl. 31.695 die diesfälligen Herrn Bittsteller verständigen lassen, dass die hohe k. k. Statthalterei die Gründung dieses Vereins auf Grund der vorgelegten Statuten verbiethet, und zwar aus dem Grunde, weil die Bestimmung dieser Statuten §. 2. lit. b. betreffend den Verkauf von Büchern, den Bestimmungen des §. 3. und 23. des Pressgesetzes vom 17. Dezember 1862 (R. G. B. Nr. 6. ex 1863.) widerspricht, weil ferner die Bestimmung dieses §-fes lit. C., welche dem Vereine das unbedingte Recht zur Sammlung von Beiträgen vindizirt, den hinsichtlich der öffentlichen Sammlung von Beiträgen verbindenden Verordnungen widerstreitet. — Hievon setze ich Euer Hochwürden zur Darnachachtung wie auch in Erledigung der Eingabe vom 9-ten d. M. hinweislich auf den §. 6. des Gesetzes vom 15. November 1867 (R. G. B. Nr. 134) in die Kenntniss — Brzeżany am 15. Juli 1880. K. k. Bezirkshauptmann—Mauthner. m. p.

Передовсѣмъ насуваєся пытанье, для чого правительственнѝ власти мимо ясныхъ приписо̀въ закона выдаютъ на рускѝ поданя свои рѣшеня не въ руско̀мъ але въ нѣмецко̀мъ язы̀цѣ? Предсѣ законъ о ро̀вноуправненю руского языка еще вповнѣ обовязуе и власти, такъ строго пильнуючѝ приписо̀въ прасового закона, повиннѝ бы не менше строго придержуватись законо̀въ о ро̀вноправности Русино̀въ а именно о то̀мъ, що на рускѝ поданя слѣдуе о̀тповѣдати по руски. Що до самого заказу утвореня „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ впадае передовсѣмъ въ око, для чого прошенье о затвердженье статуто̀въ внесене еще 28. л. цвѣтня зо̀стало рѣшене доперва дня 10. л. липня. Зъ тои проволоки выйшовъ теперь станъ дуже клопотливый. Законъ о стовариществахъ постановляе въ §. 6-о̀мъ: „Заборона (утвореня товариства) муситъ послѣдовати въ протягу чотырохъ тыжднѣвъ по̀сля внесе́ня завѣдомленя — письменно и съ поданьемъ причинъ“. Дальше постановляе §. 7 тогожъ закона: „Не послѣдуе въ протягу сего часу заборона — то товариство може розпочати свою дѣятельно̀сть.“ Зважывши отже, що „Руска Бурса“ основана передъ 28. цвѣтнемъ подала завѣдомленье еще дня 28. цвѣтня и Намѣстництво въ протягу 4 недѣль совсѣмъ не зборонило утвореня сего товариства, то „Руска Бурса“ набула вже съ днемъ 28. л. мая с. р. въ мысль §. 7 закона о стовариществахъ всѣ права дозволеного товариства а именно право розпочати свою дѣятельно̀сть и вважати себе яко товариство дозволене. „Р. Бурса“ може теперь бути то̀лько розвязаною въ мысль §. 24 сего закона, если бы були до сего законнѝ причины, але утворенье вже теперь не можна ниякимъ чиномъ правно зборонити. Понеже дальше „Руска Бурса“ не допустилась ниякои провины, за котру можнабы ей правно розвязати, про тое має она повне право дальше существувати и вести свою дѣятельно̀сть. Такъ отже повыше рѣшенье, вже не входячи въ сущно̀сть самыхъ мотиво̀въ, супротивляєся приписамъ закона о стовариществахъ и мы маємо надѣю, що высшѝ власти въ случаю внесеня рекурсу знесутъ се рѣшенье ц. к. Намѣстництва. Рекурсъ противъ сего рѣшеня можна внести въ протягу 60 день о̀тъ дня доручења — до министерства внутренныхъ справъ.

Зъ надъ Серета. *(Рускій народный театръ а соймова запомога).* Не одинъ може ледво прочитавши сей написъ покиває головою, та скаже: нынѣ голодъ, нужда мѣжь народомъ, а тутъ забагаютъ еще театро̀въ. Не ма що ѝ казати, що наро̀дъ нашъ попавъ теперь у велику пропасть, та що передовсѣмъ зъ тои пропасти треба єго всѣма силами ратувати и выдобувати. Однакъ не годимося съ тыми людьми, котрѝ думаютъ, що для Русино̀въ не може бути теперь иншои роботы окро̀мъ ратованя народу зъ матеріяльного упадку, що мы лишь о тое дбати а все инше для нашои народности потрѣбне залишити повиннѝ. Напротивъ думка наша така, що коли наро̀дъ нашъ має по̀днятися зо̀ свого упадку, то повинна̀сьмо скупити всѣ свои силы и ро̀вночасно працювати надъ єго економичнымъ и моральнымъ двигненьемъ, понеже бытъ економичный потрѣбный до духового розвою народу, а вплывъ моральный безперечно причиняєсь дуже значно до матеріяльного добробыту. Такимъ способомъ мусимо пильно руки прикладати, щобъ наро̀дъ нашъ по̀дносився матеріяльно, але заразомъ крѣпився и двигавъ морально. Театръ народный єсть власне одною зъ тыхъ важныхъ институцій, котрѝ маютъ задачу вплывати на моральны̀ розво̀й народу, и тому театръ у всѣхъ культурныхъ націй займавъ и займае высоке становище, хочь, мимоходомъ сказавши, великѝ театры (вже навѣть и льво̀вскій) починаютъ минатися съ своє̀ю цѣлію и служатъ змысловости людско̀й. Театръ повиненъ бути тою школою народною, въ котро̀й чи ро̀льникъ, чи ремѣсникъ о̀торвавшись на хвилю о̀тъ свого щоденного житейского труду, мавбы случайно̀сть приглянутись людско̀й жизни въ взнесло̀мъ видѣ. Тамъ приглядаючись дѣйству чорныхъ и взнеслыхъ характеро̀въ мо̀гбы о̀нъ насталити свого духа до борбы съ вплывами деморализуючими. По при церкву и школу повиненъ театръ народный заняти мѣстце въ сосно̀льно̀мъ розвою людскости. Потребу такои институціи по̀знали у насъ вже передъ двома десятками лѣтъ и зъ тои поры маємо заходомъ рускихъ патріото̀въ рускій народный театръ, зъ котрого выдѣлилась еще осо̀бна трупа по̀дъ дирекцію п. Е. Бачиньского. Однакъ институція та не розвинулась и не може розвинутись до того степени, щобы могла сповняти свою высоку задачу—морального образованя народу. Причина того лежитъ въ дуже скупо̀мъ вывѣнованю нашого театру, для котрого „Руска Бесѣда“ побирала лишь 3000 зр. ро̀чно*), щобъ тымъ обо̀гнати кошта удержаня артистичнои трупы, прибро̀въ театральныхъ, а въ додатокъ еще якусь часть зъ того призначити на преміи за творы драматичнѝ и тымъ способомъ розширити театральный репертоаръ. Чижь можна бо жадати, щобъ авторъ написавъ добру драму за 50—100 зр. або щобъ добрый артистъ держався на сценѣ за 30—40 зр. мѣсячнои платы?! Маємо вправдѣ примѣры, що й на такѝ преміи надходили часомъ гарнѝ творы драматичнѝ, якъ Гнатъ Приблуда и Вбога Марта Данила Млаки и п. або що за нужденну плату выступали такѝ знатнѝ силы артистичнѝ, якъ Гриневецкій, Лясковскій и и., котрѝ булибъ окрасою якои небудь великои сцены. Однакъ се поодинокы̀ объявы, се жертвы, якѝ принесла Русь на престолъ народный. Щобъ театръ мо̀гъ успѣшно розвиватися и сповняти свою задачу, до того окро̀мъ патріотичного пожертвованя, котре не може принести сталыхъ и певныхъ прихо̀до̀въ для удержаня театру, потреба еще значнѣйшои сталои по̀дмоги матеріяльнои. „До̀мъ Народный“, яко передова руска институція, покликана вже своимъ статутомъ до по̀ддержованя народного театру, повинна дати въ зимово̀й порѣ безплатно салю на театральнѝ выставы, котрѝ будилибъ згромаджену въ то̀й порѣ интелигенцію столичну до житя и почутя народного. Однакъ спадае тутъ обовязокъ и на край, а взглядно на репрезентацію єго, соймъ краєвый, щобъ о̀тповѣдною по̀дмогою причинявся до розвою тои институціи. Не хочемо о̀тмовляти Полякамъ права субвенціонованя свого театру, однакъ мусимо заявити, що бодай таке саме право маютъ и Русины, побирати субвенцію для свого театру зъ фондо̀въ краєвыхъ. Що бо̀льше, если зважимо, що польскій театръ пробуваєлишь въ столици, а лишь гдеколи выѣде ко̀лькохъ артисто̀въ на гостиннѝ выставы до якогось значнѣйшого мѣста провинціонального, то мусимо сказати, що рускій театръ далеко близше посуваєся до сповненя своєи задачи, заѣзджаючи неустанно до маленькихъ навѣть мѣсточокъ и стыкаючися тымъ способомъ безпосередно съ масами народными, на котрѝ безперечно дуже добре вплыває. Кто бачивъ селянъ вертаючихъ зъ такихъ народныхъ выставъ сценичныхъ, якъ Маруся, Щира любо́вь, Гнатъ Приблуда, Вбога Марта и т. п., той мусѣвъ замѣтити то вдоволенье, яке малювалось на ихъ лицяхъ, то почутье свого людского достоиньства, яке имъ вполили тѝ народнѝ творы драматичнѝ. Отже соймъ краєвый, котрый мабуть добачае, що упадокъ моральный нашого народу веде за собою єго матеріяльну руину и цѣлого краю, обовязаный въ фондо̀въ краєвыхъ призначати певну сталу суму для по̀ддержаня руского театру. „Руска Бесѣда“ зажадала въ своѣй петиціи 8000 зр. По̀сля нашои думки навѣть така запомога досыть скупа, щобы могла двигнути народну сцену и довести въ скорѣ до хорошихъ результато̀въ на поли морального подвигненя народу. Звѣстно, що наро̀дъ нашъ спѣволюбный, тожь и литература наша драматична выдала доси найбо̀льше оперетокъ и мельодрамъ (не згадуємо тутъ о такихъ операхъ якъ Лисенкова Ро̀здвяна но̀чь або Артемовского Запорожець за Дунаємъ, котрѝ можнабы выставити хиба на великихъ сценахъ) и такими власне творами можна притягнути наро̀дъ до театру и на него найбо̀льше вплынути. Однакъ до такихъ выставъ треба спѣвучихъ силъ и добо̀рныхъ артисто̀въ, котрыхъ можнабы и зъ Кіева або зъ Харкова заангажовати, очевидно за лучшою якъ до теперь заплатою. Тогдыбы безперечно и вплывъ театру народного объявився скоро и наглядно. Згадаємъ примѣромъ, що пѣснѣ спѣвака-артиста Кропивницкого (н. пр. „Соловейко“), выступавшого въ театрѣ п. Романовичъ въ Тернополи, до нынѣ жію̀тъ въ устахъ спѣволюбныхъ Русино̀въ, а навѣть польска и жидо̀вска публично̀сть заховала о нѣмъ симпатичну споминку. Очевидно, що дирекція не въ силѣ була дати удержанье для такого артиста и мусѣла єго утратити.

Соймъ призначивъ єго року на запомогу рускаго театру 4000 зр., а якъ небудь ся запомога не єсть еще вповнѣ выстарчаючою, то всежь таки и тыхъ 1000 зр. надвышки надъ дотеперѣшну запомогу, буде мо̀гъ Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ ужити на по̀днесенье нашого театру. Именно слѣдовалобы розписати значнѣйшѝ преміи на драматичнѝ творы всѣлякого роду, щобы побо̀льшити нашъ небогатый, дотеперѣшный репертоаръ театральный, а зъ другои стороны взятися до лучшого зъорганизованя артистичныхъ силъ нашого театру. Мы думаємо, що лучше мати меншій персоналъ театральный а за тое бо̀льше добо̀рный, якъ численный але безъ замѣтнѣйшихъ силъ артистичныхъ. Представлянѝ у насъ штуки театральнѝ не вымагаютъ численнои обсады, тожь легко булобы перевести таку реформу. Особливожь требабы дбати о силы спѣвочѝ, котрыхъ нашъ театръ майже совсѣмъ не має (именно межи женьскимъ персоналомъ). Коли нашъ театръ буде мо̀гъ разъ вразъ представляти оперетки и мельодрамы зъ нашого житя и знакомити публику съ рускою пѣснею, съ мельодійностію руского слова, съ красою нашого народного и историчного побыту, — тогды безперечно почутье рускои народности и ей повага у другихъ народо̀въ значно по̀дбимеся въ гору и театръ буде не то̀лько матеріяльно процвитати, але и морально вплывати на загалъ людности и такъ сповняти свою высоку народну задачу. Сподѣюся, що Выдѣлъ „Р. Бесѣда“ добре роздумае надъ тымъ, якъ повести реформу нашого народного театру и якъ оживити нашу драматичну литературу и що незадовго побачимо видимѝ заходы Выдѣлу около сеи многоважнои справы.

*) Польскій театръ побиравъ ро̀чнои субвенціи доси 16.000 а теперь по̀двышено ему на **20.000 зр.!**

Соймъ краєвый.

(§.) Двацять семе засѣданье 10. (22.) липня 1880.

Зъ внесеныхъ петицій замѣтнѣйшѝ: Громада христіяньска мѣста Бучача о звольненье ей о̀тъ звороту податку конкуренційного дорогового въ квотѣ 2701 зр. 20 кр. Выдѣлъ повѣт. станиславо̀вскій и 54 громадъ противъ по̀двысшеню податку грунт.

Комисарь прав. Залескій о̀тповѣдае на интерпеляцію пос. Поляновского въ справѣ выключеня черезъ филію тов. М. Качковского въ Сокали члена Сѣрка за тое, що голосувавъ за пос. Федоровичемъ. О то̀мъ довѣдалося правительство — однакъ выключенье члена єсть рѣчію внутренною товариства а въ поодинако̀мъ фактѣ не можна добачити агитаціи политичнои. Въ справѣ тако̀й прислугуе по̀сля статуто̀въ выключеному членови о̀ткликатись до загального збору або до суду полюбовного. Правительство опѣкуеся однаково всѣма товариствами и въ справы ихъ внутреннѝ безъ достаточнои причины ниякъ входити не може.

Що до интерпеляціи пос. Олѣйника въ справѣ крадѣжи коній, освѣдчае заступникъ прав., що по̀сля одержуваныхъ вѣдомостій случаѣ такѝ о̀тповѣдно до попередныхъ лѣтъ не помножились совсѣмъ, а що суть численнѝ и остаютъ не выкрытѝ, причиною тому єсть апатія людности, бракъ чуйного дозору зъ ей стороны, лѣнивство въ доношеню жандармеріи о крадѣжахъ. Правит. не видитъ потребы ни користи предпріймати якѝ-то незвычайнѝ средства, котрѝ бы то̀лько обтяжали дуже фонды державы и краю а не принесли о̀тповѣднои користи.

Зъ порядку дневного слѣдувало справозданье комисіи буджетовои о прелиминари фонду школьного на р. 1881. Въ дискусіи загально̀й промовляютъ пос. д-ръ Фрухтманъ, кс. Китрисъ и пос. Яновскій. Послѣдный критикуе плянъ въ школахъ людовыхъ зъ становища педагогичного. О̀ттакъ ухвалено прелиминарь и резолюцію въ справѣ заведеня въ школахъ людовыхъ успѣшнѣйшого выкладу науки религіи мойсеевои въ язы̀цѣ польско̀мъ.

По дискусіи загально̀й надъ буджетомъ фонду краєвого на р. 1881 приступлено до диск. спеціяльнои и ухвалено слѣдуючѝ рубрики выдатко̀въ: I. Кошта на репрезентацію краєву 100.800 зр. II. Кошт. заряду 215.856 зр. III. Кошта лѣченя убогихъ 500.000 зр. IV. Кош. щепленя 57.930 зр. V. Кош. санитарнѝ 8.700 зр. VI. По̀дмога для закладо̀въ доброчинныхъ 9072 зр. VII. А. По̀дмога для закладо̀въ науковыхъ 70.200 зр. В. Выдатки на цѣли господарства кр. 123.767 зр. С. Выд. на цѣли образованя и просвѣты 362.104 зр. VIII. Выд. на удержанье памятнико̀въ историчныхъ 9.900 зр.

IX. Выд. на кватерункове жандармеріи 72.110 зр. X. Выд. на дороги краєвй 782.442 зр. XI. Выд. на шпиталѣ 224.059 зр. XII. Выд. на шупасництво 26.500 зр. XIII. Выд. на будовы водній 25.786 зр. XIV. Отсотки отъ пожичокъ хвилево затягненыхъ и амортизація пожичокъ 85.321 зр. XV. Рожній выдатки 42.502 зр. Межи поодинокими позиціями рубр. VII. A. и C. и XV. находимо: Театръ народный рускій подъ зарядомъ товариства „Бесѣда“ 4000 зр., на выдавництво рускои газеты школьнои 500 зр., на выд. рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., для школы жѣночои чч. Василіянокъ въ Яворовѣ 500 зр., для учителя рускои мовы у львовскихъ Доминикановъ 200 зр., для руского товариства академичного „Дружный Лихв.“ 100 зр., на внутренне украшенье церкви св. Юра 1000 зр. и для комитету, що опѣкуєся унитами зъ діецезіи холмскои 3000 зр.

Оттакъ по доволѣ довгой дебатѣ принято ухвалу финансову въ слѣдуючой стилизаціи:

I. На покрытье недоборовъ фонду. кр. въ 1881 р. ухвалює соймъ додатки до податковъ сталыхъ съ додаткомъ $^1/_3$ части по 37 кр. отъ кождого зр. а. в.

II. Наколибъ въ 1881 р. высокость податку грунт. була змѣнена, Выдѣлъ кр. порозумѣвшись съ Намѣстництвомъ виненъ змѣнити такожь стопу процентову додатку до податку грунтового такъ, щобы додатокъ на податокъ грунтовый вразъ съ $^1/_3$ припадаючій, зоставъ розложеный на змѣнену квоту под. грунтового.

III. Соймъ уповажняє Выдѣлъ кр. до переношеня ощадности однои рубрики выдатковъ звычайныхъ на потребу другои рубрики такихъ выдатковъ, застерегаючи однакъ, що Выдѣлъ кр. успаведливитъ кожде таке переступленье прелиминаря.

Вконецъ ухвалено гдеякій поменшй змѣны закона о знесеню права пропинаціи.

Двацять осьме засѣданье 11. (23.) липня 1880.

Зъ петицій слѣдує подпести слѣдуючй: Выдѣлъ пов. Бучацкій и 23 громадъ противъ подвысш. податку грунтового. Выд. пов. въ Теребовли въ справѣ фабрикаціи и продажи соли. Выд. пов. Снятыньскій о поставленье рогатки на дорозѣ повѣтовой Залуче-Рожновъ.

Зъ порядку дневного принято безъ дискусіи внесеня Выд. кр. въ справѣ позволеня громадѣ Золочевъ на побоpъ оплатъ отъ напитковъ алькоголевыхъ и пива, громадѣ Бережаны на побоpъ додатку до податку консумційного отъ вина и оплаты громадскои отъ нафты а громадѣ Перемышляны на оплату отъ нафты.

Оттакъ ухвалено внесеня Выд. кр. въ справѣ удѣленя мыта для дороги повѣт. камѣнецко-стопницкои.

Въ справѣ выконченя будовы галицкои желѣзницѣ такъ зв. трансверзальнои зъ Гусятына до Живця но дуже довгихъ дебатахъ, въ котрыхъ зъ рускихъ словъ промовляли оо. Красицкій и Ясеницкій ухвалено слѣдуючій проєктъ закона:

Арт. I. Въ цѣли повного выконченя галицкои желѣзницѣ такъ зв. трансверзальнои зъ Гусятына до Живця а взглядно переведеня будовы недостаючихъ еще линій тои желѣзницѣ, а именно: а) Гусятынъ-Станиславовъ, б) Загорье-Грибовъ и в) Новый Сончь-Живець а евентуально г) отноги отъ границѣ краю и до Кракова (Подгорье), признаєся помочь и улекшеня, котрй той законъ постановляє, безъ взгляду на тоє, чи будова котрои изъ згаданыхъ линій переведена буде черезъ приватне предпріемство, чи черезъ державу, наколи только будова всѣхъ трехъ линій наведеныхъ подъ а) б) в) одночасно правно буде забезпеченою.

Арт. II. Згаданымъ въ арт. I. линіямъ желѣзн. признаєся на часъ, черезъ котрый имъ прислуговати буде въ силу обовязующихъ законовъ звольненье отъ оплаты податку доходового або такожь иншого въ будучности ввестись могучого податку державного, звольненье отъ оплаты додатковъ до повысшихъ податковъ, якй бы на подставѣ законовъ краєвыхъ, чи то существующихъ теперь чи въ будучности выдатись маючихъ на цѣли громадскй, повѣтовй або краєвй мали бути плаченй. На той самъ часъ признаєся имъ такожь звольненье отъ оплаты иншихъ всякого рода данинъ, що не суть додатками до податковъ державныхъ, котрйбы на подставѣ законовъ краєвыхъ треба було платити на тй самй цѣли.

Арт. III. На кошта закупна и вывласненя грунтовъ, потрѣбныхъ зъ причины будовы всѣхъ въ арт. I згаданыхъ линій желѣзничихъ, выплатитъ фондъ краєвый желѣзничихъ, выплатитъ фондъ краєвый предпріемству желѣзничому, а взглядно скарбови державному, наколибы держава сама тіижъ будовала, круглу суму одного миліона зр. Способъ и часъ выплаты означитъ арт. VI.

Арт. IV. До покрытя выдатковъ на змѣну направленя и переложеня дорогъ публичныхъ неераріяльныхъ на згаданыхъ въ арт. I линіяхъ желѣзничихъ причинится фондъ краєвый круглою сумою 100.000 зр.

Арт. V. Предпріемство желѣзниче може бути потягане до поношеня выдатковъ на будовы, перекладаня, реконструкціи и удержуванье дорогъ доѣздовыхъ до стацій желѣзниць на згаданыхъ въ арт. I линіяхъ желѣзничихъ въ высшомъ вымѣрѣ якъ въ одной третой части дотычныхъ коштовъ, а ореченье о потребѣ и коштахъ будовы, переложеня або реконструкціи тыхъ дорогъ доѣздовыхъ, такожь о коштахъ ихъ удержаня, выданй могутъ бути доперва по переслуханю предпріемства желѣзничого.

Арт. VI. Згадану въ ар. III. суму миліона зр. выплатитъ фондъ краєвый предпріемству желѣзничому а взглядно скарбови державы въ той способъ, що заплатитъ въ три мѣсяцѣ по отбутомъ послѣ постановленъ роздѣлу III. A. закона держ. зъ 18. лют. 1878 Д. з. д. ч. 30 обходѣ администраційномъ линіи Гусятынъ-Станиславовъ 360.000 зр., линіи Загорье-Грибовъ 340.000 зр. а линіи Новый-Сончь-Живець 300.000 зр. Выплаты тй могутъ слѣдовати доперва по попереднмъ завѣдомленю Выдѣлу кр. черезъ правительство, що будова згаданыхъ въ арт. I подъ а) б) и в) линій зостала забезпечена удѣленою предпріемству приватному концесіею желѣзничою або закономъ державнымъ, наказуючимъ будову коштомъ державы.

Арт. VII. Выплата згаданои въ арт. IV. сумы 100.000 злр. слѣдуе такожь по увѣдомленю Выд. кр. черезъ правительство о забезпеченю будовы згаданыхъ въ арт. I подъ а) б) и в) линій желѣзничихъ арт. VI., однакъ въ той способъ, що фондъ краєвый выплатитъ предпріемству желѣзничому а взглядно скарбови державы въ 3 мѣсяцѣ по розпочатю будовы на линіи Гусятынъ-Станиславовъ 36.000 злр., на линіи Загорье-Грибовъ 34.000 зр. на линіи Новый-Сончь-Живець 30.000 зр.

Арт. VIII. Уповажняєся Выдѣлъ кр. щобы по одержаню въ мѣру постановленя арт. 14 отъ правительства повѣдомленя о забезпеченю будовы згаданыхъ въ арт. I. подъ а), б) и в) лѣній желѣзничихъ, затягнувъ для фонду краєвого пожичку грошеву, маючу сплачуватись ратами подъ условіями для фонда кр. найменше тяжкими въ такой высотѣ, яка буде потрѣбна до узысканя зъ неи сумы 1,100.000 злр. готовкою и щобы доконавъ зъ неи выплатъ въ терминахъ и въ квотахъ означеныхъ въ арт. VI и VII.

Арт. IX. Законъ той входитъ въ выконанье съ днемъ его обвѣщеня, стратитъ однако силу обовязуючу, коли до конца 1882 р. будова згаданыхъ въ арт. I подъ а) б) и в) линій не буде забезпечена удѣленою концесією предпріемству приватному або закономъ державнымъ, наказуючимъ будову коштомъ державы.

Арт. X. Выконанье того закона поручаю мому министрови справъ внутренныхъ и мому министрови торговлѣ.

Вконецъ ухвалено въ додатку до повысшого закона:

Соймъ кор. Галичины и Володимиріи съ вел. кн. Краковскимъ взыває правительство, щобы въ концесіи на будову дорогъ желѣзныхъ: Гусятынъ-Станиславовъ, Загорье-Грибовъ, Новый-Сончь Живець замѣстило слѣдуючй условія: По перше, дирекція головна або головный зарядъ або начальнй заряды дорогъ желѣзныхъ: Гусятынъ-Станиславовъ, Загорье-Грибовъ, Новый Сончь-Живець будутъ мати мѣстце пробуваня въ Галичинѣ, а мовою урядовою въ администраціи тыхъ дорогъ желѣзныхъ буде языкъ польскій. По друге, правительство застереже собѣ вплывъ на укладъ тарифы перевозу особъ и товаровъ згадаными высше дорогами желѣзными. По трете, правительство застереже выразно, що только за его призволенъемъ могутъ заряды згаданыхъ желѣзниць входити въ уклады съ зарядами иншихъ желѣзниць взглядомъ тарифы перевозу особъ и товаровъ на згаданыхъ высше желѣзницяхъ. Наколибы товариство одержало концесію на будову дорогъ желѣзныхъ Гусятынъ-Станиславовъ, Загорье-Грибовъ, Новый-Сончь-Живець и обняло въ зарядъ цѣлу нитку дорогъ желѣзныхъ зъ Гусятына до Живця, въ такомъ случаю до повысшихъ условій виненъ зааплыковатися зарядъ цѣлои тои нитки желѣзниць.

Двацять девяте засѣданье 12. (24.) липня 1880.

Ухвалено безъ дебаты справозданя Выд. кр. о дозволеню громадѣ Соколова на побоpъ оплатъ отъ нафты а 5 громадамъ повѣту равского на побоpъ высшихъ додатковъ громадскихъ.

На внесенье нагле пос. Голѣвского поперте 80 подписами выбрано додатково въ складъ депутаціи до Є. В. Цѣсаря пос. д-ра Смольку и еп. Дунаєвского.

Въ справѣ школъ рольничихъ въ Дублянахъ вознано комитетъ гал. тов. господарского до звороту субвенціи краєвои 600% и поручено Выд. кр., щобы переконався, якихъ потребъ и накладовъ вымагаютъ школы и фольварокъ дубляньскій, уложивъ планъ послѣ котрого наклады тіи малибы бути зроблены, загальнй и спеціяльнй кошторысы и предложивъ соймови на найблизшой сесіи отповѣднй внесеня. Заразомъ уповажнено Выд. кр. ужити на заспокоенье наглыхъ прелиминаремъ на 1880 и 1881 р. необнятыхъ потребъ фольварку дубляньского сумы 6000 зр., котру має звернути фондови краєвому комитетъ тов. господарского, а сумою 6595 зр. зъ фонду на будовлю лабораторіи покорыстуватись на заспокоенье наглыхъ прелиминаремъ на 1880 и 1881 необнятыхъ потребъ школъ дубляньскихъ.

Зъ порядку дневного ухвалено резолюцію взываючу правительство до креованя трибуналу въ Сяноку и въ иншихъ мѣстахъ ухвалами сойму зъ 15. груд. 1873 и 4. мая 1875 р. вказаныхъ — и до системизованя катедры права польского на университетѣ львовскомъ и введеня права польского яко предмету обовязкового въ програмъ ригорозовъ.

Петицію Рады пов. въ Калуши о прилученье повѣтовъ судовыхъ Калушъ и Войнилова до округу судового въ Станиславовѣ, отступлено правительству до якъ найскоршого увзгляденя — а петицію мѣста Бережанъ о звольненье отъ додатковъ на потребы краєвй ново побудованыхъ домовъ ухвалено послѣ жаданя.

Дальше комисарь прав. Залескій отповѣдавъ на интерпеляцію пос. о. Ясеницкого по причинѣ розпорядженя староства въ Турцѣ, котре примусило громады до установленя вспольныхъ писарѣвъ громадскихъ. Постановленье тоє выкликала конечность, позаякъ громады мали писарѣвъ вповнѣ неотвѣчаючихъ своей задачи и неумѣючихъ сповнювати своихъ обовязковъ. §. 107 зак. громадского приписує ужитье средствъ запобѣгаючихъ на коштъ громады, коли громада не сповняє своихъ обовязковъ и на томъ параграфѣ оперло староство своє роспорядженье. Рекурсу, якій занесли громады еще не рѣшено доси.

Въ предметѣ о удѣленю Бродамъ права побору оплатъ отъ напоѣвъ ухвалено законъ змодификованый подъ взглядомъ высоты оплатъ до тыхъ границь, въ якихъ теперь громада побирає оплаты и ограничено що до треваня до конца 1881 р.

Зъ порядку дневного въ справѣ замѣреного подвысшеня податку грунтового ухвалено: I. Зваживши, що проєктованй черезъ органа ц. к. министерства скарбу тарифы клясовй суть для краю нашого въ отношеню до иншихъ краєвъ коронныхъ за надто высокй и несправедливй, и зваживши, що при клясованю придѣлено вже въ загалѣ и такъ дуже велике число грунтовъ до клясъ высшихъ а мимо того суть гдеякй вѣсти, що при выконаню зарядженого теперь реклясованя органы прав. стремлятъ еще до высшихъ результатовъ — соймъ має надѣю и переконанье, що правительство а) здержитъ надане реклясованю направленье подвысшаюче и поручитъ въ загалѣ своимъ органамъ, щобы при той праци не спускали зъ ока головнои засады справедливого отношеня такъ межи краями якъ и во внутри краю; б) поддасть тарифы клясовй повной и докладной контроли и зробитъ що треба, щобы довести до ровномѣрного фактичнымъ отношенямъ отвѣчаючого оцѣненя грунтовъ и запобѣгчи грозячому руиною наглому а несправедливому подвысшеню податку въ краю нашомъ. II Поручаєся Выд. кр., щобы въ якъ найкоротшомъ часѣ зложивъ у стопъ Найвысшого трону просьбу, щобы въ той животной для краю нашого справѣ учинено задосыть справедливости.

На внесенье пос. Іос. Ясиньского переказано всѣ петиціи, надъ котрыми не рѣшавъ соймъ, Выд. краєвому, а секретарь гр. Стадницкій отчитавъ протоколъ только що отбутого засѣданя.

Вконецъ Єго Ексц. Маршалокъ попрощавъ доволѣ довгою промовою членовъ Сойму, въ имени котрого дякувавъ за провадъ найстаршій вѣкомъ пос. Павелъ Попель. Маршалокъ отповѣвъ на промову подобною подякою и обвѣстивъ, що замыкає засѣданье и трета сесія IV періоду сойма галицкого.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. За пытанями политичными, котрй теперь дуже широко обговорює печать европейска, забула она совсѣмъ на пытаня внутреннй Россіи. Такъ якъ давнѣйше, передъ нынѣшными путаницями на островѣ балканьскомъ, колько разовъ була бесѣда о Россіи, то только и плелося въ безконечность про реформы Лорисъ-Меликова, — теперь и згадки о томъ не подыбати. Дивно то и смѣшно выглядає, якъ и зъ самыхъ россійскихъ газетъ не можна добачити слѣду хоть якихъ-такихъ реформъ. Все по давному. Тероризмъ, военный судъ, Сибиръ, шибеница — отсе реформы Лорисъ Меликова и царя... Ажь смѣхъ збирає, якъ отъ давного вже часу россійскй газеты недомовками говорятъ про якесь „предлагаемое измѣненіе существующаго временнаго порядка разсмотрѣнія политическихъ процессовъ“, про якісь „разработки предположеній“ и т д. а тымчасомъ мѣсяць по мѣсяци плыве а не ма одного мѣсяця, въ котромъ не булобы процесовъ политичныхъ и котрй не кончилибыся давнымъ „очень грустнымъ“ ладомъ. Здаєся, що ажь тогды буде „измѣненіе“ въ Россіи, якъ всѣ процесы скончатся. Тогды ажь прольеся благодать реформъ Лорисъ-Меликова на добиваючуся конституціи молоду Россію. Зъ найновѣйшихъ процесовъ политичныхъ мусимо зазначити великій процесъ въ Кіевѣ, котрый небавомъ розпочнеся передъ военнымъ судомъ.

Перейдемъ до политики Россіи. Зъ пригодъ политичныхъ послѣдного часу найбольше доткнувъ Россію наглый и несподѣваный зворотъ въ политицѣ орієнтальной. Той Бисмаркъ! — кличутъ сегодня россійскй дипломаты, и не только они однй. Duobus litigantibus tertius gaudet. На островѣ балканьскомъ сварутся Англія и Россія о першеньство а тутъ Бисмаркъ забирає черезъ своихъ урядниковъ министерство финансовъ, министерство военне и другй уряды въ свои руки. Чи то не Drang nach Osten? Якжежъ теперь тому напорови германизаціи противстати? Отповѣдь на тоє дає одна росс. газета таку: „Якъ въ часы политичнои опѣки Наполеона Бонапарте надъ Европою, одна Англія, до котрои прилучилася Россія, отперла Корсиканця, такъ и теперь, въ случаю утвердженя германьскои гегемоніи, тіи двѣ державы, замыкаючй всходъ и заходъ Европы, будутъ призванй розломити той желѣзный обручь, котрый гигантскою рукою теперь кладеся въ центральной Европѣ.“ Тіи слова выповѣдаютъ ясно евентуальну политику Россіи.

Туреччина. Отповѣдь Порты на ноту коллективну въ справѣ греческой еще доси не звѣстна. Polit. Corresp. довѣдуєсь, що отповѣдь вже зредагована и предложена султанови. О содержаню отповѣди годѣ що сказати понеже она еще и въ послѣдной хвили може улягчи змѣнѣ, а то, розумѣєся, буде залежати отъ настрою державъ европейскихъ. Посля информацій Times-a султанъ въ першой хвили рѣшився бувъ дати отповѣдь просто отмовну и выслати кораблѣ на греческй воды, але познѣйше присмирився именно въ наслѣдство радъ своихъ министровъ, котрй ему представили, що съ державами можна буде троха поторгуватися. Султанъ числитъ на тоє, що демонстрація фльотъ не буде така небезпечна, якбы то здавалося. Фльота подъ Константнополемъ не появится, бо она не перейшлабы безъ дотківыхъ стратъ черезъ Дарданелѣ, котрй въ колькохъ дняхъ можнабы торпедами забезпечити. На всякій случай отповѣдь Порты не буде рѣшуча. Порта не откине просто жаданя Европы, але и не признасться явно до политики опорнои. Она згодится на засаду, що Греціи треба отступити якусь територію, але ровночасно запротестує противъ розмѣровъ простору, котрый має бути отступленый, тымъ больше, що и Турція має жаданя на доповненя гдеякихъ постановъ берлиньского трактату въ еи користь, доси еще не залагодженыхъ. Порта дуже радабы справу греческу перенести зъ поля акціи на поле дискусіи. Колибы такъ дѣйстно сталось, то переговоры протягнулибыся въ нескончености — але то може статися только при незгодности державъ подъ взглядомъ остаточного поступованя на случай, колибы Турція не приняла коллективнои ноты. Порта все еще має надѣю порожнити державы европейскй и навѣть голоситъ тоє офиціяльно яко доверше-ный фактъ въ своей державѣ. Що зъ поступованя теперѣшного державъ европейскихъ прозырає дѣйстно якась незгодность, даючася выяснити интересами поодинокихъ державъ, о томъ не ма сомнѣнія. Дуже выразно маркуются двѣ стороны: одна, то Англія и Франція — друга, Нѣмеччина и Австрія. Англія и Франція черезъ своихъ амбасадоровъ въ Константинополи: Гешена и Тиссота стоятъ сильно за Грецією и маютъ грозити навѣть Турціи судьбою Египта — Нѣмеччина зновъ спольно съ Австрією не хотятъ дати Англіи и Франціи выключного вплыву на справы турецкй. Кн. Бисмаркъ именно высылкою нѣмецкихъ урядниковъ въ Константинополь запротестовавъ противъ такого монополю англійско-французского въ дѣлахъ Турціи и показавъ тымъ, що дѣла турецкй то интересъ всеевропейскій. Звѣстно же, якій политичный програмъ Глядстона. Заключитибы его можна въ трехъ точкахъ а именно: по перше, горяче бажанье, выгнати Туркovъ зъ Европы; по друге, признати спадщину по Туреччинѣ народамъ христіяньскимъ и утворити зъ нихъ федеральный звязокъ, а по трете ненависть до Австріи. Вже самъ програмъ Глядстона показує ясно угрупованье двохъ противныхъ сторонъ. Россія, розумѣєся, мусѣлабы тутъ стояти по сторонѣ Англіи.

Чорногора. Ôтношеня межи Чорногорою а Портою вже зôрванѝ. Якъ доноситъ телеграмъ, князь Никита розказавъ свому послови при портѣ, Вуковичови, опустити въ тôй хвили Константинополь. Якъ зъ Цетинiи доносятъ до Polit. Corresp. кн. Никита тôлько зъ причины фалшôвъ поданыхъ въ нотѣ Порты про послѣднѝ кровавѝ стычки межи Чорногорцями а Альбанцями и зъ причины фалшивого приписуваня Чорногорцямъ зачѣпного нападу, — рѣшивъ зôрвати съ Портою и ôткликавъ свого представителя зъ Константинополя. Посолъ дѣйстно опустивъ Константинополь дня 24 с. м.

Пôсля телеграму зъ Парижа пôдъ днемъ 25 липня Чорногорцѣ ударили на Альбанцѣвъ пôдъ Церманицею, убили 92 Альбанцѣвъ и забрали много худобы, котру на наказъ князя Никиты Альбанцямъ звернено. Князь зарядивъ бранку ôтъ 16. до 60. року житя.

Англiя. Телеграмъ зъ Кабуля доноситъ, що на зборѣ афганьскихъ начальникôвъ англiйскѝ власти обявили, що королева Викторiя признала Абдурамана емиромъ Афганистану. Афганьскѝ начальники выслухали тоє обявленье мовчки.

Францiя. Зъ Парижа телеграфуютъ, що правительство французке стараєся пôвурядовыми комуникатами успокоити опинiю въ справѣ высланя французскихъ офицерôвъ до Грецiи. Мисiя тая має пôсля завѣреня правительства тôлько техничне выобразованье греческого войска такъ що офицеры французскѝ совсѣмъ не мѣшалибыся въ вôйну, на случай колибы до неи прiйшло.

НОВИНКИ.

— **Управляючiй совѣтъ „Народного Дому“** рѣшивъ просити Намѣстника, щобы Народный Дôмъ бувъ взятый въ програму посѣщень Цѣсаря.

— **Комитетъ рускiй для принятя Цѣсаря** во Львовѣ рѣшивъ на засѣданю своѣмъ минувшои суботы заждати на ôтповѣдь Намѣстника, чи „Народный Дôмъ“ буде внятый въ програму цѣсарскихъ посѣщень. Ôтъ тои ôтповѣди зависятъ дальшѝ кроки комитета. Помимо того однако обновляєся „Народный Дôмъ“ зъ надвору и въ серединѣ, именно же велика саля, въ котрôй очевидно Русины торжественно принималибы Цѣсаря. Такожь Ставропигiйскiй Институтъ рѣшивъ докôнчити обновленье вежѣ, уставити на нѣй балюстрады а желѣзный частокôлъ ôтъ всходу на готовыхъ вже ôтъ давна пôдмурованяхъ. Такъ званый „скарбець“ вже розôбраный и румовище вывозится. Всѣ роботи будутъ до 1 вересня укôнченѝ.

— **Комитетъ краєвый** для принятя Цѣсаря ухваливъ вже цѣлый начеркъ програму принятя. Выконанье єго зависитъ ôтъ затвердженя самого Цѣсаря.

— **Єго Вел. Цѣсарь** удѣливъ погорѣльцямъ громады Семикôвцѣ станиславôвского повѣта 200 зр. запомоги; громадѣ Бабинцѣ, рогатыньского пов. 100 зр. на внутренне украшенье церкви.

— **Руско-народный театръ** панѣ Романович переѣхавъ зъ Бучача до Зарваницѣ пôдъ Вишневчикомъ, где дасть 5 представлень. Надѣємось, що въ тыхъ сторонахъ знайде театръ нашъ сердечне принятье у Русинôвъ, звѣстныхъ зъ жертволюбивости для всѣхъ руско-народныхъ дѣлъ.

— **Школа реальна въ Стрыю** пôсля найвысшого цѣс. рѣшеня зъ 6 липня. с. р. має бути постепенно перемѣненою въ гимназiю съ обовязковою наукою рисункôвъ въ чотырохъ низшихъ клясахъ, пôдъ условiємъ, що громада стрыйска задержитъ и на дальше всѣ зъобовязаня, якѝ взглядомъ школы реальнои на себе приняла.

— **Въ гимназiи станиславôвскôй** було сего року клясификованыхъ ученикôвъ 477, межи тыми 152 Руснôвъ. Испытъ зрѣлости здали слѣдуючѝ Русины: Цеглиньскiй Романъ, Коршакъ Михаилъ и Мартинець Михаилъ; поправку зъ одного предмету одержали: Бурачиньскiй Андрей, Кобриньскiй Омелянъ, Коржиньскiй Несторъ и Федюкъ Григорiй.

— **Калушъ погорѣвъ** сими днями. Огонь почався о 9 год. зъ вечера и тревавъ до рана, надъ 12 годинъ. Згорѣло 80 домôвъ. Страты дуже великѝ.

— **Конкурсъ.** Рогатыньска громада розписує конкурсъ на стипендiю имени Францъ-Iосифа въ квотѣ 100 зр. рôчно, котру одержати могутъ тôлько сыны рогатыньскихъ мѣщанъ, ученики гимназiи або реальнои школы. Прошенье має внестися до 3. (15) серпня с. р. въ рогатыньскiй магистратъ.

— **Сервитутовѝ справы.** До кôнця липня сего року зголошено 29.873 справъ въ 5391 громадахъ. До кôнця червня с. р. залагоджено остаточно 29.689 справъ, остає отже незалагодженыхъ 184. Доси признано еквивалентôвъ: 159.786 морг. 1558□⁰ лѣса а 112.914 морг. 924 □₀ иншихъ грунтôвъ.

— **Товариство педагогичне** выбрало на загальныхъ зборахъ въ Дрогобычи своимъ предсѣдателемъ Жигмонта Савчиньского а єго заступникомъ Герстмана.

— **Декорацiя.** Кс. Людвикъ Водзиньскiй, лат. парохъ и емерит. деканъ въ Кроснѣ, одержавъ ôтъ Цѣсаря золотый крестъ заслуги съ короною.

— **Спека.** Въ окрестностяхъ Царицина надъ Волгою панувала въ половинѣ липця страшенна спека. Термометръ мавъ вказувати 48⁰ R.(?) Конѣ падали на улицяхъ пôдъ ударами сонѣчныхъ лучѣвъ и гинули, якъ ихъ не злито студеною водою. Зъ Филядельфiи доносятъ: Во вторникъ дня 13. липня бувъ день найгорячѣйшiй сего лѣта. Вздовжь побережiй Атлянтика и въ Чикаго термометръ въ тѣни показовавъ 100⁰ Фаренгайта (38⁰ C.). Того дня було 20 случаѣвъ смерти зъ причины сонѣчного удару.

— **Соборъ екуменичный** задумує склúкати папа до Флоренцiи, щобы управильнити справы законôвъ и опредѣлити становище церкви до державы.

— **Ôтъ Устя зеленого.** Дня 8 н. ст. с. м. прибувъ въ деканатъ нашъ для осмотру каноничного нашъ Впреосв. митрополитъ Iосифъ. О осмотрѣ самôмъ не маємъ ничого нового сказати. Якъ всюда такъ и ту Архiерей неутомимо и ревно катехизувавъ молодѣжь, старшихъ наставлявъ въ дѣлахъ вѣры и моральности, поучавъ явногрѣшникôвъ, заохочувавъ до просвѣты, до посыланя дѣтiй до школы, до дѣлъ любви ближнёго, до заводжуваня шпихлѣрѣвъ и касъ громадскихъ. При осмотрѣ въ церквахъ найбôльшу вагу клавъ Архiерей на книги церковнѝ. Где знаходилися книги выданя Почаѣвского або зъ печатнѣ Кiевопечерскои Лавры съ особлившою увагою переходивъ всѣ картки и вычеркувавъ оловцемъ все, що не знаходивъ умѣстнымъ, не схожимъ съ унiєю. Що до принятя, то кождый душпастырь зъ всѣхъ силъ своихъ бувъ радъ такъ высокодостойного гостя у себе якъ найлучше угостити. Що же до принятя зъ стороны иншихъ станôвъ, то выразити можемо съ вдоволеньемъ, що въ деканатѣ нашôмъ и въ тôмъ взглядѣ выпало дуже хорошо. Гдеякѝ помѣщики просили Архiерея до себе; именно дуже радо гостивъ Архiерей у панѣ Старжиньскои, дѣдички зъ Задарова, котра Архiерея истинно мовь евангельскѝ Марта и Марiя въ однôй особѣ прiймала въ своѣмъ домѣ. Мусимъ замѣтити, що п. Старжиньска дуже благосклонна нашому обрядови; предприняла она теперь на выключный свôй коштъ безъ принятя навѣть дрôбныхъ услугъ ôтъ громадянъ-прихожанъ, будову церкви новои, котрои кошта обчислено на 30.000 злр. в. а. Плянъ на будову выготовивъ найпершiй у насъ инжинеръ, професоръ политехники Львôвскои, п. Захарiясевичъ. — Рѣдкимъ явищемъ такожь була асистенцiя самого ц. к. старосты Бучацкого пана Льорша, котрый въ униформѣ на граници повѣта свого Архiерея повитавъ, въ кôлькохъ мѣстцевостяхъ при визитѣ сопроводжавъ, а въ кôнци навѣть до дворця ôтпровадивъ. — Що до принятя Архiерея черезъ самъ нарôдъ, то сказати можемо, що повитанье було дуже сердечне. Помимо розпочатыхъ жнивъ нарôдъ збирався численно и старався пожитокъ ôтнести зъ ôтпусту, еще ôтъ Папы бл. п. Пiя IX. Въ часѣ Службы Божои въ бôльшôй части спѣвали зъ нотъ спѣваки-селяне зъ Нижнева. Немиле однако впечатлѣнье зробила на всѣхъ, особливо же на духовеньствѣ, слабôсть Архiерея, черезъ котру ажь понехати мусѣвъ осмотръ и зъ Задарова дня 17 с. м. до Львова ôтъѣхати, лишивши ⅓ часть деканата на часъ пôзнѣйшiй.

Въ кôнци зъ обовязку новинкарского не можемъ поминути еще одного обстоятельства, котре дуже немило вразити мало Архiерея а то именно: слаба участь кондеканальныхъ при визитахъ. Причиною того по при незвычайнôмъ розкиненю нашого деканата має бути еще, о скôлько вѣсти кружатъ, и причина моральна, котра початокъ свôй має въ сегорôчнôмъ зборѣ ôтпоручникôвъ до фонда вдовичо-сиротиньского, где то священики повидѣлися съ предсѣдателемъ своимъ епископомъ суфраганомъ публично скомпромитоваными.

Що до вѣстiй такихъ, кôлько где спалено пороху, кôлько було козакôвъ, зъ ôтки и доки они спро- и ôтпроваджували, якѝ були брамы, где красше принятье, коли где правилась Служба Божа, где вдоволяли отвѣты и кто ревностiю ôтзначився и т. д. полишаю то дописователеви до „Сiона“, котрого подôбнѝ справозданя звычайно съ муравлиною старанностiю поскладанѝ. До справоздань такихъ маю за слабу память.

— **Зъ Черновець** находимъ въ „Одесскôмъ Вѣстнику“ слѣдуючу оригинальну кореспонденцiю, котру задля єи цѣкавости передаємъ нашимъ читателямъ майже въ цѣлости: „Коли дръ Андрiєвичь-Морарiю зôставъ поставленый митрополитомъ прав. буковиньскои епархiи, многѝ надѣялися, що ôнъ побѣдитъ въ собѣ ненависть до Русинôвъ и все буде мавъ на оцѣ, що єго епархiя населена не тôлько Ромунами, але и Русинами. На жаль, надѣя тая не сповнилася. Дня 3 червня высвящувався въ дiяконы укôнченый семинаристъ Козарищукъ. Козарищукъ по трехъ поклонахъ пôдойшовъ до архiерея коло престола. Архiерей замѣсть сповняти обрядъ священя, обертаєся рѣзко до Козарищука съ словами: „Ты чого сюда прiйшовъ? Ступай до Сембратовича!“ Козарищукъ въ ôтвѣтъ єму: „Я восточно-православного обряду.“ — „Для чогожь ты находився въ Садагурѣ пôдчасъ принятя Сембратовича?“ — „Я нiякъ не мôгъ бути тамъ, бо я въ ту пору не видѣвъ Садагуры, гостячи у свого тестя въ Галичинѣ.“ По такôй розмовѣ при престолѣ даєархiерей Козарищукови молитовникъ ромуньскiй, щобы зъ него щось тамъ читавъ. Козарищукъ попросивъ славяньского молитовника, бо ôнъ ромуньского языка не знає. Зъ того почалася нова инквизицiя. Пôдчасъ принятя св. Тайнъ архiерей выповѣвъ по ромуньскѝ: potrivesce tainele. Козарищукъ взявъ чашу. Тогды архiерей кликнувъ: „То ты тоє зрозумѣвъ по ромуньски, а иншого не розумѣешь?“ По двохъ дняхъ митр. Андрiєвичь лично перепросивъ Козарищука, переконавшися, що тойже не бувъ въ Садагурѣ, що не єсть отже „приверженцемъ Сембратовича.“ Андрiєвичь дôставъ письмо зъ Садагуры, въ котрôмъ були списанѝ всѣ участники принятя ВПрсв. митр. Сембратовича. Дня 13. червня прiйшовъ до соборнои церкви укôнченый правникъ Вильчиньскiй. По Богуслуженю архiерей выходячи зъ церкви ставъ кричати по руски: „На дворъ, на дворъ, я знаю вашѝ пляны!“ Вильчиньскiй зъ-разу не знавъ, до кого тѝ слова сказанѝ а переконавшися що до него, удався до правосл. священика Попескула и той налягъ на Андрiєвича перепросити Вильчиньского. Коли Вильчиньскiй заявивъ, що ôнъ православнои вѣры, архiерей ôтповѣвъ: „Якбы я бувъ то знавъ, бувбымъ мовчавъ“. Запытавъ дальше Вильчиньского, чи знаєся съ Коцекомъ, тымъ чоловѣкомъ, що то недавно оскорбивъ архiерея.“

— **О убiйнику панѣ Скобелевои** подаютъ газеты слѣдуючѝ подробности: Убiйникъ называєся Узатисъ, числитъ допервa 27 лѣтъ и уважаєся дуже хоробрымъ офицеромъ. Выобразовався ôнъ въ петербурскôй школѣ инжинерôвъ. Въ р. 1870, здавши знаменито испытъ, зôставъ прапорщикомъ саперôвъ съ рангою офицера. Коли въ Боснiи выбухло повстанье ôнъ выѣхавъ 1876. р. въ Чорногору. Князь Никита декоровавъ єго ордеромъ Данила за хоробрôсть. Въ 1877 р. за посредництвомъ ген. Скобелева взявъ Узатисъ участь въ вôйнѣ россiйско-турецкôй яко охотникъ въ дивизiи Скобелева. За велику ôтвагу надѣливъ єго Скобелевъ степенемъ офицера и покликавъ єго навѣть до службы ординансовои. За незвычайну ôтвагу въ битвѣ на Зеленôй горѣ а пôзнѣйше пôдъ Шивиномъ одержавъ Узатисъ ордеръ Володимира IV. кл. и крестъ Георгiя а навѣть золоту шаблю за хоробрôсть. За помочiю Скобелева зôставъ наконець капитаномъ инжинерiи и въ тôмъ характерѣ по ôтходѣ войскъ россiйскихъ оставъ въ службѣ войска румелiйского. Ôтдячився свому протекторови ген. Скобелеву тымъ, що замордовавъ єго матѣрь. За причину убiйства подаютъ рабунокъ, бо Скобелева мала съ собою значну суму грошiй. Ольга Скобелева числила 56 лѣтъ. Ôтъ весны минувшого року пробувала въ Болгарiи яко управителька болгарскои филiи „Червоного креста“. По смерти мужа посвятилася на услуги хорыхъ и раненыхъ а тягло єи до Болгарiи, бо тамъ єи сынъ оставивъ по собѣ славну память. Теперь власне везла зъ Константинополя бѣлье и медикамента для болгарскихъ шпиталѣвъ всхôдноя Румелiи. На дорозѣ до Чирпаня недалеко ôтъ Филипополя напавъ на ню о год. пôвъ до десятои вечеромъ Узатисъ съ трома Болгарами. Скобелева, єи гардеробяна и стангретъ зôстали въ хвили вымордованѝ. Пôдофицеръ Ивановъ дôставъ двѣ раны въ рамя але успѣвъ утечи въ Филипополь и давъ знати властямъ. Заразъ кинулось кôлькохъ офицерôвъ и 30 кôнныхъ въ погоню. Догонили злочинцѣвъ въ вывозѣ. Узатись стрѣливъ собѣ въ лобъ а Чорногорцѣ пôддалися. Грошiй зрабованыхъ не знайдено. Тѣло панѣ Скобелевои набальсамоване маєперевезтися въ Петербургъ.

Ôтозва.

Комитетъ братства и бурсы имени св. О. Николая въ Золочевѣ маєприятнôсть завѣдомити Ч. Ч. Родимцѣвъ, що уставы тогоже товариства одобренѝ зôстали черезъ выс. Намѣстництво рескр. зъ дня 4. червня 1880 Ч. 27.959 и черезъ Всеcв. Ординарiятъ рескриптомъ зъ дня 26. цвѣтня 1880 Ч. 3499.

Основателѣ тогоже товариства, маючого на цѣли перестерѣгати моральности въ загалѣ, пôддержувати и скрѣпляти обрядъ гр. кат. заведеньемъ хорального спѣву, старатися о порядокъ и украшенье церковъ а надôвсе удержати бурсу для учащоися молодежи школьнои, становлятъ пôсля §. 46. статутôвъ братства комитетъ, котрого задачiю єсть збирати членôвъ, фонды и натуралiя на удержанье питомцѣвъ. — Вывязуючися отже зъ своси задачи, позволяє собѣ ôнъ мати надѣю, що Ч. Ч. Родимцѣ не тôлько повѣта Золочѣвского, но и цѣлого краю съ сильнымъ пересвѣдченьемъ о конечности такого заведеня въ Золочевѣ, поспѣшатъ якъ найскорше съ датками чи то вспомагательными, чи членьскими и для того многокористного товариства зволятъ ласкаво причинятися словомъ и дѣломъ.

Комитетъ маєзаразомъ честь запросити всѣхъ членôвъ на загальнѝ зборы, котрѝ ôтбудутся дня 13. серпня с. р. (на Маковея) въ Золочевѣ, о 9. г. рано, по ôтправленôмъ богослуженю.

Канцелярiя братства и бурсы имени О. Николая мѣстится тымчасомъ у гр. кат. приходника о. Чемериньского, коло другои церкви св. Николая на валахъ за ставкомъ. Отворена щоденно ôтъ 4—7 по полудни. До комитету входятъ: А. Чемериньскiй, Емилiянъ Мѣльницкiй, Плятонъ Сѣнкевичъ, Михаилъ Вагилевичъ, Николай Матiяшъ, Иванъ Саноцкiй, Т. Луцыкъ.

Комитетъ братства и бурсы имени св. О. Николая. — Въ Золочевѣ въ липцю 1880.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦIИ.

Всч. о. Добр. въ Сл. „Дѣло“ складаєся на окреме препорученье почтового уряду пôсля приписôвъ почтовыхъ. Коли же поодинокѝ числа часто приходятъ до рукъ ВП. Предплатникôвъ ушкодженѝ и подертѝ, то мы постараємось у почтовыхъ властiй тôй неправильности зарадити.

Курсъ львôвскiй зъ дня 26. л. липця 1880.

(безъ текучого куп. безъ купону)	платятъ (австр. валютою) р. кр.	жадаютъ (австр. валютою) р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	271 —	275 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.	91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. перiод.	98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 —	103 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 50	27 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскiй	5 42	5 54
„ цѣсарскiй	5 47	5 57
Наполеондоръ	9 34	9 44
Пôвимперiялъ	9 60	9 72
Рубель россiйскiй срѣбный	1 60	1 72
„ „ паперовый	1 23	1 25
100 марокъ нѣмецкихъ	57 40	58 20
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першiй и найлучшiй
НѢМЕЦКО-РУСКIЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючiй 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ каждôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Для консументôвъ и торговельникôвъ
поручає
КАВУ
включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацiю австрiйско-угорскои монархiи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1a Цейлонъ найлучша перлова зр. 2. —
1a великозерниста Куба „ 1.90
1a арабска правдива Мокка „ 1.70
1a найлучша Ява „ 1.55
1a досконала Рiо „ 1.35
1a найлучша Порторико „ 1.70
1a Ст. Доминго „ 1.55
1a найлучша Сантосъ „ 1.50
Въ пачкахъ à 4¾ кильо netto.

Г. Зингеръ, Трiєстъ.
(G. Singer, Triest.)
Докладный **цѣникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (1—10)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцiю ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскiй.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 56. Львôвъ, Субота 19. (31.) Липня 1880. **Рочникъ I.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) липня розпочався другій пôврôкъ, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Рôвноуправненье народôвъ
ВЪ АВСТРІИ.

Арт. XIX. основныхъ законôвъ поручаѥ всѣмъ народамъ Австріи повне рôвноуправненье въ школахъ, урядахъ и судахъ и даѥ имъ право плекати и розвивати свою народнôсть. Сей артикулъ нашихъ конституційныхъ законôвъ належитъ безперечно до найважнѣйшихъ основъ нашои конституціи именно зъ того взгляду, що австрійска держава складаѥся зъ рôжнородныхъ самостôйныхъ народностій такъ, що Австрія тôлько при успѣшнôмъ розвою всѣхъ своихъ народôвъ може статися сильною державою. Однакожь доси остаѥся артикулъ XIX. по бôльшôй части лише на папери и всякѣ внутрѣшнѣ борбы и кризы державнѣ выходятъ въ нашôй державѣ головно зъ тои причины, що коли однѣ народы добиваются повнои, симъ артикуломъ нашои конституціи запорученои рôвноправности, другѣ народы, якъ Нѣмцѣ, Поляки, держачѣ доси гегемонію надъ прочими народами въ своихъ рукахъ, не хотятъ допустити, щобы разъ вже осуществилась въ житю тая головна основа нашого державного существованя и дальшого успѣшного розвою а тымъ самымъ пôддержуютъ неустаючѣ споры межинародни. Єще давнѣйше звернувъ о. Качала увагу на тоѥ, що у насъ не достаѥ переводовыхъ розпоряджень до постановъ конституційныхъ. Се именно треба сказати о згаданôмъ артикулѣ XIX-ôмъ. Тожь съ радостію витаѥмо вѣдомôсть подану всѣма вѣденьскими дневниками, що министерство гр. Таффого приготовляѥ проѥктъ закона для переведеня постановъ XIX-го артикулу основныхъ законôвъ. Тутъ ходитъ передовсѣмъ о тоѥ, щобы кождому народови була дана свобода користати зъ конституційнои постановы XIX. артикулу и щобы обезпечити слабшѣ и меншѣ народности противъ насилія сильнѣйшихъ. Законъ, котрый бы сповнивъ тую задачу, бувбы правдивымъ добродѣтельствомъ для Австріи и ѥи народôвъ. Потребу такого закона переводового до арт. XIX. наглядно выказуютъ теперѣшнѣ споры межинародни въ Австріи, и ѥсли министерство гр. Таффого хоче сповнити свою задачу: помиреня народôвъ Австріи, то головного средства до осущеня сеи цѣли повинно шукати въ справедливôмъ законѣ переводовôмъ до арт. XIX. основныхъ законôвъ. Замѣтна рѣчь, що Gaz. Nar. подаючи вѣдомôсть о тôмъ замѣрѣ гр. Таффого выразилась ляконично, але для Русинôвъ зрозумѣло: jest to rzecz arcy niebezpieczna. Нѣмецкѣ дневники кличутъ зновъ, щобы оголосити нѣмецкій языкъ яко державный (Staatssprache). Ческа Politik витаѥ сю вѣдомôсть о переводовôмъ законѣ до арт. XIX. дуже недовѣрчиво и маѥ обаву, чи гр. Таффе не схоче тутъ на коштъ конституціи робити якихъ уступокъ въ користь Нѣмцѣвъ.

„Економична“ пожичка!
III.

„Тôлько тѣснѣ погляды на великѣ задачѣ економичнѣ станутъ на перешкодѣ затягненю десятимиліоновои *економичноі* пожички — погляды мѣряючѣ потребы краю лôктемъ zaściankowych pojęć“ — кличе Dz. Pol. „Въ сей а не въ иншій способôъ ростутъ богацтва на заходѣ, а краѣ якъ Франція, Нѣмцѣ и Волохи затягаютъ миліярдовѣ пожички, щобы побôльшити сѣти желѣзниць безъ обавы о руину.... Поняли се послѣдными часами такожь и Угры находячѣся въ такихъ самыхъ а може ѥще и гôршихъ условіяхъ економичныхъ, бо що року борются съ величавымъ дефицитомъ въ державнôмъ буджетѣ, а мимо того затягнули сего року одинацятимиліонову пожичку на цѣли економичнѣ, въ первôмъ рядѣ на розширенье сѣти другорядныхъ желѣзниць“. Франція — Нѣмеччина — Угорщина! Треба справдѣ совсѣмъ незнати исторіи економичного розвою що ино вычисленыхъ краѣвъ и ихъ теперѣшного стану, щобы ставити на рôвнѣ съ Францією Нѣмеччину и економично зруйновану Угорщину и сю послѣдню представляти яко примѣръ до наслѣдованя. Чи знаѥ „економиста“ Dz. Pol., що робила Франція для розвою свого добробыту и якою дорогою поступала она до свого теперѣшного могущества? Чи знаѥ сей „економиста“, що Франція ѥще въ XVI вѣцѣ за часôвъ Франца I и Кароля IX положила головнѣ основы для розвою свого питомого промыслу, державнымъ покровительствомъ выпекала краѥву продукцію шовковыхъ, баволняныхъ, лняныхъ, золотыхъ, срѣбныхъ и т. п. выробôвъ, що французкѣ королѣ закликали въ Францію зъ заграницѣ учителѣвъ штуки и ремесла, закладали артистичнѣ школы для ремѣсникôвъ, школы промысловѣ и т. д., — чи знаѥ сей „економиста“, що здѣлали Richelieu, Colbert, Lebrun, Blondel, Turgot для розвою продуктивности Франціи, для образованя французкихъ робôтникôвъ, для пôднесеня вартости и свѣтлости французкихъ выробôвъ, — що Франція здвигнула ѥще въ XVII и XVIII вѣцѣ свои: Manufacture royale des meubles de la couronne, Academie royale de peinture et sculpture, 'Ecole des mines, 'Ecole des ponts et chausées, 'Ecole des travaux publics, — словомъ, що Франція ѥще въ минувшихъ столѣтяхъ положила тревалѣ пôдставы свого економичного розвою, знялася до первостепеннои силы продуктивнои, а доперва выробивши у себе пребогатѣ жерела продукціи отворила для неи дешевѣ артеріи, котрыми розплываются французкѣ выробы по цѣлôмъ свѣтѣ? Але економистамъ Dz. Pol. и Gaz. Nar. вôльно про тоѥ все не знати, а мимо того сѣдати на высокого коника, перевертати хôдъ економичного розвою комôть головою. Галичина пôсля думки сихъ „економистôвъ“, малабы перескочити все тоѥ, надъ чимъ трудилась Франція бôльше якъ два вѣки и ôтъ разу зачати ôтъ того, чимъ Франція довершила ту свою працю економичну, та ôттакъ ити разомъ за прикладомъ Франціи и — Угорщины, се значитъ рôвночасно и въ передъ и въ задъ! Мы справдѣ не можемо поняти такои „економичнои“ програмы.

Коли однакожь вже згадано о Франціи, Нѣмеччинѣ и въ загалѣ о заграницѣ ширшôй и тѣснѣйшôй (Угорщина се тожь заграница для насъ, хочь заграница тѣснѣйша), такъ слѣдовалобы придивитись блызше тымъ ôтношенямъ, якѣ вытворюются при „дешевôй и скорôй“ комуникаціи желѣзничôй межи Галичиною а заграницею. Вправдѣ ѥще неôтреставрованый краковскій королевскій замокъ коштомъ „краю“ и Краковъ не ѥсть ѥще столицею короля Галичины, Володимиріи и Вел. княжества краковского, але всежь таки Галичина вже теперь вважаѥся звѣстными краѥвыми политиками яко самостôйне королевство. И по правдѣ кажучи доси вже зроблено гдечого богато для политичнои самостôйности сего королевства, такъ що намъ Русинамъ день въ день приходится почувати тую самостôйнôсть. Забули однакожь нашѣ политики клопотатись про економичну ôтрубнôсть и самостôйнôсть королевства и ѥдина справа, яку доси въ тôмъ взглядѣ пôднесено, се замкненье границѣ ôтъ стороны Россіи для ввозу зôжа и худобы. За тоѥ граница нашого королевства на захôдъ совсѣмъ отворена и чужѣ захôдно-европейскѣ продукта користаючи зъ „дешевои и скорои комуникаціи“ наплываютъ совсѣмъ свобôдно до нашого королевства. Може бути, що се такъ зроблено, щобы зъ однои стороны обезпечити насъ ôтъ пôвнôчного варварства а зъ другои стороны блызше прихилити до захôднои цивилизациi. Тажь и трансверзальна желѣзница маѥ сповнити тую саму задачу: тѣснѣйше звязати насъ съ цивилизованою Европою, а стратегично охоронити противъ пôвнôчного кольоса. Пригляньможся теперь, якъ ôтбуваѥся цивилизація нашого краю на поли економичнôмъ при „скорôй и дешевôй комуникаціи“. Чи добре намъ дѣѥся?

Чимъ дешевшѣ и бôльше розширенѣ желѣзницѣ въ нашôмъ краю сполучаючѣ насъ съ заходомъ, тымъ скорше ôтбуваѥся у насъ обмѣна продуктôвъ съ заходомъ. Зôже въ нашихъ ланôвъ, волы зъ нашихъ горалень, шкôры зъ нашихъ коней, коровъ, телятъ и овець, лахи зъ нашои краѥвои господарки, безроги, сôль зъ Велички, нафта зъ Борыславскихъ копалень, — всѣ тѣ и тымъ подôбнѣ сыровцѣ нашои краѥвои продукціи ôтправляются желѣзницями на захôдъ. Чимъ дальше сягаютъ нашѣ желѣзницѣ, тымъ бôльше и лекше вывозити тіи продукта нашого краю, а коли транспортъ дешевшій, то й выски бôльшѣ. Такъ отже видима користь зъ дешевои и скорои комуникаціи. Нашѣ сырѣ продукта можемо лекше позбувати и дальше завозити, а се значитъ кругъ консументôвъ для нашихъ сырыхъ продуктôвъ бôльшаѥ и конечно ихъ цѣна пôдносится. Кто однакожь користаѥ найбôльше зъ того пôдвысшеня цѣны? Ôтповѣдь на се знайдемо, скоро спытаѥмо, кто занимаѥся у насъ перевозомъ нашихъ продуктôвъ, кто торгуѥ нашими краѥвыми продуктами. Звѣстна рѣчь, що съ выняткомъ однои тернопôльскои спôлки рôльничои вся торговля збôжемъ, вся торговля шкôрами, лахами, вовною, прядивомъ и т. д. находится въ рукахъ жидôвъ, що тожь само майже вся продукція нафты находится въ рукахъ жидôвскихъ, що копальнѣ въ Величцѣ заставленѣ у Ротшильда, а що ледви перевôзъ галицкихъ волôвъ и бызрогъ остаѥся въ рукахъ самыхъ обывателѣвъ и краѥвыхъ згôнникôвъ, хочь не обôйдеся безъ того, щобы бодай при кождôмъ другôмъ транспортѣ галицкихъ волôвъ не сидѣвъ галицкій жидокъ-факторъ. Коли отже краѥвѣ продуценты майже все позбуваютъ свои продукта на мѣстци торговельникамъ жидамъ, то очевидна рѣчь, що зыски зъ лекшого перевозу йдутъ коли не выключно то що найменше въ переважнôй части въ кишенѣ жидôвъ-торговельникôвъ. Якъ вже попереду сказано, одинъ сей взглядъ самъ по собѣ наказуѥ намъ глядѣти менше рожево на желѣзницѣ яко средство пôдненя краѥвого богацтва.

Погляньмо однакожь ѥще дальше. Нашѣ краѥвѣ желѣзницѣ служатъ не тôлько для вывозу нашихъ краѥвыхъ сырыхъ продуктôвъ, але такожь и для ввозу чужосторонныхъ продуктôвъ зъ заграницѣ. Пригадуѥмо собѣ, якъ недавно ѥще Dzien. Pol. и Gaz. Nar. въ демократичнôмъ унесеню пôдняли галасъ на тоѥ, що одна польска дама спровадила въ Парижа на баль сукню за 5000 франкôвъ. Такѣ случаѣ не рѣдкѣ. Недавно подали дневники вѣдомôсть, що для молодои польскои магнатки спроваджено выправу зъ Парижа за 200,000 зр. Рôкъ тому назадъ весь Львôвъ говоривъ о тôмъ, очевидно съ примѣшкою зависти, що жѣнка одного адвоката спровадила зъ Парижа балеву сукню за 500 зр. Та вконець досыть заглянути на першій лѣпшій баль устроѥный въ користь якихъ тамъ zaściankowych sierótek, щобы пересвѣдчитися, скôлько гроша краѥвого йде у насъ за границю на строѣ, привоженѣ до насъ „дешевыми и скорыми средствами комуникаційными“. Тôлькожь не хочемо опирати нашихъ выводôвъ на однôй историчнôй слабости краѥвого марнотравства. И безъ желѣзниць выправляно зъ нашого краю особôныхъ курієрôвъ до Парижа за брабантскими коронками и ліоньскими шовками. Мы хочемо звернути нашу увагу на житье цѣлои соспôльности нашои, на вплывъ желѣзниць на тоѥ житье и на тôй широкôй основѣ оперти нашѣ выводы. Слѣдуѥ приглянутись нашимъ торговельнымъ магазинамъ. Оттутъ побачимо не тôлько парискѣ дамскѣ капелюхи, брабантскѣ коронки, ліоньскѣ шовки и парискѣ горсеты, але парискѣ рукавички, „правдиво французкѣ камгарны“, французкѣ, вѣденьскѣ и парискѣ капелюхи, сукна, шкôры, французкѣ паперцѣ, англійскій папѣръ, французкѣ або нѣмецкѣ шпильки, голки, нитки, перкалѣ, полотна, ба навѣть юхть французкій або англійскій, не згадуючи вже за французскѣ пахнила и воды „piękności“, словомъ все, въ що строится наша соспôльнôсть ôтъ головы до стôпъ, чимъ наповненѣ нашѣ магазины, навѣть приряды и машины рôльничѣ спроваджаѥ нашъ край зъ заграницѣ, навѣть и шкôру мусятъ нашѣ шевцѣ спроваджувати зъ поза нашого краю! Порцеляна, шкла, дамске и мужеске платье, повозы, возы, плуги и серпы, меблѣ и т. д. все тоѥ побираѥ Галичина зъ чужины. Память про краѥвѣ суконнѣ, кушнѣрскѣ, гарбарскѣ, ткацкѣ и тымъ подôбнѣ выробы майже совсѣмъ счезла або счезаѥ и заховуѥся ледви ѥще у старыхъ людій. Остаются намъ ѥще тôлько краѥвѣ волы, бараны и ослы. Чимъ бôльше присувались до насъ „дешевѣ и скорѣ средства комуникаційнѣ“ зъ заходу, тымъ бôльше почала строитись наша галицка соспôльнôсть въ заграничнѣ пера, по тôй простôй причинѣ, що заграничнѣ продукта маючи дешеву и скору комуникацію собѣ до услуги, могли дуже легко вытиснути зъ торгу краѥвѣ продукта. Нынѣ доходитъ до того, що заграничнѣ „барханы“, перкалики и „дрелихи“ навѣть въ масахъ народу выпираютъ краѥвѣ сукманы и полотна.

Зробѣможь теперь бѣлянсъ нашого вывозу и привозу. Вывозимо збѣже, дерево, шкѣры, вовну, прядиво, кости, лахи и т. д. — и намъ здаѥся, що маѥмо велику користь зъ нашихъ „дешевыхъ средствъ комуникаційныхъ“ и що край богатѣѥ нашими желѣзницями, а не памятаѥмо, що тіи нашѣ сырѣ продукта шкѣра, вовна, лахи и т. д. вертаютъ ѣттакъ до насъ пѣдъ формою французкои або гамбурскои шкѣры, парискихъ меблѣвъ, французкого „камгарну“, саксонського полотна, вѣденьского або й англійского юхту, французкихъ паперцѣвъ и т. д. Щожь зъ сего выходитъ? Ото попереду платитъ намъ заграница за нашѣ сырѣ продукта, ѣттакъ переробляѥ ихъ у себе и пересылаѥ ихъ въ змѣненѣй формѣ намъ назадъ и *мы єи звертаємо не тѣлько тое, що она намъ заплатила, але єще и вартѣсть ихъ роботы съ додаткомъ торговельно-промыслового заробку.*

Якъ жежь при такѣмъ складѣ рѣчій розвиваѥся наша краѥва економія? Заграница одержуючи ѣтъ насъ сырѣ продукта перероблѣѥ ихъ у себе своими робочими силами, а маючи у насъ забезпеченыхъ консументѣвъ своихъ товарѣвъ *ѣтбиваѥ на насъ не тѣлько свои коштa, якѣ намъ заплатила,* але **и цѣну своєи працѣ и свѣй заробокъ,** *значитъ, заграница розвиваѥся продуктивно на нашь коштъ и вызыскуѥ нашь край на нашу власну страту а на свѣй зыскъ.* Тоѥ, що зыскуѥ нашь край на торговлѣ своими сырыми продуктами, вытягаѥ зъ него заграница за цѣну импортованыхъ до насъ товарѣвъ своихъ. Пѣдъ напоромъ заграничнои конкуренціи, при недостачѣ хочьбы найпримитивнѣйшихъ шкѣлъ ремѣсничихъ и промысловыхъ, не може розвинутися краѥва продукція и при тѣмъ складѣ выходитъ такъ, що нашѣ желѣзницѣ служачи конкуренціи заграничнои продукціи помагаютъ забивати нашѣ краѥвѣ ремесла и краѥвый промыслъ. Зыскъ изъ желѣзниць потягаютъ лише торговельники вывозячѣ нашѣ продукта а засыпаючѣ насъ чужими продуктами. Тожь и бачимо, що ѣтъ часу заведеня и розширеня желѣзниць не пѣднимаѥся краѥва продукція въ гору але богатѣютъ однѣ жиды-торговельники. Назбивавши великѣ капиталы въ своихъ рукахъ при помочи лихвы и банковыхъ интересѣвъ переводятъ они ѣттакъ вывлащенье землѣ нашои на свою користь. До такихъ результатѣвъ муситъ доходити край, коли ѣнъ, замѣсть систематично братися за здорову организацію своєи продукціи, йде дорогою указуваною нашими краѥвыми „економистами“ Dz. Pol. и Gaz. Nar. и перевертаѥ все на ѣтворотъ, перше будуѥ желѣзницѣ и отвераѥ поле для заграничнои експлюатації а занедбуѥ плекати краѥвѣ ремесла и промыслъ. Коли ѣттакъ пѣдѣймаются крики и жалѣ на бѣду и що разъ взростаючу нужду въ краю, никто зъ тыхъ „економистѣвъ“ не помѣчаѥ, що **вина сего лиха лежитъ въ нашѣй власнѣй не тѣлько безпрограмовѣй, але впростъ переворотнѣй краєвѣй господарцѣ,** котру не безъ причины ославлено яко polnische Wirthschaft.

ДОПИСЬ.

Зъ Черновець. (*О Буковиньскѣй Радѣ Рускѣй*). Буковиньска Рада Руска, основана 1870 року въ Чернѣвцяхъ, спала сномъ блаженныхъ ажь до 1880 року, задоволявшися лишень щорѣчнымъ выборомъ выдѣла. Но 1880 року збудивъ Раду Руску д-ръ Іонъ (по волоски, по нашому Иванъ) Зотта, дѣдичь Киселева въ Заставнецкѣмъ повѣтѣ зѣ сну. Не думайте однаковожь, що Зотта хотѣвъ Буковиньскихъ Русинѣвъ збудити. Нѣтъ! Ѣнъ щиро бажаѥ Буковиньскихъ Русинѣвъ вынародовити, ихъ зволощити. Одинъ замахъ задавъ народови рускому въ соймѣ Буковиньскѣмъ своимъ внесеньемъ, щобы въ всѣхъ школахъ Буковиньскихъ учити по волоски и щобы въ всѣхъ урядахъ и судахъ переправляти по волоски. Другій же замахъ задавъ народови рускому Буковиньскому въ думѣ державнѣй, поставивши внесенье, щобы на православнѣмъ теольогичнѣмъ выдѣлѣ въ Чернѣвцяхъ выключно выкладати лишь въ волоскѣмъ язычѣ. Гадка сего внесеня була така, що позаякъ зъ буковиньскихъ школъ гимназіяльныхъ дуже маленьке число Русинѣвъ йде на теольогію, котрѣ въ прочѣмъ ледво що умѣютъ по руски читати та писати, — такъ выходилибы съ часомъ люде зъ теольогіи, не маючѣ найменшого понятя о славяньскѣмъ рускѣмъ богослуженю и такѣ люде помѣщалибыся ѣттакъ въ приходахъ чисто рускихъ.

Мимоходомъ мушу тутъ пѣднести, що сегодня не выкладаютъ на тутешнѣй теольогіи ани одного предмету по руски, що навѣть нема катедры для науки церковного языка, що всѣ предметы выкладаются або по нѣмецки або по волоски, що зъ гимназіи ни одинъ кандидатъ не приноситъ съ собою найменшого знаня церковно-славяньского языка, що сей языкъ, якъ и языкъ рускій тутъ на теольогіи такъ зненавидженый, що коли одинъ рускій питомець, не знаючій по волоски, просивъ проф. Репту, родомъ Русина, толкуючого съ питомцями новый Завѣтъ зъ греческого на нѣмецке або на волоске — щобы позволивъ и на руске переводити, якъ котрый студентъ схоче, бо предсѣ святе письмо въ рускихъ громадахъ треба по руски а не по нѣмецки або по волоски выкладати, такъ проф. Репта розгнѣвався нечуванымъ у него способомъ на сего питомця, заскарживъ его до деканату, що питомець робитъ бунтъ; деканъ ославленый рускій перекиньчикъ Миронъ Калиновскій теперь Calinescul, позвавъ питомця до строгои отвѣчательности; и съ тяжкою бѣдою выкрутився питомець, що ему дали ѣттакъ спокѣй. Однакожь проф. Репта уже не дававъ дальше студентамъ толковати, тѣлько самъ толковавъ все — по нѣмецки.

Якъ бы отже повыспа думка Зотты сповнилася, такъ тогды нашь Русинъ не почувбы иншого слова въ церквѣ крѣмъ по волоски, що для него сегодня такъ само, якъ по турецки.

Такого то чоловѣка, такого то добродѣя выбрали нашѣ рускѣ люде въ выключно рускѣмъ Заставнецкѣмъ повѣтѣ на свого заступника до сойму Буковиньского; такого то чоловѣка выбрали ѣттакъ лишь нашѣ рускѣ люде въ выключно рускихъ повѣтахъ: Заставна, Кѣцманъ, Выжница, Путилѣвъ и Станѣвцѣ на свого заступника до рады державнои въ Вѣдни!

Отжежь ажь тогды, якъ пѣднявъ Зотта новый замахъ на руску народнѣсть въ Буковинѣ, тогды пробудилася Буковиньска „Рада Руска“ и выслала петицію на руки вп. посла Василія Ковальского, щобы и рускѣ выклады на православнѣй теольогіи въ Чернѣвцяхъ завести. Вп. В. Ковальскій боронивъ справу Буковиньскихъ Русинѣвъ съ повнымъ знаньемъ рѣчи, за що Буковиньска „Рада Руска“ выслала ему адресу довѣрія. То все дѣялося 1880 року до загального збору Бук. Рады Рускои дня 2. червня 1880. 2. червня 1880 явилося на загальнѣмъ зборѣ вправдѣ числомъ маленьке но патріотизмомъ щиро рускимъ велике кѣльце интелигенціи, — и зо 3 до 4 разы тѣлько селянъ зъ Раранча и Дорошовець, где суть заложенѣ читальнѣ.

Постановлено подати пропамятне письмо до правительства, щобы не кривджено Русинѣвъ при народочисленю. Постановлено дальше, щобы удатися до правительства о заведенье однои гимназіи въ пѣвнѣчнѣй выключно рускѣй части Буковины съ выкладомъ рускимъ зъ фондѣвъ Буков. прав. фонда религійного, понеже Волохи вже маютъ одну цѣлу гимназію въ Сучавѣ, на котрѣй ѣтъ будущого року постепенно ѣтъ І-ои клясы почавши всѣ предметы будутъ по волоски выкладатися. Постановлено дальше, щобы удатися до правительства о заведенье руского языка яко предмета науки при маючѣйся утворити ц. к. школѣ торговельнѣй въ Чернѣвцяхъ, позаякъ малибы тамъ пѣсля пляну лекційного учити кромѣ фаховыхъ предметѣвъ, языкѣвъ: нѣмецкого, французкого, ромуньского, а навѣть польского, а полишено лише краєвый языкъ рускій! Постановлено дальше удатися до дирекціи желѣзницѣ львѣвско-черновецкои о написи рускѣ на таблицяхъ пересторогы при желѣзници (Warnungstafeln), бо тіи таблицѣ, мѣстячѣ въ собѣ важнѣ розпорядженя, писанѣ лишь по нѣмецки та по польски, котрыхъ бесѣдъ народъ рускій на Буковинѣ ани въ зубъ не розумѣѥ. Постановлено въ кѣнци, удатися до православного митрополита Буковиньского о введенье циркуляра консисторіяльного до Ч. 4920/871, котрый повставъ еще за покѣйного митрополита Гакмана а котрый по невѣдомѣй менѣ причинѣ ажь по его смерти 1873 року зѣставъ оголошеный. Сей циркуляръ розпоряджаѥ, щобы въ приходахъ рускихъ правити все по руски, а въ приходахъ волоскихъ по волоски — и щобы рускѣ уряды приходскѣ кореспондовали съ консисторіею по руски, а волоскѣ по волоски. За житя митрополита Гакмана, руского патріота, дѣялося такъ и безъ циркуляра. Но въ остатныхъ рокахъ дѣются въ тѣмъ взглядѣ страшенны надужитя а то пѣдъ проводомъ давнѣйшого Архимандрита а теперѣшного митрополита Андрієвича. Сей митрополитъ — фанатикъ Волохъ — хотѣвшій, щобы и славяньского духа тутъ не пахло, посылаѥ на чисто рускѣ приходы священикѣвъ, що не въ силѣ правити рускаго богослуженя; въ такихъ громадахъ николи люде не чуютъ проповѣди, нема николи катихизацій; а теперь не дивоватися, якъ тамъ люде и перехреститися не знаютъ, а не то, щобъ хоть „Отченашъ“ умѣли. То суть факта, о котрыхъ наочно пересвѣдчивемъся. Дѣланье такого священика не Русина въ рускѣй громадѣ есть дуже шкодливе; его ничь не вяже до громады, ѣнъ не маѥ серця для неи, для того звычайно вважаѥ руску громаду выключно лишь яко предметъ вызыскованя для себе. Щожь тыкаѥся кореспонденціи, то она ведеся теперь въ консисторіи выключно по волоски. Отжежь введенье повыспого циркуляра въ житье есть доконче потрѣбне и для того постановила Рада Руска о тоѥ постаратися.

Выбрано ѣттакъ до выдѣлу Рады Рускои на рѣкъ 1880/81 Вп. О. Екзарха Василія Продана изъ Лашкѣвки, старенького и знаного рускаго патріота, О. Евзевія Андрейчука зъ Дорошовець, дуже дѣятельного и ревного Русина, Ивана Тыминьского и Омеляна Левицкого зъ Черновець и Тита Реваковича зъ Новои Зучки.

На пѣдставѣ повыспихъ постановъ выготовивъ и выславъ выдѣлъ пропамятне письмо взглядомъ справедливого переведеня народочисленя до рукъ президента краєвого бар. Алезанѣго, выславъ поданя до министерства просвѣты взглядомъ утвореня рускои гимназіи и запровадженя рускаго языка при школѣ торговельнѣй, выславъ ѣттакъ поданье до генеральнои Дирекціи желѣзницѣ львѣвско-черновецкои о рускѣ таблицѣ и рускѣ оголошеня, — выславъ въ кѣнци поданье о докладне выповненье повыспого циркуляра, котре предсѣдатель Рады Рускои Вп. О. Проданъ и тогожь заступникъ О. Андрейчукъ въ осѣбнѣй депутаціи митрополитѣ предложили.

Кромѣ сего выславъ выдѣлъ до редакціи „Науки“ житепись Стефана Дутки, котрый основавъ и съ великими жертвами удержуѥ читальню въ Раранчи, на котру все жиды Раранецкѣ и двѣрникъ съ своими причепами сильно ворогуютъ, и котра все єще солею въ оцѣ п. старостѣ Цукрови, котрый хоче въ нѣй видѣти „kommunistische Bestrebungen“ (sic! sic!).

Выдѣлъ выславъ такожь привѣтственну телеграму славяньскимъ студентамъ въ Вѣдни, святкуючимъ 1000-лѣтне заведенье славяньского богослуженя. Въ кѣнци завѣзвавъ выдѣлъ Черновецку „Бесѣду Руску“, щобы ѥи члены приступали до Бук. Рады Рускои, позаякъ дуже мало зъ интелигенціи рускои належитъ до „Рады“. Але дивна рѣчь, що хоть въ тѣмъ взглядѣ по прочитаню повыспого ясно написаного завѣзваня на загальныхъ зборахъ „Бесѣды“ дня 14. липня с. р. еще выдѣловѣ „Рады“ Тыминьскій и Реваковичъ горячо попирали тоѥ завѣзванье и выказовали фактичну хосенность, то однакожь члены „Бесѣды“ остались совѣмъ рѣвнодушными — съ малыми вынятками, котрѣ вже суть членами „Рады Рускои“. Не дивуѥ насъ, що православнѣ Русины, особливо священики не розбуджены въ загалѣ до духового и политичного житя, а надто перепуджены теперѣшнымъ тероризмомъ митрополита — ѣттягаются ѣтъ политичного товариства „Рада Руска“, — але дивно намъ, що нашѣ Галицкѣ Русины, котрѣ тутъ въ всѣхъ заводахъ заступленѣ и такъ своимъ становищемъ якъ и интелигенцією моглибы заняти поважне мѣстце, такъ рѣвнодушнѣ для добра рускаго народа, для его обороны ѣтъ всѣхъ напастій. Повздержуѥмося на теперь съ поименованьемъ тыхъ людій, бо маѥмо надѣю, що они отямлятся и чимъ скорше приступлятъ до Рады Рускои.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь Цѣсаря до Галичины.*) Поголоски о занедужаню Цѣсаря и понеханю подорожи до Галичины оказалися совсѣмъ неправдивыми. Всюда укладаются програмы принятя Монархи и можна сподѣватись, що принятье буде въ цѣлѣмъ краю якъ найсвѣтлѣйше устроѥне. Русины выпертѣ зъ офіціяльного удѣлу въ привитаню Цѣсаря и не маючи до розпорядимости краєвыхъ фондѣвъ на принятье свого Монархи, постараются, щобы коли не помпатичною свѣтлостію то щиростію и одушевленностію привѣту заявити Цѣсареви свою непоколебиму бѣльше якъ столѣтною исторіею славно стверджену вѣрнѣсть.

Wien. Allg. Zeitung звертаѥ въ вступнѣй статіи увагу на тоѥ, яке политичне значенье може мати подорожь Цѣсаря до Галичины. Подорожь тая не може мати того характеру, що подорожь доЧехъ и до Моравіи, где треба було усмирити розъярены умы, она не може мати того характеру, якъ подорожь свого часу до Угорщины, щобы приѥднати для династіи захитану вѣрнѣсть угорского народа. Теперѣшна подорожь Цѣсаря до Галичины похожа бѣльше на такужь подорожь до Дальмаціи передъ повстаньемъ въ Герцоговинѣ и Босніи. Она малабы скрѣпити политичне становище Австріи на внѣ именно супротивъ Россіи и чимъ була Боснія и Герцоговина въ дальматиньскѣй подорожи, тымъ есть, а властиво може бути Конгресѣвка и Русь-Украина въ галицкѣй подорожи. Въ симпатіи конгресовыхъ Полякѣвъ и украиньскихъ Русинѣвъ може мати Австрія на случай певныхъ политичныхъ завѣрюхъ сильну опору противъ Россіи. Сама W. Allg. Ztg. уважаѥ такѣ выводы о значеню цѣсарскои подорожи до Галичины бѣльше яко гипотезу тымъ бѣльше, що рядомъ съ такою цѣлію повинны йти дѣла австрійского правительства, котрѣбы приѥднували симпатію закордонныхъ Полякѣвъ и Русинѣвъ для Австріи.

(*Нѣмецкѣ Parteitage.*) Пѣсля того, якъ недавно ѣтбуте торжество стрѣлецке въ Вѣдни не далося вызыскати для демонстраціи политичнои противъ министерства Таффого, устроюютъ нѣмецкѣ послы зборы партійнѣ, щобы на нихъ вести дальше политичну агитацію. На 7 серпня заповѣдженый зборъ въ Финкирхенъ, а за симъ послѣдуютъ и иншѣ зборы въ Моравіи, Стиріи и т. д. Якабы ни була цѣль такихъ зборѣвъ, всежь таки свѣдчитъ се о политичнѣмъ житю у Нѣмцѣвъ, коли тымъ часомъ Русины маючи о богато бѣльше пекучихъ справъ до всенародного обговореня не можутъ знятися до оживленя масъ народныхъ. Чижь и у насъ не можнабы устроювати такихъ зборѣвъ и въ той способъ причинитися до бѣльшого житя?

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Дня 27 липня Порта дала ѣтповѣдь на ноту колективну. Порта, якъ то можна було надѣятись, не принимаѥ постановленъ берлиньскои конференціи, заявляючи, що пропонована конференцією гранична линія, розсмотрена пѣдъ взглядомъ стратегичнымъ, политичнымъ и етнографичнымъ, не творитъ сильнои обороннои границѣ для Турціи. Линія тая обнимаѥ Мецово, дуже важный стратегичный пунктъ и Янину, столицю низшои Альбаніи, ко-

трои ôтступленье спровадилобы за собою тяжкû путаницѣ; дальше мѣсто Ляриссу, котре сегодня есть въ повнôмъ розцвѣтѣ, а черезъ выдаленье зъ него жителѣвъ музулманьскихъ мусѣлобы совсѣмъ упасти. Султанъ мусить дбати о судьбу могаметанъ. Порта заявляє, що зъ тыхъ причинъ годѣ ѣй зречись Мецова, Ляриссы и Янины, однакожъ она готова до уступствъ для Греціи. Наконець проситъ Порта державы, щобы уповажнили амбасадорôвъ въ Константинополи порозумѣтися съ нею въ справѣ рѣшучого, остаточного вызначеня граничныхъ линій.

Демонстрація фльотъ есть рѣчею вже рѣшеною. Комендантомъ межинароднои ескадры мае бути именованый англійскій вицеадміралъ Сеймуръ, уродженый 1802 р, бувшій вже кôлька разôвъ вождомъ фльотъ англійскихъ на моряхъ середземнôмъ и хиньскôмъ.

Англія. Въ парляментѣ англійскôмъ зôставъ принятый такъ въ палатѣ низшôй якъ и высшôй биль въ справѣ ирляндскихъ фермерôвъ (чиншôвниковъ землѣ). Ухвалою того билю може радоватися Глядстонъ яко удачею, котрои ему не пророковано. Ôтъ теперь получшится тяжка доля бѣдныхъ фермерôвъ, бо ухваленый биль признае фермерамъ платячимъ не бôльше якъ 30 фунтôвъ штерлингôвъ за наємъ землѣ мовьбы обмежене право власности на вынаймленыхъ фôльваркахъ. Теперь не буде вже вольно властителеви фôльварку выкинути фермера зъ наймленои землѣ не выповѣвши ѥи або *безъ судового поступованя, въ случаю коли* фермеръ не платитъ чиншу найму. Выкинути зъ наймленыхъ земель можна вже лишь на пôдставѣ судового выроку а и тогды тôлько за вынагородою чиншовникови его працѣ и капиталôвъ вложеныхъ въ господарство. Коли фермеръ предкладає властителеви, що хоче дальше за чиншъ землю держати, то властитель не може того предложеня ôткинути безъ причинъ, але мусить съ чиншовникомъ порозумѣтися взглядомъ ôтповѣднои ôтправы и справедливого еквиваленту.

Що до заграничнои политики Англіи, то мусимо пôднести сегодня важный фактъ, а именно, въ Афганистанѣ Англичане зôстали сими днями побитû. Телеграмъ доноситъ: Генералъ Бурровъ зôставъ сильно побѣдженый черезъ Еюба бея. Корпусъ Буррова дôзнавъ дôткливыхъ стратъ, зôставъ розбитый и три милѣ переслѣдованый войсками Еюба бея. Малыми групами доспѣли Англичане до Кандагару, стративши двѣ гарматы. Въ парляментѣ 28 и 29 липця ôтчитавъ Гартингтонъ телеграфичнû депешѣ про нещастну битву Баррова. Силы Еюба хана мали выносити 12.000 людій и 36 добре обслугуваныхъ гарматъ. Залога Кандагару цофаеся до цитаделѣ. Всѣ войска, якû тôлько суть до розпорядимости въ Азіи, зôстанутъ выcланû до Кандагару. Вѣдомôсть о нещастю стрѣтившôмъ войска англійскû выкликала въ Англіи сильне обрушенье. Здаеся, цѣла бригада пôдъ командою ген. Баррова, зôстала знищена. Якъ удержуютъ, 2500 до 3000 жовнѣрôвъ мало упасти на поли битвы. Не вѣдомо еще, кôлько зъ помежи полеглыхъ есть Индôвъ а кôлько Англичанъ.

Францiя. О становищу Франціи въ пытаню всхôднôмъ именно же греческôмъ пише парискій кореспондентъ до Tagblatt-у: Правительство французске разъ-наразъ глядитъ теперь на тое, якои народъ французскій думки и пересвѣдчився, що цѣлый край не бажае политичныхъ непевныхъ авантуръ. Правительство, котребы пôшло противъ такои думки народа, мусѣлобы упасти. Для того то Франція буде старалася о миръ межи державами а що найменше о миръ для себе. Король греческій пôдчасъ свого пробуваня въ Парижи пересвѣдчився, що ôтъ Франціи годѣ ему надѣятися чиннои помочи. Франція згодилась була вправдѣ на высланье офицерôвъ до Греціи яко войсковыхъ инструкторôвъ, але якъ доноситъ найновѣйшій телеграмъ зъ Парижа, высланье тыхъ офицерôвъ зôстало ôтложене. Такожъ що до демонстраціи фльотъ, Франція згодилася взяти участь, але она не згодится, щобы выcланû нею кораблѣ взяли участь въ такôй акціи, котрабы скомпромитовала ѥи мирну политику и мимохôть пôрвала въ виръ выпадкôвъ. Въ такôмъ случаю Франція выцофалабыся чи то передъ полученьемъ ескадръ, чи вже пôдъ часъ самои демонстраціи. Temps выразно пише въ тôмъ дѣлѣ: Доки буде згôдне дѣланье, порозумѣнье межи державами, доки будутъ шанованû интереса всѣхъ,—доти и Франція, взявши участь въ конгресѣ и конференціи берлиньскôй, не усунеся ôтъ концерту европейского. Але еслибы державы перестали дѣлати згôдно, спôльно, ôтъ тои хвилѣ Франція занялабы становище неутральне.

Якій Франція благословеный край пôдъ взглядомъ економичнымъ, можна бачити зъ того, що доходы зъ податкôвъ несталыхъ перевысшили въ першôй половинѣ сего мѣсяця прелиминовану буджетомъ суму о 12 миліонôвъ франкôвъ. Пôсля обчисленя въ министерствѣ скарбу знижено податки ôтъ р. 1872 до нынѣшного дня о 307 миліонôвъ франкôвъ.

НОВИНКИ.

— **50-тû роковины уродинъ Цѣсаря,** припадаючû 18 серпня с. р. ухвалила рада мѣста Вѣдня обходити великимъ народнымъ фестиномъ съ льотеріею, зъ котрои чистый доходъ призначеный для убогихъ. На памятку тои рôчницѣ зôстане заложеный дôмъ притулку на 100 хорыхъ сиротъ.

— **Подорожь Цѣсаря въ Галичину.** Нѣмецкû газеты розпустили були вѣсть, що Цѣсарь захоровавъ та що подорожь его до Галичины сталася въ послѣдныхъ часахъ заквестіонованою. Показалось, що вѣсти тû були безосновнû. Цѣсарь прiѣде 1 вересня до Кракова. Зъ министрôвъ никто не буде сопроводжавъ Цѣсаря. Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ до Вѣдня и мае уложити съ адъютантомъ цѣсарскимъ бар. Мондлемъ програму подорожи. Програма уложена краевымъ комитетомъ слѣдуюча: Во Львовѣ на дворци кар. Людвика привитае Цѣсаря Выдѣлъ краевый и рады повѣтовû—при въѣздѣ въ мѣсто, передъ дворцемъ рада мѣста Львова. — Въѣздъ до Намѣстництва пôйде улицями: Городецкою, Зигмунтовскою, Мицкевича, Ягайлоньскою, Кароля Людвика, пляцомъ Маріяцкимъ, ул. Бернардиньскою и Паньскою. — Вздовжь улиць стояти будутъ *корпораціи, школьна молодѣжь* — а власти передъ Намѣстництвомъ. — Мѣсто буде илюминоване и ôтбудеся походъ съ факлями, — кантаты — театръ raré — принятье въ ратуши — авдіенціи — звидженье институцій и заведепь — проѣздка въ Дроговыжь. — Довшû перестанки по дорозѣ въ Львôвъ будутъ вѣроятно въ Вѣличцѣ, Ярославли и въ Перемышли.

— **Ординаріятъ митрополичій** удався рôвно якъ Народный Дôмъ съ просьбою до Намѣстника, щобы церковь св. Юра була внята въ програму посѣщень Цѣсаря.

— **На посла соймового** зъ округа станиславôвского на мѣстце старосты гр. Лося предкладае коломыйска „Р. Рада“ о. Рудольфа Моха.

— **Крадѣжь въ церквѣ св. Юра.** Дня 15. (27.) с. м. давъ замкнутися непостережено въ церквѣ св. Юра злодѣй докладно обзнакомленый съ всѣми сховками, ключами и т. д. Порозбивавши скарбонки забравъ зъ однои 30 зр., зъ другои 10, зъ третои 5 а оставивъ въ каждôй мовь на кпины по 1 крейцарови. Ôттакъ добувши ключь ôтъ ризницѣ зъ пôдъ обруса напрестольного ввôйшовъ въ ризницю, повыривавъ зъ 3 митръ дороге камѣнье, кресты, взявъ архіерейскій золотый ланцухъ съ крестомъ, украшенымъ дорогими каменями, двѣ золотû ложечки, — наконець выпивши цѣлу бутельку вина призначеного для богослуженя выйшовъ зъ церкви о $2^1/_2$ год. по полудни, коли власне отворили на вечерню. Добувався и до ковчега, але надаремно. Розбивъ такожъ зъ середины колодку при головныхъ дверехъ церковныхъ. Доси полиція не могла еще впасти на слѣдъ злодѣя.

— **Театрови народно-рускому** п. Романовичь ведеся въ Зарваници дуже добре. Помѣщенье мае безплатне. Дирекція задумала теперь ѣздити по малыхъ мѣсточкахъ.

— **Директоромъ полиціи во Львовѣ** и совѣтникомъ правительственнымъ зôставъ именованый староста повѣтовый Владиславъ Кшачковскій.

— **Процесъ о соціялизмъ.** Передъ судомъ карнымъ въ Коломыѣ ôтбулася недавно цѣлодневна розправа противъ Анны Павликъ о ширенье въ коссôвскихъ сторонахъ писемъ соціялистичныхъ. Судъ засудивъ ѥи на 2 мѣсяцѣ вязницѣ. Противъ прочихъ 4 довгій часъ вязненыхъ особъ (молодшои сестры Анны, господаря Гладѣя, сельского учителя и писателя Франка) прокураторія ôтступила ôтъ обвиненя.

— **Именованя и перенесеня учителѣвъ.** Андрей Чичкевичь суплентъ при гим. академичнôй во Львовѣ зôставъ именованый дѣйстнымъ учителемъ при гимн. въ Тернополи; Юліянъ Дольницкій супл. при тôйже гимн. академичнôй именованый дѣйстнымъ учителемъ при гимн. въ Золочевѣ; Григ. Цеглиньскій суплентъ при тôй академ. гимн. именованый дѣйстнымъ учителемъ тамже; Тома Гарлицкій именованый учителемъ при гимн. въ Бережанахъ; Франц. Томашевскій учитель гимн. въ Перемышли зôставъ перенесеный до гимназіи св. Анны въ Краковѣ.

— **Вôйта зъ Ганусовець,** якъ доноситъ „Р. Рада“ увязнено за передержуванье краденыхъ коній.

— **Испытъ зрѣлости въ коломыйскôй** гимназіи. Сѣдало до испыту абитуріентôвъ 23 звычайныхъ (11 Русинôвъ) а 7 екстернистôвъ (2 Русинôвъ). Зъ Русинôвъ здали: Колянковскій Фр. (съ ôтзначеньемъ), Яросевичь Романъ, Кульчицкій Климентъ, Мудракъ Теодоръ, Валявскій Ив., Вандыкъ Ив., Весоловскій Николай, зъ екстерн. Дорундякъ Семенъ. Поправку одержали: Онуцкій Ив., Островскій Вас., Зражевскій Конст. и Жураковскій Ив. Ôтступивъ ôтъ испыту Гиль Антôнъ.

— **О обнятю въ зарядъ державный** желѣзницѣ архкн. Альбрехта зôстало вже дотычне розпорядженье министерства торговлѣ зъ дня 21 липня с. р. въ урядовыхъ часописяхъ обвѣщене.

— **Директоромъ** закладу для божевôльныхъ **на Кульпарковѣ** зôставъ провизорично на одинъ рôкъ заименованый Выдѣломъ краевымъ дръ Густавъ Найсеръ, примарь шпиталю божевôльныхъ св. Духа въ Краковѣ.

— **Нотаремъ** въ Старôмъ Мѣстѣ именованый кандидатъ нотаріяльный зъ Станиславова Евгеній Курыловичь.

— **Карты кореспонденційнû** съ оплаченою ôтповѣдію входятъ въ обѣгъ съ днемъ 1 л. серпня с. р.

III. **Рускій языкъ выкладовый „на папери“.** Учитель народный зъ Тернопôльского округа школьного (котрого имя и мѣстце побыту записуе собѣ редакція для своеи вѣдомости) звѣщае насъ, що въ его школѣ казавъ инспекторъ окружный учити всёго по польски, хочь въ селѣ есть ледво три-чотыри дворакôвъ лат. обряду. Пôддаючись лишь всемогучôй воли инспектора мôгъ сей учитель добитись признаня принадлежного ему додатку пятилѣтного.

— **Зъ Сераєва** одержали мы ôтъ нашого кореспондента пôдъ днемъ 23 с. м. слѣдуюче донесенье: Нынѣ опубликовано намъ ôтозву фельдцайгмайстра Виртемберга до всѣхъ урядôвъ и властій, котру, яко дотыкаючу Галичины, передаю въ ôтписѣ моимъ землякамъ. Ôтозва мѣститъ перестерогу передъ вандрôвками до Сербіи. Понеже часописи галицкû обговорюютъ тôлько вывандрованя до Америки, а не згадуютъ ничо о вандрôвкахъ до Сербіи, длятого я пересылаю тую перестерогу до „Дѣла“, пôзнавши зъ власного досвѣду, що намъ Русинамъ еще завчасно по за границѣ нашои рôднои землѣ пускатися а треба намъ въ своѣй хатѣ лучшои долѣ добиватися. Згадана ôтозва звучитъ: „Высоке ц. к. вспôльне министерство завѣдомило насъ пôдъ дн. 29. мая с. р., що въ наслѣдство сербского закона кольонизаційного въ послѣдныхъ часахъ многû родины зъ всхôднои Угорщины (Русины угорскû) а найбôльше зъ Галичины до Сербіи вывандрували, щобы осѣсти на новонабутыхъ областяхъ княжества. Пôсля донесень ц. к. конзуляту въ Бѣлгородѣ вывандровавшû австрійскû пôдданû въ Сербіи терплятъ найбôльшу нужду не маючи ніякихъ средствъ и не знаходячи занятя и тôлько безнастанно докучаютъ ц. к. конзулятови жаданьемъ запомоги на поворотъ до рôдного краю. Понеже рôвночасно такожъ и до сербскихъ зверхностій съ тымъ самымъ удаются, то имовѣрно для того правительство княжеске оповѣстило въ дневнику урядовôмъ, що вступнû працѣ задля переведеня закона кольонизаційного еще не скôнченû, отжежь осаджуванье кольонистôвъ еще не може початися. Поручаемъ тое обвѣщенье сербского правительства где тôлько дасться ширити, щобы завчасно запобѣгчи евентуальнымъ змаганямъ безсовѣстныхъ агентôвъ, котрûбы може жителѣвъ принадлежныхъ до окупованыхъ провинцій до вандрôвокъ въ Сербію намовляли. — Сераево 3 липня 1880. Виртембергъ, фцм.

— **П. Михаилъ Спожарскій,** похвально звѣстный властитель переплетничои робôтнѣ во Львовѣ, приготовляе на выставу коломыйску филіи тов. им. Качковского, нарочно для тоижъ выставы дуже красно и искусно переплетенû книги церковнû и свѣтскû, котрû укладомъ своимъ представляти будутъ прегарный иконостасъ. Зъ львôвскихъ выставителѣвъ кромѣ п. Спожарского приготовляютъ свои выробы на туюжъ выставу еще п. Ивахôвъ, властитель склепу съ власными выробами кушнѣрскими и п. Мартинôвъ властитель склепу и робôтнѣ всякого обуву.

— **Пожаръ въ Роздолѣ.** Дня 22. с. м. о 2 ôй год. до свѣта выбухъ огонь въ Роздолѣ и знищивъ 18 домôвъ. Надъ 70 родинъ жидôвскихъ остало безъ притулку. Шкоду оцѣнено на 57.000 зр. а зъ тои сумы ледво 800 зр. було убезпеченыхъ. Намѣстництво выслало на разѣ 200 зр. запомоги для погорѣлцѣвъ.

— **Въ бурсѣ станиславôвскôй** братства св. о. Николая есть на сей рôкъ школьный опорожненыхъ 5—6 мѣстць для уталантованыхъ а убогихъ ученикôвъ гимназіи або школы реальнои а вынятково зъ IV. кл. нормальнои за отвѣтною доплатою. Речинець подаваня до праздника Преображеня Господнёго.

— **Фестинъ стрѣлецкій въ Вѣдни.** Вѣдень занятый бувъ цѣлый минувшій тыждень фестиномъ стрѣлецкимъ, такъ названымъ „першимъ австрійскимъ звязковымъ“, котрый розпочався въ недѣлю, 18 с. м. Устроило его вѣденьске товариство стрѣлецке, починило приготованя, якъ кажутъ, ажь на 20.000 сподѣваныхъ стрѣлцѣвъ (хотяй тôлько не прибуло) и выпросило ôтъ Цѣсаря и Цѣсаревои дорогоцѣннû дары на нагороды найзнаменитшимъ стрѣлцямъ. Однакожъ фестинъ хоть названый „звязковый австрійскій“, мавъ бôльше характеръ нѣмецко-централистичный, понеже не взяли въ нѣмъ участи товариства стрѣлецкû ческû, польскû, италійскû и. др. а то для того, що товариство вѣденьске запрошувало по найбôльшôй части Нѣмцѣвъ а до Славянъ розсылало запрошеня тôлько въ нѣмецкôмъ языцѣ. Велике число стрѣлцѣвъ прибуло и зъ заграницѣ, именно же зъ Нѣмеччины и Швайцаріи. Фестинъ ôтбувся дуже пышно. Въ недѣлю ôтъ рана цѣла Ringstrasse була засыпана несчисленными товпами. Стрѣлцѣ вырушили ôтъ кошаръ Рудольфа до кошаръ Францъ-Іосифа. Тутъ въ присутности цѣсарскои родины и министрôвъ посвятивъ кардиналъ архіепископъ вѣденьскій звязкову хоругвь. Цѣсарева даровала для хоругви ленту, котру заразъ и притверджено. Першій гвôздь вбила Цѣсарева, другій Цѣсарь, ôттакъ архикнязѣ, министры и. т. д. Цѣсарева вручила хоругвь президентови тов. стрѣлецкого др-ви Копнови. По тôй церемоніи пустився походъ на стрѣлницю въ Пратерѣ. Тутъ уряджено въ величезнôй сали вспôльный обѣдъ и до 128 столôвъ засѣло 5336 стрѣлцѣвъ. Розумѣесь, пили тоасты. По обѣдѣ почали стрѣляти. Першого дня стрѣляло 500 стрѣлцѣвъ и выграно 21 чашъ. И такъ день въ день стрѣлянье и забавы тягнулися ажь до сеи недѣлѣ. Однако не обôйшлося и безъ непріятнои пригоды. Въ понедѣлокъ вечеромъ, коли стрѣлцѣ гостилися въ сали съ жѣнками и дѣтьми, зôрвалася нагло буря и злива, труба вихорна урвала кавалокъ даху и ранила двѣ женщины и двохъ мущинъ.

— **Такожь фантазія!** Зъ россійского мѣста Орла доносятъ цѣкавый случай. Въ лѣтнôмъ театрѣ якійсь офицеръ куривъ цигаро. Полиційный приставъ прійшовъ до него и пригадавъ ему кречно, що въ театрѣ заказано курити. Офицеръ почавъ съ холодною кровію гасити цигаро придушуючи до лица пристава и добре таки попѣкъ лице. Вмѣшалася въ дѣло прокураторія и виновникъ буде, имовѣрно, потягненый до отвѣчательности.

— **Експльозія.** При паленю огнѣвъ штучныхъ въ Франкфуртѣ дня 28 липня пукъ моздѣръ желѣзный. Кавалки желѣза убили дѣвчину и тяжко ранили 20 особъ. Зъ раненыхъ чотыри особы мусѣли пôддатися ампутаціямъ.

— **Новый карабинъ** вынайдено въ Берлинѣ. Той карабинъ дае въ 24 секундахъ 12 выстрѣлôвъ.

— **Загадка для лѣкарѣвъ.** Въ Нусдорфъ пôдъ Вѣднемъ ôтъ двохъ лѣтъ вже спитъ по 3—9 днѣвъ не пробуджуючись, двацять кôлькалѣтный челядникъ столярскій. По такôмъ кôлькадневнôмъ снѣ зрываесь, выбѣгае на дворъ, хутко вертае зновъ до хаты, розглянесь довколо постелѣ и коли побачитъ що до ѣды, то троха зъ того спожіе, а коли не ма коло него ніякои ѣды, то й такъ ляже до нового довгого сну; ѣстъ найрадше овочѣ и пье бѣлу каву, мяса не зноситъ. За каждый разъ пробудженя свого помолится дуже горячо, хоть коротко. Говорити ничого майже *не говоритъ. Есть ôнъ дуже ослабленый* на силахъ и въ снѣ подобае на трупа.

— **Еще про убійство Скобелевои.** Въ недѣлю, 17 л. липня намѣряла Скобелева удатися до Чирпаня запомочи тамошный шпиталь. День бувъ парный, отже выпадало ѣй ѣхати холодомъ Передъ ѥи ôтъѣздомъ бавивъ у неи капитанъ Узатисъ яко пріятель родины до 8 год. О $8^1/_2$ выѣхала Скобелева съ покоѣвкою и локаемъ на однôмъ вынаймленôмъ возѣ а на другôмъ возѣ пôдпроваджували ѥи милосерна сестриця Россіянка и надпоручникъ Петровъ. Ôтпровадивши за мѣсто послѣднû обое вернули назадъ, Скобелева поѣхала дальше. Ледво вôзъ проѣхавъ зô 2 кильометры, почулись крики: стôй! и до воза пустився гальопомъ на кони офицеръ съ другимъ еще ѣздцемъ. Погоничь спинивъ конѣ а генералова пріязно промовила до надлетѣвшого офицера: „Добрый мôй Узатисъ, вы прійшли еще разъ попрощатися зô мною!“ Але ѥи локай добачивъ, що Узатисъ стискае въ руцѣ блискучу дамасценку-шаблю а два якійсь чоловѣки, котрыхъ ôнъ пôзнавъ яко воякôвъ Узатиса, летятъ до воза. Локай домѣркувався заразъ всего и ухвативши за револьверъ крикнувъ: „Капитане Узатисъ, що вы чините, я маю револьверъ.“ Але Узатисъ въ тôй хвили ударивъ его такъ сильно шаблею по рамени, що ôнъ скотився зъ козла. Тогды взявся до него одинъ зъ воякôвъ, зарубавъ его другій разъ въ рамя ôттакъ кôлька разъ уколовъ его шаблею. Середъ того зачувъ ôнъ якъ его панѣ благала Узатиса: „Любый мôй Узатисъ, берѣтъ всё, тôлько житье менѣ даруйте“ а ôттакъ и побачивъ, якъ самъ Узатисъ генераловôй кôлька разôвъ шаблю въ шію встромивъ. Локай тымчасомъ зôрвався и почавъ утѣкати къ Филипополю. За нимъ упавъ стрѣлъ и ôнъ не зъ раны але зô змученя упавъ на землю. Кровь бухала зъ его рамени и ôнъ роздягся зъ сурдута, обмотавъ рану и притискаючи рукою поволѣкся полями до Фи-

липополя. Такъ добѣгъ до касарнѣ и упавъ при вартѣ зъ страшенной знемоги. Тутъ єму подали першій ратунокъ и ôнъ розказавъ все, що и якъ случилося. По мѣстѣ бухнула передъ пôвночію вѣсть, що генералова Скобелева замордована та що того огидного злочиньства допустився капитанъ Узатисъ. Никто зъ разу не хотѣвъ вѣру дати; всѣ предсѣ знали, що Узатисъ въ пріязни жіє съ матерію свого добродѣя, героя зъ пôдъ Плевны. Але локай, переслуханый черезъ генерала Штрекера обяснивъ все докладно. Рѣшено заразъ пуститися въ погоню за розбôйниками, щобы заки що не втѣкли въ горы родопскѝ, гдебы и ихъ слѣдъ пропавъ. Ротмистръ Гошекъ, Мораванинъ, выпросився заразъ у генерала, щобъ єму позволивъ здогоняти злочинцѣвъ, котрѝ имовѣрно будутъ находитись теперь въ селѣ Дермендере, где капитанъ Узатисъ мавъ малу власнôсть земску. Другимъ офицерамъ наказано переглядѣти мешканье Узатиса въ Филипополи. Самъ же генералъ съ адъютантомъ и трома офицерами удались на мѣстце злочиньства. Ту застали таке страшне зрѣлище. По правôй руцѣ гостинця лежавъ переверненый въ ровѣ вôзъ; при возѣ стояло двоє конiй съ пôрваною запряжею; одному коневи кровь текла зъ шіи. Чотыри кроки ôтъ воза лежали побôчь себе двѣ женщины въ калюжи крови. Старша то була Скобелева, молодша, єи покоєвка; тая послѣдна зложила свою голову на рамени своєи панѣ. Коло трупôвъ лежала розбита касета и отворена мошонка а о 140 крокôвъ отворена вализа. Погонича знайдено ажь рано о 150 крокôвъ въ багнѣ съ розсѣченою головою. Тымчасомъ ротмистръ Гошекъ пустився зъ 12 кавалеристами до Дермендере, села 10 кильом. ôтъ Филипополя, при пôднôжю самыхъ родопскихъ гôръ. Капитанъ Узатисъ мавъ на своѣмъ грунтѣ водный млынъ, при котрôмъ було занятыхъ 25 осôбъ. Въ половинѣ дороги межи Филипополемъ и Дермендере выславъ Гошекъ 4 кавалеристôвъ съ вахмистромъ на передъ, щобы замкнули лѣсъ ôтъ стороны села. Якъ разъ коли гузары до села въѣзжали стрѣтили Узатиса самого одного. Ôнъ першій заговоривъ до вахмистра: „Что же ты здесь галубчикъ?“ Вахмистръ замѣсть схопити Узатиса ôтповѣвъ: „Маю приказъ зъ села никого не выпускати“. На тоє Узатисъ совсѣмъ спокôйно: „А то для чого?“ Вахмистръ ôтказавъ: „Мадамъ Скобелева убита.“ По тыхъ словахъ Узатисъ вытягнувъ зъ пôдъ плаща револьверъ и стрѣливъ собѣ въ ротъ. Ледво ôнъ упавъ, патроль побачила неподалеко якогось чоловѣка, котрый зъ револьвера до неи цѣливъ. Пôдофицеръ бувшій при патроли кинувся на него и зарубавъ. Головный ôтдѣлъ учувши стрѣлы прилетѣвъ гальопомъ, але заставъ Узатиса вже конаючого. Пôслано по лѣкаря, але Узатисъ умеръ, нѣмъ прибувъ лѣкарь. Ôттакъ зацерновано млынъ. Тутъ застали двохъ чоловѣкôвъ, котрѝ въ сухихъ тôлько що надягненыхъ сорочкахъ лежали. Одинъ єще защѣплювавъ собѣ сорочку. Въ млынѣ знайдено скинену одѣжь покровавлену и оружье. Сконстатовано, що генералова Скобелева мала съ собою 2000 турецкихъ золотыхъ лиръ и надъ 1600 рублѣвъ паперами (всего около 30.000 зр. а. в.) До сеи поры не ôтнайдено зъ тыхъ грошій ничого. Про саму особу капитана Узатиса и єго ôтношеня до родины Скобелевои була вже въ минувшôмъ числѣ нашои часописи згадка.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ Всч. О. Теодоръ Величковскій на прих. Вишневъ.

Презенту получивъ Всч. О. Як. Подляшецкій на прих. Добряны.

Въ пропозицію принятый на кап. *Молоткôвъ* Всч. О. Левъ Авдыковичъ.

Душпастырскѝ посады получили Всч. ОО.: Мелетій Недельскій сотруд. въ Братышевѣ; Алекс. Мудрикъ префектуру закристіи при святоюрскôмъ соборѣ въ Львовѣ; Іеромонахъ Атаназій Максимовичъ сотр. въ Глибоцѣ; Теодоръ Дронь зав. Путилова.

Введенѝ въ душпастырство Всч. ОО.: Іосифъ Домбчевскій яко завѣд. Милошовичъ; Евгеній Шухевичъ яко сотр. въ Березовѣ; Мих. Руденьскій яко завѣд. Банѣ березôвскои.

Увôльненье ôтъ испыта конкурсового получили: Всч. ОО.: Северинъ Литвиновичъ, Григорій Хоминъ, Василій Ткачкевичъ, Стефанъ Левицкій, Николай Лукавецкій.

Личный додатокъ получили: Всч. ОО.: Григорій Левицкій зъ Ходорова, Теодоръ Нестайко, Модестъ Дембицкій.

Зъ епархіи Перемыскои.

Презенту получивъ Всч. О. Петро Воляньскій зъ Татарынова на пар. Бѣличъ дек. Дрогобыцкого.

Увôльненье ôтъ испыту конкурсового получивъ: Всч. О. Вас. Демчукъ пар. въ Бѣлôй дек. Потел.

Личный додатокъ на дальшій три лѣта по 100 зр. получили: Всч. ОО. Іоанъ Дурькотъ зъ Новои веси дек. Мушинь.; Іоанъ Павловскій пар. въ Башни дек. Любачѣвского.

Въ пропозицію принятѝ: на пар. Старево дек. Мостиского Всч. ОО.: I. Емил. Горницкій, II. Михаилъ Ольшаньскій, III. Емиліанъ Крыницкій; дальше Емил. Менциньскій, Іоанъ Отто, Василій Мацюракъ, Антоній Бачиньскій, Александеръ Грушкевичъ, Апол. Менциньскій.

Упокоився дня 22. Червня с. р. Всч. О. Иляріонъ Ильницкій, парохъ въ Сѣлци дек. Мокряньского въ 70 роцѣ жизни а 45 р. священьства. — Вѣчная Єму память!

Ôтозва

до рускихъ выборцѣвъ у Снятынѣ!

Незадовго маютъ ôтбутися выборы до рады громадскои. Понеже до теперь выбирано такихъ людій, котрѝ не то, щобы щось помочи, але єще зашкодити старалися громадѣ, — для того постановили мы перестерегчи рускихъ выборцѣвъ и показати имъ дорогу, котрою маютъ поступати, щобы выборы выпали въ користь Русинôвъ. Насамперѣдъ выборцѣ повиннѝ постаратися, щобы до рады выбрати самыхъ Русинôвъ щирыхъ, жичливыхъ громадѣ, бажаючихъ єи добра, розцвѣту и славы, а не выбирати людій, котрѝ радше суть ворогами громадѣ. Ôткликуємось до ч. 45. „Дѣла“, зъ ôтки многоповажнѝ мѣщане могли довѣдатися, якъ н. пр. радный мѣста п. Польончикъ поступає собѣ взглядомъ всего, що руске та якъ публично зъ професорскои катедры промовляє о тыхъ мѣщанахъ, котрѝ єго раднымъ выбрали и котрѝ съ нимъ разомъ засѣдаютъ въ радѣ. Снятыньска громада передъ кôлька роками посѣдала кôлькадесять тысячь въ касѣ — сегодня каса пуста и рôкъ за рокомъ тягары ростутъ. А для чого? — Бо громада выбирає самыхъ тякихъ радныхъ, котрѝ не знаютъ тягарôвъ громадскихъ и при довшôй своѣй господарцѣ моглибы довести мѣсто до страшенной руины. Завзываємо для того всѣхъ ЧЧ. выборцѣвъ-Русинôвъ, щобы крѣпко и однодушно голосы свои ôтдавали на людій честныхъ свого роду а не на уцекинерôвъ зъ 1863. р. та латиньского пробоща, котрѝ все що руске нищатъ и котрѝ ничого доброго для чисто рускои громады снятыньскои не зробили. Остерѣгаємо пп. выборцѣвъ нашихъ, що якъ передъ всякимъ выборомъ такъ и теперь завязався въ мѣстѣ таємный польскій комитетъ, котрый задумує и симъ разомъ агитовати при помочи — горѣвки! Творцѣ того комитету переконанѝ, що „ruski mieszczanin sprzeda za kieliszek horiwki nie tylko glos ale i matkę“... Рускѝ мѣщане повиннѝ съ погордою ôткинути всякѝ честь ихъ ображаючѝ трактаменты келишковѝ а голосовати якъ имъ совѣсть наказує. Маємъ надѣю, що выборцѣ-мѣщане нашѝ станутъ солидарно рука въ руку такъ якъ при послѣдныхъ выборахъ до Рады державнои, за що належится имъ честь и слава!

Подяка.

Неумолима смерть забрала менѣ найлюбезнѣйшу жену Савину зъ Туркевичѣвъ Полеръ, котра по короткôй, а тяжкôй недузѣ уснула въ Бозѣ на дни 9 (21) юлія с. р. Похороны єи ôтбулися 11 (23) с. м.

Въ тôмъ тяжкôмъ горю було єдиною ôтрадою и утѣшеньемъ для тяжко опечаленого мужа и всеи родины сочувствіє оказане имъ зъ стороны щирыхъ людій, котрѝ не щадили труда, щобы ôтдати покойнôй послѣдну прислугу.

За тоє сердечне сочувствіє почитаю собѣ святѣйшимъ довгомъ именемъ своимъ и всеи родины зложити всенародну подяку Впр. оо.: крыл. Ю. Сембратовичу, дек. И. Юркевичу, В. Хойнацкому, Н. Стрельбицкому, I. Лопатыньскому, А. Юркевичу, А. Василевскому и о. Стаккему лат. сотр. при катедр. храмѣ, почт. пп. питомцямъ руского сѣменища, въ особенности же п. Кисилевскому за хорошій спѣвъ при похоронахъ, въ кôнци другамъ, знакомымъ и всѣмъ приспѣвшимъ на той сумный обрядъ и засылаю Имъ щире „Спасибôгъ“!

Едвардъ Полеръ
съ донькою и родиною покôйнои.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Черезъ Администрацію „Дѣла“ прислали: Для Батькôвщины: о. Д. Г. въ Зав. 1 зр. 30 кр.; п. Ольга Г. въ Зав. 1 зр. 30 кр.; о. Иляр. Ал. въ М. 1 зр. 30 кр.; о. Лев. въ Белзци 1 зр. Для Зорѣ: о. Боб. Викт. 1 зр.; п. Вас. П. въ Краковѣ 2 зр.; о. Л. Лев. въ Б. 1 зр.; Для Сіона: о Л. Лев. въ Б. 1 зр. На фотографію Тар. Шевченка: о. А. Л. въ О. 60 кр.

Цѣна збôжа зъ 29. л. липця, Вѣдень: пшениця 10·50—11·50 зр., жито 9·30—9·55 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 29. л. липця 1880

	платятъ (австр. валютою) р. кр.	жадаютъ (австр. валютою) р. кр.
1. Акціи за штуку. (безъ купону)		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	277 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р. (безъ текучого куп.)		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.	91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц 6% ав.	102 —	103 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 50	27 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 42	5 54
„ цѣсарскій	5 47	5 57
Наполеондоръ	9 32	9 42
Пôвимперіялъ	9 60	9 73
Рубель россійскій срѣбный	1 60	1 72
„ „ паперовый	1 22	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 50	58 20
Серебро	99 50	100 50

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручає

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1a Цейлонъ найлучша перлова зр.	2. —	Въ пачкахъ à 4 3/4 кильо netto.
1a великозерниста Куба „	1.90	
1a арабска правдива Мокка „	1.70	
1a найлучша Ява „	1.55	
1a доснонала Ріо „	1.35	
1a найлучша Порторико „	1.70	
1a Ст. Доминго „	1.55	
1a найлучша Сантосъ „	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (2—10)

Ц. к. уприлилеёваный галицкій

АКЦІЙНЫЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

рѣшивъ удѣляти

пожички на добра земскѝ

такожь въ 5% Преміованыхъ Листахъ гипотечныхъ.

Пожички удѣленѝ въ 5% листахъ гипотечныхъ звертаются въ 79 пôврôчныхъ ратахъ.

Пôврочна рата выноситъ 3³/₁₀ % ôтъ капиталу пожичкового.

5% Преміованѝ Листы гипотечнѝ

будутъ выльосованѝ въ протягѣ 40 лѣтъ. Льосованье ôтбуваєся що пôвъ року.

За кождый выльосованый 5% листъ гипот. выплатитъ Банкъ капиталъ
съ премією 10 процентовою
то єсть за 100 зр. а. в. по 110 зр. а. в.

Пожички **въ 6% Листахъ гипотечныхъ** будутъ **якъ доси и на дальше удѣлюватися.**

5% Преміованѝ Листы гипотечнѝ

суть, рôвно якъ 6-процентовѝ, найпригôднѣйшѝ для **умѣщеня капиталу** и можутъ пôсля закона зъ д. 2. липня 1868. Д. з. д. XXXVIII. Ч. 93. бути ужитѝ на умѣщенье капиталôвъ фондовыхъ, на умѣщенье капиталôвъ заведень публичныхъ, пôдъ надзоромъ правительства стоячихъ, на умѣщенье капиталôвъ пупилярныхъ, фидеикомисовыхъ и депозитовыхъ, якъ такожь, въ наслѣдство найвысшого рѣшеня зъ д. 17. грудня 1870, на забезпеченье кавцій супружескихъ войсковыхъ, а по курсѣ гелдовôмъ на кавціи службовѝ и вадія.

Загальна сума въ обѣгу находячихся листôвъ гипотечныхъ не може николи перевысшати суму рôвночасныхъ вѣрительностій гипотечныхъ, не може бути высша надъ двацятиразову суму капиталу акційного, дѣйстно вплаченого.

Купоны платнѝ д. 1. марта и 1. вересня кождого року, якъ такожь листы гипотечнѝ выльосованѝ послѣднёго лютого и послѣднёго серпня кождого року, зъ котрыхъ однѝ и другѝ не пôдлягаютъ ніякому оподаткованю, выплачуютъ безъ всякои ôтшибки:

во Львовѣ, головна каса Банку гипотечного и Филіи тогожь въ **Краковѣ, Чернôвцяхъ и Тернополи**;
въ Вѣдни, канторъ вымѣны банковои низшо-австр. Товариства есконтового;
въ Празѣ, Ческій Union-Банкъ и Ческій Банкъ ескontовый;
въ Бернѣ, Филія Банку Англо-австрійского;
въ Линцу, Банкъ для горѣшнои Австріи и Сольногороду;
въ Берлинѣ, S. Bleichröder;
въ Варшавѣ, Варшавскій Банкъ дисконтовый;
въ Сольногородѣ, Karol Steininger;
въ Грацу, Poldenegg & Czernadak;
въ Трієстѣ, Филія Union-Банку;
въ Бєльску, Bielitz-Bialaer Handels- und Gewerbe-Bank.

(Передрукъ не буде плаченый.) (1—3)

„LA ROYALE BELGE“

Акційне Товариство убезпечень на житье

узнане въ Бельгіи королевскимъ рескриптомъ зъ дня 17 лютого 1853 р. (Дневникъ урядовый зъ дня 22 лютого 1853 ч. 53), **концесіоноване въ монархіи Австрійско-угорскôй дня 21 сѣчня 1874 р.**

Капиталъ Акційный Товариства выноситъ франкôвъ		3,000.000
„ резервовый съ днемъ 31/XII 1879	„	5,481.943·89
Загальный капиталъ гваранційный франкôвъ		8,481.943·89

Головна Репрезентація для Австріи въ Вѣдни IX. Kolingasse, 10.

Низше пôдписаный має честь завѣдомити Почтенну П. Т. Публику, що **одержавъ Генеральну Агенцію для Галичины & Буковины** ôтъ Тов. „La Royale Belge“, котре то Товариство, якъ звѣстно, убезпечує пôдъ найкористнѣйшими условіями и въ рôжныхъ комбинаціяхъ, а убезпеченѝ капиталы выплачує въ случаю шкоды въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Близшихъ выясненъ на ласкавѝ зголошеня удѣляє дуже радо въ всякôмъ часѣ устно чи письменно въ рôжныхъ языкахъ

Генеральный Агентъ для Галичины & Буковины Акційного Товариства Убезпеченъ на житье „La Royale Belge“ въ Бруксели

Юрій гр. Дунинъ Борковскій
Львôвъ, ул. Рейтана, ч. 2. (1—3)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 57. Львôвъ, Середа 23. Липня (4. Серпня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Подорожъ

Е. В. Цѣсаря до Галичины.

Єще цѣлый мѣсяць дѣлитъ насъ ôтъ тои хвилѣ, коли нашь край, наша Галицка Русь повитаєсвого Найяснѣйшого Пана и Монарху на своѣй земли, а вже тая хвиля сталася мовбы теперѣшностію, зайняла всѣ умы и вызвала живу дискусію надъ способомъ торжественного привѣту и надъ его значеньемъ краєвымъ, державнымъ и межинароднымъ. Не тôлько въ краю и въ цѣлôй державѣ, але й за границею живо занимаются подорожію Цѣсаря до Галичины. Се знакъ, що подорожь Цѣсаря маєдалеко бôльше якъ одну краєву вагу. Тôлькожь въ голосахъ о значеню сеи подорожи озвалась така сила фалшивыхъ тонôвъ, що конечно треба ихъ розôбрати, щобы тая фалшива музика часомъ и у насъ гдекого не приглушила.

Найживѣйша дискусія розвелася надъ питаньемъ, чи Русины и Поляки получатся разомъ до спôльного привѣту Цѣсаря, чи може выявится въ тôй хвили межи обома народами антагонизмъ и Русины заманифестуются ôтрубно? Одни запевняютъ, що пôдчасъ цѣсарскои подорожи не обявится ніякій антагонизмъ межи Поляками а Русинами, бо обѣ народности получилися спôльно до торжественного привѣту, а въ краєвôмъ комитетѣ въ тôй цѣли установленôмъ побôчь Полякôвъ засѣдаєдвохъ знаменитыхъ достойникôвъ рускои народности, Еп. Сил. Сембратовичь и Еп. Ступницкій. Другі часописи указуютъ, що Русины рѣшили ôтрубно заманифестоватися и въ тôй цѣли выбрали вже свôй комитетъ, котрый буде руководити манифестаціею Русинôвъ въ цѣлôмъ краю и постараєся, щобы рускій народъ яко такій достойно и торжественно привитавъ и угостивъ свого Монарху. Озвались єще и третѣ голосы и почали вызыскувати и розжарювати антагонизмъ межи Русинами а Поляками що до прійнятя Цѣсаря въ тôй цѣли, щобы тую подорожь унеможливити, якъ бы на знакъ, що єсть партія (централистична), котрôй не на руку ся подорожь. Тіижь самі голосы почали розносити вѣстку, що Цѣсарь тôлько тогды ôтвѣдаєГаличину, єсли межи Русинами а Поляками не буде ніякого антагонизму, с. є. єсли Поляки и Русины получатся спôльно до торжественного прійнятя, въ противнôмъ же случаю малабы подорожь бути залишеною. Одна газета опираючись на тôй мѣщанинѣ публицистичныхъ гадокъ признаюча сама єще недавно, що Русины повинні осôбно выступити и яко народъ заманифестоватися при торжественнôмъ прійнятю Цѣсаря, звинула наразъ тую хоругвь и даєрозумѣти, що Русины за цѣну побôльшеня комитету кр. Выдѣломъ устаповленого кôлькома членами зъ помежи рускихъ послôвъ, готовѣ залишили ôтрубну манифестацію. До всѣхъ тыхъ такъ рôжнородныхъ голосôвъ замѣшались єще и выводы о политично-державнôмъ значеню цѣсарскои подорожи, такъ що остаточно цѣла справа замѣсть выяснитись єще бôльше затемнилася. Розъяснѣможь тую темряву и поставмо пытанье по можности ясно. Яка може бути цѣль цѣсарскои подорожи до Галичины? Не иншa, якъ ôтвѣдати одинъ зъ найбôльшихъ а давно вже не ôтвѣдуваныхъ краѣвъ коронныхъ и безпосередно приглянутись его теперѣшному станови. Цѣлій политичныхъ тая подорожь безпосередно не може мати ніякихъ, а то ани на внѣ ани на внутръ, по тôй простôй причинѣ, що внутрѣшный устрôй державы почиваєна системѣ конституційнôй и всяка змѣна внутрѣшно-державнои политики муситъ опиратися на спôвудѣлѣ всѣхъ конституційныхъ факторôвъ. Тожь само и на внѣ не маєся подорожь ніякихъ цѣлій политичныхъ такъ якъ Австрія власне якъ найбôльше стараєся удержати миръ межи всѣма державами и далеко стоитъ ôтъ всякихъ агресивныхъ плянôвъ. Такъ отже цѣсарска подорожь до Галичины не єсть ніякою державною акцією политичною ани на внутръ ани на внѣ. Тымъ самымъ поясняєся и спосôбъ, въ якій нашь край маєвитати Цѣсаря. Не соймъ краєвый съ своими послами яко конституційными заступниками краю, ани якій небудь партіи политичній маютъ выключне право витати Цѣсаря, але цѣлый край, такъ якъ ôнъ єсть, и оба народы такъ якъ они заселюютъ Галичину, Русины и Поляки маютъ витати свого Монарху. Самъ фактъ, що въ краю жіє два ôтрубній и самостôйній народы поясняє, для чого кождый зъ тыхъ народôвъ самъ про себе маєне тôлько право але й обовязокъ витати Цѣсаря на своѣй земли и всякій выводы, будьтобы въ ôтрубнôмъ выступленю обохъ народôвъ передъ лицемъ Цѣсаря бувъ якійсь демонстраційный антагонизмъ, не суть ничимъ иншимъ якъ тôлько каламученьемъ чистои воды. Чижь Коронѣ невѣдомо и безъ подорожи до Галичины, що въ нашôмъ краю жіє два народы, зъ котрыхъ кождый хоче свобôдно жити и розвиватись пôдъ конституційнымъ правленьемъ Габсбурскои Династіи? Чижь доперва зъ причины цѣсарского пріѣзду выявилобыся, що Русины не хочутъ бути Поляками, а Поляки Русинами? Чижь теперь доперва сталобы звѣстнымъ, що Русины добиваются своихъ правъ народныхъ, и чи можна припускати, що Цѣсарь, котрого санкціи завдячуютъ Русины свои найдорожшій права конституційній, не хотѣвбы бачити, що Русины хочь осôбно ôтъ Полякôвъ, бо яко осôбный и самостôйный и въ Австріи узнаный народъ, але такъ якъ и польскій народъ съ одушевленьемъ витаютъ свого Монарху, за котрого добро почавши ôтъ 1848 р. ажь до босній-скихъ и герцеговиньскихъ подвигôвъ радо ôтдавали не тôлько своє майно але и своє житье? И чижь не булобы се що найменше анормально, колибы не два короною и конституційными законами узнанѣ и хоронені народы, але лише одинъ народъ витавъ Цѣсаря и чи можна жадати ôтъ Русинôвъ, щобы они зреклися сего найдорожшого права яко народъ повитати на своѣй земли свого Найдостойнѣйшого Гостя?

Кто говоритъ о антагонизмѣ въ прійнятю Цѣсаря Русинами и Поляками, сей пôдсуваєодному зъ тыхъ народôвъ замѣръ усунути другій народъ зъ передъ лиця Цѣсаря. Признаємо, що не тôлько въ польскихъ, именно всхôдногалицкихъ дневникахъ, але й въ дотеперѣшнôмъ поступованю краєвого Выдѣлу, а взглядно сойму, пробиваєся замѣръ, о скôлько можна закрыти Русинôвъ передъ лицемъ Цѣсаря, а зъ другои стороны не допустити, щобы Русины осôбно яко народъ привитали Цѣсаря. Чи однакожь таке поступованье дасться погодити съ политичнымъ тактомъ, о тôмъ наевно можна сомнѣватися. Представити Галичину передъ Цѣсаремъ яко вповнѣ сполонизовану, не тôлько съ польскими урядами и школами, але навѣть въ польскôй одежѣ, замкнути уста рускому народови въ хвилѣ витаня Цѣсаря, выкрислити Русинôвъ яко народъ зъ привѣтнои програмы — сежь значилобы дати Нашому Цѣсареви найлучшій, до неба вопіющій доказъ, яку заплату одержавъ рускій народъ за свою непохибну, столѣтною исторіею свѣтло доказану вѣрнôсть для Габсбурскои Династіи. Таке поступованье власне моглобы надати цѣсарскôй подорожи характеръ политичный, бо ніякъ не можемо припустити, щобы нашь Цѣсарь мôгъ не замѣтити неприсутности репрезентантôвъ рускаго народа, що такъ одушевленно и торжественно витавъ Єго на тôй самôй земли р. 1851, — и не поспытавъ, зъ чіеи вины замкнено уста рускому народови въ такъ торжественнôй хвили.

Тожь думаємо, що тôлько припущенье рускаго народа до участи въ прійнятю Цѣсаря черезъ репрезентантôвъ рускаго народа, рускій депутаціи и рускій товариства — може усунути всѣ обавы о свѣтлôсть, единодушнôсть и торжественну повагу привѣту Цѣсаря въ нашôмъ краю. Сему не зараджено черезъ покликанье двохъ рускихъ епископôвъ до комитету зложеного зъ иниціятивы кр. Выдѣлу а взглядно сойму а то зъ тои причины, що симъ достойникамъ церкви рускои вже яко такимъ належится мѣстце при прійнятю Цѣсаря черезъ край, що дальше соймъ єсть вправдѣ тѣломъ репрезентаційнымъ краю въ справахъ конституцією ему зазначеныхъ, але не единымъ выключнымъ заступникомъ краю, именно же въ хвили, коли Цѣсарь навѣщує не соймъ але цѣлый край и радъ побачити єго въ повнôмъ свѣтлѣ, съ цѣлымъ єго житьемъ и бутьемъ. Рускій народъ повиненъ заманифестоватися въ повнôмъ своѣмъ народнôмъ житю, а не лише яко обрядомъ ôтмѣнна частина галицкои людности и яко господарь на своѣй земли повитати свого Монарху. Зъ другои стороны не думаємо посуватись ажь до тои крайности, высказанои нашимъ Вп. дописувателемъ зъ Хотима, щобы рускій комитетъ наклонивъ нашихъ Епископôвъ усупутись зъ комитету кр. Выдѣломъ покликаного. Рускій епископы вôйшли до сего комитету не зъ выбору рускаго народа и ихъ задача передовсѣмъ заступати руске духовеньство. Можна жалѣти надъ тымъ, що до сего комитету не покликано рускихъ послôвъ, однакожь надъ досяглостію сего поступованя сойму а взглядно кр. Выдѣлу повинній застановитись самі Поляки и поставити собѣ пытанье: чи добре заманифестуєся наша соймова репрезентація передъ Цѣсаремъ, єсли наглядно докаже, що посередъ неи нема мѣстця дла рускаго посла и що краєва репрезентація замыкаєуста рускому народови передъ Цѣсаремъ? Таке поступованье єще съ тымъ бôльшою силою доказуєпотребу, щобы Русины по можности самі мимо краєвои репрезентаціи подумали, якъ привитати и угостити Цѣсаря. Що наше прійнятье не може выпасти такъ выставно, якъ по другôй сторонѣ, се поясняєся тымъ, що фонды краєвѣ, въ котрыхъ суть тожь само грошѣ рускаго народа, призначенѣ на прійпятье Цѣсаря, находятся не въ нашихъ рукахъ, але въ рукахъ другои стороны. Маємо повне право жадати, щобы комитетъ Выдѣлу краєвого устроюючи торжественне прійнятье памятавъ, що розпоряжаєтакожь рускими грôшми и що задля того своимъ манифестаціямъ не може надавати выключно польскій характеръ. Русины витаючи свого Монарху можутъ численностію заступникôвъ своихъ товариствъ и своихъ депутацій, сердечностію и свѣтлостію привѣту на случай, колибы Цѣсарь ôтвѣдавъ основаный Нимъ рускій „Дôмъ Народный“, заявити свою вдячнôсть и привязанôсть для свого Монархи. Се буде привѣтъ достойный руского народа. Тожь рускій комитетъ повиненъ вчасно постаратися, щобы манифестація руского народа ôтбулася якъ можь величаво, поважно и свѣтло. Се правда, що програма прійнятя Цѣсаря въ краю уложена безъ насъ, єсли однакожь зъ тои причины манифестація руского народа мала бути обмеженою, або й ударемненою, тогды певно отвѣчальнôсть не спаде на Русинôвъ.

„Економична“ пожичка!

IV.

Въ попередныхъ статіяхъ показали мы, що желѣзницѣ, навѣть дотеперѣшнѣ, а не то новопроєктованѣ, не причиняются до пôднесеня добробыту нашого народа, що мимо тыхъ желѣзниць упадаєкрай, упадаютъ селяне, мѣщаны, ремѣсники, а богатѣютъ тôлько жиды именно черезъ тое, що держачи въ своѣмъ монополю майже всю торговлю они тôлько одні тягнутъ зыски зъ „дешевыхъ и скорыхъ средствъ комуникаційныхъ“, въ „дешевого и скорого обороту“ краєвыми и заграничными товарами. Дальше показали мы, що въ нашôмъ краю не сотворено навѣть найконечнѣйшихъ условій розвою краєвого ремѣсництва и промыслу, черезъ що желѣзницѣ тôлько помагаютъ добивати нашѣ краєвѣ ремесла и краєвый промыслъ засыпуючи нашь край заграничными продуктами, съ котрыми нашѣ краєвѣ продукта при теперѣшнôмъ нужденнôмъ станѣ краєвои продукціи ніякъ не можутъ выдержати конкуренціи, — що наконець при дотеперѣшнôй господарцѣ краєвôй желѣзницѣ по бôльшôй части служатъ лише експлоатації (вызыскуваню) краю черезъ заграницю.

Чомужь побиваются не тôлько нашѣ краєвѣ „економисты“ Dz. Pol. и Gaz. Nar. але й многѣ послы такъ горячо за будовою новыхъ желѣзниць та до того єще коштомъ краю и поодинокихъ повѣтôвъ? Можна се приписати поверховности погляду и тôй „шляхотнôй“ навычцѣ нашихъ великихъ господарѣвъ за пожиченѣ грошѣ братися до великихъ предпріємствъ не тôлько ризиковныхъ але й ихъ господарству не ôтповѣдныхъ. Тôлькожь въ тôмъ случаю повинно було правительственне предложенье о трансверзальнôй желѣзницѣ остерегчи нашихъ „предпріємцѣвъ“ передъ сею запопадливостію за новыми желѣзницями. Передовсѣмъ пôднесло правительство въ своѣмъ комуникатѣ до сойму, що проєктованѣ желѣзницѣ, а именно трансверзальна желѣзница не даютъ найменшои поруки своеи рентовности. По друге, правительство пôдноситъ будову трансверзальнои желѣзницѣ головно зъ стратегичныхъ взглядôвъ, а по трете мимо сего выключно державного интересу центральне правительство ухиляєся ôтъ будовы сеи желѣзницѣ зô взглядôвъ финансовыхъ. Тожь слѣдуєлише зôбрати разомъ тіи три моменты, щобы

мати певну пôставу рѣшитись, чи край може чи не може ѓратися за ѓудову сеи желѣзницѣ. Єсли желѣзниця не маѥ условій рентовности, то рѣчь ясна, що и ѥи економична потреѓа дуже сомнительна; єсли желѣзниця потрѣѓна зъ стратегичныхъ взглядôвъ, то очевидно єсть тутъ интересъ загально-державный, а не спеціяльно краєвый и держава а не край повинна ѓратися за ѥи ѓудову; єслижь мимо сего державного интересу держава не хоче ѓудувати сеи желѣзницѣ, а то зô взгляду на финансы, то о скôлькожь менше интересу и користи може мати край въ ѓудовѣ желѣзницѣ нерентовнои и ѓôльше милитарнои якъ торговельнои, — край, котрый финансово стоитъ найгôрше зъ всѣхъ краєвъ Австріи? Чижь при такôмъ станѣ рѣчій може край ѓрати на себе тягаръ, котрого держава на собѣ не може перенести?

Тожь, якъ сказано, треба тôлько руководитись правилами здоровои логики, щоѓы зрозумѣти, скôлько шовинизму, коли не простои недорѣчности, єсть въ тыхъ желѣзно-дорожныхъ проєктахъ яко ремедіяхъ на нашу галицку нужду. Зъ ôткижь наставъ сей шовинизмъ желѣзничій? Предсѣ кôлька день передъ тымъ, нѣмъ затруѓлено у насъ въ велику труѓу „ратунку краю черезъ ѓудову новыхъ желѣзниць“, мали наши шовинисты случайнôсть чути бесѣду пос. Гавзнера о дотеперѣшныхъ желѣзницяхъ и могли глуѓше застановитись надъ тымъ „великимъ добромъ“. Зъ сеи бесѣды могли ѓули довѣдатись, що нашь край платитъ рôкъ-рôчно на суѓвенціонованье дотеперѣшныхъ желѣзниць 700.000 зр. (зъ загальнои сумы суѓвенційнои для тыхъ желѣзниць 5,824.000), що доходы зъ тыхъ желѣзниць далеко не повертаются въ ѓобро краю, що дотеперѣшни заряды желѣзниць такъ далеко посуваютъ свою старанноѓть о пôднесенье краєвого ремесництва и промыслу, що навѣть кожухи для своеи служѓы и лопаты спроваджуютъ зъ заграницѣ! Єслиѓы отже нашь економичнь шовинисты ѓули хоть троха мали розваги и взгляду на правдивь интереса економичнь нашого краю и на правила логики, тогды певно не посмѣлиѓы такъ голосно славословити новои ѓудовы новыхъ желѣзниць коштомъ краю яко спасеніе краю, а ѓодай ѓулиѓы поспытали себе попереду, якь то користи може мати край и народъ зъ тои ѓудовы.

На кождый случай не думаємо, щоѓы супротивъ досвѣду съ дотеперѣшными желѣзницями и урядово высказаноi оѓавы о нерентовности проєктованыхъ желѣзниць нашь „мужѣ стану“ пересвѣдчилися о потребѣ и користи ѓудовы сихъ желѣзниць слѣдуючимъ дуже переконуючимъ аргументомъ Dz. Pol.: „potrzeba tych trzech duktów kolejowych jest tak powszechnie uznaną (sic), że snadnie pominąć możemy wszystko, co za nimi przemawia“!

Однакожь мимо сего всего не хочемо припускати, щоѓы нашь „мужѣ стану“ а съ ними разомъ такъ практичнь редакторы Gaz. Nar. и Dzien. Pol. унеслися наразъ тымъ желѣзничимъ шовинизмомъ задля одного шляхотного неразуму. Оѓявы сеи послѣднои недуги розвиваются постепенно въ нашôй краєвôй „kołowaciznie, wobec narodu pracą organiczną zwanej“, а не въ неожиданыхъ выскокахъ. Слѣдуѥ тôлько приглянутись цѣлôй справѣ, якъ она розвивалась. Коли ѥще справа трансверзальноi желѣзницѣ обговорювалась въ Вѣдни, никому не снилося ѓудувати ѥи коштомъ краю, а ѥще менше представляти ѥи ѓудову яко лѣкъ на краєву нужду, хоть въ ту пору нужда доходила ажь до голодовои смерти. Противно, тогды удалась депутація до Вѣдня, щоѓы за вплывомъ короны наклонити министерство до ѓудовы желѣзницѣ коштомъ державы. Сей замѣръ не удався мимо стратегичноi важности трансверзальноi линіи, за тоєжь могли гдеякь члены ѓлизше познакомитися съ членами бельгійского товариства, котре уѓѣгалось и доси уѓѣгаєся о ѓудову сеи желѣзницѣ. Колижь отворено соймъ и правительство заявило, що не думаѥ ѓудувати сеи желѣзницѣ задля финансовыхъ взглядôвъ, именножь зъ тои причины, що бельгійске товариство жадаѥ безплатного уступленя грунтôвъ пôдъ желѣзницю (а взглядно вывлащеня сихъ грунтôвъ и устроєня доѣздôвъ до желѣзницѣ коштомъ державы), тогды наразъ Gaz. Nar. и Dzien. Pol., що то ѥще день передъ тымъ ломали собѣ головы надъ способомъ покрытя недоборôвъ краєвыхъ, черезъ нôчь выдумали цѣлу програму не тôлько, якъ покрыти недоборы, але й якъ спасти край зъ упадку. „Економична пожичка“ и ѓудова желѣзниць — се спасеніе краю! Край повиненъ затягнути 10-міліонову пожичку, зъ того дати два міліоны яко безповоротну суѓвенцію на ѓудову желѣзницѣ, выкупити (вывластити) 2643 моргôвъ и поробити своимъ коштомъ доѣзды до желѣзницѣ. Съ такимъ пляномъ выступивъ Dzien. Pol. выводячи дальше, що тыми двома міліонами выкинеными зъ народнои кишенѣ притягнемо до краю ажь 60 міліонôвъ чужихъ капиталôвъ! Заѓувъ однакожь пояснити, що тыхъ 60 міліонôвъ маѥ ѓути закладовымъ капиталомъ, зъ котрого зыски вразъ съ двома „краєвыми“ міліонами повандруютъ въ кишенѣ заграничныхъ капиталистôвъ. Єще лучше стала адвокатувати Gaz. Nar. въ користь бельгійского товариства. Она почала доказувати, що вже не тôлько край, але навѣть поодинокь повѣты, черезъ котрь ѓуде переходити желѣзниця, маютъ ôѓôвязокъ ѓезплатно ôтступити бельгійскому міліоновому товариству грунта пôдъ ѓудову желѣзницѣ и поѓудовати доѣзды до стацій! Шпекуляційне товариство бельгійскихъ капиталистôвъ ѓуло наразъ представлене сими адвокатами яко товариство гуманитарне, що радо пожертвуѥ свои міліоны для ѓобра краю пôдъ однымъ условіемъ, єсли край ѓезплатно ôтступитъ ему 2643 моргôвъ землѣ, построитъ своимъ коштомъ доѣзды и єсли правительство звôльнитъ се товариство ôтъ всякихъ податкôвъ и додаткôвъ до податкôвъ достаточно оплачуваныхъ нашимъ народомъ! Бачте, якъ малесенькои уступки жадало се гуманитарне товариство бельгійскихъ акціонерôвъ. Можна справдѣ думати, що й Gaz. Nar. и Dz. Pol. розжалень такъ ѓезъинтересовнымъ гуманитаризмомъ бельгійского товариства совсѣмъ ѓезплатно и ѓезъ надѣи на якь небудь зыски стали такъ горячо адвокатувати за симъ товариствомъ и спасати край ѓезплатнымъ ôтступленьемъ землѣ, ѓезплатною роѓотою народа и звôльненьемъ ôтъ податкôвъ заграничныхъ шпекулянтôвъ. Що за патріôтичне пожертвованье, що за економичный розумъ Gaz. Nar. и Dz. Pol.! Можнаѓы тутъ приложити слова „Czas-у“ высказань недавно о дѣятельности нашого сойму: „wypadałoby nam poniekąd hamować nasze szlachetne zapędy“. Крakôвскій „Czas“ мôгъ мати тутъ на оцѣ пос. Матковского, котрый съ своими „szlachetnymi zapędami“ загнався ѥще дальше и поставивъ въ соймѣ внесенье: „взываєся правительство, щоѓы не удѣлювало ніякому Товариству концесіи на ѓудову желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына, доки линія Живець-Гусятынъ не ѓуде забезпеченою“. Се невинне внесенье поdане ѓезъ мотивôвъ, а пôдписане ажь 80 послами маѥ свою исторію, котра дуже добре поясняѥ, чи тымъ желѣзничимъ шовинистамъ ходитъ о ѓобро краю чи о яке инше „ѓобро“. Якъ вѣдомо, освѣдчило консорціюмъ желѣзницѣ Кароля-Людвика, що выѓудуѥ желѣзницю зъ Тернополя до Гусятына ѓезъ всякои державнои аѓо краєвои запомоги и помочи своимъ коштомъ. Чомужь зажадавъ пос. Матковскій, щоѓы правительство такъ довго не призволяло на ѓудову сеи желѣзницѣ, якъ довго не ѓуде забезпечена трансверзальна желѣзниця? Чому пôдписало се внесенье ажь 80 послôвъ и для чого ôттакъ прійнято се внесенье яко ухвалу соймову? Якъ сказано, желѣзниця Тернопôль-Гусятынъ може ѓути выѓудованою ѓезъ всякихъ коштôвъ и тягарôвъ зъ стороны краю, а до ѓудовы трансверзальноi желѣзницѣ жадаѥ бельгійске товариство ѓезплатного ôтступленя грунтôвъ, увôльненя ôтъ всякихъ податкôвъ и додаткôвъ ôтъ податкôвъ, ѓудовы доѣздôвъ коштомъ краю, безповоротноi суѓвенціи 2 міліоны и т. д. Якъ ѓачимо, рôжниця тутъ совсѣмъ не малозначна. Але крôмъ того показуєся ѥще, що колиѓы ѓула выѓудована желѣзниця зъ Тернополя до Гусятына, тогды желѣзниця трансверзальна сталаѓыся коли не совсѣмъ злишною, то що найменше дуже проблематичною, а то зъ тои причины, що дорога зъ Гусятына проєктованою желѣзницею трансверзальною до Вѣдня єсть о 976·6 кильометрôвъ довшою ôтъ дороги желѣзницею Кароля Людвика, дорога зъ Гусятына на Станиславôвъ тоюжь трансверзальною желѣзницею до Вроцлавя о 816·6 кильометрôвъ довшою якъ такажь дорога зъ Гусятына до Вроцлавя желѣзницею Кароля Людвика, дорога зъ Гусятына на Станиславôвъ тоюжь трансверзальною желѣзницею до Львова о 222 кильометрôвъ довшою ôтъ дороги зъ Гусятына желѣзницею Кароля Людвика до Львова!

Якъ ѓачимо, конкуренція межи желѣзницею Кароля Людвика а трансверзальною не аѓы яка. Щожь могло приклонити пос. Матковского и всѣхъ тыхъ соймовыхъ послôвъ, що голосували за высше згаданымъ внесеньемъ, на сторону трансверзальноi желѣзницѣ а противъ желѣзницѣ Кароля Людвика? Чи интересъ краю? Тажь желѣзниця Кароля-Людвика не жадаѥ найменшои жертвы ôтъ краю. Для чогожь заказувати сю ѓудову желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына? Не для чого иншого якъ зъ тои причины, що пôсля сеи ѓудовы желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына ѓудова желѣзницѣ трансверзальноi оказуєся злишною. Самъ Dzien. Pol. заѓувши, що недавно такъ горячо славивъ желѣзницю трансверзальну, признавъ въ Ч. 174, що „трансверзальна желѣзниця тягнеся въ своѣй переважнôй а найдорожшôй части сторонами, немаючими до вывозу ни плодôвъ рôльничихъ ни выробôвъ промысловыхъ, ѓо въ тыхъ сторонахъ горы неурожайнь, съ вынищеными лѣсами и ѓезъ всякихъ ѓогацтвъ“. А предсѣ внесенье пос. Матковского прийнято въ соймѣ и желѣзници Кароля Людвика малаѓы ѓути ѓудова линіи зъ Тернополя до Гуеятына доти зѓороненою, поки не настане злишна и економично ѓезвартна желѣзниця трансверзальна! Щожь перехилило вагу въ користь трансверзальноi желѣзницѣ? Не интересъ загалу, не ѓобро краю, але интереса особистй, привата — ся характеристична черта польскои господарки въ нашôмъ краю — *привата найѓрудньйша руководитъ нашими желѣзничими шовинистами*, котрй не маютъ навѣть встыду нынѣ голосити спасительнымъ тое, що вчера ѥще самй узнавали за шкодливе и на ôтворотъ! Що скорумпована львôвска журналистика польска легко надаєся для такихъ маневрôвъ, се може здивувати неоѓôзнаныхъ съ исторiею сеи журналистики, але що соймова ѓôльшôсть ступила на тую дорогу запропащеня найживотнѣйшихъ интересôвъ краю, се найсумнѣйше свѣдоцтво глуѓокого упадку морального верховодячои ѓôльшости соймовои и ѓулаѓы крайна пора, щоѓы наша найвысша автономична репрезентація ѓула вже разъ очищена зъ тыхъ деморализуючихъ елементôвъ.

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Хотима. (*Въ справѣ прийнятя Е. В. Цѣсаря въ Галицкôй Руси.*)

„Майте Вы, Поляки, свою Польщу,
а намъ наша Русь нехай остаєся!“

Слова повставшого народу рускаго правительству польскому въ 17 вѣцъ.

Якъ вычиталисьмо въ 54 Ч. „Дѣла“, запрошено до комитету покликаного выдѣломъ краєвымъ до прийнятя Цѣсаря зъ Русинôвъ лишь Впр. епископôвъ Ступницкого и Сильвестра Семѓратовича.

Позаякъ всѣ Поляки, жіючй въ Галицкôй Руси, все и всюда стараются представити, що мы Русины яко народъ ѓабарство ѓезплатного ôтступленя грунтôвъ, увôльненя ôтъ всякихъ податкôвъ и додаткôвъ ôтъ податкôвъ, ѓудовы доѣздôвъ коштомъ краю, безповоротноi суѓвенціи 2 міліоны и т. д. Якъ ѓачимо, рôжниця тутъ совсѣмъ не малозначна. Але крôмъ того показуєся ѥще, що колиѓы ѓула выѓудована желѣзниця зъ Тернополя до Гусятына, тогды желѣзниця трансверзальна сталаѓыся коли не совсѣмъ злишною, то що найменше дуже проблематичною, а то зъ тои причины, що дорога зъ Гусятына проєктованою желѣзницею трансверзальною до Вѣдня єсть о 976·6 кильометрôвъ довшою ôтъ дороги желѣзницею Кароля Людвика, дорога зъ Гусятына на Станиславôвъ тоюжь трансверзальною желѣзницею до Вроцлавя о 816·6 кильометрôвъ довшою якъ такажь дорога зъ Гусятына до Вроцлавя желѣзницею Кароля Людвика, дорога зъ Гусятына на Станиславôвъ тоюжь трансверзальною желѣзницею до Львова о 222 кильометрôвъ довшою ôтъ дороги зъ Гусятына желѣзницею Кароля Людвика до Львова!

Якъ ѓачимо, конкуренція межи желѣзницею Кароля Людвика а трансверзальною не аѓы яка. Щожь могло приклонити пос. Матковского и всѣхъ тыхъ соймовыхъ послôвъ, що голосували за высше згаданымъ внесеньемъ, на сторону трансверзальноi желѣзницѣ а противъ желѣзницѣ Кароля Людвика? Чи интересъ краю? Тажь желѣзниця Кароля-Людвика не жадаѥ найменшои жертвы ôтъ краю. Для чогожь заказувати сю ѓудову желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына? Не для чого иншого якъ зъ тои причины, що пôсля сеи ѓудовы желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына ѓудова желѣзницѣ трансверзальноi оказуєся злишною. Самъ Dzien. Pol. заѓувши, що недавно такъ горячо славивъ желѣзницю трансверзальну, признавъ въ Ч. 174, що „трансверзальна желѣзниця тягнеся въ своѣй переважнôй а найдорожшôй части сторонами, немаючими до вывозу ни плодôвъ рôльничихъ ни выробôвъ промысловыхъ, ѓо въ тыхъ сторонахъ горы неурожайнь, съ вынищеными лѣсами и ѓезъ всякихъ ѓогацтвъ“. А предсѣ внесенье пос. Матковского прийнято въ соймѣ и желѣзници Кароля Людвика малаѓы ѓути ѓудова линіи зъ Тернополя до Гуеятына доти зѓороненою, поки не настане злишна и економично ѓезвартна желѣзниця трансверзальна! Щожь перехилило вагу въ користь трансверзальноi желѣзницѣ? Не интересъ загалу, не ѓобро краю, але интереса особистй, привата — ся характеристична черта польскои господарки въ нашôмъ краю — *привата найѓрудньйша руководитъ нашими желѣзничими шовинистами*, котрй не маютъ навѣть встыду нынѣ голосити спасительнымъ тое, що вчера ѥще самй узнавали за шкодливе и на ôтворотъ! Що скорумпована львôвска журналистика польска легко надаєся для такихъ маневрôвъ, се може здивувати неоѓôзнаныхъ съ исторiею сеи журналистики, але що соймова ѓôльшôсть ступила на тую дорогу запропащеня найживотнѣйшихъ интересôвъ краю, се найсумнѣйше свѣдоцтво глуѓокого упадку морального верховодячои ѓôльшости соймовои и ѓулаѓы крайна пора, щоѓы наша найвысша автономична репрезентація ѓула вже разъ очищена зъ тыхъ деморализуючихъ елементôвъ.

ючій о свôй самостôйный розвôй перестали вже существовати, и понеже нашому краєви силомôць накидаютъ характеръ польскій мимо живыхъ неустаючихъ протестôвъ зъ стороны Русинôвъ, про тоѥ думаємо, що теперь лучаєся ѓобра пора, щоѓы мы Русины заявились передъ Є. В. Цѣсаремъ яко жіючій народъ и що мы не идентификуємося съ Поляками въ ніякôмъ взглядѣ а найменше въ политичнôмъ, и що мы ѓажаємо розвиватися пôдъ его опѣкунчимъ крыломъ тымъ, чимъ намъ Богъ судивъ, т. є. Русинами.

Належалоѓы про тоѥ, щоѓы Львôвскій Русины занялися якъ найскорше и найенергичнѣйше принятьемъ Цѣсаря ôтъ имени Русинôвъ.

Треба доконче, щоѓы Львôвскихъ Русинôвъ пôдперли въ тôмъ взглядѣ усѣма силами всѣ Русины зъ всѣхъ сторôнъ Галичины и на покликъ комитету рускаго до прийнятя Цѣсаря чимъ скорше спѣшили съ грошевыми ѓодай скромными жертвами, на якй кого старчити може. Кто не маѥ очій закрытыхъ, той знаѥ, що насъ галицкихъ Русинôвъ ôтъ довгихъ вѣкôвъ такъ матеріяльно придоптано, що мы не можемо мѣрятися маєтково съ польскими дѣдичами и жидôвскими капиталистами на Галицкôй Руси. Для того принятье Цѣсаря зъ стороны Русинôвъ малоѓы вправдѣ ѓути торжественне, величаве, — але не получене съ надмѣрными коштами. Нашй институціи „Дôмъ Народный“ и Ставропигія повинна прійти въ помôчь загалу Русинôвъ своими засобами матеріяльными. Слѣдовалоѓы такожь, щоѓы комитетъ рускій завôзвавъ Русинôвъ зъ всѣхъ сторôнъ Галичины въ означеный часъ явитись во Львовѣ, щоѓы привитати Є. В. Цѣсаря въ имени рускаго народа.

Въ кôнци слѣдовалоѓы, щоѓы рускій комитетъ наклонивъ нашихъ рускихъ епископôвъ Впр. Іоана Ступницкого и Впр. Сильвестра Семѓратовича, щоѓы они яко Русины ухилилися ôтъ удѣлу въ высше згаданôмъ комитетѣ покликанôмъ выдѣломъ краєвымъ имовѣрно лише для того, щоѓы рускій народъ представити въ очахъ Є. В. Цѣсаря лише яко ѓрядовый ôттѣнокъ польского народа „державного“. Якъ довго нашй найсправедливѣйшй жаданя несповненй а ногами допталй, якъ довго дотеперѣшный для Русинôвъ невыносимый станъ нашого краю не змѣненый, такъ довго не можемо мы Русины инакше дѣлати и передъ лицемъ Є. В. Цѣсаря закрывати сего сумного положеня. Не наша въ тôмъ вина, а вина тыхъ, що довели насъ до такого стану въ нашôмъ краю, а теперь хотѣлиѓы закрыти передъ лицемъ Є. В. Цѣсаря овочи своихъ власныхъ трудôвъ вымѣреныхъ на ѓогибель Русинôвъ.

Выпадаѥ намъ лишь повторити слова народа рускаго, котрыми ôтповѣвъ повставшій народъ Полякамъ въ часахъ Хмельниччины: „Майте вы, Поляки собѣ свою Польщу, а намъ нехай наша Русь остаєся“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Пôзнѣйшй вѣсти про нещасливу для Англичанъ битву пôдъ Кандагаромъ въ Афганистанѣ успокоили трохи Англичанъ, понеже показалося, що першй депешѣ пересадно подали страты англійского войска. На всякій однако случай страты Англичанъ великй именно ôтъ сильнои и добре веденои непріятельскои артилеріи. Англичане стратили двѣ каноны, котрй дôсталися въ руки побѣдникôвъ. Войска англійскй зъ многихъ сторôнъ наплываютъ до Кандагару, щоѓы тамъ сконцентроваными силами стояти крѣпко на поготовю передъ дальшими евентуальностями. Не тôлько войска пробуваючй въ Афганистанѣ, але и зъ Индій а навѣть зъ самои Англіи маютъ прибути въ помôчь до Кандагару. Кромѣ войска въ Кандагарѣ маѥ находитись въ Афганистанѣ всѣхъ англійскихъ войскъ 44.000 людій, а именно: въ Кабули и окрузѣ 20.000, въ просмыку Кеибъ 16.000, въ долинѣ Курумъ 8000. Генералъ Бурровъ въ Кандагарѣ мавъ передъ нападомъ Еюбъ хана ѓôльше-менше 3000 людій. Въ битвѣ мало

упасти до 2000 людій. Tagblatt-ови телеграфуютъ зъ Лондону, що Еюбъ ханъ мавъ при собѣ россійскихъ войсковыхъ дорадниковъ. Англійска печать обговорює въ загалѣ справу афганьску дуже повздержно и однодушно высказуе конечность дальше вести войну съ цѣлою енергією доти, поки Англія повнои сатисфакціи не добуде. Вѣсть о несподѣваномъ нещастю подъ Кандагаромъ страшно велике зробила впечатлѣнье на Индіяхъ. Вицекороль индійскій скликавъ заразъ достойниковъ на нараду и завозвавъ телеграфомъ губернаторовъ, щобы тіижь якъ найскорше надослали списъ диспозиційныхъ войскъ. Зъ Индій маютъ отойти въ помочь генералови Буррови до Кандагару двѣ сильнѣ бригады артилеріи и кавалеріи.

Въ министерствѣ англійскомъ выявилося непорозумѣнье зъ причины билю о ирляндскихъ фермерахъ. Зъ тои причины министерство стратило вже трехъ членовъ. Теперь жежь питанье всходне подѣлило габинетъ зновъ на два сторонництва. Одно припускае войну противъ Турціи и на его чолѣ стоитъ Глядстонъ, друге, котрого шефомъ есть Бригтъ, думае, що для удержаня теперѣшного либерального габинету мирна политика есть необходима. Поки всѣ европейскѣ державы будутъ згодно дѣлати, доти еще габинетъ англійскій не розпадеся, але на случай дальшого рѣшучого опору Турціи, а въ наслѣдство того на случай можливыхъ заколотовъ межи европейскими державами, Англія мусѣлабы при непевнои помочи Россіи присиловати Турцію до послушеньства и тогды такои непопулярнои войны либеральне нынѣшне министерство Глядстона не пережилобы.

Телеграмъ зъ Лондона подъ днемъ 2. серпня доноситъ, що Глядстонъ занедужавъ.

Туреччина. Турція зробила своє — дала отповѣдь на колективну ноту и жде дальшихъ крокувъ державъ европейскихъ. Демонстрація фльотъ не перелякала ни дуже. Она пересвѣдчена, що отъ демонстраціи фльотъ до дѣйстного ужитя насилія еще далеко. Впрочемъ колибы навѣть прійшло до насильныхъ мѣръ противъ Турціи, то она пересвѣдчена, що тое насильне дѣланье державъ не буде згодне, та що она буде мати своихъ союзниковъ. Тымчасомъ поки що Порта чинитъ приготованя до войны съ Грецією, концентруе войска въ Тесаліи и Епирѣ такъ що може довшій часъ сильно опиратися. Въ питаню чорногорскомъ есть она больше уступчива, якъ въ питаню греческомъ. Съ отповѣдію ни на колективну ноту въ справѣ чорногорскій кто знае, чи й не згодятся въ основѣ державы, то тогды, якъ гдеякѣ газеты припускаютъ, навѣть она сама выслалабы два кораблѣ демонстраційнѣ противъ Чорногоры. Въ питаню же греческомъ Порта упертѣйша, божь ту и больше болючу ампутацію державы ни готуютъ. Найновѣйшѣ вѣдомости зъ Берлина голосятъ, що Бисмаркъ предложивъ державамъ еще одну конференцію державъ надъ отповѣдію Порты въ питаню греческомъ — то значитъ, що Бисмаркъ хоче проволочи справу. Колибы така конференція дѣйстно мала збратися, то переговоры съ Портою протягнулибыся, якъ гдеякѣ удержуютъ, ажь до весны. Впрочемъ и англійскій габинетъ Глядстона по нещастю постигшомъ англійскѣ войска въ Афганистанѣ много спустивъ зъ тону а Франція занята домашными справами все що разъ больше отклоняется отъ якои нибудь чинноі политики на всходѣ.

Сербія. Вѣденьскѣ газеты розпустили новѣйшими часами вѣсти, що Сербія мобилизуеся, ба навѣть, що тая мобилизація вымѣрена противъ Болгаріи. Телеграмъ зъ Бѣлграду до вѣденьского Parlamentär дементуе рѣшучо подобнѣ поголоски. Противно, въ Бѣлгородѣ пробуваe теперь вицепрезидентъ болгарского збору Сукнаровъ, котрый, якъ кажутъ, стараеся привести въ дѣло вспольну зачѣпно-отпорну угоду межи Сербією и Болгарією на той случай, колибы прійшло до полученя всходнои Румеліи съ Болгарією, а не можнабы уникнути войны. Сукнаровъ маe яко бувшій ученикъ бѣлгородскои школы звязи съ сербскою омладиною, тожь може бути, що Ристичъ присилованый „публичнымъ мнѣніемъ“ прихилится до жаданъ Болгаріи.

Франція. Сими днями отбувалися въ Франціи доповняючѣ выборы до радъ генеральныхъ. Выборы выпали щасливо для републикановъ. Зъ 507 доси звѣстныхъ результатовъ выбору выпало 357 въ дусѣ републиканьскомъ а 124 въ дусѣ консервативномъ. Републикане зыскали 75 крѣселъ. Потѣшный то знакъ для републики.

НОВИНКИ.

— **Програму подорожи и побыту Цѣсаря** въ Галичинѣ оголосила вже урядова львовска газета. И такъ дня 1 вересня цѣсарь прибуде о год. 8 рано до Кракова, где на двѣрци повитаютъ его Намѣстникъ, Маршалокъ краевый, депутаціи радъ повѣтовыхъ и иншихъ властій. Маршалокъ повитае Цѣсаря промовою. Въ Краковѣ замешкае Цѣсарь въ палатѣ гр. Артура Потоцкого. Дня 4 вересня о год. 5 рано выѣде зъ Кракова до Перемышля. Потягъ цѣсарскій задержится по колька минутъ на стаціяхъ въ Бохни, Тарнови, Дембици, Решовѣ и Ярославлю. До Перемышля прибуде Цѣсарь о год. $10\frac{1}{2}$. Тутъ повитаютъ Его епископы, власти и рада мѣска. Замешкае въ старостве. Зъ Перемышля выѣде о год. 7 вечеромъ до Мостискъ а зъ оттамъ еквипажемъ до Крисовичъ, где въ палатѣ гр. Стадницкого замешкае. Дня 5 вересня розпочнутся великѣ маневры и потреваютъ до 11 вересня. Того то дня выѣде Цѣсарь о год. 7 рано зъ Мостискъ до Львова. У Львовѣ стане о год. $8\frac{1}{2}$ рано. На двѣрци привитаютъ Его Намѣстникъ, Маршалокъ кр. промовою, власти войсковѣ и цивильнѣ а на Городецкой улици при брамѣ тріюмфальной президентъ мѣста съ мѣскою радою и вручитъ Ему ключѣ до мѣста. Оттакъ походъ справится черезъ улицѣ: Городецкою, Зигмунтовскою, Ягайлоньскою, Кароля-Людвика, пляцомъ Бернардиньскимъ и улицею Чарнецкого до Намѣстництва, где Цѣсарь на весь часъ свого побыту у Львовѣ замешкае. По обохъ бокахъ улиць, котрыми Цѣсарь буде проѣжджати, уставлятся корпораціи и молодѣжь школьна. О год. 11 передъ полуднемъ Цѣсарь буде принимати власти. О год. 6 обѣдъ. Вечеромъ илюминація и проѣздка улицями мѣста, оттакъ походъ съ факлями и серенада отспѣвана товариствомъ музичнымъ. Дня 12 вересня въ недѣлю Цѣсарь выслухае о год. 7 тиху службу Божу въ лат. катедрѣ а о год. 9 удасться до Дроговыжа, где навѣститъ институтъ сиротъ гр. Скарбка и закладъ стадничій. О год. $3\frac{1}{2}$ по пол. поверне до Львова. О год. 6 обѣдъ. Въ вечерь Théatre paré. Дня 13. вересня Цѣсарь удасться до митрополичои церкви св. Юра; о год. 10 удѣляти буде авдіенціи, оттакъ буде посѣщати заклады публичнѣ, науковѣ и доброчиннѣ. О год. 6 обѣдъ. Вечеромъ баль въ ратуши. Дня 14 вересня Цѣсарь буде дальше посѣщати заклады публичнѣ. О год. 4 удасться на высокій замокъ. О год. 6 обѣдъ. Дня 15 вересня опуститъ Цѣсарь о год. 7. рано Львовъ и удастся до Черновець. Въ дорозѣ задержится потягъ въ Бобрцѣ, Галичи и Станиславовѣ. О год. $11\frac{1}{2}$ Цѣсарь пріѣде до Коломыѣ и огляне етнографичну выставу тов. Татряньского, о чѣмъ Намѣстникъ завѣдомивъ уже предсѣдателя выставы дѣдича Пшибыславского. О 1 выѣде Цѣсарь до Черновець. Вертаючи зъ Буковины имовѣрно 17 або 18 вересня Цѣсарь удасться на Снятынъ, Коломыю, Станиславовъ, Стрый до Дрогобыча, зъ отки проѣдеся въ Борыславъ. Оттакъ отъѣде до Самбора, где стане въ будынку правительственіомъ а на другій день о год. 5 рано отъѣде на Хировъ и Лупковъ до Чегледъ на Унграхъ.

— **Зъ Станиславова** телеграфуютъ до Neue freie Presse, що на посла до сойму краевого зъ дробныхъ посѣлостій станиславовского округа кандидуе о. Иванъ Наумовичъ. Ся вѣдомость здаеся намъ бути не имовѣрною, бо якъ намъ вже по неудачныхъ выборахъ зъ округа Калушъ-Войнилювъ свого часу доносили, о. Наумовичъ задумавъ ухилитися отъ всякои публичнои акціи политичнои и посвятити свои силы выключно просвѣтѣ народа. Противъ повысшои вѣдомости N. fr. Presse промовляе и тое, що коломыйска „Руска Рада,“ стоячи въ найблизшихъ отношеняхъ съ о. Н. и маючи въ томъ взглядѣ безперечно найавтентичнѣйшу информацію, минувшого тыждня поднесла кандидатуру не о. Наумовича, але о. Рудольфа Моха. Булабы вже пора, щобы Русины станиславовского округа порозумѣлися остаточно що до надходячихъ выборовъ и увзглядняючи мѣстцевѣ отношеня поставили на кандидата мужа, котрыйбы не только мавъ довѣріе у народа, але такожь скольо можь найлучшу квалификацію заступати въ соймѣ правнѣ и економично-народнѣ интереса Русиновъ. Послѣдна сесія сойму якъ не можна лучше выказала потребу мужевъ спеціяльно обзнакомленыхъ съ науками економичными и правничими а самѣ найперши патріоты нашѣ не разъ вже поднесли, що для Русиновъ конечно старатися о способныхъ словъ-юристовъ, котрыхъ намъ такъ дуже недостае въ репрезентаціяхъ автономичныхъ.

— **Батьковщины ч. 15.** сконфисковала ц. к. прокураторія.

— **Ректоратъ** львовского дух. семинаря приказавъ всѣмъ питомцямъ належачимъ до хору, щобы въ день пріѣзду Цѣсаря до Львова явилися въ семинари. До хора належитъ 45 питомцевъ.

— **Речинець до принятя** въ львовскій духовный семинарь назначеный по день 13 (25) вересня а въ вѣденьскій (на 3 опорожненѣ мѣстця) по день 2 (14) вересня с. р.

— **Пожаръ** навѣстивъ 26 липня громаду Заболотовце въ жидачевскомъ повѣтѣ. Згорѣло 17 осадъ. Шкода выноситъ 13.000 зр. Въ огни утратила житье дитина. Намѣстництво выслало заразъ на першу запомогу погорѣлцевъ 100 зр.

— **Для погорѣлцевъ въ Роздолѣ** ухвалила рада мѣста Львова дати 500 зр. запомоги.

— **О испытѣ доспѣлости въ бережанскій гимназіи** пишутъ намъ: До письменного испыта зголосилося 44 ученикувъ, але зъ тыхъ одинъ екстерниста не явився до устного испыта, сѣдало отже до устного испыта 34 ученикувъ публичныхъ, 1 приватиста и 8 екстернистувъ. Обстали при испытѣ: а) съ отличіемъ 1) Новосѣльскій Михаилъ, 2) Луцыкъ Анатоль (Русинъ), 3) Гамерскій Владиславъ; испытъ здѣлали Русины: 4) Тыховскій Казимиръ, 5) Свѣженькій Мих., 6) Ивасьечко Волод., 7) Днѣстряньскій Іосифъ, 8) Демчишинъ Николай, 9) Мовчко Василій, 10) Высочаньскій Стефанъ, 11) Бачиньскій Николай, 12) Луцыкъ Теофиль, 13) Сойка Володим., 14) Галькевичъ Юліянъ, 15) Розлуцкій Дмитрій, 16) Чомкевичъ Левъ (екстер.), 17) Майковскій Іоанъ (екстер.); не-Русины: 18) Шрайберъ Александеръ, 19) Райхъ Арнольдъ (жидъ), 20) Лысаковскій Яковъ, 21) Розмаринъ Шая, 22) Зьембицкій Людвикъ, 23) Ковальскій Викторъ, 24) Кагане Гершь (жидъ) 25) Готлѣбъ Мечиславъ, 26) Шидловскій Казимиръ и 27) Завадзкій Іосифъ (приват.); поправку зъ одного предмета по празнинахъ получило 8 ученикувъ публичныхъ и 2 екстернистувъ; репробовано на $\frac{1}{2}$ року 1 уч. публич. и 1 екстер., на 1 рокъ одного публич.; на часъ неозначеный 3 екстернистувъ.

— **Львовскій руско-народный театръ** подъ дирекцією п. Т. Романовичъ переѣзджае сими днями зъ Зарваницѣ-Вишнѣвчика въ Подгайцѣ. Въ недѣлю 1 лат. серпня дано прощальне представленье въ Зарваници: „Гальку“. Що до артистичного выконаня выпала тая мельодрама подъ кождымъ взглядомъ знаменито. Численно зобрана публика обсыпала сердечными бравами нашихъ артистовъ а особливо п-ну Марію Романовичъ, котру нарочно до ролѣ „Гальки“ спроваджено (п-на Марія Романовичъ перебуваe въ Залѣщикахъ за-для днѣстровыхъ купелевъ въ цѣли поратованя здоровля). Хочемо въ сей дописи головно то поднести, що театръ нашъ рѣдко где стрѣтивъ такъ сердечну гостинность, якъ власне въ Зарваници-Вишнѣвчику. Зарваница, се село, а Вишнѣвчика такожь годѣ мѣсточкомъ назвати, а однакожь моглибы они за примѣръ стати жителямъ великихъ навѣть нашихъ мѣстъ, котрѣ славлятся цивилизацією, значилобы, и почутьемъ всякои штуки, отже и штуки драматичнои. Треба було бачити, якъ въ Зарваници-Вишнѣвчику вся публика, можна сказати: все, що жило, горнулося кождого вечера до притулку Мельпомены и радо, съ свѣдомостію подержували сю такъ важну народну институцію.

Зазначуемъ при случаю на сѣмъ мѣсци той дирекцією руско-народного театру досвѣдченый фактъ, що театръ нашъ подчасъ сегорочнои вандровки своеи по Галичинѣ кромѣ Зарваницѣ-Вишнѣвчика зазнавъ сердечного, щирого принятя въ самыхъ только меншихъ мѣстахъ, якъ въ Городенцѣ, Товмачи а по части и Бучачи, коли противно такѣ мѣста якъ Перемышль, Станиславовъ, ба навѣть Львовъ, дался дуже болючо почути рускому театрови.

Перше представленье въ Подгайцяхъ маe вже отбутися во второкъ т. е. 3 лат. серпня, коли только не зайдутъ якѣ непередвиденѣ перешкоды. Дальшѣ представленя отбуватися будутъ въ днѣ звычайнѣ т. е. въ четверъ, суботу, недѣлю и во второкъ въ тыждни. Театръ нашъ буде гостити лише короткій часъ въ Подгайцяхъ (заанонсовано лише 6 представлень) оттакъ отвѣдаe еще передъ выставою Коломыйскою або Рогатынъ або Бурштынъ, поспя того, котре зъ сихъ мѣстць покажеся отповѣднѣйше.

(*В.*) **Зъ надъ Буга.** (*Золочьвска Бурса. Исторія еи завязаня и нынѣшный еи станъ.*) Одно, що дуже спиняе розвой нашихъ народныхъ справъ есть тое, що Русины самѣ недовѣряютъ своимъ силамъ. Хотѣти зреализовати яку нибудь гадку — заразъ учуешь замѣты: „Въ нынѣшныхъ часахъ годѣ Русинамъ жити, все на насъ ворогуе, навѣть свои, мы бѣднѣ, нами никто не опѣкуеся, мы не маемо своихъ заступниковъ“ и т. п. Така малодушность опанувала высшій и низшій верствы рускаго народу, тожь не дивно, що при недостачи солидарности иде тупо всяка, хотьбы и найужиточнѣйша робота.

Правда, що годѣ нынѣ Русинамъ за свою льояльность а навѣть услужливость надѣятись на яку нибудь „концесію“ або по народному на „опихане“ чи то отъ правительства чи отъ Поляковъ; алежь се тымъ больше насъ увѣряе, що „безъ борбы не ма побѣды.“

Звольняемо себе не отъ однои роботы, звиняючись тымъ, що на нашомъ народѣ годѣ опертись, бо онъ темный и бѣдный. Поминаю тое, кто тому виненъ, а подношу лише тое, що мы предсѣ маемо много свѣтлыхъ людій въ кождомъ станѣ, а отъ коли гдеякѣ зъ нихъ познали, що народъ то цѣла наша сила и взялися до его просвѣты — тожь мы вже не такѣ дуже й темнѣ. Другій разъ кажемо, що народъ бѣдный, годѣ вже зъ него що выдушити, але коли зъ того народу выдушуютъ милоны на збытковѣ будовы, на самѣ меблѣ берутъ у него 13.000 зр., коли на кишеню того бѣдного народу установленѣ синекуры для цѣлыхъ родинъ збанкрутованыхъ дармоѣдовъ, коли тому народови при его нынѣшнѣй нуждѣ кажутъ здвигати по селахъ школы за 11.000 зр., и онъ здвигае, — то той народъ не пожалуе дати крейцаръ або пригорщу збожа на удержанье своихъ бѣдныхъ!

Такѣ гадки находятъ мене, коли беруся писати исторію завязаня „Бурсы Золочѣвскои“.

Подъ конець р. 1878 завязалася въ Золочевѣ „филія Просвѣты“ — и заразъ на однѣмъ зъ першихъ засѣдань поднѣсъ о Н. Пачовскій зъ Жуличъ гадку: Тов. филіи „Просвѣты“ повинно постаратися о заснованье Бурсы въ Золочевѣ съ цѣлію моральнои и матеріяльнои подпомоги бѣднои молодежи школьнои. Въ слѣдъ за тымъ выготовилъ звѣстный патріотъ о. Данило Танячкевичъ статутъ, котрый по поновномъ справленю и зредагованю ц. к. Намѣстництво подъ д. 16 грудня 1879 до Ч. 58.982 одобрило. — Теперь зайшла нова трудность, именно въ призбираню членовъ, бо хотяй статутъ (§. 9) якъ найяснѣйше толкуе, що членомъ може бути кождый Русинъ безъ рожницѣ вѣку, стану и пола, то треба було цѣлый подвръкъ чекати, закимъ Русины сконсолидовалися до марного числа 20, якого до уконституованя комитету Бурсы статутъ вымагае. На послѣдувавшихъ зборахъ членовъ дня 15 липня с. р. уконституовався зарядъ Бурсы въ той формѣ — що на предсѣдателя выбрано катих. гимн. о. Исидора Езерского; на заступника проф. гимн. Плятона Сѣнкевича; на касіера адъюнкта судового Кипр. Коцовского; на контролёра о. К. Винтоняка зъ Бужка; а на выдѣловыхъ: адъюнкта суд. І. Товарницкого, проф. гимн. Володислава Танячкевича, о. Ив. Левицкого зъ Питричь, о. Н. Пачовского зъ Жуличь, кандидата адвоката Кон. Телишевского и проф. гим. Ник. Матіяша.

Съ узнаньемъ и вдячностію належитъ поднести патріотизмъ мѣстцевыхъ Русиновъ именно пп. урядниковъ и проф. гимназіяльныхъ, котрѣ придивляючися щоденно нуждѣ тои бѣднои молодежи школьнои заявили всяку готовость служити народному дѣлу. Есть надѣя, що и околичнѣ Русины именно оо. духовнѣ переймутся тою самою гадкою, божь ихъ цѣле званье основуеся на дѣлахъ любви христіяньскои.

И такъ мы доповнили формальности и уконституовалися — але то еще слабый объявъ нашои роботы, наша цѣль: скора моральна и матеріяльна подпомога тыхъ — котрѣ безъ роду, безъ засобу выйшли зъ подъ чорнои стрѣхи а бажаютъ побачити свѣтло науки!

Нашѣ средства дуже слабѣ, — у насъ всего 20 зр. ав.; а мы хотячи оказати нашу жизненность, розписуемо конкурсъ на удержанье двохъ ученикувъ! Тожь належится надѣяти, що рускій народъ, котрый николи не отказавъ своеи помочи, и намъ допоможе до того святого дѣла, а честнѣ Редакціи рускихъ газетъ не откажутъ пріймати и доставляти хотьбы и найдробнѣйшій датокъ жертвованый въ користь нашои Бурсы.

— **Зъ Кутъ** пишутъ намъ: Въ Суботу минувшого тыждня с. е. 25 с. м. отбулося въ селѣ Испасѣ на Буковинѣ посвященье гр. кат. церкви. Въ томъ селѣ мешкае колька захожихъ зъ Галичины родинъ обряда гр. кат. але якъ звычайно на Буковинѣ нашъ народъ дуже бѣдный, такъ дѣдичъ сего села графъ Л. Цигаля (Cigala) Италіянинъ побудовавъ для нихъ церковь власнымъ коштомъ, и выposажився ни. Но не досыть на томъ, онъ постарався такожь о якъ найторжественнѣйше посвященье храма. Въ той цѣли запросивъ Преосв. Сильв. Сембратовича и Впрепод. крылошанъ оо. Готеровского, Сингалевича и Величка якъ такожь и нашихъ спѣвакувъ-питомцевъ. Посвященье отбулося съ цѣлою величавостію при удѣлѣ численного духовеньства окрестного. Особливо прехорошій спѣвъ плѣнявъ всѣхъ — а сама торжественность причинилася не мало до поднесеня духа побожности и нашого обряда въ томъ закутку Руси окруженомъ доокола неприхильными елементами. Честь за то най буде такъ великодушному основателеви церкви въ Испасѣ. — На другій день отбулося зновъ посвященье церкви въ Выжницѣ, на котре зобшлося множество народа зъ окрестности. Кобы то бодай теперь по здвигненю святынь почалася больша праця надъ добромъ и просвѣтою народа, а тогды и нашъ закутокъ ожившы иншимъ житьемъ.

— **Сорокъ днѣвъ посту.** Въ Америцѣ докторъ, именемъ Таннеръ заложився, що потрафитъ жити 40 днѣвъ безъ ніякои ѣды. Цѣла Америка говоритъ теперь о томъ чоловѣцѣ, котрый на перекоръ всякимъ нау-

камъ медицины голоситъ, що черезъ 40 днѣвъ ничо до устъ не возьме а мимо того остане при житю. Дня 28 червця розпочавъ Таннеръ свôй „великій пôстъ“ и ôтъ тои хвилѣ остає безъ-устанно пôдъ надзоромъ комитету лѣкарского. Надзоруючій лѣкарѣ оголошуютъ все справозданье о станѣ тѣла и духа Таннерового и справозданье тое лѣкарске розходится телеграфичными дорогами по всѣй земли. Оголошено вже справозданье зъ 20 дня посту. Таннеръ въ першихъ дняхъ навѣть воды не пивъ; въ 16 дни посту пивъ ôтъ часу до часу по капли воды, въ 20 дни посту переставъ зновъ уживати воды, бо таяжь мае его ослабляти. Головну вагу кладе Таннеръ на воздухъ. Комната въ котрôй ôнъ мешкае и спитъ єсть простора и въ здоровôмъ мѣстци; кромѣ того ôнъ на кони верхомъ що дня выѣжджае въ товариствѣ лѣкарѣвъ на вольный свѣжій воздухъ. Дръ Таннеръ поваливъ дотеперѣшну думку, що чоловѣкъ не може безъ ѣды прожити довше девятъ днѣвъ.

— **Ne rozumime**! Якъ въ Галичинѣ Русины борются съ Поляками о рôвноправнôсть руского языка въ школахъ, судахъ и урядахъ — такъ въ Чехахъ Чехи борются съ Нѣмцями о рôвне право ческого языка съ нѣмецкимъ. Однакожь въ боротьбахъ тыхъ рускôй а ческôй єсть тая величезна рôжниця, що боротьба Русинôвъ мае характеръ чисто теоротичный, коли тымчасомъ боротьба Чехôвъ ведеся зъ становища цѣлкомъ практичного. Русины жалуются, ôтказуютъ на нетерпимôсть руского языка и письма въ судахъ и урядахъ а самій не тôлько пріймаютъ польскій ôтповѣди урядовій на рускій поданя, але навѣть не користаютъ зъ запорученого имъ законами права и вносятъ поданя по польски. Якъ же Чехи поступаютъ въ тôмъ взглядѣ найлучше показуютъ численнй факта зъ найновѣйшихъ часôвъ, якъ они, чи то одиницѣ, чи громады не принимаютъ совсѣмъ писемъ судовыхъ и урядовыхъ въ нѣмецкôмъ языцѣ, и тымъ чиномъ присиловуютъ всѣ власти переписуватися съ ними по чески. Сими днями стався въ Чехахъ такій случай, що одинъ судъ зажадавъ ôтъ ческои громады якоись реляціи, и ôтнѣсся до громады въ нѣмецкôмъ языцѣ. Начальникъ громады на обвертцѣ нѣмецкого судового завôзваня написавъ: „Ne rozumime!“, прибивъ громадску печать и ôтославъ письмо судови. Судъ якъ не пышный мусѣвъ друге письмо слати — та вже по чески написане... Тогды ажь дôставъ ôтповѣдь. Оттакъ то Чехи борются съ Нѣмцями за рôвне право языкове!

— **Вивôзъ збôжа россійского** мае за недовгій часъ заказати правительство россійске. Причиною того заказу маютъ бути сегорôчній злій жнива въ Россіи, зъ котрыхъ надѣются мати до 30 миліонôвъ пудôвъ збôжа менче, анѣжь лѣтъ попередныхъ.

(*Д.*) **Зъ пôдъ Солотвины** доносятъ намъ: Сумно въ нашôй Гуцульщинѣ. Ôтцѣ родинъ далеко на роботѣ, а тутъ появилася мѣжь дѣтьми люта епидемія, котра забирае тыхъ, що задавка (дифтерія) въ послѣдныхъ трехъ лѣтахъ при житю лишила. Слабôсть починаеся коромъ або кашлемъ (коклюшемъ) а кôнчится червôнкою. Зъ всѣхъ слабыхъ выходитъ ледво чи половина. До гдеякихъ селъ нашого пôдгôря, якъ до Космача, до Марковы, до Монастырчанъ зъѣздятъ ôтъ часу до часу делегованій черезъ Намѣстництво лѣкарѣ и записуютъ на коштъ ряду лѣки, та щожь, коли въ записуваню тыхъ лѣкôвъ не вôльно лѣкареви переступити приписанои цѣны ôтъ рецепты а тымъ самымъ и помôчь не може бути скуточна, тымъ бôльше, що лѣкарѣ заледво разъ на тыждень до села зъѣздятъ. Смерть прискоруютъ дѣтямъ зъ невѣжества власній ихъ матери, подаючи слабôй дитинѣ недостиглй яблока, „щобы собѣ заквасниło душу.“ Въ липню умерло въ Манастырчанахъ 25 майже самыхъ дѣтій; колибы такъ, що хорони Боже, цѣлый рôкъ тревати мало, выносилабы смертельнôсть 30% цѣлои людности села. Кобыжь на тôмъ скôнчилося. А тутъ друга бѣда а за тою трета. Похоронець, щобы уже якъ, коштувати буде 5 злр., а тутъ пусто въ чересѣ, пусто въ коморѣ, пусто и въ оборѣ и зъ города еще взяти не ма що, — Богъ высоко, а мужь чи отець далеко гдесь, горюе на роботѣ. Але ось, жидъ близенько! Заглянувъ уже лихвярь и то непрошеный у ôкно, чи вернувъ уже Василь зъ выжену и чи принѣсъ уже грошій, бо каже, що довше уже ждати не буде. Давъ однакъ въ кôнци упроситися, вже и до Спаса зажде и еще 5 злр. дожичивъ, але Богъ знае, чи не прійдеся Василеви пôйти осенію съ цѣлою родиною съ костуромъ и чи лихвярь не спровадится на его дѣдѣвщину. Єсть ей уже чи мало по нашихъ селахъ, тои жидовы. Кто не видѣвъ нашого кута зъ десять рокôвъ, не пôзнавъ бы нынѣ его. Зъ кождои другои або третои хаты шкѣрятся противъ тебе брудній барлоги жидôвскій, переповненій жидôвскими здоровыми и повнолицыми дѣтваками, въ кождôмъ селѣ суть уже хайдеры, школы а гдекуды и лазнѣ жидôвскій, а коли перейдешся головною улицею, побачишь въ кождôмъ ôкнѣ фляшку горôвки, кôлька сухихъ струцлѣвъ и зô двѣ свѣчки Кобыжь хоть „вереме“, щобы зôбрати зъ поля працю, такъ годѣ, ночи теплй и парнй, — а ранкомъ „самаряе“, незабавомъ затягнулося небо хмарами и дощѣ падаютъ зъ перестанками цѣлый день, такъ що ни жнива, ни косовицѣ, а що найгôрше, заноситься на тое, що и „рѣна“ (бульба) гнити буде. Куды глянь, всюды смутокъ и плачь; не чути ни спѣву веселого, ни голосу фуярки, навѣть ватры не свѣтятъ уже вечерами по полоninахъ, що перейшли въ руки жидôвскій. Тяжко самаряе нашимъ людямъ зъ усѣхъ бокôвъ! Сумно въ нашôй Гуцульщинѣ.

— **Виллю** славного професора и писателя-историка **Момзена** пôдъ Берлиномъ навѣстивъ минувшого мѣсяця пожаръ. Въ тôй *виллѣ мѣстилася добôрна библіотека Момзена*, сягаюча до 40.000 том. друкôвъ и цѣнныхъ рукописій ôтносячихся до римскои исторіи. Тая библіотека згорѣла разомъ съ виллею. Момзенъ радъ бувъ выратовати хоть що найцѣннѣйше зъ своеи библіотеки, именно свои власній рукописи приспособленій до друку и выставивъ на велике небезпеченьство свое житье. Вправдѣ удалося ему спасти зъ огню свои рукописи, хоть по части надшкодженй, але середъ пожару попѣкся, щастье що не небезпечно та що поволи выгоюеся зъ ранъ.

— **Новый островъ.** Зъ Азорôвъ доносятъ, що на островѣ скт. Жоржъ выбухло землетрясенье а наслѣдствомъ его було, що о 600 лôктѣвъ ôтъ побережя повставъ наразъ новый досыть значный островъ.

— **Лѣкъ на книгосушь.** Властитель дôбръ зъ Королевства, Завадскій, оголосивъ нехибный, якъ удержуе, лѣкъ на книгосушь. Тымъ лѣкомъ єсть квасъ карболевый (acetum carbolicum crudum). Худобѣ дававъ его въ слѣдуючій способôбъ: на 87 штукъ своеи худобы бравъ чотыри гарцы житнои муки, розчинивъ водою съ одною четвертою частію гарца кухоннои соли а додавши пôвъ фунта квасу карболевого робивъ тѣсто, зъ котрого, добре вымѣсивши, утворивъ 87 кульокъ и кождôй худобинѣ дававъ одну таку кульку що два тыжднѣ, коли не було погиблицѣ въ краю, а що тыждень, коли була. Кромѣ того намазувавъ квасомъ карболевымъ жолобы и ясла, що такожь дуже помôчне, яко презерватива.

— **Въ Сучавѣ** сповнивъ самоубôйство въ приступѣ мелянхолiи професоръ гимназіяльный Кржижь, протявши собѣ жилы. Кржижь бувъ мужь дуже поважаный и любленый. Лѣкарѣ приспѣли вже за пôзно; одинъ молодый здоровый чоловѣкъ давъ собѣ навѣть пустити кровь, котру впроваджено въ жилы Кржижа, але и тое вже не помогло.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Увôльненье ôтъ испыту конкурсового получили: всч. ОО. В. Дорожиньскій зъ Велцнева, а Заклиньскій зъ Каменнои, И. Мардаровичь зъ Волчинця, и Я. Рожка зъ Микитынець.

А. Даниловичь сотрудн. въ Дерновѣ получивъ сотрудничество въ Роздолѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Всч. О. Юліанъ Крыницкій сотр. въ Радымнѣ, получивъ опорожнене мѣстце докторанда въ заведеню св. Августина въ Вѣдни.

Всч. О. Генрикъ Поляньскій сотр. самост. въ Островѣ дек. Перемышльского— получивъ сталу ремунерацію въ квотѣ 52 зр. 50 кр. за помôчь при прест. церквѣ въ Перемышли.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Выйшло сими днями зъ печати **„Святе письмо нового завѣту**. Мовою рускоукраиньскою переклали вкупѣ П. А. Кулишь и дръ П. Пулюй. Вѣдень 1871. Печатано у Львовѣ въ друкарни товариства им. Шевченка. 1880. VIII- ка. Сторôнъ 464. Цѣна 70 кр.

ВСЯЧИНА.

— **Страшна легенда.** Дыня мае свою трагичну легенду. Султанъ Амурадъ пристрастно любивъ дыню. Одного разу рано прибѣгъ его садôвникъ въ страшнôмъ непокою и розпуцѣ до султана и заявивъ ему, що дыню вже доспѣлу, призначену на султанській стôлъ ктось зъ ночи укравъ. До саду мали приступъ тôлько одній евнухи; очевидно, никто другій кромѣ нихъ, не мôгъ украсти дынѣ. Щожь чинитъ султанъ? Ото скликае всѣхъ евнухôвъ, укладае ихъ въ одинъ рядъ и каже катови пороти имъ животы. Зернята дынѣ знайшлися въ черевѣ ажь — ôсѣмнайцятого евнуха.

— **На недѣльнôй науцѣ.** Священикъ въ недѣльнôй шкôлцѣ запытавъ разъ одну дѣвчину: „Скажи менѣ Маріо, чи знаешь въ якій способôбъ моглабы ты показати вдячнôсть твоимъ родичамъ за ихъ многй труды для тебе?“ Дѣвчина подумала хвильку тай ôтповѣла: „Знаю.... коли собѣ знайду якъ найборше мужа....“

Курсъ збôжя зъ дня 30. липня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця	9	30	10	—
„ бѣла	9	30	10	—
„ жовта	8	75	9	—
„ осѣнна	8	75	—	—
Жито	8	20	8	80
Ячмѣнь	5	50	—	—
„ паст.	4	80	5	—
Овесъ	6	40	6	50
Горохъ до варки	8	50	9	—
„ паст.	6	50	7	—
Выка	5	25	5	25
Кокорудза стара	7	—	7	25
„ нова	6	—	6	50
Рѣпакъ зимовый	11	40	11	50
„ лѣтный	10	—	10	—
Лнянка	—	—	—	50
Насѣнье лняне	11	—	12	—
Конюшина	32	—	35	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. серпня 1880

	платятъ австр. валютою р. кр.	жадаютъ австр. валютою р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 50	277 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 --	99 —
„ „ „ по 4% ав.	91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 —	104 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 20	98 20
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 50	27 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 41	5 53
„ цѣсарскій	5 47	5 57
Наполеондоръ	9 32	9 42
Нôвимперіялъ	9 60	9 73
Рубель россійскій срѣбный	1 60	1 72
„ „ паперовый	1 22	1 23½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 40	58 10
Серебро	99 50	100 50

(безъ текучого куп. безъ купону)

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ при улици Коперника Ч. 10 маe честь поручити Вч. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, Упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.

8- 12

Товариство „Просвѣта“

маe великій запасъ формулярôвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продаe ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (6 –?)

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. –	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.
1а великозерниста Куба	„	1 90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Ріо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1 70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (3—10)

Ц. к. упривилеёваный галицкій

АКЦІЙНЫЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

рѣшивъ удѣляти

ПОЖИЧКИ на добра земскй

такожь въ 5% Преміованыхъ Листахъ гипотечныхъ.

Пожички удѣленй въ 5% листахъ гипотечныхъ звертаются въ 79 пôврôчныхъ ратахъ.

Пôврочна рата выноситъ 3 3/10 % ôтъ капиталу пожичкового.

5% Преміованй Листы гипотечній

будутъ выльосованй въ протягѣ 40 лѣтъ. Льосованье ôтбуваеся що пôвъ року.

За кождый выльосованый 5% листъ гипот. выплатитъ Банкъ капиталъ

съ премією 10 процентовою

то єсть за 100 зр. а. в. по 110 зр. а. в.

Пожички **въ 6% Листахъ гипотечныхъ** будутъ **якъ доси и на дальше удѣлюватися.**

5% Преміованй Листы гипотечній

суть, рôвно якъ 6-процентовй, найпригôднѣйшй для **умѣщеня капиталу** и можутъ пôсля закона зъ д. 2. липня 1868. Д. з. д. XXXVIII. Ч. 93. бути ужитй на умѣщенье капиталôвъ фондовыхъ, на умѣщенье капиталôвъ заведень публичныхъ, пôдъ надзоромъ правительства стоячихъ, на умѣщенье капиталôвъ пупилярныхъ, фидеикомисовыхъ и депозитовыхъ, якъ такожь, въ наслѣдство найвысшого рѣшеня зъ д. 17. грудня 1870, на забезпеченье кавцій супружескихъ войсковыхъ, а по курсѣ гелдовôмъ на кавціи службовй и вадія.

Загальна сума въ обѣгу находячихся листôвъ гипотечныхъ не може николи перевысшати суму рôвночасныхъ вѣрительностій гипотечныхъ, не може бути высша надъ двацятиразову суму капиталу акційного, дѣйстно вплаченого.

Купоны платнй д. 1. марта и 1. вересня кождого року, якъ такожь листы гипотечнй выльосованй послѣднёго лютого и послѣднёго серпня кождого року, зъ котрыхъ однй и другй не пôдлягаютъ ніякому оподаткованю, выплачують безъ всякои ôтшибки:

во Львовѣ, головна каса Банку гипотечного и Филіи тогожь въ **Краковѣ, Чернôвцяхъ и Тернополи;**

въ Вѣдни, кантôръ вымѣны банковои низшо-австр. Товариства есконтового;
въ Празѣ, Ческій Union-Банкъ и Ческій Банкъ есконтовый;
въ Бернѣ, Филія Банку Англо-австрійского;
въ Линцу, Банкъ для горѣшнои Австріи и Сольногороду;
въ Берлинѣ, S. Bleichröder;
въ Варшавѣ, Варшавскій Банкъ дисконтовый;
въ Сольногородѣ, Karol Steininger;
въ Грацу, Poldenegg & Czernadak;
въ Тріестѣ, Филія Union-Банку;
въ Бельску, Bielitz-Bialaer Handels- und Gewerbe-Bank.

(Передрукъ не буде плаченый.) (2—3)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 58. Львôвъ, Субота 26. Липня (7. Серпня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Политичне значенье

подорожи Цѣсаря до Галичины.

Подорожь Цѣсаря до Галичины не перестаѥ бути предметомъ дневникарскихъ розговорôвъ. Гдеякѣ чужостороннѣ дневники посуваются навѣть до того, що удѣляютъ „пересторoги и науку“ Русинамъ, якъ они маютъ выступити передъ Цѣсаремъ. Можнабы поминути тіи голосы мовчаньемъ, колибы въ нихъ не пробивався ôтгомонъ денунціяціи вымѣренои противъ Русинамъ. Такій замѣръ пробиваѥся въ варшавскôй(?) дописи Dzien. Poznańsk-ого повторенôй Gaz. Nar., где супротивъ „ентузіястичнои“ льояльности Полякôвъ пôдносится „мара московскои пропаганды“ межи Русинами, а и ческа Politik обговорююча въ Ч. 209 цѣсарску подорожь силится навязати Русинамъ якійсь замѣръ демонстраціи по тôй причинѣ, що Русины хотятъ яко самостôйный съ польскимъ неидентичный нарôдъ привитати Цѣсаря на своѣй земли. Що варшавскій кореспондентъ Dzien. Pozn. тôлько на пôставѣ поголосокъ о легіонахъ россійскихъ шпіонôвъ высланыхъ до Галичины, а Politik на пôставѣ совсѣмъ неправдивои исторіи послѣдныхъ выборôвъ до рады державнои и на пôставѣ перекрученыхъ фактôвъ доходятъ до такихъ выводôвъ, се не змѣняѥ рѣчи. Калюмнія кинена на Русинôвъ радо повторяѥся въ польскихъ дневникахъ, а навѣть нѣмецкѣ дневники йдутъ за сею ооманю.

Супротивъ такъ ложныхъ голосôвъ о значеню выступленя Русинôвъ мусимо ѥще зъ нашои стороны додати кôлька слôвъ о цѣсарскôй подорожи. Вже въ послѣднôй статіи показали мы, що тая подорожь сама по собѣ безпосередно не маѥ ніякого политичного значеня. Недавно ôтвѣдувавъ Цѣсарь Чехію, где найживѣйше розгорѣлась межинародна борба двохъ народôвъ. И тогды не переставали дневники голосити, що подорожь Цѣсаря до Чехъ маѥ велике внутрѣшнополитичне значенье, що Цѣсарь безпосередно вплыне на помиреньѥ обохъ народôвъ въ Чехахъ и перехилитъ своимъ вплывомъ вагу на сторону министерства гр. Таффого. Отжежь всѣ тіи выводы оказалися безпôдставными. Цѣсарска подорожь до Чехъ доказала якъ найлучше, що нашь конституційный Монарха стоитъ понадъ межинародными и партійными спорами и тôлько въ конституційнôй дорозѣ радбы перевести задачу помиреня народôвъ Австріи, а не на взôръ Александра мечемъ перетинати гордійскій узелъ внутрѣшно-австрійскои политики. Мимо того однакожь и теперь не перестаютъ дневники приписувати якусь спеціяльну мисію цѣсарскôй подорожи до Галичины и наново повторяѥся исторія политичныхъ выводôвъ, здогадôвъ и бажань, яка вже разъ ôтбулася мѣсяць тому назадъ, доказавши лише одно, що у насъ не жалѣютъ псувати паперу. Якъ ни радо бажалибы мы, щобы политика помиреня австрійскихъ народôвъ на пôставѣ справедливости и рôвноправности народôвъ осуществилася бодай у насъ въ Галичинѣ, такъ зъ другои стороны не уносимося ніякими илюзіями и дуже добре понимаѥмо, що сеи задачи не маѥ и не може мати замѣрена подорожь Цѣсаря до Галичины зъ тыхъ самыхъ причинъ якъ и цѣсарска подорожь до Чехъ. Зъ другои стороны мусимо застерегчися совсѣмъ рѣшучо противъ сего, будьтобы ôтрубне выступленье Русинôвъ на привѣтъ Цѣсаря могло мати характеръ демонстраційный и будьтобы тôлько спôльне выступленье Русинôвъ и Полякôвъ було ôтповѣдне. Що Русины выступлятъ яко нарôдъ осôбно ôтъ Полякôвъ, якъ выступали Чехи осôбно ôтъ Нѣмцѣвъ, се ѥсть природна консеквенція существованя въ краю двохъ народôвъ. Въ чѣмъ жежь тутъ тая немила демонстраційнôсть? Чи не въ тôмъ, що гдекому зъ нашихъ политикôвъ забаглося закрыти рускій нарôдъ передъ лицемъ Цѣсаря, щобы опôсля сказати, якъ то лише однѣ Поляки витали Цѣсаря, и тымъ легше кинути на Русинôвъ клевету нельояльности? И чижь на случай спôльного выступленя Русинôвъ и Полякôвъ при повитаню Цѣсаря можнабы сказати, що тымъ самымъ вже полагоженѣ нашѣ споры межинародніѣ, нашѣ жаданя о рôвнѣ права съ Поляками, нашѣ обопôльнѣ ôтношеня краевѣ?

Цѣсарскôй подорожи до Галичины приписуютъ такожь вагу политичну супротивъ заграницѣ а именно супротивъ Россіи. Найдальше посунулась W. Allg. Zeitung и выповѣла совсѣмъ отверто, що Поляки привязуютъ до цѣсарскои подорожи свои пляны реставраціи польскои державы. Подорожь до Галичины малабы тоѥ саме значенье, яке мала свого часу цѣсарска подорожь до Дальмаціи для Босніи и Герцеговины. Конгресôвка маѥ бути тою галицко-польскою Босніею и Герцеговиною, гдебы озвалися симпатіи для Австріи, на случай, колибы она схотѣла привернути Польщу. Тіи задушевнѣ бажаня и надѣи назвала сама W. Allg. Ztg. мріями, але польскѣ дневники дуже радо повитали сей ôтзывъ нѣмецкои газеты мовбы на знакъ, що дѣйстно Поляки плекаютъ въ своѣмъ лонѣ тую гадку кооперації съ Австріею, и тôлько зъ тои причины такъ демонстраційно заявляютъ теперь свою льояльнôсть для Австріи. Никто однакожь зъ поважномыслячихъ не схоче пôдсувати цѣсарскôй подорожи такои цѣли. Якъ мы вже въ попереднôй статіи выказали, цѣсарска подорожь до Галичины не маѥ ніякого характеру политичного. Тôлько посередно може мати тая подорожь свою вагу политичну.

Симпатія и привязанôсть народôвъ для пануючои династіи не перестала бути головною пôставою державного могущества такъ въ конституційнôй якъ и абсолютнôй монархіи. Смѣло можна сказати, що сосѣднѣ державы глядятъ съ певною завистію на привязанôсть австрійскихъ народôвъ до Габсбурскои Династіи. Не досыть на тôмъ, що Австрія силою тои симпатіи народôвъ для пануючои Дунастіи щасливо перебула тяжкѣ часы завѣрюхъ р. 1848 а въ 60-ихъ рокахъ тоюжь силою скрѣпила свôй конституційный устрôй, — послѣдными лѣтами, коли майже въ кождôй державѣ монархичнôй объявились заговоры противъ пануючихъ царевъ и королевъ, въ однôй Австріи не тôлько не ослабли але ѥще бôльше скрѣпились и въ величавыхъ объявахъ розвинулись звязи живои симпатіи межи пануючою Династіею а австрійскими народами. Торжественнôсть и величавôсть привѣту, съ якимъ люднôсть всѣхъ краевъ повсюду витаѥ Цѣсаря въ подорожахъ по краяхъ коронныхъ, ѥсть тôлько дальшимъ доказомъ тои неустаючои силы, якою крѣпко держится австрійска держава. Тая сила тымъ потужнѣйша, що она не тôлько почиваѥ на особистыхъ симпатіяхъ, але выплываѥ такожь зъ духа конституціи выповѣдаючои рôвноправнôсть всѣхъ народôвъ Австріи. Чимъ бôльше сей духъ рôвноправности народôвъ переходитъ въ житье и чимъ бôльше удомашняются народы въ Австріи, тымъ сильнѣйшою стаѥ тая звязь и бôльше крѣпшаѥ австрійска держава и тымъ живѣйшѣ стаютъ объявы правдивои привязаности народôвъ для Монархи, котрого волею сей духъ конституційный стаѥся дѣйстнымъ житьемъ. Тая сила Австріи ѥсть особеннои ваги супротивъ сосѣдныхъ державъ замешкалыхъ въ меншôй або бôльшôй части народами однолеменными съ народами Австріи. Австрія не перестала бути предметомъ пожаданя заборовои политики своихъ сосѣдôвъ, а ѥсли тая политика часами затихаѥ и на другій плянъ ôтсуваѥся, то лише зъ обавы передъ тою силою, яка выявляѥся въ що разъ живѣйшôй и щоразъ бôльше свѣдомôй звязи австрійскихъ народôвъ однодушною симпатіею для свого конституційного Монархи. Для того то маѥ Австрія живый интересъ, всѣма силами скрѣпляти тую тѣсну звязь межи Династіею а народами а то черезъ справедливе и повне переведенье рôвноправности всѣхъ народôвъ. Чимъ повнѣйшою станеся тая рôвноправнôсть тымъ бôльшою буде сила Ав-

---

Що снѣгъ розказовавъ.

Образокъ.

Кôмнатка була пышно убрана, мала, любо й привѣтно уладжена. На коминку горѣвъ огонь яснымъ поломѣнемъ.

При ôкнѣ сидѣла женщина. Голову оперла на обѣ руки и притиснувши чоло до зимнои шибы, съ задумою глядѣла въ сѣрый сумеркъ вечѣрный.

На долинѣ, въ улици, выгрававъ якійсь Италіянець на катаринцѣ, а въ тишинѣ вечера мельодія плыла далеко и дрожала въ воздусѣ, якбы ôтъ грудневои стужи.

Женщина слухала, ѥи чорнѣ, великѣ очи задивились въ темну даль...

На дворѣ падавъ снѣгъ платками, що крутились и мигтѣли летючи тихенько на землю, та такъ якось рôвно, одностайно, якбы до такту музики и жѣночого серця, що било теперь сильнѣйше пôдъ наплывомъ згадокъ минувшости.

Такъ само порошивъ снѣгъ, коли она, малою шестилѣтною дѣвчинкою стояла разъ съ батькомъ на рундуку (ганку) сельского двора.

Докола було пусто, бѣло, тихо, а снѣговѣ платки фуркали якъ величезный рôй метеликôвъ. Отець усмѣхався до неи весело бачучи, якъ она дитинячими очима дивилась съ подивомъ то въ небо то на землю и силовалась пôзнати, въ ôтки то и кто то сыпле тôлько снѣгу.

Пôставивъ потôмъ руку, на котру кôлька бѣлыхъ платкôвъ упало и показавъ дитинѣ зъ близька тѣ малесенькѣ звѣздки и кôльцятка, розказуючи ѣй о кришталахъ ледовыхъ, о вплывѣ студени на пару водну, о мракахъ и иншихъ красныхъ рѣчахъ.

Дѣвчинка слухала, кивала головкою на знакъ, що розумѣѥ, дивилась батькови въ очи и усмѣхалась до него, якбы зъ задиву, що ôнъ ажь тôлько о тôмъ знаѥ, що на небѣ дѣѥся. Кудлатый Бурко прибѣгъ зъ подвôря и перервавъ науку та почавъ скакати и гавкати розвеселеный и лапати въ воздусѣ снѣговѣ платки — все для забавы своѥи панночки. Отець зробивъ велику кулю изъ снѣгу и розбивъ ѥи на хребтѣ Бурка, псиско удававъ, що не розумѣѥ жарту и строивъ найпотѣшнѣйшѣ химеры, а дѣвчинка смѣялась, плескала въ червонѣ ôтъ зимна руки и була такъ щаслива, якъ николи передъ тымъ и.... потôмъ майже...

Нынѣ, пригадуючи собѣ тѣ хвилѣ, усмѣхалась.... крôзь слёзы.

Где тѣ часы, той двôрокъ тихій пôдъ снѣгомъ, где отець?

Десять, дванацять лѣтъ тому, въ такій самъ зимовый день, гналось гостинцемъ на кôльканацяти саняхъ веселе товариство запустне, середъ смѣхôвъ, крикôвъ, бренькоту дзвôнкôвъ, лосканя батогôвъ. Снѣгъ падавъ, якъ нынѣ, великими платками.

Въ великихъ залубняхъ при батькови и мамѣ сидѣло дѣвчатко, якъ ангеликъ бѣленьке, румяне, щебетливе, съ чорными якъ теренъ очима, загорнене кожушкомъ и усмѣхалось тымъ усмѣхомъ дѣвочои весны, въ котрôмъ ѥще дзвонятъ всѣ несполошенѣ соловѣѣ шѣснацяти лѣтъ житя.

Въ саняхъ сидѣвъ ѥще ктось четвертый, ѥго черты найвыразнѣйше выхилялись сегодня зъ рамъ образка передъ очами женщины, ѥго найлучше тямила въ сѣй хвили — на тôй запустнôй забавѣ пôзналися, першого вальца съ нимъ гуляла, першій разъ чула зъ ѥго устъ тôлько занимаючихъ, гарныхъ слôвъ и бавилась съ нимъ дуже добре. Потôмъ розмовляли частѣйше, але що разъ сумнѣйше, ажь зновъ въ таку снѣжницю прійшовъ попрощатись на довго.... Дѣвча не могло слова промовити, дрожало ôтъ студени, чи зрушеня, розмова тяглася тяжко, якъ по грудѣ.

Въ кôнци мати выйшла зъ кôмнаты — молодѣ люде приступили къ собѣ близше, рука найшлася въ руцѣ, очи зôткнулися поломѣнемъ и.... въ прощальнôмъ цѣлунку, короткôмъ якъ людске щастье, дôткнувъ ôнъ ѥи дѣвочихъ усточокъ першій и послѣдный разъ въ житю.

Зновъ кôлька лѣтъ минуло... Передъ мѣскимъ соборомъ стоявъ рядъ повозôвъ, громадка весѣльныхъ гостій мала за хвилю выйти зъ святынѣ, обрядъ слюбный скôнчився. Молоду выведено зъ церкви; була сумна, але усмѣхалась зъ обовязку до тыхъ, що чудовались ѥи красѣ и до тыхъ, що чудовались ѥи щастю, котре добачали въ тôмъ, що она такъ добре иде за мужь, хоть за чоловѣка трохи старшого, не Аполлона, але богатого, якъ Набобъ.

Лице матери сіяло радостію и она була щаслива за себе и за доньку, котра для матери удавала, що ôтходячи ôтъ престола, усмѣхаѥся...

Коли всѣдали въ повôзъ, на бѣлу китицю молодои не знати зъ ôтки, якъ символъ, чи пригадка, упавъ платокъ снѣгу. Не знати зъ ôтки, бо небо було того вечера ясне и погôдне и люде ворожили добру будучнôсть подружю.

Слёзы станули въ очахъ молодои и она здôйняла дрожачими устами зъ китицѣ бѣлый платочокъ, зимный, якъ та думка, котра черезъ розпалену ѥи головку прошибла теперь на споминку тои — весѣльнои хвилѣ.

стріи не тôлько на внутрь але и на вне. Сердечнôсть и щирôсть торжественныхъ привѣтôвъ, якими стрѣчаютъ народы Австріи свого Цѣсаря, есть для того бôльше якъ звычайнымъ церемоніяломъ. Тожь совсѣмъ понятно, для чого за границею такъ живо занимаются подорожію Цѣсаря до котрого небудь зъ краѣвъ коронныхъ, а именно до Галичины. Ôтгомонъ народного торжества несеся за границѣ нашого краю и тамъ выкликае розвагу надъ политичнымъ положеньемъ. Торжества Галичины заселеной Русинами и Поляками не можутъ оставатись безъ ôтгомону у закордоньскихъ Русинôвъ и Полякôвъ, котрî мимо волѣ силою асоціяціи гадокъ порôвнуютъ свою долю съ долею своихъ въ Австріи проживаючихъ братôвъ. Результатъ сего порôвнаня не може бути некористный для Австріи. Въ нынѣшныхъ часахъ не дадутся державы ôтграничувати хиньскимъ муромъ и духова атмосфера свобôдного житя не дасться запынити граничными стовпами. Єсли одна держава числится съ волею народôвъ, то сосѣдна держава не може на довго остоятись неволею народôвъ. Сосѣдство маѣ свои права такожь и въ сферѣ духового житя, тымъ бôльше сосѣдство спорôдненыхъ народôвъ. Такъ отже цѣсарска подорожь не сама собою и безпосередно, але яко торжественна а свобôдна овація народôвъ для конституційного Цѣсаря за надане житье конституційне — маѣ свою вагу политичну и для сосѣдныхъ народôвъ. Держава, котра умѣе собѣ зъединати повагу сосѣдныхъ народôвъ, не потребуе боятися о своє существованье.

Не будемо дальше розводитись надъ симъ предметомъ, а скажемо еще кôлька слôвъ въ ôтповѣдь тымъ, що стараются кинути тѣнь нельояльности на Русинôвъ. Тôлько нечесть и политична тенденційнôсть може пôдносити такî замѣты противъ Русинôвъ. Жіемо еще въ Австріи, а не въ Польщи и если не хочемо солидаризоватися съ Поляками, если допоминаемося нашихъ правъ конституціею запорученыхъ, если заявляемося передъ лицемъ Цѣсаря яко осôбный нарôдъ, то тымъ выповняемо лише нашî права обывательскî и народнî, а маемо падто честну минувшôсть въ австрійскôй исторіи, щобы ажь потребували мы боронитись противъ замѣту нельояльности. Кто говоритъ о симпатіяхъ, а навѣть о гравитаціи Русинôвъ до Россіи, сей видимо не знае стану Русинôвъ въ Россіи а галицкимъ Русинамъ приписуе продайнôсть свого власного народа. Чижь Русины не знаютъ, що въ Россіи не тôлько не можна въ школахъ учити по руски, але навѣть рускихъ найневиннѣйшихъ книжокъ печатати? Чижь галицкî Русины не знаютъ, що Россія стоптала ногами всѣ права руского народа и съ Русинами обходится далеко гôрше якъ съ Поляками, котрымъ предсѣ и въ Россіи вольно печатати польскî книжки, выдавати польскî часописи и мати свои польскî школы? Чижь супротивъ сихъ фактôвъ може честный Русинъ симпатизувати съ такимъ поступованьемъ Россіи, а тымъ бôльше гравитувати пôдъ покровъ такого правительства? На се повиненъ памятати кождый, кто хоче говорити о ôтношеняхъ Русинôвъ до Россіи.

ДОПИСИ.

(*О.*) **Зъ Черновець.** Ôтъ часу до часу проявляется середъ нашои интелигенціи прудъ громаднои емиграціи въ Россію. И такъ ôтъ часу нещасливои памяти выходу Головацкого, Попеля та иншихъ видимъ вже кôлька такихъ емиграцій, повторяючихся съ дивною правильностію що кôлька лѣтъ. То намовами гдеякихъ звѣстныхъ нашихъ галицкихъ „патріотôвъ“, котрî емиграцію уважаютъ за актъ патріотизму, то пôдшептами россійского правительства даются зводити молодî люде и покидаютъ рôдный свôй край.

Теперь сталося мѣсто Чернôвцѣ и его молодый университетъ мѣстцемъ найчиннѣйшихъ агитацій и шварцованя нашихъ интелигентныхъ людій въ Россію. Удѣленьемъ стипендій на рôкъ на два, то зновъ обѣцянкою золотыхъ гôръ позыскуе тамошный конзулятъ руску академичну молодѣжь для своихъ цѣлій и переводитъ ихъ потôмъ при данôй случайности за границю.

Отъ передъ нами поважне число нашихъ молодыхъ людій, котрî въ протягу кôлькохъ послѣдныхъ лѣтъ опустили край: Билинкевичъ, Мильковичъ, Шармаркевичъ, Куб'іовичъ, Григоровичъ, Грабовичъ, Семака, Війчукъ, Головацкій, Шушковскій, а кромѣ того звѣстнî намъ еще имена гдеякихъ (далеко не всѣхъ) рускихъ людій, котрî зъобовязалися въ найкоротшôмъ часѣ вступити въ службу россійску, а теперь суть слухачами университету черновецкого, якъ: Чеховскій, Фôльваркôвъ и другî.

Сумно то, дуже сумно згадати, що въ протягу такъ короткого часу стративъ край нашъ такъ богато людій, котрыхъ выгодувавъ кровавымъ своимъ грошемъ въ надѣи, що они будутъ колись щирыми заступниками народа въ краю. Справдѣ, дуже сумно згадати що часть молодежи нашои такъ здеморализована, що боится труду въ своѣмъ краю, не дбае про нарôдъ, не памятае на свои обовязки взглядомъ него а спѣшитъ глядати легкого хлѣба на чужинѣ.

И для чогожь то выходятъ нашî интелигентнî люде за границю? Звычайно говорятъ, що туда жене ихъ наша краева политика, нашî безъôтрадний ôтношеня краевî и гнетъ Полякôвъ. Але чижь не есть се власне доказомъ малодушности тыхъ галицкихъ емигрантôвъ, що они лишаютъ нарôдъ въ недоли, а самî не задля якои идеѣ але задля выгоды власнои опускаютъ свою землю, свôй нарôдъ и затрачуютъ свои силы? Чижь они зменшаючи черезъ емиграціи число рускои интелигенціи не помагаютъ самî поконувати нашь нарôдъ? Якжежь можна жадати, щобы темный нарôдъ твердо стоявъ за свои народнî права, коли интелигентнî люде не маютъ тои ôтваги потерпѣти за добро свого народа? Кто покидае нарôдъ въ его тяжкôй борôбѣ, той поповняе здраду на найсвятѣйшихъ интересахъ народныхъ.

Але спытаймо себе, що дѣлае дальше наша галицка емиграція? Чи добившись выгôдного житя и великихъ доходôвъ памятае она на рôдный край и свôй нарôдъ и трудится для его добра? Где тамъ! Запопавши легкого хлѣба перевертаеся она въ найгрубшихъ матеріялистôвъ и егоистôвъ, зъ котрыхъ ани рускій нарôдъ ани Россія не маѣ найменшого хôсна. Россійска соспôльнôсть ôттрунула ôтъ себе галицкихъ емигрантôвъ, недопускае ихъ въ кругъ товариского житя, яко людій безъ всякои идеѣ а готовыхъ лише служити мамонѣ. Интелигенція Россіи съ погордою дивится на такихъ Галичанъ, зъ котрыхъ, якъ кажутъ, „ни Богови свѣчка, ни чортови кочерга“. А до насъ и вѣсть не доходитъ о якихъ нибудь дѣлахъ тыхъ Галичанъ, бо здаеся тôлько ихъ дѣла, що выгôдно жити и все споживати.

Еще не такъ болѣлабы насъ тая емиграція рускихъ людій, якбы въ нашôмъ краю була надпродукція рускихъ интелигентныхъ силъ та колибы нашь нарôдъ живъ безпечно ôтъ ворогôвъ, въ свободѣ, достаткахъ, — але у насъ власне що разъ меншае интелигентныхъ нашихъ людій а нарôдъ жіе въ темнотѣ, нуждѣ, въ политичнôй и соспôльнôй невыгодѣ.

Памятай о тôмъ руска интелигенціе, а именно ты, академична молодежи! Памятай на обовязки твои взглядомъ краю и народа! Не покидайте краю тому, що ôнъ бѣдный, не покидайте народа тому, що ôнъ въ нуждѣ и недоли. Не пхайтесь яко „Kulturträger-ы“ туда, где васъ найменше потребуютъ, где васъ чекае навѣть ненависть (гляди дописи нашихъ холмскихъ емигрантôвъ въ „Словѣ“ зъ сего року). Бôльше чести та патріотизму!

(*Р.*) **Зъ надъ Стрвяжа.** (*Кандидатъ на школьного окружного инспектора въ Самбôрскôмъ округѣ. Мисіи єзуитскî и участь рускаго духовенъства въ мисіяхъ. Цъкавый епизодъ.*) Незадовго, якъ звѣстно, маютъ наступити именованя новыхъ окружныхъ инспекторôвъ шкôльныхъ. До сего часу есть инспекторомъ въ самбôрскôмъ округѣ лат. ксёндзъ Г. Кулишъ, директоръ жёночои школы въ Самборѣ. Не злый то вправдѣ инспекторъ, бо и енергичный и добрый педагогъ и польскій патріотъ, — але маѣ тую кардинальну хибу, що часомъ въ гдекотрôй сельскôй рускôй школѣ ставитъ пытаня зъ руского, зъ рускои исторіи и таки жадае ôтъ учителѣвъ, щобы и по руски рускихъ дѣтій учили. Певно, не що инше якъ тôлько тая хиба въ системѣ науки теперѣшного инспектора суть причиною, що панове-шляхтичѣ округа самбôрского хотятъ на мѣстце теперѣшного инспектора переформовати кого другого. Ну, а когожь бы такого? Розумѣеся, чоловѣка, котрыйбы найлучше знавъ бытъ нашого мужика, котрыйбы бувъ прихильнымъ нашому мужикови. Ктожь той найбôльшій прихильникъ мужика? Ахъ, кто буде смѣвъ тому перечити, що тымъ найбôльшимъ пріятелемъ мужика, то — дѣдичъ. Ergo, кто може бути лучшимъ школьнымъ инспекторомъ якъ не дѣдичъ? Розумѣеся, дѣдичъ принимаючи посаду инспектора округового робитъ зъ себе жертву, тôлько зъ любови до того темного мужика. Таку жертву зробитъ зъ себе и п. Скаржиньскій дѣдичъ селця Слохинѣ (межи Хировомъ а Фульштыномъ); ôнъ то хоче теперь брати на себе бремя инспекторства округового. П. Скаржиньскій ôтъ давна вже, видко, мавъ думку пожертвуватися тяженькôй працѣ коло пôддвигненя зъ темноты нашого народа, бо бувши перше дѣдичемъ двохъ селъ, одно, Сушицю продавъ жидови зъ Старого Мѣста а въ другôмъ, Слохиняхъ такожь жидôвъ въ господарство впровадивъ. П. Скаржиньскій дуже добре пересвѣдченый о великôй муцѣ, яку возьме на себе съ достоиньствомъ инспектора школьного, бо самъ найлучше о тôмъ знае, що ôнъ не педагогъ, — але ôнъ и о тôмъ пересвѣдченый, що любовь до мужика все переможе.... И такого то славного инспектора готово наше Пôдгôрье дôстати, бо въ околици величався не на жартъ п. Скаржиньскій, що посаду маѣ вже запевнену, що сама панѣ гр. П. его кандидатуру попираѣ!

Школа и церковь мусятъ ити разомъ, тогды доперва може гараздъ бути. Коли отже п. Скаржиньскій хоче нашî рускî школы двигнути и насъ розуму научити, такъ зновъ патры Єзуиты памятаютъ на спасенье нашихъ душъ. Они знаютъ, що нашî священики матеріялисты, въ сѣй порѣ за жнива дбаютъ, — томужь то Єзуиты въ самî жнива зъѣхали въ нашî стороны и осадовившись въ монастырѣ Кармелитôвъ въ Суеѣдовичахъ розпочали 11. л. липня свои мисіи. Кармелиты позапрошували на мисію всѣхъ сусѣдныхъ священикôвъ обохъ обрядôвъ. Тутъ зновъ показалося „нерадѣнье“ нашихъ священикôвъ. Где имъ въ гадцѣ що другого якъ не жнива — ледви кôлька показалося, и то лишь на службу божу. Одинъ лише рускій сотрудникъ изъ Фульштына о Е. Ю. уважавъ своимъ довгомъ черезъ цѣлый часъ мисій бути при патрахъ; але й не дивниця, не маѣ свого господарства, тожь и жнива его не пекутъ. Годѣ сему отцю дорѣкати, що ôнъ такъ дуже пильновавъ мисій, котрî ôтбуваются въ его филіяльнôмъ селѣ (самъ рускій парохъ Фульштына хорый), бо богато сходится тамъ и руского народу, треба отже ихъ причащати и другî требы духовнî заспокоювати.

Але о. Ю. не читавъ еще въ „Дѣлѣ“, якъ то въ Єзуполи принявъ п. графъ Дѣдушицкій нашихъ попôвъ, а що ôнъ еще молоденькій, то не богато гдечого й чувавъ, томужь то не вдоволявся лише церковными богослуженями въ часѣ мисій, але захотѣлось ему и межи лат. священьствомъ въ монастыри при обѣдахъ та вечерахъ репрезентовати рускій клиръ. До 16 л. липня все ишло добре, а що 16 приключилося, ось послухайте. По всѣхъ ôтправахъ мисійныхъ зôйшлись, якъ кождого дня, всѣ священики до монастыря на вечерю, а съ ними и нашь молоденькій представитель руск. клира, та вдався въ бесѣду съ кс. Кулишемъ о школахъ и другихъ рѣчахъ. По хвили приставъ до розмовы и лат. парохъ зъ Самбора кс. Смолиньскій и по довшôмъ рôвнодушнôмъ розговорѣ зôйшовъ на тое, якъ католицку вѣру всюды гноблятъ: въ Прусахъ Бисмаркъ, въ Россіи правительство при помочи галицкихъ емигрантôвъ священикôвъ, та що рускî владыки въ Галичинѣ навѣть не запротестовали прилюдно проти такому „niesłychanemu pogwałceniu religii“, та що и молодшî рускî священики не бôльше варта. О. Ю. хотѣвъ на тое щось сказати, але кс. Смолиньскій не допустивъ его до слова, а въ присутности многихъ законклюдовавъ, звернувшися до о. Ю.: „wyście wszyscy łotry a wasi biskupi to pierwsi łotry!“ и выйшовъ до другои комнаты. — О. Ю. зъѣвъ еще смачно при однôмъ столѣ съ кс. Смолиньскимъ вечерю, но опôсля удався до свого декана и зложивъ протоколярне зôзнанье заприсягнувши его правду. О. деканъ маѣ се заприсягнене зôзнанье ôтослати до рускои консисторіи въ Перемышли, и цѣкавî мы всѣ дуже, якій наша консисторія зробитъ зъ сего ужитокъ, та що скаже на тое латиньска перемыска консисторія?! Слибы поважився такъ нашъ рускій священикъ прилюдно весь латиньскій клиръ поименовати „łotrami“, а епископôвъ латиньскихъ „pierwszymi łotrami“, то здався, вже сама руска консисторія далабы ему за тое науку, ба, здаеся, и карнî §§. булибы примѣненî. Якъ въ сѣмъ случаю станеся, побачимо! Цѣлый фактъ подаемо на пôдставѣ заприсягненого зôзнаня о. Е. Ю., для котрого нехай се послужитъ на будуще за научку: Коли уважае своимъ довгомъ гдесь на польско-латиньскихъ мисіяхъ сповнювати церковнî требы для своихъ рускихъ прихожанъ, то нехай же ѣде на вечерю домôвъ, бо такî кс. Смолиньскî подыблются всюда!

Та у насъ бѣда и цѣла бѣда, що мы много знаемо, якъ треба робити, о всѣмъ пишемо, всякî пляны, и то добрî, робимо, але якъ прійде до ихъ переведеня, до самого дѣла, тамъ ни на крокъ на передъ, ни въ роботѣ, ни въ поступованю съ ворожими намъ стихіями! Кôлько то разôвъ написалися нашî часописи про ароганцію лат. священикôвъ, коли зôйдутся съ нашими, — ничо не помагае, конечно таки до нихъ пхаемось, та се еще за честь

На дворѣ порошивъ и порошивъ снѣгъ однаково, сумеркъ западавъ що разъ густѣйшій, якъ въ душѣ бѣднои женщины, для котрои все въ будучности выдавалось сѣро и сумно, пусто и зимно.

Платки снѣгу фуркали въ воздусѣ, здавалось ѣй, що всѣ одинъ по другôмъ падаютъ на ои серце.

Въ тôмъ ôтчинилися дверѣ бôчнои комнаты съ лоскотомъ, струя свѣтла бухнула, въ дверехъ станувъ мужчина, не Аполлонъ, але якъ можна було догадатись зъ чертъ лица, зъ золотого ланцюха и спинокъ брилянтовыхъ у манкетахъ чоловѣкъ богатый якъ Набобъ. — Щожь то? — обôзвався, приступаючи до ôкна— любуетесь, панѣ, концертомъ катаринкаря, якъ убога швачка? Маемо гостѣ, думаю, що господини выпадае выйти до нихъ — додавъ на кôнци жорстоко.

— Такъ, я слухала катаринки—шепнула женщина пôдводячись зъ фотелю, якбы зъ тяжкого сну розбуджена — и того, що менѣ снѣгъ розказовавъ....

Переклавъ Левъ Сапогôвскій.

собѣ маємо, що они изволятъ насъ збезчестити!

Пора вже намъ научитися стояти на сторожи своєи чести!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Переговоры въ справѣ оріентальнôй вправдѣ помалу но всежь поступаютъ въ передъ. О остаточныхъ ихъ результатахъ годѣ теперь сказати щось позитивного, але зъ симптомôвъ показуєся, що иде до лучшого та що хмары починаютъ розсуватися. Два найновѣйшиї факта даютъ намъ право до такого заключеня. Першій фактъ, то предложенье англійского кабинету державамъ, щобы всѣ державы закимъ приступлятъ до демонстраціи фльотъ, впередъ пôдписали родъ протоколу „de désintéressement“ (безинтересовности) то значитъ, зъобовязанье, що жадна зъ державъ на случай спôльнои акціи противъ Туреччины не буде мати на оцѣ своихъ особенныхъ интересôвъ „ni aggrandissement territorial, ni avantage quelconque“ (ни збôльшеня територіяльного ни якои бы то ни було користи). Такиї зъобовязаня передъ спôльною акцією вже практиковалися неразъ сего столѣтя въ Европѣ. Кабинеты державъ европейскихъ пріймутъ, надѣятися, тое предложенье британійского кабинету. Другій фактъ, котрый увѣряе насъ о прояснюваню горизонту политичного есть той, що одна зъ двохъ справъ пытаня всхôдного, именно справа чорногорска вже дуже близька щасливого рѣшеня. Ультиматумъ въ справѣ чорногорскôй зôстало вже Портѣ вручене и есть повна надѣя, що Порта ему пôддасться. Ультиматумъ взыває Порту, щобы сповнила ухвалу конвенціи зъ 12 цвѣтня с. р. т. зв. конвенцію Корти-го, на пôставѣ котрои малабы Портаôтступити Чорногорѣ або область Зему або мѣсто и область Дульциньо. Вѣроятнôсть есть майже певна, що Порта ôтдасть Дульциньо Чорногорѣ. Теперь ишлобы тôлько о тое, дотрехъ тыжднѣвъ въ фактичне посѣданье Чорногорѣ тую область ôтдати, щобы она не впала знôвъ въ руки Альбанцѣвъ. Колибы такъ сталося, тогды державы занехалибы демонстрацію фльотъ на Адріятику. Осталабы, розумѣєся, справа греческа а тая муситъ бути рѣшена въ мысль берлиньскои конференціи. Але рѣчь певна, що коли Порта залагодитъ пытанье чорногорске а державы зъобовяжутся „протоколомъ безинтересовности,“ тогды ситуація о много буде злагоджена. Вже и теперь пытанье греческе не має такого заострення якъ передъ двома тыжднями. Нынѣ дуже выразно видко, що жадна держава не радабы вести вôйну, кожда то задля лихого стану финансôвъ то задля порядкованя домашныхъ пекучихъ справъ бажалабы спокою — и то власне дає намъ право надѣятися, що колибы теперь прійшло до вôйны, то боєвищемъ бувбы тôлько пôвостровъ балканьскій — по за него поломѣнь вôйны не перейшлабы. Розумѣєся, що то бувбы великій тріюмфъ вздыхаючои за европейскимъ миромъ европейскои дипльомаціи, колибы и на пôвостровѣ балканьскôмъ запановали порядокъ и згода межи поодинокими краями безъ пролыву крови. Якъ станеся, годѣ теперь вже на вѣрно сказати.

Франція. Ôтъ недѣлѣ ôтбувалися сего тыжня майже въ всѣхъ департаментахъ (въ 86 на 90) выборы до радъ генеральныхъ въ Франціи. Скрутиніюмъ показало, що республикане ôтнесли побѣду, якои навѣть не надѣялися. 240 мандатôвъ перейшло зъ монархистôвъ на республиканôвъ. Тіи послѣднії ôтнесли побѣду въ такихъ 11 департаментахъ, въ котрыхъ доси все мали меншôсть. Додавши тыхъ 11 до 59 департаментôвъ, въ котрыхъ республикане мали давнѣйше бôльшôсть, показуєся, що республикане въ 70 департаментахъ верховодятъ.

Тая побѣда має для партіи республиканьскои дуже важне значенье политичне, хотяй безпосередна политика зъ компетенціи радъ генеральныхъ выключена. Рады генеральнії маютъ одинъ важный привилей, котрымъ посередно вплываютъ и на политику Франціи а тымъ суть выборы до сенату. Періодично трета часть сенаторôвъ складає мандатъ а на ихъ мѣстце выбираютъ рады департаментальнії новыхъ сенаторôвъ. На слѣдуючій рôкъ наступитъ власне така змѣна однои третины сенату, а понеже республикане при сеготыжденевыхъ выборахъ ôтнесли такъ сильну побѣду, то въ наслѣдство тоижь значно зредукуютъ въ слѣдуючôмъ роцѣ число сенаторôвъ монархистичныхъ. Доси бо республикане не мали еще достаточнои силы въ сенатѣ, на що яко наглядный доказъ послужитъ ôткиненый сенатомъ арт. 7 уставы Ферри-ого або недавна справа амнестійна. Сеготыжденевыї выборы до радъ генеральныхъ выказали великій упадокъ бонапартизму у Франціи. Навѣть въ Корсицѣ, колыбели бонапартизму побѣдивъ республиканьскій кандидатъ самого кн. Іеронима Бонапарте.

Англія.. Першимъ наслѣдствомъ нещастя постигшого Англію въ Афганистанѣ на внутренну политику Англіи есть роздвоенье въ партіи либеральнôй. Група вигôвъ стоитъ за якъ найскоршимъ енергичнымъ дѣланьемъ, партія же радикалôвъ готова выречися всего, щобы тôлько не выставлятися на дальшиї неудачѣ и жертвы. Одинъ органъ тыхъ послѣдныхъ пише: „Боятися належитъ, щобы льордъ Гартингтонъ и его дорадники хотячи зробити добро, зблудивши не надѣлали шкоды и нещастя. Дивимося съ непокоемъ, якъ правительство съ скоростію приготовляє много свѣжихъ полкôвъ до службы индійскои. Пôсля насъ одинокою певною, достойною и политично розумною думкою булобы радше, що можъ найбôльше войскъ англійскихъ и индійскихъ выцофати поки живиї зъ Афганистану“. Дальше поступованье Англіи въ Афганистанѣ зависитъ ôтъ того, котре зъ тыхъ двохъ направлень возьме верхъ въ габинетѣ англійскôмъ.

Гладстонъ занедужавъ на запаленье легкихъ. Бюлетины лѣкарскиї звѣщаютъ вправдѣ, що станъ здоровля премієра полѣпшаєся, але приватнії вѣдомости зъ Лондона перечатъ тому.

Греція. До Standard доносятъ зъ Атенъ, що декретъ наказуючій мобилизацію арміи греческои зôставъ уже черезъ короля пôдписаный; оголошенье того декрету зôстало однакожь вздержане пôдъ напоромъ державъ. Тымчасомъ жителѣ округôвъ, котриї Греція надѣеся позыскати, даютъ ѣй розумѣти, що правительство греческе не може числити на ихъ помôчь, если не розпôче хутко своєи дѣятельности.

Пôсля кореспонденціи зъ Константинополя до Polit. Corresp. въ правительственныхъ турецкихъ кругахъ суть того мнѣнія, що миръ може буде еще удержаный, если Греки повздержатся ôтъ всякои зачѣпки и Альбанцѣ потрафлятъ запановати надъ своимъ фанатизмомъ. Именно боятся за нерозважныхъ Альбанцѣвъ. Завѣряютъ, що послѣдными днями надôслали начальники альбаньскои лиги депешѣ до султана и министра Аббедина, взываючій до явного розпочинаня вôйны съ Грецією. Альбанцѣ покладаютъ великиї надѣѣ на султанѣ Абдуль-Гамидѣ, котрый дуже симпатизуе съ Альбанцями, покликавъ Альбанцѣвъ до министерствъ, окружився адъютантами Альбанцями и выучився въ послѣдныхъ часахъ альбаньского языка. Тая симпатія султана пôдохочуе ихъ и утверждуе въ намѣреню выступати опоромъ противъ Греціи.

НОВИНКИ.

— **Рускій комитетъ для принятя Цѣсаря.** Понеже пôсля комуникату гр. Намѣстника внято такожь „Народный Дôмъ“ въ програму посѣщень Цѣсаря, розвинувъ комитетъ рускій живу дѣятельнôсть, щобы завчасу приготовитись до торжественного и свѣтлого принятя Цѣсаря въ „Народнôмъ Домѣ“. На двохъ послѣдныхъ засѣданяхъ уложено дотычащу програму. Цѣсаря пріймати будутъ при вступѣ до Дому Народного предсѣдатель тогожь института съ двома членами совѣта. Въ проходѣ ôтъ брамы до сходôвъ дѣвчата устелятъ помôстъ цвѣтами. Въ великôй сали Дому Народного, будутъ провожати Цѣсаря до трону предсѣдатель вразъ съ протекторомъ Дому Народного Впреосв. митрополитомъ Іосифомъ и двома членами совѣта. Хоръ рускихъ спѣваковъ рôвночасно ôтспѣває першу строфу имну народного, по чѣмъ предсѣдатель Дому Народного привитає Цѣсаря промовою въ рускôмъ языцѣ, на котру, якъ довѣдуємося зъ достовѣрного жерела, Цѣсарь має ôтповѣсти въ рускôмъ языцѣ. На даный знакъ ôтспѣває хоръ „Многая лѣта“. Заступники всѣхъ рускихъ Товариствъ займутъ мѣстце въ сали у стôпъ трону Цѣсаря въ двохъ пôвкругахъ. Комитетъ рускій уложивъ такожь ôтозву до руского народа, котрою взыває всѣхъ Русинôвъ, щобы якъ найчисленнѣйше и найторжественнѣйше витали Цѣсаря пôдчасъ Єго подорожи по нашôмъ краю. Тая ôтозва вразъ съ подрôбнѣйшою програмою буде сими днями розôслана по цѣлôй галицкôй Руси.

— **Руску выставу** тов. им. Качковского въ Коломыѣ посѣтитъ Цѣсарь рôвно якъ и выставу тов. Татряньского. Гр. Намѣстникъ завѣдомивъ о тôмъ комитетъ рускои выставы.

— **Хоръ товариства музичного,** поповненый спѣваками зъ цѣлои Галичины ôтспѣває въ день пріѣзду Цѣсаря передъ Намѣстництвомъ вечеромъ, коли похôдъ съ факлями прибуде вже передъ Намѣстництво, кантату композиціи п. Микулього, руску композицію п. Вахнянина, польонезъ зъ „Гальки“ и гимнъ народный. На представленье театральне прибуде зъ Варшавы звѣстный теноръ львôвскои оперы Закревскій.

— **Для принятя Цѣсаря** во Львовѣ зъорганизовався комитетъ мѣскій, выбраный черезъ репрезентацію мѣску зъ рôжныхъ верствъ соспôльности. Предсѣдателемъ того комитету президентъ мѣста д-ръ Гноиньскій. Комитетъ подѣлився на 6 пôдкомитетôвъ: безпеченьства, кватерунковый, декораційный, театральный, балевый и комитетъ походу съ факлями. Тіи пôдкомитеты нараджуются впередъ зъ окрема а ôттакъ ôтбуваютъ всѣ разомъ повнії засѣданя. Подаємо кôлька важнѣйшихъ подрôбностій зъ ухвалъ поодинокихъ пôдкомитетôвъ. Службу безпеченьства пôдчасъ въѣзду Цѣсаря и всѣхъ урочистостій повнити буде сторожа обывательска зъ 300 членôвъ; тое число буде имовѣрно еще збôльшене. Похôдъ съ факлями буде складатися що найменше зъ 6000 осôбъ. Комитетъ декораційный, до котрого належитъ такожь проф. Захарієвичъ, працює надъ плянами пріоздобленя улицъ, саль ратушевыхъ, въ котрыхъ буде даный баль, и салѣ театральнои. Комитетъ театральный уложивъ вже програму представленя. Представленье розпôчнеся ôтспѣваньемъ имну народного, ôттакъ наступлятъ двѣ сцены съ танцями зъ оперы „Страшный двôръ“, потому комедійка Фредры „Панъ Бенетъ“ а на послѣдокъ образъ зъ живыхъ осôбъ, представляючихъ народнії типы нашого краю.

— **Новый комитетъ** зложеный зъ **самои шляхты** занимаєся устроєньемъ великого свѣтлого балю въ честь пріѣзду Цѣсаря. Баль ôтбудеся въ саляхъ редутовыхъ театру въ послѣдный день побыту цѣсарского во Львовѣ, т. є. 14 вересня.

— **Попытъ за карабелями,** литыми поясами, конфедератками, контушами змôгся дуже въ послѣдныхъ дняхъ во Львовѣ. Шляхта має досыть грубо платити за выпожиченье на часъ пріѣзду Цѣсаря тыхъ приналежностій національного костюму.

— **Станиславôвска рада мѣска** ухвалила выслати на повитанье Цѣсаря до Кракова депутацію зъ 3 членôвъ: бурмистра дра Каминьского, орм. крыл. Исаковича и властителя млына парового Фрайнда. Депутація буде просити Цѣсаря, щобы по дорозѣ на Буковину вступивъ до Станиславова.

— **Генер. директоръ желѣзницѣ Кароля-Людвика,** дръ Сохоръ прибуде въ недѣлю або понедѣлокъ въ Галичину, щобы лично управляти великими приготованями до принятя Цѣсаря на головныхъ пунктахъ желѣзнои дороги, именно же во Львовѣ.

— **Впреосв. Митрополитъ** выѣхавъ въ середу до Унева, зъ ôтки по якôмсь часѣ удасться до Перегиньска.

— **Впр. О. Іоанъ Озаркевичь,** посолъ думы державнои получивъ ôтъ урядникôвъ телеграфичныхъ адресъ подяки für die mannhafte Interessenvertretung der Telegrafenanstalte при буджетовыхъ росправахъ въ державнôй думѣ. Самъ адресъ прекрасно выготовленый съ численными пôдписами вручила депутація зъ двохъ урядникôвъ тои бранжи особисто пч. послови въ Белелуѣ.

— **Министерство просвѣты** позволило, якъ обвѣщуе Gaz. Lwowska, на провизоричне отворенье першои гимназіяльнои клясы въ Сяноку при надходячôмъ школьнôмъ роцѣ.

— **Великій, незвычайнй бурѣ, тучѣ и громы** розгулялися вô второкъ и середу сего тыжня въ цѣлôй майже всхôднôй Галичинѣ и начинили немало шкоды. У Львовѣ въ середу о г. 3 по пол. пустився зъ грубыхъ валôвъ хмаръ уливный дощь съ градомъ и тревавъ цѣлу годину. Гдеякиї улицѣ перемѣнились буквально въ потоки. Громы въ короткихъ ôтступахъ лускали въ будôвлѣ мѣскиї. Ôтъ бурѣ утерпѣли плянтаціи огородôвъ мѣскихъ и Высокого Замку. Въ лѣсахъ мѣста Львова именно сосновыхъ натворивъ орканъ шкоды на 1200 метрôвъ кубичныхъ. Въ окрестностяхъ Львова н. пр. межи Львовомъ а Яновомъ буря порозносила копы въ поляхъ, туча позамулювала землю, градъ знищивъ огороды а громы погдекуда спровадили пожары. Такиї самиї шкоды поробила буря въ околицяхъ Жовквы, Станиславова, Бережанъ, Тернополя и Золочева. Вô второкъ вечеромъ буря съ громами лютувала надъ Пôдгайцями. Два громы ударили въ лат. костелъ, ушкодили два олтары и стѣны на 1500 зр. Вихоръ позрывавъ дахи, поваливъ комины. Въ ту саму пору вихоръ зôрвавъ три гонтяниї дахи въ Пôдволочискахъ.

— **Ôтъ Пѣстыня** пишутъ намъ: Въ нашихъ сторонахъ ôтъ 3-ои недѣлѣ неустанна слота, блыскавицѣ и громы. Дня 3 серпня забивъ грôмъ въ Испасѣ 16-лѣтну дѣвчину. Того самого дня и наступуючого падавъ градъ брылами величины курячого яйця надѣлавши въ Мышинѣ и другихъ селахъ великиї шкоды. Слота не позволяє людямъ скошене сѣно зôбрати, черезъ що худоба дуже подешевѣла.

(*Б.*) **Ôтъ Озѣрнои** пишутъ намъ: Градъ съ страшною навальницею въ ночи зъ вôвтôрка на середу зробивъ у насъ таке страшне спустошенье, якого никто не памятає. Вô второкъ около 7 год. вечеромъ высунулися ôтъ полудня, ôтъ стороны Козлôвскои, чорниї хмары и сунули на Озѣрну и Ярчôвцѣ. Вѣтеръ взмагався що разъ сильнѣйшій, почалася неустаюча блыскавиця и громовиця, и сыпнувъ навальный дощь. Вѣтеръ не втихавъ, взмагався и стававъ хвилями правдивымъ вихромъ такъ сильнымъ, що и найсильнѣйшиї будынки трѣщали, здавалося, земля западаеся. О ½ до 10 сыпнувъ градъ великости перепилячихъ яецъ. Всѣ ôкна на полудень и захôдъ повыбивало, навѣть позасуваниї дверѣ высаджувало, а вихоръ, здавалося, всѣ горѣ коренемъ выверне. Така буря, блыскавиця и громовиця та дощь съ градомъ тревали майже до самои пôвночи.

Ся нечувана и незапамятана навальница съ градомъ наробила неслыханои шкоды почавши ôтъ Озѣрнои и Ярчовець въ селахъ: Осташôвцѣ, Данилôвцѣ, Мшана, Яцкôвцѣ, Богданôвка, Сервиры, Бѣлкôвцѣ, Бзовиця, Нетерпинцѣ, Бѣляголовы, Несторôвцѣ, Кукуткôвцѣ, Серединцѣ, Цебрôвъ а може и еще дальше. Патнѣ, чи то на пни, чи на покосахъ, якъ: ячмѣнь, овесъ, гречка, просо, коноплѣ — (жита и пшеницѣ майже всюды въ копахъ) зсѣкло и змолотило такъ, що тôлько стерня лишилася; а бараболю и всю городину стовкло, позмулювало и позносило. Полукôпки по поляхъ порозкидало, а гдекуды въ долы съ водою позабирало, деревину выломило, гдекуды будынки а навѣть хаты порозвалювало. Страхъ було дивитися, якъ въ Середу (4 серпня) рано люде повыходили шкоду оглядати, та видячи замѣсть пашнѣ вже тôлько голиї стернѣ и ажь чорниї поля, ломали руки, плакали и заводили, — бо жити сего року въ насъ вже не буде чимъ.

— **Зъ Боянъ,** повѣта черновецкого доносятъ про страшну бурю съ градомъ, яка тамъ 2 с. м. шалѣла а якои найстаршиї тамошнії люде не запамятали. Вихоръ зрывавъ дахи зъ домôвъ, перевертавъ парканы и плоты. Градъ величины курячихъ яецъ падавъ черезъ пôвтора годины и вытовкъ всю ростиннôсть по огородахъ и поляхъ. Шкода величезна.

— **Велика навальница** навѣстила сими днями пôвнôчну часть Моравы. Моравска Острава съ окрестностію залита. Мôстъ пôвнôчнои желѣзницѣ пôдъ Грушовою ушкожденый, для того рухъ желѣзничій перервано на кôлька днѣвъ. Не обôйшлося безъ выпадкôвъ смерти. Коло Богумина и Фрайбергъ кôлька селъ стоитъ пôдъ водою.

— **Заразу на худобу** сконстатовала комисія санитарна въ окрестностяхъ станиславôвского округа: въ Пацыковѣ, Єзуполи, Пасѣчнôй, Павельчи и др. Зъ тои причины ярмарка припадаюча на 6 серпня въ Станиславовѣ зôстала ôткликана.

— **П. Павль,** совѣтникъ гôрничій зъ Вѣдня, объѣздитъ теперь повѣты перемыскій и ярославскій въ цѣли уложеня геольогичнои мапы Галичины.

IV **Рускій язикъ на папери.** Въ мѣстѣ Яворовѣ есть головна 4-клясова школа. Директоромъ провизоричныи тои школи есть п. Szeliga, полякъ зъ Мазурôвъ, кôнчившій семинарію учительску въ захôдный Галичинѣ и не маючій квалификаціи зъ языка руского. Ôнъ бувъ первѣстно учителемъ при знесенôй шестиклясовôй школѣ выдѣловôй въ Яворовѣ и удѣлявъ тамъ наукъ природныхъ и математики. Понеже выкладъ въ тôй школѣ бувъ не знати якимъ правомъ польскій, то и ôнъ не знаючи, якъ то кажутъ, „въ зубъ“ руского языка мôгъ бути при нѣй учителемъ. По знесеню школы выдѣловои хотѣла рада школьна єго зъ Яворова ôтдалити для того, що бувъ тôлько провизоричнымъ учителемъ а не знавъ руского языка, въ рускôй головнôй школѣ конечно предсѣ потрѣбного. Але за вплывомъ бувшого яворôвского старосты гр. Руссоцкого не тôлько лишився въ Яворовѣ при головнôй школѣ, але навѣть зôставъ именованый директоромъ провизоричнымъ; не бувъ же стабилизованый для того, що не мавъ квалификаціи зъ руского языка. Минувшого шкôльного року провадивъ ôнъ низшій ôтдѣлъ I. клясы. Пôсля пляну наукового въ 2-ômъ курсѣ мавъ ôнъ учити руского языка, тымчасомъ ôнъ єго не учивъ и на испытѣ совсѣмъ руского не пытавъ. Зъ того низшого ôтдѣлу I. клясы лучшиї дѣти переходятъ до II. клясы а слабшиї до высшого ôтдѣлу I. клясы. Въ высшôмъ ôтдѣлѣ I. кл. учитель учивъ дѣтій по руски. По вакаціяхъ прійдутъ до II. клясы дѣти зъ высшого ôтдѣлу и здôбнѣйшиї зъ низшого. Першиї знаютъ по руски, другиї нѣ. Въ II. клясѣ есть вправдѣ одинъ мѣсяць на повтарянье, але чи дѣти зъ низшого ôтдѣлу, провадженій п. Szelig-ою будутъ въ силѣ догонити тое, що занедбали зъ вины п. директора? Чи таке веденье науки годится съ педагогичными правилами? Звертаємо увагу дотычныхъ властій, щобы постаралися усунути таку недбалôсть въ науцѣ руского языка. Коли директоръ не вмѣе рущины учити — нехай призначитъ другого учителя до того, а що вже найрозумнѣйше, — нехай иде на Мазуры, — тамъ квалификаціи зъ руского языка не потреба!

— **Арештованй въ Пôдволочискахъ** два россійскиї пôдданій, Лозиньскій и Василевскій, котриї недавно дали причину до нарушеня кордону черезъ россійску граничну сторожу, не будутъ выданї россійскимъ властямъ але выправленї за границю, куда самиї схо-

тятъ. Капитанъ росс. жандармеріи въ Пôдволочискахъ Радошевскій ôткликаный зъ стаціи Пôдволочискъ.

— **Станъ фундаціи бл. п. Ст. Зубрицкои.** Недавно помѣщене було въ новинкахъ „Слова“ запытанье, якъ стоитъ дѣло съ домомъ пôдъ ч. 145 во Львовѣ, завѣщанымъ покôйною дочкою бл. п. историка нашого Дениса Зубрицкого на посаги для бѣдныхъ рускихъ дѣвчатъ а стоячимъ теперь пôдъ зарядомъ митрополичои Консисторіи. На тоє пытанье доносятъ намъ: Покôйна Станислава Венява Зубрицка умерла 22 августа 1874 въ Краковѣ лишаючи два розпорядженя послѣднои волѣ, оба зъ даты 1 липня 1874, зъ котрыхъ однымъ записала реальнôсть свою пôдъ ч. 145 м. во Львовѣ на фондъ сирôтъ, просячи митр. Консисторію о опѣку надъ тою фундацією, а именно, щобы рôкърôчно доходы зъ тои реальности роздѣлювавъ межи двоє дѣвчатъ гр. кат. вѣроисповѣданя не маючихъ бôльше 14 лѣтъ, безъ жадного удержаня, котрыхъ сама Консисторія за ôтповѣдныхъ и гôдныхъ узнасть. Зъ того рôчного доходу велѣла однакожь покôйна выдѣлити що року 100 зр. на поминальну службу Божу въ церквѣ св. Юра за ню и за родину. — Пôсля того записала она реальнôсть ч. 145 м. на двѣ фундаціи, стипендійну и поминальну, котрыхъ заступництво пôсля инструкціи фискальнои зъ 16 лютого 1855 ч. 34 Дн. п. д. ажь до ихъ уконституованя належитъ выключно ц. к. Прокураторіи скарбу и донерва по впровадженю ихъ въ житье переходитъ пôсля розпорядженя послѣднои волѣ на гр. к. митр. Консисторію. Фундація до нынѣ не вôйшла въ житье, а то головно для того, що обома повысшими завѣщанями не покликала покôйна никого ни до цѣлои своєи спадщины, ни до певнои части тоижь, и задля того впровадивъ судъ краєвый Львôвскій пертрактацію на пôдставѣ уставничого порядку наслѣдія а по безуспѣшнôмъ завôзваню незвѣстныхъ наслѣдникôвъ донерва по роцѣ признавъ спадокъ яко бездѣдичный фискусови и увѣдомивъ гр. к. Консисторію, що на єго жаданье выдасть ему посвѣдченье, що фондъ сирôтъ зôстаючій пôдъ зарядомъ митр. Конс. за властителя реальности ч. 145 м. заинтабульованый бути може съ тымъ, що зъ доходôвъ реальности що року 100 зр. маєобернутися на службу Божу, а решта роздѣлитися межи двѣ сироты. Тому спротивився фискусъ и зô взгляду на то, що фундація еще неуконституована и ему заступництво прислугує, просивъ суду о неувзглядненье дальшихъ прошень митр. Консисторіи, котрôбы она сама безъ призволеня фискуса внесла. Судъ увзгляднивъ супротивленье фискуса и увѣдомивъ мит. Консисторію, що на будуще єи подань безъ призволеня фискуса внесеныхъ не буде увзглядняти. Зъ тои то причины не зôстала фундація до нынѣ за властителя реальности заинтабульована и фискусъ заступае теперь фундацію и спадщину за бездѣдичну узнану.

Що до заряду тымъ домомъ, то заразъ по смерти въ пертрактаціи нотарь п. Квасницкій зô взгляду на повысшій записъ ôтдавъ тымчасову администрацію того дому Архидіяконови и оф. Впр. Малиновскому дня 15 вересня 1874, що судъ краєвый принявъ до вѣдомости. — Въ той спосôбъ провадивъ администрацію о. Михаилъ Малиновскій ажь до дня 15-го цвѣтня 1878 року, въ котрôмъ то дню впровадивъ судъ краєвый въ дорозѣ екзекуціи на заспокоєнье вѣрительности Арнольда Выскочиля 2000 зр. на реальности гипотекованôй секвест. доходôвъ реальности, черезъ що администрація кр. Малиновского устала. — Вѣрительнôсть Арнольда Выскочиля вже въ инвентарѣ спадковôмъ вымѣнена єсть межи довгами на реальности гипотековаными, где яко гипотечнѣ довги вымѣненѣ суть кромѣ того довгъ ОО. Кармелитôвъ въ сумѣ до 1914 злр. а. в., 446 зр. Кульчицкихъ, 3600 зр. Штанда, и 300 зр. Товариства заличкового — разомъ отже въ сумѣ капитальнôй 8260 зр. а. в. Знаючи той сумный станъ, выробила була еще за житя покôйна Зубрицка на повысшу реальнôсть въ банку гипотечнôмъ двѣ пожички 7500 зр. и 1500 зр., и то по капиталахъ ОО. Кармелитôвъ 1914 зр., котрѣ мали мимо тыхъ новыхъ пожичокъ позôстати на гипотецѣ. Пожички тѣ банку гипотечного въ сумѣ 9000 зр. були вже навѣть заинтабульованѣ, однакъ не пôднесла ихъ вже покôйна З. Заразъ дня 11 грудня 1874 до Ч. 70.732 гр. к. консисторія внесла прошенье до суду, щобы сей позволивъ пôдняти зъ банку тіи пожички, а то на сплаченье утяжливыхъ и наглячихъ довгôвъ на реальности гипотекованыхъ. Судъ позволивъ мит. Консисторіи взглядно тогожь выказаному повномочникови Впр. М. Малиновскому пôднести обѣ тіи пожички въ сумѣ 9000 зр. съ тымъ, щобы зъ пôднесеной пожички 9000 зр. довги гипотечнѣ наглячѣ сплативъ и зъ того справу здавъ. Пожички зôстали пôдняты и банкъ гипотечный, якъ донесло „Слово“, на заспокоєнье ихъ розписавъ лицитацію реальности на 31 серпня — доси однакожь не знаходимо въ актахъ судовыхъ справозданя зъ пôдняныхъ пожичокъ.

По тôй причинѣ не можна сказати, якъ и на що ужито пôдняту пожичку 9000 зр., знаємо тôлько, що секвестрація на заспокоєнье довгу гипотечного 2000 зр. Арнольда Выскочиля до нынѣ треває, и що той вѣритель лицитацію провадитъ, зъ чого выходитъ, що довгъ єго не зôставъ зъ затягненои пожички сплаченый, помимо, що пожичку власне на сплаченье довгôвъ гипотечныхъ затягнено. Несплаченье того довгу муситъ тымъ бôльше застановляти, що въ той спосôбъ гипотека єсть нынѣ бôльше обтяжена, якъ була пôсля инвентаря. Пôсля инвентаря було, якъ высше, на гипотецѣ 8260 зр., а теперь самъ банкъ має 9000 зр., а дочисливши до сего капиталы Кармелитôвъ котрѣ, якъ сказано, передъ банкомъ позôставали, 1914 зр., повысшу претенсію Арнольда Выскочиля 2000 зр. и убезпечену, а незаплачену належитôсть спадщинну 1065 зр. буде разомъ 13979 зр., затымъ о 5719 зр. бôльше якъ було передъ затягненьемъ пожички. Тоє обтяженье до сумы 13.979 зр. тымъ менше понятне, що реальнôсть пôсля инвентаря спадкового, має вартôсть лишень 12,000 зр., зъ чого бы выходило, що на нѣй бôльше довгôвъ, якъ она варта. Насуваєся отже пытанье, чи при тôмъ станѣ може повстати фундація, о котрôй высше згадано? Можливымъ булобы се лишень тогды, єслибы зъ пôднятои пожички 9000 зр. и зъ администрациі реальности въ першихъ рокахъ позôстали значнѣ ощадности, котрыми можнабы було не тôлько довгъ Выскочиля 2000 зр., але и залягаючѣ раты банковѣ сплатити и секвестрацію и лицитацію реальности задля обохъ спхъ довгôвъ проваджену знести, а зарядъ реальности на ново до власныхъ рукъ ôтобратн. Чи однако такѣ заощадженѣ капиталы суть до розпоряженя, мôгбы, якъ довго рахунки зъ администрациі и ужитя пожичокъ 9000 зр. въ актахъ судовыхъ не знаходятся, сказати лишень Впр. М. Малиновскій, котрому такъ одно, якъ и друге повѣрене було.

— **Складки на костелъ въ Сераєвѣ.** Министеръ скарбу завôзвавъ зъ препоручення Цѣсяря архіепископôвъ вѣденьского, зальцбурского, грацкого, праского, голомуцкого, задарского, гр. кат. и орм. кат. львôвскихъ, епископôвъ краковского и вроцлавского, щобы межи духовеньствомъ и вѣрными своихъ діецезій збирали складки на будову католицкого костела въ Сераєвѣ.

ВСЯЧИНА.

— **Люде — звѣры...** Сктъ-Петербурскѣ Вѣдомости розказуютъ слѣдуючій трагичный случай, котрый свѣдчитъ о здичѣлости обычаѣвъ петербурскои буржуазіи. Три мѣсяцѣ тому назадъ п. Б. зъ Петербурга замовивъ собѣ зъ Швайцаріи гувернантку для дѣтій. То була бѣдна але образована молода 18-лѣтна дѣвчина; матери не мала а батько старенькій радъ бувъ примѣстити любиму дочку въ порядноѣ якôй родинѣ и заключивъ съ п. Б. контрактъ на 5 лѣтъ. Дѣвчина прибула въ Петербургъ и ревно взялася до науки дѣтій. Але въ короткôмъ дуже часѣ почали обоє господарѣ переслѣдовати дѣвчину. Бѣдноѣ дѣвчинѣ, завезеноѣ въ чужѣ краѣ, не знаючôй ни слова по московски, боязливôй, благôй, ставало съ кождымъ днемъ тяжше и прикрѣйше. Кôлька разôвъ писала батькови, щобы якимъ чиномъ вызволивъ єи зъ того пекла, але не одержувала ніякои ôтъ батька вѣсти не для чого иншого, якъ тôлько для того, що батько умеръ. Три мѣсяцѣ доперва минуло, а вже єи житье стало тяжше тяжкои каторги — а щожь то еще буде дальше, — пôсля контракту передъ нею еще 57 мѣсяцѣвъ! Разъ панъ Б. выѣхавъ въ Москву, а єго жена выгнала середъ ночи гувернантку на улицю на зливный дощь въ однôмъ ситцевôмъ платю. Бѣдна дѣвчина въ хвили промокла до рубця, продрогла и заливаючися слезами благала, молила паню Б. впустити єи до дому — але на дармо. Одна недалеко живша мѣщанка вертала до дому и узрѣла плачущу дѣвчину, домѣрковалася о єи нужденноѣ доли — взяла съ собою до своєи хаты, огрѣла, напоила чаємъ и потѣшала якъ могла. По якôмсь часѣ мѣщанка намовила гувернантку вернути до панѣ Б., надѣючись, що чей вже гнѣвъ панѣ проминувъ и прійме єи на нôчлѣгъ. Дѣвчина послухала и зновъ почала проситися пôдъ дверми своєи панѣ, почала голосно ридати, але на дармо—дощь пустився на ново ажь шумѣвъ и бѣдна терпяща дѣвчина въ мокрôмъ ситцевôмъ платю на студенôмъ вѣтрѣ змерзла, зубами дзвонила... Въ тôй хвили опущеня и роспуки мелькнула сиротѣ страшна думка — побѣгла до Невы и верглася въ єи филѣ. Два офицеры проходившѣ въ той самъ часъ тою стороною, бачили, що якась женщина бѣгла до Невы и донесли о тôмъ городовому. Закимъ городовый приспѣвъ на мѣстце — то никого вже не заставъ. Панъ Б. вернувъ другого дня до Петербурга, а на третій день заявивъ полиціи, що єго гувернантка утѣкла а по людехъ пустивъ вѣсть, що она утѣкла съ любовникомъ. Але мовбы на грыжу совѣсти паньства Б. Нева выкинула трупъ гувернантки передъ самѣсенькій ихъ дôмъ. У нихъ не знайшлося навѣть простирала, щобы завинути трупа. Обвито єго въ рогожу и такъ на простôмъ возѣ перевезено на вѣчный упокôй. На лици покôйнои видко було синяки и розсѣчену губу.

— **Д. Миль о консерваторахъ.** Славный Миль державъ разъ въ парляментѣ бесѣду, въ котрôй назвавъ консерваторôвъ найдурнѣйшою партією парляменту. Противъ Милю выступивъ якійсь торисъ и почавъ єго потягати до отвѣчательности, якъ ôнъ смѣвъ назвати консерваторôвъ дураками. Миль ôтповѣдаючи торисови, сказавъ преспокôйно: „Я не говорилъ, що всѣ консерваторы дураки, я тôлько сказавъ, що всѣ дураки звычайно консерваторы“.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Сконфискованє ч. 57 розôслано всѣмъ Вп. нашимъ Предплатникамъ ажь въ четверъ рано, зъ причины, що конфиската наступила дуже пôзно, — цѣлый накладъ готовый мавъ ôтносится на почту. Кто не одержавъ того числа, зволитъ реклямовати. Мусимо при случайности на сѣмъ мѣстци заявити, що експедиція нашои часописи ôтбуваєся правильно и точно, а тôлько зъ вины гдеякихъ почтовыхъ урядôвъ гдекотрѣ нашѣ Вп. Предплатники не одержуютъ поодинокихъ чиселъ.

(Надôслане.)

До Честнои Редакціи „Дѣла“ зô Збаража.

Пôдписанѣ въ имени всѣхъ мѣщанъ мѣсточка Збаража и прилученыхъ до парохіи збаразкои, заявляютъ прилюдно, що неправдою єсть, будьтобы мы загадали змѣнити нашу вѣру руску-католицку на яку иншу. Въ тôй вѣрѣ, въ котрôй мы родилися, въ котрôй выховуємо свои дѣти, хочемо и будемо умирати. За свою святу вѣру мы готовѣ положити все, навѣть житье!.. Єсть двохъ межи нами, (называются Савчучиньскій и Залускій) котрѣ задля якоись личнои уразы до нашого пароха, ôтгрожуются, що перейдутъ на иншу вѣру. Зъ ôтки имъ найшла така гадка, сего не знаємо, — бути може, порадивъ ихъ кто такъ во Львовѣ, бо доки не ѣздили до Львова, о змѣнѣ вѣры не говорили ничого. Тіи то два, будучи недавно тому во Львовѣ, удалися до Консисторіи и тамъ представилися яко депутаты ôтъ цѣлои громады, за якихъ ихъ такожь Консисторія приняла. Мы однакожь заявляємо тутъ съ цѣлымъ натискомъ, що мы не высылали жаднои депутаціи до Консисторіи — а тымъ бôльше згаданыхъ двохъ мѣщанъ, бо до Консисторіи мы не мали ніякого дѣла, а єслибы и було, то умѣлибысьмо выбрати людій такихъ, котрѣ достойнѣйше заступалибы насъ и нашу справу.

Газета „Слово“ Ч. 76., а за нею въ слѣдъ другѣ газеты, несвѣдомѣ справы, писали, що мы задумали „направду“(!) о переходѣ на православіе, — а то по тôй причинѣ, що будьтобы нашъ Парохъ называвъ православіе — „вѣрою діявольскою“, епископôвъ православныхъ — „антихристами“, евхаристію православну — „сѣдалищемъ сатаны“, — якъ такожь, що маєперемѣняти слова: „православныхъ христіянъ“ на „правовѣрныхъ“... Зъ обовязку справедливости стаємо въ оборонѣ нашого Пароха и перечимо съ цѣлои силою тому, якобы нашъ Парохъ выражався съ подôбною погордою и злостію о вѣрѣ православнôй, о єи евхаристіи и о епископахъ православныхъ, напротивъ всѣ науки, якѣ коли чули мы зъ устъ нашого Пароха, ôтзначаются новагою, новнѣ правдивои любови, о чѣмъ не тôлько мы, але такожь люде постороннѣ, котрѣ зъ часта заходятъ до нашои церкви, сумлѣнно посвѣдчити могутъ; перестерѣгавъ лише Парохъ людій, щобы не ходили до Почаєва сповѣдатися, але бôльше ничого не говоривъ, а и тогды не называвъ ніякъ вѣры православнои. Дай Боже, щобы хвала Божа процвитала такъ всюды, якъ въ нашôмъ Збаражи. За стараньемъ нашого Пароха, зъ добровôльныхъ даткôвъ, ôтновили мы нашу церковь, такъ що въ цѣлôй околици подôбно красноѣ церкви не подыбати; за стараньемъ єго нашѣ мѣщане спѣваютъ на богослуженяхъ зъ нотъ, тожь якъ прійде недѣля, що жіе поспѣшаєдо церкви, и то не тôлько свои але и постороннѣ люде...

По такôмъ выясненю справы, надѣємося, що такъ газета „Слово“, якъ такожь и другѣ газеты ôткличутъ безъосновнѣ очерненя попысанѣ на насъ и на нашого Пароха, — бо въ противнôмъ разѣ, чулибысьмося оскорблеными на нашôй чести. — Збаражь дня 2. серпня 1880. Давидъ Цурыньскій, мѣщанинъ; Михаилъ Добротворъ, старшій провизорь; Василій Истеревичь, мѣщанинъ; Колоденщукъ Андрей, провизорь; Кинахъ Илія, провизорь; Добротворъ Іоанъ, мѣщанинъ; Игнатій Заячкôвскій, мѣщанинъ; Василій Добротворъ, мѣщанинъ; Андрей Панасюкъ, мѣщанинъ.

☞ **Просимо о якъ найскорше выровнанье всѣхъ залеглостій въ передплатѣ. Тымъ, що не заплатятъ своихъ залеглостій, не будемо дальше высылати нашои часописи.**

Курсъ львôвскій зъ дня 5. л. серпня 1880.

	безъ текучого куп.	платятъ	жадаютъ
		австр. валютою	
		р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		274 50	277 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		165	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.		296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.		98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.		91 60	92 60
„ „ „ по 5% ав. період.		98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 80	102 80
Листы дов. гал. рост. банку п. 6%		102 —	104 —
3. Листы довжнѣ за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		97 20	98 20
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%		99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%		100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова		19 —	21 —
„ „ Станиславова		25 50	27 50
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскій		5 41	5 53
„ цѣсарскій		5 47	5 57
Наполеондоръ		9 32	9 42
Пôвимперіялъ		9 60	9 73
Рубель россійскій срѣбный		1 60	1 72
„ „ паперовый		1 22	1 23½
100 марокъ нѣмецкихъ		57 40	58 10
Серебро		99 50	100 50

„LA ROYALE BELGE“

Акційне Товариство убезпечень на житье

узнане въ Бельгіи королевскимъ рескриптомъ зъ дня 17 лютого 1853 р. (Дневникъ урядовый зъ дня 22 лютого 1853 ч. 53),

концесіоноване въ монархіи Австрійско-угорскôй дня 21 сѣчня 1874 р.

Капиталъ Акційный Товариства выноситъ	франкôвъ	3,000.000
„ резервовый съ днемъ 31/XII 1879	„	5,481.943·89
Загальный капиталъ гваранційный	франкôвъ	8,481.943·89

Головна Репрезентація для Австріи въ Вѣдни IX. Kolingasse, 10.

Низше пôдписаный маєчесть завѣдомити Почтенну П. Т. Публику, що **одержавъ Генеральну Агенцію для Галичины & Буковины** ôтъ Тов. „La Royale Belge“, котре то Товариство, якъ звѣстно, убезпечуєпôдъ найкористнѣйшими условіями и въ рôжныхъ комбинаціяхъ, а убезпеченѣ капиталы выплачуєвъ случаю шкоды въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Близшихъ выяснень на ласкавѣ зголошеня удѣляєдуже радо въ всякôмъ часѣ устно чи письменно въ рôжныхъ языкахъ

Генеральный Агентъ для Галичины & Буковины Акційного Товариства Убезпечень на житье „La Royale Belge“ въ Бруксели

Юрій гр. Дунинъ Борковскій

Львôвъ, ул. Рейтана, ч. 2. (2–3)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 59. Львôвъ, Середа 30. Липня (11. Серпня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

До Его Ексц. гр. Потоцкого

ц. к. Намѣстника Галичины:

Ваша Ексцеленціо!

Єще передъ рокомъ подали многѝ громады долиньского и калуского повѣта до рады школьнои краєвои петицію, щобы въ ихъ чисто рускихъ селахъ усунено въ школахъ обовязкову науку польского языка. На доказъ справедливости нашого желаня покликувалися мы въ нашихъ петиціяхъ на яснѝ приписы законôвъ, а именно на §. 19 основныхъ законôвъ, котрый постановляє, що жадна народнôсть не може бути примушеною до науки другого краєвого языка, — и на законъ зъ дня 22. червня 1867, арт. III. высказуючій, що тôлько „въ тыхъ школахъ людовыхъ, въ котрыхъ часть учащоися молодѣжи уживає польского, часть же руского языка, той языкъ, котрый не єсть выкладовымъ, буде обовязковымъ предметомъ науки.“ Мы покликувалися въ кôнци на школы въ селахъ чисто польскихъ, въ котрыхъ другого краєвого (руского) языка не учатъ, и домагалися переведеня того самого правила и въ нашихъ чисто рускихъ селахъ.

Не дала намъ Рада школьна краєва до сего часу ніякого отвѣта, хотяй (якъ знаємо зъ часописій) рôвночасно внесенѝ петиціи спольщеныхъ громадъ о выключенье въ ихъ школахъ науки руского языка давно (єще минувшого року) залагодила и рускій языкъ въ ихъ школахъ усунула.

Мы не можемо довше терпѣти нашои кривды и дивитися на доптанье законôвъ даныхъ черезъ нашого Найясн. Монарху. Мы рѣшилися, єсли не доступимо въ найкоротшôмъ часѣ справедливости, выслати депутацію до Найясн. Монархи до Львова або (єсли се въ Львовѣ буде неможливе) до Вѣдня, и представити Монарсѣ высше згадане поступованье Рады школьнои краєвои съ рускими школами.

До сего кроку приступаємо однакожь не радо. Мы не хотѣлибы мѣшати радости нашого Монархи черезъ представленье темного образу нашихъ кривдъ.

Мы звертаємося тому попередно до Вашои Ексцеленціи — знаючи, що Ваша Ексцеленція уже не разъ брали руску народнôсть въ оборону противъ єи покривдженю, — и просимо, щобы вглянули въ тую справу и зарядили, щобы нашому справедливому желаню було безъ проволоки удовлетворено.

Интересованѝ громады долиньского и калуского повѣта.

ПАМЯТАЙМО НА НАШѝ ПРАВА!

Навычка нарѣкати на недолю, на ворогôвъ и непріязнѝ ôтношеня и тымъ оправдувати нашу апатію и нашу бездѣльнôсть, такъ глубоко вкоренилася середъ загалу Русинôвъ, що за лѣсомъ тыхъ, впрочѣмъ справедливыхъ жалѣвъ не бачимо много єще иншихъ причинъ нашои недолѣ и нашого упадку. Не перечимо, що середъ теперѣшныхъ обстоятельствъ тяжко жити Русинамъ, а єще тяжше розвиватись и скорымъ ходомъ поступати на передъ. Яко живый нарôдъ чуємо нашѝ кривды и справедливо пôдносимо нашь голосъ жадаючи, щобы нашѝ противники перестали насъ кривдити и упослѣджувати. Чи однакожь на тôмъ повинна кôнчитись наша народна дѣятельнôсть? Чи дѣйстно обстоятельства нашѝ такъ вже непріязнѝ, а противники нашѝ такъ вже всемогущѝ, що мы ничого не можемо робити?

Не разъ вже пôдношено въ нашôй часописи, що такожь и самѝ Русины не безвиннѝ въ своѣй теперѣшнôй недоли. Тая навычка, всю нашу дѣятельнôсть кôнчити на одныхъ жаляхъ и не перебираючи все складати въ вину нашихъ противникôвъ, не позволяє намъ доглянути всѣхъ причинъ нашого упадку и доглянути власнои вины, котрою причиняємось до непріязности обстоятельствъ, до могущества противникôвъ. Вмовилисьмо въ себе, що вже ничого не можемо зробити, ничимъ нашои долѣ поправити и жіючи въ тôмъ пересудѣ навѣть не пытаємо, чи справдѣ не маємо правъ, котрыми можемо користатися, чи не маємо поля, на котрôмъ моглибы мы успѣшно працювати и правъ нашихъ добиватись. Правда, новѣйшими часами почали зъ посередъ нашихъ патріотôвъ пôдноситись поодинокѝ голосы о бôльшихъ або меншихъ реформахъ, о новыхъ дѣлахъ и т. д., але всѣ тіи ôтзывы, якъ небудь дуже справедливѝ, не можутъ знайти загального ôтгомону середъ Русинôвъ для того, що переважна часть Русинôвъ все таки не могла доси выхилитись зъ свого задумчивого — контемпляційного становища. Мало єще сказано! Якъ довго загалъ Русинôвъ не здобудеся на бôльше енергіи и кождый не буде дѣлати того, що вже на пôдставѣ дотеперѣшныхъ правъ и то самъ про себе и о власнôй силѣ зробити може, — такъ довго тяжко думати о новыхъ дѣлахъ и о здобуваню новыхъ правъ. Отжежь приглянувшись нашому житю съ жалемъ помѣчаємо, що много Русинôвъ не користає зъ переважнои части наданыхъ намъ правъ, черезъ що тіи права очевидно що разъ бôльше запропащуются и забуваются. Якъ пр. можемо жадати, щобы посторонніи люде знакомились съ нашимъ языкомъ, єсли многѝ Русины съ купцями, котрымъ даютъ заробокъ, съ банками и асекураціями, котрыхъ удержуютъ, переспрaвляютъ въ нѣмецкôмъ або польскôмъ языцѣ, єсли до судôвъ и урядôвъ вносятъ поданя тожь само по польски або по нѣмецки, єсли у себе дома говорятъ польско-нѣмецкою мѣшаниною, єсли навѣть гдеякѝ „Рускѝ Дамы“ выступаючи офиціяльно съ рускимъ фестиномъ навѣть въ розмовѣ съ Русинами послугуются польскимъ языкомъ? А щожь на тое сказати, єсли навѣть гдеякѝ знаменитшѝ патріоты, хоть и нарѣкаютъ на гнетъ ворогôвъ на поли нашого школьництва и словами домагаются рускихъ шкôлъ, але на дѣлѣ посылаютъ своихъ сынôвъ до польскихъ або нѣмецкихъ шкôлъ, хоть маютъ пôдъ бокомъ руску школу? Єще сумнѣйше, що власне ôтъ такихъ людій можна почути въ формѣ высоко патріотичныхъ бесѣдъ оборону такои недбалости нашои, такого неповажаня своими людьми своєи народности и свого рôдного языка. Не будемо надъ симъ довше застановлятись и дальше выказувати, якъ и на иншихъ поляхъ нашого житя дуже часто самѝ завдаємо собѣ глубокѝ раны и самохôть полишаємо нашѝ права. Хочемо лише звернути увагу загалу Русинôвъ на одну справу, щобы вчасно можна єи обговорити, о нѣй нарадитись и зъєднатися до спôльного дѣла. Думаємо тутъ о правѣ жадати рускихъ паральельокъ въ случаю, єсли въ нашихъ середныхъ школахъ до однои клясы зголосится що найменше 25 ученикôвъ и зажадає науки въ рускôмъ выкладовôмъ языцѣ. Якъ небудь се право въ многихъ взглядахъ для Русинôвъ невыгôдне, всежь таки дає оно намъ способъ, въ котрый при ôтповѣдноôй енергіи и при спôльнôмъ порозумѣню моглибысьмо побôльшити число нашихъ рускихъ шкôлъ середныхъ. Щобы однакожь осягнути певнѝ результаты треба по перше розвинути енергію и не дати ôтстрашитися неприхильностію чи недбальствомъ гдекотрыхъ настоятелѣвъ школьныхъ, а по друге дѣлати совдинеными силами порозумѣвшися попереду межи собою що до способу, якъ перевести дѣло. Вѣдома рѣчь, що число рускои молодежи въ середныхъ школахъ дуже зменшилося ôтъ часу заведеня польского языка, а що зъ другои стороны условія посыланя молодѣжи до середныхъ

Повѣсть о тôмъ,

якъ мужикъ харчувавъ двохъ генералôвъ,

Салтикова (Щедрина).

Зъ россійского перевѣвъ *И. Нечуй.*

Жили собѣ два генералы. Тѝ генералы всю жизнь служили въ якôйсь регистратурѣ, тамъ родились, выгодувались и постарѣлись и тымъ то ничого не розумѣли, окрôмъ: „примите увѣреніе въ совершенномъ моемъ почтеніи и преданности“. Скасували ту регистратуру, бо була совсѣмъ непотрѣбна и выпустили генералôвъ на волю. Зôставшись „за штатомъ“ они оселились въ Петербурзѣ на Пôддяческôй улици, на осôбныхъ квартирахъ. Кождый мавъ свою кухарку и бравъ пенсію. Тôлько разъ якось прокинулись они въ ранцѣ и бачатъ, що лежатъ оба пôдъ однымъ одѣяломъ и лежатъ — на безлюдноôмъ островѣ. Зъ першу они ничого не розумѣли и почали розмовляти, мовбы то имъ ничого не лучилось.

— Чудный, Ваше Превосходительство, снився менѣ сегодня сонъ, промовивъ одинъ генералъ. Снится менѣ, що я нѣбы жію на безлюдноôмъ островѣ..

Тôлько що сказавъ се та якъ скочитъ! Скочивъ и другій генералъ.

— Господи! Щожь се таке! Где се мы! крикнули оба не своимъ голосомъ. И почали они пытати одинъ другого, чи справдѣ се все тôлько сонъ, чи таки й на дѣлѣ лучилась имъ така оказія. Але якъ ни силувались они запевнити себе, що все те тôлько сонъ, а таки прійшлося доконатись, що то була сумна правда. Передъ ними съ одного боку шумѣло и простиралось сине море; по другій бôкъ — лежавъ невеликій клапоть землѣ, а по за нимъ геть, геть розстелялося скрôзь однакове безбережне море. Заплакали генералы вперве пôсля того, якъ скасували регистратуру. Стали они роздивлятись одинъ на другого и побачили, що они въ нôчныхъ сорочкахъ, а на шіи въ кождого виситъ червоный ордеръ св. Анны I степени.

— Отъ теперь бы добре було выпити наливочки, промовивъ одинъ генералъ, але згадавши, яка єму лучилась оказія, заплакавъ въ друге. — Щожь мы отсе будемо робити? говоривъ ôнъ крôзь слѣзы, — коли теперь и „докладъ“*) написати, та якажь выйде зъ того користь?

— Знаєте що? обôзвався другій генералъ. — Идѣтъ вы, Ваше Превосходительство, на схôдъ сонця, а я пôйду до заходу, а въ вечерѣ знов зôйдемось на тôмъ мѣстци. Може що й найдемо.

Почали они шукати, где схôдъ, где захôдъ сонця. Згадали они, якъ колись начальникъ говоривъ: коли хочешь знайти схôдъ сонця, то стань лицемъ до пôвночи и въ право буде, чого треба. Почали они шукати пôвночи, ставали сюды и туды, спробували всѣхъ сторôнъ свѣта, але тому, що цѣле житье служили въ регистратурѣ, то ничого й не знайшли.

— Або отъ що! Ваше Превосходительство, вы йдѣтъ въ право, а я въ лѣво, такъ буде красше! промовивъ одинъ генералъ, котрый окрôмъ регистратуры служивъ єще въ школѣ воєныхъ кантонистôвъ учителемъ калиграфіи и тымъ бувъ розумнѣйшій. Якъ сказали такъ зробили. Одинъ генералъ пôйшовъ въ право и бачитъ ôнъ — росте дерево, а на деревѣ всякѝ овочѣ. Хотѣвъ генералъ дôстати хочь одно яблучко, але всѣ висѣли такъ высоко, що треба було лѣзти. Спробувавъ лѣзти — ничого не выйшло, тôлько сорочку пôрвавъ. Прійшовъ ôнъ до потôчка, бачитъ: тамъ рыба грає, нѣбы на фонтанцѣ въ засѣкахъ (въ Петербурзѣ) такъ ажь кишитъ, ажь кишитъ!

— Отъ якъ бы такои рыбы на Пôддяческу! подумавъ генералъ и навѣть єго лице змѣнилось ôтъ апетиту.

Зайшовъ ôнъ у лѣсъ, а тамъ рябчики свищутъ, тетерѣ кричатъ, заяцѣ бѣгаютъ.

— Ой Господи! Скôлько тутъ ѣды, скôлько тутъ ѣды! промовивъ генералъ почувши, що єму стало вже нудно. Ничого робити, треба вертатись на мѣстце змовы съ порожными руками. Приходитъ ôнъ, а другій генералъ вже й дожидає єго.

— Ну що, Ваше Превосходительство? чи промыслили що небудь?

— Та ось найшовъ старый нумеръ „Московскихъ Вѣдомостей“, а бôльше ничого!

Полягали генералы знов спати, але не спалось имъ натщо. То ихъ тревожила думка, кто за нихъ буде брати пенсію, то згадували они ту рыбу, овочѣ, рябчикôвъ, тетерь, заяцѣвъ, що бачили въ день.

— И ктобы подумавъ, Ваше Превосходительство, що людска страва въ первѣстнôмъ станѣ лѣтає, плаває и на деревѣ росте? сказавъ одинъ генералъ.

— И справдѣ, ôтказавъ другій генералъ — сказати правду, я до сего часу думавъ, що бублики и родятся такими, якими ихъ подаютъ въ ранцѣ до кавы.

— Такъ оно, на прикладъ, коли кто схоче зъѣсти куропатву, такъ повиненъ попереду єи пôймати, вбити, обскубати, спечи... Алежь якже все те зробити?

— И якъ єго все те зробити? немовъ луна (ôтголосъ) промовивъ другій генералъ. Замовкли они и почали сплющувати очи, щобы заснути; але голодъ совсѣмъ проганявъ сонъ. Рябчики, индики, поросята такъ и мигали передъ ихъ очима та такѝ сочистѝ, трохи прирумяненѝ съ огôрками и съ всѣлякою салатою.

— Теперь, здаєся, я бы зъѣвъ свôй власный чоботъ! промовивъ одинъ генералъ.

— Тай рукавички буваютъ смачнѝ, якъ довго ихъ поносити — зôтхнувъ другій генералъ.

Коли се генералы разомъ зырнули одинъ на другого, въ ихъ очахъ заблыщавъ злый огонь, зубы зацокали, зъ грудій вылетѣло лихо знаменуюче гарчанье. Они почали стиха пôдскакувати одинъ до другого и въ одинъ мигъ ока розлютувались. Полетѣло шматье, рознѣсся писк и оханя: той генералъ, що бувъ учителемъ калиграфіи, ôткусивъ у свого товариша ордеръ и зъ разу проковтнувъ. Але текуча кровь мовбы троха ихъ заспокоила.

— Духъ святый при насъ! промовили они разомъ, — та сежь мы, якъ чого доброго, зъѣмо одинъ одного! И якъ мы сюда залѣзли? И яка злодюга такъ жартує съ нами?

— Требабы, Ваше Превосходительство, якою небудь розмовою трохи забавитись, а то въ насъ тутъ буде убійство! промовивъ одинъ генералъ.

— Починайте, ôтповѣвъ другій генералъ.

*) сиравозданье.

шкôлъ стали дуже тяжкими задля загального упадку матеріяльного. Въ гдеякихъ мѣстахъ, якъ пр. въ Тернополи, Станиславовѣ и т. п. тіи условія сталися задля мѣстцевои дорожнѣ просто невыносимыми для бѣднѣйшихъ родичѣвъ. Тожь забираючися до дѣла треба мати всѣ тіи перешкоды на увазѣ, а при тôмъ памятати, що зъ взглядôвъ науковыхъ требабы надати утвореню паральельокъ якъ можна найбôльшу постôйнôсть такъ, щобы разъ заведенѝ паральельки неуставали але що разъ въ гору розвивалися. Сему можна зарадити тôлько черезъ якъ найбôльшу концентрацію учащоися молодежи въ означеныхъ а якъ найлекше приступныхъ мѣстцяхъ. Дуже мало що можна тутъ сказати зъ загального становища, такъ якъ се бôльше пытанье практики и мѣстцевыхъ ôтношень. На мѣстця такои концентрации рускои молодежи треба бы выбирати мѣста, где не панує дорожня, где доѣздъ неутрудненый и где суть а бодай легко можутъ утворитися бурсы, котрыхъ надстоятелѣ моглибы улекшати таку концентрацію молодежи якъ пр. въ Золочевѣ, въ Станиславовѣ, въ Бережанахъ, въ Стрыю и т. д. Дуже много улекшилобыся тôй справѣ, колибы проектъ Впр. о. Дзеровича о рускихъ бурсахъ бувъ переведеный, такъ якъ сей проектъ дуже много пôдмагає перевести рускѝ паральельки въ житье. Тожь думаємо булобы на часѣ, щобы рускѝ родичѣ завчасу порозумѣлися межи собою такъ що до выбору гимназій, якъ и що до спôльного поступованя. Булобы такожь ôтповѣдно єслибы инціятива до такои концентрації рускои молодежи выйшла ôтъ хв. Выдѣлôвъ рускихъ бурсъ и щобы тая справа сталася предметомъ загальнои обрады на соборчикахъ деканальныхъ и тымъ подôбныхъ зôбраняхъ. Єслибы въ сей спосôбъ далося утворити одинъ, два або и бôльше центрôвъ (осередкôвъ) рускои молодежи, тогды рускѝ паральельки малибы поруку своєи тревалости и съ часомъ малибысьмо на дѣлѣ бôльше якъ одну руску школу середну на цѣлу Галичину. Треба тôлько дѣлати енергично и соединеными силами. Тожь ôтзываємося до всѣхъ рускихъ родичѣвъ, до всѣхъ щирыхъ патріотôвъ, щобы памятаючи на долю своихъ дѣтій и на будучнôсть рускаго народа єдинодушно взялися до дѣла и осуществили вже разъ довго выжидане право наше.

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединеными силами всѣхъ!“

V.

(*Школы народнѝ. Рускѝ учитель народнѝ. Товариство шкôльне руске. Часопись педагогична.*)

Зайдѣмъ наконець до шкôлъ народныхъ и придивѣмся, чи й тамъ наука ôтбуваєся ôтповѣдно до потребъ педагогичныхъ, ôтповѣдно до призначеня народнои школы и правъ рускои народности. Урядовѝ справозданя, отъ якъ и послѣдне оголошене недавно въ Gaz. Lwowsk-ôй и иншихъ польскихъ дневникахъ, выказуютъ великій поступъ що до числа шкôлъ, будынкôвъ школьныхъ, фреквенціи ученикôвъ и успѣхôвъ въ наукахъ. Всё то дуже красно звучитъ на папери, але не всё оно такъ на дѣлѣ, якъ побачимо трохa дальше. Та никомубъ и на думку не прійшло, яке то ôткрытье зробивъ въ послѣднôмъ справозданю референтъ рады шк., обговорюючи школы народнѝ пôдъ взглядомъ языка выкладового! Ото якъ на долони (*бо цифрами!*) выложивъ, що бôльше єсть въ Галичинѣ шкôлъ народныхъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ, якъ бы Русинамъ належалося ôтповѣдно до проценту населеня рускаго въ краю. Справдѣ може собѣ подумати якій тамъ совѣтникъ министерскій, або й самъ министеръ просвѣты, дôставши то справозданье, чого бо тѝ Русины такъ неустанно жалуются и нарѣкаютъ на Раду шк., коли она така великодушна, що имъ бôльше дає, якбы належалося. Однакожь досвѣдъ (отъ хочбы й фалшованѝ билянсы паперньѣ Черляньскои) показуе, що фалшиво скомбиноваными цифрами можна покрыти всяку несправедливôсть и вопіющу кривду представити якъ совсѣмъ правный станъ рѣчи. Чижь примѣромъ не бачимо то на статутахъ выборовыхъ, уложеныхъ на пôдставѣ такои „хитрои математики?“ Чи „на папери“ не выросла такимъ способомъ значно менша числомъ народнôсть польска въ Галичинѣ по надъ руску, котра фактично творитъ бôльшôсть населеня въ краю?*) Отже подôбно приключилось и урядовому референтови Рады шк. Передовсѣмъ замѣтимо, що Рада шк. выробила собѣ таку вже добру славу, що никто въ се не повѣритъ, щобъ она бôльше дала Русинамъ шкôлъ, якбы имъ належалося!**) По друге, референтъ помылився троха въ тôмъ, що всѣхъ латинникôвъ вчисливъ par force до Полякôвъ (коли мѣжь тыми єсть пôсля урядовои статистики 68.000 Русинôвъ, та й єще Нѣмцѣ-католики) и оперши на тôй пôдставѣ свое обчисленье мусѣвъ дôйти до хибного результату. Наконець треба памятати, що выкладовый языкъ рускій допустила Рада кр. лишь въ школахъ сельскихъ (котрѝ суть лишь одно- або двоклясовѝ), а тымчасомъ всѣ школы бôльшеклясовѝ маютъ польскій языкъ, хочбы тамъ на цѣлу школу найшлось хочь 5 Полякôвъ (recte Русинôвъ-латинникôвъ), якъ то писавъ недавно дописователь зô Снятына. Отже єсли опремося на троха справедлившôй статистицѣ, то побачимо, що выводы референта совсѣмъ фалшивѝ. Впрочѣмъ вже передъ кôлькома роками въ статіи совѣстнôй и дуже основнôй пôдъ з. „Руска народнôсть въ Галицкихъ школахъ“, умѣщенôй въ „Правдѣ“, схоплено референта рады шк. на горячôмъ учинку тенденційного представленя датъ статистичныхъ дотычно шкôлъ. Рѣчь се загально звѣстна и стверджена урядовыми документами наведеными въ „Дѣлѣ“, що школы народнѝ зôстаютъ пôдъ тероризмомъ школьныхъ радъ окружныхъ, котрѝ не зважаючи на ніякѝ уставы, маютъ лишь польонизаційнѝ цѣли на думцѣ. Такъ знаємо зъ власного досвѣду, що въ многихъ подôльскихъ селахъ єсть языкъ выкладовый польскій, хочь тамъ звычайно не ма ни одного Поляка и ледво по кôльканацять латинникôвъ. Походитъ то ôтси, що инспекторъ окружный при организаціи не пытався громады о волю въ тôмъ взглядѣ, лишь закликавши вôйта до себе жадавъ категоричнои ôтповѣди, що громада хоче польского языка выкладового и вôйтъ промовлявъ именемъ цѣлои рады безъ неи. Гдеякѝ громады, котрѝ не розумѣли, що то значитъ „język wykładowy“, нахилено пôдступомъ до такого зôзнаня, бо они думали, що дѣти ихъ будутъ учитись польского языка лишь яко предмету и въ тôй мысли ихъ власне успокоювано. Тымъ способомъ заведено въ школахъ народныхъ одинъ спосôбъ марнованя дорогого часу на „языкове калѣцтво“. Съ „językiem ojczystym“ впроваджено, закрываючись потребою „науки реалiѣвъ“ пôсля новои методы „historyą ojczystą“ (не краю родинного, але исторію польску) и нужь набивати рускимъ дѣтямъ сельскимъ головы

*) Гл. Гадки Подолянина о новôй конскрипціи Ч. 8. „Дѣла.“

**) Найкрасшими доказами: справа рускои школы народнои во Львовѣ, петиціи рускихъ громадъ о выключенье языка польского зъ шкôлъ чисторускихъ. Чи Рада шк. хоче тутъ признати Русинамъ то, що имъ признаютъ найвыразнѣйше уставы, а навѣть рѣшеня державного трибуналу?! Авт.

казками „o Krakusie i Wandzie, o pięknej królowej Jadwidze, o koniu i batożkach Kościuszki“ и такими иншими дивами, а якъ учителеви удалось утресувати хлопцѣвъ въ тôмъ дусѣ, то мôгъ бути певный, що на внесенье окружного инспектора дôстане похвалу письменну ôтъ рады окружнои. Въ школахъ мѣскихъ та польономанія дôйшла до того, що хлопцѣ и дѣвчата мусятъ куповати собѣ историчнѝ панегирики Chociszewsk-ого, Morelowsk-ого и такѝ иншѝ та твердити на память „Genealogią książąt i królów polskich“, котра конечно муситъ бути вывѣшена по клясахъ. А найбы учитель поважився вывѣсити въ школѣ портретъ Хмельницкого, Шевченка и инш.! Та не досыть, що годины языка польского, исторіи и географіи (нибыто rodzinnego kraju) гайнувся по нашихъ школахъ на patryotyczne ćwiczenia, але кожда случайнôсть до того уживаєся*). Досыть переглянути Początki języka niemieckiego, призначенѝ яко пôдручникъ до науки языка нѣмецкого въ III и IV кл. нар. шкôлъ, а побачимо, що цѣла книжка начинена лишь Коецюшками, Чарнецкими, Вандами, Кракусами, назвами дрôбныхъ мѣсцевостій зъ краковского (Ojców, Łobzów и т. и.), а лишь одинъ примѣръ „Die Einwohner von Galizien sind Polen und Ruthenen“ зволивъ авторъ „для рôвноуправленя“ умѣстити, котрый нагадуе, що суть и Русины на свѣтѣ. Книжка та на поглядъ такъ невинна маѣ велику досяглôсть при теперѣшнôй засадѣ педагогично-дидактичнôй, що веё треба ученикамъ и пôдъ взглядомъ рѣчи самои выяснити. Отже за кождымъ майже реченьемъ подає та начинка учителеви нѣмецкого языка спосôбнôсть (котра зъ взгляду на повышу засаду єсть конечностію) розправляти о славѣ польскихъ королѣвъ, рицарѣвъ, замѣсть учити самого предмету. О науцѣ языка рускаго не ма що й говорити. Въ школахъ, где рускій языкъ не єсть выкладовымъ, вызначено для него 3 годины въ тыждень. Та щобы бодай той часъ ужито совѣстно на науку; а то все то диктатъ або заданье зъ попереднои годины перетягнеся на годину руску, або розговорившись о славѣ „naszych przodków“ уважаѣ учитель конечнымъ не перерывати розпочатого оповѣданя, и такъ всякими можливыми позорами обтинаєся часъ и такъ скупо вымѣреный. Чижь дивно, єсли ученики скôнчивши школу народну ледво слабо читаютъ а о вправѣ письменнôй ани гадай! Чи дивно, єсли

*) Примѣромъ диктаты такихъ речей: „Dorzecza Wisły, Sanu i Dniestru były kolebką Polski“!

— Якъ, наприкладъ, вы гадаєте: чому сонце попереду сходитъ, а потôмъ заходитъ, а не на ôтворотъ?

— Чудный зъ васъ чоловѣкъ, Ваше Превосходительство! Атжежь и вы попереду встаєте, йдете до департамента, тамъ пишете, а потôмъ лягаєте спати!

— Та чомужь не припустити такій переворотъ: попереду лягаю спати, бачу всякѝ сны, а потôмъ встаю?

— Гмъ... гмъ.. а я, сказати правду, якъ служивъ у департаментѣ, то все такъ думавъ: отъ теперь ранокъ, а потôмъ буде день, а потôмъ подадутъ вечерю и— спати часъ!

Але згадка про вечерю зновъ навела на нихъ смутокъ и перервала розмову зъ самого початку.

— Я чувавъ, якъ одинъ лѣкарь казавъ, що нѣбы людинѣ довго можна годуватись своими власными соками, почавъ зновъ одинъ генералъ.

— Якъ оно такъ?

— А такъ..... Свôй власный сôкъ нѣбы породитъ иншій сôкъ, а той сôкъ, якъ прійде єму черга, єще наробитъ соку и такъ дальше, ажь поки соки совсѣмъ не выснутъ.

— А тогды що?

— Тогды треба щось ѣсти...

— Пху!

Словомъ сказати, про що ни почали они розмову, она все якось перескакувала на споминъ про ѣду, а се єще гôрше роздражнювало ихъ апетитъ. Постановили: розмову покинути и згадавши про нумеръ „Московскихъ Вѣдомостей“ нападомъ почали єго читати.

„Вчера“, почавъ дрожачимъ голосомъ читати одинъ генералъ, „у шановного начальника нашои древнои столицѣ (Москвы) бувъ парадный обѣдъ. Стôлъ бувъ накрытый на сто осôбъ съ дивною роскошею. Дары всѣхъ земель призначили собѣ немовъ ранде-ву на тôмъ чарôвничôмъ празнику. Тутъ була и „шепниньская стерлядь золотая“ и годованець кавказкихъ лѣсôвъ, фазанъ, и дуже незвычайнѝ на нашôй пôвночи въ лютôмъ мѣсяци суницѣ и полуницѣ“....

— Пху, Господи! Чи вжежь, Ваше Превосходительство, не зъумѣете таки знайти иншои рѣчи? крикнувъ генералъ зъ переполоху и взявши ôтъ товарища газету прочитавъ ось що:

„Зъ Тулы кореспондуютъ: вчера по случаю пôйманя въ рѣчцѣ Унѣ осетра (фактъ якого не памятаютъ навѣть старожилѝ) бувъ въ тутешнôмъ клюбѣ баль. Повинного въ тôмъ торжествѣ принесли на прездоровôмъ деревянôмъ полумиску, обложеного огôрочками и держачого въ щеленахъ кусокъ зелинины. Докторъ Б., що бувъ на той день дижурнымъ старшиною, дуже старанно наглядавъ, щобы всѣ гостѣ взяли по шматочку“...

— Ваше Превосходительство, и вы, здаєся, не дуже обережнѝ на выбôръ читаня! перервавъ єму другій генералъ и взявши по черзѣ газету прочитавъ: „Зъ Вятки кореспондуютъ: одинъ зъ тутешныхъ старожилôвъ выготовивъ ось якій оригинальный спосôбъ варити юшку: взявши живу рыбу, ôнъ велѣвъ єи попереду высѣчи рѣзками, тогды, якъ ôтъ болю печѣнка въ нѣй побôльшае...“ Генералы похилили головы. Все, на що они тôлько кидали очима, все нагадувало про ѣду. Ихъ веселѝ мысли замышляли лихо противъ нихъ, бо хочь они и хотѣли ôтогнати думку про ѣду, все тѝ образы чѣпались до нихъ черезъ силу... Ажь се наразъ одушевленье освѣтило того генерала, що бувъ учителемъ калиграфіи.

— А що, Ваше Превосходительство, колибъ намъ знайти мужика, промовивъ ôнъ радôстно.

— Якъ же то мужика?

— Та такъ, простого мужика... якѝ звычайно бываютъ мужики. Вжебы намъ заразъ и бубликôвъ подавъ и птицѣ наловивъ и рыбы!

— Гмъ... мужика; але гдежь єго взяти того мужика, коли єго не ма?

— Якъ то, не ма мужика? Мужикъ єсть всюда, тôлько треба єго пошукати! Напевно ôнъ гденебудь сховався, ôтъ роботы ôтхиляєся!

Ся мысль такъ пôдкрѣпила генералôвъ, що они скочили мовь божевôльнѝ и побѣгли шукати мужика. Довго ходили они по островѣ безъ щастя, але наконець острѝ пахощѣ ôтъ хлѣба и кислого кожуха навели ихъ на слѣдъ. Пôдъ деревомъ, лицемъ до горы и пôдклавши кулакъ пôдъ головы, спавъ прездоровый мужичище и видимо втѣкавъ ôтъ роботы. Не було мѣры злости генералôвъ.

— А ты спишь, капшукъ! кинулись они до него — ты спишь, а тутъ генералы вже другій день, якъ зъ голоду умираютъ! Заразъ до роботы!

Вставъ мужичиско; бачитъ, що генералы лютѝ. Блиснула у него думка, дати драпака, але они такъ вчепилися до него, що й никуды було повернутись. Почавъ ôнъ передъ ними працювати. Попереду полѣзъ на перше дерево и нарвавъ для генералôвъ по десятку самыхъ стиглыхъ яблукъ; потôмъ взявъ два кавалки дерева, потеръ ихъ одинъ до другого и дôставъ огню. Потôмъ зъ свого волося зробивъ сѣльце и зловивъ рябчика. А въ кôнци росклавъ огонь и напѣкъ стôлько всякои провизіи, що генераламъ прійшла въ голову думка, чи не дати и дармоѣдови частинку? Дивились генералы на ту мужичу працю, а серце въ нихъ весело грало. Они вже й забули, що вчера трохи не померли зъ голоду, и думали: отъ якъ добре бути генераломъ, нигде не загинешь!

— Чи вы вдоволенѝ, панове генералы? пытавъ тымъ часомъ мужикъ-дармоѣдъ.

— Вдоволенѝ, милый друже, бачимо твою ревнôсть, ôтповѣли генералы.

— Чи не позволите теперь ôтпочити?

— Ôтпочинь, дружище, тôлько скрути попереду мотузокъ. Мужикъ заразъ набравъ дикихъ конопель, розмочивъ въ водѣ, побивъ, помявъ и надъ вечеръ мотузокъ бувъ вже готовый. Тымже мотузкомъ привязали генералы мужика, щобы не втѣкъ, а самѝ лягли спати.— Минувъ день, минувъ другій, мужичиско дôйшовъ до того, що почавъ въ пригорщахъ варити борщъ. Поробились нашѝ генералы веселѝ, пухкѝ, гладкѝ, бѣлѝ. И почали они говорити, що тутечки они жіютъ на всѣмъ готовôмъ, а тымъ часомъ ихъ пенсія въ Петербурзѣ складаєся та складаєся.

— А якже вамъ здаєся, Ваше Превосходительство, чи й справдѣ то було „вавилоньске столпотвореніе“, чи то тôлько такъ иноязычіе? каже зновъ одинъ генералъ другому поснѣдавши.

— Думаю, Ваше Превосходительство, що й справдѣ було, бо якже пояснити собѣ те, що на свѣтѣ богато языкôвъ.

ученики скôнчивши школу народну не вмѣютъ кôлька рядкôвъ зъ книжки ôтписати, щобъ не зробити въ кождôмъ словѣ що найменше по однôй ошибцѣ?!

Єще гôрше, якъ въ школахъ мужескихъ, ôтбуваєся наука рускаго языка въ школахъ женьскихъ, где звычайно ôтдаютъ сей предметъ учителькамъ, котрымъ бы єще самымъ пôйти на добру науку. Та не досыть, що они ничого дѣвчатъ не научатъ и тымъ знеохочуютъ до всякои науки загаломъ, але тутъ ведеся добре обдумана пропаганда противъ рускому языкови, щобъ єго въ очахъ дѣвчатъ обсмѣяти, понижити, ба навѣть заказуєся нимъ розмовляти и тымъ способомъ выховуєся ренегатокъ, котрй суть ракомъ нашои соспôльности. Афера Перемыска дуже сумне кидае свѣтло на тй обстоятельства. Та що було въ „Дѣлѣ“ розказано о Перемыскихъ школахъ, то дасться mutatis mutandis приложити до всѣхъ. Такъ примѣромъ у Львôвскихъ лат. Бенедиктинокъ такожь не можна рускимъ дѣвчатамъ молитись по руски, але за те повинни они (пôдъ утратою ласки dobrodziejki) належати до „towarzystwa dzieciństwa Jezusowego“ и складати грошѣ удѣленй родителями на другій снѣданокъ въ користь того товариства, що маѣ нибыто на цѣли „выкупляти дѣти хиньскй призначенй на голодову смерть зъ причины перелюдненя“; они повинни такожь зносити старй зошиты и паперы, котрй опôсля продаєся на „świętopietrze“. Ба и въ рускои школы вправъ водится дѣвчатъ до єзуитского костела и даєся тôй образокъ або книжочку, що навчилась по польски Ojcze nasz и т. д. Зъ Тернопôльскои школы женьскои подамо фактъ, котрый илюструе досаднѣйше направленье тои школы, якъ широкй описы. Дѣвчина честного урядника тернопôльского, котрого не хочемо поименно назвати, походивши якійсь часъ до школы, съ часомъ формально „занѣмѣла“, якъ прійшла зъ школы до дому. Родичѣ не могли надивуватись, що сталось дѣвчинѣ, що якъ прійде зъ школы — и губы не отворитъ. Загадка небавомъ розъяснилась: щобъ не зробити прикрости родителямъ, въ котрыхъ дома лишь по руски говорено — не хотѣла промовляти по польски, а по руски вже — соромилась говорити, натхнена цивилизаційнымъ духомъ въ школѣ. Отже конечно було — мовчати! *(Д. б.)*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Глядстонъ потерпѣвъ важку неудачу въ палатѣ лордôвъ. Тая палата ôткинула въ другôмъ читаню значною бôльшостію голосôвъ ухваленый въ палатѣ послôвъ биль о ирляндскихъ фермерахъ. Давно вже палата лордôвъ не була такъ численно зôбрана и съ такою завзятостію не боронила привилеѣвъ англійскои шляхты, якъ власне того засѣданя, коли на на порядку дневнôмъ бувъ биль о ôтшкодованю чиншôвникôвъ ирляндскихъ. По промовахъ за билемъ лорда Гранвиля а противъ билю лорда Биконсфильда и другихъ ôткинула палата биль въ другôмъ читаню. Неудача въ внутреннôй политицѣ дôткнула Глядстона не менше болючо, якъ неудача въ Афганистанѣ. Зъ причины ôткиненя биля о фермерахъ боятся теперь розрухôвъ въ Ирляндіи, — правительство высылае для того до Ирляндіи ôтряды войска. Зъ Плимутъ ôтплыло вже кораблями 1000 воякôвъ маринарки а 10 с. м. маѣ ôтплынути войско зъ Коркъ до Ирляндіи. Правительство побачило конечну потребу скрѣпленя силъ войсковыхъ въ Ирляндіи, бо тамъ мѣжь народомъ кипитъ и дуже легко моглобы прійти до выбуху розрухôвъ въ рôжныхъ сторонахъ. Сими днями О'Донель интерпелювавъ въ палатѣ низшôй шефа-секретаря для Ирляндіи, що намѣряе правительство учинити (по ôткиненю биля черезъ палату лордôвъ), щобы ухоронити бѣдныхъ чиншôвникôвъ передъ выгнаньемъ зъ наймленыхъ грунтôвъ зъ причины, що въ наслѣдство тогорôчного неурожаю и нужды въ Ирляндіи не будутъ въ станѣ заплатити панамъ-лордамъ чиншу; чи правительство думае ужити войска въ Ирляндіи на выкиненье зъ грунтôвъ тыхъ убогихъ чиншôвникôвъ? Форстеръ ôтповѣвъ, що правительство дуже жалѣе надъ тымъ, що палата панôвъ ôткинула биль принятый палатою низшою, але правительство по зрѣлôй розвазѣ не узнало практичнымъ на ново сеи сесіи вносити новый биль. Форстеръ надѣесь, що до якого небудь ужитя войска противъ фермерôвъ ирляндскихъ не прійде и заявляе, що правительство буде урядникôвъ судовыхъ въ повненю законôвъ пôдпирати и хоронити. Впрочѣмъ надѣеся, що сегорôчный урожай злагодитъ нужду въ Ирляндіи.

Англійскій выдѣлъ вôйны маѣ теперь немало роботы, бо съ великою енергіею и и поспѣхомъ приготовляе такожь высылку войскъ въ помôчь до Индій. Всѣ догадуются, що правительство англійске одержало зъ Индій якйсь важнй вѣдомости, котрй держитъ въ секретѣ. Зъ Бомбаю одержуе Neue fr. Presse потребуючу еще ствердженя вѣдомôсть, що Кандагаръ находится въ облозѣ та що войска Еюбъ-хана острѣлюютъ цитаделю, въ котрôй схоронилося войско англійске. Тымчасомъ безпосереднй вѣдомости зъ Кандагару зъ 3 с. м. завѣряютъ, що англійскй войска безпечнй; силы англійскй въ Кандагарѣ выносятъ 3.500 людій пѣхоты, 1000 кôнноты и 15 гарматъ.

Глядстонъ приходитъ помалу до здоровля. Лѣкарѣ препоручаютъ ему спокôй, але о спокою въ теперѣшнôй порѣ годѣ Глядстонови думати. Три безконечно важнй справы стоячй нынѣ на порядку дневнôмъ набавляютъ клопоту премiера англійского. Перша справа то Афганистанъ, друга: Балканьскій пôвостровъ, третя: Ирляндія. Въ всѣхъ тыхъ трехъ справахъ въ теперѣшнôй хвили не маѣ Англія твердого грунту пôдъ ногами.

Греція. Армія греческа зôстала вже змобилизована. Пôсля греческои конституціи король маѣ рôвночасно съ мобилизаціею арміи скликати парлямѣнтъ. Але закимъ парлямѣнтъ дѣйстно збереся промине не мало часу якъ рôвно не мало часу уплыве, закимъ мобилизована армія греческа буде готова до бою. Всѣ газеты годятся на тое, що мобилизація арміи греческои еще не значитъ близьке выповѣдженье вôйны Турціи. До вôйны съ Турцією а взглядно съ Турцією въ Тессаліи и Альбанцями въ Епирѣ, ледви выстане Греціи 60-тысячна армія, и то армія невправна и лихо зъорганизована. Треба бо знати, що Греція довгй часы не звертала уваги на своѣ войско, божь и не мала нiякихъ причинъ готовитися до зачѣпнои чи ôтпорнои вôйны. Въ Греціи велися все пристрастнй вôйны габинетовй дома, котрй всѣ силы краю абсорбовали. Доперва послѣдна вôйна на Балканьскôмъ пôвостровѣ пригадала Грекамъ на еи армію, котра все таки богато богато занедбана, такъ що говорячи о мобилизаціи арміи греческои, годѣ туюжь мобилизацію брати въ такôмъ значеню, якъ у иншихъ державъ. Одна часопись называе на теперь мобилизацію арміи греческои тôлько демонстрацiею, подôбною до намѣренои демонстраціи фльотъ.

Якже греческій нарôдъ ôтносится до предстоячои вôйны? Нарôдъ греческій принявъ вправдѣ ухвалы послѣднои берлиньскои конференціи съ ентузіязмомъ; всѣмъ еще въ памяти тіи тридневнй илюминаціи, богослуженя благодарственнй въ Атенахъ по обвѣщеню черезъ министра Трикуписа колективнои ноты, — зъ того здавалобыся, що нарôдъ рвеся до вôйны, вербуеся въ охотники, складае жертвы на цѣли военнй... такъ здавалобыся — але въ дѣйстности не єсть такъ. Кореспонденціи зъ Греціи завѣряютъ, що нарôдъ греческій на дѣлѣ не показуе того ентузіязму посвященя, охоты до вôйны; найлучшимъ доказомъ єсть тое, що доси зголосилося тôлько дуже мале, ледви кôлька сотъ выносяче число охотникôвъ, вступившихъ до арміи. Нарôдъ и теперь бôльше занятый пытаньемъ домашнымъ: кто маѣ стояти на чолѣ министерства, чи Трикуписъ чи Коммундуросъ, анижь вôйною съ Турцією. Великій вплывъ на теперѣшне успособленье въ Греціи зробило правительство французке, котре зъ-разу було о много прихильнѣйше Греціи якъ теперь. Фрейсине мавъ власне дати раду правительству греческому мобилизовати армію — теперь же правительство французке охолодло, не прислало Греціи обѣцяныхъ офицерôвъ и пôсля информацій французкои печати, не думае и шелюга тратити для Греціи. Гамбета пôрвавбыся може до якои авантуры, але весь нарôдъ французкій тому противный. Для того всѣ газеты французкй остро нападаютъ навѣть на демонстрацію фльотъ и спыхаютъ цѣлу вину нынѣшнихъ путаниць въ пытаню всхôднôмъ на Глядстона.

Туреччина. Зъ Константинополя доносятъ зъ дня 9 серпня, що Порта рѣшила сповнити жаданье державъ въ дѣлѣ ôтступленя Дульциня Чорногорѣ. Тымъ чиномъ булабы фактично ôтдѣлена справа чорногорска ôтъ греческои и въ наслѣдство того булабы бôльше невна порука, що демонстрація фльотъ не состоится. Помимо того однакожь, що спôръ чорногорско-турецкій вже такъ близькій рѣшеня межи Чорногорцями а Альбанцями не обходится безъ дрôбныхъ кровавыхъ стычокъ. И такъ телеграфуютъ зô Скодара, що 4 серпня пôдъ Туси Альбанцѣ побили два разы Чорногорцѣвъ. Розумѣеся, що по обохъ сторонахъ страты незначнй.

Нѣмеччина. Вчера, дня 10. серпня прибувъ до Ишль цѣсарь нѣмецкій, щобы побачитися съ цѣсаремъ австрійскимъ. Князь Милянъ сербскій прибувъ тамже еще 7 серпня. Въ Берлинѣ приписуютъ тому зъѣздови монархôвъ важне политичне значенье. Загальна думка така, що начата Глядстономъ дипломатична кампанія на всходѣ може привести до розгару цѣлого балканьского пôвострова; на той случай Нѣмеччина и Австрія дѣлалибы спôльно, щобы убезпечити вплывъ Австріи на Балканьскôмъ пôвостровѣ. Розумѣеся, що обѣ державы постаралибыся вôйти въ союзъ съ Россією. Обѣ тіи державы рôвно якъ и Франція не хотятъ морскои демонстраціи, але дальшихъ переговорôвъ.

Россія. Ôтъ часу якъ Лорисъ-Меликовъ ставъ диктаторомъ въ Россіи, не чути було по покушеню Младецкого на самого Лорисъ-Меликова за ніяке бôльше явне покушенье нигилистôвъ. Здавалося, що всякй нигилистичнй заходы и заговоры вже придушенй; россійска печать коли заговорила о внутрѣшнôмъ станѣ царскои державы, за кождый разъ не позабула съ тріюмфомъ проголосити, що нигилистôвъ въ Россіи вже и слѣду нема, печать же загранична не позабула за кождый разъ выславити Лорисъ-Меликова, єго политичный змыслъ, котрый здужавъ въ такъ короткôмъ часѣ выкоренити до нащадка духа нигилистичного. Тымчасомъ въ найновѣйшихъ часахъ зновъ ôтозвалися нигилисты. И такъ ось недавно по довгôй-довгôй мовчанцѣ выйшло нове число нигилистичного тайного письма: „Народноя Волѣ“ а на дни 6 лат. серпня показалося, що въ столици царскôй въ Петербурзѣ помимо хмаръ полиціянôвъ и шпигунôвъ, помимо страшного военного суда, знаходятся нигилисты съ револьверами пôдъ одежію, готовй при случаю стрѣляти на сторожѣвъ порядку. Дня 6 лат. серпня одна зъ головныхъ улиць Петербурга була свѣдкомъ свѣжого политичного злочинъства. Телеграмы доносятъ: Кôлька тыжднѣвъ слѣдивъ полиціянъ ревировый Шличь одного чоловѣка зъ Кронштату, котрый пробувавъ въ Петербурзѣ яко робôтникъ и бувъ пôдозрѣный яко нигилистъ. Дня 6 серпня полиціянъ ревировый побачивъ єго идучого въ товариствѣ трохъ другихъ робôтникôвъ. Полиціянъ приблизився до нихъ и спытавъ пôдозрѣного нигилиста о прôзвище. Той ôтповѣвъ, що полиціянъ не маѣ права єго о тоѣ пытати. Тогды и полиціянъ схопивъ пôдозрѣного. Двôрникъ Китовъ зъ дому при Проспектѣ середнôмъ и портіеръ другого поблизького дому, Степановъ, поспѣшили полиціянови въ помôчь и хотѣли нигилиста звязати; полиціянъ державъ єго зъ заду за руки. Але нигилистъ выхватився, добувъ зъ пôдъ одежи револьверъ, стрѣливъ насамперед до полиціяна — хибивъ, стрѣливъ другій разъ до Китова — прострѣливъ горѣшну часть руки, нарештѣ стрѣливъ третій разъ до портіера Степанова (выслуженого вояка и батька пятеро дѣтій) — и вгнавъ єму кулю въ живôтъ. Три товаришѣ нигилиста утѣкли. Проходящй, котрй тымчасомъ надбѣгли, вспѣли схопити и звязати стрѣлявшого, хотяй ôнъ зô всѣхъ силъ боронився и кричавъ до окружаючихъ єго людій: „Я одинъ зъ вашихъ освободителѣвъ, а вы помагаєте мене вязати!“ Але збурена товпа мало що єму таки на мѣстця кôнци не зробила; увязнено єго и знайдено при нѣмъ отруту. Увязненый маѣ лѣтъ 25, середного зросту, худый, Россіянинъ, въ звычайнôмъ але дуже чистôмъ одягу робôтника. Раненыхъ ôтнесли до шпиталю. Рана Степанова смертельна, хочь ôнъ еще жіе. Зъ трехъ товаришѣвъ схопленого нигилиста увязнено одного еще тои самои ночи, двохъ другихъ на слѣдующій день рано.“ — Зъ Петербурга телеграфуютъ, що тамже маѣ бути зложена комисія для ревизіи уставы прасовои. Вѣдомôсть о такôй комисіи незмѣрно всѣхъ порушила. Президентомъ тои комисіи єсть гр, Валуѣвъ а яко члены засѣдаютъ въ нѣй гр. Лорисъ-Меликовъ, министры: Сабуровъ, и Абаза и кôлькохъ редакторôвъ, якъ: Краєвскій редакторъ „Голоса“ и Цитовичь редакторъ „Берега.“

НОВИНКИ.

— **Комитетъ Русинôвъ** для принятя Цѣсаря ôтбуваѣ майже щоденно нарады пôдъ предсѣдательствомъ Впр. крыл. М. Малиновского. Въ понедѣлокъ обрадувавъ комитетъ надъ спеціяльною програмою торжественного принятя Цѣсаря въ „Домѣ Народнôмъ“, а именно застановлявся надъ тымъ, въ якій способъ и въ якихъ розмѣрахъ уможливити удѣлъ Русинôвъ зъ провинціи въ тôмъ торжествѣ. Якъ вже звѣщали мы, займутъ мѣстце въ сали „Дому Народного“ представителѣ всѣхъ рускихъ товариствъ а такожь представителѣ рускаго мѣщаньства и селяньства въ народныхъ строяхъ. Зъ причины, що въ сали може заняти мѣстце тôлько певне обмежене число людій, узнавъ комитетъ ответнымъ на передъ зарадити можливымъ невыгодамъ и поручивъ пôдкомитетови выпрацювати точный плянъ розмѣщеня заступникôвъ рускихъ товариствъ, мѣщаньства и селяньства въ сали якъ и цѣлого устроєня торжества. Священики, мѣщане и селяне прибуваючй зъ провинціи на часъ прiѣзду Цѣсаря до Львова будутъ могли знайти примѣщенье въ гр. к. семинаріи, розумѣеся, на кôлько выстане мѣстця. Въ тôмъ предметѣ буде еще выдана окрема инструкція що до часу, доки можна буде зголошуватися до участи въ торжествѣ, якъ и кому може бути забезпечене умѣщенье въ семинаріи.

— **Посѣщенье „Народного Дому“ Цѣсаремъ** наступитъ 14. лат. вересня о 3. годинѣ по полудни. При тôй случайности посѣтитъ Цѣсарь такожь академичну гимназію, помѣщену въ „Народнôмъ Домѣ“. Є. Вел. пробувати буде въ мурахъ „Народного Дому“ три чверти годины.

— **Урядники двору цѣсарского** прибули вже до Кракова, щобы предприняти остаточнй приготованя на часъ побыту Цѣсаря и розкладъ кватиръ. Двôръ складатися буде зъ 170 особъ.

— **Генеральный директоръ желѣзницѣ** Кароля Людвика д-ръ Сохоръ, объѣжджаѣ всѣ тіи стаціи, на котрыхъ пôсля програмы цѣсарскій потявъ задержится. Директоръ удѣляѣ лично инструкцій взглядомъ декорацій двôрцѣвъ и руху потягôвъ войсковыхъ. Дня 8. серпня пробувавъ д-ръ Сохоръ въ Перемышли, ôттамъ удався до Ланцута а ôттакъ до Львова.

— То оно выходитъ, що й потопъ бувъ?

— И потопъ бувъ, бо якбы инакше, то чимъ же й доказати, що були допотоповй звѣры?

— Та єще и тымъ, що въ „Московскихъ Вѣдомостяхъ“ повѣствуютъ...

И отъ знайдутъ нумеръ, сядутъ въ тѣни, прочитаютъ ôтъ дошки до дошки: якъ ѣли въ Москвѣ, ѣли въ Тулѣ, ѣли въ Пензѣ, ѣли въ Рязанѣ, ѣли въ Вятцѣ — и теперь ничого не занудитъ.

Чи довго такъ було, чи не довго, а генераламъ стало скучно. Они частѣйше почали споминати про покинутыхъ въ Петербурзѣ кухарокъ и тихенько навѣть плакали.

— Якъ то теперь на Пôддяческôй, Ваше Превосходительство? пытавъ одинъ генералъ другого.

— И не говорѣтъ, Ваше Превосходительство! все серце переболѣло! ôтказувавъ другій генералъ.

— Оно то й тутъ добре! Нема що казати! Але все, знаете, якось не до ладу баранцеви безъ ягнички! Та й мундура шкода!

— Єще й якъ шкода! А найôбльше, якъ четвертого класса! подивишся на одно вышиванье и голова тобѣ заморочится.

И почали они силовати мужика: повези та повези насъ на Пôддяческу! И щожь бы вы думали! Мужикъ знавъ навѣть Пôддяческу, ôнъ тамъ бувъ, медъ-вино пивъ, по усахъ текло, въ ротъ не попало. И зробивъ ôнъ корабель не корабель, а таку посудину, щобы на нѣй можна було переплыти океанъ-море якъ разъ до самои Пôддяческои.

— Та гляди ты, шельмо, не втопи насъ! сказали генералы побачивши, що на водѣ захитався човенъ.

— Заспокôйтесь, панове генералы, се не вперве! ôтказавъ мужикъ и почавъ лагодитись въ дорогу. Набравъ мужикъ пуху бѣлого, лебединого, постеливъ єго на днѣ човна. Постеливши поклавъ на дно генералôвъ и перехрестившись поплывъ. Кôлько генералы набралися страху дорогою ôтъ бурѣ та ôтъ всякихъ вѣтрôвъ, якъ они лаяли мужичиска за єго дармоѣдство — сего не можна ни перомъ списати ни въ казцѣ розказати. А мужикъ все гребе, та гребе, та годуе генералôвъ оселедцями. Отъ вже и Нева-матушка, отъ и Катерининъ славный каналъ, а отъ и Пôддяческа! Плеснули кухарки въ долонѣ побачивши, якй ихъ генералы стали гладкй, бѣлй та веселй. Напились генералы кавы, наѣлись гарныхъ паляниць, и надѣли мундуры. Поѣхали они въ казначейство (до касы) и скôлько тутъ грошій нагребли, того ни въ казцѣ розказати ни перомъ описати!

Але и про мужика не забули. Выслали єму чарку горѣвки и десять шагôвъ мѣды...

— **Декорацією львôвского двôрця** управляє малярь-декораторъ зъ Вѣдня, Рыбковскій. Обчислено, що потреба буде на 7 кілометрôвъ фестонôвъ зъ дубового та соснового листя. На площади передъ двôрцемъ уставленый буде ôтрядъ войска съ генералицією и офицерами а при въѣздѣ зъ площади въ алею буде здвигнена брама тріюмфальна, при котрôй президентъ мѣста вручитъ Цѣсареви ключѣ мѣста.

— Зарядъ желѣзничій выславъ **вагонъ двôрскій** для ôтновленя до Семеринга, зъ ôтки єго ôтошлютъ сими днями до Кракова. Зъ ôттамъ ôтбудеся проба ѣзды двôрскимъ потягомъ до Львова, щобы машинистъ привчився здержати на кождôй стаціи потягъ такъ, щобы вагонъ цѣсарскій станувъ якъ разъ противъ самои депутаціи, витаючои Цѣсаря.

— **Впреосв. Митрополитъ** повернувъ зъ Унева до Львова.

— **Д-ра проф. Антоневича**, бувшого посла до сойму краєвого, якъ довѣдуєсь Neue freie Presse, ставлятъ Русины на кандидата до рады державнои въ мѣстахъ Перемышль-Городокъ.

— **Доповняючій выбôръ посла** до рады державнои зъ мѣстъ Перемышль-Городокъ ôтбудеся 1. вересня с. р. Перемыска газетка „San“ доноситъ, що въ Перемышли завязався вже комитетъ польскій, маючій занятися агитацією выборчою. „San“ взыває комитетъ перемыскій, порозумѣтися съ выборцями Городка и предложити имъ, щобы они подали свого кандидата, на котрого и перемыскій Поляки голосовалибы; малабы то бути ôтплата городецкимъ выборцямъ за ихъ солидарнôсть при попередныхъ выборахъ.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыї** дасть въ сали п. Бѣлоуса (1 поверхъ) въ недѣлю дня 3 (15) серпня 1880 на 8-ме представленье: „Герой нашого времени“, водевиль въ 1 актѣ З. Н. Собецкого. Закôнчитъ: „Украинцѣ“, народна оперетка въ 1 актѣ, — слова и музыка Янковского. — Початокъ о годинѣ $^1/_2$ до 8 вечеромъ.

— **Цѣсарь подаровавъ** зъ своихъ приватныхъ фондôвъ: громадѣ Турье, старомѣского повѣта 150 зр. а громадѣ Корналовичѣ, самбôрского и Нова весь, сандецкого пов. по 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Пожаръ** навѣстивъ громаду Батятичѣ коло Камѣнки струмиловои. Згорѣло 29 господарствъ съ сегорôчнымъ вже збôжьемъ и сѣномъ. Шкода обчислена на 22.700 зр. а було заасекуровано всего на всего на 400 зр.

— **Про грады, тучѣ, громы** доносятъ зô всѣхъ сторôнъ Галичины. Всюда майже такій самій шкоды, зô всѣхъ сторôнъ несеся тая сама зловѣща вѣсть: „градъ вытовкъ“. Бѣдный нашъ край! Була надѣя, що тамтогорôчный неурожай буде щедро вынагородженый урожаемъ сегорôчнымъ. Пôсля справозданя товариства господарского жнива озимины въ Галичинѣ вынали въ загалѣ дѣйстно добре; найновѣйшій нещастя елементарній немовь позавидували того нашимъ хлѣборобамъ и въ грôзный способъ показали свою могучу, шкôдну силу на яринахъ и огородовинахъ.

(*К.*) **Зъ Бутынъ** пишутъ намъ: Ледво где въ всходнôй Галичинѣ шалѣла буря въ минувшу середу съ такою силою, якъ въ Жовквôвщинѣ. Примѣромъ въ Бутынахъ (коло Мостôвъ великихъ) градъ величины голубячихъ яець попередивъ ураганъ, котрый зôрвавшися по 4. год. по пол., поваливъ много селяньскихъ економичныхъ будынкôвъ и плотôвъ, повырывавъ на пôвмилевôмъ просторѣ всѣ вербы передъ кôлькадесять лѣтами при дорозѣ густо засадженій и наробивъ въ лѣсѣ величезнои шкоды. По поляхъ ледви кто може розпôзнати свôй хлѣбъ; пôдчасъ бурѣ можь було бачити, якъ ковпаки и снопы позрываній зъ полукôпкôвъ лѣтали воздухомъ, мовь бы альбатросы морскій, гралися та вывертали млынки надъ землею. Зъ церкви зôрвала буря бляшаный дахъ. Не обôйшлося и безъ людскихъ жертвъ: падаюче дерево убило 24-лѣтного парубка, що ѣхавъ съ сѣномъ. Загибло такожь кôльканацять штукъ худобы.

— **Зъ Керестура** (въ Банатѣ). Любимій братя! Поздравляю Васъ любезно и объявлюю Вамъ, що у насъ урожай того року добрый и почалися жнива ôтъ Рôздва Іоана Крестителя и то такъ нагло, що єще сме пшеницу не покосили а ужь овесъ дозрѣвъ; въ день св. Ап. Ап. Петра и Павла жито ся охабило а овесъ сме косили. Люде радосно свою роботу окôнчували, ажь дня 19. липня въ суботу, пришла погода передъ захôдъ сонца зо страшною бурою и лядомъ, котра намъ велику шкоду уробила; що нашла на полю у снопахъ, у марадикахъ: жито, ячмѣнь, овесъ, вшитко однесло такъ, що ся ани не зна, где було. Але єще и домы намъ такъ порушило, що ани єдинъ не оставъ нерушимый; зосъ (зъ) хаты кровъ (дахъ) якъ взяло, такъ однесло, що дни му слѣду нѣтъ, а древа що наймоцнѣйшій, найгрубшій такъ повывалювало, що за два днѣ не можь було дорогами ѣздити возомъ. Що було у полю: возы, конѣ, коровы, вшитко стадо, якъ хопила буря, такъ несла и на милю далеко; куда чоловѣкъ попатритъ всюда ту вôзъ поломаный, ту колесо, ту драбины, ту калапъ, ту шаты всѣякій єдна на другôй; що сме мали, вшитко отъ насъ забрало; єще и зосъ надлашу збоже однесло; голубы, гуси, куры и вшиткій летучій птицѣ позабивало. Въ сусѣднôмъ селѣ Вепровачѣ чоловѣка съ возомъ двома кôньми, зосъ женою и двома дѣтьми до Францъ-каналу вергло и всѣ ся потопили. Въ селѣ Филипове и въ мѣстѣ Апатинѣ церкви повалило. Въ Бачкôмъ комитатѣ була тота страшна буря ôтъ Дунаю ажь по Тису въ тыхъ мѣстахъ и селахъ: Апатинъ, Сонта, Дорословъ, Брестовацъ, Размилитичь, Филипова, Вепровацъ, Керестуръ, Куля, Кучура, Сентомасъ, Кискеръ, Бечей; у тыхъ вшиткихъ селахъ и мѣстахъ такъ великій страхъ бувъ, що сме думали, що ужь судный день пришовъ; єще до теперь незвѣстно за вшитко убійство людій отже не можемъ писати, лемъ то що отъ того часу такій дощѣ ліются, що ажь стѣны розмываютъ, и то що остало не можемо оратувати; коноплы, кукуриза, лемъ тôлько ся зна, где були. Въ Кулѣ, где бувъ ярмарокъ шатры майстрôвъ и вшитко, що тамъ було, рознесла буря такъ якъ вѣтеръ молгу (мглу).

Съ тымъ оставаме въ Керестуре здравій але устрашенй и жалоснй; лемъ то ми на думѣ: асекуроваємь овесъ, коноплы, кукуризу на 905 золотыхъ, — чи дôстанемъ дещо чи може нѣ. Поздравлямъ Васъ, всѣхъ Русинôвъ горячою любовію отъ насъ жалосныхъ Русинôвъ; — най Господь Богъ сохранитъ Васъ и всѣхъ ôтъ такого страху, у котрôмъ мы були въ суботу. Поздравлямъ Васъ Вамъ понижный и благожелательный братъ и пріятель І. В. Д. Письмо писано у Керестуре, вô второкъ вечеръ, дня 22. липня, 1880 року.

— **Учителька Русинка** съ испытомъ до шкôлъ народныхъ може убѣгатися о посаду учительки при 5-клясовôй школѣ женьскôй ЧЧ. Василіянокъ въ Яворовѣ. Убѣгательки маютъ зголоситися лично чи письменно до настоятельки того монастыря.

— **П. Денисъ Сѣнкевичь** именованый генеральнымъ секретаремъ при дирекціи Аціенды въ Трієстѣ.

— Крылошанинъ пряшевскои епархіи, **Мих. Котрадовъ** жертвовавъ, якъ звѣщає „Карпатъ“ 1000 зр. на будову рускои школы въ Торисѣ.

— **Спростованье.** Зъ достовѣрного жерела довѣдуємося, що вѣдомôсть подана въ дописи зъ Черновець въ ч. 58. нашои часописи, будьтобы пп. Чеховскій и Фôльваркôвъ мали вступити въ службу за границею єсть блудна. Противно, намѣряютъ они посвятити свои силы добру нашого краю и народа, що съ пріятностію на сѣмъ мѣстци нотуємо.

— **Добровôльне моренье себе голодомъ** англійско-американьского доктора мед. Таннера, о котрôмъ мы недавно згадували, будитъ повсюды велику цѣкавôсть и зачудованье. Таннеръ розпочавъ свою тяжку пробу 28. червня въ Новôмъ Іорку пôдъ контролею лѣкарѣвъ и иншихъ осôбъ. Не піючи въ першихъ 14 дняхъ ани краплѣ воды, стративъ на вазѣ зъ тѣла 25 фунтôвъ; по кôлькохъ дняхъ, коли ставъ пити воду, побôльшилася єго вага зновъ о кôлька фунтôвъ; воду пивъ зимну и горячу. Що дня ôтбувавъ проѣздку и проходжувався, розумѣеся, пôдъ строгимъ надзоромъ. Для бôльшои контролѣ уставлено єго лôжко на великôмъ столѣ посередъ кôмнаты. Кождого дня збиралось въ єго мешканю велике число гостій, котрій цѣкавій були приглянутися тому незвычайному чоловѣкови. Въ послѣдныхъ дняхъ свого посту представлявъ Таннеръ дуже нужденный видъ; похилився, змарнѣвъ, ставъ роздраженый — такъ, що ажь жаль ставало дивитись на него. Лѣкарѣ не могли згодитись въ своихъ догадахъ; одній припускали, що Таннеръ не выдержитъ свого закладу, другій думали противно, а иншій єще твердили, що єго умыслъ буде пораженый. Однакъ, якъ доносятъ послѣдній телеграмы, укôнчивъ Таннеръ 7. с. м. свôй голодовый закладъ. Першимъ єго поживленьемъ було молоко, котрого пивъ склянку за склянкою; казавъ подати собѣ такожь мельона. Але чи зможе организмъ вернути зновъ въ нормальный станъ, чи потрафитъ зруйнованый жолудокъ ôтбувати функціи травленя — се велике пытанье! — Одинъ лѣкарь доводитъ въ „Standard-ѣ“, що се рѣчь неможлива, щобы Таннеръ выконавъ совѣстно свôй закладъ; пôдозрѣваєотже, що мусѣвъ тайкомъ поживати екстрактъ кавы або гербаты, або и иншу яку поживу того роду. Однакъ часопись „Lancet“ наводитъ гдеякій вже бувалій примѣры незвычайно довгого посту: Въ роцѣ 1829. одинъ Американець, именемъ Ревбенъ Кельсей, котрый терпѣвъ на галюцинаціи, постивъ черезъ 53 днѣвъ, мовлячи, що робитъ се зъ высшого розказу. Въ 42 дни бѣгавъ єще по лѣсахъ, але выглядавъ такъ страшно, що дѣти передъ нимъ утѣкали, мовь передъ якимъ страхомъ. Умеръ въ 53 дни посту. Минувшого року одинъ молодець въ Валіи, попавшій въ гистерію, умеръ допервa по кôлькохъ мѣсяцяхъ посту. Въ 1874 роцѣ перебули три женщины въ Піемонтѣ пôдъ лявою 38 днѣвъ безъ поживы. Вѣдомо такожь и тоє, що 1809 року сѣмь розбиткôвъ на мори Балтицкôмъ жили ôтъ 24. марця до 9. цвѣтня самымъ тôлько топленымъ ледомъ. Доказано єсть, що безъ воды наступає скорше смерть, якъ коли голодуючій єи піє. На кождый случай показавъ намъ докторъ Таннеръ незвычайный фактъ, а такожь сталеву силу своєи волѣ и такъ нынька въ цѣлôмъ свѣтѣ бôльше о нѣмъ говорятъ, якъ о не однôмъ могучôмъ достойнику. Єслибы можна дѣйстно ограничити до minimum скôлькôсть пожывленя безъ ушкодженя организму (на чѣмъ самъ Таннеръ опираєся), то се вилынулобы певно на загальну економію, котра, якъ гдеякій выражаются, єсть тôлько справою жолудка. Але чи схоче кто хоть въ части наслѣдувати Таннера, то мы сомнѣваємся и — не дуже радимъ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Имованій: Всч. о. Ю. Левицкій, дек. Жукôвскій ординаріятскимъ школьнымъ комисаремъ на тойже деканатъ. Всч. о. Юл. Онышкевичь приходникъ въ Конюхахъ дек. бережаньского поставленый завѣдателемъ того деканата.

Похвальну грамоту за ревну дѣятельнôсть для шкôлъ яко ординаріятскій школьный комисарь получивъ Всч. о. Игнатій Губчакъ, деканъ калускій. Кромѣ того получили въ тôмъ самôмъ деканатѣ слѣдуючій Всч. оо. похвалу за школы: Бобикевичь изъ Студинки, Долиньскій изъ Пôдмихайля, Коржиньскій зъ Медынѣ, Кушликъ зъ Вѣстовы, Матѣѣвъ зъ Новицѣ, Скоробогатый зъ Завадки, Третякъ зъ Угнова сер. и Шкурганъ зъ Красного.

Получили душпастырскій мѣстця: Всч. оо. И. Ярымовичь сотруд. въ Толщевѣ сотрудничество въ Глѣбовичахъ великихъ, а К. Скоморовскій сотр. въ Залановѣ сотрудничество въ Дашавѣ.

Намѣстництво признало плату для сотрудника приходского въ Соколовѣ.

На конкурсъ розписана пар. Кернища дек. городецкого, прив. над. съ терм. до 7. л. жовтня с. р.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Черезъ Администрацію „Дѣла“ прислали: Для Баткôвщины: дръ С. въ. Б. 1 зр. 35 кр.; Ник. Б. въ Кук. 2 зр. 50 кр. Для Сіона о. Ант. Р. въ Коз. 2 зр. На Studien dra Огоновского п. С. въ Буч. 2 зр. 45. кр.

Курсъ львôвскій зъ дня 9. л. серпня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	272 —	275 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	164	167 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 85	98 85
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 85	98 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 20	98 20
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 50	27 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 40	5 52
„ цѣсарскій	5 45	5 55
Наполеондоръ	9 30	9 40
Wôвимперіялъ	9 57	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 60	1 72
„ „ паперовый	1 $21^1/_2$	1 $23^1/_2$
100 марокъ нѣмецкихъ	57 30	58 —
Серебро	99 50	100 50

(Цѣны текучого куп. безъ купону)

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручає

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а	Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. –	Въ пачкахъ à $4^3/_4$ кило netto.
1а	великозерниста Куба	„ 1.90	
1а	арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а	найлучша Ява	„ 1.55	
1а	доснонала Ріо	„ 1.35	
1а	найлучша Порторико	„ 1.70	
1а	Ст. Доминго	„ 1.55	
1а	найлучша Сантосъ	„ 1.50	

Г. Зингеръ, Трієстъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (4—10)

Ц. к. упривилеёваный галицкій

АКЦІЙНЫЙ БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

рѣшивъ удѣляти

пожички на добра земскій

такожь въ 5% Преміованыхъ Листахъ гипотечныхъ.

Пожички удѣленій въ 5% листахъ гипотечныхъ звертаются въ 79 пôврôчныхъ ратахъ.

Пôврочна рата выноситъ $3^3/_{10}$% ôтъ капиталу пожичкового.

5% Преміованій Листы гипотечній

будутъ выльосованій въ протягѣ 40 лѣтъ. Льосованье ôтбуваєся що пôвъ року.

За кождый выльосованый 5% листъ гипот. выплатитъ Банкъ капиталъ

съ премією 10 процентовою

то єсть за 100 зр. а. в. по 110 зр. а. в.

Пожички **въ 6% Листахъ гипотечныхъ** будутъ **якъ доси и на дальше удѣлюватися.**

5% Преміованій Листы гипотечній

суть, рôвно якъ 6-процентовій, найпригôднѣйшій для **умѣщеня капиталу** и можутъ пôсля закона зъ д. 2. липня 1868. Д. з. д. XXXVIII. Ч. 93. бути ужитій на умѣщенье капиталôвъ фондовыхъ, на умѣщенье капиталôвъ заведень публичныхъ, пôдъ надзоромъ правительства стоячихъ, на умѣщенье капиталôвъ пупилярныхъ, фидеикомисовыхъ и депозитовыхъ, якъ такожь, въ наслѣдство найвысшого рѣшеня зъ д. 17. грудня 1870, на забезпеченье кавцій супружескихъ войсковыхъ, а по курсѣ гелдовôмъ на кавціи службовій и вадія.

Загальна сума въ обѣгу находячихся листôвъ гипотечныхъ не може николи перевысшати суму рôвночасныхъ вѣрительностій гипотечныхъ, не може бути высша надъ двацятиразову суму капиталу акційного, дѣйстно вилаченого.

Купоны платній д. 1. марта и 1. вересня кождого року, якъ такожь листы гипотечній выльосованій послѣднёго лютого и послѣднёго серпня кождого року, зъ котрыхъ одній и другій не пôдлягаютъ ніякому оподаткованю, выплачують безъ всякои ôтшибки:

во Львовѣ, головна каса Банку гипотечного и Филіи тогожь въ **Краковѣ, Чернôвцяхъ и Тернополи;**

въ Вѣдни, канторъ вымѣны банковои низшо-австр. Товариства есконтового;

въ Празѣ, Ческій Union-Банкъ и Ческій Банкъ есконтовый;

въ Бернѣ, Филія Банку Англо-австрійского;

въ Линцу, Банкъ для горѣшнои Австріи и Сольногороду;

въ Берлинѣ, S. Bleichröder;

въ Варшавѣ, Варшавскій Банкъ дисконтовый;

въ Сольногородѣ, Karol Steininger;

въ Грацу, Poldenegg & Czernadak;

въ Трієстѣ, Филія Union-Банку;

въ Бѣльску, Bielitz-Bialaer Handels- und Gewerbe-Bank.

(Передрукъ не буде плаченый.) (3—3)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 60. Львôвъ, Субота 2. (14.) Серпня 1880. Рочникъ ła-

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Зъ причины свѣтлого праздника Преображенія Господнёго припадаючого въ середу выйде слѣдуюче Ч-ло ажь въ суботу.

Братя Русины!

Вѣсть, що Єго ц. и к. Апостольске Величество завитає до нашого краю, урадовала и одушевила всѣхъ Русинôвъ. На першій ôтгомонъ сеи радôстнои вѣсти зôбрався комитетъ Русинôвъ зложеный зъ представителѣвъ всѣхъ рускихъ товариствъ, щобы приготовити торжественный привѣтъ для Єго Величества въ имени руского народа.

Галицка Русь має повитати на своѣй земли сво го Наймилостивѣйшого Монарха. Столѣтна исторія руского народа пôдъ покровомъ Габсбурскои Династіи має проговорити нашими устами и живо объявитись въ торжественнôмъ обходѣ всѣхъ Русинôвъ. Щирôсть, величавôсть и одноду шнôсть нашого привѣту буде доказомъ нашои щирои любови для Єго Величества, нашои глубокои вдячности для конституційного Монарха, нашои непоколебимои, столѣтною исторіею свѣтло заявленои вѣрности для Габсбурскои Династіи.

Тожь ôтзываємося до всѣхъ Русинôвъ, щобы въ такъ важнôй хвили якъ найчисленнѣйше спѣшили витати Найяснѣйшого Монарха всюда и по всѣхъ мѣстцяхъ нашого краю, когрѝ Єго Величество посѣтити зволитъ. А коли межи иншими такожь и наша народна институція „Дôмъ Народный“ має удостоитись посѣщеня Єго Величества, то надѣємося, що вся Галицка Русь, высылаючи зъ всѣхъ сторôнъ до сего народного торжества своихъ представителѣвъ, дасть тымъ новый доказъ своєи глубокои и неусыпаючои вдячности для свого Наймилостивѣйшого Монарха за Єго великодушне основанье и покровительство сеи для розвою народного житя Русинôвъ призначеной институціи, а тымъ самымъ наново заявитъ Єго Величеству свою любовь и преданнôсть за Єго покровительство надъ рускимъ народомъ.

Щобы всѣмъ Русинамъ обвѣстити се народне торжество и щобы Русины всѣхъ окрестностій нашои Руси могли вчасно зголоситися и приготовитись до участи, подаємо програму торжественного прійнятя Єго Величества въ „Домѣ Народнôмъ“:

1. При входѣ въ Народный Дôмъ сжидаютъ Єго ц. к. Величество предсѣдатель и два члены управляючого Совѣта Народного Дома и вводятъ Єго Величество въ велику салю, где въ дверяхъ протекторъ прилучаєся и сопроводитъ Єго Величество до приготовленого трону.

2. При вступѣ въ салю хоръ ôтспѣває по руски имнъ народный (першу строфу).

3. Предсѣдатель Народного Дома привитає Єго Величество короткимъ словомъ ôтъ имени руского народа и представителѣвъ всѣхъ рускихъ товариствъ, тамже зôбраныхъ.

4. Представленье товариствъ.

5. На условленый знакъ ôтспѣває хоръ Єго Величеству „многая лѣта“.

Братя Русины! По бôльше якъ двацять пять лѣтахъ рускій народъ наново має щастье повитати посередъ себе свого Найяснѣйшого Цѣсаря. Повитайможь въ пріѣздѣ Єго Величества зорю нашои ôтрады и нашихъ лучшихъ надѣй, ôтдаймо нашу всенародну почесть Найсвѣтлѣйшому Покровителеви рôвноправности руского народа а свѣтлу путь Єго посѣщеня по нашôмъ краю уквѣтчаймо одушевлеными объявами щирои любови и преданности нашои.

Ôтъ руского комитету.

Ревизіи.

Пониже замѣщена допись зъ Тернопôльщины представляє одинъ зъ сумныхъ фактôвъ, якѝ послѣдными часами дуже часто повторяются въ нашôмъ краю. Не першій се разъ довѣдуємося, що у сельскихъ учителѣвъ, у нашихъ селянъ и мѣщанъ ôтбуваются ревизіи. Для чого, за чимъ? — не знаємо и не можемо вгадати. Одно тôлько знаємо, що всѣ тіи ревизіи були безплоднѝ, не выкрыли ни найменшого слѣду якои небудь провины, ни однои книжки заказанои. Якимъ жежь правомъ ôтбуваются тіи ревизіи? Такъ основный законъ зъ дня 27. жовтня 1862. Ч. 88 Д. з. д. якъ и XII. ôтдѣлъ карнои процедуры выразно приписуютъ, що домова ревизія правильно може бути предпринята тôлько на пôдставѣ судейского приказу и то въ случаю, єсли заходитъ узасаднене пôдозрѣнье, що въ домѣ укрываєся особа пôдозрѣна о сповненье злочиньства або якои провины, або що тамже находятся предметы, котрыхъ посѣданье и оглядъ може мати вагу для певного слѣдства (карного). Правильно може бути ревизія предпринята лише черезъ судейского урядника, а тôлько въ надзвычайныхъ случаяхъ, именно коли заходитъ обава проволоки, може бути ревизія заряженою безъ студейского приказу — черезъ судовыхъ и полиційныхъ урядникôвъ, або черезъ начальника громады, — але николи черезъ инспектора окружного, котрый до ревизіи домôвъ и помешкань, хочьбы лише учительскихъ, не має найменшого права. Въ всѣхъ вѣдомыхъ намъ случаяхъ домовои ревизіи у сельскихъ учителѣвъ, селянъ и мѣщанъ не заховано высше наведеныхъ приписôвъ закона. Роблено ревизіи не тôлько безъ судейского приказу, хоть совсѣмъ не заходила обава проволоки и не шукано ніякого злочинцю, але навѣть безъ поданя причины и цѣли ревизіи, безъ обвѣщеня кого чи чого шукаютъ. Навѣть по довершенôй ревизіи не объявлено ніякого урядового приказу, котрымъ бы можна хочь формально оправдати предприняту ревизію. Всюда, где ôтбувались ревизіи, забрано лише книжки выданѝ „Просвѣтою“ або товариствомъ им. Качковского, або часопись „Батькôвщину“ и „Науку“. Се єдинѝ corpora delicti, а коли зважится, що всѣ тіи книжки и часописи перейшли вже цензуру и суть правно дозволенѝ, що про тое ніякій жандармъ чи инспекторъ окружный не має найменшого права ихъ конфискувати, — то супротивъ всего того буде злишнымъ довше застановлятися надъ нелегальностію такого поступованя.

Нынѣ Русинъ не знає, чи обовязує законъ о правѣ домовôмъ и чи єсть для него яка охорона нетыкальности дому. Ôнъ не може бути певный, чи въ день або въ ночи не спаде на єго дôмъ ревизія, чи не заберутъ єму книжокъ, котрѝ ôнъ яко членъ получає ôтъ просвѣтныхъ и правно дозволеныхъ товариствъ и чи задля такои ревизіи безповиннои не спаде на єго дôмъ въ очахъ несвѣдомыхъ права людій пятно злочиньства, бунту и т. д. А коли такъ въ однôмъ, другôмъ, третôмъ мѣстци наши селяне и мѣщане побачатъ, що книжки призначенѝ для ихъ просвѣты конфискуются жандармами, що задля сихъ книжокъ спадаютъ ревизіи на ихъ домы, (що доси лучалося лише въ случаяхъ слѣдженя за злодѣями и т. д.), то чижь не муситъ народъ тымъ ôтстрашуватися не тôлько ôтъ просвѣтныхъ товариствъ, але и ôтъ самои просвѣты и набути того пересвѣдченя, що сама наука, сама просвѣта, кожда книжка єсть вже щось недоброго, коли задля неи перешукуютъ домы, тягаютъ людій и наводятъ жандармôвъ? Таке поступованье конечно пôдрыває въ очахъ народа не тôлько повагу законôвъ и нашои конституціи, але й повагу и значенье самои просвѣты и науки. Тожь думаємо, булабы пора, щобы высшѝ власти застановились надъ тою справою и вглянули въ сумный станъ, въ якôмъ находится нашъ рускій народъ.

Вправдѣ має кождый покривдженый право жадати ôтъ суду, щобы за беззаконне предпринятье ревизіи узнано дотычащого „ревизора“ виннымъ переступства противъ обовязкôвъ публичного уряду §§. 331 и 332. закона карного на пôдставѣ §. 4 закона зъ 27 жовтня 1862, чи однакожь можна жадати, щобы селянинъ знавъ, якъ тутъ дôйти свого права? А впрочѣмъ, чижь можна бути певнымъ, що сею дорогою осягнеся якои небудь сатисфакціи? Позаякъ высше представлене поступованье єсть дуже шкодливе для розвою правно дозволеныхъ товариствъ „Просвѣта“ и „им. Качковского“, котрѝ предсѣ мають право и обовязокъ ширити просвѣту межи народомъ за помочію своихъ популярныхъ книжокъ, то, пôсля нашои думки, повинныѝ оба тіи товариства представити всѣ тіи факта неоправданыхъ ревизій Є. Е. гр. Намѣстникови якъ и Є. Е. министрови гр. Таффому. Пригадуємо, що два лѣтъ тому назадъ загальный зôбръ „Просвѣты“ выбравъ осôбну комисію правничу, котрабы спеціяльно занималася такими и имъ подôбными справами о надужитяхъ ôтносячихся до руского народа и єго просвѣты, тожь булабы крайна пора, щобы тая комисія принялася за подôбнѝ справы и предприняла въ тôй цѣли ôтповѣднѝ мѣры.

ДОПИСИ.

Зъ Кутковець (пôдъ Тернополемъ). *(Руска читальня. Ревизіи жандармеріи за книжками. Полиційна дѣятельность окружного инспектора Е. Михаловского — до вѣдомости рускихъ послôвъ).* Письменнѝ громадяне зъ нашого села, котрѝ суть членами товариства „Просвѣта“ и „им. Качковского“ заложили собѣ руску читальню и зайшла лишь та неформальнôсть, що выбраный выдѣлъ не донѣсъ старосту о своѣмъ уконституованю. Зъ того скористало староство и выслало до нашого села жандармôвъ, котрѝ робили ревизіи по домахъ и позабирали людямъ популярнѝ книжочки тов. „им. Качковского“ и „Просвѣты“. За тымъ зъявився инспекторъ окружный п. Е. Михаловскій въ школѣ и заявивши, що пріѣхавъ „z polecenia starostwa“, робивъ ревизію въ учителя, у котрого такожь найшовъ книжочки тов. им. Качковского. Учитель запытаный, ôтки взявъ тѝ книжочки, ôтповѣвъ, що тіижь дарувавъ приходникъ для школы, за що и приходникови яко предсѣдателеви рады школьн. мѣстцевои прійшло письмо зъ намѣстництва, въ котрôмъ выражаєся ubolewanie, що ширитъ такѝ книжки. Господареви, котрый въ староствѣ домагався, щобы єму звернено забраныхъ жандармами трицять кôлька книжочокъ, комисарь ôтраджувавъ, щобы не вдавався съ тыми товариствами. — Фактъ сей, одинъ зъ многихъ, якѝ теперь ôтбуваются по нашихъ селахъ и мѣсточкахъ, подаємо до вѣдомости нашихъ послôвъ, щобы зволили при ôтповѣднôмъ случаю пôднести таке прослѣдованье всего що руске, хочьбы и найневиннѣйше, а хвальну редакцію просимо, щобы въ интересѣ загалу пояснити схотѣла, чи арт. IX. законôвъ основныхъ може бути въ такôмъ случаю поминутый и чи инспекторъ окружный має власть робити ревизіи.

Фирштенгофъ. Беру за перо та не одно далобыся написати зъ того щасливого устороня, где жида не здыбати. Се власне поводує мене мыслити о рѣчахъ домашныхъ, где до того голова єще не вышумѣла ôтъ остатного сойму. Соймъ скôнчився не ôтповѣвши надѣямъ, якѝ гдекотрѝ въ него покладали. Для дешевого кредиту для селянъ не зроблено нічого; за тое Поляки по давному свому звычаю пôдносили жидôвъ и упослѣджували Русинôвъ.

Русинамъ ôтмовлювано якъ звычайно въ ихъ справедливыхъ жаданяхъ, за те дано жидамъ: а) въ Бродахъ нѣмецку гимназію, въ надѣи, що въ короткôмъ часѣ жиды самѝ просити будутъ о языкъ выкладовый польскій, а то зъ причины, що всюда въ урядахъ єсть языкъ польскій; б) ухвалено дати платныхъ зъ фонду краєвого учителѣвъ религіи въ польскôмъ языцѣ по мѣсточкахъ и мѣстахъ для жидôвскои молодѣжи; в) дано навѣть запомогу для приватнои дѣвочои школы жидôвскои такожь въ Бродахъ, бо въ тôй школѣ учатъ гдеякихъ предметôвъ по польски.

Послѣдный фактъ заслугує на бôльшу увагу. Коли не мылюся, якійсь Іоанъ Гавель заложивъ дѣвочу жидôвску школу въ Бродахъ и просивъ соймъ о запомогу. Справоздатель Зыбликевичь пропонувавъ ôтмовити сему прошеню, але тому оперся Смаржевскій и сказавъ: „Панове! тамъ учатъ по польски, коли хочемо польщити жидôвъ, польщмо перше жидôвокъ...“ и соймъ ухваливъ дати по 250 зр. черезъ два роки.

Вже то жиды, треба признати, умѣютъ вихôснувати для себе кожду способнôсть таными обѣцянками: а легкодушнѝ Поляки тѣшилися, плескали въ долонѣ, коли имъ сказавъ Гольдманъ, що ôнъ не знає жидôвъ въ Галичинѣ нѣмецкои народности, розумѣєся, що то Поляки вызнаня мойсеєвого.

Чи жиды въ Бродахъ станутъ просити о языкъ выкладовый польскій, або, коли будутъ учитися мойсеєвои религіи по польски, чи станутся бôльше Поляками, та чи Поляки успѣютъ спольщити жидôвокъ, а черезъ тое жидôвъ, котрыхъ цѣлѝ вѣки не змогли вынародовити? О тôмъ най вôльно буде усомнѣватися, особливо коли знаємо, що н. пр. въ Франціи жиды говорили и убиралися давно по французски, а мимо того позôстали жидами, що въ Россіи для кандидатôвъ на рабинôвъ закладано семинаріи, где учено

вляроссійски, а однакожь жиды позостали еще бôльше загорѣлыми жидами. Противно, придивившись объективно всему тому, що у насъ дѣеся, окажеся правдоподôбнымъ, що жиды въ короткôмъ часѣ, загорнувши мастности мѣскѝ въ свои руки, посѣвши землю по краю, обернувши Русинôвъ и Полякôвъ въ пролетаріятъ, а увидѣвши себе въ бôльшости въ радахъ мѣскихъ, дальше въ радахъ повѣтовыхъ а наконець и въ соймѣ, зажадаютъ не польского але нѣмецкого языка не тôлько въ школахъ але и въ урядахъ.

Однакожь повысшѝ слова Смаржевского: „Польщѣмъ жидôвокъ, коли хочемо спольщити жидôвъ“..., мають и для насъ Русинôвъ велике значенье. Если хочемо, щобы Русины позôстали Русинами, то треба намъ старатися, щобы нашѝ дѣвчата въ школахъ не вынародовлялися.

Вже ôтъ давна у насъ говорится и пишеся о потребѣ рускои школы дѣвочои, но все дотеперь позôставало въ словахъ и на паперѣ.

Въ новѣйшихъ часахъ пôднесено гадку заложити таку школу во Львовѣ, а на конець повзято мысль о переведеню тои гадки черезъ перенесенье Василіянокъ зъ Словиты до Львова и умѣщенье ихъ на передмѣстю стрыйскôмъ.

Потреба рускои школы дѣвочои во Львовѣ есть необходима. Для основаня и удержаня такои школы кождый по можности причинятися повиненъ. Гадка однакожь ôтповѣсти тôй потребѣ черезъ перенесенье Василіянокъ до Львова и умѣщенье ихъ на стрыйскôмъ, чи есть щаслива, надъ тымъ требабы добре застановитися. Если школа маѣ ôтповѣсти потребѣ, повинна бути обширна, бôльшеклясова, щобы могла мѣстити дѣтій зъ цѣлого краю, щобы тіи не були змушенѝ учащати до шкôлъ чужихъ. Така школа вже сама собою потребуе обширного будынку, а тымчасомъ для Василіянокъ на стрыйскôмъ потребабы разомъ еще монастыря и церкви. Церковь маѣмо досыть во Львовѣ; они съ изъятіемъ церкви волоскои въ недѣлѣ и свята майже порожнѝ. Чи не далобыся близше коло котрои церкви умѣстити школу, бо можна обавлятися, щобы о будову новои церкви не розбилася школа, и бодай не змалѣла до незначныхъ розмѣрôвъ и потребѣ не ôтповѣла.

Ст. Качала.

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединеными силами всѣхъ!“

V.

(Школы народнѝ. Рускѝ учитель народнѝ. Товариство шкôльне руске. Часопись педагогична.)

(Дальше.)

Такимъ способомъ замѣсть въ школахъ народныхъ вправити молодѣжь въ устнôмъ и письменнôмъ уживаню ѣи языка и подати ѣй вѣдомости практичнѝ и конечнѝ потôмъ въ житю господарскôмъ, громадскôмъ и соспôльнôмъ, и дати ѣй религійно-моральне выхованье, у насъ сталисъ они ареною латиньско-польскои*)

*) Въ Ч. 43. подало „Дѣло“ вѣсть зъ пôдъ Заболотова (котру вычиталисьмо вже по написаню сеи статіи), що Снятыньска рада шк. окр. наказала учити въ школахъ сельскихъ исторіи изъ звѣстного панегирика перетолкованого зъ Chociszewsk-ого п. з. „Исторія Польщи, Литвы и Руси“. Замѣчаемо, що въ школахъ народныхъ крôмъ катехизма, читанокъ и книжочокъ рахунковыхъ не вôльно уживати ніякихъ иншихъ пôдручникôвъ, хочбы они були и найлѣпше написанѝ, а не то такѝ памфлѣты историчнѝ! Учителѣ тамошнѝ повиннѝ опертися такому безправному накидованю книжокъ, котрыхъ жаденъ плянъ не приписуе, а впрочѣмъ не читалисьмо, щобы навѣть Рада шк. кр. зачислила ту книжочку „w poczet książek dozwolonych do nauki szkolnej“ або „poleciła do użytku dla nauczycieli szkół lud., bibliotek szkolnych i na premie“. Поступованье таке рады окружнои есть отже самовольне и противозаконне и тамошнѝ Русины повиннѝ внести зажаленье впростъ на руки Намѣстника. — Авт.

пропаганды. Чижъ можна отже дивуватись, що нашъ селянинъ криво дивится на величавѝ будынки шкôльнѝ, котрыхъ будованьемъ збирали собѣ инспекторы окружнѝ „zasługi“, заганяючи цѣлѝ громады въ руки лихвярôвъ и банкôвъ? Чи можна справдѣ сказати, що нашѝ селяне не хотятъ просвѣты, бо посылаютъ дѣти лишь пôдъ гнетомъ „przymusu szkolnego“ на науку, котру они уважаютъ змарнованымъ часомъ? Чи можна дивуватись, що великѝ села подôльскѝ, якъ примѣромъ Каменки, або, если не ошибаѣмось, и Лубянки доси не хотятъ завести школы, мимо найтяжшихъ екзекуцій? Причины того всего треба глядѣти въ злонамѣренôмъ схибленю шкôлъ народныхъ и науки тамъ призначенои. Що нынѣшнѝ школы народнѝ совсѣмъ не ôтповѣдаютъ своѣй высокôй и для нашого краю и народу важнôй цѣли, о тôмъ не лишь Русины пересвѣдченѝ. Вже и зъ польскои стороны пôдносятся поважнѝ голосы, котрѝ выказуютъ конечну потребу реформы науки въ школахъ народныхъ. Въ „Czas“-ѣ (ЧЧ. 118 и 119) замѣстивъ Казимиръ гр. Водзицкѝ вступну статю, въ котрôй причины застрашаючого упадку морального и матеріяльного народа добачаѣ въ невластивôмъ уладженю народныхъ шкôлъ. Та позаякъ авторъ дивитъ на всѣ скрôзь паньскѝ окуляры, тожь діягноза сеи моральнои и матеріяльнои хоробы нашого народа не совсѣмъ правдиво переведена. Спыхаеся очевидно богато на стереотипну фразу „leniwstwa ruskiego chłopa“ и добачаеся найрадикальнѣйшого на то лѣку въ „zrównaniu kalendarza“ (!), а не хочеся признати, що пропинація паньска съ арендарями и лихѝ дворы съ экономами, писарями, атаманами и иншими двораками — то два раки, котрѝ точатъ тѣло нашого народа. Не вдаючись въ близше опроверженье выводôвъ автора, скажемо лишь коротко: не забивайте дѣтямъ памороки польскою исторіею и ojczystym językiem, а кажѣтъ учити господарства и иншихъ потрѣбныхъ въ житю селянина вѣдомостій; замѣсть давати маленьку плату за роботы съ додаткомъ двохъ або й трохъ пôвкватиркôвъ горѣвки, або ôтсылати робôтника по выплату съ квиткомъ до коршмы, давайте ѣму приналежну заплату готôвкою, чи солію; замѣсть выплачувати въ недѣлю и свята пôдчасъ службы божои, перенесѣтъ то на иншій часъ, най селянинъ иде до церкви; замѣсть помагати розростови коршемъ, ôтки ширится всяка гниль соспôльна (крадѣжи, шахрайства, лихвярство и т. д.) наставайте на закладанье касъ, шпихлѣрѣвъ и читалень громадскихъ; замѣсть марнувати грôшь на выборовѝ піятики, обертайте его въ користь громадъ та не фортуйте на вôйтôвъ и громадскихъ писарѣвъ своихъ слѣпыхъ служальцѣвъ и заушникôвъ, а людій тверезыхъ, статочныхъ и характерныхъ а на учителѣвъ не допускайте жидôвъ. Та еще богато воды и горѣвки уплыне, поки нашѝ высокѝ экономисты краевѝ ôтступлятъ ôтъ своѣи засады: „rozpić chłopa, to będę mieć robotnika!“ и може нѣмъ сонце зôйде — роса очи выѣсть!

Ч. редакція и П. Т. читателѣ выбачатъ намъ за сей епизодъ, однакъ справа порушена гр. Водзицкимъ дотыкаѣ такожь школъ народныхъ, такъ що годѣ було ѣи промовчати, хочь кôлькома словами не згадавши.

Теперь бажаѣмо подати способы, якѝ пôсля нашои гадки можутъ противважити польонизаційному духови въ школахъ народныхъ и котрѝ моглибы допомочи нашимъ школамъ сповнити хочь въ части ихъ властиве призначенье.

Передовсѣмъ потреба намъ корпорацій, котрѝ стоялибы такожь и въ справахъ выхованя рускои молодежи на сторожи правъ рускои народности, запорученыхъ законами. Такими справами могутъ займатись лишь рады народнѝ, котрыхъ кругъ дѣланя мы вже давнѣйше загально означили. Они повиннѝ выступати въ оборонѣ покривдженои народности, где зависимый ôтъ тôлько радъ учитель народный не може выступати, они повиннѝ громады доводити до свѣдомости правъ, якѝ имъ прислугуютъ на поли школьництва. Для недостачи такихъ корпорацій при нынѣшныхъ обстоятельствахъ потреба справдѣ героичного духа, щобы здобутись на таке смѣле дѣло, якъ примѣромъ громады калуского и долиньского повѣту.

Другимъ важнымъ дѣломъ на тôмъ поли булобы ось що: скупити и оживити руске учительство. По нашихъ школахъ народныхъ переважно а бодай въ значнôй части бачимо учителѣвъ-Русинôвъ. Зъ пôдъ консисторского надзору попались они ôтъ разу пôдъ строгій доглядъ Рады школьнои, котрôй до помочи додано рады окружнѝ съ старостами и инспекторами, а по селахъ рады мѣцевѝ пôдъ начальствомъ звычайно польскихъ дѣдичѣвъ и лат. ксёндзôвъ. Для довершеня сего строгого надзору (въ звѣстнôмъ направленю) утворено товариство педагогичне съ численными филіями и „kółk“-ами по краю и органомъ тогожь „Szkoła“. Розпочались теперь „walne zjazdy“ що рôкъ уряджуванѝ въ иншôмъ мѣстѣ переважно всходнои Галичины, котрымъ надано справдешный характеръ польского „Drang nach Osten“. На тыхъ зъѣздахъ, зборахъ филій и „kółek pedagogicznych“ розпочались ôтчиты на тему: jak należy udzielać historyi ojczystej (въ значеню польскои) або języka ojczystego (розумѣесь польского) w szkole ludowej, o komisyi edukacyjnej и т. п. Для притягненя рускаго учительства товариство се оказалось було одного часу нѣбы прихильнымъ Русинамъ и два разы запрошено рускихъ професорôвъ съ ôтчитами въ рускôмъ языцѣ. Однакъ съ часомъ прибрало оно ексклюзивно-польскій характеръ, бôльше патріотичный, якъ педагогичный, а то само направленье ôтбилось и въ органѣ тогожь товариства, котрый накидувано рускимъ громадамъ або для рускихъ школъ предплачувано зъ фондôвъ радъ окружныхъ. Пôдъ тымъ вплывомъ „nadzorów szkolnych“ и дѣятельности товариства педагогичного съ его филіями, „kółk“-ами и „Szkoł“-ою упали нашѝ учителѣ-Русины якбы обухомъ прибитѝ и здавалось имъ, що крôмъ языка польского не можна иншимъ говорити и учити въ школѣ, що крôмъ „Szkoły“ не вôльно ничого иншого предплачувати и читати.

(Конецъ буде)

Pro memoria Gazety Nar.

Gazeta Narodowa посвятила кôлька увагъ нашôй статіи о цѣсарскôй подорожи до Галичины. На нашу замѣтку, що тôлько нечесть и политична тенденційность може пôдносити замѣты нельояльности противъ Русинôвъ — ôтповѣдаѣ Gaz. Narodowa: „жадному Полякови не снится для того помавляти Русинôвъ о стремленье до Россіи, що они выступаютъ яко ôтрубный нарôдъ. Тую ôтрубность мала Русь забезпечену въ Польщи якъ найторжественнѣйше — мала свои особнѝ права и кодексы и рускѝ трибуналы, свои рускѝ академіи. Мала тѝ знаки ôтрубности, котрыхъ въ Австріи николи (?) мати не може, якъ ихъ тожь само не маютъ Поляки“.

Не будемо такъ далеко сягати, якъ Gaz. Nar. и не хочемо розкрывати гробôвъ нашои минувшости. О. Качала пояснивъ вже дуже основно се пытанье въ своѣй книжцѣ „Polityka Polaków względem Rusi“ и тамъ знайде Gaz. Nar. ôтповѣдь на поставлене пытанье що до историчныхъ ôтношень межи Поляками и Русинами. Мы повернемось до теперѣшности и пригадаѣмо кôлька новѣйшихъ фактôвъ, щобы показати, чого стоитъ тая благосклоннôсть Gaz. Nar. для Русинôвъ и чи справдѣ „жадному Полякови не снится для того помавляти Русинôвъ о гравитацію до Россіи, що они выступаютъ яко ôтрубный нарôдъ“? Ктожь то пôднявъ крикъ противъ Русинôвъ за тое, що они хотятъ заманифестоватися передъ Цѣсаремъ тымъ, чимъ суть т. е. ôтрубнымъ народомъ рускимъ, кто якъ не та сама Gaz. Nar. а съ нею разомъ и другѝ польскѝ газеты? „Cesarz przyjedzie, program uroczystości już zatwierdzony, więc przynajmniej osłabić wrażenie, jakoby przybywał do narodu polskiego, jakoby przez niego tylko i od niego doznawał przyjęcia, propagować mowy rusińskie, deputacye, przyjęcia rusińskie, byleby tylko ów rusiński żywioł oddzielić od polskiego, pokazać cesarzowi i całemu światu, że stronnictwo to jest jednolite, silne, wielkie i karne — a w gruncie dać mu uczuć, że to rusińskie, nazywające się teraz oficyalnie ruskiem, ciąży sympatyami swemi ku Rossji i że z niem się może liczyć kiedyś będzie należało“,— тіи слова написавъ Dziennik poznański, а за нимъ повторили тожь само Dziennik polski и Gazeta Narodowa. Предсѣ тіи слова заключаютъ въ собѣ якъ найнечестнѣйшу денунціяцію на всѣхъ Русинôвъ о ихъ мнимôй симпатіи и гравитаціи до Россіи и то не задля иншои причины, якъ задля того, що Русины хочутъ такожь и передъ Цѣсаремъ заявитись яко ôтрубный нарôдъ а не допустити „do wrażenia (въ найвысшихъ сферахъ) jakoby Cesarz tylko przez polski naród i tylko od niego doznawał przyjęcia! Якжежь може Gaz. Nar. кôлька день пôсля напечатаня такого пашквилю безъ встыду писати, що „жадному Полякови не снится за тое ôтрубне выступленье Русинôвъ помавляти ихъ о нельояльнôсть“ а до того еще теперь бризкати намъ въ очи „nieuczciwemi insynuacyami“? Если дальше згадаѣмо, що никто иншій якъ тажь сама Gaz. Nar. недавно мимо рѣшеня державного Трибуналу горячо повставала противъ заведеня во Львовѣ рускои школы народнои и выводила, що во Львовѣ нема Русинôвъ, що тажь сама Gaz. Narod. разомъ съ Dziennikiem pol. свого часу наробили шуму о страшныхъ аграрныхъ и россійскихъ агитаціяхъ межи рускимъ народомъ въ Галичинѣ и тымъ вызвала ажь подорожь Намѣстника, „щобы втихомирити край“, — то вже тыхъ кôлька фактôвъ пояснитъ кождому тую благосклоннôсть Gaz. Nar. для Русинôвъ.

Ôтъ кôльканацяти лѣтъ збуваѣ польска журналистика всѣ жаданя Русинôвъ безперестаннымъ розсѣваньемъ ложнои помовки о гравитаціи Русинôвъ до Россіи и съ замѣромъ выкликаѣ мару руссофильства, щобы нею закрыти всѣ несправедливости заподѣянѝ Русинамъ. Тою самою марою хотѣла польска журналистика закрыти Русинôвъ передъ лицемъ Цѣсаря и не повстыдалась на ново кинути инфамію на цѣлый нарôдъ. Чижь се есть поступованье достойне журналистики хоть троха честнои, хоть троха совѣстнои и справедливои? Просиможь намъ указати, коли то польска журналистика хоть разъ вступилася за якимъ небудь правомъ Русинôвъ, и що она зробила зъ своеи стороны, щобы уможливити честный modus vivendi межи Поляками а Русинами въ нашôмъ краю? Теперѣшный станъ ôтношень Полякôвъ до Русинôвъ безперечно такъ сумный, а для розвою краю такъ шкодливый, що самѝ Поляки всѣма силами стараются закрыти его передъ очами Цѣсаря и радбы представити „wspaniały obraz braterskiej zgody, olśniony promieniami wspólnej radości“ забуваючи, що для такои згоды Поляки доси ничого а ничого не зробили.

Тожь если Gaz. Nar. такъ чувствительна на свою честь, найжежь зволитъ намъ пояснити высше представленѝ факта.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Нѣмецкій Parteitag.) Дня 8. л. серпня ôтбувся въ Медлингъ низшо-австрійскій Parteitag, въ котрôмъ участвувало 400 вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ. Головна цѣль сего митингу: выправити демонстрацію противъ внутрѣшнои политики министерства гр. Таффого и выявити силу Нѣмцѣвъ въ Австріи — не осягнена, такъ якъ вѣрноконституційнымъ не удалося привернути згоду межи ихъ поодинокими сторонництвами и поставити спôльну активну програму цѣлого вѣрноконституційного сторонництва. Резолюція, котру прійнято на тôмъ митингу, нôдноситъ, що нѣмецкій елементъ (das Deutschthum) въ Австріи находится въ небезпеченьствѣ и взываѣ всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ до спôльного поступованя. Дальше звертаеся резолюція противъ звѣстного розпорядженя о языцѣ въ урядахъ и судахъ Чехъ и Моравіи — яко небезпечного для нѣмецкого елементу а шкодливого для цѣлости державнои администраціи, — вытыкаѣ министерству гр. Таффого, що оно выставило нещиру програму и старалося уколысати людность оманчивыми обѣтницями, що помѣшало интереса политичнѝ съ матеріяльными и починило поодинокимъ народностямъ ничимъ неоправданѝ уступства. Резолюція взываѣ наконець всѣхъ вѣрноконституційныхъ и либеральныхъ Австрійцѣвъ до спôльнои борбы за нѣмецкій интереса, за цѣлôсть державы и ненаруши-

мôсть конституціи, щобы тымъ приготовити путь правительству, котребы хоронячи конституцію и нѣмецтво поручило державѣ добру, ощадну и прихильну администрацію, прозорливу и постôйну политику, якъ не менше и обывательску и политичну свободу.— Якъ зъ одной стороны тая резолюція рѣшучо и въ многихъ взглядахъ совсѣмъ несправедливо выступае противъ министерству гр. Таффого, такъ зъ другои стороны не заключае она ніякои позитивнои програмы и самî нѣмецкî часописи признаютъ, що вѣрноконституційнî не змогли заявити свѣтови, що они способнî управляти дѣлами Австріи. Референтъ д-ръ Копъ згадавъ въ своєй бесѣдѣ такожь и о Русинахъ, яко единôмъ народѣ славяньскôмъ, на котрого позабувъ гр. Таффе. О скôлько справедлива ся замѣтка, о стôлько зновъ марна надѣя нѣмецкихъ централистôвъ теперь заманити Русинôвъ сиреньскими голосами на сторону вѣрноконституційныхъ. Мы вже неразъ выказували, для чого Русины не можутъ стояти по сторонѣ вѣрноконституційныхъ. Нынѣ съ задоволеньемъ констатуємо, що цѣла австрійска Русь признала справедливôсть нашихъ выводôвъ и не вѣритъ вже сиреньскимъ голосамъ вѣрноконституційныхъ, котрî радîбы зновъ ужити Русинôвъ за жертвеного баранця своихъ експериментôвъ. Русины твердо стоятъ за рôвноправностію всѣхъ народôвъ Австріи и маютъ надѣю, що министерство, котре схоче осуществити ту для Австріи единоспасительну програму, муситъ сповнити желаня руского народа и привернути Русинамъ повну рôвноправнôсть. Чи се буде министерство гр. Таффого — чи инше — се лишаєся отвертымъ питаньемъ.

(*Зъздъ въ Ишль.*) До Ишль, где теперь пробуває нашь Цѣсарь, пріѣхавъ нѣмецкій цѣсарь Вильгельмъ а рôвночасно такожь и сербскій князь Милянъ. Въ зъѣздѣ Цѣсаря Австріи съ нѣмецкимъ цѣсаремъ добачаютъ новый доказъ скрѣпленя австрійско-нѣмецкого союзу. До Вѣдня прибувъ такожь и ромуньскій князь. Зъ сего пріѣзду сербского и ромуньского князя вносятъ, що Австріи удалося позыскати вплывъ на Сербію и Ромунію и вырвати ихъ зъ пôдъ выключнои а для Австріи небезпечнои опѣки Россіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Найновѣйшій телеграмъ зъ Парижа до Wiener Allg. Ztg. доноситъ, що султанъ стався въ послѣднôмъ часѣ уступчивый не тôлько въ чорногорскôй, але и въ греческôй справѣ. Думка, що питанье всхôдне скôнчится мирно, переважае въ кругахъ парискихъ. Таку саму гадку подала Agence Russe, котра такъ пише: „Справы всхôднî поступаютъ безъупинно путемъ щасливого и бажанямъ державъ ôтповѣдного рѣшеня, а алярмуючій тонъ гдеякихъ органôвъ выходитъ зъ загального занепокоєня, котре черезъ залагодженье головнѣйшихъ на порядку дневнôмъ стоячихъ справъ борзо счезне“. Гдеякî россійскî органы, о котрыхъ згадуе Agence Russe, що алярмуючимъ тономъ ôтзываются о питаню всхôднôмъ, предсказуютъ рѣшучо недалеку вôйну на Балканьскôмъ пôвостровѣ. Они такъ говорятъ: Греція мобилизуєся официяльно, Сербія чинитъ тожь само, въ Болгаріи и всхôднôй Румеліи, хотяй не официяльно а все таки оружатся; наконець въ Македоніи выбухнуло повстанье. Тамъ то пôсля звѣстокъ болгарскихъ и чужосторонныхъ газетъ утворилася болгарско-македоньска лига, котрои покликомъ: „свобода або смерть“. Тая лига добиваєся гарантіи автономіи именно религійнои, яку признавъ берлиньскій трактатъ; въ Македоніи есть 700.000 Болгаръ, котрî ôтъ р. 1872 були на жаданье вынятî зъ пôдъ патріярха греческого а ôтданî ексархови болгарскому. По вôйнѣ россійско-турецкôй Порта не позволила имъ залежати ôтъ ексархату болгарского и ось для того то зъорганизовалася въ Македоніи славяньска лига. Великими державами, говорятъ россійскî органы, руководятъ въ справахъ всхôдныхъ егоистичнî и партикулярнî интересы. Найлучшій доказъ того видко зъ слѣдуючого найновѣйшого факту: Мидгатъ-паша перенесеный зъ губернатора Сиріи до Смирны. Мидгатъ-паша бувъ великимъ прихильникомъ Англіи, якъ кажутъ, навѣть агентомъ англійскимъ, бажаючимъ, щобы Сирія, подôбно якъ Кипръ, дôсталася Англіи. Мидгатъ хотѣвъ зъ-разу автономіи Сиріи и дѣлавъ все противъ интересôвъ Франціи. Французы налякалися проектованои будовы александрійско-багдадскои желѣзнои дороги, котра ôтдалабы Англійцямъ всю торговлю межи Европою и Азією, и имъ удалося вымогчи на Портѣ перенесенье Мидгата зъ Сиріи въ Смирну, где ôнъ для Франціи буде нешкôдный. И ось вамъ коалиція, спôльне безъинтересне дѣланье державъ! Повысшій фактъ поясняє, длячого Франція такъ нагле змѣнила свою политику взглядомъ Греціи, длячого она теперь стае такъ дуже неутральною, не хоче на себе брати ніякои отвѣчательности.

На звѣстну ôтповѣдь Порты въ справѣ греческôй державы подадутъ ѣй нову колективну ноту. Кому поручено зредагованье тои ноты доси на певно не звѣстно, бо газеты подаютъ ажь три державы: Англію, Францію и Нѣмеччину. Зъ того видко, якъ мало неразъ въ якôй справѣ есть звѣстного, а кôлько то вже о нѣй здогадôвъ розпустится, котрî ôттакъ по десятый разъ треба ôткликовати. Nordd. Allg. Ztg. перечитъ, будьтобы въ Берлинѣ мала бути редагована тая нота.

Зъ Константинополя доносятъ пôдъ днемъ 10 с. м. до Polit. Corresp., що Порта рѣшучо постановила ôтдати Дульциньо Чорногорѣ, хотяйбы навѣть прійшло ѣй оружно спертися съ Альбанцями. На всякій случай небавомъ станеся Дульциньска область зрищемъ цѣкавыхъ выпадкôвъ, бо навѣть можлива рѣчь, що Альбанцѣ будутъ ставляти опôръ министрови вôйны Гусни-Гуссейнови-паши, котрый тамъ съ 4000 людьми ôтойде.

Agence Havas доноситъ навѣть, що лига альбаньска фортификуе Дульциньо и готова стати опоромъ оружнымъ противъ демонстраційнои европейскои фльоты. Громады уоруженыхъ Альбанцѣвъ прибуваютъ до Туси а запты (жандармы турецкî) утѣкаютъ зô Скодару и вступаютъ въ ряды повстанцѣвъ.

Нѣмеччина. Цѣсарь нѣмецкій пôдчасъ побыту свого въ Ишлю бувъ на обѣдѣ въ виллѣ цѣсаря австрійского а ôттакъ въ товариствѣ его ôтъѣхавъ на дворець, где оба монархи попрощалися. Цѣсарь Вильгельмъ выѣхавъ.

Въ соспôльнôмъ житю Нѣмеччины наступила цѣлковита тишина. Кн. Бисмаркови удалося розбити партію національно-либеральну. — Въ Кобургъ зôбралися були всѣ министры финансôвъ нѣмецкихъ державъ, щобы порозумѣтися и згодитися въ дѣлѣ загальныхъ финансовыхъ реформъ а именно, якимъ чиномъ можнабы вынайти новî жерела доходôвъ. Министры розъѣхалися не достигнувши ніякого результату.

Франція. Три президенты а именно президентъ републики Греви, президентъ палаты послôвъ Гамбета и президентъ сенату Сей (Say) ôтбули сими днями подорожь до торговельного французского мѣста Шербурга. Людность француска витала достойниковъ Франціи съ ентузіязмомъ и въ самôмъ Шербургу и по дорозѣ. На бенкетахъ даныхъ въ честь ихъ промовляли всѣ три президенты. Именно велике значенье прикладаютъ до промовы Гамбеты на однôмъ зъ бенкетôвъ, въ котрôй будущій президентъ републики французкои поклавъ твердый натискъ на высоке становище арміи французкои, котрои задачею есть двигнути Францію до давнои еи могущои силы: „нашî серця бьютъ бажаньемъ осягнути власне тую цѣль“. Тіи слова Гамбеты розбираютъ газеты надаючи имъ глубоке значенье.

Цѣкава думка радикала Рошфора въ тôмъ взглядѣ. Рошфоръ розкрываючи замыслы Гамбеты увѣряе, що плянъ Гамбеты есть такій, щобы вступленье его въ президентство сталося въ одинъ часъ съ ôтвоёваньемъ Ельзаса-Льотарингіи въ давныхъ границяхъ зъ 1870 р. — Впрочѣмъ о всѣхъ бесѣдахъ президентôвъ высказуются газеты французкî дуже симпатично. Поѣздка президента републики до Шербурга заманифестовала могущество републики. При поворотѣ до Парижа духовнî поодинокихъ мѣстцевостій просили президента Греви-го, щобы взявъ въ опѣку религію и заявляли свое довѣріе и преданнôсть републиканьскому правительству. Греви ôтповѣвъ, що религія находится пôдъ охороною законôвъ и правительства и коли духовеньство всюды буде мати таке довѣріе и преданнôсть правительству, якъ витаючій его въ тôй хвили священикъ, то ôтношеня межи правительствомъ а церквою значно будутъ улегшенî.

Россія. Въ послѣднôмъ числѣ подали мы вѣдомôсть, що правительство россійске намѣрило звôльнити троха каганця, наложеного на уста россійскôй печати. Телеграмы донесли, а мы за телеграмами повторили вже и складъ комисіи, котра малабы выробити новый законъ прасовый. До тои комисіи пôсля вѣстій телеграфичныхъ мали входити и репрезентанты прасы, однакъ найновѣйшî вѣсти рѣшучо тому перечатъ.

НОВИНКИ.

— Neue freie Presse одержала зъ Праги вѣдомôсть, що **архикнязь Рудольфъ** прибуде вразъ съ Цѣсаремъ до Галичины. Урядового однакожь ствердженя тои вѣдомости доси не ма.

— Не тôлько Народный Дôмъ, але и **прочî рускî институты и церкви** прилагоджуются вже до внѣшного украшеня и освѣтленя въ честь пріѣзду Цѣсаря. Ставропигійскій институтъ асигновавъ кôлькасоть зр. на закупно флягъ и лямпъ для илюминаціи институтскихъ домôвъ и вежи церковнои. Св. Юръ буде такожь украшеный флягами и свѣтло илюминованый.

— **Комитетъ мѣскій для принятя Цѣсаря** во Львовѣ и пôдкомитеты ôтбуваютъ щоденно нарады. Найбôльше перепонъ стрѣчае комитетъ въ устроеню илюминаціи. Товариство газове не маe отвѣтныхъ приладôвъ а по друге жадае величезныхъ сумъ. Зъ тои причины треба обдумати иншî способы освѣтленя а именно лямпіонами а бальконы лямпами и. т. д. Баль приготовленый на 1000 осôбъ и ôтбудеся въ 2 салякъ, 2 комнатахъ призначеныхъ для Цѣсаря и въ 11 комнатахъ для прочихъ гостій. Яко господинѣ балю запрошено дамы зъ высокои аристократіи и зъ мѣста Львова, всѣхъ числомъ 17.; зъ аристократіи: гр. Потоцку, гр. маршалкову Водзицку, кн. Адамову Сапѣжину, гр. Россоцку, Дѣдушицку Володимірову и Сѣменьску. Члены сторожи обывательскои, маючои удержувати ладъ маютъ бути въ строю чорнôмъ польскôмъ або французскôмъ. На похôдъ съ смолоскôпами удѣливъ комитетъ центральный кредиту на 3.500 зр. а хорови тов. музичного на спроваженье до Львова замѣстцевыхъ спѣвакôвъ 300 зр.

— **Въ товариствѣ музичнôмъ** ôтбувалися на дняхъ пробы зъ кантатъ рускои и польскои. Кантата руска сопроводжена майже цѣлою оркестрою выкликуе значный ефектъ. Середуща часть еи заснована есть на мотивѣ народнôмъ и черезъ тое маe характеръ руско-народнои кантаты. Подôбно и кантата польска мѣститъ въ середущôй части мотивъ мазурки. До того мусимо примѣтити, що зарядъ мужеского хору товариства музичного запрошуе до участи не тôлько провинціональнî товариства музичнî, але и поодинокихъ любителѣвъ спѣву. Кто зъ Русинôвъ хотѣвбы взяти участь, зволитъ докладный адресъ свôй подати до вѣдомости п. Макаревича, ул. Коперника ч. 8., а одержитъ безплатный билетъ на подорожь желѣзницею. До сего часу зголосилося до 200 спѣвакôвъ.

— **Ратушь львôвскій** маe бути пôдчасъ пробуваня Цѣсаря во Львовѣ вразъ съ вежею рясно освѣтленый газомъ. Въ тôй цѣли увôйшло мѣсто въ переговоры съ вѣденьскою фабрикою о доставу сѣтій руръ и фигуръ илюминаційныхъ.

— **Высокій замокъ**, на котрый удастся Цѣсарь пôдчасъ свого пробуваня во Львовѣ, буде пріукрашеный и съ великимъ ефектомъ освѣтленый. При въѣздѣ буде здвигненый тріюмфальный лукъ зъ зелени и цвѣтôвъ съ двома великими алегоричными фигурами. Самъ паркъ буде освѣтленый рôжноцвѣтными банями, на поблизькихъ узгôряхъ горѣти будутъ смоловî бочки и будутъ палитись штучнî огнѣ.

— **До депутаціи зъ рады повѣтовои въ Стрыю** выбрано зъ Русинôвъ: о. Льва Шанковского, яко депутата до Кракова а о. Вас. Залозецкого и господаря зъ Корчина Теодора Онуфрова ако депутатôвъ до Львова.

— **Велика буря**, зливный дощь, безнастаннî блискавицѣ и громы зновъ навѣстили Львôвъ коло самои опôвночи зъ сеи середы на четверъ. Блискавицѣ не згасавшî и на хвилю, шумъ уливного дощу, гуркоты громôвъ розбудили жителѣвъ львôвскихъ, поки страшна гроза въ воздусѣ не утихомирилася и не перейшла. Шкодъ однакожь тая послѣдна буря не поробила.

— **Комната радна** львôвского суду краевого рѣшила залишити вступне слѣдство о обманьство противъ пп. Смаржевского и Симона въ дѣлѣ фабрики Черляньскои. Противъ тои ухвалы заповѣла прокураторія державна рекурсъ до суду апеляційного.

— **Соймовый будынокъ**, именно же фронтова часть, фасада и обѣ побôчнî башты вже майже на окôнченю. Фронтъ будынку зверненый до поезуитского городу выглядае съ хорошо выконаными филярами, декораціями, штукатурами дуже величаво. Въ бôльшôй части фронту вже руштованя усунено а при поспѣху, якій видко зъ великого числа робôтниковъ занятыхъ при будовѣ, буде що найменше фронтъ будынку совсѣмъ выкôнченый до пріѣзду Цѣсаря. Рôвночасно такожь съ поспѣхомъ вымощуеся шестистѣнными великими камѣнями площадь и улиця межи соймовымъ будынкомъ а огородомъ поезуитскимъ маюча получити улицю Маєрôвску съ улицею Мицкевича.

(*О*) **Зъ Тернопôльщины**. (*Езуитска премудрôсть.*) Сими днями розôславъ ректоратъ Тернопôльского монастыря оо. Єзуитôвъ до руского духовеньства въ окрестности запросины слѣдуючого содержаня: „Przewielebny Księże Proboszczu Dobrodzieju! Ponieważ rekolekcye Kleru są jednem z głównych naszego Zakonu zadań, a powaga Stolicy św. jako też trzywiekowe doświadczenie o ich zbawiennych owocach orzekły, uważam za święty i miły obowiązek przyjmować pod naszym dachem Czcigodnych Duszpasterzy, którzyby raczyli z naszej usługi duchownej korzystać. Obecnie mam zaszczyt prosić Przewielebnego Księdza Proboszcza Dobr. na trzydniowe rekolekcye, mające się odprawić w naszem Kolegium Tarnopolskiem od 23-go wieczór do 27-go z rana b. m. Z prawdziwym szacunkiem i poważaniem Przewielebnego Księdza Proboszcza Dobrodzieja Uniżony sługa w Chrystusie X. M. Morawski rektor konw. Tarnop. Tarnopol dnia 3/8 1880. Oczekuję łaskawej odpowiedzi.“ — Не знаемо, яку ôтповѣдь дадутъ нашî отцѣ духовнî на повысше письмо, думаемо однакъ, що надъ тымъ нема що довго нагадоватися и що така ôтповѣдь выпасти муситъ одномысльно — non possumus. О. О. Єзуитамъ мабуть звѣстно буде, що нашî священики окрôмъ справъ духовныхъ мусятъ добре сушити собѣ голову хлѣбомъ насущнымъ, котрого имъ никто дурно не дасть и що теперь сама найгорячѣйша жнивна робота а потôмъ сѣйба. Дальше повиннîбы оо. Єзуиты, котрî взялися такъ ревно до апостольства середъ рускаго народа, знати, що 27 л. серпня припадае у насъ урочисте свято (въ многихъ церквахъ окрестныхъ, а навѣть въ тернопôльскôй ôтпусты) и що дня попередного належитъ ôтправити вечерню, а 27 л. серпня рано всенощне и инше богослуженье. Наконець поминаючи trzechwiekowe doświadczenie o zbawiennych owocach єзуитскихъ реколекцій замѣтити мусимо, що наше духовеньство не потребуе ажь у оо. Єзуитôвъ шукати премудрости и що соборчики деканальнî даютъ доволѣ способности нашимъ отцямъ духовнымъ скрѣпити свого духа до трудной працѣ въ виноградѣ Христовôмъ. Тожь скажемо имъ съ незабутнымъ Шевченкомъ:

„Теплый кожухъ, тôлько, шкода,
Не на мене шитый!“

(*А.*) **Зъ Долиньского** пишутъ намъ, що тамошнî Русины обохъ партій загадуютъ заразъ по жнивахъ основати у себе повѣтову „Раду руску“. Товариство се буде мати на цѣли: 1) обговорювати соспôльнî и національнî потребы народа и имъ зараджувати, 2) слѣдити пильно за всѣми покривдженями рускои народности, и старатися о ихъ усуненье въ дорозѣ права. — Гадку тую, практиковану уже въ р. 1848, и ôтновлену въ нашôмъ „Дѣлѣ“ въ письмахъ Подолянина, можемо лишь похвалити. Одно товариство политичне во Львовѣ далеко не достаточне на цѣлу Галичину; длятого и дѣются въ цѣлôмъ краю зъ стороны польскои такî нечуванî надужитя. Желаємо, щобы всюды основано такî „Рады рускî“, щобы въ кождôмъ повѣтѣ стояла своя власна сторожа, котрабы жаднои и найменшои нашои кривды не пропустила. Въ кождôмъ повѣтѣ повиннôбы найтися кôлькохъ неустрашимыхъ патріотôвъ, котрîбы взяли на себе провôдъ въ сѣй справѣ.

(*Н.*) **Зъ Ярославского.** Подаютъ у насъ яко певну рѣчь, що староста п. Бенешекъ, котрый теперь пробуваe въ купеляхъ, а котрый нашимъ читателямъ звѣстный есть яко великій противникъ „Батькôвщины“ и въ своємъ часѣ пильненько довѣдувався черезъ уряды почтовî, котрî учителѣ тую часопись предплачуютъ, не верне уже на свою посаду. Русины Ярославского повѣта и околична шляхта радо повитали тую вѣсть...

(*С.*) **Зъ Гусятыньского.** Подаємъ до загальнои вѣдомости новый фактъ, якъ умѣютъ нашî противники шанувати права Русинôвъ. Зъ причины пріѣзду Цѣсаря маютъ всѣ рады повѣтовî выбрати депутацію, котрабы въ имени округôвъ, ними репрезентованыхъ, повитала Єго Величество во Львовѣ. Позаякъ до рады повѣтовои Гусятыньскои належитъ значне число рускихъ священикôвъ и селянъ, зъ помежи котрыхъ выпадалобы выбрати бодай одного до депутаціи, для того розписавъ п. Еразмъ Воляньскій, посолъ до рады державнои и презесъ рады повѣтовои Гусятыньскои засѣданье рады повѣтовои на день 18 с. м. т. є. на руске свято Спаса, въ надѣи, що жаденъ священикъ ни селянинъ на той день до Гусятына не прибуде, и сама шляхта поѣде витати Цѣсаря, въ имени Русинôвъ Гусятыньского округа.

— **Зъ Лежайска** пишутъ намъ: Дѣлимось съ вами милою вѣдомостію, що наше мѣщаньство, хотяй въ щоденнôмъ житю уживае языка польского, мимо того дбае дуже о пôднесенье свого обряду. Мужчины и женщины спѣваютъ тутъ майже кождои недѣлѣ службу Божу зъ нотъ. Заслуга належится нашому ревному хотяй вже старенькому пѣвцеви церковному, котрого обѣ дочки одаренî дуже милыми и звучными голосами. Такъ то и мы, на окраинахъ Руси, причиняемося по змозѣ до славы нашого обряду и народности.

— **Страшна буря зъ середы** минувшого тыждня розтягнулася широкою полосою ажь до пôвнôчныхъ окраинъ Любельщины и Волыня россійского ба навѣть въ Берестю литовскôмъ вже о год. 7. вечеромъ шалѣла съ нечуваною силою. На Волыню въ гдеякихъ окрестностяхъ падавъ градъ величины курячихъ яецъ. Въ Грубѣшовѣ ураганъ позрывавъ много дахôвъ, повырывавъ старî дерева и наробивъ дуже богато шкоды въ огородахъ. Зъ Берестя Литовского доносятъ: Хмары засунули небосклôнъ — зробилося темно якъ найтемнѣйшои ночи; кожда людина, идуча дорогою, въ хвили лежала на земли; три возы съ сѣномъ перевернулись заразъ горѣ колесами, дахи пôшли въ тысячѣ кавалкôвъ, дерева молодî и старî, овочевî и лѣсовî повырывало. Одной жѣнцѣ, що схоронилася була пôдъ грушу на поли,

поломало ноги; кôлька штукъ худобы погибло пôдъ заваленою шопою.

— **Єзуитска мисія** въ Майданѣ, повѣта Ярославского, принесла найбôльшй користи россійскимъ пограничнымъ объѣздчикамъ. Якъ вѣдомо, цѣль сеи мисіи була, пôддержати упадаючій католицизмъ межи жителями латиньского обряду въ Люблиньскôй губерніи. На мисію зôбралось народу зъ заграницѣ досыть значне число. Объѣздчики перепускали ихъ радо, не пытаючи за пропустки, але на вертаючихъ наложили податокъ по 10 рублѣвъ ôтъ особы. Щобы кордонъ лѣпше замкнути, спровадивъ капитанъ объѣздчикôвъ ôтповѣдне число козакôвъ, такъ, що ни одна душа не змогла безъ оплаты прокрастися черезъ кордонъ. Цѣкава рѣчь, що люде идучи въ Галичину на мисію, знали вже на передъ, що имъ прійдеся при поворотѣ окуповати свою богомольнôсть. На мисіи бувъ такожь епископъ кракôвскій Дунаевскій (братъ министра.) На обѣдѣ поданôмъ у князя Владислава Чарторыйского пôднѣсъ сей достойникъ церкви потребу, щобы латиньске духовеньство греческій обрядъ шановало и поважало и не старалося поодинокихъ людій переводити на обрядъ латиньскій, понеже се не лежитъ въ интенціяхъ престола римского. Одинъ зъ присутныхъ рускихъ священикôвъ подяковавъ ему рускимъ словомъ за тую для Русинôвъ дуже пожадану инструкцію. Еп. Дунаевскій ôтповѣвъ на тоє такожь въ рускôмъ языцѣ а на другій день зробивъ визиту рускому пароху Сѣнявскому.

— **Зъ Сѣнявы** доносятъ намъ цѣкаву вѣдомôсть, що поодинокй жиды переселилися на днях до Америки. До сего часу вынеслись двѣ дѣвчины, одинъ кравець и голярь. Листы, котрй зъ ôттамъ приходятъ, говорятъ о дуже дешевôмъ житю и що ремѣсники скоро знаходятъ тамъ для себе занятье. Впрочѣмъ, гдебы жидъ не знайшовъ способу до житя.

— **Урядъ почтовый** въ Мѣльници, пов. Борщѣвского, дôставъ на зажаленье гдеякихъ Русинôвъ, ôтъ дирекціи приказъ, щобы всѣ почтовй рускй друки удержувавъ. Почт. Родимцѣ тыхъ сторонъ зволятъ тому теперь лишь рускихъ друкôвъ (кореспондентокъ, переказôвъ и т. п.) домагатися.

— **Въ Ярославщинѣ**, якъ намъ звѣщаютъ, озимины дуже мѣрнй. Сподѣватись, що и на сей рôкъ гдеякимъ селамъ треба буде запомоги правительственной.

— **Трѣски сосновй** и всякй ôтпадки зъ рубаного дерева сыпанй на дороги пѣсковй надоблятся, якъ показавъ досвѣдъ, дуже добре, щобы тій дороги зробити твердыми. Пробу того вынайденя, у насъ нового, здѣлано на дорозѣ семикильометровôй зъ Монастыря до Сѣнявы. Трѣска въ пѣску консервуєся лѣпше якъ камѣнь на твердôй дорозѣ.

— **Товариство „Слявія“ въ Цириху.** Доносили мы вже разъ о завязавшômся въ Цириху товариствѣ славяньскôмъ „Слявія“ и подали за статутомъ цѣли, якй тоє товариство має. Головна цѣль его есть: творити духовый центръ Славянъ жіючихъ въ Цириху и причинятися до ширења культуры и литературы славяньскои. Яко средства до тои цѣли служатъ: ôтчиты съ оговорами, библіотека, журналы, часописи и товарискй вечерницѣ. Ôтъ часу завязаня „Слявіи“ по сю пору були читанй членами на зборахъ слѣдуючй ôтчиты: 1. Цивилизація славяньска въ порôвнаню съ захôдною. 2. Славяньскй женщины въ порôвнаню съ женщинами захôднои Европы. 3. Арійскй народы межи другими Европейцями. 4. Тарасъ Шевченко, его житье и дѣла. (Въ день смерти Шевченка бувъ устроєный вечеръ музикально-декляматорскій, котрый такъ гарно удався, що всѣ товаришѣ и гостѣ съ повагою о нѣмъ згадуютъ). 5. Біографія Слядковского. 6. Исторія козацка (въ двохъ частяхъ). 7. Исторія сопружества. 8. Исторія религійныхъ сектъ въ Россіи. 9. Религійнй и соціяльно-политичнй понятя старыхъ Єврейвъ. 10. Талмудъ и талмудисты въ порôвнаню съ Христіяньствомъ. 11. Старинній житель балканьского пôвострова, и т. д. Всѣ сказанй выклады и рефераты були съ розправами полученй. Товариство посѣдає невеличку библіотеку и читальню съ 32 газетами и журналами; зъ рускихъ часописій має: „Дѣло“, „Слово“, „Правду“ и „Руску Раду“. Въ библіотецѣ кромѣ поезій Шевченка и кôлькохъ невеличкихъ брошуръ не має бôльше ничого. Средства товариства ледви можутъ читальню и другй поменшй розходы оплатити, — якъ то все на початкахъ буває. Годилобыся для того пôдпомочи тоє многоважне товариство, именно его читальню и библіотеку нашими часописями и книжками, щобы другй Славяне могли знакомитися съ нашою литературою и сочаснымъ єи розвоємъ. Надѣємось, що нашй литературнй и просвѣтнй товариства, редакціи и выдавцѣ не ôткажутся прійти въ помôчь такъ благому дѣлу.

— **Именованя учителѣвъ.** Рада школьна именовала дѣйстными учителями школъ етатовыхъ: Захарія Садовского въ Самолускôвцяхъ, Алекс. Корчиньского въ Заздростю, Илію Кобыляньского въ Городници, Стеф. Ироденкавъ Делятынѣ, Ив. Пшевлоцкого въ Оришкôвцяхъ, Ив. Кузьму въ Полюховѣ вел., Юл. Гулина въ Озернôй, и Казимиру Михальчевску при женьскôй школѣ въ Рогатынѣ.

— **Умеръ во Львовѣ** дръ Еман. Блюменфельдъ, совѣтникъ цѣс. и адвокатъ краевый въ 79. р. житя.

— **Французкй офицеры** могутъ пôсля найновѣйшого регулямину въ всѣхъ мѣстахъ гарнизоновыхъ по 5 годинѣ вечеромъ перебиратися въ одѣжь цивильну.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Именованй: Совѣтниками Митроп. Консисторіи Вс. ОО. Теодоръ Герасимовичь парохъ въ Дубôвцяхъ, Василій Зарицкій приход. въ Полевôмъ, Михаилъ Попель парохъ зъ Чернелицѣ. Вс. О. Теоф. Горникевичь парохъ зъ Гошова поставленый II вицедеканомъ деканата Болехôвского.

Получили душпастырскй мѣстця: Вч. ОО. Іоанъ Гургаль зъ Бережанъ сотрудничество въ Золочевѣ; Іоанъ Чировскій зъ Золочева сотрудничество въ Ходачковѣ; Мих. Олексѣй завѣдательство въ Грабôвцѣ. Алекс. Мудрыкъ поставленый пров. капеляномъ при домѣ инквизитôвъ во Львовѣ. —

ВСЯЧИНА.

— **Цѣкавй заклады о ѣду.** Доказавъ чуда докторъ Таннеръ — выгравъ закладъ за щасливо перебутый сорокдневный пôстъ, — але не меншого чуда доказавъ недавно одинъ молодый чоловѣкъ зъ Великого Варадина, котрый о закладъ зъѣвъ наразъ пôдвечѣрокъ въ такôмъ порядку стравъ: печеню волову съ паприкою и съ бараболями — шницель вѣденьскій съ горохомъ — котльетъ воловый — печеню вепрову съ огôрками — чверть качки — порцію печеной гуски — половину печеного куряти — (другій разъ) печеню волову — бифштикъ съ яйцями — печѣнку телячу — порцію мозку — порцію нирокъ — порцію телятины — печѣнку гусячу — потравку зъ теляти. До того выпивъ $1^1/_2$ литра пива, $2^1/_2$ литра старого вина и 3 фляшки кваснои воды. По тôмъ всѣмъ казавъ собѣ — на велике зачудованье свѣдкôвъ того ужасного акту — подати єще понадъ закладъ яечницю, за котрою тôлько облизався. Але на всякій спосôбъ насытився разъ порядно и въ додатку выгравъ закладъ. Розумѣєся, що оставъ здоровъ якъ рыба. Не такъ щасливо скôнчився закладъ, о якôмъ розказуютъ газеты россійскй. Въ Новочеркаску забавлялося въ коршмѣ веселе товариство. На пôдпитку закладаєся швецъ съ муляремъ о 3 рублѣ, що зъѣсть его „сапогъ“ (чоботъ). Мулярь роззувся и подавъ шевцеви чоботъ. Швецъ почавъ ѣсти... Кусникъ по кускику — зъѣвъ холяву, и пришву, ба й запятокъ — прійшло до пôдошвы и обцаса — годѣ, не можна... Мулярь, розумѣєся, не хотѣвъ дати 3 рублѣвъ, кажучи, що швецъ не сповнивъ того, о що закладъ пôшовъ, бо зъѣвъ саму „мякушку“ а тверде лишивъ. Швецъ зновъ протестовавъ противъ того, доказуючи, що предсѣ и при споживаню мяса никого не можна силовати ѣсти кости — а пôдошва и обцасъ то власне кости въ чоботѣ. Зъ того прійшло до бійки и полиція явилася яко помиритель, забравши обохъ соперникôвъ до „холоднои“.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Константинополь 13. л. серпня. Замѣсть министра вôйны Гусни пашѣ Порта высылає до Альбаніи генерала Риза пашу, котрого заразомъ именовано генералъ-губернаторомъ Скодару на мѣстце Изета пашѣ. Риза удався заразъ зъ 2000 войска до Альбаніи — другй 2000 будутъ тамже высланй зъ Креты. Риза буде старатися напередъ выконати конвенцію зъ 18. цвѣтня а колибы то показалося неможливымъ, приступить до ôтдачи Дульциня Чорногорѣ.

Римъ 12. серпня. Глядстонъ прибуде на кôлька днѣвъ на море середземне, вѣроятно до Неаполю для цѣлковитого выздоровленя.

Вѣдень 3. серпня. До Presse доносятъ зъ Скодару: Племена католицкй згодилися на ôтступленье Дульциня съ застереженьемъ автономіи и правъ територіяльныхъ.

Въ Призрени лига подѣлилася на двѣ фракціи, одна жадає акціи, друга мирного залагодженя справы.

Курсъ збôжя зъ дня 12. серпня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница	9	—	10	50
„ бѣла	-	-	-	-
„ жовта	—	-	-	-
„ осѣнна	—	-	—	—
Жито	7	50	9	—
Ячмѣнь	5	—	6	75
„ паст.	—	—	—	-
Овесъ	5	40	7	—
Горохъ до варки	8	—	9	-
„ паст.	6	70	7	10
Выка	5	75	6	-
Кокорудза стара	7	—	7	10
„ нова	5	50	6	60
Рѣпакъ зимовый	—	-	—	—
„ лѣтный	-	—	-	-
Лнянка	8	60	9	25
Насѣнье лняне	12	—	12	50
Конюшина	26	—	46	-
Кминъ	—	-	—	-
Анижъ	-	—	-	-
„ плоскій	—	—	-	-

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. серпня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	277 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 20	98 20
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	25 50	27 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 41	5 52
„ цѣсарскій	5 46	5 56
Наполеондоръ	9 30	9 40
Пôвимперіялъ	9 57	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 60	1 72
„ „ паперовый	1 $21^3/_4$	1 $23^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57 30	58 —
Серебро	99 50	100 50

(Цѣны безъ текучого куп.)

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. —
1а великозерниста Куба	„	1 90
1а арабска правдива Мокка	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1.55
1а доснонала Pio	„	1.35
1а найлучша Порторико	„	1 70
1а Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50

Въ пачкахъ à $4^3/_4$ кило netto.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (5—10)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

„LA ROYALE BELGE“

Акційне Товариство убезпечень на житье

узнане въ Бельгіи королевскимъ рескриптомъ зъ дня 17 лютого 1853 р. (Дневникъ урядовый зъ дня 22 лютого 1853 ч. 53),

концесіоноване въ монархіи Австрійско-угорскôй дня 21 сѣчня 1874 р.

Капиталъ Акційный Товариства выноситъ	франкôвъ	3,000.000
„ резервовый съ днемъ 31/XII 1879	„	5,481.943·89
Загальный капиталъ гваранційный	франкôвъ	8,481.943·89

Головна Репрезентація для Австріи въ Вѣдни IX. Kolingasse, 10.

Низше пôдписаный має честь завѣдомити Почтенну П. Т. Публику, що **одержавъ Генеральну Агенцію для Галичины & Буковины** ôтъ Тов. „La Royale Belge“, котре то Товариство, якъ звѣстно, убезпечує пôдъ найкористнѣйшими условіями и въ рôжныхъ комбинаціяхъ, а убезпеченй капиталы выплачує въ случаю шкоды въ якъ найкоротшômъ часѣ.

Близшихъ выяснень на ласкавй зголошеня удѣляє дуже радо въ всякôмъ часѣ устно чи письменно въ рôжныхъ языкахъ

Генеральный Агентъ для Галичины & Буковины Акційного Товариства Убезпечень на житье „La Royale Belge“ въ Бруксели

Юрій гр. Дунинъ Борковскій

Львôвъ, ул. Рейтана, ч. 2. (3—3)

Переплетниче заведенье МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

Вô Львовѣ, въ Ставропигійскôмъ Институтѣ,

принимає въ переплетъ: Напрестолнй **Евангелія** ôтъ найвеликолѣпнѣйшихъ до найскромнѣйшихъ, **Служебники** и другій книги церковнй, **молитвословы** іерейскй, молитвословы для **дамъ** въ аксамитъ, скôру, всякого рода англійскй полотна и пр., молитвословы другого рода, дешевшй, всѣ книги **школьнй**, науковй, **цѣлй библіотеки** приватнй, — тоже **брошурованье** всякого рода сочиненій въ всякихъ объемахъ и въ найбôльшômъ числѣ. На складѣ має **Книги тверезости,** розличнй молитвословы для дамъ въ дуже красныхъ переплетахъ и другй дешевй. **Окутья** и инй металевй **украшеня** на Евангеліяхъ очищуются, поправляются, доповняются и позолочуются пôдъ его доглядомъ. **Цѣны приступнй** навѣть для бѣдныхъ громадъ або поодинокихъ людей. Евангелія и пр. можна присылати почтою и уговоритись письменно о цѣнѣ и т. п. Всѣ роботы выконуются

ТОЧНО, СОЛИДНО, СОВѢСТНО И ВЪ КОРОТКôМЪ ЧАСѢ.

5—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 61. Львôвъ, Субота 9. (21.) Серпня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Новый списъ людности.

Ч. XXXVI. Вѣстника законôвъ державныхъ оголошуе розпорядженье министерства внутрѣшныхъ справъ о переведеню нового спису людности (конскрипціи) назначеного на день 31. грудня с. р. Спосôбъ, въ якій маѣ ôтбуватися новый списъ людности, основуѣся на законѣ зъ 29. марта 1869 (Ч. 67 В. з. д.). Формуляры, долученѣ до згаданого розпорядженя министеріяльного, рôжнятся головно въ однôмъ ôтъ попередъ (р. 1869) уживаныхъ формулярôвъ, а именно рубрикою: языкъ звычайного обходу (розговору) (die gewöhnliche Umgangssprache). Министеріяльне розпорядженье такъ поясняѣ значенье сего языка: „Ѥсть се той языкъ для дотычащои особы, котрого она въ звычайнôмъ (щоденнôмъ) обходѣ съ другими уживаѥ, въ кождôмъ однакожь случаю лише одинъ зъ слѣдуючихъ языкôвъ: нѣмецкій, чеcко-моравско-словацкій, польскій, рускій, словеньскій, сербско-хорватскій, италіяньсю-лядиньскій, румуньскій, мадярскій. Щобы сконстатовати, котрый языкъ уживаѥ въ своѣмъ обходѣ дотычаща особа, повиненъ комисарь, списуючій людноôсть, спытати голову родины и при ôтповѣди повздержатися ôтъ всякого вплыву зъ своѥи стороны. Для особъ, котрѣ задля малолѣтности, тѣлеснои уломности, або совершеннои недостачи духового розвою не уживаютъ на дѣлѣ ніякого языка, належитъ вписати одинъ зъ тыхъ языкôвъ яко языкъ звычайного обходу, котрый зô взгляду на ôтношеня повиненъ принятися яко языкъ звычайного розговору такихъ особъ и котрый наведутъ родичѣ або заступники ихъ родичѣвъ.“

Симъ способомъ задумало министерство гр. Таффого ôтповѣсти голосно заявленымъ жаданямъ, щобы при новôмъ списѣ людности увзгляднено такожь и народноôсть. Не будемо тутъ розбирати, на скôлько министерство выдаючи повысше розпорядженье дѣйстно ôтповѣло тôй задачѣ. Принимаѥмо готовый фактъ, такъ якъ ôнъ бôльше не дасться на теперь змѣнити, и хочемо завчасно звернути увагу всѣхъ Русинôвъ на ту многоважну справу. Не потребуѥмо наново повторяти того всего, що нашъ дописователь Вп. Подолянинъ ѥще въ Ч. 8-ôмъ основно высвѣтивъ, ани того, що мы самѣ свого часу о тôмъ предметѣ писали. Звертаѥмо лише увагу на тоѥ, що власне пôсля повысшого роспорядженя министеріяльного всѣ мешканцѣ нашого краю латиньского обряда уживаючѣ рускаго языка въ своѣмъ щоденнôмъ житю, въ звычайнôмъ житю, въ звычайнôмъ обходѣ съ другими, повиннѣ подати языкъ рускій до высше згаданои рубрики, такъ якъ ѥсть загально звѣстною правдою, що всѣ селяне-латинники всхôднои Галичины, съ выключеньемъ немногихъ чистомазурскихъ осадъ, уживаютъ въ своѣмъ щоденнôмъ розговорѣ рускаго языка, и суть такъ задля языка, якъ и задля своихъ домашныхъ обрядôвъ, по своѣмъ строю и по цѣлôй зверхности правдивыми Русинами рôжнячимися лише латиньскимъ обрядомъ ôтъ другихъ Русинôвъ.

Якъ жежь осягнути тую цѣль? Очевидно треба намъ неустрашимо стояти на сторожи нашихъ правъ, треба дбати намъ самымъ, щобы списъ людности а именно выповненье высше згаданои рубрики що до языка ôтбувались ôтповѣдно до дѣйстнои правды и щобы комисарѣ повздержовались ôтъ всякого тенденційного вплыву и не баламутили нашихъ малопросвѣченыхъ людій.

Чи се однакожь выстарчитъ для точного и правдивого обчисленя нашого народа въ Австріи? Не треба забувати, що само розпорядженье грѣшитъ неясностію, а що тая неясноôсть въ неприхильнôмъ орудованю може статися ѥще темнѣйшою, особливо при мало розвиненôмъ національнôмъ образованю нашихъ селянъ-Русинôвъ латиньского обряду. Не забуваймо дальше, що тіи латинники-Русины остались Русинами тôлько своѥю власною силою, силою народного консерватизму вродженого нашому народови, а що наша руска интелигенція майже ничого не здѣлала, щобы оживити и розъяснити почутье народности у тыхъ тысячѣвъ рускихъ латинникôвъ. Не забуваймо наконець, що руска интелигенція лишила и лишаѥ доси тыхъ латинникôвъ-Русинôвъ пôдъ выключнымъ вплывомъ польскихъ ксёндзôвъ, що ôтъ нихъ стоитъ далеко руске духовеньство, що въ ихъ громадахъ несправедливо заведено польскѣ школы и що всюда приготовано доволѣ апаратôвъ рôжнородныхъ, щобы при ихъ помочи довершити польонизацію Русинôвъ латиньского обряду. Борючися за обрядъ наша интелигенція забула, що Русинамъ въ Галичинѣ не можна бути выключными обрядовцями, ѥсли не хочемо потеряти значнои части рускаго народа и добровôльно ôтдати десятки тысячь рускаго народа задля обряду въ жертву польонизаціи. Якъ бачимо, не мало тутъ нагромадилось трудностій, съ котрыми приходится намъ теперь боротись.

Тожь при всѣй старанности о точноôсть переведеня спису людности треба намъ дбати ѥще о позитивнѣ дѣла въ тôмъ направленю. Нашѣ просвѣтнѣ товариства повиннѣ звернути свою головну увагу на розбудженье и образованье народного почутя въ нашôмъ народѣ. Обороняючи справы нашого обряду повиннѣ мы заразомъ памятати, що народноôсть у насъ ѥсть ширшимъ понятьемъ ôтъ обряду, и не впоювати въ народъ того пересвѣдченя, що кождый латинникъ въ Галичинѣ ѥсть вже тымъ самымъ Полякомъ. Для розбудженя народного почутя маѣмо надто богате жерело въ нашôй исторіи, въ нашôй народнôй литературѣ, въ нашихъ народныхъ обрядахъ и звычаяхъ, въ нашихъ пѣсняхъ и думахъ народныхъ зарôвно спôльныхъ, зрозумѣлыхъ и дорогихъ всѣмъ Русинамъ такъ грѣческого якъ и латиньского обряду. Удармо лише въ тіи звучнѣ струны нашого народного житя, розкрыймо народови историчне житье не тôлько князѣвъ але цѣлого народа, пригадаймо ѥму спôльнѣ, однодушнѣ подвиги рускаго народа за людску правду и волю, — а въ грудехъ всѣхъ Русинôвъ озвеся могучимъ голосомъ чувство народнои спôльности, народнои ѥдности.

Просвѣтнѣ товариства, якъ и нашѣ популярнѣ часописи повиннѣ вчасно пояснити справу конскрипціи и выдати поучаючѣ книжочки о тôмъ предметѣ, а наша интелигенція повинна постаратись, щобы въ кождôй рускôй хатѣ така книжочка знайшла приступъ и щобы опôсля нашъ народъ свѣдомо приступавъ до дѣла и знавъ, якъ маѣ ôтповѣдати на ставляннѣ ѥму пытаня.

Наконець повинна наша интелигенція сама зôбрати етнографичный и статистичный матеріялъ о Русинахъ латиньского обряда, зôбрати всѣ доказы и факта посвѣдчаючѣ, що маѣмо цѣлѣ десятки тысячь Русинôвъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Полякôвъ. Тіи матеріялы и дата, хочь неурядовѣ, можутъ послужити въ нашôй народнôй працѣ яко важна основа нашого дальшого поступованя и нашои народнои политики. Тожь не засыпляймо, а берѣмся до дѣла и не тôлько дбаймо о правдиве обчисленье нашои народности, але й самѣ обчислѣмся!

Гадки Подолянина

о нашихъ народныхъ потребахъ.

„Поможи собѣ самъ!“
„Все соединеными силами всѣхъ!“

V.

(*Школы народнѣ. Рускѣ учитель народнѣ. Товариство шкôльне руске. Часопись педагогична.*)

(Конецъ.)

Доперва якъ появилась „Газета Школьна“, очунѣли рускѣ учителѣ троха зъ того патріотичного ошоломленя а здôбнѣйшѣ зъ помѣжь нихъ, отже й смѣлѣйшѣ, стали домагатись ôтъ инспекторôвъ, щобы для нихъ въ фондôвъ окружныхъ предплачовано „Газету Школьну“, щобы въ громадахъ чисторускихъ змѣнено языкъ выкладовый на рускій и т. д. За тымъ пôшло, що й громады стали

Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

во Львовѣ р. 1851.

Коли теперь вся Галицка Русь лагодится до всенародного привѣту свого Монарха, не безъ интересу буде, думаю, розвернути карты нашои новѣйшои исторіи и пригадати, якъ то майже трійцять лѣтъ тому назадъ наша Русь витала того самого Цѣсаря на своѣй земли. Може разомъ съ тыми споминками свѣтлого торжества ôтжіѥ память часôвъ нашого народного ôтродженя пôсля першихъ проблескôвъ конституційнои свободы, згадаѥся доба першого живѣйшого руху Русинôвъ галицкихъ и може, порôвнуючи недавну минувшоôсть съ теперѣшностію, заблысне не одна нова гадка, що просвѣтитъ намъ хочь троха нашу дальшу дорогу.

Дня 16. жовтня 1851 р. пристроився цѣлый Львôвъ у святочну одежу. На высокôмъ замку повѣвала чорножовта хоругвь австрійска, мовбы зъ далека завзывала людій спѣшити до старого города князя Льва. А день бувъ гарный, погôдный, сонце грѣло мовь середъ лѣта, золотилось на синёму небѣ и здавалось, мовбы повысше высокого замку, повысше чорно-жовтои хоругви розпялося величаве сине знамя съ золотымъ сонцемъ посередъ, мережане золотыми промѣнями, якъ бы на знакъ, що тутъ правѣчна земля Русинôвъ... Зъ всѣхъ сторôнъ товпилось множество народа зъ ранку поспѣшаючи до Львова. Въ самôмъ мѣстѣ бувъ шумъ, гамôръ, клекôтъ и гуркôтъ мовбы шумѣло розколысане море. Вежа ратушева пристроѥна австрійскою хоругвою а по бокахъ краѣвыми червоно-синими хоругвами выставала въ гору мовбы кораблевый маштъ зъ посередъ безчисленныхъ хоругвъ позатыканыхъ на всѣхъ домахъ. На городецкôмъ гостинци за рогаткою була поставлена тріюмфальна брама съ написомъ: „Willkommen Franz Joseph“. Дальше въ мѣсто на тôмже гостинци уставивъ одинъ рускій мѣщанинъ Львова своимъ коштомъ тожь тріюмфальну браму по бокахъ и верхахъ украшену синёжовтыми а въ серединѣ чорножовтыми стяжками. На брамѣ стояла нѣмецка напись: „Es lebe Franz Joseph“. Такожь на пляцу Фердинанда (нынѣшнôмъ Маріяцкôмъ) стояла тріюмфальна брама пристроѥна въ синёжовтѣ и чорножовтѣ хоругви, съ написію: „Viribus unitis“.

Десять минутъ передъ другою годиною зъ полудня 101 пушковыхъ выстрѣлôвъ зъ высокого замку обвѣстили пріѣздъ Цѣсаря а въ той же самъ часъ *озвалися дзвоны* всѣхъ церковь и костелôвъ. При брамѣ за городецкою рогаткою повитала Цѣсаря депутація мѣскои рады львôвскои съ заступникомъ бурмистра на чолѣ. На Городецкôй улици дожидало Цѣсаря духовеньство Св. Георгіѥвскои парохіи съ знаменами церковными. При касарни Фердинанда привитали Цѣсаря комендеруючій Галичины кн. Шварценбергъ и Намѣстникъ гр. Голуховскій. Тутъ всѣвъ Цѣсарь на коня и въ супроводѣ численнои свиты въѣхавъ до мѣста. При тріюмфальнôй брамѣ на пляцу Фердинанда повитавъ Цѣсаря бурмистръ мѣста Бергендорфъ нѣмецкою промовою и вручивъ ключѣ мѣста. По тôмъ промовивъ радный Сѣдоровичь по польски. Цѣсарь ôтповѣвъ на обѣ промовы по нѣмецки, а ôттакъ удався до палаты Намѣстника. Вечеромъ стоявъ цѣлый Львôвъ въ рясноôмъ свѣтлѣ. На валахъ, на ставропигійскôй и бернардиньскôй вежи запалено бенгальскій огнѣ, а спѣваки ôтспѣвали гимнъ народный, розумѣвся въ нѣмецкôмъ языцѣ.

На другій день 17. жовтня о годинѣ 8 рано удався Цѣсарь до латиньскои катедры, где выслухавъ литургіи ôтслуженои самымъ лат. Архіепископомъ. При поворотѣ Цѣсаря до палаты Намѣстника въ отвертôмъ повозѣ множество селянъ кидало петиціи до цѣсарского повозу. Межи безчисленными товпами народа стоявъ одинъ селянинъ въ святочнôмъ народнôмъ строю. Въ однôй рукѣ державъ петицію о своѣй вопіющôй кривдѣ, а въ другôй поважну баранячу шапку на завѣсахъ съ синимъ дномъ. На ѥго лици малювалась глубока покора. Запершись сильно ногами ôтперавъ ôнъ съ цѣлою холоднокровностію своими сильными плечима и грудьми всѣ атаки волнуючоися товпы народа. Але коли роздалися голоснѣ оклики на честь проѣзджаючого Цѣсаря, коли заблистѣли передъ ѥго очима золотѣ мундуры и показався цѣсарскій поѣздъ а въ нѣмъ довго выжиданый Монарха, — серце такъ радôстно забилось въ ѥго грудяхъ, що ôнъ зъ радости кинувъ до повозу замѣсть петиціи — свою шапку. Урадованый бѣдакъ навѣть не спостерѣгъ своѥи ошибки и съ богоговѣніємъ приклонивъ передъ Цѣсаремъ голову. На щастье Цѣсарь здивованый незвычайною петиціею въ формѣ баранячои шапки замѣтивъ мужика притискаючого пôдъ пахою аркушь паперу замѣсть шапки и съ ласкавымъ усмѣхомъ казавъ подати собѣ правдиву петицію. О девятôй годинѣ представлялись Цѣсареви войсковѣ начальники, духовеньство, около 250 членôвъ „высокихъ станôвъ“ краѣвыхъ (шляхты) въ становыхъ мундурахъ и польскихъ строяхъ, урядники, учителѣ и т. д. О 11 годинѣ посѣтивъ Цѣсарь Намѣстникову Марію гр. Голуховску, а опôсля ôтвѣдавъ касарнѣ, шпиталѣ и цитаделю. Пôсля обѣду, на котрôмъ було 94 особъ, межи тымъ 18 зъ шляхты а зъ рускихъ крылошанъ Куземскій и Ижакъ, навѣстивъ Цѣсарь о 7 год. стрѣльницю, а потôмъ удався до театру на нѣмецке представленье.

Дня 18 жовтня выѣхавъ Цѣсарь о 7-ôй год. на маневры войска на Янôвскôмъ, а о ½ до 10-ои год. приспѣвъ заложити угольный камѣнь Дому Народного и другои церкви мѣскои. „Зоря Галицка“ такъ описуѥ заложенье угольного каменя: „Сей камѣнь заложено ôтъ стороны валôвъ (властиво ôтъ стороны „каструмъ“), куда маѣ переходити улиця межи Домомъ Народнымъ а церквою. Стѣну ôтбудованои части давнои академіи пристроѥно адамашками, въ серединѣ вѣнцемъ, по бокахъ двома рускими хоругвами а на верху австрійскою. Надъ кроквами ôтбудованои части повѣвала руска хоругвь. По правôй сторонѣ ôтъ стѣны бувъ приготованый тронъ для Цѣсаря, низше

приходити до свѣдомости своихъ правъ въ тôмъ взглядѣ — и то вже були достаточни̂ поводы, щобы Рада знищила Газету Школьну, котра справа добре звѣстна чч. читателямъ „Дѣла". Щожъ то значитъ? Значитъ тôлько, що выперто насъ зъ однои важнои позиціи, котра доминує надъ выхованьемъ нашои молодежи, отже и нашою будучностію.

Не треба розводитися надъ тымъ, якъ важна така позиція для Русинôвъ, бо се кождый розумѣє*); досыть, що всѣма силами треба намъ старатись взяти ту позицію утрачену назадъ. Та що перше вспѣло вчинити предпринятье одного чоловѣка, проф. Партыцкого, на то теперь потреба бôльшои силы. Отже такою силою булобы учительство руске злучене въ товариство школьне. Находилисьмо въ початковыхъ числахъ сегорôчнои „Зорѣ" згадку, що во Львовѣ має завязатись таке товариство, однакъ до нынѣ не ма ани чутки о тôмъ бôльше. Отже пôдносимо ту гадку на ново съ гдеякими замѣтками зъ нашои стороны. Руске товариство школьне повинно поставити собѣ яко задачу плекати розвôй науки въ рускихъ школахъ народныхъ и въ тôй цѣли крôмъ центрального товариства во Львовѣ повинни̂ повстати филии въ значнѣйшихъ мѣстахъ. Щобы була звязь межи центромъ а филіями и щобъ товариство скорше и лекше могло переводити своє заданье, повинно оно воскресити „Газету Школьну" и зробити єи своимъ органомъ, бо годѣ вымагати, щобъ одинъ чоловѣкъ посвящувавъ всѣ свои силы такому дѣлу. Вкладка не повинна бути высока такъ, щобъ всѣ учителѣ могли приступити до товариства, а єще лучше булобы, якбы товариство положило хочьбы троха высшу вкладку рôчну, але за то членамъ безплатно давало „Газету Школьну".

Дальшимъ такимъ способомъ до выхованя молодежи въ народнôмъ дусѣ моглобъ послужити отповѣдне выдавництво „Рускои библіотечки педагогичнои" въ тôмъ родѣ, якъ згадани̂ вже попередно нѣмецки̂ выданя. Така библіотечка повиннабы выходити при удѣлѣ товариства школьного и всёго руского учительства яко додатокъ мѣсячный до „Газеты Школьнои" и подавати въ легкôй, принаднôй и до понятя учениковъ приложенôй формѣ рôжни̂ вѣдомости пôсля засадъ педагогичныхъ, але съ увзглядненьемъ національного выхованя. Головну бачнôсть выдавництво таке повинно звернути на женьскій полъ, котрому всѣ наши̂ дотеперѣшни̂ выданя не посвящаютъ майже ніякои уваги.

Наконець при успѣшнôмъ розвою моглобы товариство школьне подумати о основуваню школъ и институтôвъ для рускихъ дѣвчатъ и школокъ промысловыхъ для розбудженя и пôднесеня дрôбного промыслу. Єсли очевидно зъ матеріяльныхъ взглядôвъ потребабы до того пôдмоги иншихъ рускихъ институцій и товариствъ, то организацію и педагогичнымъ веденьемъ такихъ школъ повинно займатись конечно товариство школьне.

Иниціятиву въ тôмъ дѣлѣ повинно взяти якъ найскорше львôвске учительство, утворити комитетъ, котрыйбы занявся уложеньемъ статутôвъ и въ тôй справѣ отнѣсся до всѣхъ рускихъ учителѣвъ (безъ рôжницѣ школъ) и загаломъ всѣхъ Русинôвъ, котрымъ на серци лежитъ выхованье молодежи, отозвою, оголошеною въ рускихъ часописяхъ и розосланою помежи всѣхъ учителѣвъ и пріятелѣвъ рускои молодежи въ особныхъ отбиткахъ. Не чекаймо, бо вже отъ пôвроку не выходитъ „Газета Школьна", а наше учительство тымчасомъ выставлене на чужи̂ вплывы. Берѣмся скоро до дѣла, щобы найпôзнѣйше съ новымъ рокомъ стала зновъ выходити педаг. часопись съ пôддержкою всѣхъ силъ учительскихъ, бо соєдинеными силами и на тôмъ поли осягнемо въ короткôмъ часѣ велики̂ успѣхи.

На тôмъ перерываємо наши̂ гадки о народныхъ потребахъ, хочь доси єще не всѣ потребы порушилисьмо и розяснили. Однакъ думаємо, що єще не пора тыкати иншихъ справъ, бо єще не совсѣмъ завладѣвъ у насъ духъ объєктивнои, спокôйнои розваги надъ пристрастію и субъєктивностію одиниць въ поглядахъ на наши̂ народни̂ справы и потребы. Розпочиналисьмо писати наши̂ гадки въ хвили розсѣяня и розстрѣленя силъ народныхъ, нынѣ однакъ съ задоволеньемъ споглядаємо, що Львôвски̂ Русины зробили початокъ и зôбрали до дѣла всѣ живи̂ и о руску справу щиро дбали̂ силы и дали добрый примѣръ провинціи. Дай Боже, щобы и Русины на провинціи скоро пôшли за тымъ примѣромъ и пробудились зъ дотеперѣшнои дрѣмоты.

Тожь взываємо всѣхъ бажаючихъ добра и розвою народови рускому, щобы щиро застановилися надъ тыми потребами народными, котри̂ мы пôднесли въ „Дѣлѣ". Єсли они хибно и неотповѣдно пояснени̂, то просимо наши̂ гадки справити або доповнити, єслижь наведеными въ тыхъ статяхъ способами можнабы дѣйстно пôднести пôдупавшу народнôсть руску, то берѣмся до скорого переведеня и заспокоєня потребъ народныхъ, бо не поможе намъ ніяка дискусія и писанина, якъ то всё лишится словомъ, а не стане дѣломъ. Помагаймо собѣ сами̂ и не оглядаймося на никого, а така власна, своя помôчь може лишь тогды для нашои Руси принести хосенъ, єсли будемо живо и скоро дѣлати соєдинеными силами всѣхъ живыхъ и о добро народа дбалыхъ Русинôвъ!

ДОПИСЬ.

(В. К.) **Зъ Черновець.** *(Въ справѣ принятя Е. В. Цѣсаря въ Буковинѣ.)* Буковиньскій соймъ поручивъ выдѣлови краєвому все приготовити до найдостойнѣйшого принятя Є. В. Цѣсаря. Выдѣлъ выбравъ комитетъ въ сей цѣли (Landes-comité), до котрого входятъ: прав. митрополитъ Андрієвичь Морарь, всѣ послы соймови̂, делеговани̂ мѣстъ Черновець, Серета, Радовець и Сучавы, оттакъ п. п. Мих. бр. Капри, Ник. Ф. Кирсте, О. бр. Петрино, д-ръ Гаммеръ, Лейбука Барберъ, д-ръ Кляйнвехтеръ, директоры школъ середныхъ Исопескуль, д-ръ Корнъ, Ляйцнеръ, Вольфъ, р. кат. деканъ д-ръ Корницкій, гр. кат. деканъ Максимовичь, ôрм. кат. деканъ Митульскій, заступники презвитеріи евангелицкои и жидôвскои громады, командантъ охотничои сторожи огневои и мѣщаньскихъ стрѣльцѣвъ Шнирхъ jun., архитектъ Герляхъ, огородникъ универзитетскій Баверъ, ц. к. надъинжинеръ Павловскій, презесъ товариства музичного д-ръ Векелеръ и секретарь выдѣлу Захаръ.

Понеже въ тôмъ великôмъ колѣ комитету ани одного Русина не ма, бо гр. к. деканъ Максимовичь заступає лишь вѣроисповѣдну громаду грекокатоликôвъ, и понеже пôсля повысшого складу комитету лишь Нѣмцѣ та Волохи Буковину передъ Цѣсаремъ заступати маютъ, про тоє удалися 2. серпня с. р. о. Василь Проданъ предсѣдатель „Рады Рускои" и Ив. Тыминьскій, секретарь тоижъ рады до президента краєвого бар. Алезанѣго съ петицією „Рады Рускои", щобы вставлено въ програму принятя Є. В. Цѣсаря: принятье депутаціи зъ общества „Рада Руска", котрабы Є. В. Цѣсаря въ имени Буковиньского народа руского привитати могла.

Президентъ Алезани опирався тому жаданю „Рускои Рады" и представлявъ, що „не заступництво народôвъ въ Буковинѣ жіючихъ, но заступництво краю буде тутъ Цѣсаря принимати", що ôнъ (президентъ) не бажає, щобы при повитаню Цѣсаря таке роздвоєнье въ Буковинѣ оказалося, якъ недавно въ Чехахъ а теперь правдоподôбно въ Галичинѣ, що якбы ôнъ вдоволивъ жаданье Русинôвъ, то и Липоване и други̂ мали̂ народы моглибы сего жадати, щобы они осôбно Цѣсаря витали, що въ конець ôнъ „Раду Руску" о своѣмъ рѣшеню на єи петицію письменно завѣдомитъ.

Тіи переговоры тревали у президента 1½ годины. Результатъ ихъ бувъ сей, що заразъ отбуто нараду въ правительствѣ и принято въ повысшій комитетъ єще поважаного всѣми руского патріота д-ра Василя Воляна зъ Черновець. До сегодня не отповѣвъ президентъ на повысшу петицію. Дивна рѣчь, що президентъ забуває, що Русины становлятъ бôльшу половину народонаселеня Буковиньского и що ôнъ ихъ въ политичнôмъ взглядѣ ставитъ на рôвнѣ съ Липованами, Мадярами и Поляками, въ Буковинѣ жіючими.

Впрочѣмъ ничобы дивного не було, якбы и тіи дрôбоньки̂ народности Буковиньски̂ Цѣсаря хотѣли повитати. Се лише певно, що якбы президентъ повысшу справедливу петицію „Рады Рускои" откинувъ, то знову запише австрійска Русь одну карту своєи исторіи бôльше, якъ правительственни̂ органа отпихали Русинôвъ, хоть тіи такъ богато жертвъ на своѣмъ майнѣ и своѣй крови для державы австрійскои все поносили и все поносити готови̂.

Що пишутъ газеты?

Стукнуло, пукнуло и показався — синенькій дымокъ! Сими словами можна ознаменувати такъ шумно заповѣджену а такъ тихенько закôнчену дѣятельнôсть нашои высокои автономіи краєвои. Скôлькожь то було крику на центральне правительство задля несклыкуваня краєвого сойму, скôлько шумныхъ фразъ о затканыхъ устахъ и звязаныхъ рукахъ молодои автономіи, якъ горячо высказувалась потреба широкои всесторонной працѣ соймовои, ба й самъ краєвый Маршалокъ при отвореню сойму не забувъ пожалуватись на правительство, що не дає соймови часу полагодити дуже численныхъ, дуже важныхъ и зъ давна — зъ давна залягаючихъ справъ краєвыхъ. Отжежь стукнули и пукнули наши̂ „организаторы краєви̂", — а пôсля сего всего розплылися всѣ шумни̂ фразы о органичнôй працѣ краєвôй синенькимъ дымомъ на нашôмъ галицкôмъ небосклонѣ. Нынѣ все затихло

*) Отъ до всѣхъ польонизаційно патріотичныхъ способôвъ уживаныхъ въ нашихъ школахъ вынайшовъ „Dziennik polski" въ Ч. 120 зъ 27 лат. мая новый способъ, котрый мѣстится въ самôмъ написѣ, вступнои статіи „Rocznice narodowe" и взыває ospałe w swej czynności oddziały tow. pedag., щобъ занялись переведеньемъ сеи гадки въ школахъ нашихъ. Єще того намъ треба! Авт.

стоявъ стôлъ, на котрôмъ лежала грамота о заложеню угольного каменя и пляны намѣренои будовы. По лѣвôй сторонѣ отъ стѣны уставлено престолъ для Богослуженя. По серединѣ межи престоломъ а трономъ находився угольный камѣнь въ проломанôй и украшенôй стѣнѣ. Тогдашный Митрополитъ кард. Левицкій бувъ на той часъ занедужавъ, тожь заступали єго при торжествѣ заложеня угольного каменя еп. Григорій Яхимовичь и епископъ-суфраганъ Бохеньскій въ супроводѣ крылошанъ львôвскои и перемыскои капитулы, съ чиномъ монахôвъ ОО. Василіянъ пôдъ проводомъ провинціяла о. Максимовича. Также явилась старшина Ставропигійского Института пôдъ проводомъ сеніора Льва Сосновского и комисія Дому Народного пôдъ проводомъ кр. Куземского и намѣстника гр. Голуховского. Зъ помежи рускои шляхты явились Г. Лодыньскій и дръ Тустановскій въ національнôмъ строю. Такожь приспѣло множество руского духовеньства и народа зъ селъ. По обохъ сторонахъ були уставлени̂ трибуны: по лѣвôй сторонѣ для спѣвакôвъ, по правôй для дамъ. Для удержаня ладу уставлено навколо баталіонъ рускихъ гренадіерôвъ. Цѣсарь зсѣвши зъ коня сказавъ до своєи численнои свиты: Hier bin ich unter meinen Ruthenen. Коли Цѣсарь станувъ на тронѣ, промовивъ кр. Куземскій въ нѣмецкôмъ языцѣ высказуючи Цѣсареви вдячнôсть руского народа за основанье руского „Дому Народного", котрый подастъ средства до просвѣты и образованя руского народа, обôйме въ собѣ музей, кабинеты и библіотеку руску и пригорне пôдъ свои широки̂ крыла — „Руску Матицю". По тôмъ отчитавъ Гр. Шашкевичь грамоту заложеня угольного каменя. Цѣсарь пôдписавъ власноручно грамоту, почѣмъ оба епископы начали священнодѣйствіє. Грамоту вложено до угольного каменя, а Цѣсарь три разы наложивъ вапна и три разы ударивъ клевцемъ о камѣнь. Переглянувши єще пляны замѣренои будовы „Дому Народного", отъѣхавъ Цѣсарь при прекраснôмъ спѣвѣ многочисленного хору рускихъ спѣвакôвъ „Многая лѣта!" На тôмъ закôнчилось памятне торжество — „ємуже, якъ кôнчитъ „Зоря Галицка" — ясне сонце присвѣцало и противустояща луна приглядалась!"

Тогожь самого дня отвѣдавъ Цѣсарь рôжни̂ доброчинни̂ заведеня, а о 2-ôй годинѣ зъ полудня церковь св. Юрія, где Єго витало цѣле руске духовеньство на чолѣ съ еп. Гр. Яхимовичомъ и Бохеньскимъ. Вечеромъ тогожь дня була величава илюминація мѣста. Дуже свѣтлою була илюминація церкви св. Юрія. Въ мѣстци, где строився „Дôмъ Народный", выставлено транспарентъ представляючій „Дôмъ Народный" и другу церковь мѣску въ повнôмъ выкôнченю. Руска семинарія выставила красный транспарентъ представляючій славяньску богиню Живу (жизни) держачу гербъ Галичины. Впрочѣмъ були написи на транспарентахъ латиньски̂, нѣмецки̂ и польски̂. Тôлько въ рынку въ камяници давнѣйше Архіепископскôй выставлено транспарентъ такожь съ нѣмецкимъ, польскимъ, рускимъ, латиньскимъ, ормяньскимъ и жидôвскимъ написомъ.

Тогожь самого вечера отбувся въ закладѣ Оссолиньскихъ баль шляхоцкій, котрый розпочався не польонесомъ але вальцемъ. Цѣсарь пробувъ цѣлу годину на балю.

Дня 19 жовтня отбулося въ войсковôмъ станѣ на Янôвскôмъ богослуженье, почѣмъ Цѣсарь вернувшись до палаты Намѣстника удѣлявъ авдієнціи. По другôй годинѣ розпочався народный фестинъ на высокôмъ замку. Тысячѣ народа обляглы цѣлу гору устроєну численными хоругвами. Приспѣло такожь много селянъ зъ рôжныхъ сторôнъ. Руски̂ и мазурски̂ селяне представляли свои весѣльни̂ обряды, що дуже подобалось Цѣсареви. Одинъ рускій селянинъ першій проговоривъ до Цѣсаря по руски, дякуючи за знесенье паньщины.

Вечеромъ бувъ Цѣсарь въ театрѣ на польскôмъ представленю. По представленю комедіи: „Staroświeczczyzna i postęp czasu" выведено на сценѣ національни̂ танцѣ, межи тымъ такожь и руску коломыйку, котра звернула на себе особенну увагу Цѣсаря. Дня 20 жовтня опуставъ Цѣсарь Львôвъ удаючись въ дальшу подорожь по нашôмъ краю.

По майже трійцяти лѣтахъ богато змѣнилось въ нашôмъ краю. Тожь и теперѣшне прійнятье Цѣсаря отразитъ на собѣ тіи змѣны. Мѣстце пануючого нѣмецкого елементу урядового займе по значнôй части елементъ польскій, але наша Русь выступитъ бôльше свѣдомою, бôльше дозрѣлою... Въ самôмъ Львовѣ маємо одинацять рускихъ товариствъ, котри̂ вышлютъ своихъ заступникôвъ на привѣтъ Цѣсаря именемъ руского народа. По провинціи тожь само маємо численни̂ руски̂ товариства, а бодай филіи головныхъ товариствъ просвѣтныхъ. Русь видимо розрослася. Тôлькожь коли поглянути на тіи численни̂ товариства, коли згадати на наши̂ первостепенни̂ институціи народни̂ потужни̂ маєткомъ и своимъ довгимъ существованьемъ, — мимо волѣ насуваєся гадка, що тому числу нашихъ товариствъ и институцій не отповѣдає така жива и всестороння дѣятельнôсть, якабы могла и повинна выйти зъ ихъ гармонійного спôвдѣланя для добра руского народа. Мимо волѣ звертаются очи на тую Институцію, котрои камень угольный заложено передъ мало що не трійцяти лѣтами и пригадуются слова — бажаня бл. п. Куземского: „щобы тая Институція сталася огнищемъ просвѣты и образованя руского народа, огнищемъ руского житя, обняла пôдъ свои крыла руску библіотеку, руске музеумъ, руски̂ кабинеты", — насуваєся думка, чи не булобы добре и красно, щобы всѣ товариства и всѣ Русины такъ якъ разомъ стаютъ витати Цѣсаря, гармонійно працювали для правдивои просвѣты и науки народа и не замыкаючись сами̂ въ собѣ ставалися справдѣ народными институціями и товариствами!...

з.

забулося, навѣть „ремнентъ соймовый“ пôйшовъ въ непамять. Справдѣ найвыша политика краєва выразилась въ словахъ: нехай буде якъ бувало! — бо хочь противъ сихъ слôвъ пôднималося богато голосôвъ, але всѣ остаточно на нихъ въ практицѣ годятся и ихъ придержуются.

„Безплоднôсть сойму галицкого — пише краковскій Czas — естьôтъ певного часу фактомъ, передъ котрымъ не можна закрывати очій. Радше треба застановитись надъ его причинами. Короткôсть соймовыхъ сесій або неотвѣтнôсть часу ихъ скликаня не поясняє достаточно сего зъявища. Тажь и давнѣйшій соймы жалувались завсѣгды на бракъ часу, а однакожь лишали по собѣ слѣды законодательнои працѣ и зазначували свою дѣятельнôсть въ исторіи державы. Теперѣшный соймъ маєвъ своемъ складѣ все, що можна було зобрати найлучшого въ краю (розумѣєся зъ помежи Полякôвъ), такъ що годѣ всказати десять людій, котрыхъ бы тамъ нестовало. Тожь тымъ важнѣйше пытанье, для чогоôтъ якогось часу въ нѣмъ проявляєся щоразъ бôльшій упадокъ, для чого такъ часто въ нѣмъ говорится о продуктивности, коли ôнъ самъ перестаєбути продуктивнымъ?“ — „Апатія политична — пише Gaz. Nar. — обгорнула нашь край ôтъ часу, коли сталисьмося бôльшостію въ радѣ державнôй и партіею правительственною. Теперь тая апатія переходитъ въ анемію. На хвилинку и тôлько зъ легка перервана обрадами соймовыми запанувала она теперь наново съ цѣлымъ давнымъ тягаремъ, хиба що приготованя на прійнятье цѣсаря схочемо уважати яко актъ политичный. Критика цѣлои публичнои опиніи була для минувшого сойму, въ котрôмъ остаточно скуплявся наше легальне житье политичне, совсѣмъ непохвальною, бо соймъ не дôткнувъ ніякои животнои справы, тымъ часомъ коли край стоячи надъ пропастію економичнои руины и адміністраційнои анархіи сподѣвався ôтъ него помочи и ратунку. Сподѣвалисьмося реформы адміністраційнои, але нашій надѣи завели насъ и показалося, що соймъ не умѣвъ пôднестися до вышины нынѣшнои ситуаціи и волѣвъ позôстати бездѣльнымъ, до всякои акціи неспособôнымъ.“

Се голосы польскихъ дневникôвъ о дѣятельности сойму. Видимо самій Поляки чуютъ и пôзнаютъ лихо, въ якôмъ находится край. Поляки, якъ справедливо замѣтила Gaz. Nar., суть теперь правительственною партіею особливо въ краю. Въ ихъ рукахъ почиває теперь управа нашихъ краєвыхъ справъ, ихъ вина, коли справы ведутся не такъ, якъ бы сего вымагали добро и розвôй краю.

Пôзнати, що зле дѣєся, значитъ ступити одною ногою на дорогу поправы, але тôлько въ тôмъ случаю, єсли съ пôзнаньемъ зла лучится охота поправы. Сего не можна сказати о верховодячôй бôльшости Полякôвъ, а се зъ двохъ причинъ. Поперше, що не ма у нихъ єще пôзнаня властивого зла, жерела чи причинъ лиха, яке всѣ бачатъ передъ собою. Они признаютъ лише тое, що муситъ признати кождый скôлько небудь видющій, що не дасться ніякъ заперечити и що на кождôмъ кроку нашого краєвого житя силою крайно сумныхъ фактôвъ разъ въ разъ пригадуєся. Признавати однакожь самъ фактъ зла, не пôзнаючи а навѣть не стараючись пôзнати правдивои причины лиха, сежь не єсть пôзнаньемъ зла — се єсть скорше десперація — ôтчаянье, а бодай крайна непорадность. Въ ôтзывѣ такъ Czasu якъ и Gaz. Nar. не бачимо причинъ того лиха всѣми признаваного, не бачимо ніякои анализы нашого краєвого упадку. Тожь при такôмъ станѣ не ма й бесѣды о щирôй волѣ поправы и се єсть друга причина, для чого не можна пріймати сихъ впрочемъ правдивыхъ ôтзывôвъ польскихъ газетъ яко доказъ звороту до поправы.

Щожь, примѣромъ, радитъ Czas на тую безплоднôсть автономичну? Ото радôбы ôнъ утворити „раду коронну галицку“ чи „rząd krajowy“ зъ намѣстника, маршалка сойму, министра для Галичины (Земялковского) и презеса польского кола (Грохольского). Оттака рада коронна малабы зноситися „poufnie“ съ центральнымъ правительствомъ и съ короною, она малабы укладати плянъ кождои парляментарнои кампаніи чи въ радѣ державнôй, чи въ соймѣ, она малабы давати ініціятиву и руководити въ всѣхъ справахъ краєвыхъ... Таку раду дає Czas. Чижъ се есть пôзнанье зла и лѣкъ ôтповѣдный? Навѣть Gaz. Nar. замѣчає на тое: „се булабы для насъ небезпечна олигархія, тымъ бôльше, що не бачимо въ тôмъ складѣ потрѣбнои рухливости и енергіи а навѣть и знакомости адміністраціи.“ Але понеже и Gaz. Nar. не хоче чи не може пôзнати властивои причины зла, а при тôмъ николи не страхався хочь бы въ тôй самôй стрôчцѣ написати двѣ суперечности, тожь додає дальше — „яка небудь буде ініціятива, все буде она лучша якъ ніяка, для того принимаємо всѣ проєкта реформы“ (раду коронну пôсля проєкту „Czasu“.)! Чижь така аргументація двохъ головныхъ органôвъ польскихъ не доказує, що упадокъ есть еще бôльшій, якъ самій они описуютъ? Щожь се за рада коронна? Чижь намѣстникъ, маршалокъ, галицкій министеръ и презесъ польского кола не берутъ вже доси удѣлу въ руководствѣ нашихъ краєвыхъ справъ, чижь доси они були противниками, конкурентами и чи мали зоборонене право ініціятивы въ краєвыхъ дѣлахъ? И чижь може чотырохъ людій, хочь дуже высокопоставленыхъ, знайти въ собѣ бôльше енергіи, пôзнати лучше потребы краєвій и взятися до бôльшои працѣ, якъ стокôлькадесять послôвъ зъ цѣлого краю?

А колибы дѣйстно така рада коронна зъ чотырохъ мужѣвъ могла зробити все тое, що цѣлый соймъ маєзробити, чижь тогды далобыся оправдати существованье такого сойму? Тымжежь способомъ давъ „Czas“ найсумнѣйше свѣдоцтво соймовымъ посламъ и теперѣшному соймови, бо не приписує ему навѣть стôлько енергіи, знаня потребъ краю, охоты до працъ и ініціятивы, жизненности, — скôлько приписує чотыромъ мужамъ. Въ своѣй остаточнôй консеквенціи проєктъ „Czasu“ есть признаньемъ злишности сойму, съ чимъ мы николи згодитись не можемо. Тая безплоднôсть польскихъ органôвъ навѣть въ реформовыхъ гадкахъ, есть дуже замѣтна. Она показує, що не въ соймѣ, але въ самôй партіи верховодячôй лежитъ причина соймовои анеміи.

Одну велику правду сказавъ „Czas“, може и не свѣдомый ей значеня, именно: „o wszystkich polskich sejmach można było to samo powiedzieć co o obecnym“. Що можна сказати о всѣхъ давнѣйшихъ соймахъ польскихъ, сего не потребуємо повторяти. Ихъ жежь дѣло — упадокъ Польщи. Щожь теперь дѣєся? Великій посѣдателѣ маютъ бути легальными заступниками интересôвъ малыхъ посѣлостій, жидъ заступає интереса мѣщаньства, панъ — интереса селяньства. Mutatis mutandis — ôтповѣдно до змѣны въ станѣ bene natorum et pessesionatorum — осталася репрезентація та сама и ексклюзивнôсть майже та сама, а до того лишилися и давній хибы: незнанье потребъ краю, недостача якои небудь яснои програмы, непорадность, оспалôсть и неохота до „органичнои працѣ“ при рôвночаснôмъ нахилѣ до давнои приваты. Въ такôмъ складѣ репрезентаціи есть очевидно жерело застою и упадку. На се не поможе ніяка рада коронна, а треба сотворити здорове житя автономичне ожививши теперѣшну автономію допущеньемъ новыхъ силъ рускаго народа, немаючого доси приналежного ему заступства. Доки не осущится рôвноправнôсть Русинôвъ, доти буде хирѣти наша автономія, а непорадность и клопотливôсть, въ якôй находятся Поляки мимо доминуючого становища есть найлучшимъ доказомъ, що не ма тутъ иншого выходу зъ взростаючого лиха, якъ тôлько признанье рôвныхъ правъ Русинамъ и допустъ ихъ до спôвудѣлу въ автономичнôмъ житю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Перший роковины министерства гр. Таффого. Жаданя змѣны въ администраціи державнôй.) Дня 12. л. серпня минувъ рôкъ ôтъ часу, якъ гр. Таффе станувъ на чолѣ нового министерства. Органъ Ригера Pokrok обговорюючи цѣлорôчну дѣятельнôсть гр. Таффого пише межи иншими такъ: „На похвалу заслугує реконструкція габинету, котра перевела Чехôвъ зъ непріязнои опозиціи супротивъ давнѣйшихъ министерствъ до пріязнои неутральности супротивъ нового министерства. Зъ тои выжидаючои неутральности не могла доси выробитись пріязнь и щирôсть межи правительствомъ а бôльшостію парляментарною, такъ щобы оба тіи факторы могли получитися въ однôмъ стремленю до лучшого стану державного. Сему годѣ дивоватись. Чехи не можутъ вдоволитись такою справедливостію и такимъ сполученьемъ, що существує лише въ теоріи. Они жадаютъ дѣлъ и наданя тыхъ правъ, якій имъ належатся. Може бути що гр. Таффе має волю сповнити обѣтницѣ тронови мовы, але се певно, що въ першôмъ роцѣ свого правленя не здолѣвъ ôнъ зближитися до зазначенои цѣли. Недостача рѣшимости стаєся слабостію. Щобы рѣшучо ступити на передъ, до сего треба змѣны выборчои ординаціи для Чехъ и реформы выборчои ординаціи до рады державнои. Треба радуватись, що министерству неудалося утворити посередного сторонництва зъ елементôвъ вѣрноконституційныхъ, бо таке сторонництво запинилобы тôлько получшенье ôтношень. Ческій народъ не зрѣкся ни одного зъ своихъ правъ, а єсли радъ попирати еще дальше теперѣшне министерство, то тôлько въ тôмъ пересвѣдченю, що правительство тôлько тогды удержится, коли поможе осуществитись тымъ правамъ.“ До сихъ слôвъ ческого органу мало що маємо додати. И Русины радо повитали обвѣщену програму помиреня всѣхъ австрійскихъ народôвъ на пôдставѣ рôвноправности, але они дожидаютъ зъ стороны правительства дѣлъ, котрій бы вели до осущеня сеи програмы. Безперечно становище гр. Таффого дуже тяжке, але тôлько консеквентне стремленье до вызначенои цѣли може выдобути его зъ тяжкого положеня. Гр. Таффе маєпоконати еще много вступныхъ перепонъ, маєпôдготовити поле для свого дальшого дѣланя, але при тôмъ всѣмъ повиненъ оказувати бôльше памяти и прихильности для правъ всѣхъ народôвъ, якъ се доси объявлялося. До ряду такихъ вступныхъ працъ належитъ реформа державнои адміністраціи пôднесена послѣдными часами черезъ ческій дневники. Справедливо указує Politik на тое, що всѣ высшій посады въ державнôй адміністраціи суть зайнятій майже выключно урядниками зъ школы централистичнои и на скрôзь германизаторскои. При такôмъ складѣ не може гр. Таффе легко и безъ тяжкои и часто дуже небезпечнои, бо потайнои, внутрѣшнои борбы бюровои переводити своихъ плянôвъ. Вже гр. Гогенвартъ запинився съ своими плянами о опôръ централистичнои бюрократіи. Тожь совсѣмъ природно, щобы послѣдувала змѣна въ складѣ верховнои адміністраціи державнои. Тое въ загалѣ совсѣмъ справедливо пôдняте пытанье зводится однакожь въ дневникарскихъ выводахъ до хибныхъ крайностій и переноситься на поле національности. Чехи жадаютъ именованя Чехôвъ, Поляки Полякôвъ, а вжежь и мы Русины совсѣмъ справедливо можемо жадати, щобы и нашь елементъ увзгляднено. Тôлькожь не въ тôмъ рѣчь, щобы найвысшій посады адміністраційній роздѣлити межи поодинокій народности, а въ тôмъ, щобы для такихъ посадъ добрати зъ всѣхъ народностій, никого не выключаючи задля самои народности, найспособнѣйшихъ и найôтповѣднѣйшихъ кандидатôвъ, що власне доси не бувало. Треба оживити адміністрацію новыми силами въ дусѣ рôвноправного розвою конституційного нашои державы, але не зводити сеи справы до пытаня матеріяльныхъ аспірацій народныхъ Чи гр. Таффе приступитъ до такои реформы, се остаєся пытаньемъ.

(Сумній признаки въ Угорщинѣ.) При выборахъ до угорского парляменту въ Великôй-Канисѣ ôтнесло опозиційне сторонництво велику побѣду надъ правительствомъ. Правительственный кандидатъ Маврикій Іокай знаменитый повѣстеписатель угорскій и найпопулярнѣйшій кандидатъ, якого мôгъ вышукати Тиса, упавъ при выборахъ передъ кандидатомъ лѣвицѣ Унгаромъ, человѣкомъ доси совсѣмъ незвѣстнымъ на поли политичнôмъ. Єсть се новый доказъ, що министеръ Тиса що разъ бôльше тратитъ грунтъ пôдъ собою, коли навѣть въ мѣстцевости, котра все доси высылала деакиста, выходитъ противникъ теперѣшного дуализму. „Выборы въ В. Канисѣ зробили вражене въ цѣлôмъ краю — пише Pesti Naplo — а смѣла скрайна лѣвиця зыскає нову силу особенно, коли К. Тиса и надальше буде своимъ поступованьемъ пôдмагати опозицію“. „Результатъ голосованя — пише N. Pester Journal — выказавъ пропасть, надъ котрою стоитъ край. Цѣлій лѣта угоды съ Австріею ворушили край, а теперь на ново маєона закаламутити наше публичне житье. Се дѣло теперѣшного правительства“. И справдѣ придивляючись житю въ Угорщинѣ треба конечно признати, що министерство Тисы не вспѣло на передъ двигнути публичного житя въ Угорщинѣ, не змогло перевести найконечнѣйшихъ реформъ въ краю, а мимо волѣ посуваєся дальше въ дôлъ по похилости. Недавно такъ голосній поєдинки розкрыли сумныйôбразъ внутрѣшнои деморализаціи угорскои шляхты якъ и упадокъ тамошнои адміністраціи, котра служитъ по бôльшôй части полемъ наживы для поодинокихъ протегованыхъ людій. Значна часть Угрôвъ почуває той сумный упадокъ свого краю, а Славяне угнетенй Уграми конечно не можутъ числитись до задоволеныхъ. Такъ отже загальне незадоволенье що разъ бôльше взростає, а Тиса не маєсилы ступити на нову дорогу поправы. Взрôстъ скрайнои лѣвицѣ, котра стремится розôрвати дуалистичну звязь съ Австріею, есть безперечно сумнымъ признакомъ упадку державного розуму Мадярôвъ, котрій предсѣ не маютъ найменшои пôдставы посередъ славяньского моря творити гегемоничну державу угорску надъ славяньскими народами. Тôлько союзъ съ Австріею може спасти ихъ на якійсь часъ, а програма опозиціи въ найдальшôй консеквенціи веде до дуже сумныхъ замѣшанинъ, котрыхъ рѣшенье може закôнчитись тôлько на некористь Угрôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Ôткиненье биля о ирляндскихъ фермерахъ (чиншôвникахъ) черезъ палату льордôвъ набавило правительство англійске немалого клопоту. Въ Ирляндіи, якъ тое впрочемъ можна було предвидѣти, запановала анархія, маюча выразній признаки близькои ворохобнѣ. Въ Англіи боятся на серіо, щобы въ осени не выбухла революція. Вѣдомости, якій доходятъ зъ Ирляндіи суть самій непріятній для Англіи, такъ якъ свѣдчатъ о широко розтягненôй агитаціи межи народомъ ирляндскимъ противъ Англіи. Въ Ирляндіи позавязувалися тайній звязки, котрій дôстаютъ значну грошеву помôчь зъ Америки, въ Дублинѣ розкуплено въ послѣдныхъ часахъ множество оружія а селяне зôстали завѣдомленій о розрухахъ не за довгій часъ. Do Journal des Débats телеграфуютъ зъ Дублина, що тамъ ôтбулося кôлька дуже численныхъ митингôвъ для запротестованя противъ ôткиненя биля о фермерахъ. На тыхъ митингахъ выголошувалися бесѣды тономъ острымъ, грôзнымъ. Бесѣдники говорили, що коли правительство англійске не увзгляднитъ бажань народа ирляндского, то лига выступитъ съ 300.000 народа вправленого и готового до бою. Въ Глясговѣ Гомерулѣ стерлися 15 с. м. съ партіею оранжистôвъ а коли вмѣшалася полиція, Гомерулѣ ранили кôлькохъ полиціянтôвъ. При тôмъ случаю арештовано до 20 особъ. Въ портѣ ирляндскôмъ Коркъ банда зложена зъ кôлькадесятъ Феніянъ зрабувала недавно нôчною порою оружіе зъ приставшого антверпского корабля Juno. Нападъ рабôвничій на корабель бувъ довершеный смѣло и зухвало. 40 50 людій увôйшли на покладъ корабля, замкнули выходы, поставили при дверахъ уоружену сторожу а капитана и урядникôвъ ôтъ мыта держали въ запертѣ, — самій за той часъ забрали оружіе. Фактъ той кидає дуже сумне свѣтло на станъ въ Ирляндіи спровадженый ôткиненьемъ черезъ магнатôвъ биля, — и хотяй пôдсекретарь стану Ирляндіи, Форстеръ, представивъ въ парляментѣ тую справу яко звычайный рабунокъ безъ характеру революційного о кôлько мôгъ невинно, то все таки *опинія публична* и печать англійска тымъ не далася запевнити и пересвѣдчена, що той рабунокъ оружія зъ корабля Juno бувъ однымъ зъ учинкôвъ зъорганизованого революційного елементу. Що така думка не безосновно потвердивъ и найновѣйшій фактъ, о котрôмъ донесли телеграмы зъ Коркъ, а именно, що тамже ôткрыто приготовленя до высадженя касарнѣ въ воздухъ; пôдъ касарнею знайдено двѣ бочки пороху. Якже заховуєся Англія взглядомъ такого небезпечного революційного стану въ Ирляндіи? Якъ вѣдомо, до Ирляндіи выслано войска англійскій; що ихъ выслано не на показъ, але для удержаня порядку въ случаю явного бунту, розумѣєся само собою, — але пытанье, чи Ирляндія при сегорôчнôмъ урожаю не притихне на якійсь часъ, кажемо: на якійсь часъ, бо справа чиншôвника въ Ирляндіи муситъ бути борше чи пôзнѣйше конче залагодженою въ користь чиншôвникôвъ. Много помоглабы поки що до утихомиреня Ирляндіи запомога бѣднѣйшимъ чиншôвникамъ въ сумѣ 2 мілiонôвъ фунтôвъ штерлингôвъ, котра пôсля информаціи Wien.

Allg. Ztg. має бути въ палатѣ послôвъ внесена.

Зъ Афганистану надôйшла вѣдомôсть, що Еюбъ-ханъ розпочавъ роботы до облоги Кандагару а найновѣйшій телеграмъ зъ Кетти звѣщає вже о острѣлюваню черезъ Еюба цитаделѣ кандагарскои, до котрои схоронилися войска англійскѝ. Помôчь англійска посуваєся дуже помало зъ причины посухи и недостачи живности. Генералъ Робертсъ потребує ôтбувати маршѣ до Кандагару єще довше якъ два тыжднѣ.

До Daily News пишутъ зъ Вѣдня, що зъ Константинополя выслано до Индій велике число ôтозвъ пôдбурюючихъ жителѣвъ могаметаньскихъ въ Индіи противъ англійскому правительству. Daily News звертає увагу свого правительства, що ôтозвы тіи высылаются съ вѣдомостію Порты.

Франція. Бесѣда Гамбеты въ Шербургу, про котру мы згадували послѣдного разу, все еще есть предметомъ толкôвъ печатныхъ. Тонъ бесѣды Гамбеты на всякій случай бувъ несподѣванкою для Французôвъ и для заграницѣ. Въ Берлинѣ здивовалися, длячого Гамбета при теперѣшнôмъ мирнôмъ успособленю народа французского и по неда вныхъ освѣдченяхъ за политикою мира, — наразъ заговоривъ про ôтвоёванье Альзаціи-Льотарингіи. Гамбета предсѣ недавно самъ ширивъ пôвурядовѝ освѣдченя, що Франція змѣнила своє поступованье взглядомъ Греціи тôлько для того, що бажає мира а не хоче ніякихъ заколотôвъ военныхъ. Гамбета тою своєю мовою немовъ признався, що формальне обнятье въ будущинѣ власти черезъ него принеслобы съ собою вôйну о ôтзысканье утраченыхъ въ 1870 р. провинцій. Гдеякѝ газеты не кладутъ великои ваги на тую бесѣду, догадуючись, чи то на бенкетѣ не подиктовало вино президентови законодательнои палаты тыхъ слôвъ — — другѝ однакожь газеты звертаютъ увагу на звычайну розвагу и оглядность въ кождочасныхъ промовахъ Гамбеты а пруска National Zeitung такъ пише: Людвикъ XIV оставивъ по собѣ школу, котра до сего дня єще тревае а пôсля науки котрои сила Франціи зависла ôтъ слабости сусѣдныхъ державъ: Нѣмеччины и Италіи. А републикане французскѝ маютъ такій самый поглядъ, хотяй вправдѣ сегодня явно не зачѣпаютъ цѣлости полученои Италіи и поки що, не зачѣпаютъ такожь цѣлости Нѣмеччины. Однакожь въ промовѣ Гамбеты вылѣзло шило зъ мѣшка. Nat. Ztg. протестуе противъ забаганкамъ Гамбеты и французскихъ републиканôвъ ôтвоювати Альзацію-Льотарингію и каже, що поки тіи провинціи остаютъ при Нѣмеччинѣ, доти запоручена рôвновага и миръ межи европейскими державами. Парижскій дневникъ Vérité оголосивъ листъ Гамбеты, въ котрôмъ говорится явно и дуже рѣшучо о конечности ôтзысканя Альзаціи-Льотарингіи. Письмо тое дало причину до рôжныхъ увагъ, — однакожь органъ самого Гамбеты, République Française выясняє, що той листъ хотяй автентичный, писаный и напечатаный єще въ 1871. р. нынѣ отже не може вже мати ніякого значеня. Зъ того видко, що Гамбета стараєся злагодити за острый може тонъ своєи промовы тымъ радше, що печать француска або узнає промову Гамбеты не на часѣ або совсѣмъ не годится съ нею. Сими днями успокоивъ публичну опинію президентъ кабинету Фрейсине въ промовѣ до делегаціи робôтникôвъ зъ Монтобанъ — ôнъ сказавъ: „Будемъ старатися о удержанье мира, котрому на щастье ничо не грозитъ. У внутрѣ Франціи забезпечимо повагу и пошанованье права, а то есть найважнѣйшою порукою и охороною свободы кождого чоловѣка.“ Що нынѣшна верховодяча партія републиканьска стала дѣйстно дуже крѣпко и забезпечилася противъ консерватистôвъ и крайныхъ републиканьскихъ партій о тôмъ свѣдчатъ и найновѣйшѝ выборы бюръ радъ генеральныхъ, котрѝ выпали дуже а дуже користно для нынѣшного републиканьского правительства. Зô всѣхъ департаментôвъ французскихъ тôлько въ 17 выбрано бюра консервативнѝ, въ всѣхъ прочихъ републиканьскѝ. Всѣ министры бывранѝ президентами бюрôвъ, въ котрыхъ засѣдаютъ. Они въ своихъ промовахъ констатовали розвôй благобыту въ Франціи и запевнювали о мирѣ у внутри и на внѣ.

Туреччина. Межи державами ôтбуваєся теперь жива вымѣна нотъ въ справахъ балканьского пôвострова. Вѣсти однакожь газетнѝ приняли въ послѣдныхъ часахъ характеръ такихъ путаниць, що годѣ зъ нихъ вырозумѣти правдивый станъ нынѣшныхъ ôтношень такъ державъ спорячихъ межи собою якъ и державъ неинтересованыхъ до сторôнъ спорячихъ. То тôлько рѣчь певна, що Турція дуже зручно баламутитъ европейскѝ габинеты та що дуже способно выкористуе кожде непорозумѣнье межи державами. Недавне ославлене згôдне дѣланье державъ въ справахъ балканьского пôвострова стаєся съ кождымъ днемъ все бôльше пустою теоретичною фразою — вже сегодня о демонстраціи фльотъ, не то думки, але и згадки не ма. Порта обѣцяла ôтдати Чорногорѣ область Дульциньо — въ найновѣйшихъ часахъ зновъ заявила охоту ôтдати область Зему, наконець зновъ вернула до Дульциня але захотѣла выключити зъ него округъ Диношь, — досыть, баламутствамъ еи не ма кôнця. Тымчасомъ якъ доноситъ телеграмъ до Neue fr. Presse дня 17 серпня прибуло до Призреня 2000 войска, высланого черезъ Али бея до Гусиня. Али бей приславъ до комисіи лиги альбаньскои письмо заохочуюче до опору ба навѣть до крокôвъ зачѣпныхъ противъ Чорногоры и обѣцяе, що самъ въ потребѣ прибуде до Туси. Князь же чорногорскій, якъ звѣщаютъ, поставивъ вже 20.000 не войско противъ Альбанцямъ. Зôбранѝ баталіоны и 14 гарматъ стоятъ въ Подгорици, где самъ князь удаеся. Перейдѣмъ до справы турецко-греческои. Англія предложила державамъ подати Портѣ ultimatum въ справѣ греческôй съ загроженьемъ вспôльнои екзекуціи державъ. Правительства француске и италіяньске ôткинули тую пропозицію. Навѣть Россія ôтповѣла, що не возьме участи въ крокахъ примусовыхъ противъ Турціи для сповненя въ интересѣ Греціи берлиньского договору. Противно, Россія теперь пріязнится съ Турцією и робитъ еи пріязнѝ предложеня, щобы она дозволила на полученье всхôднои Румеліи съ Болгарією.

Россія. Арештованый на Василевскôмъ островѣ въ Петербурзѣ нигилистъ, котрый ранивъ зъ револьвера двѣ особы, зовеся Пресняковъ и есть пôдозрѣный о политичне убійство сповнене въ Москвѣ.

Въ Кіевѣ закôнчився недавно процесъ политичный противъ двацятъ двомъ обвиненымъ особамъ о нигилистичну пропаганду. Межи иншими бувъ обвиненый такожь звѣстный Юрковскій, званый „Сашка“ о обôкражу за помочію пôдкопу херзоньскои губерніяльнои касы. Двохъ головныхъ обвиненыхъ Попова и Иванова засудивъ судъ военный на шибеницю а многихъ на каторги по 20 и по 15 лѣтъ.

НОВИНКИ.

Въ имени Єго Величества Цѣсаря!

Ц. к. Судъ краєвый для справъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 п. к. и §. 37 зак. печ., що основа статіи умѣщеной въ ч. 57 часописи „Дѣло“ зъ дня 23. липня (4. серпня) 1880 пôдъ написомъ: „Економична пожичка IV.“ у вступѣ ôтъ слôвъ: „Не интересъ загалу“ ажь до кôнця мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ арт. III. закона зъ дня 17. грудня 1862, що про тое заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската того числа часописи „Дѣло“ есть усправедливленою, розширенье того уступу зборонене и що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы:

Въ инкриминованôмъ уступѣ усилує авторъ розбудити погорду и ненависть противъ соймови въ Галичинѣ, що становитъ истоту выступку зъ арт. III. зак. зъ 17. грудня 1862. ч. 8. Дн. з. д. и зъ §. 300 з. к. и для того застосовано повысшѝ приписы законôвъ.

Во Львовѣ 7. серпня 1880.

Піонтковскій.

— **Инструкція комитету руского для принятя Цѣсаря.** I. До участи въ торжественнôмъ принятю Цѣсаря въ Домѣ Народнôмъ можна зголошуватися найдальше до дня 1 лат. вересня (20 серпня). Всѣ зголошеня слѣдуе пересылати пôдъ адресою: „До руского комитету для принятя Єго Величества во Львовѣ, въ Домѣ Народнôмъ, на руки предсѣдателя Впр. крыл. М. Малиновского. II. Число участникôвъ и представителѣвъ рускихъ корпорацій и складъ депутацій маютъ бути точно означенѝ. III. Участники маютъ по можности явитися въ народныхъ (святочныхъ) строяхъ рускихъ. IV. На вступъ до салѣ „Народного Дому“ будутъ выданѝ осôбнѝ карты въ обмеженôмъ числѣ. V. Для примѣщеня участникôвъ принятя Цѣсаря во Львовѣ въ церквѣ св. Юра и въ „Нар. Домѣ“ призволивъ митроп. Ординаріятъ ôтступити гдеякѝ кôмнаты и музеа въ гр. к. духовнôй семинаріи. Ктобы хотѣвъ мати таке умѣщенье, зволитъ въ тôй цѣли зголоситися пôдъ высше поданою адресою долучаючи марку почтову на 5 кр. на ôтповѣдь, такъ якъ лише обмежене число може знайти примѣщенье въ гр. к. семинаріи. VI. По всѣхъ мѣстцяхъ витаютъ Русины Цѣсаря окликами „слава“ и „многая лѣта“, а домы пристроюютъ въ народно-рускѝ (синё-жовтѝ) хоругви. VII. Пôзнѣйшѝ обвѣщеня руского комитету будутъ оголошенѝ въ рускихъ часописяхъ.

— **Програму подорожи Цѣсаря** до Галичины оголосила урядова газета Львôвска вже съ всѣми подрôбностями. Подаємо зъ тои програмы що найголовнѣйше дотыкаюче всхôднои Галичины. До Перемышля прибуде Цѣсарь о 10 г. 45 м. рано; на двôрци повитае Єго межь иншими гр. кат. капитула съ Епископомъ. О год. 7 веч. ôтъѣде до Мостискъ взглядно до Кресовичь. До Львова прибуде Цѣсарь дня 11 вересня о 8½ г. р. Въѣздъ на дворець звѣститъ 101 сальвъ пушковыхъ зъ цитаделѣ и дзвоны всѣхъ церковь и костелѣвъ. Цѣс. удасться зъ двôрця въ повозѣ до Нам.; по дорозѣ шпалеръ зъ корпорацій, закладôвъ, братствъ церковныхъ и молодежи школьнои. Передъ Намѣстництвомъ уставлятся власти цивильнѝ и войсковѝ, сенатъ универс. и техники,— епископы, начальники властій краевыхъ и достойники двору передъ самымъ въѣздомъ до палаты. О 11 г. буде Ц. принимавъ: 1. достойникôвъ двору, 2. духовеньство, 3. шляхту, 4. корпусъ офицерскій, 5. Выдѣлъ кр., 6. президента мѣста съ Радою, 7. гремюмъ Намѣстництва съ Радою шк. и санитарною, директоромъ полиціи, почтъ и телегр., 8. Высшій судъ кр. съ судомъ краевымъ и карнымъ и надпрокураторомъ одерж., 9) Дирекцію и прокурат. скарбу, 10. Ректора унив. съ сенатомъ, 11. Ректора политехники, 12. зверхность церкви евангелицкои и 13. жидôвскои, 14. Комнату торгов. и промыслову, 15. предсѣдателѣвъ комнатъ адвокатскои и нотар., 16. Выдѣлъ гал. тов. господ., 17. Дирекціи шк. середн., семинарій и шк. промысловыхъ, 18. Депутацію тов. ветеранôвъ. Вечеромъ илюминація, проѣздка Ц. по улицяхъ, похôдъ съ факлями и серенада хору гал. тов. муз. Дня 12 вересня о 7 рано тиха служба Б. въ лат. катедрѣ. О 9 выѣздъ до Дроговыжа. Вечеромъ о 8 г. баль въ ратуши. Дня 13 вересня. О 7 год. навѣститъ Ц. церковь св. Юра, политехнику и касарню Фердинанда съ школою кадетôвъ. О 10 год. авдіенціи. О 2 г. посѣщеня закладôвъ и институцій: 1. Соймъ, 2. Инвалидôвъ, 3. Инст. Оссолиньскихъ, 4. Семин. учит., 5. Университетъ, 6. Школу лѣсничу, 7. Дôмъ сирôтъ. Вечеромъ о 8 год. театръ paré. Дня 14 вересня. О год. 1 дальшѝ посѣщеня: 1. Шпиталѣ, 2. Инст. для темныхъ и глухонѣмыхъ, 3. Шпиталь гарниз., 4. Школа нар. св. Антонія, 5. Гимн. Францъ-Іосифа, 6. Мѣскій музей промысл., 7. Музей гр. Дѣдушицкого, 8. Дôмъ Народный о год. 3 мин. 15, 9. Гимн. руску о год. 3 м. 30. (Въ стѣнахъ Народн. Дому пробуде Цѣс. 20—25 минутъ), 10. Гимн. нѣмецке, 11. Мѣска стрѣльница, 12. Высокій Замокъ. Дня 15 вересня. О 7 год. выѣде Ц. до Черновець. Въ дорозѣ задержится въ Бôбрцѣ 5 мин., въ Галичи 5 м., въ Станиславовѣ 6 м., а до Коломыѣ прибуде о год. 11, 30 м. Тутъ оглядати буде выставу етнографичну черезъ 1 годину. О год. 1 ôтъѣде до Черновець, где прибуде о год. 2. м. 40 по пол. Дня 18 вересня выѣде зъ Черновець о год. 6 рано на Снятынъ, Коломыю, Станиславôвъ, Стрый (тутъ сножіе снѣданокъ) до Дрогобыча, где стане о год. 2½. Зъ Дрогобыча до Борыслава. О 5 год. веч. до Самбора. О 5 г. рано 19 вер. выѣде зъ Самбора до Чегледъ.

— **Впреосв. Митрополита Іосифа Сембратовича** именовавъ Є. В. Цѣсарь дѣйстнымъ тайнымъ совѣтникомъ съ освобожденьемъ ôтъ таксъ.

— **Зъѣздъ академикôвъ Русинôвъ** въ Коломыѣ ôтбудеся дня 17. вересня, въ третій день выставы.

— **До рускои духовнои семинаріи,** якъ довѣдуемось, съ слѣдуючимъ рокомъ школьнымъ будутъ принятѝ на першій рôкъ богословія зъ львôвскои архіепархіи тôлько 20 питомцѣвъ.

— **Рада мѣста Коломыѣ** одержала ôтъ Выдѣлу краевого 2500 зр. на принятье Цѣсаря. По звидженю выставы етнографичнои має ôтбутися въ павилонѣ на тую цѣль збудованôмъ бенкетъ въ честь Цѣсаря.

— **Въ справѣ карнôй** противъ Смаржевского и Симона зъ причины ликвидаціи фабрики паперу въ Черлянахъ судъ высшій ôткинувъ ухвалу суду краевого и зарядивъ доповненье слѣдства.

— **Коломыйска господарско-промыслова выстава** отворится по причинѣ пріѣзду Цѣсаря не 16 л. вересня якъ було обвѣщено, але **15 л. вересня.** Зъ тои то причины мусятъ експоненты свои предметы до дня 9 вересня включно надôслати т. є. о одинъ день скорше, якъ въ програмѣ було призначено. Павильонъ на выставу строится, небавомъ буде скôнченый. Выстава, есть надѣя, удасться; вже доси много мѣстць замовлено а много оказôвъ вже приспѣло. Такожь Буковинцѣ именно зъ пôдъ Дорны численно зголошуются до участи въ выставѣ. Филія товариства им. Качковского въ Станиславовѣ має выслати повный вагонъ оказôвъ до Коломыѣ.

— **Въ Станиславовѣ** розпочався 4 (16) серпня с. р. курсъ науково-практичныхъ ôтчитôвъ зъ ветеринаріи, въ котрôмъ установлено такожь преміи для селянъ. Курсъ той, заложеный министерствомъ рôльництва, потреває 14 днѣвъ.

— **Записы ученикôвъ** до львôвскои семинаріи учительскои и полученыхъ съ нею шкôлъ народныхъ ôтбуватися будутъ въ дни 29, 30, и 31 серпня, до школы съ выкладовымъ языкомъ рускимъ въ канцеляріи школьнôй въ „Домѣ Народнôмъ.“

— **Декорація.** Вицепрезидентъ львôвского суду краевого Кароль Линдль одержавъ ордеръ желѣзнои короны третёи клясы.

— **Именованя.** Министеръ просвѣты именовавъ С. Даниловича, суплента при высшôй школѣ реальнôй въ Чернôвцяхъ, дѣйстнымъ учителемъ при тôйже школѣ, а дра Ст. Кубисталя дѣйстнымъ учителемъ при реальнôй гимназіи въ Коломыи.

— **На посады учительскѝ** розписуе Снятыньска рада школьна окружна конкурсъ, а именно: на двѣ посады учительокъ при 5 клясовôй женьскôй школѣ и на одну посаду молодшого учителя при выдѣловôй школѣ въ Снятынѣ; на двѣ посады молодшихъ учителѣвъ при 5-клясовôй школѣ въ Городенцѣ; дальше на посады учительскѝ въ Карловѣ, Заболотовѣ, Рожновѣ, Обертынѣ, Борщевѣ, Ганкôвцяхъ, Княжи, Незвискахъ, Залучи, Живачевѣ, Белелуи, Глушковѣ, Попельникахъ, Видыновѣ, Вербôвчику и Копачинцихъ. Речинець поданя до 3 (15) вересня с. р.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію получивъ Всч. о. Петро Воляньскій зъ Татаринова на парох. Вѣльче дек. Дрогобыцкого.

Въ пропозицію принятѝ: а) на парохію Брухналь дек. яворôвского Всч. оо. І. Вас. Левъ, П. Іосифъ Созаньскій, Ш. Емил. Крыницкій; дальше: Сим. Лонцкій, Левъ Паппъ, І Козакъ, Вол. Левицкій, Іоанъ Сиротиньскій, Викторъ Крвавичь, Теоф. Глушкевичь, Алексей Маляркевичь, Вас. Мацюракъ, Андр. Теленъ, Юл. Плятекъ, Але. Грушкевичь, Генрикъ Поляньскій. б) На парохіи Курилôвка дек. Канчуцкого Всч. оо. Емил. Крыницкій, Несторъ Грошевичь, Тома Шумило, Антон. Масляникъ: в) на капеляню: Татары, дек. Мокряньского Всч. оо. Юліанъ Плятекъ, Кирилъ Рудавскій.

Ч. 2/80. **Конкурсъ.**

Въ новозаложенôй Бурсѣ филіи Просвѣты суть опорожненѝ на рôкъ шкôльный 1880/81 два безплатнѝ мѣсця.

До Бурсы тои принимаеся тôлько ученикôвъ шкôлъ середныхъ (гимназіяльныхъ) рускои народности и обряду руского — однако сироты-дѣти рускихъ селянъ и мѣщанъ маютъ при рôвнôй квалификаціи съ иншими компетентами першеньство, и доперва тогды, еслибы такихъ компетентôвъ недоставало, принимаются сыны убогихъ родичѣвъ рускихъ, а еслибы и такихъ не було, сыны и засôбнѣйшихъ родичѣвъ, однакъ за доплатою, котру комитетъ Бурсы въ порозумѣню съ родичами, а взглядно опѣкунами установитъ.

Ктобы отже хотѣвъ на рôкъ шкôльный 1880/81 въ бурсѣ тôй помѣстити сына або выхованка свого, має найдальше до дня 16 (28 лат.) серпня 1880 на руки п. Константина Телишевского кандидата адвокатского и секретаря Бурсы въ Золочевѣ надôслати просьбу дотычну заосмотрену:

1. въ свѣдоцтво крещеня
2. въ свѣдоцтво убожества и
3. въ свѣдоцтво укôнченои съ похвальнымъ успѣхомъ четвертои клясы народнои або низшихъ клясъ гимназіяльныхъ.

Просьбы по 16 (28) серпня 1880 внесенѝ не увзглядняеся.

Ôтъ комитету Бурсы филіи Просвѣты въ Золочевѣ дня 29 липня (10 серпня) 1880.

Конст. Телишевскій секретарь. **Г. Езерскій** голова.

Одна родина желае собѣ **приняти студентôвъ** зъ клясъ низшихъ гимназіяльныхъ и реальныхъ, тоже школъ народныхъ на **мешканье, стравунокъ и пôдъ надзôръ домовый.**

Близша вѣдомôсть въ дому Ч. 12¼ при улицѣ Калечôй, дверѣ Ч. 2.

Важне для Родичѣвъ!

Ученики и Ученицѣ

принимаются на станцію и харчь (стравунокъ) по дешевôй цѣнѣ при улицы ормяньскôй ч. 25 II поверхъ. Обезпечаеся правдиво родительска опѣка и старанный доглядъ. Тамже могутъ побирати такъ хлопцѣ якъ и дѣвчата умѣщенѝ на станціи — науку французского языка и всѣхъ предметôвъ школьныхъ, якъ такожь и науку музики.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 62. Львôвъ, Середа 13. (25.) Серпня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Рôвноправнôсть рускаго языка.

Єще стоитъ въ живôй памяти всѣхъ сумный фактъ, що ц. к. Турчаньске Староство звернуло рускому священикови рускѣ выказы и письма до сего старостьва внесенѣ съ завôзваньемъ пôдъ строгостію гривны, щобы тіи письма и выказы предложивъ въ язычѣ польскôмъ, а нынѣ зновъ маємо занотувати новый фактъ, що ц. к. Староство въ Пôдгайцяхъ звернуло поданье въ рускôмъ язычѣ просячому безъуспѣшно съ поученьемъ, що поданье слѣдуе внести въ польскôмъ або нѣмецкôмъ, лише не въ рускôмъ язычѣ. Єсть се новый доказъ, яка незавидна доля припала новѣйшими часами рускому языкови въ нашôмъ краю.

Не суть то выняткôвѣ факта, бо и зъ иншихъ сторôнъ доходятъ насъ вѣсти, що рускій языкъ не може собѣ здобути приналежного права въ нашихъ урядахъ, именно же въ урядахъ политично-администраційныхъ. Супротивъ такихъ сумныхъ объявôвъ мусимо пригадати всѣмъ, кому се вѣдати належитъ, що рускій языкъ пôсля существуючихъ законôвъ и розпоряджень повиненъ мати повну рôвноправнôсть въ всѣхъ ц. к. урядахъ въ Галичиинѣ и Буковинѣ.

Интимація найвысшого постановленя о рôвноправности рускаго языка въ всѣхъ ц. к. властяхъ и урядахъ зъ р. 1861 обвѣщае въ оригинальнôмъ урядовôмъ текстѣ слѣдуюче:

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 10 April l. J. (1861) Allergnädigst anzuordnen geruht, dass unter Aufhebung der entgegenstehenden Bestimmung der Allerhöchsten Entschliessung vom 20 October 1852 (Justitz-Ministerialerlass vom 22 October 1852 Zl. 16571) *sämmtliche k. k. Behörden und Aemter, sowie die Gemeinde-Aemter und Magistrate in den zu dem ehemaligen Lemberger Verwaltungsgebiete gehörigen Kreisen Galiziens und in der Bukowina* **verpflichtet seien,** *ruthenische Eingaben,* auch mit cirillischen Schriftzeichen, *anzunehmen und der gesetzlichen Amtshandlung zu unterziehen,* und dass es ferner sämmtlichen k. k. Behörden und Aemtern und insbesondere den Magistraten und Gemeindeämtern in den oben bezeichneten Kreisen Galiziens und in der Bukowina gestattet sei, bei Aufnahme von ruthenischen Verhandlungsprotokollen oder bei Hinausgabe von ruthenischen Erledigungen an Partheien sich auch der cirillischen Schriftzeichen zu bedienen.

Hievon wird das Oberlandesgerichtspräsidium zur eigenen Darnachhaltung und allsogleichen Mittheilung an die unterstehenden k. k. Gerichte Ostgaliziens mit dem Beifügen in Kenntniss gesetzt, dass obige Allerhöchste Anordnung auch den Gerichten in der Bukowina zur Wissenschaft für den inneren Dienst bekannt zu geben sei, dass Uebrigens die Verlautbarung dieser Allerhöchsten Entschliessung durch die Lemberger-Zeitung bereits dem Lemberger k. k. Statthalterei-Präsidium durch das k. k. Staats-Ministerium aufgetragen und hievon auch der Herr Landesschef des Herzogthums Bukowina in Kenntniss gesetzt worden sei.

Се найвысше постановленье обвѣщене для судôвъ розпоряженьемъ министерства справедливости зъ дня 21 цвѣтня 1861 Ч. 3297, для финансовыхъ властій, розпоряженьемъ министерства финансôвъ зъ дня 25 цвѣтня 1861 Ч. 1907 F. M., а такожь розпоряженьемъ державного министерства, о котрôмъ згадуеся въ высше наведенôмъ текстѣ, для ц. к. Намѣстництва а взглядно для пôдвладныхъ ему старостьвъ, — обовязуе до нынѣ, бо оно не зôстало ніякимъ пôзнѣйшимъ Найвыссшимъ постановленьемъ змѣнене, а противно Арт. XIX основного закону зъ дня 21 грудня 1867 утвердивъ еще бôльше се Найвысше постановленье выповѣдаючи ясно, що „держава узнае рôвноуправненье всѣхъ краевыхъ языкôвъ въ школѣ, урядѣ и житю публичнôмъ.“ Въ ничѣмъ не змѣнило сего припису розпоряженье всѣхъ министрôвъ зъ дня 5 червня 1869 Ч. 2354, котрымъ заведено въ урядахъ и судахъ въ ихъ внутрѣшнôмъ дѣловодствѣ языкъ польскій яко урядовый, а то вже зъ тои причины, що въ §§. 2. и 5-ômъ сего розпоряженя выразно застережено ненарушимôсть попередныхъ розпоряженъ що до зношень правительственныхъ властій съ сторонами приватными, отже й ненарушимôсть высше наведеного Найвысшого постановленя цѣсарского, а по друге и для того, що се розпорядженье зъ р. 1869 Ч. 2354 ôтносится лише до внутрѣшного языка урядового.

При такôмъ станѣ рѣчій не пôдлягае ніякому сомнѣнію, що розпорядженье ц. к. Староства въ Пôдгайцяхъ подане въ дописи зъ Бокова супротивляеся обовязуючимъ законамъ и що всѣ уряды, котрѣ супротивляются принимати рускѣ поданя и ôтповѣдати на нихъ по руски, поступаютъ противъ высше наведеного Найв. постановленя Цѣсарского. Тожь булобы дуже на часѣ, щобы Є. Ексц. гр. Таффе пригадавъ пôдвладнымъ своимъ властямъ высше наведенѣ законы и постановленя о рôвноправности языка рускаго пъ всѣхъ урядахъ и судахъ и наказавъ имъ строго перестерѣгати всѣхъ приписôвъ и разъ на все залишити самовôльне поступованье съ рускими поданями. Пошанованя нашихъ правъ домагаємося съ цѣлою рѣшимостію и маємо надѣю, що интересованѣ стороны ужіютъ всѣхъ законныхъ средствъ, щобы привернути пошанованье правъ Русинôвъ черезъ всѣ власти и уряды въ нашôмъ краю.

ДОПИСЬ.

Зъ Бокова. (*Пôдгаєцке ц. к. Староство а рускій языкъ.*) Знаючи, съ якою ревностію бороните въ Вашôй часописи правъ нашого рускаго народа, пересылаємо Вамъ ôтписъ рѣшеня ц. к. староства пôдгаєцкого, яке получивъ тутешный селянинъ на своє руске поданье о увôльненье свого сына зъ войска. Дословно звучитъ оно:

L. 6354. Zwracam Proszącemu Eustachemu Poczyhajło w Bokowie z pouczeniem, iż podania o wyłączenie z wojska wraz ze wszystkimi załącznikami, jako przeznaczone także i do użytku władz wojskowych muszą być wnoszone w ję zyku polskim lub niemieckim.

Ewentualne podanie uzupełnić należy w myśl §. 39 ust. wojsk. arkuszem gruntowym i książką podatkową.

Podhajce 9 sierpnia 1880.

C. k. Starosta
Ziembicki.

Дуже радѣ булибъ мы дôзнатись на пôставѣ якого §-у законôвъ державныхъ удѣлено намъ таке поученье? Дивнажь бо рѣчь! Грошѣ рускимъ кровавымъ потомъ запрацёванѣ — добрѣ, податокъ рускои крови такожь добрый, а чомужь то руске письмо не до ладу? Та для чогожь то до войсковыхъ властій не можна писати по руски, а лише по польски, коли ихъ урядовый языкъ есть нѣмецкій, а не польскій? А коли можна писати по польски, такъ чомужь не можна писати и по руски, коли рускій языкъ такъ само краевый якъ и польскій и войсковѣ власти повинны его добре знати, хотьбы для лучшого удѣлюваня науки екзецирки для рекрутôвъ? Такъ то, мимо порученя намъ конституційныхъ правъ, нашъ рускій языкъ не маe приступу до урядôвъ и Русинъ не може того робити, що конституція позволяе, его заразъ „поучаютъ“ писати по польски, а рускѣ поданя звертаютъ, або складаютъ въ кутъ. До чого се веде? Предсѣ нашъ народъ вже на стôлько розвиненый и „поученый“, що знае конституцією ему признане людске право: плекати свою народность и свобôдно уживати свого языка узнаного рôвноправнымъ съ другими. Щожь подумае ôнъ, коли ôтъ староства, котре повинно шанувати всѣ права, одержитъ таку ôтповѣдь, котра есть що найменше запôзнаньемъ права? И на щожь есть урядъ? Чи урядъ для народу, чи народъ для уряду?

ЄЩЕ СЛОВО О РЕВИЗІЯХЪ.

Въ справѣ ревизій предпринятыхъ въ селѣ Куткôвцяхъ, о котрыхъ донесено

Давнѣ звычаѣ,
а модна псевдоцивилизація.

Котру небудь возьми руску газету въ руки, въ кождôй жалѣ, що у насъ не ма просвѣты, що мы темнѣ и що цивилизація европейска дуже поволи Русина пріймаеся. Мы, щосьмо уже 50 лѣтъ съ накладомъ прожили и уже ôтъ давна слѣдимо за розвоемъ нашого народа, скажемо смѣливо тымъ критикамъ: „Вы песимисты, скиньте чорнѣ окуляры, погляньте безъ упередженя а переконаетеся, що той консерватизмъ ненавистный — хоть кажутъ, що ôнъ уратовавъ колись то нашу народнôсть и вѣру — зникае передъ сильнымъ напоромъ цивилизаціи“. Возьмѣтъ 10 лѣтъ назадъ а нынѣ, що за змѣна! Мы маємо на оку нашъ маломѣщаньскій станъ, и кажемо смѣливо: першій вѣщунъ цивилизаціи въ мѣсточку, то камизоля. Горе тамъ старосвѣтскимъ капотамъ, шараварамъ, мѣщаньскому капелюхови чи кучмѣ, що укрываe довге волося, где уже камизоля натягнена. Довга, по кôстки сягаюча, въ рясны фалды уложена капота и синій чи червоный поясъ, що ѣи опоясуваvъ, зникаютъ насамперед, — розумѣеся само собою, бо бы закрывали камизолю, — а натомѣсть натягаеся блюзку або сурдутину, на разѣ крою якого небудь, бо кто глядитъ на рѣчь, тому про форму байдуже. Теперь приходитъ другій степень цивилизаціи: волосье утинаеся, кучму продаеся жидови або якому простому мѣщукови, а натягаеся капелюшокъ паньскій за 50 кр.; шаравары въ кутъ, чоботы съ холявами, хотьбы и „пальоными“ на банты а натягаеся споднѣ и штифлеты, и... готовый паничъ. Дѣвчина мѣщаньска — чому бы не мала хотѣти зôстати панною? Тою самою драбиною, що нею мѣщукъ вылѣзъ въ панича, она выйде въ панну. Бекешу, лисомъ пôдбиту, еще добру, купила жидôвка за 5 злр., а мати додала по неволи другихъ 5 злр. и куплено паньскій плащь, та хоть уже надходженый, але съ новыми гудзиками. Тихцемъ спродалося (щобы старѣ не видѣли) по троха то сего то того зъ хаты и докупилося черевики и парасольку — и готова панна. Заледво покажеся въ мѣсточку одинъ такій домородный паничъ, а вже за нимъ паничѣ якъ грибы за дощемъ вылазятъ, такъ що закимъ 10 лѣтъ по першôмъ паничу мине, уже роится мѣсточко паничами. А запытайте себе самыхъ, чія то заслуга такъ скорого поступу цивилизаціи, а певно прійдете до того, що въ тôмъ заслуга не нашихъ рускихъ товариствъ науковыхъ, але... панôвъ писарѣвъ зъ канцелярій. Pan pisar буде съ паничомъ уже бесѣдувати, заграе съ нимъ въ карты, пôйде съ нимъ на кругольню, бо и ôнъ самъ паничъ; що pan pisar завсѣгды панича обôграе, въ тôмъ не дивота, божь ôнъ уже зъ давна, може зъ малку паничуе и всего добре умѣе, чи въ карты, чи въ круглѣ грати, по польски говорити а навѣть съ псами полювати. Всего того може паничъ по при него научитися и за тое радо платитъ ему въ шинку пиво, цигара, сыръ швайцарскій, ковбасу. Наколи лише канцелярію замкнутъ, уже паничѣ дожидаютъ писарѣвъ въ знаномъ мѣстци. Одно лише стоитъ тымъ паничамъ на завадѣ, що за мало або цѣлкомъ неписьменнѣ а тымъ нема для нихъ и надѣи, щобы коли идеалъ цивилизаціи, якимъ есть самъ pan pisar осягнути могли и сумно муситъ то дуже бути, коли згадаеся, що хоть паничъ, а николи не буде ôнъ писати ни суплики, ни скарги, ни реплики, и що отже за тое не буде брати такъ ладныхъ грошикôвъ якъ то паничѣ въ канцеляріи оповѣдаютъ.

Той скорый поступъ въ цивилизаціи пригадуе намъ, якъ то дуже тяжко приходило передъ 200 лѣтами галицкому владицѣ бл. п. А. Шумляньскому руске духовеньство діецезіи львôвскои впровадити на высшій степень культуры. Преосвященный нарѣкае вправдѣ въ своемъ „Нравоученію къ Іерешмъ“ на латинникôвъ, що у нихъ „хочай священникъ въ Словенскомъ языкѣ и Писмѣ бѣдетъ добре оучоный и оумѣетный.... але же Латинского языка або Полского оумѣетъ, то южъ оу Пана простакъ“, однакъ мы совсѣмъ не дивуемося зъ тыхъ слôвъ, высказаныхъ зъ „катедры львовскїа, иже по благодати Божїй естъ єдиw свѣтило Всеѧ Рwссїи“, наколи пригадаемъ собѣ, якій бувъ тогды станъ просвѣты тогожь духовеньства и коли порôвнаемо его съ модною культурою нашихъ мѣщаньскихъ паничѣвъ. Такъ н. пр. мусѣвъ тогды владика священикôвъ научати, що „Опатство тѣла або wхендожность на тымъ належитъ, абы священникъ завше, а wсобливе гды до Церкве Божои на слwженїе идетъ, на собѣ мѣлъ сѣкманѣ пристойнѣю, не захлапанѣю; Голwвѣ и Бородѣ оучесанѣю, Рѣки оумытїи, пазѣры wбрѣзанїи, ба и оусы єсли вкоторогw сѣть великїи навѣслыи на оуста могѣтъ быти безъ сѣмнѣнїѧ на передѣ пристриженїи, и wбwвѧ на ногахъ нехай бѣдетъ чистое и не дегтяное, анѣ ходаки, або постоли Личанїи, але wбшеки боти або приламнѣй сандалїѧ папѣщѣ повиненъ священникъ кождый мѣти до слwженїѧ wсобнїи“, — а въ „сѣпплементѣ“ до того „Наказанїѧ“ еще разъ нарѣкае, що священики „въ сермѧжискахъ бѣлыхъ, дрѣ-

було въ Ч. 60 нашои часописи, одержалисьмо ôтъ п. Е. Михаловского, окружного инспектора слѣдуюче письмо, котре печатаємо безъ всякои змѣны:

„Ôдповѣдно до постановлень §. 19 закона прасового упрашаю Честну Редакцію о умѣщеніе слѣдующого спростованія въ найблизшôмъ числѣ часописа „Дѣло“.

На артикулъ умѣщений въ числѣ 60 зъ дня 2 (14) Серпня 1880 пôдъ написомъ „Дописи“ Зъ Кутковець“ а именно на уступъ дотичний моей особи а починаючий ся ôдъ слôвъ „За тымъ въявився инспекторъ окружный“ освѣдчаю, же поданѣ точки суть цѣлковито ложнѣ, же въ жаднôмъ мѣсци ніякой ревизій не предпринимявимъ а въ Куткôвцяхъ бôльше якъ пôвъ року вже не бувимъ.

Зъ почтеніемъ
Емиль Михаловскій
инспекторъ окружный“.

Въ тôйже самôй справѣ замѣщує такожь Gazeta lwowska въ Ч. 191 поясненье, въ котрôмъ межи иншими сказано: „На пôставѣ точныхъ информацій можемо запевнити, що въ протягу сего року ôтъ тернопôльского староства були зарядженѣ лише двѣ ревизіи, а именно 16 червня у учителя Антонія Рыбачика въ Микулинцяхъ, зъ причины промыслового веденя спродажи книжокъ безъ належного уповажненя и дня 17 червця въ Куткôвцяхъ у учителя Рогозиньского и селянина Василя Болюха зъ причины узасадненого пôдозрѣня, що занимаются розповсюдненьемъ сконфискованои ц. к. Прокураторіею державною во Львовѣ брошуры: *Посланникъ Владимира Великого*. Обѣ тіи ревизіи предпринявъ зъ порученя ц. к. старосты урядникъ, а не инспекторъ шкôлъ Михаловскій, котрый съ тыми фактами не бувъ въ ніякôй стычности“.

Мы мусимо замѣтити, що въ дописи зъ Кутковець совсѣмъ не було сказано, будьтобы инспекторъ окружный робивъ ревизіи у селянъ. Если Gaz. lwowska хоче що небудь писати о „Дѣлѣ“, зволитъ перечитати попереду нашу часопись, а не пôдсувати намъ того, що Gaz. Narod. блудно подала. Впрочѣмъ радуємося, що справа нами порушена выкликала поясненя зъ стороны интересованои. Замѣтимо еще, що такожь N. fr. Presse подала дня 8 (20) с. м. оригинальну кореспонденцію зъ Тернопôльщины, въ котрôй такожь подано, будьтобы инспекторъ робивъ ревизію въ Куткôвцяхъ. Справа теперь въ тôмъ взглядѣ пояснена, однакожь мы сподѣвалися ôтъ урядовои Gazety lwow. еще другихъ важнѣйшихъ поясненъ, такъ якъ остаточно дѣло не въ тôмъ, кто предпринимавъ ревизіи, але въ тôмъ, чи ревизіи ôтбулися законно и для чого при тыхъ ревизіяхъ забрано книжки „Просвѣты“ и тов. „им. Качковского“, котрѣ предсѣ не суть заборонени, а противно, якъ многѣ зъ выдань „Просвѣты“, навѣть до ужитку для молодѣжи школьнои урядово поручени? Хотѣлибы мы такожь знати, для чого, если „пôдозрѣнье було узасаднене“, ревизіи не предпринявъ покликаный до того судія, але политичный урядникъ, котрый тôлько выняткова, въ случаяхъ закономъ точно означеныхъ, може мати право робити ревизіи? Дальше пригадаємо, що не тôлько въ Тернопôльскôмъ окрузѣ, але и въ Вербôвци, (коло Будзанова) еще далеко передъ напечатаньемъ „Посланника“ робивъ вôйтъ Сень разомъ съ жандармомъ ревизію у селянина, у котрого забравъ правно дозволенѣ числа „Батькôвщины“. Поминувши самъ нелегальный способъ переведеня такои ревизіи, мусимо замѣтити, що въ той способъ вповюєся въ темный народъ пересвѣдченье, будьтобы кожда книжка руска була чимсь беззаконнымъ и заказанымъ, черезъ що ôтстрашуєсь народъ ôтъ просвѣты въ рôднôмъ языцѣ.

Тожь булобы дуже пожаданымъ, щобы урядова Gazeta lwowska близше пояснила цѣлу ту справу.

При тôй случайности остерѣгаємо всѣхъ и звертаємо увагу на тое, що „Посланникъ Володимира Великого“ есть книжочка заборонена, котрои навѣть несвѣдоме посѣданье, якъ показуютъ факта, може принести злѣ наслѣдства, а бодай непріятности, що про тое кождый повиненъ остерѣгатися передъ сею брошуркою.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Объявы льояльности австрійскихъ народôвъ a Italia irredenta.*) Середъ однодушныхъ, щирыхъ а такъ величавыхъ объявôвъ привязанности всѣхъ австрійскихъ народôвъ до свого Цѣсаря въ день его 50-ыхъ уродинъ озвався лише одинъ немилый тонъ въ Трієстѣ, котрый зновъ пригадавъ на пôдземну дѣятельнôсть Itali-и irredentae. Пôдчасъ урочистого обѣду въ день Цѣсарскихъ уродинъ даного въ Трієстѣ знайдено въ столовôмъ накрытю двѣ картки, на однôй зъ нихъ була нарисована шибеница съ написами и стихами. Пôдписано було: Il circolo Triestino Garibaldi. Картки були литографованѣ. Не ма ніякого сомнѣнія, що тіи картки походили ôтъ членôвъ Italii irredentae, котра, якъ видно, не перестає закидати свои сѣти на Трієстъ. Заразъ заряджено численнѣ арештованя, а въ однôй зъ значнѣйшихъ кавярнь мали знайти компромитуючѣ паперы. — Илюминація въ Трієстѣ въ день цѣсарскихъ уродинъ выпала дуже нужденно, а коли вечеромъ переходила войскова музика по мѣстѣ, пукли петарды въ двохъ мѣстцяхъ коло полиціи на улици Via Nuova и на Barriere Vecchia. Кто пôдкинувъ петарды, не дослѣджено. Въ кождôмъ случаю показуютъ тіи факта, що ирридентисты италійскѣ що разъ бôльше ширятъ свою аспираторску пропаганду въ Трієстѣ и що Австрія муситъ звернути на се бачнѣйшу увагу, якъ доси.

(*Гр. Таффе а ческій универзитетъ.*) Передъ кôлькома днями заименовано для праского универзитету двохъ надзвычайныхъ професорôвъ съ выкладовымъ языкомъ ческимъ — звычайными професорами при тôмже универзитетѣ. Се часткове увзглядненье ческого елементу дуже вразило Нѣмцѣвъ. Они боятся, що коли въ той способъ пôде дальше, ческѣ професоры будутъ мати бôльшôсть въ сенатѣ универзитету, а тогды универзитетъ въ Празѣ станеся цѣлкомъ а не на половину ческимъ, якъ доси жадали Чехи.

(*Вѣсти зъ Босніи и Герцеговины.*) Зъ окупованыхъ краѣвъ доходятъ вѣсти, що дотеперѣшна администрація сихъ краѣвъ не могла зъѣднати собѣ симпатіи у тамошнои людности а то задля того, що за мало увзглядняе славяньскій елементъ. Але и магометаньска людностъ невдоволена и выслала депутацію до Цѣсаря о справедливôсть и ласкаве знесенье дотеперѣшнои системы находячоися въ рукахъ дуже переважно нѣмецкихъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга наспѣла урядова вѣдомôсть: Указъ царскій зноситъ найвысшу розпорядительну комисію и III-е отдѣленье и тайнои царскои канцеляріи и установляе нове министерство почтъ и телеграфôвъ. Гр. Лорисъ Меликовъ именованый министромъ справъ внутрѣшныхъ а ген. Черевинъ, дотеперѣшный управитель III-го ôтдѣлу тайнои царскои канцеляріи пôдсекретаремъ стану при тôмже министерствѣ. Дотеперѣшный министеръ справъ внутрѣшныхъ, Маковъ, именованый министромъ почтъ и телеграфôвъ и шефомъ департамента чужихъ вѣроисповѣдань; тайный совѣтникъ Кохановъ именованый адъюнктомъ министра справъ внутрѣшныхъ а Мартиновъ усуненый зъ тои посады. Зъ такои змѣны внутреннои администраціи въ царствѣ россійскôмъ зрадувалися не тôлько Россіяне, котрѣ чувствували на собѣ тяжкій гнетъ самоволѣ царскои тайнои полиціи, але и всѣ цивилизованѣ народы, бажаючѣ свобôднѣйшого житя пôдданымъ самодержавного царя. „III-ое отдѣленье тайнои царскои канцеляріи“ — було институціею ніякъ не годячоюся съ поступомъ цивилизаціи въ Европѣ, съ понятями державы въ XIX столѣтю — III-ый ôтдѣлъ бувъ уникатомъ въ Европѣ, бо тайна полиція руководила внутренною политикою царства россійского а начальникъ III ôтдѣлу тайнои канцеляріи мавъ щоденный доступъ до царя и зъ свого становища мавъ першеньство передъ всѣми прочими органами правительственными. Нашѣ читателѣ будутъ навѣрно цѣкавѣ знати историчный розвôй тои тайнои царскои канцеляріи, отже мы коротеcько его подамо. Институція тая для такихъ цѣлій, для якихъ она въ послѣднôмъ часѣ существовала, зôстала введена доперва за Петра Великого, коли ôнѣ при переводженю реформъ стрѣтивъ опôръ въ консервативныхъ масахъ народа. Въ XVIII. вѣцѣ роля тайнои канцеляріи все крѣпла и росла. Петро III., хотячи позыскати собѣ популярнôсть, знѣсъ бувъ тайну канцелярію, але незабавомъ она на ново повстала называючись при Катеринѣ II. и Павлѣ „тайною експедиціею“, при Александрѣ I. „министерствомъ полиціи“ а при Николаю „III-имъ отдѣленіемъ собственной его В. канцеляріи“. Якъ за Петра Вел. тайна канцелярія здѣлалася ненавистною народови такъ и до найновѣйшихъ часôвъ тая ненависть „политичнои полиціи“ все вызначалася у народôвъ россійскихъ зъ щоразъ крѣпшою силою. Згадати тôлько на атентаты зъ послѣдныхъ лѣтъ, вымѣренѣ головно противъ начальникôвъ III-го отдѣленя. За панованя царя Александра II. именно по р. 1866 т. е. по выстрѣлѣ Каракозова на царя, III-е отдѣленье подъ начальствомъ гр. П. А. Шувалова сталося центромъ всеи внутреннои политики Россіи. На ласку и неласку III-го ôтдѣленя були зданѣ не тôлько анархистичнѣ, революційнѣ елементы, але всякій проявъ опозиціи правительству, проста критика административныхъ чинностій. Такій станъ мусѣвъ тôлько множити „преступниковъ государственныхъ“ и дѣйстно намноживъ ихъ таку силу, що она въ послѣдныхъ рокахъ кулею и динамитомъ встрясла сорохнавѣлыми основами строю державного Россіи. Гôркѣ плоды для царя и его заушникôвъ принесли обмеженя суду, земства, печати, науки, заборона рôдного языка кôльканацять-милioновому народови... Лорисъ Меликови, котрый принявъ въ свôй зарядъ й III. ôтдѣленье, удалося намовити царя знести тую институцію. Царь послухавъ Лорисъ Меликова и освободивъ народъ россійскій ôтъ ненавистного III. ôтдѣленя своеи тайнои канцеляріи.

Двомъ преступникамъ политичнымъ засужденымъ черезъ военный судъ въ Кіевѣ на шибеницю змѣнивъ царь кару на довѣчнѣ роботы въ каторзѣ.

Зъ причины заименованя гр. Лорисъ Меликова министромъ справъ внутрѣшныхъ прибрали велику правдоподôбнôсть вѣсти о близькôмъ знесеню стану облоги военныхъ судôвъ, о змѣнахъ въ атрибуціи генералъ-губернаторôвъ и о иншихъ реформахъ въ администраціи.

Якъ звѣстно, на пôставѣ указу царского зъ дня 5. цвѣтня зажадавъ Л. Меликовъ ôтъ всѣхъ губернаторôвъ справозданя о особахъ остаючихъ пôдъ надзоромъ полиціи. Якъ телеграмъ зъ Петербурга пôдъ дн. 22. с. м. доноситъ, справозданя тіи вже надôйшли и будутъ небавомъ залагодженѣ.

Англія. Зъ Ирляндіи надходятъ все непокоячѣ вѣдомости. Дня 15. с. м. на митингу въ Кильдаръ депутованый Диллонъ зъ сторонництва „умѣркованыхъ“ радивъ чиншôвникамъ ирляндскимъ зробити stricke (змову) на велику скалю и совсѣмъ перестати платити чиншъ. Гарнизонъ ирляндскій числитъ теперь 33.000 людій, а тое на случай выбуху повстаня за слаба сила. Въ палатѣ высшôй заявило правительство, що агитацію въ Ирляндіи уважає грозячою спокоеви, але не намѣряе заводити тамже средствъ выняткovыхъ. Теперь обовязуючѣ законы будутъ тамъ достаточнѣ а правительство батькôвску пуститъ скоро въ жидôвскѣ руки а може не одинъ зъ нихъ пôйде на старôсть съ костуромъ по селяньскихъ хатахъ, коли не стане силъ, жидамъ воду носити; 3) що съ тымъ загирится у него и вѣра, єдина керма, що бы его еще ôтъ погибели здержати могла и любовь до свого обряда. Тожь лячно намъ робится, коли споглянемъ на той матеріялъ до руского пролетаріяту мѣщаньского и думаємъ, що святымъ обовязкомъ кождого мыслячого патріота есть спиняти всѣми силами поступъ такои лже-цивилизаціи.

гїи хоча то въ сѫкманахъ, але цсныхъ еще зъ гѫзѣками въ мѣсто срѣбрныхъ циновыми звыкли ходити, на Головѣ або Кѫчмиску шкое, або Гарловѫю, або Баранюю Шапкѫ цале простацкѫю, а на ногахъ або дегтанїи Чоботи, або шпетнїи ходаки носачи и въ такомъ wдѣкню не тылкw въ Домѫ приватне, але и межи Людми Пѫбличне не встыдаютъ сѧ ходити“. „Жадаємо теди и Пастирскw Росказѣмо“, додає въ кôнци архіерей, „абы жаденъ зъ дѫховенъства Нашего не важилъ сѧ нѣгде на Пѫбликѫ къ єдной тылкw Сѫкманѣ якъ снопъ подпасавшисѧ зъ домѫ выходити.... Сѫкмана маетъ быти Чорнаѧ або принаймнѣй Лазуроваѧ, або тежъ ѕ оубожшого изъ Габи зробленаѧ, а пїекне чорнw оуфарбованаѧ, гѫзѣковъ срѣбрнихъ анѣ Цѣновыхъ, анѣ Шнѫрковъ фарбы карщовои, червоной и цсной жаднои не маючаѧ, тылко подлугъ чорного Колорѫ и потребы потрѣба прибирати чорнїе. Шапка если неможетъ быти оукого Соболемъ, Огонками, Бобромъ, то принаймнѣй кѫною пїекне шероко wбложеннаѧ...“ Чимъ же рôжнився рускій священикъ 17 вѣка, що ходивъ въ довгôй сукманѣ якъ снопъ подпасавшисѧ, що на ноги надѣвавъ wбѫвѧ дегтаное а на голову натягавъ Кѫчмиску шкое або Баранюю Шапкѫ цале простацкѫю ôтъ нынѣшныхъ старыхъ и поважныхъ мѣщанъ, що еще не повымерали и що ихъ еще всюды подыбуємъ? Якъ тамтѣ, такъ и тѣ переховуютъ до нынѣ стародавнѣ правила житя чесного: крыютъ въ сердцю любовь до свого рôдного, до языка батькôвского, до вѣры прадѣдôвъ и до святои землицѣ рускои; въ ихъ домахъ переховуются разомъ съ молитвами и старѣ пѣснѣ, давнѣ переданя про бувальщину, давну славу.... Побôчь тыхъ примѣрникôвъ старого мѣщаньства зъ оусами навѣслыми выкололася пôдъ нашими очима нова цивилизована генерація мѣщаньска въ штифлетахъ и блюзкахъ, генерація паничѣвъ, неписьменныхъ вправдѣ, але такихъ, що вже запôзналися добре съ шинкомъ, картами и круглями, що поглядаютъ зъ горда на плугъ и варстатъ, и на своихъ батькôвъ-простакôвъ, що такъ тяжко горюютъ коло рôлѣ и ремесла. Переѣжджаючи сего лѣта въ будень черезъ мѣсточко Б., мусѣли мы для попасу задержатися въ однôй „вистеріи“, где була и кругольня. Паничѣ грали само тогды въ круглѣ а малѣ хлопята придивлялися грѣ съ великою охотою, пôдносячи ôтъ разу до разу крикъ: „Ceś pójdzie dobrze“ або „ceś zaleci w dziuru“ або таке инше. Позаякъ то була шкôльна година, запытали мы одного школяря въ мѣщаньскôмъ строю, але безъ жупана на хребтѣ, — чому ôнъ не пôйшовъ до школы? „Proszę Pana“, перебивъ за него одинъ паничъ, „wun chodzi w żupanie, ta tak go bardzo wczoraj obchlapał, co go musiał dzisiaj wyżmykać a tera go suszy“. Такъ говоритъ лишь той, що прійшовъ вже до повнои самовѣжи, що блюза то не жупанъ.

Тая борôа межи станомъ давного простацтва а модною цивилизаціею завелася у всѣхъ майже нашихъ мѣсточкахъ. Мы приглядалися ѣй на цѣлôмъ шарѣ ôтъ Ярославя и Хирова ажь до Снятына и Залѣщикъ, та спостерегли всюды однаковый результатъ, т. е. рѣшучу побѣду цивилизаціи; рôжница лишь тота, що въ меншихъ мѣсточкахъ старосвѣтчина тугѣйше держится, черезъ що поступъ спиняєся, такъ що тамъ доперва прійшло до камизолѣ, коли мѣжь тымъ въ бôльшихъ уже паничами роится.

Щожь патріоты рускѣ на тое?

Мы зъ нашои стороны тѣшилибыся такимъ паничемъ, кобы не тое, що: 1) такій паничь не має ніякого образованя, ни засадъ, ни свѣдомости того, що годится а що не годится, що ôнъ працювати и не умѣе и не хоче, а тымъ самымъ пустится на людску кривду и на дорогу ховзку; 2) що тратитъ свѣдомôсть своеи народности, позаякъ руске а простацке у него тото само, ôтцурается ôнъ ôтъ свого народу, зненавидитъ селянина и мѣщанина, землю батькôвску пуститъ скоро въ жидôвскѣ руки а може не одинъ зъ нихъ пôйде на старôсть съ костуромъ по селяньскихъ хатахъ, коли не стане силъ, жидамъ воду носити; 3) що съ тымъ загирится у него и вѣра, єдина керма, що бы его еще ôтъ погибели здержати могла и любовь до свого обряда. Тожь лячно намъ робится, коли споглянемъ на той матеріялъ до руского пролетаріяту мѣщаньского и думаємъ, що святымъ обовязкомъ кождого мыслячого патріота есть спиняти всѣми силами поступъ такои лже-цивилизаціи.

— **Нещасливѣ случаѣ на англійскихъ желѣзницяхъ.** Зъ официяльныхъ выказôвъ довѣдуємося, що зъ причины нещастныхъ случаѣвъ на англійскихъ желѣзницяхъ въ протягу 1879 р. погибло 1032 людій, а раненыхъ було 3513 людій. Въ числѣ убитыхъ находится 160 пасажирôвъ (вчисляючи вже въ тое погибшихъ при переломаню мосту на Теѣ) и 452 особъ зô службы желѣзничон. Решта 420 людій утратили житье зъ власнои вины або черезъ самоубійство. Понеже число пасажирôвъ выносило въ минувшôмъ роцѣ около 562,732.890, то припадає одинъ убитый на 3,517.000, а одинъ раненый на 430.000 душъ.

тельство постановило всѣми средствами боронити жите власности, справедливости и права.

Войско англійске въ Кандагарѣ обляженôмъ и острѣлюванôмъ теперь черезъ Еюба хана не понесло доси значнѣйшихъ стратъ. Гарнизонъ заосмотреный въ живнôсть и воду на довшій часъ, якъ одинъ мѣсяць. Залога числитъ 1243 жовнярôвъ европейскихъ, 3386 индійскихъ и 382 хорыхъ. Приступомъ брати Кандагарь доси Еюбъ ханъ еще не пробовавъ.

Туреччина. Вчера минувъ 3-тыдневый р е ч и н е ц ь вызначеный Портѣ черезъ держави для залагодженя справы Чорногорс. Порта въ ôтповѣди на ноту державъ зажадала продовженя того речинця о 24 дни т. є. до 17 вересня а то въ тôй цѣли, щобы ôтступленье Дульциня могло бути переведене безъ насильныхъ потрясень и трудностій. Ôтповѣдь Порты кôнчится заявленьемъ, що коли єи предложенье буде ôткинене и державы допоможутъ Чорногорѣ заняти насильемъ Дульциньо, — то она не возьме участи въ ніякôй такôй чинности, на котрубы и она не згодилась и не призволила. Чи державы згодятся на продовженье речинця, чи допоможутъ Чорногорѣ заняти признану єи область, — доси еще не звѣстно.

Италія. Папа на консисторѣ дня 20 с. м. мавъ а л л ь о к у ц і ю, въ котрôй говоривъ тôлько о Бельгіи, жалѣвъ надъ ôткликаньемъ бельгійского посольства добачуючи въ тôмъ дуже тяжку образу. Вôйна противъ церквѣ пôднята сильно въ Бельгіи а министерство бельгійске переняте духомъ антикатолицкимъ. Церковь не могла згодитися на бельгійскій законъ школьный. Папа похваляє поступованье епископôвъ бельгійскихъ, згадуе при тôмъ о оказанôй повздержности и о радѣ, удѣленôй бельгійскимъ епископамъ, щобы були повздержными. Папа все ôткидавъ жаданье белгійского правительства, щобы ôнъ давъ епископамъ нагану. Дальше згадуе папа о фалшивыхъ обвиненяхъ пôднесеныхъ черезъ бельгійске министерство противъ апостольскôй столици. Церковь маѣ право установляти своихъ репрезентантôвъ въ краяхъ католицкихъ. Папа готовъ знести личну образу, але николи не знесе образы столицѣ апостольскои, хотяйбы и житьемъ оплатити прійшло. Папа пôдноситъ тую жалобу, щобы почули єи народы и монархи. О иншихъ причинахъ горя и тревоги для церкви папа згадае при другôмъ случаю, бо не тôлько въ Англіи зроблено кривду церквѣ. Очевидно, папа мавъ на думцѣ Францію.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** выдавъ до гр. Таффого письмо, въ котрôмъ дякуе народамъ Австріи за заявленй єму чувства вѣрности и преданности при случаю торжества 50-тыхъ Єго уродинъ, котрй припадали 6 (18) серпня. Згадане письмо цѣсарске було черезъ Намѣстника оповѣщене во Львовѣ плякатами въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ.

— **Начальники стацій на желѣзницяхъ** І. угорско-галицкôй, Днѣстряньскôй, Тарнôвско-Лелюхôвскôй и Львôвско-Черновецкôй зôстали уповажненй выдавати зъ причины пріѣзду Цѣсаря билеты І. и ІІ. кл. легитимованымъ корпораціямъ за $^1/_3$ цѣны важнй до 20. вересня. Репрезентаціи же повѣтовй одержатъ до диспозиціи за дармо 3 билеты ІІІ. кл. тамъ и назадъ, важнй до 20. вересня. Репрезентаціи повѣтовй и корпорацій маютъ у дотычныхъ начальникôвъ стацій выказатися посвѣдченьемъ презеса рады повѣтовои, чи бурмистра. То само дотычитъ такожь осôбъ запрошеныхъ черезъ Выдѣлъ краєвый.

— **Въ Крисовичахъ** буде ôтъ д. 1. вересня с. р. на часъ побуту Цѣсаря отвореный ц. к. урядъ почтовый, котрый буде комуникувати съ кождымъ черезъ Мостиска переходячимъ потягомъ поспѣшнымъ, особовымъ и мѣшанымъ.

— **Вписы учениць** въ мѣскôй ш к о л ѣ в ы д ѣ л о в ô й будутъ ôтбуватися въ дни 28, 29, 30 и 31. с. м. въ ратуши на 2. поверсѣ.

— Министеръ просвѣты зôзволивъ **на отворенье семои клясы въ гимназіи золочѣвскôй.**

— **Въ Тысьменици** вышли выборы до рады громадскои не найлучше. На 36 радныхъ выбрано 12 жидôвъ, 6 Полякôвъ а 18 Русинôвъ. Кандидатôвъ попираныхъ рускимъ мѣщаньствомъ выйшло тôлько 13, а прочихъ 23 поставили жиды. Русины намѣряютъ внести рекурсъ противъ выбору ІІІ. кола а то для того, що неправно уневажнено 10 голосôвъ христіяньскихъ и ктось незвѣстный ушкодивъ замокъ ôтъ урны выборчои.

— **До п. п. гр. к. питомцѣвъ спѣваковъ:** Понеже всесвѣтлѣйшій Ректоратъ гр. к. генер. Семинаріи во Львовѣ завзываe насъ, щобысьмо прибули до Львова на торжество принятя Єго Величества Найяснѣйшого нашого Цѣсаря, улекшаючи намъ побытъ во Львовѣ въ той спосôбъ, що будемо мали ôтъ 8. до 16. вересня помѣщенье и пропитанье въ нашôмъ заведеню (гл. Рускій Сіонъ ч. 15. Новинки) про тое не сомнѣваюся, що п.п. питомцѣ спѣваки не тôлько зъ повысшои причины, але такожь и зъ почутя патріôтичного, щобы принятье наше якъ найсвѣтлѣйше выпало и для звеличеня нашого св. обряда всѣ явитися схотятъ. Додаю, що при тôй спосôбности буде можна зробити кôлька пробъ зъ кусникôвъ свѣтскихъ въ цѣли запропонованôй намъ ôтъ нашого диригенса М. Конка, и разомъ зô Львова удатись въ умовлене еще передъ вакаціями мѣсце. Пожаданымъ булобы такожь, щобы нашъ диригенсъ завѣдомивъ насъ черезъ нашй часописи о єго мнѣнію и о часѣ нашого зъѣзду до Львова. — И. С. питомець-спѣвакъ.

— **Зъ Сераєва** (въ Босніи) пишутъ намъ межь иншимъ: „Спасибôгъ Вамъ, пане редакторе, за „Дѣло“, котре намъ высылаєте. Мы дôстаємо єго правильно що понедѣлку и четверга и любуємось кождою, хотьбы и найсумнѣйшою звѣсткою зъ нашого рôдного краю, за котрымъ такъ дуже бануємо. Тутъ бесѣдуютъ ôбо по хорвацки або по нѣмецки; хоть не совсѣмъ легко, але можемо Хорвата, бесѣдуючого своимъ языкомъ — тымъ майже самымъ, що и сербскій — порозумѣти. Сераєво лежитъ межи горами въ глубокôй провалѣ, якими наша Красова сторона мовбы пошаткована. Домы, — тутъ зовутъ ихъ кучами — дуже воздушнй; стѣны въ нихъ збудованй зъ легкого матеріялу и не стосованй добре, такъ що вѣтеръ одною стѣною заганяeся а другою выходитъ. Грубъ до опалюваня майже нигде, а въ кухняхъ простй пришѣчки. Житье дороге. Гдеякй артикулы дешевй и коштуютъ тôлько, що у насъ, але иншй за тое осягаютъ нечувану цѣну. Мясо коштуе 1 клгр. 40 кр., мука за $^1/_2$ клгр. 14, 16, 20 и 22 кр., крупъ ніякихъ не дôстане, кромѣ перловыхъ, за тое рыжь дешевый. Ярина и овочѣ, (тутъ все скорше дозрѣвае, якъ у насъ) дуже дорогй: за 1 клгр. фасолѣ зеленои въ стручкахъ платится 12 кр., картофель 24 кр., такъ що одна картофля и то не конче велика, коштуе 2 кр., капусты зеленои 24 кр., буракôвъ 16 кр., петрушки 18 кр., цибулѣ 8 кр., хреню 42 кр., яблукъ, грушокъ чи сливокъ 18 кр. а калярепы 20 кр. Тутъ все продаeса на вагу, навѣть молоко. Око молока коштуе 30 кр. а. в...“

— **Ôтъ выдѣлу Братства и Бурсы св. о. Николая въ Золочевѣ.** Загальнй зборы нашого Братства и Бурсы ôтбулися дня 1. (13.) с. м. и заявили найвысшу животнôсть предирійнятя. Около 100 участникôвъ зъѣзду зôстало повитаныхъ черезъ предсѣдателя Впр. о. Чемериньского и розпочали обряды ôтспѣваньемъ: Царю небесный. По величавôмъ тôмъ и ôтъ серця походячôмъ хорѣ Впр. о. Чемериньскій, користаючи зъ §. статутôвъ запропоновавъ выбрати почестного ad hoc продсѣдателя. Представленый яко найстаршій вѣкомъ Впр. о. Левицкій зъ Ольшаницѣ ôтказався, почѣмъ черезъ аклямацію выбрано Впр. о. Грабиньского зъ Куткора. По поясненю черезъ предсѣдателя о важности и цѣли заведеня Бурсы ôтбулася жива дискусія надъ §§. статутôвъ и приступлено до выбраня выдѣлу а зъ розличныхъ сторонъ приступило 62 членôвъ. Зъ послѣдныхъ однакожь не всѣ уплатили свою вкладку обѣцявши будьто доповнити туюже, будьто надослати. Тяжка пора жнивъ усправедливляє вправдѣ неявленьеся навѣть найзаслуженнѣйшихъ благодѣтелѣвъ, не хочемо однакожь припускати, щобы такъ животна справа не порушила всѣхъ загаломъ. Зôбраного въ готôвцѣ маємо лише 160 зр. Вседостойніи члены! Не дайте упадати заведеню такъ многоспазаємому, не дайте соромитися людямъ запомагаючимъ бурсу! Маємо надѣю, що въ коротцѣ поспѣшите съ вкладками, якъ кто можe, сплачуючи цѣлу а бодай часть залеглости. Кôлько кто можe, най збираe такъ въ грошахъ якъ и въ натураліяхъ. Жнива дякувати Богу выйшли хорошо а памятаючимъ на бѣдныхъ школярѣвъ, зъ котрыхъ колись пôдпора бѣдного нашого народу выйти маe — Богъ сторицею ôтдасть. Соединеными силами доказати можемо много, не збѣднѣвши! Малижбы члены и заложителѣ Бурсы на тое дозволити, щобы питомцѣ нашй голодували, щобы пропала наша институція заложена для спôльного добра? Боже борони! — Семохъ ученикôвъ, котрй зголосилися за поменшою оплатою и кôлькохъ ученикôвъ безплатно удержати о нашихъ силахъ загадалисьмо вже ôтъ початку слѣдуючого року школьного и позволяемо питомцямъ зголошуватися до дня 15 (27) с. м.

„Кто за нами, Бôгъ за нимъ,
Наше дѣло єсть святымъ.“—

На І ôмъ своимъ засѣданю выдѣлъ Братства и Бурсы св. О. Николая уконституовався якъ слѣдуе: Предсѣдатель: Пр. О. Александеръ Чемериньскій парохъ Золочева. Мѣсто предсѣдатель: П. Иванъ Саноцкій учитель гимназ. Секретарь: П. Плятонъ Сѣнкевичь проф. гимн. Касіеръ бурсы: О. Иванъ Гургаль сотрудникъ мѣсцевый. Касіеръ церковный: П. Григорій Борсукевичь мѣщанинъ Золочева. Господарь церковный: П. Иванъ Дорощакъ господарь зъ Воронякъ. Префектъ І. П. Николай Матіяшь учитель гимн. Префектъ ІІ: П. Михаилъ Вагилевичь учитель гимназ.

Заступники.

1) Бл. П. Іосифъ Громницкій субститутъ нотаря въ Золочевѣ. 2) Пр. О. Іосифъ Мѣльницкій приходникъ зъ Ясеновець 3) П. Никита Пѣтушевскій мѣщанинъ Золочева. —

А. Чемериньскій предсѣдатель — *П. Сѣнкевичь* секретарь.

— **Змѣны въ приналежности громадъ.** Борки великй, Дичкôвъ, Пôдемыкôвцѣ, Красôвка и Ходачкôвъ съ Константинôвкою вылученй зъ округа повѣтового суду въ Скалатѣ а прилученй до мѣско-делегованого суду въ Тернополи; Турôвка, Познанка Гнила, Сороцко съ Іосифôвкою и Мытница вылученй зъ округа пов. суду въ Грималовѣ а Пôдволочиска, Старомѣщина, Заднишôвка, Мыслова, Дорофіѣвка и Супранôвка, зъ округа пов. суду въ Новôмъ селѣ и прилученй всѣ до округа повѣтового суду въ Скалатѣ. Розпорядженье тое входитъ въ житье съ днемъ 1 л. грудня с. р.

— **Полиція россійска** мала переняти недавно пакунки съ динамитомъ на однôмъ зъ чужосторонныхъ кораблѣвъ въ Кронштатѣ. Зъ тои причины заострено теперь надзôръ надъ портами въ Кронштатѣ и Ревли.

— **Страшна буря**, котра 4. (лат.) с. м. шалѣла въ рôжныхъ сторонахъ нашого краю, знищила майже совсѣмъ знану фабрику начинь фаянсовыхъ въ Глиньску коло Жовкви. До того причинилась головно вода, що съ шумомъ и гукомъ котилась зъ поблизькихъ гôръ, несучи съ собою величезнй каменѣ, котрй сильными ударами розбивали стѣны фабрики и нищили внутренне єи устроенье. Шкода выноситъ тысячѣ.

— **Россійска газета „Недѣля“ оповѣдає цѣкавый фактъ**, якій лучився въ мѣстѣ Томбовѣ. На одного генерала напавъ на улици сердитый индикъ. Хотяй генералъ боронився всѣми способами, не мôгъ ôтогнати напастника; индикъ скакавъ на него щоразъ высше, колючи єго безпощадно. Надбѣгъ врештѣ якійсь діяконъ и выбавивъ нещастливого генерала ôтъ страшного индика тымъ способомъ, що зловивъ индика ôтважно за шію. Надôйшла полиція, списала протоколъ — и цѣла пригода прійшла передъ судъ. Тамъ показалось, що властителемъ индика бувъ такожь генералъ, але не войсковый, но „штатскій“. Положенье мирового судіи було дуже клопотливе; зъ одной стороны судить такй высокопоставленй особы по такôй дивнôй причинѣ — рѣчь небувала и ризиковна, а зъ другои стороны — не находится ничого въ законахъ о сердитыхъ индикахъ. О недоглядаю худобы суть певнй установы, але о индику хиба тôлько, що о домашныхъ птицяхъ въ загалѣ говорится, коли роблятъ шкоду въ гумнѣ, на поли або где-инде. Але предсѣ коленье дзюбомъ особы то не пожива, а генералъ — не поле ани лугъ. Наконець вымотався судія зъ того безвыхôдного положеня: ôнъ вынайшовъ въ законахъ якусь установу и наложивъ на властителя индика кару 10 конѣёкъ.

— **Не клени**! Управительство въ Сераєвѣ выдало розпорядженье, котре маe запобѣгчи дуже закорененому а згôршаючому проклинаню межи тамошнымъ народомъ. Розпорядженье гласитъ: Кто публично або въ присутности кôлькохъ людій лихословитъ вѣру або религійнй звычаѣ другихъ, буде потягненый ôтъ политичнои власти першои инстанціи до отвѣчальности и кары, хотяй за тое не пôдпадавбы пôсля загального права карного судовôй карѣ. Въ тôй цѣли установляются грошевй кары ôтъ 1 до 25 зр. або вязниця ôтъ шести годинъ до пяти днѣвъ, а въ разѣ повторного засудженя на вязницю, заостряeся таяжь еще постомъ. Тѣ самй кары установляются такожь на дѣтій, если тй числятъ вже 10 лѣтъ вѣку и коли по домашнôй карѣ не можна надѣятися доброго наслѣдку. Ôткликанье противъ такои кары не истнуе.

— **Межинародна выстава въ Римѣ** маe бути устроена въ рр. 1885-86. Вже теперь ведеся енергична агитація, щобы тая выстава свѣтло удалася.

— **Судъ воєнный въ Генуи** засудивъ сими днями жовнѣра за ударъ въ лице майора, коменданта фортецы, на 57-лѣтну вязницю. Змягчено опôсля засудъ на 20-лѣтну вязницю.

— **Вегетаріянизмъ.** До Парижа прибула недавно одна учена женщина, именемъ Мистриссъ Кингсфордъ, котра звернула на себе увагу жителѣвъ великого мѣста. Женщина тая вже черезъ 8 лѣтъ здержуеся ôтъ ѣды мяса, твердячи, що чоловѣкъ не єсть ничимъ иншимъ, якъ тôлько рослиножирнымъ сотворѣньемъ, длятого совсѣмъ не повиненъ ѣсти мяса. Она одержала въ Парижи степень доктора медицины и голоситъ тую теорію въ академіи наукъ и въ медичныхъ курсахъ végétarisme. Сама называe себе végétarienne.

— **Вельонъ слюбный королевни Стефаніи**, надъ котрымъ працювало 100 робôтниць черезъ 4 мѣсяцѣ, вже скôнченый. Вельонъ представляe вартôсть 25.000 зр., цѣлый зъ коронокъ бруксельскихъ, а такій великій, що королева може нимъ цѣлкомъ окрытись. На серединѣ вельона гербъ австрійскій, въ долинѣ посередъ рожь и цвѣтôвъ по правôмъ боцѣ умѣщенй гербы семи провинцій бельгійскихъ а по лѣвôй семи найзнаменитшихъ мѣстъ австрійскихъ.

Просимо о якъ найскорше выpôвнанье всѣхъ залеглостій въ передплатѣ. Тымъ, що не заплатятъ своихъ залеглостій, не будемо дальше высылати нашои часописи.

Курсъ збôжя зъ дня 23. серпня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница	9	—	9	80
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	50	9	25
Ячмѣнь	5	25	6	50
„ паст.	—	—	—	—
Овесъ	6	—	6	50
Горохъ до варки	7	—	9	50
„ паст.	5	25	6	25
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	6	—	7	25
„ нова	5	75	6	25
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	10	20	11	—
Лнянка	8	50	9	50
Насѣнье лняне	11	—	11	50
Конюшина	28	—	44	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	40	—	42	—

Курсъ львôвскій зъ дня 23. *л.* серпня 1880.

	платятъ (безъ текучого куп.)	жадаютъ (безъ текучого куп.)
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	273 50	276 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 75	168 75
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 15	98 15
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 43	5 54
„ цѣсарскій	5 49	5 59
Наполеондоръ	9 31	9 41
Пôвимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 $21^3/_4$	1 $23^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57 45	58 15
Серебро	99 50	100 50

Оповѣстка.

Въ имени головного заряду галицкого товариства музичного маю честь запросити тыхъ Всч. пп. питомцѣвъ-спѣваковъ, котрй бажалибы взяти удѣлъ въ ôтспѣваню кантатъ въ честь Цѣсаря, щобы безъ п р о в о л о к и зголосилися листовно до п. М а к а р е в и ч а секретаря товариства приватныхъ офиціялистôвъ, Львôвъ, улиця Коперника ч. 8. Въ письмѣ належитъ подати докладный адресъ, на якій маютъ бути высланй ноты, якъ и такожь голосъ спѣваючого. Карты поѣздки желѣзницею, о скôлько выстане, вышлются. Головна проба ôтбудеся 10-го буд. м., на котру доконечно треба явитись.

Нат. Вахнянинъ.

Оповѣстка.

Маю честь запросити всѣхъ членôвъ р у с к о и Б у р с ы в ъ Т е р н о п о л и на загальнй зборы, котрй ôтбудутся въ Бурсѣ дня 19 (31) серпня 1880 о 2 годинѣ по полудни, а колибы приписане число членôвъ не явилося, то на всякій случай о 3 годинѣ по полудни того же дня.

Въ Тернополи дня 8 серпня 1880.

Левъ Шеховичь.

Для родичѣвъ!

При улици Ôрменьскôй, число 29. ІІІ. поверхъ, иринимаeся **на мешканье пôдъ дозоромъ родительскимъ за дуже мѣрною вынагородою 2 або 3 ученикôвъ**, пôсля жаданя съ виктомъ або безъ викту съ услугою и праньемъ. — Близша вѣдомôсть пôдъ буквою Д., улиця Ôрменьска ч. 29. ІІІ. поверхъ.

Ц. к. прив.

АЦІЄНДА АССИКУРАТРИЦЄ

ВЪ ТРІЄСТЄ.

56-е заключенье рахункôвъ за рôкъ 1879.

Доходы.

			зр. а. в.	
Резерва премій по потрученю всѣхъ росходôвъ зъ 55-го закрытя рахункôвъ перенесена:				
за зр. 518,646.485 огневыхъ обезпеченій	786.180	25		
за зр. 1,528.543 транспортовыхъ обезпеченій	9.014	30	795.194	55
Резерва шкôдъ перенесена зъ 55-ого закрытя рахункôвъ:				
за неуправильненй огневй шкоды	62.000	—		
за неуправильненй транспортовй шкоды	13.000	—	75.000	—
Дохôдъ зъ премій зъ заключеныхъ 151.539 договорôвъ на:				
зр. 803,344.561 обезпеченій ôтъ огня	2,217.912	89		
зр. 84,077.835 обезпеченій транспортовыхъ	281.128	58		
зр. 10,101.584 градовыхъ обезпеченій	183.236	03	2,682.277	50
Дохôдъ зъ капиталôвъ, по потрученю процентôвъ, припадаючихъ на секцію обезпеченій на житье	223.986	15	41.710	80
Дохôдъ зъ трехлѣтнои операціи на житье (согласно съ билянсомъ)			111.407	13
			3,705.589	98

Розходы.

Шкоды въ 1879 роцѣ по потрученю реасекураційнои части:				
за огневй обезпеченя	зр. 1,473.169·50			
за транспортовй обезпеченя	„ 239.685·43			
за градовй обезпеченя	„ 238.249·36	1,951.104	29	
Реасекурація по потрученю ристорнôвъ и розходôвъ:				
за огневй обезпеченя	„ 505.522·52			
за транспортовй обезпеченя	„ 30.017·41			
за градовй обезпеченя	„ 37.060·64	572.600	57	
Резерва премій за важнй єще 31. грудня 1879 р.:				
зр. 520,142.906 обезпеченій ôтъ огня	„ 562.781·00			
зр. 1,174.389 обезпечиній транспортовыхъ	„ 2.447·88	565.228	88	
Резерва за неурегульованй єще 31. грудня 1879 р.:				
огневй шкоды	„ 52.000·00			
транспортовй шкоды	„ 13.000·00	65.000	—	
Провизіи, належитости агенгôвъ и кошта на аквизаціи:				
за огневй обезпеченя	„ 330.841·06			
за транспортовй обезпеченя	„ 35.540·49			
за градовй обезпеченя	„ 23.841·86	390.223	41	
Емолюменты дирекціи пôсля §. 30 статутôвъ	„ 6.000·00			
Плата урядникôвъ бюра центрального и филіяльныхъ бюръ	„ 88.090·16			
Порторіи, кошта подорожи, наємъ убикацій, доходовый податокъ, ôтписанье сомнительныхъ контôвъ	„ 247.097·91	341.188	07	3,885.345	22
Страта въ интересѣ 1879 року				179.755	24
До резервового фонду, котрый 1. липня 1879 року выносивъ				195.419	4
дописуєся: зыскъ зъ акцій ôтъ 1878 р., держаный въ резервѣ по мысли §. IV. статутôвъ товариства				7.404	—
такъ що квота того же выноситъ теперь				202.823	4

СТАНЪ МАЕТКУ,

предложеный и выказаный на загальнôмъ зôбраню акціонерôвъ по мысли §. 224 загального торговельного закона.

Актива.

	зр. а. в.
Въ записахъ довговыхъ на 3383 акцій, на котрй уплачено по 300 зр. готôвкою, кожда запись по 700 зр.	2,368.100·00
Въ векслях и довговыхъ записахъ, платныхъ въ розличныхъ мѣстцевостяхъ въ краю и заграницею	1,642.444·78
Въ реальностяхъ въ Трієстѣ зр. 1,719.300	
„ „ „ Венеціи „ 503.000	
„ „ „ Вѣдни „ 223.000	
„ „ „ Будапештѣ „ 590.000	3,035.300·00
„ пожичкахъ на гипотеку	10.850·00
„ державныхъ и др. цѣнныхъ паперахъ	934.222·11
„ пожичкахъ на полицы житевй и на пережитье	400 559·15
„ готôвцѣ въ касахъ въ Трієстѣ и въ касахъ репрезентацій	125.060·00
„ плынныхъ належитостяхъ ôтъ рôжныхъ кредитовыхъ заведень и асекураційныхъ товариствъ въ краю и заграницею	392.268·64
„ инвентарѣ, именно же: въ мебляхъ, огнетревалыхъ касахъ, картахъ суши и моря, плянахъ, написяхъ центрального бюра и филій въ краю и заграницею	65.250·00
„ дебиторахъ пôдъ рôжными титулами	386.116·42
„ сальдо зъ рахункôвъ зô всѣми филіями заведеня въ краю и заграницею	980.800·60
	10,340.971·70

Пасива.

		зр. а. в.
Въ акційнôмъ капиталѣ, складаючôмся зъ 4000 акцій по 1000 зр., зъ котрыхъ однако стягнено 617 акцій для того емитовано 3383 акцій въ цѣнѣ		3,383.000·00
Въ резервѣ премій: за огневй обезпеченя*)		562.781·00
„ „ „ „ транспортовй обезпеченя		2.447·88
Резерва для неурегульованыхъ шкôдъ:		
въ огневôмъ обезпеченю	52.000	
въ транспортовôмъ обезпеченю	13.000	
въ обезпеченю на житье	45.000	110.000·00
Въ довгахъ гипотечныхъ, тяжачихъ на реальностяхъ товариства		344.116 65
Въ резервовôмъ фондѣ секціи обезпеченій на житье		5,909.558·37
Въ емолюментахъ дирекціи		6.000 00
Въ контѣ зыскôвъ и стратъ		23.067·80
		10,340.971·70

*) Портфель будучихъ премійныхъ ратъ выноситъ 1,012.000 зр.

Трієстъ, 1. червня 1880. Сталй директоры: **А. Вардакка. Ц. Ф. Бургеръ. К. Гольдшмидтъ.**

Заступники директорôвъ:
Ед. Гаштейгеръ. Г. Порента.

Ревизоры:
А. Клеменчичъ. М. Пристеръ.

Генеральный секретарь:
Георгій Фортманъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 63. Львôвъ, Субота 16. (28.) Серпня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на І-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

I.

Цѣсарска подорожь до Галичины звернула увагу ширшихъ кругôвъ на нашь край. Не тôлько всѣ галицкѣ и австрійскѣ але и заграничнѣ дневники живо занимаются недалекою вже подорожію Цѣсарскою, а при тôмъ и нашими краєвыми справами. Треба признати, що подорожь Цѣсаря до Галичины припадаєвъ пору живыхъ комбинацій политичныхъ, бо не тôлько въ Австріи ôтбуваєся поворотъ на нову дорогу внутрѣшнои политики и ôтграєся завзята борба межи старымъ централистичнымъ а новымъ автономистичнымъ чи федералистичнымъ стремленьемъ, але и въ цѣлôй Европѣ помѣчаєся нове групованье народôвъ супротивъ надходячихъ найблизшихъ а доси еще неполагоженыхъ пытань европейского межи народного житя. При тѣснôй звязи межи внѣшною а внутрѣшною политикою совсѣмъ природно вяжутся комбинаціи однои политики съ комбинаціями другои. Зъ тои точки пояснили мы вже свого часу значенье цѣсарскои подорожи и мы не верталибы до сего предмету, колибы въ дневникарскихъ голосахъ о тôй подорожи не пробивалася дуже видна тенденція злонамѣренои клеветы на Русинôвъ. Тѣ еще до недавна всѣма забутѣ Русины не даютъ теперь ôтпочинку дневникарскимъ языкамъ и найдивогляднѣйшѣ погологоски пускаются въ свѣтъ о замѣрахъ и стремленяхъ Русинôвъ зъ тои причины, що и Русины постановили яко народъ повитати Цѣсаря. Мы першѣ пояснили причины, для чого Русины повиннѣ выступати яко осôбный народъ на привѣтъ Цѣсаря, и при тôмъ доказалисьмо, що въ тôмъ выступленю никто зъ здорово мыслячихъ не може бачити якои небудь демонстраціи. Ôтозва выдана рускимъ комитетомъ, а промовчана Gazeto-ю lwow. и всѣма польскими дневниками, повинна була остаточно кождого переконати, що Русинамъ далека всяка демонстраційнôсть по причинѣ пріѣзду Цѣсаря, а що тоє выступленье Русинôвъ маєбути лише выразомъ житя рускаго народа и кождому народови прислугуючого права, на своѣй земли Найдостойнѣйшому Гостеви заявити свою гостиннôсть и высказати свои чувства любови и вдячности. Тожь справа тая повинна бы бути совсѣмъ ясною для кождого и всѣ блудниѣ вѣсти о якихъ то демонстраціяхъ Русинôвъ повиннѣ були утихнути. Тымъ часомъ, чимъ близше надходитъ часъ подорожи, тымъ частѣйше появляются вже не тôлько блудниѣ вѣсти, але и простѣ клеветы на Русинôвъ. И такъ недавно межи иншими замѣстивъ Pester Lloyd цѣлу статю о галицкихъ Русинахъ переповнену злосливыми клеветами на Русинôвъ. За нимъ повторили тоє саме и многѣ нѣмецкѣ дневники а Gaz. Narodowa подала тую статію въ повнôмъ текстѣ безъ примѣтокъ, якбы на доказъ, що тая статія выйшла по еи духу. Поки дамо ôтповѣдь на ту статію подаємо еи дословно:

„Много дневникôвъ вѣденьскихъ — пише Pester Lloyd — перепечетало сими днями допись походячу зъ мутного жерела о галицкихъ Русинахъ, котрѣ зъ причины цѣсарскои подорожи маютъ приготовити великѣ демонстраціи и заявити своимъ поступованьемъ рѣшучій протестъ противъ польскои гегемоніи. Тутешнѣ дневники видимо бажаютъ заохотити галицкихъ Русинôвъ до такои роботы, щобы на дѣлѣ показати, якъ горячо всѣ ожидаютъ кôнця ческо-польского союза и зближеня Полякôвъ до партіи вѣрноконституційныхъ. Не треба мати надто великого такту, ани бути надто льояльнымъ, щобы вже зъ загально-политичного становища не жалѣти надъ подôбнымъ замѣромъ „Рускои Рады“, если она дѣйстно маєсей замѣръ. Припускаємо, що Русины нетерпеливо ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань, припускаємо, що съ ними часто обходятся по мачушиному, але при тôмъ здаєся намъ, що сему всему винна лише политика Русинôвъ, а теперѣшне ихъ поступованье може тôлько до того причинитись, що утратятъ симпатію всѣхъ тыхъ, що могутъ похваляти лише таке дѣланье, котрого остаточна цѣль не выходитъ поза границѣ державнои идеи австрійскои монархіи. Булобы предсѣ блудомъ непризнавати факту, що теперѣшный рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійского руху (!!) и для того теперѣшна хвиля якъ найменше ôтповѣдна для объявленя политичнои чувствительности. Духъ Головацкихъ, здаєся, особенно завертаєголовы рускои молодежи а Россія старається скрѣпляти сего духа. Вѣденьскѣ дневники дуже блудятъ, скоро хотятъ пôзнати тенденцію и направленье народныхъ стремленій зъ книжокъ и придержуются перестарѣлои и утертои фразы. Може бути правдою, що черезъ довгѣ лѣта Русины були найспокôйнѣйшимъ и найбôльше згôдливымъ народомъ середъ австрійскихъ народôвъ и що въ всхôднôй Галичинѣ не знано иншого понятя кромѣ двохъ: цѣсарь и держава. Але та ступидна льояльнôсть, той духъ слѣпого и безсамовольного послуху, котрый єсть выразомъ всѣхъ народôвъ стоячихъ на низкôмъ степени цивилизаціи, маєсвои властивости. Завсѣгды знайдутся тамъ индивидуа, що пôднявшися на вышину образованя цивилизованыхъ народôвъ взносятъ голову понадъ своихъ побратимôвъ и съ легкостію здобуваютъ собѣ вплывъ на нихъ, — вплывъ, котрый у людій не маючихъ свого перосвѣдченя може утворити формы ôтповѣднѣ свому поглядови. Бувъ часъ, коли то першій-лучшій урядникъ приписувавъ Русинамъ, якъ маютъ заховуватися, коли то Русины черпали свои пересвѣдченя въ канцеляріи начальника политичного повѣта. Тогды удалося духовеньству вхопити власть въ свои руки и политику фабриковано въ плебаніяхъ. Р. 1848 выслала всхôдна Галичина тлумъ селянъ до рады державнои, р. 1873 выслала она туда справдѣшный синодъ. Ктожь може поручити, що за пять або десять лѣтъ не будутъ надавати политицѣ Русинôвъ тону: адвокаты, лѣкарѣ и богатшѣ властителѣ дôбръ земскихъ? А чижь вѣдомо въ Вѣдни, що власне тая часть будущои интелигенціи рускои вже нынѣ почасти образуєся въ россійскихъ закладахъ науковыхъ, а почасти въ Вѣдни повертаєся за панславистичнымъ направленьемъ“.

(Дальше буде.)

ДОПИСЬ.

Зъ Сяноцкихъ гôръ. *(Сяноцка гимназія и гимназіи въ загалѣ.)* По многихъ ожиданяхъ и великихъ трудахъ мѣста Сянока а особенно его бурмистра п. Ладыжиньского дочекалисьмося отвореня гимназіи въ мѣстѣ Сяноку. Вже маєбути и директоръ именованый, учитель зъ Кракова п. Ямругевичь.

Не будемо близше обговорювати сеи номинаціи, щобы не здавалося, що выступаємо противъ личностій, котрѣ може и совсѣмъ безвинниѣ въ теперѣшнôй системѣ, але констатуємо лише фактъ упослѣженя Русинôвъ въ обсаджуваню навѣть такихъ посадъ, котрѣ моглибы бути найôтповѣднѣйше замѣщенѣ Русинами, тымъ бôльше, що маємо дуже много прекрасно квалификованыхъ Русинôвъ-учителѣвъ, котрѣ здаєся засудженѣ вѣкувати на учительскихъ посадахъ для того лишь, що они Русины...

Съ 1. слѣд. мѣсяця розпочинаєся новый школьный рôкъ, тринацятый пôдъ правленьемъ Рады школьнои. Ôтъ часу, якъ въ перемыскôй гимназіи на пôставѣ уставы соймовои першій разъ зголосились ученики на рускій языкъ выкладовый, — ôтъ часу интерпеляціи въ тôмъ дѣлѣ въ львôвскôмъ соймѣ сов. Ковальскимъ,— ôтъ того часу не споминали николи часописи, щобы на якôй небудь гимназіи рускѣ родичѣ упрашали о рускѣ паралельки. Видимо забулисьмо на наше право, або стратилисьмо надѣю на якій успѣхъ въ тôмъ взглядѣ. Однакожь не годится засыпляти нашого права, а смѣло допоминатися его переведеня. Где лише назбираєся 25 рускихъ ученикôвъ, тамъ повиннѣ ихъ родичѣ съ цѣлою енергіею допоминатись рускаго языка выкладового. А если где и не можна на передъ знати, чи набереся тôлько рускихъ ученикôвъ, то все таки родичѣ повиннѣ зажадати въ дирекціи списаня протоколу, що они домагаются рускаго языка выкладового, такъ щобы въ сей спосôбъ: 1) на случай, если буде 25 рускихъ ученикôвъ, — були заведенѣ паралельки рускѣ, 2) если не буде стôлько ученикôвъ, бодай щобы остався актъ урядовый, що Русины допоминаются рускихъ выкладôвъ, а тôлько задля непрактичности самого закона не все могутъ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

I.

На ôтсторонь ôтъ давного шляху, куда спѣшивъ Богданъ Хмельницкій пôдъ Зборôвъ, проплываєтихымъ яромъ невеличка, тиха, але болотниста рѣчка. На право ôтъ головного шляху горою по надъ тымъ яромъ стелится рôвна дорога на пôвъ милѣ до бѣлои каплички обсаджены трема старыми липами. Тутъ повертаєся дорога спусковатымъ горбкомъ у низъ и болотами переходитъ на стареньку греблю. За греблею пôднимаєся зновъ довга, лыса гора, вся жовта ôтъ чистои глины, а по горѣ мовбы вѣнкомъ розкинулося невелике село середъ зеленыхъ садôвъ, густыхъ липъ и розлогихъ берестôвъ. Надъ самою греблею стоитъ недавно вкопаный стовпъ, а на стовпѣ розмалёваный гербъ съ якоюсь дивовижною птицею на червонôмъ поли и съ написомъ: *паньство Голопяты.* Оттутъ не мало посыпалось проклонôвъ на тіи Голопяты, а ни за що иншого, якъ за погану дорогу, що и въ осени и на веснѣ кисне непроходимою глиною. Тутъ выявилась вся практичнôсть галицкои уставы о дорогахъ, що саме въ той часъ вôйшла въ житье. Голопятска громада мала давати роботу, а голопятскій двôръ матеріялъ. Станиславъ de Ślepowron Бжушковскій властитель Голопятъ а заразомъ „przełożony obszaru dworskiego“ покликувався на стародавный звычай, що дорогу треба направляти глиною а не якимъ небудь иншимъ матеріяломъ и що ôнъ не боронитъ громадѣ брати „двôрскои“ глины на направу дороги. Громадяне говорили помѣжь собою, що тутъ треба бы и тарасу и камѣня загатити трясовины, але почухавши головы и поглянувши на дивовижну птицю пôдъ пятизвѣздною короною на червонôмъ поли, возили що весны и що осени десятки фѣръ глины, засыпували дорогу, гатили греблю, а глина кисла ôтъ дощу и разъ въ разъ розплывалась жовтыми смугами по зеленôй муравѣ. Але приписы галицкои уставы о дорогахъ були сповненѣ: двôръ дававъ матеріялъ, громада копала, возила, насыпала и гатила, а дорога кисла, кисла непроходимымъ багномъ. Скôлько тутъ осей поломано, скôлько коней потратовано! А всежь таки люде ѣдутъ и ѣдутъ тою дорогою голопятскою безъ кôнця и мѣры. Та й якжежъ не ѣхати? До всѣхъ мѣсць ôтпустовыхъ, до Пôдкамѣня, до Збаража, до Почаєва, до Зарваницѣ, — не згадуючи про иншѣ ôтпустовѣ и ярмарковѣ мѣсця — всюды найблизша дорога на Голопяты. А до того ще й славна коршма, якъ тôлько пôдберешся до половины голопятскои горы. Славна коршма, простора, мурована и пôдъ гонтовымъ дахомъ и на червоно малёвана! Хочь бы прійшлось ѣхати цѣлу днину черезъ трястя та пôдъ лысу гору розмѣшеною глиною, а всежь можна ôтпочити въ коршмѣ, переночувати и роздумати, якъ то мудро выгадали у насъ будувати дороги. Тай самѣ Голопяты не такѣ поганѣ, якъ здаєся. Самъ панъ Бжушковскій бувъ знаменитый не тôлько на цѣлѣ Голопяты, але й на цѣлый повѣтъ яко вѣчный кандидатъ на повѣтового маршалка и посла. Сама голопятска коршма свѣдчила доволѣ ясно о пропинаційнôй силѣ пана Бжушковского, а паньскій двôръ съ высокою, далеко видною вежою, съ старымъ, заржавѣлымъ, ôтъ десять лѣтъ мовчаливымъ годинникомъ, съ численною псярнею, здавався якоюсь твердинею середновѣчного пана. Була въ Голопятахъ такожь и церква, правда, мала, за коршмою захована, зъ старости похилена, бувъ и панъ-отець духовный, старенькій, була и школа, а въ нѣй панъ професоръ Семенъ Квашиньскій. Школа стояла повыше коршмы при дорозѣ. Зъ широкого ôкна школьного якъ на долони видко було и церкву и коршму и круту дорогу и греблю.

Було се на веснѣ въ першихъ дняхъ мая. Май бувъ мокрый и день въ день хлюскотѣвъ дощь. Голопятска дорога зновъ розмоклася, розквасилась. А до того припавъ еще ôтпустъ св. Антонія у Збараскихъ Бернадинôвъ и богато интелигентныхъ и мѣщаньскихъ богомольцѣвъ переѣзджаючи на ôтпустъ черезъ Голопяты розбили дорогу до крихты. Въ самъ день св. Антонія показалось весняне сонце, потѣшило людій, але надъ вечеромъ зновъ сховалось за густѣ хмары. Дощь лявъ цѣлу нôчь якъ зъ ведра. Не могло бути лучшои поры до сну. Монотонный плюскôтъ дощу ажь заколысувавъ до сну. А предсѣ не спалось професорови. Съ зморщеными бровами, съ захмаренымъ лицемъ, съ стиснеными кулаками сидѣвъ ôнъ передъ деревянымъ столомъ весь палаючи ôтъ злости и гнѣву мовъ тая свѣчка, що палахкотѣла передъ нимъ широкимъ поломенемъ. Панъ Семенъ глядѣвъ крôзь ôкно въ далеку, темну даль, мовбы хотѣвъ огнистыми очима пробити темноту и якъ розлюченый Зевсъ, громомъ вдарити въ недалеку плебанію. Цѣлый ôнъ ажь дрожавъ зъ досады и крѣсло разъ въ разъ скрипѣло пôдъ нимъ.

„Обида, обида — компромитація!“ проговоривъ панъ Семенъ тихимъ, але сычачимъ голосомъ, еще бôльше стискаючи кулаки.

„До мене присылати дяка! Дякомъ

осягнути осущеня свого природного права. Жадаючи безперерывно рускихъ выкладовъ мы не тôлько заявимося живымъ народомъ, але й улекшимо осягненье нашихъ правъ, бо тогды и нашй послы чуючи силу за собою и указуючи на живй факта моглибы смѣлѣйше выступити за признаньемъ нашихъ правъ и за змѣною утяжливого закона и остаточно вымоглибы хоть на кôлькохъ гимназіяхъ рускй паралельки. Доси мы мовчали, а Рада шк. тѣшилась, що зъ тои стороны маѥ спокôй. Про тоѥ теперь, коли Чехи домагаются навѣть въ самôмъ Вѣдни ческихъ шкôлъ, повиннйсьмо при записѣ нашихъ дѣтій и то лично освѣдчати директорамъ гимназій, що желаѥмо рускаго выкладового языка. Тажь не можна припустити, щобы по гимназіяхъ: въ Тернополи, Бережанахъ, Станиславовѣ, Коломыи, Перемышли, Дрогобычи, Самборѣ, по гимназіяхъ, где суть по 2 або по 3 паралельки першои клясы, а навѣть и въ Сяноку не найшлося 25 отцѣвъ рускихъ, котрй бы для своихъ сынôвъ не могли домагатися рускои паралельки. Залежитъ то лише ôтъ доброи волѣ нашои и ôтъ солидарного, ôтважного выступленя передъ дотычною властію. Мы здѣлаймо своѥ, а про успѣхъ на передъ не сомнѣваймося. „Толците а отверзется“ хотьбы симъ „отверзающимъ“ мавъ бути доперва державный трибуналъ, котрый мимо далеко бôльшихъ перепонъ признавъ Русинамъ во Львовѣ право на руску народну школу и довѣвъ до того, що нынѣ вже и рада школьна муситъ клопотатись о тую школу.

Наконець запытуѥмо Васъ, чи не чували що про дѣвочу бурсу въ Перемышли, котру крыл. Л. Кордасевичь вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ намѣряѥ заложити? Для насъ Русинôвъ, особенно зъ Сяноцкого, ѥсть то крайна необходимôсть, бо у насъ кто маѥ о чѣмъ, посылаѥ свои дѣвчата ажь до Яворова, а кто не маѥ о чѣмъ, везе ихъ до Перемышля; а якъ въ Перемышли на Засаню нашй дѣвчата, що то маютъ бути женами священикôвъ рускихъ и матерями рускими, выховуются, звѣстно всѣмъ намъ будь то зъ власного досвѣду, будь то зъ часописьмъ и статій о sercu Jezusowem. Кого стати, даѥ доньку до конвикту п. Гильдъ; и я доньку мою тамже умѣстивъ. Конвиктъ сей маѥ тоѥ передъ школою Засаньскою, що тоѥ саме учатъ, якъ и на Засаню, а кромѣ того гденещо и на нѣмецкôмъ языцѣ, та до того ѥще не бавлятся въ политику ни въ перетяганье до serc Jezusowych. Желательнымъ було бы лише, щобы бôльше рускихъ родичѣвъ свои доньки тамъ умѣщали, бо тогды могли бы жадати и науки руского языка, чого доси, коли тамъ лише 2 Русинки конвикторки находилися, годѣ було домагатись, божь зарядъ конвикту не може для 2 дѣвчатъ особного учителя рускаго языка оплачувати. — Тожь скрѣпѣмся и упоминаймося смѣло о своѥ!

Що пишутъ газеты?

Передъ кôлькома днями ôткликнувся захôдно-галицкій шляхтичь Павло Попель до цѣлои галицкои шляхты, щобы bene nati et posessionati зробили разомъ раду и выслали свою особну, шляхотску депутацію на привѣтъ Цѣсаря. Сей ôтзывъ появився въ краковскôмъ „Czas-ѣ“ и въ „Gazet-ѣ lwowsk-ôй“, за тежь нôдняли Gazeta Narod. и Dziennik pol. разомъ съ дрôбнѣйшими всхôдно-галицкими газетами польскими крикъ на „шляхотно урожоныхъ“, якъ писалось въ давныхъ грамотахъ, що теперь вже не тіи часы, щобы шляхта выступала яко ôтрубна каста, що теперь не вѣкъ середный процвѣту феодализму, а XIX столѣтье, що „въ Польщи вже злялася шляхта разомъ съ плютократіею и мѣщаньствомъ“! И щожь выйшло зъ сего крику? Выйшло тоѥ, що мусѣло выйти: крикъ пôйшовъ луною, а шляхта своѥю дорогою и будемо мати не тôлько шляхотеку депутацію, але й шляхотскій баль. Сей фактъ, якъ не можна лучше, показуѥ, якъ безсильна всхôдно-галицка журналистика польска, якъ слабый, коли не совсѣмъ ничтожный ѥи вплывъ на польску соспôльнôсть. И не можна дивуватись сему, що такъ сталося, а можна дивуватись хиба наивности польскои журналистики, котра думала, що черезъ нôчь можна перевернути край до горы ногами и зробити польску соспôльнôсть иншою, якъ она була и доси ѥсть. Польскимъ дневникамъ покрою Gazet-ы Nar. и Dziennik-a pol. приснилося, що шляхта польска зрослася съ мѣщаньствомъ и давно забула на тоѥ, що она bene nata, хочь не конче вже bene posessionata; тымъ польскимъ дневникамъ здаѥся, що они вытворили вже за собою цѣлу польску демократію. Тымъ часомъ не дасться заперечити, що въ Галичинѣ существуѥ ôтрубна шляхотска каста, и мимо хвилевыхъ крикôвъ Gaz. Nar. и Dzien. pol. вважаѥ себе до нынѣ ôтрубнымъ тѣломъ та поки що все таки маѥ свою перевагу и въ соймѣ и въ польскôй делегаціи райхсратовôй и въ всѣхъ краевыхъ справахъ. Хибажь упадокъ демократичного товариства львôвского заснованого пôсля нещасливого повстаня, коли то бôльша часть польскихъ голосôвъ спихала вину неудачи польского повстаня на шляхту, не показавъ наглядно, що демократизмъ дуже — дуже тупо хапаѥся польского грунту и що шляхотство ѥще дуже сильнй корѣня запустило въ организмъ польскои соспôльности? Чижь колишнй львôвско-польскй демократы не поробились причепами тоижь шляхты, котрои они теперь, здаѥся, соромлятся? Та чижь се въ першій разъ выступаѥ польска шляхта яко ôтрубна каста и чи не тіи то самй дневники величались рôкъ тому назадъ, якъ то велично и z szykiem парадувала польска шляхта въ контушахъ на торжествѣ срѣбного весѣля? Нынѣ, коли цивилизована Европа якось иншимъ окомъ поглянула на ту кастовôсть и коли навѣть конгресовй Поляки на такій поглядъ прикривили лице, всхôдно-галицка журналистика польска засоромилась наразъ тои кастовости и хотѣлабы ѥи черезъ одинъ день однымъ почеркомъ пера вымазати зъ польскои соспôльности. Тôлькожь забуваѥ она, що такй рѣчи не дѣются николи наразъ, а що бôльше она забуваѥ на тоѥ, що самажь на дѣлѣ въ всѣхъ справахъ краевыхъ тягне вôзъ интересôвъ bene natorum et posessionatorum. Пригадаймо собѣ якй небудь розправы соймовй чи проѥкта краевого устрою, хочьбы пр. громадску и дорожну уставу, всѣ законы о якихъ небудь конкуренціяхъ и т. д. а всюда побачимо, що польска журналистика совсѣмъ не вступалася за интересами мѣщаньства, або хорони Боже селяньства, а твердо и непоколебимо тягнула „rydwan swoich chlebodawców“. Ктожь дальше, якъ не тая сама журналистика помагаѥ брати жидамъ перевагу надъ мѣщаньствомъ по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ, кто помагаѥ держати на долинѣ нарôдъ и мѣщаньство, а на верха выставляѥ „природными заступниками народа“ тыхъ самыхъ bene natos, на котрыхъ нынѣ кидаѥ камѣнемъ? Gaz. Nar. и Dziennik pol. прилѣпились чи причѣпились до шляхты, ôткинувши ôтъ себе всѣ засады демократичнй, а имъ здавалося, що се до нихъ навернулася шляхта! Тая всхôдно-галицко-польска журналистика и доси ѥще не выробила ніякои хочь троха яснои програмы, котрою рôжнилабыся ôтъ шляхотскои партіи, она не маѥ за собою ніякого тямущого и зъорганизованого сторонництва — а нынѣ дивуѥся, що шляхта смѣѥ осôбно выступати, тая сама шляхта, котра черезъ два сильнй органы: Czas и Gazet-y lwow. опановуѥ польску опинію публичну, а въ краю маѥ сильне, добре зъорганизоване и своѥи цѣли свѣдоме сторонництво!

Коли всхôдно-галицка журналистика польска соромится того, що польскій елементъ заявляѥся кастовостію середновѣчною и не може твердо станути на основахъ новои цивилизаціи, то найжежь сама перше себе зреформуѥ, най сама не колышеся въ темрявахъ касто вости, а придержуѥся програмы справдѣ народнои, поступовои. Часами здаѥся, що галицко-польскй дневники попадаютъ въ lucida intervalla, але скоро, коли не въ тôмъ самôмъ числѣ, то въ слѣдуючихъ можна побачити, що се було тôлько хвилеве „унесенье“. Такъ недавно заговорила Gazeta Narod. о просвѣтѣ народнôй. Звѣстна рѣчь, що народна просвѣта не поступаѥ у насъ такъ скоро, якъ бы слѣдовало, и якъ бы при пріязныхъ обстоятельствахъ могла поступати. Gazeta Nar. розбираѥ, якъ ôтносится шляхта до просвѣты народа й пытаѥ: „Чи руководимося мы (с. ѥ. паны) милостію до люду и вырозумѣлостію? Противно! Правильно жадаѥмо ôтъ хлопа, щобы намъ кланявся вже зъ далека, щобы передъ нами державъ шапку въ рукахъ, стоявъ за дверима, щобы насъ титуловавъ що найменше „Вельможными панами“ коли не „Ясновельможными“ и т. д. За все тоѥ не зволимо навѣть ѥго поздоровити и ôтзываѥмось до него звычайно ты, дурню и т. д. Такъ само поступаютъ съ людомъ не тôлько особы приватнй, але й всѣлякй урядники, не выключаючи и автономичныхъ. Нашь хлопъ не знаѥ, якъ до тыхъ панôвъ приступити. Звычайно чуѥ ôнъ гремучій голосъ, горде вôзванье, такъ що забуваѥ языка, толкуѥся зле и незрозумѣло, що зновъ ѥще бôльшу нетерплячку наводитъ на урядника, который остаточно выкидаѥ бѣдолаху за дверѣ канцеляріи. Найбôлише наслѣдство зъ сего таке, що або засудъ выходитъ несправедливый, або назначуѥся новй термина безъ кôнця и мѣры и тягаѥся селянина по цѣлыхъ дняхъ, мовбы то день страченои роботы не мавъ ніякои ваги“. Gaz. Nar. представляѥ дальше незавидну долю нашихъ селянъ и згадуючи о жаляхъ на неôтповѣдне направленье просвѣты, котра, якъ кажутъ робитъ „хлопа гордымъ и зарозумѣлымъ“, ôтповѣдаѥ на тіи жалѣ ось якъ: „Се не хлопъ виненъ, ани просвѣта, котру ôнъ набувъ, се тôлько ваша (панôвъ) вина, бо вы хотѣлибы ѥго все держати въ зависимости и правообывательства признавати лише на папері а не на дѣлѣ. Хотѣлибы вы, щобы селянинъ бувъ ажь до пôдлоты покôрный, щобы на кождôмъ кроку выслугувався вамъ за низащо и щобы васъ вважавъ за пôвбогôвъ, котрыхъ повиненъ безусловно слухати. Якъ жежь хочемо, щобы при такôмъ станѣ рѣчій селянинъ довѣривъ намъ и шанувавъ насъ? Селянинъ и лучшимъ зъ насъ не довѣряѥ, бо жаль сказати, належимо до выняткôвъ дуже рѣдкихъ“. Дальше дотыкаѥ Gaz. Narod. дуже важного пытаня, для чого у насъ власти автономичнй, а именно рады повѣтовй потеряли свою попереказувати, дякомъ пересылати коша—менѣ!“ крикнувъ вже голосно Семенъ вдаривши кулакомъ о стôлъ ажь свѣчка пôдскочила. „Може ѥще було прислати наймичку, кухарку, пастуха... Дяка, дяка, отъ якого вынайшовъ свата! Черезъ дяка даѥ менѣ знати, щобы я не сватався до ѥго дочки, бо, бачь, не для кота сало! Яке менѣ паньство! Абожь то я що? Пôдождѣтъ, ѥще не такимъ мене побачите. Не черезъ такй пороги я ступавъ, та й не на такихъ помостахъ бувавъ.“

И вставъ панъ Семенъ та почавъ ходити по своѣй невеликôй хатинѣ. Згадалось ѥму цѣле житье, живымъ образомъ стало передъ ѥго душею. Згадавъ ôнъ, що й ѥго батько колисьто бувъ на добрôй парафіи, що и ôнъ зазнавъ того добра, духовного хлѣба, весело бѣгавъ молодымъ хлопцемъ по широкôмъ городѣ, по просторôмъ обôйстю, безъ журбы забиравъ яблука та обарѣнки зъ церковныхъ приносôвъ, неразъ товкъ кулаками пôддячого, не разъ лѣпивъ собѣ зъ паперу церковнй фелоны и выспѣвувавъ весело, безжурно... Якъ то весело тогды проплывали лѣта молоденькй, якй то збытки не выгадувались, якй переверты не выверталисъ!.. И ѥгожь посылали до школы, тѣшили надѣѥю, що й ôнъ зôстане колись „ксёндзомъ“. Та и ôнъ самъ сильно вѣривъ въ тй пророцтва, такъ вѣривъ, що й не дуже прикладався до науки. Ѥще тамъ въ школѣ нормальнôй якось переплылося, перепхалося. Панъ директоръ любивъ пристрастно медъ и пшеничну муку, а у Семенового батька була славна пасѣка и родилась гарна пшениця. Семенôвъ батько бувъ добрый чоловѣкъ и не поскупивсь чи то на Рôздво, чи пôдъ Великдень, чи на малй вакаціи заслати директорови на споминъ меду, муки, а мати додала ôтъ себе солонинки або свѣжого масла. Чомъ жежь не заслати за родительску опѣку?! А панъ директоръ, не безъ толку чоловѣкъ, знався на рѣчахъ — и перепхавъ Семенка черезъ школу нормальну. Отъ ставъ вже Семенко и парвистою. Радôсть була несказана. Отъ-отъ, ѥще кобы перейти гимназію, тай хвала Богу можна ôтдыхнути и выйти у люде. Та горенько, якою страшно нелюбою показалась ся гимназія. Скôлько тутъ всѣлякои науки: и латины и нѣмеччины и математики и географіи! Завертѣлась, застрашилась Семенова голова. А тутъ ѥще й для всего особный професоръ, — рвутъ на всѣ боки. Догодишь одному, другій на тебе нападе, а тамъ и третій присѣкаѥся. Не знати и не вгадати, якъ кôнця вывести. Плакавъ молодый Семенъ и передъ родичами жалився, а далѣ здався на Божу волю. Веселй товаришѣ розôгнали ѥго тугу. Хочь тяжко приходилось въ школѣ, за тежь веселѣйше жилося поза школою. Тамъ то гралося и въ гузики и въ пилку и въ кѣчку и шуры-буры, плыли дни за днями безжурно, весело. Дарма, що професоры ославили Семена круглымъ тумáномъ, ôнъ найлучше лапавъ „кампу“, обгрававъ всѣхъ студентôвъ въ гузики и зложивъ мало що не цѣлый крамикъ тыхъ гузикôвъ пообрѣзуваныхъ ôтъ всѣхъ камизелькъ та сурдутôвъ. Якъ нынѣ згадаѥ Семенъ на тіи щасливй часы, жаль стане ѥму тои безжурнои свободы, того житя гулящого, тыхъ товаришѣвъ веселыхъ съ побтрѣзуваными гузиками. Мало що ѥго дôткнуло, якъ при кôнци курсу прочитали ѥму трету клясу. Що ѥго те журило! Ôнъ вже давно бувъ затиснувся до послѣднои лавки и не ждавъ иншои клясы. Сежь не ѥго вина, а вина тыхъ професорôвъ, що прозвали ѥго „круглымъ тумáномъ“ и видимо совсѣмъ зненавидѣли. Господиня, въ котрои Семенъ стоявъ на станціи, сказала навѣть батькови, що се професоры зненавидѣли ѥго „дитину“, а Семенъ зложився такъ невинно якъ жертвенный баранчикъ. Кинувся батько до професорôвъ съ мольбами и просьбами, выходивъ сѣмь дорôгъ до семи професорскихъ дверей, обрадився и прійнявъ Семенови директора. Але зновъ проминувъ курсъ, проминули веселй днѣ весняній и лѣтній, такъ непригожй для науки, а такй любй щебетаньемъ пташокъ, цвѣтами и забавами, — проминули и Семенъ зновъ очутився межи „третяками“. Прійшлося Семенови „репетувати“. Зъ того часу ôнъ, здалося, зрôсся съ тою остатною лавкою и съ непочеснымъ именемъ „репетента“ и не мôгъ вже бôльше ôтъ нихъ ôторватися. Приходилось ѥму пересиджувати въ однôй клясѣ по два и по три роки. Вся наука здалася ѥму якоюсь такъ поганою, томлячою, нелюдскою, учителѣ такими непріязными, злющими та ôтразливыми людьми, що вся школа ѥму осточортѣла. Тôлько на силу пхали ѥго до школы, садили на школьну лавку за книжкою, а ѥго думки ôтлѣтали далеко ôтъ сего школьного примусу въ веселе товариство, на зеленй луги, въ пышноцвѣтнй городы. Ôтхотѣлось ѥму выйти на „ксёндза“, а налялось ѥго серце жаждою гулящого житя далеко ôтъ учительского ока середъ охочихъ друзякъ. Покидавъ Семенъ и школу и книжку и свою станційку и пробирався до гамôрливого товариства своихъ давныхъ школьныхъ товаришѣвъ, що то съ лѣтами промѣнювали веселй „шуры-бурскй“ крики на безпамятне гулянье, а гру въ гузики на забаву въ карты.

(Дальше буде.)

пулярнôсть у народа. Людъ въ початкахъ не дивився такимъ неприхильнымъ окомъ, ôнъ мавъ надѣю, що въ радахъ повѣтовыхъ знайде помôчь, пораду и охорону. А щожь сталося? Разъ и другій дôзнавъ ôнъ заводу, а що гôрше зневаги и ганьбы и ôткинувся ôтъ сеи институціи, котрои урядники ничимъ не лучшй ôтъ давныхъ бюократôвъ. Маршалокъ повѣтовый рѣдко коли самъ урядує. На єго мѣстци розсѣдаєся секретарь, канцеляриста або й навѣть простый писарь и правитъ справами по своєй воли, обходится съ селяниномъ нечесно".

Велика правда — скажемо на тіи слова Gaz. Nar. а властиво якогось J. W., котрый подавъ сей голосъ зъ краю до Gazet-ы Nar. Продѣлъ межи найвыспою верствою, межи тыми bene nati et posessionati а народомъ существуе дуже великій, просвѣта народа запиняеся на перепонахъ ставляныхъ зъ стороны тыхъ „далекихъ ôтъ народа", запиняеся на тôй системѣ, що въ школѣ хотѣлабы мати орудіе польонизаціи народа и кôнчити всю науку селянъ на славословію польскихъ королѣвъ и короленятъ, а не подати народови того, що ôнъ для свого розвою потребуе; просвѣта народна запиняеся на тяжкихъ условіяхъ економичныхъ и политичныхъ, середъ котрыхъ приходится єму теперь жити, на убожествѣ, на експропріяціи селянъ, на деморализуючôмъ вплывѣ коршемъ, на взростѣ силы жидôвъ и т. д. Се все суть сумнй але правдивй факта и п. И. В. нôднимаючи свôй голосъ зъ краю совсѣмъ справедливо жадае реформы скорои и рѣшучои. Здавалося, що редакція Gaz. Nar. повиннабы була въ слѣдъ за такимъ ôтзывомъ зъ краю смѣлѣйше нôднести цѣлый рядъ такихъ реформъ, хочьбы тыхъ, що лишились въ ременантѣ соймовôмъ, а по крайнôй мѣрѣ бодай тыхъ, якй недавно сама уважала наглячими, якъ пр. пытаня жидôвского, котре широко розъяснене въ книжцѣ Меруновича „Żydzi", освѣтилось еще новымъ свѣтломъ въ статистичныхъ датахъ статистичного бюра кр. Выдѣлу.

Щожь зробила Gaz. Narod.? Ото згадуючи майже въ тôмъ самôмъ часѣ про жидôвске пытанье пише редакція Gaz. Nar. такъ: „Въ Уграхъ творятся стоваришеня противъ жидôвъ на взôръ такихже стоваришень завязаныхъ въ Нѣмечинѣ противъ щоразъ бôльше взростаючои експлюатаціи христіяньскои людности черезъ жидôвъ. Єсли мы (Gaz. Nar.) жадаємо ôтъ жидôвъ, щобы старалися присвоити собѣ польскій языкъ и щобы почувалися до єдности съ нашимъ народомъ — єсли дальше супротивъ шпекуляціи жидôвскои хочемо стояти (въ якій же спôсôбъ?!) на сторожѣ нашихъ економичныхъ интересôвъ, то агитація въ нашôмъ краю въ антижидôвскôмъ направленю не ишла дальше (!), бо не хотѣлибы мы бôрбы съ людностію 600-тысячною, котра передъ 500 лѣтами знайшла въ Польщи гостинне прійнятье, тогды коли єи выганяно зъ иншихъ освѣченыхъ краѣвъ, якъ дикого звѣря". Отъ такіи то сиреновй пѣсни спѣвае Gazeta Nar. жидамъ. За польско-жидôвскій языкъ готова Gaz. Nar. ôтдати все и всѣхъ. Най и дальше сидятъ жиды по сельскихъ коршмахъ, най експлюатуютъ нарôдъ, щобы они лише говорили по польски, а пытанье жидôвске не буде бôльше существувати для Gaz. Narod.! За цѣну тои „Neopolakei", якъ дотепно назвавъ Szczutek, рада Gaz. Nar. пожертвувати цѣлу Галичину семитскому племени. На щожь тутъ заходитися надъ ludkiem чи chłopkiem, на що ломати голову надъ реформами — коли Gazet-ѣ Nar. красною выдаєся польска Палестина! Справдѣ и консеквенція редакторска и понятье народности польскои не абы-яке! Тôлькожь годѣ дивуватись, що така журналистика не може выробити якого небудь здоровомыслячого сторонництва польского и що єи хвилевый демократизмъ не лучшій ôтъ жидоватѣючого націонализму!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Речинець вызначеный Портѣ до ôтдачи Дульциня Чорногорѣ вже минувъ, а Порта не сповнила жаданя державъ. Попросила она, якъ звѣстно, продовженя речинця. Въ сей хвили, коли отсе пишемъ, годѣ на вѣрно знати, чи державы згодилися на продовженье речинця, чи ôткинули єи прошенье: вѣсти телеграфичнй зъ Константинополя и Риму нôдъ днемъ 25. с. м. доносятъ, що бôльшôсть амбасадорôвъ одержала ôтъ своихъ правительствъ инструкціи въ тôмъ дусѣ, що годѣ надѣятися, щобы державы згодилися на продовженье речинця въ справѣ чорногорскôй и для того то амбасадоры мали заявити урядово 24. с. м. Портѣ, що коли Дульциньо не буде якъ найскорше звернене Чорногорѣ, то хутко наступитъ демонстрація фльотъ. Пôсля телеграмы зъ Риму кораблѣ державъ въ случаю демонстраціи фльотъ приплывутъ до Палермо а ôттамъ разомъ на Адріятикъ. Начальнымъ вождомъ сполученои фльоты мавбы бути англійскій адмиралъ Сеймуръ. Наведенй телеграфичнй депешѣ стоятъ въ суперечности съ толками газетъ австрійскихъ, нѣмецкихъ, французскихъ ба й англійскихъ, котрй предвиджуютъ, що речинець Портѣ въ справѣ чорногорскôй буде продовженый. Газеты розумуютъ такъ: продовженье речинця не зашкодитъ предсѣ акціи державъ, — по уплывѣ продовженого речинця они будутъ могли приложити до Турціи тіи самй средства екзекутивы що и сегодня. Pall Mall Gazette, органъ Глядстона, пише такъ въ тôмъ дѣлѣ: „Турція моглабы въ двохъ дняхъ передати Дульциньо Чорногорѣ, божь тамъ и нема ніякихъ физичныхъ перепонъ, щобы ажь ôткладати. Турція отже не для тои неможности жадае нового тритыждневого речинця, але для того, щобы переконатися, о кôлько есть скондензованый такъ званый концертъ европейскій. Она собѣ мѣркуе: або державы не згодятся продовжити речинець, то въ тôмъ случаю знакъ, що концертъ сильный, котрого треба боятися, або згодятся, то въ тôмъ случаю знакъ, що концертъ то игрушка. Що Порта въ такôй а не иншôй цѣли жадае продовженя речинця доказуе тое, що она въ своєй нотѣ навѣть не подае мотивôвъ, задля якихъ жадае продовженя." Pall Mall Gazette кôнчитъ такъ: „Не менше мусимо мы приготовитися и на тое, що турецкимъ дипломатамъ удасться ихъ маневра. Державы, котрй держатся тактики все ôткладати небезпеченьства и боятся розъярувати ситуацію, прихилятся певно до просьбы Турціи и тымъ способомъ дадутъ ѣй тôлько заохоту до новыхъ опозицій."

Въ справѣ греческôй згодилися державы на предложенье Турціи другои ноты. На жаданье Порты, щобы амбасадоры державъ дôстали ôтъ своихъ правительствъ уповажненье порозумѣтися съ Портою о нове вызначенье линіи граничнои, ôтповѣдае друга нота, що остаточнй постановленя зôстали згôдно на конференціи берлиньскôй завотованй по основныхъ нарадахъ — для того то державы не можутъ допустити новыхъ оговорôвъ справы граничнои линіи, предложеной до принятя правительствамъ турецкому и греческому; державы обстаютъ отже при ухвалахъ конференціи берлиньскои, котрй и Портѣ яко згôднй съ берлиньскимъ трактатомъ и XIII. протоколомъ берлиньского конгресу до принятя якъ найгорячѣйше препоручаютъ. Що же до другои точки жаданя Порты, т. є. щобы державы, а взглядно ихъ заступники порозумѣлися съ нею взглядомъ способу ôтдачи территоріи турецкихъ Греціи и въ загалѣ взглядомъ другорядныхъ подрôбностій — то на тую точку державы згодилися.

Англія. Въ Ирляндіи кипитъ межи народомъ, — митинги ôтбуваются численній по цѣлôй краинѣ. Шефъ секретарь для Ирляндіи, Форстеръ, дававъ дня 23. с. м. въ палатѣ низшôй выясненя въ справѣ ирляндскôй. Министеръ заявивъ, що нема нôдставы боятися выбуху повстаня въ Ирляндіи и для того правительство не уважае потрѣбнымъ заводити тамъ мѣры выняткови; колибъ однакожь въ осени або въ зимѣ станъ погôршився и ставъ грôзнѣйшій, то правительство зôзве парляментъ на надзвычайну сесію въ цѣли предприняття ôтвѣтныхъ мѣръ. — Газеты уважаютъ выясненье Форстера оптимистичнымъ.

Въ Neue fr. Presse появилася кореспонденція зъ Лондону, розъясняюча теперѣшный внутренный станъ въ Ирляндіи. Ôтъ часу повстаня Феніянъ въ р. 1865 николи ôттакъ въ протягу тыхъ кôлканацяти лѣтъ не мало англійске правительство такого клопоту съ Ирляндіею якъ власне теперь. На ново появилися ирляндскй тайнй товариства, котрй, здавалося, сильно придушенй въ р. 1865, совсѣмъ щезли були. Девиза тыхъ товариствъ есть: „мордувати, палити, нищити". Найважнѣйше политичне тайне товариство ирляндске есть товариство Феніянъ; оно числитъ сегодня 80—100 тысячь запаленыхъ членôвъ, великій капиталъ и оружіе. Тіи Феніяне однакожь не суть правительству такъ небезпечнй, бо въ ихъ програмѣ огонь и знищенье на другôмъ плянѣ а головна ихъ задача: ôтлучити Ирляндію ôтъ Англіи, хотяйбы и оружіемъ, але безъ варварства и жорстокости. Тыхъ людій може Англія легко одолѣти багнетами и канонами. Але съ тайными товариствами, котрыхъ задача есть мордувати и зажегати, якъ н. пр. съ товариствомъ Molly Maguir правительство не такъ легко упораеся. Тое товариство выповѣло вôйну тайну, нôдступну, безъ ласки всѣмъ властителямъ землѣ. Оно сказуе ихъ на смерть а поодинокй члены звязанй присягою убиваютъ сказаныхъ. Товаришѣ нôзнаются за помочію знакôвъ и паролѣвъ, якъ колись вôльно-мулярѣ. Члены товариства числятся вже на тысячѣ. Въ темнй ночи ôтбуваютъ формальній выправы. Коли на якого властителя выдало товариство засудъ на смерть, то посылае єму листъ съ завѣдомленьемъ, що буде застрѣленый або заштилетованый а коли не загодитъ того члена, котрый внѣсъ противъ него скаргу передъ товариствомъ, то гине въ кôлькохъ дняхъ, якъ згинувъ Бойдъ въ половинѣ с. м. застрѣленый десятьма кулями. Въ наслѣдство ôткиненя биля о чиншôвникахъ той заговôръ принявъ дуже грôзный характеръ и заповѣдае рѣзню урядникôвъ нôдчасъ зближаючоися зимы. Треба признати, що мальконтенты ирляндскй выбрали собѣ дуже наручну хвилю до розпочинаня вôйны домашнои. Англія теперь власне муситъ выслати значну часть войска регулярного до Индій, правительство мусѣло для удержаня порядку на зеленôмъ островѣ выслати значне число воякôвъ маринарки, котрй творили залогу фортификацій и арсеналôвъ самои Англіи.

Зъ Кандагару принесли телеграмы нову непотѣшну для Англичанъ вѣдомôсть. Залога англійска зробила зъ цитаделѣ кандагарскои выпадъ, котрый ѣй не пощастився. Згинуло 8 офицерôвъ, и 180 воякôвъ, 5 офицерôвъ ранено а кôлька дôсталося въ неволю. Еюбъ ханъ все острѣлюе валы зъ ручного оружя. Генерала Робертса ожидаютъ въ Кандагарѣ 29. с. м.

Парлямentъ англійскій буде замкненый около 6. вересня.

Глядстонъ вже поздоровѣвъ и присутствуе радамъ кабинету. Лѣкарѣ однакожь радятъ єму повздержуватися ôтъ великои працѣ, щобы хороба не повернула.

Нѣмеччина. Въ гдеякихъ нѣмецкихъ газетахъ появилася петиція до канцлера Бисмарка противъ жидôвъ. Петиція въ скороченю такъ звучитъ: Ôтъ довшого вже часу поважнй и патріотичнй мужѣ всѣхъ станôвъ и партій глядятъ съ безмѣрною обавою на взмагаючійся жидôвскій елементъ. Давнѣйша надѣя многихъ, що семитскій елементъ зôллеся съ германьскимъ, показалася фалшивою. Теперь вже не иде о рôвноуправненье жидôвъ съ нами, але о опановуванье черезъ жидôвъ нашого народного характеру. Вже нынька наочно видко, якъ германьскій идеалъ рицарскости, честноты и правдивои религійности уступае мѣстце жидôвскому псевдоидеалови. Мы ожидаємъ ôтъ правительства охороны и помочи передъ злораднымъ и погубнымъ вплывомъ чужои расы. Жиды опираючися 1) на законахъ за ихъ содѣйствомъ выданыхъ въ свою користь т. є. капиталистôвъ, 2) на маєткахъ, котрй хитрыми и безпощадными манипуляціями черезъ лихву, грубиржеву, банки и акціи нагромадили не причинившися ничимъ до загального благобыту чи то господарства чи промыслу краєвого, наконець 3) опираючися на бôльшôй части продайнои, безсовѣстнои и здеморализованои печати, — взросли безмѣрно и небезпечно загрозили сегодня благобытови, культурѣ и религіи нѣмецкого народа. Тіи небезпеченьства, мусятъ совсѣмъ природно щоразъ бôльше рости, позаякъ жидамъ удаеся громадами втискатися и занимати урядовй становища, котрй давнѣйше були для нихъ замкненй а котрй и теперь на дальше треба конче замкнути. Якъ жидова есть фактичною силою, такъ потреба доконечно реальныхъ средствъ, щобы єи побороти. До такихъ средствъ належатъ именно реформа и доповненье законодавства, котрйбы нѣмецку народнôсть вырвали зъ нôдъ невыносимого вже панованя чужинцѣвъ. Въ тôй цѣли просимо, щобы правительство предложило тѣламъ законодательнымъ якъ найскорше внесеня, змѣряючй до перешкодженя дальшого зросту жидôвского народного елементу и жидôвскихъ вплывôвъ".

Россія. Сими днями появилося въ „Правительственнôмъ Вѣстнику" справоздане о особахъ стоячихъ нôдъ надзоромъ полиційнымъ и о особахъ освобожденыхъ зъ нôдъ надзору черезъ бувшу верховну розпорядительну комисію. Число остаючихъ въ теперѣшнôй хвили нôдъ надзоромъ поліціи сягае бôльше-менше нôвтора тысяча осôбъ. Верховна комисія въ протягу 5 мѣсяцѣвъ освободила совсѣмъ або облегчила положенье тôлько 115 особамъ. Щобы яку выслану, нôдъ надзоромъ полиційнымъ стоячу особу увôльнити, потребуе комисія опиніи того начальства, котре засланого надзоруе, дальше мнѣнія генералъ-губернатора, котрый выславъ на поселенье, и губернатора тои мѣстцевости, где засланый по поворотѣ желае осѣсти.

НОВИНКИ.

— **Въ програмѣ подорожи Цѣсаря до Галичины** постановлено гдеякй змѣны и такъ: до Львова прибуде Цѣсарь дня 11 вересня о год. 9 рано. Дня 12 вересня проѣздка до Дроговыжа вызначена на год. 8 рано. Дня 13 вересня посѣтитъ Цѣсарь тôлько слѣдуючй заклады: 1) новый будынокъ соймовый; 2) дôмъ Инвалидôвъ; 3) институтъ имени Оссолиньскихъ; 4) школу лѣсничу; 5) школу народну им. Єлисаветы. Дня 14 вересня ôтвѣдае дальше заклады публичнй въ слѣдуючôмъ порядку: 1) шпиталь гарнизоновый; 2) гимназію Францъ Іосифа; 3) мѣскій музей промысловый; 4) музей гр. Дѣдушицкого; 5) „Дôмъ Народный" и гимназію академичну; 6) мѣску стрѣльницю; 7) высокій замокъ. Дня 15 вересня прибуде Цѣсарь до Коломыѣ о год. 12. въ полудне а о год. 1 мин. 15 ôтъѣде до Черновець, где стане о год. 3 пополудни. Дня 18 вересня опуститъ Чернôвцѣ о 5 год. рано и прибуде до Дрогобыча о год. 12½ по пол.; о год. 3 выѣде до Самбора, где прибуде о год. 4 мин. 30.

— **Текстъ рускои кантаты** уложеный о. Гушалевичомъ звучитъ:

На нашôй рускôй тутъ земли
Королю галицкій витай!
Тобѣ зъ преданности-любви
Вѣнець плете народъ и край.

Тй рѣки, горы и поля
Веселй всѣ — Ты къ намъ прибувъ
Къ Тобѣ зритъ руская земля,
Бо Ты на ню не призабувъ!

Гости межь нами днесь, гости:
Тутъ вѣрнôсть, щирôсть съ правотовь!
Права народнй намъ святй
Охорони Твоєвъ руковь!

— **Є. В. Цѣсарь** буде удѣлювати авдіенціи во Львовѣ дня 1 (13) вересня. Незадовго пріѣде до Львова секретарь цѣсарскои канцеляріи, до котрого маютъ вноситися прошеня о авдіенцію.

— **Гр. Таффе** маe нôсля донесеня Politik сопроводити Цѣсаря въ подорожи до Галичины.

— **Въ „Домѣ Народнôмъ"** розпочалися роботы около пристроеня салѣ и цѣлого забудованя. Доси ôтновлено фронтъ и вызолочено гербъ и написъ на верху. Роботы около украшеня салѣ скоро поступаютъ на передъ.

— **Центральный комитетъ мѣста Львова для принятя Цѣсаря** постарався о безплатне помѣщенье всѣхъ селянъ, котрй прибудутъ до Львова въ депутаціи. Дальше затвердивъ тарифу оплаты за трибуну для публики на площади галицкôй. Льожа въ тôй трибунѣ на 4 особы буде коштувати 12 зр., крѣсло въ першôмъ рядѣ 2 зр. 20 кр., въ дальшôмъ 1 зр. 80 кр. — Сторожа гонорова для удержаня порядку складаеся дотеперь зъ 200 обывателѣвъ мѣста, 200 академикôвъ и 100 членôвъ охотничои огневои сторожи. Дня 11 вересня о год. 6 рано перестанутъ вже курсовати по улицяхъ всякй возы тягаровй и транспортовй, а о год. 7 и фіякры съ выняткомъ тыхъ, котрй ôтвозити будутъ на дворецъ особы, маючй витати Цѣсаря. Нôдчасъ походу съ смолоскипами замкнутся навѣть для пѣшои публики тіи улицѣ и площади, куда похôдъ маeся двигнути.

— **На привѣтъ Цѣсаря** до Кракова пріѣде дня 1 вересня генералъ-губернаторъ Королества польского, кн. Альбединьскій на чолѣ депутаціи росс. полку имени Францъ-Іосифа.

— **Въ повѣтѣ Станиславôвскôмъ** привитаютъ Цѣсаря насамперед на двôрци въ **Галичи** депутація галицкои рады громадскои, депутаціи 30-ти громадъ доокрестыхъ, 30-ти громадъ пов. нôдгаецкого и депутація 3 мѣсточокъ пов. бережаньского. На двôрци въ Станиславовѣ повитаютъ Єго репрезентаціи выдѣлôвъ повѣтовыхъ и 16 громадъ, дальше рада мѣста, шляхта, духовеньство, корпораціи, урядники и всѣ учителѣ. Промовляти будутъ маршалокъ рады повѣтовои по польски а бурмистръ Станиславова д-ръ Каминьскій по нѣмецки.

— **Цѣсарскій даръ.** Цѣсарь Францъ-Іосифъ жертвовавъ голодующимъ Ôрменамъ въ Малôй Азіи 10.000 зр.

— **Впреосв. Митрополитъ** повернувъ передъ вчера до Львова и удався до Унева на праздникъ Успенія пресв. Богородицѣ.

— **Нова газета школьна** въ рускôмъ языцѣ зачне выходити съ днемъ 1 руск.

вересня. Редакцію обôйме вêроятно п. Гр. Врецьона, учитель при львôвскôй семинаріи педагогичнôй.

— **Кр. Рада школьна** обвêстила вчера въ газетѣ урядовôй рескриптомъ министра просвѣты зъ дня 16 липня 1880, завѣдомляючій, що Є. В. Цѣсарь зôзволивъ на постепенну перемѣну школы реальной въ Стрыю на гимназію почавшиôтъ р. шк. 1880/81 съ застереженьемъ, що наука русинôвъ має бути обовязковою въ 4 низшихъ клясахъ.

— **Испыты учительскій** розпочинаются с. р. 20 л. вересня въ забудованю львôвскои семинаріи учительскои.

(*Г*) **Зъ Пôдгаєць** пишутъ намъ: **Театръ** народно-рускій пôдъ дирекцією панѣ Т. Романовичь давъ дня 26 с. м. послѣдне представленье въ Пôдгайцяхъ. Зъ Пôдгаєць, где, замѣтимо коротко, не дуже то поводилося нашому театрови, переѣде ôнъ въ **Бурштынъ**, где, по дорозѣ до Коломыѣ на часъ выставы рускои, дасть тôлько 6 представлень. Тіи представленя въ Бурштынѣ ôтбудутся въ дни 29 и 31 серпня и 2, 4, 5 и 7 вересня. Въ Коломыѣ устроює Дирекція на представленя театральній арену на площади выставы. Кошта устроєня арены будутъ выносити 500 зр. и то лишь на одинъ мѣсяць. Перше представленье въ Коломыѣ буде дане дня 11-ого вересня. Признати мусимо, що дирекція нашого народного театру докладає всѣхъ силъ моральныхъ и грошевыхъ, щобы задоволити руску публику; не зважає она ани на частій матеріяльній неповодженя ани на ту часто-густо подыбувану апатію землякôвъ, але съ посвященьемъ и неутомимо бореся съ всякими перешкодами, подаючи намъ кормъ духовый, плекаючи рôдне слово, заохочуючи насъ до патріотизму, любови рôдного слова и народности. Зô всѣхъ сторôнъ, где тôлько театръ нашь гостивъ, доходили насъ пріятній вѣдомости, признаючій заслужену похвалу такъ самôй дирекціи, якъ и цѣлôй трупѣ артистичнôй. Маємо проте повну надѣю, що публика наша прійме за свôй патріотичный обовязокъ пôдпомагати свôй театръ въ кождôмъ мѣстци, а теперь спеціяльно въ Бурштынѣ и Коломыѣ. Теперь власне, коли дирекція не щадитъ значныхъ заходôвъ и коштôвъ для звеличеня рускои штуки и для пріятности рускои публики пôдчасъ Коломыйскои выставы, повинній мы тымъ бôльше старатися, щобы пôсля силъ нашихъ прійти въ помôчь дирекціи хотъ що найменше тымъ, що якъ найчисленнѣйше громадитися будемо въ сали представлень. Въ Коломыѣ, якъ звѣстно, ôтбудеся такожь друга выстава: етнографична, протоє вêроятно и Поляки будутъ учащати до рускогo театру; соромъ бувбы, колибы театръ свѣтивъ пусткою. Не дайможь поводу, щобы насъ чужій посуджовали о бракъ патріотизму и замилованя до штуки. Сподѣмось такожь, що и Бурштыньска и околична публика охотно и щиро буде ôтвѣдувати нашь театръ, якъ чинила тоє передъ двома роками, коли трупа панѣ Романовичь завитала по першій разъ до Бурштына.

— **Въ Полтавѣ** має вже незабавомъ, вêроятно съ початкомъ четвертого чвертьроку выходити „Полтавска газета“, призначена для губерніи Полтавскои и сусѣдныхъ. Жаль тôлько, ще тая газета буде выдаватися въ языцѣ россійскôмъ а не рускôмъ; въ губерніяхъ Руси-Украины газета на рôднôмъ языцѣ булабы несомнѣнно о много лучше и сердечнѣйше принята. Однакожь вже и сей фактъ, що правительство въ загалѣ позволило на выдаванье газеты въ Полтавѣ, мусѣло утѣшити россійскихъ Русинôвъ; годѣ не добачити зъ того прихильнѣйше вже усποсобленье правительства до печати провинціональнои. Звѣстно бо, що газеты въ такъ званыхъ „центрахъ“ Россіи (Москвѣ, Петербурзѣ) маютъ незрôвнано бôльшу свободу дискусіи, якъ газеты провинціональній, котрій гдеякихъ многоважныхъ справъ навѣть не смѣютъ тыкати. Гдекто звязує фактъ зôзволеня на выдавництво областнои газеты въ Полтавѣ съ найновѣйшимъ проектомъ реформы печати въ Россіи. На всякій способъ територіяльній газеты въ значнѣйшихъ мѣстахъ украиньскои Руси суть сегодня дуже на часѣ и конечно потрѣбній, а зручне и совѣстне редагованье такихъ газетъ, хотяй поки-що въ россійскôмъ языцѣ, — може принести велику користь украиньскимъ Русинамъ.

— **Рускимъ родичамъ** записуючимъ своихъ сынôвъ до школъ гимназіяльныхъ пригадуємо, щобы допоминалися для нихъ рускаго языка выкладового. Звертаємо увагу на тоє, що повыше жаданье муситъ походити ôтъ самыхъ родичѣвъ чи опѣкунôвъ, а не ôтъ ученика.

— **Въ сегорôчныхъ маневрахъ** въ Галичинѣ возьме участь 40.000 войска. Головну команду обôйме архикн. Альбрехтъ.

— **Зъ Перемышля** доносятъ намъ, що вписы учениць до тамошнои школы женьскои и семинаріи учительскои ôтбуватись будутъ въ дни 28, 30 и 31 серпня що дня ôтъ 8 до 12 г. рано и ôтъ 3 до 6 пополудни. Ученицѣ, вступаючій на першій рôкъ, маютъ выказатися метрикою, що скôнчили 15 рôкъ житя.

✠ **О. Даміянъ Зваричь** священикъ-ювилятъ въ Соколôвцѣ, деканата коссôвскаго умеръ 4. (16.) серпня с. р. въ 80. роцѣ житя а 54. священьства. Вѣчная ему память!

— **Погорѣло** село Бабинцѣ, рогатыньского повѣта. Огонь знищивъ 10 хатъ и 21 господарскихъ будынкôвъ. Шкода обчислена на 7.800. *зр.*

— **Книгосушь** стверджено въ селѣ Завалю надъ Збручемъ, пов. Борщѣвского.

— **Конфиската.** Ц. к. прокураторія державна черновецка сконфисковала 6. ч. часописи Oest. Grenzbote за статію Гр. Купчанка „Die Kaiserreise und die Ruthenen“ находячуся въ многихъ газетахъ вѣденьскихъ.

(*Х.*) **Ѣхати въ вагонѣ желѣзницѣ Альбрехта** значитъ душитися, мовь оселедець въ бочцѣ. Въ узенькôмъ купé напакувавъ насъ кондукторъ 11 особъ — а одинъ священикъ, заплатившій за двоє дѣтій по пôвъ билета мусѣвъ для браку мѣстця держати дѣти на колѣнахъ. Мы, пасажеры, занесли скаргу до п. начальника стаціи въ Миколаевѣ и ôнъ намъ обѣцявъ дати еще одинъ вôзъ — але на обѣцянцѣ и стало; мы мусѣли ѣхати въ страшнôй тѣснотѣ ажь до самого Львова, черезъ що наше здоровлье потерпѣло, бо задля тѣсноты и духоты мы мусѣли отворювати ôкна и выставлятися на протягъ. Въ Щирци вписали мы нашу жалобу до книжки т. зв. Beschwerdebuch, може тоє хоть на будуще поможе.

— **Зъ Холмскои епархіи** звѣщаютъ, що селяне и мѣщане губерніи седлецкои, константиновского и радзиньского повѣта подали до Лорисъ Меликова прошенье о приверненье уніи. Зъ прошеня оказуеся, що дуже много селянъ и мѣщанъ не хотячи прійняти православныхъ священикôвъ перестали носити дѣти до кресту, брати церковній слюбы и въ загалѣ участвувати въ якихъ небудь церковныхъ обрядахъ и совершаютъ чинъ крещеня самій.

— **Въ Вѣдни** арештовано сими днями кôлькохъ соціялистôвъ, котрій пôдчасъ обходу цѣсарскихъ уродинъ мали ширити пôдбуруючій ôтозвы.

— **Зъ Берлина и зъ Праги** выѣхали тайно провôдники соціялистôвъ. Догадуются, що они удалися на тайный збôръ соціялистичный.

— **Статистика середныхъ школъ въ Передлитавіи при кôнци 1879 р.** Пôсля оголошеного рôчного справозданя ц. к. статистичною центральною комисією въ Вѣдни було въ Передлитавіи съ кôнцемъ 1879. р. 235 середныхъ школъ, а то: 163 державныхъ, 24 краєвыхъ а 38 громадскихъ; 7 школъ удержували цѣлковито духовній законы. Пôсля категоріи тыхъ закладôвъ науковыхъ було: 110 гимназій (92 высшихъ а 18 низшихъ), 46 реальныхъ гимназій (25 высшихъ а 21 низшихъ), 79 школъ реальныхъ (62 высшихъ а 17 низшихъ.) Пôсля поодинокихъ краєвъ припадало середныхъ школъ: на Чехи 66, на Моравію 35, на Австрію низшу 35, на Галичину 27, на Тироль 14, на Истрію 10, на Стирію 9, на Шлезкъ 9, на Дальмацію 7 на Высшу Австрію 6, на Краину 5, на Буковину 5, на Каринтію 4, на Зальцбургъ 3. Языкъ выкладовый бувъ въ 152 школахъ нѣмецкій, въ 41 ческій, въ 24 польскій, въ 11 італіянській, 3 сербо-хорветскій, въ 1 рускій, въ 3 мѣшаный (нѣмецко-ческій и нѣмецко-словацкій.) Въ Передлитавіи выноситъ число всѣхъ жителѣвъ 21,766.000 — припадає отже о одна середна школа на 92.625 душь. Зъ поодинокихъ краєвъ Зальцбургъ має одну середну школу на найменше число душь, бо на 51.662, а Галичина на найбôльше число душь, такъ якъ одна середна школа припадає на 220.925 душь. Во всѣхъ 235 середныхъ школахъ було 1588 клясъ, а 64.125 ученикôвъ, а именно: въ гимназіяхъ (806 клясъ) 34.480 ученикôвъ, въ реальныхъ гимназіяхъ (280 клясъ) 10.453, въ реальныхъ школахъ (502 клясъ) 19.212. Пересѣчно припадає отже на одну школу 272 а на одну клясу 40 ученикôвъ. Зъ всѣхъ гимназій въ Австріи найчисленнѣйшу фреквенцію выказуютъ гимназіи: Францъ-Іосифа во Львовѣ (1047) уч.) и гимназія въ Голомуцу (728 уч.); найменше число ученикôвъ выказує гимназія кроатска въ Синь (Sinj) въ Дальмаціи (49 уч.) — Въ цѣлôй Передлитавіи припадає одинъ ученикъ середныхъ школъ на 339 жителѣвъ; зъ поодинокихъ краєвъ на найменше число, бо на 227 припадає 1 уч. въ Моравіи а на найбôльше число бо 1 уч. на 625 жит. въ Дальмаціи. Въ Галичинѣ 1 уч. припадає на 566 жит. — Зъ 64.125 ученикôвъ припадало съ кôнцемъ 1879 р. на Чехи 19.429, на Галичину 10.534 и. т. д. Пôсля народностій було: Нѣмцѣвъ съ жидами 30.485 (жидôвъ 6.664,) Чехôвъ 18.049, Полякôвъ зъ жидами 8.713, Італіянôвъ 2.097, Русинôвъ 1813, Словенцѣвъ 1.392, Сербо-Хорватôвъ 750, Румунôвъ 311. Въ порôвнаню съ 1871 р., въ котрôмъ було 177 середныхъ школъ съ 46.253 ученіками, побôльшилось въ 1879 р. число тыхже школъ о 58 а число уч. о 17.872. На поодинокій краѣ припадало въ 1871 р. ученикôвъ: въ Чехахъ 12.380, въ Галичинѣ 8.958, въ Буковинѣ 1280, въ Дальмаціи 700, и. т. д. Пôсля народностій було: Нѣмцѣвъ 21.846, Чехôвъ 11.033. Полякôвъ съ жидами 7.228, Русинôвъ 1.972, и. т. д. Найвысше пôднеслося число уч. ôтъ того часу въ Австріи низшôй (61·2%,) найнизше въ Дальмаціи (8·4%), а въ Зальцбургу поменшилося число уч. о 4%. Пôсля народностій найбôльшу фреквенцію оказали Чехи (63.6%,) найменшу Словенцѣ (6·6%,) коли фреквенція у Русинôвъ поменшилась ôтъ того часу о 8·2%. Въ Передлитавіи числится Нѣмцѣвъ 7,966.000 (466.000 жидôвъ), Чехôвъ 5,135.000 (35.000 жидôвъ), Русинôвъ 3,110.000, Полякôвъ 2,889.000 (зъ того 419.000 жид.), Словенцѣвъ 1,214.000, Італіянцѣвъ 618.000, Сербо-Хорват. 596.000, Румунôвъ 224.000. а иншихъ народностій 14.750. Пôсля тыхъ датъ припадає 1 уч. нѣмецкои народности на 261 жителѣвъ (безъ жидôвъ на 315), ческои на 284 (безъ жидôвъ на 289), італійскои на 295, польскои на 331 (безъ жидôвъ на 339), румуньскои на 720, сербо хорватскои на 796, словеньскои на 872, и 1 уч. рускои народности на 1.704 жителѣвъ. — Удержанье 163 державныхъ середныхъ школъ стояло державу въ 1879 р. 3,937.913 зр., зъ чого на Галичину (на 23 польскихъ и 1 руску сер. шк.) припадає 710.315 зр. а пересѣчно на одного ученика 82 зр. 85 кр. рôчно. — Зъ того видимо, що Словенцѣ и Румуны не маютъ ни однои своєи школы середнои, а Русины въ числѣ 3,110.000 маютъ одну тôлько гимназію акад. во Львовѣ, для котрыхъ припадало бы властиво пôсля числа жителѣвъ и фреквенціи ученикôвъ 14 школъ середныхъ. Въ Моравіи, где есть $^3/_4$ части Чехôвъ, находится 12 краєвыхъ школъ середныхъ, зъ котрыхъ въ одній тôлько бувъ съ кôнцемъ 1879 р. языкъ выкладовый славяньскій, въ другихъ же 11 нѣмецкій. Єще гôршій станъ въ Шлеску, где на 250.000 Славянъ не ма ни однои школы середнои а на 1.279 Нѣмцѣвъ ажь 9 школъ серед.; за одного нѣмецкого ученика платитъ тамъ держава 160 зр.! Въ Шлезку и Моравіи отже выставлена народнôсть славяньска на германизацію, а въ Галичинѣ народнôсть руска на польонизацію!

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ Всч. О. Ѳеофиль Бородайкевичь на приходъ Виноградъ дек. Тысьмян.

Въ пропозицію принятій: 1) на пар. Пôдмонастырь дек. Бобр. Всч. ОО: Филемонъ Огоновскій, Теодоръ Трачь, Теодоръ Дикій, Конст. Яримовичь; — 2) на приходъ Поручинъ дек. Береж. Всч. ОО. Александеръ Кадайскій, Іоанъ Ивановичъ, Сильвестеръ Лепкій; — 3) на кап. Стѣнка дек. Золочев. Всч. О. Левъ Лагодиньскій.

Личный додатокъ получили: Всч. ОО.: Іосифъ Красицкій зъ Дернова, Иполитъ Веселовскій зъ Ниговецъ, Лука Левицкій зъ Белзця.

Ôтозва

Товаришѣ!

Въ єдности сила наша! Звязанй узомъ братерскимъ переломимо всѣ перепоны и здобудемо собѣ долю, яка намъ правно належится.

Для загального обговореня справъ народныхъ, для розбудженя и пôднесеня взаєминъ межи академичною рускою молодежію завзываємо Васъ до вспôльного збору до Коломыѣ въ день 17-го вересня с. р., въ третій день выставы товариства „им. Михаила Качковского“.

Прибудьте численно въ той день и докажѣтъ своимъ щирымъ спôвудѣломъ, що молодѣжь руску оживляє одна гадка, що ей одушевляє одна вспôльна провôдна идея!

Съ товарискимъ привѣтомъ

Комитетъ першого загального збору рускои академичнои молодежи.

Я. Окуневскій, Е. Озаркевичь, И. Шухевичь
Зъ тов. „*Спѣв*“.

Ю. Матѣєвъ, Король, Павенцкій
Зъ тов. „*Акад. Кружокъ*“.

И. Кокорудзъ, С. Даниловичь, К. Левицкій
Зъ тов. „*Дружній Лихварь*“.

И. Стоцкій
Зъ тов. „*Союзъ*“.

Льокаль збору оголосится пôзнѣйше въ часописяхъ. Всякій кореспонденціи дотычачій збору просимъ адресувати на руки „Я. Окуневского въ Яворовѣ, п. поч. Коссôвъ“.

Прочій часописи просимо ласкаво повторити нашу ôтозву.

Курсъ львôвскій зъ дня 26. л. серпня 1880.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	273 50	276 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 75	168 75
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 15	98 15
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 43	5 54
„ цѣсарскій	5 49	5 59
Наполеондоръ	9 31	9 41
Нôвимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 $21^3/_4$	1 $23^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	57 45	58 15
Серебро	99 50	100 50

(безъ текучого куп. безъ купону)

Ученикôвъ

школъ народныхъ або середныхъ принимаеся на **станцію и стравунокъ** съ услугою. Поручаеся правдиво родительска опѣка.

Близша вѣдомôсть при улици **галицкôй ч. 6.** на III-ôмъ поверсѣ.

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а	Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	
1а	великозерниста Куба	„ 1 90	
1а	арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а	найлучша Ява	„ 1.55	
1а	доснонала Ріо	„ 1.35	
1а	найлучша Порторико	„ 1 70	
1а	Ст. Доминго	„ 1.55	
1а	найлучша Сантосъ	„ 1.50	

Въ пачкахъ à $4^3/_4$ кило нето.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (6—10)

ЦѢННИКЪ

Рускои торговлѣ

ул. Руска Нр. 5. во Львовѣ.

Паперъ 1 либра по 8, 10, 12, 14, 16, 18 кр. и высше					
зошиты по 1 кр., риза	240	шт.	1	зр.	80 „
„ бôльшій по 3 кр.	100	„	1	„	80 „
„ до рисованя	100	„	2	„	50 „
1 пуделко рыльцѣвъ	100	„	—	„	40 „
1 тузинъ ручокъ			—	„	06 „
1 пуделко перъ R, MG, (Aluminium) по . .			30, 35	„	и высше
1 тузинъ радирокъ по 2 кр.			18	„	
1 кильо крейды краянои .			15	„	
1 тузинъ оловцѣвъ бѣлыхъ (Гардтмута) . .			8	„	
1 фляшка чорнила чорного 10, 15, 20, 30, и 40					„
1 фляшка чорнила кольорового по . . .			10 и 15		„
10 грамôвъ атрам. въ порошку			4		„
таблички паперовій 1 штука			12		„
„ мармуровій въ рамкахъ по . 8, 10, 12, 14, 16, и 18					„
билеты визитовій печатанй 100 шт. 45, 50				„	и высше
„ „ литографов. 100			„ 1	зр.	20 „

Замовленя зъ провинціи выконуются якъ найточнѣйше и ôтворотною почтою.

Поручаючись ласкавôй памяти Высокопочтенной Публики осмѣляємося примѣтити, що мы ведемо торговлю вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ и завязалисьмо торговельній зносины съ найпершими фирмами, тожь можемо ôтдавати нашій товары дешевше и въ лучшôй якости якъ другій торговлѣ сего роду. О тôмъ повѣдчатъ слѣдуючій два письма, выйнятій зъ помежи численныхъ, якій щоденно майже получаємо.

В. П.! Вже кôлька разôвъ бравъ я въ Вашôй торговли всѣлякій рѣчи для ужитку школьного, якъ: папѣръ, чорнило, оловцѣ, зошиты и пр. и все бувъ я зъ нихъ совсѣмъ задоволеный, тожь поручаю всѣмъ моимъ П. Т. Товаришамъ усердно руску торговлю во Львовѣ.

Нагôрцѣ, дня 20 серпня 1880.

І. Червиньскій
учитель.

Ôтъ року спроваджає пôдписаный ôтъ рускои паперянои торговлѣ всякій снаряды школьній такъ до писаня якъ и рисункôвъ. Снаряды тій були превосходній и то не лишь для ихъ дешевости, але еще бôльше для ôтповѣдныхъ свойствъ

Въ наслѣдокъ сего есьмь обовязаный повышеу торговлю цѣлôй рускôй Публицѣ усердно поручити.

Соколôвъ, дня 7 (с ст) серпня 1880.

(1—?) **Ѳеоф. Головчукъ**

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 64. Львôвъ, Субота 20. Серпня (1. Вересня) 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

II.

Audacter calumniare — сеи максимы видимо придержуются клеветники Руси. Мало було имъ того, що писавъ Dziennik poznański на Русинôвъ, они пôдобрались до угорского Pester Lloyd-a и накормили єго своими „шпачками“. Очевидно замѣрили нашй клеветники вдарити въ великій дзвôнъ и не зважаючи на тое, що кому якъ кому а Мадярамъ якъ найменше пристоитъ поучати Русинôвъ въ льояльности, — вывѣсили свôй дзвôнъ клеветы середъ своихъ „братанкôвъ“, що то мимо дуализму, мимо ôтданя имъ гегемоніи надъ угорскими Славянами, все таки не можутъ погодитись съ австрійскимъ патріотизмомъ! Не вжежь передъ такимъ трибуналомъ маютъ Русины оправдуватись? „Ктожь єсть обвиняй мя“? можутъ спытати Русины. Вѣчнй конспираторы противъ Австріи, союзники Бисмарковскои инвазіи зъ р. 1866, ничимъ ненасытнй противники єдности австрійско-угорскои монархіи накидаючй пута свобôдному, успѣшному розвоєви Австріи, — чижь они маютъ право засѣдати до суду надъ Русинами? Чи не лучше зробивбы Pester Lloyd прочитати лекцію о льояльности своєй же угорскôй лѣвицѣ и выборцямъ Великои Каписы, а въ конець и свому прасовому товаришови Függetlenség, котрому выточила прокураторія процесъ карный за образу Маєстату Цѣсаря?

Кождый муситъ намъ признати, що передъ такими „шафарями“ льояльности намъ ніяково ставати до суду. Однакожь съ жалемъ треба сказати, що сѣвба клеветъ на Русинôвъ перейшла вже звычайнй мѣры, а послѣдными часами пôднимаются клеветливй голосы майже повсюду съ очевиднымъ замѣромъ добитись до мѣродайныхъ сферъ. Статія Pester Lloyd-a єсть тôлько есенцією тыхъ клеветъ, котрй ôтъ якогось часу пôдносятся систематично, въ рôжныхъ направленяхъ але съ однаковою цѣлію. Ктожь не пригадаєсобѣ, якъ недавно єще оскаржувано всѣхъ галицкихъ Русинôвъ о якйсь аграрнй агитаціи, ба навѣть о соціялизмъ, якъ тымъ же Русинамъ задля трираменного креста навязувано „шизматицку“ пропаганду и то въ пору, коли Митрополичій и епископскй престолы заняли Владики, котрымъ никто не смѣє ôтмовити католицкои ревности. Щожь значатъ тіи клеветы? Ото ничого иншого, якъ тоє, що клеветливôсть ворогôвъ Руси дôйшла вже до цѣлковитои безвстыдности. Мовчати довше — значилобы помагати нашимъ клеветникамъ ихъ ложь продавати за правду. До клеветъ въ религійнôмъ и соспôльнôмъ взглядѣ, прибуваєклевета политична: „теперѣшный рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійского руху“. Такъ отже видимо ходитъ о тоє, скомпромитувати Русинôвъ религійно, соспôльно и политично, — щобы въ той спосôбъ выкликати и оправдати религійный, соспôльный и политичный гнетъ Русинôвъ! Признаємо хитрôсть такои политики нашихъ противникôвъ, але не бачимо въ нѣй ни крихты политичного такту и льогики.

На якôй же пôдставѣ и задля якои причины пôдносятся тіи замѣты противодержавнои гравитаціи Русинôвъ и где то єсть той „фактъ“, що „теперѣшный рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійского руху“? Pester Lloyd признає, що сего мнимого стремленя Русинôвъ не можна пôзнати зъ книжокъ рускихъ, бо єслибы рухъ Русинôвъ дѣйстно мавъ характеръ всероссійскій, тогды певно не розвивалибы Русины своєи питомои литературы, они не плекалибы свого рôдного языка и не закладалибы товариствъ для просвѣты народа въ народнôмъ языцѣ. Pester Lloyd знає, що таке посудженье Русинôвъ о всероссійскй аспираціи противорѣчитъ столѣтнôй исторіи житя Русинôвъ въ Австріи, ôнъ знає, що Русины черезъ той часъ свѣтло заявили свою льояльнôсть на картахъ австрійскои исторіи не словами, але дѣлами, жертвами своєи крови и свого майна, ôнъ знає, що року 1848, р. 1859 и 1866 цѣлй полки галицкихъ Русинôвъ полягли трупомъ въ оборонѣ Австріи, що навѣть окупація Босніи и Герцеговины не обôйшлась безъ кровавои жертвы Русинôвъ. Pester Lloyd знає, що то суть факта, котрй навѣть слѣпый и глухій не може прійняти яко доказъ „всероссійского руху“ Русинôвъ. Тожь на все тоє кидаєP. L. заслону и столѣтну исторію называє „перестарѣлою и утертою фразою“, а указує на „духа Головацкого“, котрый, „здаєся, особенно завертає головы рускои молодѣжи“, хочь не поясняє, якій то именно „духъ Голсвацкого“, чи той, що выдавъ руску граматику и въ „трехъ вступительныхъ предподаваняхъ“ цѣлымъ засобомъ своєи науки боронивъ самостôйности руского языка и єго ôтрубности ôтъ россійского, чи той, що переѣхавши до Россіи переставъ вплывати на руску молодѣжь, отже й не може завертати єи головы? Якъ бы тамъ и було, але всежь таки можемо спытати, чижь годится на такôй пôдставѣ кидати на цѣлый рускій народъ въ Австріи калюмнію гравитаціи позадержавнои, „выходячои поза границѣ державнои идеи австрійскои“ — гравитаціи до Россіи? Перегляньте всѣ австрійскй народы и спытайте себе, чи на тôй самôй пôдставѣ и то може съ далеко бôльшимъ правомъ не могли бы вы навязати всѣмъ австрійскимъ народамъ такихъ „позадержавныхъ стремлень“? У кождого народа подыбаєте поодинокихъ людій, котрй буяютъ на блудныхъ калькуляціяхъ политичныхъ неразъ съ *великою шкодою* власного народа. Чомъ жежь вы не глядите на тыхъ Нѣмцѣвъ, що на австрійскôй земли выправляютъ ованіи Вильгельмови, чому мовчите за Италіянцѣвъ, що кидаютъ петарды въ Трієстѣ, чому мовчите не о поодинокихъ людяхъ, але вже о цѣлôмъ великôмъ сторонництвѣ угорскôмъ, що домагаєся цѣлковитого розрыву съ Австрією? Тутъ жежь вже не „духъ“, але факта выступаютъ на явъ и чи не булобы лучше, єсли вы дѣйстно такй великй патріоты, звернути вашу увагу на тіи дѣйстно сумнй объявы, а не шукати „здрады державы“ тамъ, где єи не ма? А предсѣ мимо тыхъ фактôвъ вы не смѣєте, єсли у васъ єсть совѣсть и крихта любови правды, помовляти цѣлого Трієсту, всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ, всѣхъ Угрôвъ о „противодержавне стремленье“? На якôй жежь пôдставѣ смѣете кидати такій замѣтъ **всѣмъ** Русинамъ? Гдежь суть доказы вашй, що „рухъ Русинôвъ прибравъ характеръ всероссійскій“? Чижь за блуды двохъ-трехъ людій можете вы винити цѣлый народъ? Єсли пôдъ „духомъ Головацкого“ маємо розумѣти нещасливу гадку емиграціи до Россіи пôсля р. 1866, то чижь беззавидна доля тыхъ емигрантôвъ и ихъ сумна роля въ Россіи вже не розчарувала доси всѣхъ тыхъ малочисленныхъ десперантôвъ? Єслижь пôдъ тымъ „духомъ“ маємо розумѣти єще нещасливѣйшу гадку мнимого „единства“ Русинôвъ съ Великороссами, — то чижь можна тутъ говорити о якôмъ стремленю Русинôвъ, руского народа? Тажь тая гадка не могла и не може бути никому бôльше пригожою, якъ самымъ ворогамъ Русинôвъ, а то не тôлько для того, що дає пôставу посуджувати Русинôвъ о „противодержавнй стремленя“, компромитувати ихъ въ политичнôмъ и религійнôмъ взглядѣ и накликати на нихъ всякій можливый гнетъ нѣбы то за тіи мнимй „противодержавнй стремленя“, — але и и для того, що таке стремленье мнимо „всероссійске“ єсть найлекшою дорогою пхати Русинôвъ въ рамена польонизаціи и довершити ихъ цѣлковитого вынародовленя. Мы жь не потребуємо єще поясняти, що скоро Русины выреклибыся свого рôдного языка, перестали плекати свою питому литературу и хотѣлибы прійняти великорускій языкъ, котрого не тôлько рускій людъ, але и галицка интелигенція руска совсѣмъ не розумѣє, — що тогды польонизація руского народа у насъ булабы вповнѣ довершеною. Мы маємо на угорскихъ Русинахъ сумный, перестра-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

I.

(*Дальше.*)

Хитро добирався Семенъ до такои компаніи, выхилясомъ-выкрутасомъ рвався зъ пôдъ директорского догляду, крывся передъ окомъ господинѣ. Сумували, клопотались родичѣ чуючи недобрй вѣсти про починки сына. Доѣздили, на спѣлй лѣта нагадували, опамятували. Не помогло!

Згадавъ теперь Семенъ тіи лѣта и серце єму завяло зъ жалю. Ахъ, якъ бы то ôнъ бувъ мавъ тогды той розумъ, що нынѣ, не пустивбы бувъ такъ марно своихъ лѣтъ молодыхъ съ буйными вѣтрами, съ гулящими товаришами за низащо! Бувбы ôнъ день и нôчь сидѣвъ надъ тою латиною стôлько разôвъ проклинаною, бувбы якъ ягничка покорявся передъ учителями, закинувъ гуляще житье, понехавъ товаришѣвъ наустливыхъ, слухавбы батька-матери и не обтовкъ бы свого директора за єго добру раду. Булобы сповнилось пророцтво єго молодыхъ лѣтъ, булибы вже давно єго витали въ всѣхъ домахъ якъ укôнченого алюмна, а панна Северина не глядѣлабы на него такъ зъ высока, съ погордою и —— дякъ не бувбы єго сватомъ.

А сей дякъ лѣзъ теперь въ єго очи якъ заклята мара, и коловъ єго до живого! Вся кровь бурилась на згадку того дяка. Якажь се обида, якій — просто — смѣхъ передъ цѣлымъ свѣтомъ! Дякъ вже певно повеличався своимъ „посланіємъ“ передъ дячихою, дячиха все розказала кривôй Настѣ, а ся баландиха, наточивши въ десятеро свого острого язычка, гдесь вже рознесла по цѣлôмъ селѣ славу про професора сватанье до попадянки. Цѣле село вже гдесь гуторитъ о єго нещастю, вже й Мошко мусѣвъ про те дôзнатись — и слава пôйде по цѣлôмъ свѣтѣ, а завтра вся дѣтвора въ школѣ буде смѣятись въ кулакъ и показувати довгй носы!

„Страхъ, страхъ, яка обида, яка компромитація“! стогнавъ панъ Семенъ, важкою ступою походжаючи по хатѣ. Свѣтъ стоявъ передъ нимъ такій темный, непривѣтный и нелюдскій, якъ та темна нôчь, съ густыми хмарами и хлюскотячимъ дощемъ. Постати панны Северины, отця Даміяна и дяка высувались мовь тіи блискавки середъ темрявы и, здавалося, смѣялись надъ нимъ якимсь гремучимъ, пекельнымъ смѣхомъ. Задумався панъ Семенъ надъ своєю долею и ставъ розважати, чимъ то ôнъ ставъ такъ низько на щебли суспôльности, щобъ єму не можна було безъ смѣху протягнути руки до панны Северины? Тажь ôнъ и професоръ и попôвскій сынъ, значитъ и фамилія єсть и титулъ не абы тамъ якій, ну тай зъ лиця тожь собѣ нічого!

Панъ Семенъ взявъ свѣчку зъ стола и приступивъ до невеличкого зеркальця, що було влѣплене въ стѣнѣ. Зеркальце було стареньке, пообдиране, съ плямами, мѣсцями вапномъ захляпане и порохомъ припале. Панъ Семенъ бувъ радъ, що маєпередъ собою судію строгого и непôдхлѣбного. Ôнъ протеръ рукою порохъ и зеркало ôтбило здоровый нôсъ, троха похожій на огôрокъ де-де подзьобаный, грубй, стрѣпатй усы и гладко выголену бороду. Нôсъ, усы й борода були якъ звычайно у людій и панъ Семенъ не замѣтивъ на нихъ ничого смѣшного, ôтразливого. Ôнъ подався троха назадъ, щобы побачити цѣле своє лице въ зеркалѣ. И тутъ ничого поганого. Тажь у пана Бжушковского не таке лице, и нôсъ бараболястый та єще й съ бородавкою, и очи якіись выбалушенй и лиця мовь двѣ шинки до купы стуленй и борода безгарна, а таки ôнъ панъ на Голопятахъ,— мѣркувавъ панъ Семенъ вдивляючись въ своє лице съ бѣлыми бровами, приплащенымъ чоломъ, сѣрыми троха баранѣючими очима и повными лицями загорѣлыми ôтъ весняного вѣтру. Строгій судъ зеркальця выйшовъ користный. Стареньке припорошене зеркальце накинуло мовбы якій бѣлый серпанокъ*) на професорске лице и оно здавалося якесь чудно бѣле, гладке и деликатне.

Панъ Семенъ почувъ якусь тиху радôсть въ своєй душѣ пôсля такои муштры и новъ почавъ ходити по хатѣ розважаючи надъ своєю долею.

„Се тôлько пыха наустила**) ихъ на таке дѣло“, думавъ панъ Семенъ згадавши за посольство дяка. „Стыдно имъ порôднитись съ професоромъ! Ну дай Боже вамъ и до сивои косы дожидати иншого жениха! Щожь зъ того, що мене выгнали зъ школы, що я бувъ у войску?! Сежь лучаєся въ свѣтѣ, а я таки и препаранду скôнчивъ и свого хлѣба добився. Лучше вышумѣти за молоду, якъ дурѣти на старôсть. Кидала мене доля у всѣлякй стороны та й не потопила, не втоплюся и теперь. Ой будете єще жалкувати вашои пыхи...“

И кинувся панъ Семенъ на своє лôжко. Охота пômсты-ôтплаты розжарювалась въ єго душѣ. Що разъ то новй думки налѣтали въ єго голову. Отъ якъ бы то єму выглядѣти где богатои панночки чи й вдовицѣ та оженитись, та гарно прибравшись, якъ павяна пара, пôй-

*) Прозôрна матерія, тюль.

**) намовила = навела.

шаючій примѣръ, до чого веде таке мниме „всероссійске“ стремленье. Отъ часу, якъ замовкли Духновичь, Павловичь и др., отъ часу якъ угорско-руска интелигенція перестала писати рускимъ языкомъ, а „Карпатъ“ почавъ писати великорускимъ языкомъ, поступила мадяризація угорскихъ Русиновъ въ перестрашаючій способъ, и нынѣ не ма майже слѣду рускои интелигенціи на Угорской Руси, а народъ только о столько липився рускимъ, о сколько еще низькій степень просвѣты зберѣгъ его отъ такои моднои цивилизаціи. Кождый жежь муситъ признати, що мадярскій языкъ незровнано дальшій рускому народови отъ языка польского. Если отже такъ чужій языкъ могъ выдержати конкуренцію съ мнимымъ *объединяючимъ* языкомъ, если мадярскій языкъ, скорше прійнявся у Русиновъ угорскихъ якъ великорускій, то о скольжь лекше выдержати польскому языкови конкуренцію съ великорускимъ? Єзуитска политика не могла выдумати ничого подступнѣйшого а больше згубного для Русиновъ надъ таке мниме „всероссійске“ стремленье. Она поняла, що галицкй Русины далеко скорше можутъ собѣ присвоити польскій якъ великорускій языкъ, що нашй дамы скорше будутъ говорити по польски якъ по великоруски, що до интелигентныхъ домовъ скорше найде приступъ польска книжка, польска газета и т. д. Тое мниме „всероссійске“ стремленье не есть на дѣлѣ ничимъ иншимъ, якъ только чистою польонизаціею — только въ иншой, зручнѣйшой и небезпечнѣйшой формѣ. Нынѣ тая политика починае вже относити свои тріюмфи. Хоть столько крику поднимаеся теперь задля мнимого „всероссійского“ стремленя Русиновъ, доси однакожь галицка литература Русиновъ не може выказати ни одного тукраєвого литературного плоду въ великорускомъ языцѣ, ни одной часописи выдаванои въ чистомъ великорускомъ языцѣ. Якъ жежь за тое пригодилась тая помовка о „всероссійскомъ“ стремленю Русиновъ на тое, щобы нею оправдати всяку кривду здѣлану Русинамъ, нею задусити всякй хотьбы найсправедливѣйшй ихъ жаданя и въ имя того „всероссійского стремленя“ на дѣлѣ оголосити Русиновъ безъ права и всякои охороны. Тажь мимо того щоразъ большого галасу о „всероссійскомъ“ руху Русиновъ фалѣ польонизаціи не поднимались николи высше, якъ теперь, а вынародовленье Русиновъ нигде не находило большои подмоги якъ въ двигателяхъ сего мнимого „всероссійского“ руху. Тажь подъ покровомъ того стремленя ширится погорда для всего, що руске, нищится всяка гадка самостойного розвою рускои народности и затемнюеся почутье народности до того степени, що рускй дѣти блукаются по нѣмецкихъ або польскихъ школахъ, а руска мати забуває руску пѣсню надъ колыскою своєи дитины. Якжежь можна таке стремленье навязувати цѣлому народови, котрый власне почуваеся бути рускимъ народомъ и хоче свою народность розвивати, а не єи зрѣкатися на чіюбы тамъ ни було користь?

Селяньскій банкъ

передъ судомъ соймовои комисіи.

Якъ вѣдомо, справа старого селяньского банку набрала великого розголосу въ першой половинѣ сего року. По численныхъ дневникарскихъ отзывахъ о страшномъ задовженю селянъ въ томъ банку выступивъ такожь и выдѣлъ повѣтовый въ Перемышли за иниціятивою гр. Круковецкого съ петиціею до сойму о шкодливомъ вплывѣ дѣятельности селяньского банку. Для сеи справы выбравъ соймъ особну комисію, котрой придѣлено такожь всѣ познѣйшй петиціи внесенй въ тойже справѣ до сойму. Якъ много иншихъ важныхъ комисій такъ и тая банкова комисія не могла задля замкненя сесіи предложити соймови свого справозданя, але бодай выпрацювала справозданье о той многоважной справѣ. Думаємо, що пытанье задовженя селянъ и ихъ руины при помочи такъ званыхъ селяньскихъ банковъ повинно у насъ все стояти на дневномъ порядку и що особенно интелигентнй Русины, если хотятъ заявитися справдѣ дбаючими о добро народа, не повиннй опускати сего пытаня зъ своєи уваги. Для того подаємо се справозданье банковои комисіи соймовои, котре подає не только много цѣнныхъ увагъ о дѣятельности старого селяньского банку, але кромѣ того може послужити до поясненя, що слѣдуе дальше съ тою справою робити.

Соймова комисія не входитъ подробно въ чинности селяньского банку и не дослѣджуе его стану и обороту финансового, она застановляеся лише надъ вплывомъ его кредитовыхъ операцій на економичный станъ народа, щобы дослѣдити причинъ шкодливыхъ наслѣдствій и подати средства того шкодливого вплыву.

Селяньскій банкъ заложено въ часѣ, коли по высвободженю люду, по узнаню загальнои здобности до подписуваня векслѣвъ, по знесеню карныхъ законовъ противъ лихвы и по самовладномъ опановаю капиталу всѣма жерелами соспольного житя, наконець по знесеню неподѣльности селяньскихъ грунтовъ — нашь недосвѣдченый селянинъ, неумѣючій въ мѣру користати зъ узысканыхъ правъ, щоразъ больше зачавъ попадати въ руки лихварѣвъ и шахраѣвъ запопадливыхъ на его майно, котрй то подъ формою векслѣвъ, то подъ формою записовъ и выроковъ компромисарскихъ вызыскали его потребу и легкодушность. Селяньскій банкъ опертый на взаимности съ правомъ выдавати листы заставнй зоставъ заложеный съ початкомъ р. 1868 а розпочавъ свою дѣятельность доперва р. 1869. Дѣятельность банку розпочали основателѣ сего банку выданьемъ въ сѣчню 1868 р. отозвы до сельского люду, въ котрой поставили цѣлію селяньского банку ратунокъ селянъ въ рукъ лихварѣвъ и возвали селянъ, щобы численно приступали до сего банку. Тую отозву поперла сильна агитація по цѣломъ краю густо розсѣяныхъ агентовъ. Селяне и маломѣщане тлумами горнулися до бюръ банку, такъ що р. 1869 удѣлено селянамъ пожичокъ разомъ въ сумѣ 1,400,000 зр. и выдано листовъ заставныхъ за суму 1,073.000 зр. По конець р. 1879 удѣлено пожичокъ разомъ въ сумѣ 13,032.941 зр. 59 кр. и выдано листовъ заставныхъ за 12,953.100 зр., зъ чого съ концемъ р. 1879 позостало у 47.881 членовъ (довжниковъ) — 7,577.887 зр. 84 кр. Отворенье селяньского банку прійняли галицкй финансовй сферы съ недовѣріемъ. Листы заставнй банку не знайшли покупу въ краю, але по большой части въ Моравіи, Австріи, Стиріи и иншихъ австрійскихъ провинціяхъ, где ихъ уживано на умѣщенье пупилярныхъ и щадничихъ капиталовъ. Въ короткомъ часѣ показалося, що недовѣріе краю було оправдане, бо въ мѣру якъ зобольшалися пожички (найвысше число пожичокъ було р. 1876 бо 8,405.530 зр.) не только економичный станъ народа не подносився, але противно селяньство и маломѣщаньство попадало въ щоразъ большу нужду и выродилась емиграція селянъ до Америки именно зъ заходнои Галичины. Залеглости въ банку що разъ побольшалися и выносили съ концемъ р. 1879 на загальну суму пожичкову 7,577.887 зр. квоту 2,452.909 зр. въ капиталахъ а 1,729.944 въ процентахъ, а кромѣ того еще залягали асекураційнй оплаты и кошта судовй. Екзекуціи и примусове вывлащенье селянъ зъ землѣ множилися зъ року на рокъ въ способъ перестрашаючій. Число примусовыхъ лицитацій селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарствъ выносило р. 1867 — только 164, року 1877 вже 2.139 а р. 1879 — 3.164. Отъ р. 1867—1879 выставлено на лицитацію въ 6933 мѣстцевостяхъ 12.427 господарствъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ. Колибы такъ дальше вывлащенье въ той самой прогресіи поступало, станъ селяньскій мусѣвбы въ короткомъ часѣ совсѣмъ счезнути.

(*Конецъ буде*)

Зъ судовои салѣ.

(*Банкъ селяньскій.*) Въ Черновцяхъ отбулася въ дни 13 и 14 с. м. въ повѣтовомъ судѣ передъ поодинокимъ судіею, адъюнктомъ Калитовскимъ, розправа о образу чести, о котру заскаржывъ шефъ черновецкій рустикального банку, полякъ, Гродскій якогось Адольфа Котляра. Той Котляръ уложивъ бувъ для селяньства зъ округа Сторожинецкого петицію до сойму буковиньского о повздержанье въ Буковинѣ дальшои господарки рустикального банку и о якъ найскорше заснованье банку краєвого гипотечного. Тая петиція зостала на VIII засѣданю соймовомъ черезъ одного посла внесена. Въ той петиціи приходивъ такій устушъ: „Найтяжше той ракъ (банкъ рустикальный) точитъ повѣты: Черновцѣ, Сторожинець, Садагуру, Заставну, Станестье и Серетъ, бо львовска банда лихварѣвъ, звана банкомъ рустикальнымъ, котра властиво за свою вывѣску повинна приняти здерту хлопску шкору, настановила такъ званымъ директоромъ въ Черновцяхъ К. Гродкого, бувшого давнѣйше надзырателемъ при вытворѣ потажу а познѣйше діюрнистомъ. Онъ и его униформованый „амсдинеръ“ становлятъ власть; онъ самъ предпринимае чинности, котрй до суду належатъ и горе такому, кто поважився имъ опиратися — въ такомъ случаю директоръ хватае за револьверъ и нимъ сповняе натискъ и насилія. Такъ онъ самъ при помочи свого урядового слуги предпринявъ вывласненье одного селянина, Александра Гросуля въ Магалѣ, а коли тойже селянинъ не хотѣвъ того допустити, онъ добувъ револьвера зъ футерала, приложивъ селянинови до чола и кричавъ: „Злодѣю, якъ ся не уступишь, то тя якъ пса застрѣлю!“ Теперь Кароль Гродкій ставъ за заслугу, що выссавъ сельскій народъ, богачемъ и подъ охороною львовскои банды лихварскои сповняе самостойно судейство въ Буковинѣ, не дбаючи про ніяку судейску помочь“. Тымъ уступомъ оскорбився Гродкій и Котляра запозвавъ о оскорбу чести.

На розправѣ запозваный Котлярь признаеся, що онъ тую петицію на просьбу многихъ громадъ и по пересмотрѣ предложеныхъ ему грамотъ беззаплатно написавъ и що онъ и въ сѣй хвили може доказъ правды всѣхъ поданыхъ фактовъ перевести. „И такъ,“ говоритъ онъ „яко доказъ, що Гродкій, образившійся тымъ, що я его представивъ яко человѣка недорѣшого до директорства своимъ образованьемъ („надзыратель при вытворѣ потажу“ и „діюрнистъ“), не маe дѣйстно образованя, — послужитъ отсе письмо Гродкого, въ котромъ безъ числа похибокъ стилистичныхъ, граматичныхъ и ортографичныхъ (*предкладае письмо.*) Що онъ насилія и чинности судейскй разомъ съ своимъ слугою сповняе, доказуе тое, що онъ маe блянкеты съ цѣсарскимъ орломъ, котрй съ остереженями селянамъ слугою своимъ посылае. За кожде таке остереженье мусятъ селяне 20—40 кр. денно платити — и дѣйстно платятъ зъ страху передъ цѣсарскимъ орломъ. Колижь у тыхъ бѣдныхъ жертвъ не ма жаданои сумы, то заразъ самовластно ихъ фантуеся а забранй рѣчи за-

---

ти до голопятскои церкви повеличатись передъ цѣлою громадою и передъ панною Севериною и передъ панъ-отцемъ, — отъ якабы була помста, якъ бы онъ глянувъ зъ горда на вкруги себе на всѣхъ, яку давбы отплату за посольство дяка! Цѣлй Голопяты покорилибся передъ нимъ! Довго тлумлена и всѣма топтана честилюбивость озвалася въ его душѣ съ цѣлою силою. Онъ памятавъ на тыхъ учителѣвъ, що называли его „круглымъ туманомъ“ и запихали до послѣднёи лавки, згадавъ и тыхъ ОО. Василіянъ въ Бучачу, що карбували „препаранду“ на его шкорѣ, и тыхъ фирерovъ, капралѣвъ, фельдфеблѣвъ, та официровъ, що добре его катували подъ часъ недовгои службы войскови. Цѣлый той довголѣтный гнетъ озвався немилыми споминками и выкликавъ охоту блиснути на разъ розкошнымъ житьемъ и въ той розкоши знайти отплату за дотеперѣшне пониженье.

„О, отплачуся всѣмъ! Всѣмъ отплачуся за мои кривды!“ думавъ самъ про себе панъ Семенъ, хочь не знавъ еще, яка се буде отплата. Одно только вертѣлось въ него на думцѣ, що онъ теперь ставъ своимъ паномъ на своѣмъ хлѣбѣ и що не потребуе больше покорно переносити на собѣ чужого згнущаня. Посольство дяка розпалило лише больше тую жажду и розбудило нову енергію. Панъ Семенъ готовъ бувъ теперь стати до борбы съ цѣлымъ голопятскимъ свѣтомъ.

Довго, довго колысався онъ оттакъ въ всѣлякихъ думкахъ, ажь поки вже мало що не надъ самымъ досвѣтомъ сонъ не склеѣвъ его повѣкъ и не втишивъ его зворушеной душѣ. Та й у снѣ не знайшовъ онъ милого супокою. Якйсь сонній мары насѣли надъ его головою. Снится ему его першій пріѣздъ до Голопятъ на професорску посаду и здаеся ему, що вся громада выйшла на его стрѣчу и якъ вельможному панови поклоняеся до землѣ, хлѣбомъ-солію его витае. Выступаютъ дѣти гарненько повбиранй, якъ бы на велике свято, выходятъ хлопцѣ и дѣвчата въ застяжкахъ, биндахъ, заквѣтчаныхъ хусткахъ, выходятъ рядомъ и сыплятъ ему цвѣтами дорогу до замаєнои школы. А школа стала якась така велика, розкошна, ясна, мовбы паньскй палаты. И зновъ вырынае мовъ зъ зеленого лугу чудова постать панны Северины, така гарна, така чаруюча, що ажь серце займае. Єи очи такъ любо всмѣхаются, єи лице якъ рожа паленѣе, єи бѣленька рука на щирый привѣтъ простягаеся, его тверду руку щиро стискае. Якъ любо, якъ весело стало на серцю Семена, яка радбсть обгорнула его душу! Сежь въ першій разъ за его житя поклоняются ему всѣ люде! Ажь тутъ где ни взялася страшна буря, всю радбсть темными хмарами закрыла, всѣхъ людій змела и показалось лице старого дяка съ сынимъ носомъ, забелкотѣли его уста якимсь похороннымъ голосомъ и передъ пана Семена всунувся здоровый гарбузъ. Загорѣвся панъ Семенъ отъ гнѣву, цѣлый спахъ поломенемъ. Сежь наруга надъ нимъ самымъ! Добре тямитъ онъ, якъ еще за вояцкихъ часовъ зайшовъ до театру. Тамъ грали штуку про сватанье дурного парубка до молодои, гарнои дѣвчины. Парубкови поднесли такого самого гарбуза та й передъ цѣлымъ свѣтомъ обсмѣшили. П. Семенови здалося, що се теперь хотятъ съ нимъ отограти таку саму комедію и подняти его на смѣхъ цѣлыхъ Голопятъ. Онъ порвався съ кулаками на дяка, але навкруги роздався голосный смѣхъ. Оглянеся панъ Семенъ въ коло себе, а тутъ зновъ выягла цѣла громада та вже не на привѣтъ въ святочныхъ одежахъ, а съ коцюбами та съ мѣтлами и помелами. Назбиралась цѣла гурма малыхъ дѣтій съ замураными лицями, въ заболоченыхъ кафтанахъ и подняла такій крикъ, якъ бы йшла цѣла череда. Сей смѣхъ малои дѣтворы и цѣлои громады до живого вразивъ пана Семена. Єму приходилось отъ сорому хиба подъ землю провалитись. Але ноги его мовь приросли до землѣ, онъ не могъ ни ворухнутись, ни крикнути, ни штуханцями почастувати безстыдну гурму хлопачковъ, що приложивши обѣ руки до носовъ скакали навколо него и грали довгого носа. Здавалося, що якась таємна сила прикувала его до мѣсця и казала єму мовчки съ затиснеными губами и безсильными кулаками придивлятись и прислухуватись, якъ надъ нимъ смѣялась цѣла громада. Онъ зобравъ всѣ свои силы и метнувся на передъ.

Руки вдарились мовь о скалу. Панъ професоръ розтворивъ очи и побачивъ передъ собою ясный свѣтъ. Кровь окно било сонячне промѣнье и золотыми струями розливалось по помостѣ, коло окна грала до сонця громадка мухъ, а за окномъ подъ школою чутно було гаморъ, крикъ, якъ на ярмарку. Глянувъ панъ Семенъ черезъ окно и побачивъ мало що не цѣлый свой сонъ. Се выганяли въ першій разъ громадску череду. Коло школы зобралась мало що не цѣла голопятска громада зганяючи до купы всѣляку товарину. Коровы ревали на все село за отлучеными телятами, овцѣ и ягнята мечали, якъ плачутъ малй дѣти, а малй хлопцѣ вганялись съ патыками и батогами на всѣ стороны, щобы не розходилась череда, и переглушували своимъ крикомъ ревотъ товару и мечанье овець. Старшй люде, мужики и бабы стояли подъ школою и

ставляются у шинкаря. А коли селяне хотятъ ôттакъ заставы выкупити, мусятъ за нихъ платити вже 60—80 кр. а дуже часто заставы и продаютъ. Я окрôмъ предложеныхъ судови блянкетôвъ припровадивъ съ собою 4 свѣдкôвъ, котрй потвердятъ мои высказы. До доказу правды исторіи съ револьверомъ, то такожъ маю съ собою 2 свѣдкôвъ. Що же тыкає тои точки, що ôнъ, „выссавъ сельскій народъ и богачемъ ставъ“, то я пишучи тіи слова мавъ на думцѣ тое, що ôнъ екзеквовавъ ôтъ довжникôвъ належитости, котрй вже були заплаченй, якъ такожъ и кошта процесу, котрй ему не були признанй а котрй ôнъ самъ собѣ вызначувавъ. Такъ н. пр. доказуе отсе письмо *(предкладає)*, що одинъ селянинъ заплативъ 20 зр. яко рату, а по якôмсь часѣ зробилися зъ нихъ кошта судовй. Крôмъ предложеныхъ документôвъ я маю еще около 40 иншихъ случаѣвъ *(показуе на стосъ папєрôвъ)*, зъ котрыхъ кождый мѣститъ въ собѣ 3-4 обманьства.“

По такôй оборонѣ запôзваного адвокатъ Гродкого жадає завѣшеня розправы. Запôзваный противится тому.. Судія не прихилився до внесеня адвоката и приступивъ до переслухуваня свѣдкôвъ. Свѣдокъ Василь Бендошь, господарь зъ Котолострицѣ, цензоръ руст. банку, 60-лѣтн. — зôзнає, що ôтъ 7 лѣтъ являеся найменше 3 разы до року „амтсдинеръ ôтъ банку“ и ходитъ съ старшиною громадскою, котрый думає що наказъ съ ôрломъ, то цѣсарскій, до поодинокихъ довжникôвъ, завзываєихъ платити раты и стягає ôтъ нихъ по 40 кр. денно. Кто не маe, муситъ дати грабѣжь, котра у жида заставляеся.

Гродкій: Я до нынька ничого о тôмъ не знавъ.

Судія: Яко шефъ вы мусѣли о тôмъ знати.

Запôзваный: Я предсѣ о тôмъ банкови до Львова доносивъ а ôнъ васъ о выясненье запытавъ, отже вы знали о тôмъ. Впрочѣмъ менѣ вашь „амтсдинеръ“ сказавъ, що ôнъ дѣлится съ вами тымъ зôбранымъ грошемъ.

Прочй свѣдки зôзнанями своими потвердили замѣты Котляра а одинъ свѣдокъ бачивъ на власнй очи, якъ одинъ довжникъ мусѣвъ пожичити а дати амтсдинерови „за екзекуцію“ 5 зр., а самъ свѣдокъ пожичивъ въ банку 1450 зр. а выплатили ему тôлько 1100 зр., кажучи, що решта 350 зр. задержуеьсь на случай, якъ ôнъ ратъ не зможе сплачувати. Тымчасомъ якъ прійшло до екзекуціи, то екзеквували цѣлу вѣрительнôсть 1450 зр. Два свѣдки потвердили такожъ исторію съ револьверомъ, ба и самъ Гродкій еи не перечивъ, тôлько казавъ, що селянинъ котрому ôнъ револьверъ до чола приложивъ замахнувся бувъ на него сокирою.

На другій день розправы явився Гродкій съ адвокатомъ и внѣсъ поданье о вызначенье другого судіи, бо адъюнктъ Калитовскій Русинъ, отже противъ него яко Поляка партійный, а дальше, що въ салю допущено газетярѣвъ, стенографа и публику, а ему тое непріятно. Замѣтъ о партійности судіи выкликавъ велике обуренье, такъ якъ адъюнктъ Калитовскій есть дуже поважанымъ и любленымъ урядникомъ.

зновъ собѣ кричали на дѣтій и на товарину. Здавалося, що се яке войско облягло школу, и хотѣло еи приступомъ взяти. Товаръ и конѣ разъ вразъ гналися попередъ ôкна, а куснѣ розмѣшеного болота якъ тй кулѣ вылѣтали зъ пôдъ копытъ и ратиць та зачѣпались то на школьнôй стѣнѣ, то на дверяхъ, то подзвонювали у ôкна.

Панъ Семенъ хотѣвъ вже крикнути зъ досады на цѣлу голопятску громаду, але ôнъ пригадавъ собѣ вчорашный день и свôй поганый сонъ, побоявся громадского смѣху и тôлько сплюнувъ и важко зôтхнувъ прошептавши: „сонъ мара — Богъ вѣра!“

(Дальше буде.)

— **Невинна ôтповѣдь.** Одинъ учитель старався змалювати словами своимъ ученикамъ и ученицямъ понятье злои совѣсти. Задававъ въ тôй цѣли рôжнй пытаня, але все надармо. „Ну, — каже ôнъ до дѣтій — що маe чоловѣкъ, котрый нигде не находитъ спокою, котрый навѣть въ ночи не може спати, але качаеся на лôжку то въ сей то въ той бôкъ?“ Всѣ мовчатъ. Нарештѣ встаe мала дѣвчинка. „Скажижь намъ, дитино, — каже учитель — що ôнъ маe?“ „Блоху!“ ôтповѣла невинно дѣвчина.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Цьсарска подорожь.) Дня 17 (29) с. м. прибувъ Цѣсарь до Оломуца радôстно витаный людностію. На привѣтнй бесѣды ôтповѣдавъ Цѣсарь по нѣмецки и по чески. Ц. к. Староста зъ Просницъ представлявъ Цѣсареви начальникôвъ громадъ въ ческôмъ язычѣ. Цѣсарь выразивъ свою радôсть, що староста такъ добре говоритъ по чески. Ческй оклики „Slava“ дуже часто мѣшаются съ нѣмецкими „Hoch“ и ческій елементъ всюда живо манифестуеся передъ Цѣсаремъ.

(Нѣмецкій загальный „Parteitag.“) Гадка скликати загальный зôбръ всѣхъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ упала остаточно, якъ бы на знакъ, що вѣрноконституційнй сторонництва не чуютъ въ собѣ на стôлько животныхъ силъ, щобы утворити одно сильне сторонництво всѣхъ сполученыхъ вѣрноконституційныхъ. Причина упадку почиває головно въ внутрѣшнôмъ роздѣлѣ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ и въ недостачи позитивнои програмы активнои, котрабы могла злучити ихъ разомъ. Недавно выступивъ одинъ зъ замѣтнѣйшихъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ гр. Вурмбрандтъ передъ своими выборцями въ Авссе и въ своѣй бесѣдѣ выявивъ слабу сторону вѣрноконституційныхъ, докоряючи имъ за недостачу якоинебудь яснои, всѣмъ спôльнои и осущимои програмы. Вѣрноконституційнй дневники ударили за тое на гр. Вурмбрандта, але конець кôнцемъ гадка загального збору всѣхъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ упала, а нѣмецкй дневники соромлячись высказати властиву причину понеханя сеи гадки подаютъ, що значна часть провôдникôвъ нѣмецкихъ сторонництвъ пробуваюча теперь на водахъ не могла зъ тои причины порозумѣтись що до зъѣзду.

(Длово-торговельнй переговоры межи Австрією и Сербією.) Переговоры, якй до недавна велися межи Австро-Угорщиною а Сербією о заключенье длово-торговельного договору, зôстали послѣдными часами зôрванй и сербскй высланники вернули зъ Вѣдня домôвь. Австро-Угорщина намѣряе наклонити Сербію, щобы она прійняла длово-торговельный договôръ, якій заключила Австрія р. 1862 съ Туреччиною, на що Сербія яко на некористне предложенье пристати не хоче. О зôрваню тыхъ переговорôвъ пише Parlamentär: Австрія-Угорщина намѣряе теперь репресаліями криневолити Сербію до заключеня такого договору, о чѣмъ мусимо дуже жалѣти. Сила не завсѣгды рѣшае въ политичныхъ пытаняхъ и мы привязувалибы далеко бôльше ваги до того, щобы по нашôй сторонѣ не тôлько була физична сила, але и сила права. Австрійскй дипломаты покликуются еще на Пассаровицкій миръ, мовбы то зъ того часу ничого въ свѣтѣ, а особливо на балканьскôмъ пôвостровѣ не змѣнилося. Забуваютъ они, що парискій трактатъ зъ р. 1856 (30 марта) ратифікованый всѣма европейскими державами поручивъ Сербіи повну свободу законодавства и торговлѣ. Длово-торговельный трактатъ зъ 22 мая 1862 заключила Австрія съ Туреччиною безъ участи Сербіи, р. 1865 гр. Андраши заключаючи торговельный трактатъ съ Ромунією самъ признавъ засаду, що Туреччина не може ограничати торговельного права балканьскихъ княжествъ, — якимжежь правомъ можна жадати, щобы Сербія прійняла трактатъ зъ р. 1862 заключеный съ Туреччиною?“

(Непорядки въ Спалято.) Дня 6 (18) с. м. обходивъ полкъ (Веберъ) австрійского войска стаціонованый въ Спалято другу рôчницю битвы пôдъ Банялюкою, въ котрôй ôнъ ôтзначився. Не маючи власнои банды прикликали вояки хорватску музику „Narodna Glasba“ до участи въ торжествѣ. Коли въ навечерію сего торжества переходивъ по улицяхъ Спалята малый ôтдѣлъ войска на чолѣ съ сею музикою, напали на нихъ магистратскй стрѣльцѣ (перейнятй духомъ Italienissim-ôвъ) въ товариствѣ уличникôвъ и прійшло до бôйки, при чѣмъ остаточно вояки, добувши зъ недалекихъ кошаръ шабель, потурбували троха напастникôвъ. Зъ сего факту впрочѣмъ дуже малозначного зробили Спалятскй Italienissimi великого вола и розсѣяли по всѣхъ нѣмецкихъ дневникахъ вѣрноконституційныхъ, дуже ворожо настроеныхъ противъ теперѣшного намѣстника Далмаціи бр. Родича, що се австрійске войско мѣшаеся до политики и бере сторону Славянъ противъ Италіянцѣвъ. Таке поступованье дневникôвъ и дальматиньскихъ Italienissimi есть однакожь лише доказомъ, якъ навѣть клеветами стараются противники Славянъ въ Дальмаціи усунути бр. Родича, котрый привернувъ Славянамъ належну перевагу надъ малочисленными Италіянцями въ Дальмаціи и не хоче дальше держатись давнои политики, котра вспирала Италіянцѣвъ коштомъ славяньского переважаючого населеня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Въ послѣднôмъ числѣ подали мы петицію до кн. Бисмарка вымѣрену противъ жидôвъ а выказуючу небезпеченьства, якй грозятъ ôтъ жидôвского елементу народови германьскому пôдъ взглядомъ господарства, благобыта, просвѣты и религіи. Агитація противжидôвска въ Нѣмеччинѣ есть рѣчь дуже цѣкава, коли зважится, що жиды въ многихъ краяхъ н. пр. славяньскихъ стараются нести культуру нѣмецку — drängen nach Osten. Кажутъ, що вырынувша противожидôвска агитація есть по думцѣ Бисмарка. Протестантска „Газета церковна“ помѣстила цѣкаву статію про взростаючій вплывъ жидôвъ. Она пише: „Въ р. 1840. скликали жиды до Кракова збôръ израильскій, котрый мавъ задачу выткнути и обдумати для себе дороги и средства, щобы жидôвскій елементъ придбавъ собѣ середъ свѣта могуче становище. Одна вплывова особа радила постаратися о запанованье поріодичною печатію именно газетами щоденными. Збôръ услухавъ тои рады и рѣшено существуючй газеты зыскати дорогою пренумераты и инными средствами для интересôвъ жидôвскихъ, дальше въ гдекотрыхъ краяхъ набути дневники на власнôсть, не выдаючися зъ разу съ тымъ, що то суть органы жидôвскй, а на послѣдъ позасновувати дневники съ явною чисто жидôвскою програмою. До першихъ належатъ межи иншими газеты: Times, Les Debats, L' Indepedance Belge, Revue des deux Mondes; до другихъ: Daily Telegraph, La Patrie, Le Paris-Journal, Neue freie Presse, Perseveranza; до третихъ: Das Judenthum, Der Israelit, Israelitische Bibliothek, Allgemeine Ztg. des Judenthums, The Jewisch chronik и т. д. Цѣлый апаратъ той побôчь капиталôвъ становитъ могуче оружье въ руцѣ Alliance israelite universelle, межинародного жидôвского товариства, котрого душею есть Сиръ Мозесъ Монтефіоре. Товариство тое существуе ôтъ 30 лѣтъ въ Парижи. Пôдъ фирмою филянтропіи на взорець масоньскихъ льожь, товариство тое маe нибы цѣль ширити просвѣту и вспирати одновѣрцѣвъ, на дѣлѣ жь оно маe совсѣмъ иншй цѣли, що и потвердивъ недавно умершій президентъ товариства Alliance israelite, Креміе (Cremieux). Въ промовѣ, высказанôй въ р. 1861 ôнъ выразився: „На румовищахъ царствъ и папства мусится взнести нове месіяньске царство, новый Єрусалимъ“ а на зборѣ 1865 р. сказавъ: „Поступаемо наперед скорымъ крокомъ. Alliance стаe могучою силою. Жидъ дѣлаючи, дѣлаe славно!“ А въ 1866. р. написавъ: „Товариство наше не есть товариствомъ кôлькохъ ревныхъ на боцѣ стоячихъ мужѣвъ — але оно есть звязкомъ сильнымъ и могучимъ, котрый сѣтію своею огорнувъ землю“.

Въ Берлинѣ дуже урочисто обходятъ сего року дни кровавыхъ борбъ, якй армія нѣмецка точила 1870 р. въ Франціи. Газеты прускй повторяютъ описы битвъ и величаютъ рицарску хоробрôсть войска пруского и союзничихъ князѣвъ нѣмецкихъ. Тымъ чиномъ хотятъ они на ново розбудити патріотизмъ нѣмецкій. Цѣсарь Вильгельмъ такожъ бравъ участь въ такихъ обходахъ и промовлявъ до полкôвъ, пригадуючи имъ дни хвалы, дни побѣдъ.

Россія. Петербурскй Вѣдомости доносятъ, що сими днями увязнено въ Петербурзѣ дуже важного политичного переступника, котрый ôтъ трехъ тыжднѣвъ пôдъ прибранымъ прôзвищемъ Мартинова прибувъ зъ заграницѣ. Въ его мешканю малися знайти революційнй письма, прилады друкарскй и динамитъ. Догадуются, що ôнъ есть агентомъ комитету революційного въ Геневѣ.

Царь выѣхавъ 28 серпня до Ливадіи и не верне до Петербурга ажь съ кôнцемъ падолиста. На желѣзницяхъ, куда переѣздивъ царскій потягъ заряджено всякй можливй средства осторожности.

Франція. Ôтъ давна вже существуе ненорозумѣнье межи Франціею и Италією зъ причины справы Туниса въ Африцѣ. Обѣ тіи державы одна попередъ другу стараются здобути собѣ верховодство (супремацію) въ Тунисѣ. Французы уважаютъ Тунисъ за ключь Альгиру, а Италіяне такожъ вдираются до того краю. Коли Италіяне закупили желѣзну дорогу Голетто въ Тунисѣ, Французы усильно стараются збудовати нову линію, щобы знеутрализовати вплывъ италійскій. Однакожь бей Туниса не хоче ломати контракту, заключеного съ Италіянами. Правительство француске напосѣлося силою вымогчи на нѣмъ сповнити его жаданя и для того выслало до Туниса ескадру кораблѣвъ, а правительство италійске такъ само пôслало тамъ кôлька кораблѣвъ. Франція очевидно не хоче допустити, щобы еще яка друга держава осадовилася на побережахъ Африки. Въ теперѣшнôй хвили ведеся въ тôмъ взглядѣ досыть остра газетна вôйна межи Франціею и Италією.

Туреччина. Справа чорногорска близька вже рѣшеня. Ультиматумъ державъ не даe Портѣ вже нiякого выбору и замыкаe ёй всяку дорогу до выкрутôвъ — она теперь або пôддасться, або коли опреся, возьме на себе наслѣдства опору. Въ поступованю державъ пробиваеся зновъ еднôсть и енергія а то есть запорукою удержаня мира; колибы Европа вагалася, Порта борше суперечилабы еи воли. Телеграмы зъ всякихъ сторôнъ доносятъ о рухахъ кораблѣвъ французскихъ, россійскихъ и англійскихъ.

НОВИНКИ.

— **Намѣстництво** звѣстило вчера рускій комитетъ для принятя Цѣсаря, що зô всѣхъ рускихъ товариствъ львôвскихъ маются представити Цѣсареви въ „Народнôмъ Домѣ“ тôлько репрезентанты институтôвъ: „Нар. Дôмъ“, „Ставропигія“ и „Галицко-руска Матиця“.

— **Рускій комитетъ** для принятя Цѣсаря рѣшивъ на послѣднôмъ своѣмъ засѣданю ôтбутôмъ сего понедѣлка **отворити одну галерію** въ сали Народного Дому **для рускихъ женщинъ** при случаю торжественного привитаня Его Величества черезъ Русинôвъ въ нашôмъ руско-народнôмъ Институтѣ. Билеты вступнй на згадану галерію можутъ одержати Вп. нашй женщины въ „Домѣ Народнôмъ“. О тіи билеты однакожь належитъ постаратися скоро, позаякъ тыхже выдатися може тôлько ограничене число. Женщины мусятъ явитися на галеріи пôдчасъ тои торжественнои хвилѣ въ строяхъ балевыхъ.

— Слѣдуюче **повне засѣданье** руского комитета для принятя Цѣсаря ôтбудеся въ суботу сего тыжня о годинѣ 6 вечеромъ.

— Въ недѣлю рано **выѣхавъ Є. В. Цѣсарь зъ Вѣдня въ подорожь** до Моравы, Шлезка, Галичины, Буковины и Угорщины. Въ столици моравскôй, Оломуцу, привитано монарха дуже торжественно и сердечно. Сегодня загостивъ Цѣсарь до Кракова.

— Всѣ особы, котрй бажаютъ доступити **авдієнціи у Є. В. Цѣсаря** або вручити Ему лично поданье, маютъ не письменно, але лично зголоситися во Львовѣ у выделегованого для тои цѣли урядника канцеляріи габинетнои а заразомъ предложити письменнй просьбы, котрй Цѣсареви вручити намѣряютъ. Письменнй зголошеня о авдієнціи не будутъ увзгляднені.

— Зъ Петербурга доносятъ, що царь Александеръ именовавъ **цѣсаря Францъ-Іосифа властителемъ росс. полка уланôвъ**, ôтъ котрого прибуде до Кракова для повитаня депутація.

— Цѣсарь зôзволивъ найвысш. постановленьемъ зъ дня 15 серпня **утворити звычайну катедру теольогіи моральнои** и надзвычайну катедру права церковного въ **Кракôвскôмъ** выдѣлѣ теольогичнôмъ. Такожъ признавъ Цѣсарь тому выдѣлови, почавши ôтъ р. шк. 1881 право удѣляти промоціи на степень докторскій отвѣтно до приписôвъ въ тôй мѣрѣ обовязуючихъ. Въ той способъ выдѣлъ теольогичный Кракôвского университету зрôвнаный съ прочими выдѣлами.

— **Бузьки** починаютъ вже насъ покидати. Знакъ що сегорôчна зима приспѣшится.

— Одинъ **метеорольогъ предсказуе** въ Magdeb. Ztg., що подôбно якъ по сухôмъ червни и липни наступивъ мокрый серпень, такъ по мокрôмъ серпни наступитъ сухій и теплѣйшій вересень.

— **Умеръ** во Львовѣ Іосифъ Паіончковскій, директоръ земского товариства кредитового въ 61 роцѣ житя.

— **Радôсть рекрутамъ!** Пôсля розпоряженя министерства вôйны рекруты всѣхъ родôвъ оружя въ всѣхъ краяхъ коронныхъ съ выняткомъ Дальмаціи, розпôчнутъ сего року службу чинну замѣсть 1 жовтня ажь съ кôнцемъ жовтня.

(С.) Прикро намъ о тôмъ згадувати, однакожь тяжко и промовчати, що гдеякй Русины львôвскй зробили формальный **заговôръ противъ рускихъ шкôлъ во Львовѣ** и не соромлятся намовляти рускихъ родичѣвъ, привозячихъ дѣтій до львôвскихъ шкôлъ, записувати ихъ до нѣмецкои гимназіи або и до польскои, щобъ тôлько не до рускои. Добрый однакожь Русинъ съ погордою ôтвертаеся ôтъ такого злобивого человѣка, бере дитину за руку и провадитъ до рускои школы на незмѣрный смутокъ нѣмецко-польского агента....

— **Поправнй испыты зрѣлости** въ школахъ середныхъ розпôчнутся: въ гимназіи академичнôй и въ школѣ реальнôй во Львовѣ 15 вересня; въ гимн. Францъ-Іосифа и II гимн. во Львовѣ 17 вересня; въ IV гимн. во Львовѣ 20 вересня. Абитуріенты иншихъ гимназій маются зголосити до однои зъ вычисленыхъ гимназій Львôвскихъ и будутъ здавати въ тôмъ языцѣ выкладовôмъ, въ якôмъ здавали испытъ передъ вакаціями. Зголоситися маютъ до дирекціи найменше два дни передъ вызначенымъ речинцемъ.

— **Проба генеральна кантатъ**, котрй маются ôтспѣвати въ день прибутя Цѣсаря, ôтбудеся дня 10 вересня о год. 9. рано въ сали редутовôй въ театрѣ (вхôдъ III бра-

мою, 1 пов. 19 дверѣ. Въ той день мають прибути всѣ участники хору зъ провинціи.

— **Гостѣ прибуваючи до Львова** на часъ побыту Цѣсаря будутъ мали случайность звѣдати будынокъ соймовый, такъ якъ Выдѣлъ кр. рѣшивъ отворити его въ тую пору для гостій що дня отъ год. 11 до 1 попол. Такожь гр. Вол. Дѣдушицкій позволивъ о той самой порѣ оглядати его музей.

— **Въ Черновцяхъ** зачнеся въ гимназіи курсъ школьный зъ причины реставраціи будынку школьного ажь 13. лат. вересня.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ, що тамошный бурмистръ дръ Трахтенбергъ (еврей) маѣ выступити при повитаню Цѣсаря въ польскомъ контуши.

— **Взорцѣ промыслу домашного.** Зарядъ львовского музея промыслового предпринявъ выдавництво взорцѣвъ выробовъ домашного промыслу на Руси и выдавъ вже I серію, обнимаючу мережаня, котрыхъ уживаютъ руски селяне. Въ дальшихъ серіяхъ зарядъ музея намѣряе выдати дальше мережки, отзначующися добромъ и богатствомъ рисунковъ и барвъ, опосля выробы ткацкі якъ: килимки, дерги, запаски, дымки, оттакъ выробы гончарскі, — словомъ все, що народъ на Руси власноручно вытворюе для свого домашного обходу и що для пріоздобы свого строю уживаѣ. Замѣтимо коротко, що таке выдавництво взорцѣвъ орнаментики народнои маѣ дуже важне значенье и наукове и практичне. Для того надѣемось, що и наши земляки съ великимъ интересомъ пріймутъ тое выдавництво.

— Удержуеся упорно во Львовѣ поголоска, будьтобы въ послѣднимъ часѣ **правительство заказало выставу тов. им. Качковского** въ Коломыѣ. Чи поголоска тая правдива, не можемъ теперь сказати. На всякій случай комитетъ выставы повиненъ якъ найскорше дѣло выяснити.

— **Отроилося грибами** 7 особъ въ селѣ Бущанахъ въ Золочѣвскомъ. Зъ тыхъ 5 особъ умерло а двѣ спасенѣ отъ смерти хутко вызваными лѣкарями зъ Поморянъ.

— **Именованя учительскій.** Кр. Рада школьна именовала учительку школы етат. женьскои въ Стрыю Іоану Бобу, дѣйстною учителькою тожь школы; тымчасову директорку школы выдѣловои въ Тернополи, Юлію Зелингерову, дѣйстною директоркою тои школы; учителя Ант. Ступницкого въ Хлоницяхъ дѣйстнымъ учит. школы етат. въ Челятицяхъ; Казим. Антосевича дѣйстн. учит. управляючимъ етат. школы въ Старомъ Мѣстѣ; Владислава Стронского, дѣйстн. учит. ет. школы въ Островску и Іосифа Пфава дѣйстн. учителемъ выдѣловои школы въ Снятынѣ.

— **Зъ Верхнои,** калуского повѣта, одержали мы слѣдуюче письмо: Въ нашомъ селѣ выбухъ дня 25 липня с. р. огонь зъ подналу черезъ одну зарobницю-жебрачку, котра зо злобы допустилася того чину; згорѣло 23 хатъ и 44 будынковъ господарскихъ вразъ зо зборомъ сегорочного сѣна. Шкода менше-больше обчислена на 12.500 зр., а обезпечена на 4680 зр. Подналиця признавалася, що она такожь въ роцѣ 1875 поднапила одного тутешного господаря. П. староста зъ Калуша прибувъ заразъ на першу вѣсть до нашого села, щобы подивитися на нужду и бѣду нещасливыхъ погорѣвшихъ селянъ, и той нуждѣ хоть по части запобѣгчи. И отъ заразъ розписавъ отозву въ своемъ окрузѣ, взываючу жителѣвъ до якъ найчисленнѣйшихъ складокъ для погорѣлцѣвъ чи то въ грошахъ чи натураліяхъ; такожь за его иниціятивою завязався ту мѣстцевый комитетъ для вспираня бѣдныхъ и въ нуждѣ зостаючихъ погорѣлцѣвъ селянъ подъ проводомъ п. Скварчиньского дѣдича зъ Верхнои. До комитету выбранѣ: о. А. Гойданъ парохъ въ Зборѣ, п. Т. Радзиковскій учит. мѣст., Н. Стрѣлець начальн. гром. и П. Перчикъ радный гром. и надзыратель школы.

Усердно просимо Редакцію „Дѣла“ нашу подяку помѣстити, щобы мы могли всѣмъ въ помочь намъ прибѣгшимъ прилюдно высказати наше правдиво-руске: „Богъ заплать“. Складаемо подяку Вп. п. Старостѣ въ Калуши и всѣмъ Вп. членамъ комитета за ихъ трудъ и захоть для добра нашого и нашихъ дѣтій. Дальше дякуемо за дары Вп. Добродѣямъ: С. Коморницкому, дѣдичови въ Завадцѣ за 110 шт. будовляного дерева; В. Скварчиньскому за 7 злр. 20 осикъ, 100 латъ, и 104 пуковъ соломы; о. А. Гойданови за 5 зр., 20 верховъ ялов., 8 дубовъ и 100 латъ; Фр. Розвадовскому за 5 зр.; Є. гр. Лосёви за 5 зр.; К. Соботѣ за 5 зр.; С. Тантъ за 7 зр.; п. Ф. Скварчиньскій за 5 зр.; Н. Стрѣлцеви за 1 зр.; П. Перчикови за 1 зр.; М. Файнтухови за 50 кр.; Моз. Прессерови за 20 кр.; М. Вайнребъ за 20 кр.; Г. Делько за 20 кр.; о. А. Авдыковскому за 8 ольхъ; Симхе Ердстайнови за 1 зр.; Є. Стиберови за 1 зр.; А. Дудѣ за 2 зр.; В. Коникови за 1 зр.; І. Дудѣ за 20 пуковъ. Изъ складки въ церквѣ въ Калуши прибуло 5 зр. 17½ кр., изъ складки громады Новицѣ 7 зр. 70 кр.

Отъ погорѣлцѣвъ села Верхнои.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зорѣ ч. 16** зъ дня 15 (27) серпня 1880. мѣститъ: Марія княгиня руска, повѣсть исторична зъ початку XII стол. (докончене); Гальшка, княгиня Острожска, историчне оповѣданье дра Из. Шараневича; На Днѣпровій пороги! Зъ записокъ Новицкого подавъ Вас. Лукичъ; Люби!., поезія Ил. Грабовича; Смерть зъ любови, новеля Льва Сапоговского; До П***, сонетъ М. Сѣльского; Письма рускихъ Галичанъ до Мих. Петр. Погодина въ лѣтахъ 1836 — 1861 (дальше) Ив. Ем. Левицкого; Тундры, Деписа; Руска лѣтописи и лѣтописцѣ XVIII столѣтя, крит. розборъ Корн. Заклиньского; Листокъ школьный, и. т. д.

ВСЯЧИНА.

— **Обряды при родахъ королевои и-шпаньскои.** Коли зближаеся година родовъ збираются всѣ выдѣлы парляменту, депутаціи сенату, конгресу, грандовъ, генераловъ, рицарѣвъ золотого руна, духовеньства, мѣскихъ радъ зъ всѣхъ провинцій и т. д. до салѣ передъ комнатою, въ котрій спочиваѣ королева. Нарештѣ являеся король и входитъ вразъ съ министрами до комнаты королевои. По породѣ выноситъ новонароджене дитя, закрыте покрываломъ, до зобраныхъ депутацій. Предсѣдатель рады министеріяльнои подноситъ покрывало и всѣ оглядаютъ народжене дитя, котре оттакъ при всякихъ церемоніяхъ вписуеся до цивильного регестру. Въ день крестинъ такъ само зgромаджуются всѣ комисіи и депутаціи въ сали. Середъ выстрѣловъ гарматныхъ удаются всѣ до каплицѣ; покоева несе дитя, по правій сторонѣ поступаѣ кума, по лѣвій кумъ а за ними король, его родина и решта гостій. Актъ крестинъ выконуе патріярхъ индійскій, т. є. архіепископъ зъ мѣста Толедо. Послѣдною церемоніею есть отданье дитяти чи то хлопцеви, чи дѣвчинѣ отзнаки княжества астурійского; коли дитя есть королевичемъ, отдаеся ему такожь отзнаки золотого руна, Изабелѣ, Кароля IV и Іоанитовъ. — Теперѣшна королева Кристина зреклася тыхъ церемоній, а за радою своего лѣкаря остане правдоподобно въ своемъ замку la Granja. Только конзуль ишпаньскій въ Єрусалимѣ одержавъ приказъ, постаратися о воду зъ Іордану, котрою окрестится новонароджене дитя королевске. Въ той цѣли пославъ конзуль вже передъ кольком тыжднями нарочного посла до Єрихона, щобы тамъ набравъ збанокъ воды. Збанокъ той, добре опечатаный, маеся отослати до Мадриту.

ПОСЛѢДНІ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Лондонъ 30 серпня. Въ палатѣ высшой парляменту англійского заявивъ лордъ Гранвиль, що отповѣдь Порты въ справѣ чорногорскій есть невдоволяюча. Державы надумуются надъ отповѣдію а тымчасомъ зарядили, щобы кораблѣ военнѣ удалися до затоки Рагузы, котру правительство австрійске державамъ отворило.

Берлинъ 30 серпня. Нѣмецка корвета Victoria зостала призначена до участи въ демонстраціи фльотъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. Ил. Сѣч. въ *С.* Отъ нынѣшного Ч. высылати будемо Вамъ „Дѣло“ и просимо, донести намъ, котрыхъ ЧЧ. Вамъ хибуе, бо у насъ гдеякі вже вычерпалися, а гдеякі на вычерпаню — значитъ, мы мусимо дорожити давными числами. Черезъ Администрацію „Дѣла“ надославъ *Всч. о. Пав. К.* въ Вѣстовѣ для Батьковщины 1 зр. 30 кр.; для Сіона 2 зр.; для Науки 2 зр.; для Слова 6 зр.

Курсъ збожя зъ дня 28. серпня 1880.

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	отъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница	9	—	10	—
„ бѣла				—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	60	9	25
Ячмѣнь	5	25	6	40
„ паст.	—	—	—	—
Овесъ	5	60	6	50
Горохъ до варки	7	75	10	—
„ паст.	—	—	—	—
Выка	5	25	5	80
Кокорудза стара	6	25	7	25
„ нова	5	75	6	50
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Лянка	—	—	—	—
Насѣнье ляне	—	—	—	—
Конюшина	28	—	43	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	40	—	44	—

Курсъ львовскій зъ дня 30. л. серпня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 50	285 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 50	98 50
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 51	5 61
Наполеондоръ	9 32	9 42
Півимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 58	1 68
„ „ паперовый	1 22	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 55	58 25
Серебро	99 50	100 50

Ученикôвъ

школъ народныхъ або середныхъ принимаеся на **станцію и стравунокъ** съ услугою. Поручаеся правдиво родительска опѣка.

Близша вѣдомость при улици **галицкій ч. 6.** на III-омъ поверсѣ.

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а	Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.
1а	великозерниста Куба	„ 1 90	
1а	арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а	найлучша Ява	„ 1.55	
1а	доснонала Pio	„ 1.35	
1а	найлучша Порторико	„ 1 70	
1а	Ст. Доминго	„ 1.55	
1а	найлучша Сантосъ	„ 1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (6—10)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскій и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

ЦѢННИКЪ
Руской торговлѣ

ул. Руска Нр. 5. во Львовѣ.

Паперъ 1 либра по 8, 10, 12, 14, 16, 18 кр. и выше
зошиты по 1 кр., риза 240 шт. 1 зр. 80 „
„ бôльшій по 3 кр. 100 „ 1 „ 80 „
„ до рисованя 100 „ 2 „ 50 „
1 пуделко рыльцѣвъ 100 „ — „ 40 „
1 тузинъ ручокъ — „ 06 „
1 пуделко перъ R, MG, (Aluminium) по . . 30, 35 „ и высше
1 тузинъ радирокъ по 2 кр. 18 „
1 кильо крейды краянои . 15 „
1 тузинъ оловцѣвъ бѣлыхъ (Гардтмута) . . 8 „
1 фляшка чорнила чорного 10, 15, 20, 30, и 40 „
1 фляшка чорнила кольорового по . . 10 и 15 „
10 грамовъ атрам. въ порошку 4 „
таблички паперовій 1 штука 12 „
„ мармуровій въ рамкахъ по . 8, 10, 12, 14, 16, и 18 „
билеты визитовій печатанѣ 100 шт. 45, 50 „ и высше
„ „ литографов. 100 „ 1 зр. 20 „

Замовленя зъ провинціи выконуются якъ найточнѣйше и отворотною почтою.

Поручаючись ласкавой памяти Высокопочтенои Публики осмѣляемося примѣтити, що мы ведемо торговлю вже отъ кôлькохъ лѣтъ и завязалисьмо торговельній зносины съ найпершими фирмами, тожь можемо отдавати нашій товары дешевше и въ лучшій якости якъ другій торговлѣ сего роду. О томъ посвѣдчатъ слѣдуючій два письма, выйнятій зъ помежи численныхъ, якій щоденно майже получаемо.

В. П.! Вже кôлька разôвъ бравъ я въ Вашôй торговли всѣлякій рѣчи для ужитку школьного, якъ: папѣръ, чорнило, оловцѣ, зошиты и пр. и все бувъ я зъ нихъ совѣмъ задоволеный, тожь поручаю всѣмъ моимъ П. Т. Товаришамъ усердно руску торговлю во Львовѣ.

Нагôрцѣ, дня 20 серпня 1880.

І. Червиньскій
учитель.

Отъ року спроваджае пôдписаный отъ рускои паперянои торговлѣ всякій снаряды школьній такъ до писаня якъ и рисункôвъ. Снаряды тій були превосходній и то не лишь для ихъ дешевости, але еще бôльше для отповѣдныхъ свойствъ

Въ наслѣдокъ сего есьмъ обовязаный повысшу торговлю цѣлôй рускôй Публицѣ усердно поручити.

Соколôвъ, дня 7 (с ст.) серпня 1880.

(2 -?) **Ѳеоф. Головчукъ**

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЬ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку еще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкі выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескі зъ Шифону, Оксфордовій полотняній або правдиво колёровій зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескі, полотняній по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкі або колёровій пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники отъ поту и дерганѣ мужескі або дамскі по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскі чотырекратній кождого фасону 6 штукъ по . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескі: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . зр 1
Манжеты мужескі або дамскі кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскі зъ Шифону або полотняній по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскі зъ Шифону, полотняній або зъ Морé съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскі нôчній съ обрубкою або гафтованѣ дуже тонкі по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскі полотняній хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр. 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1 50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 особъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 особъ полотняный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлі зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1 75, 2
Серветы десеровій бѣлі, тонкі 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгі 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотняній 6 штукъ по . . . . . зр. 1 25
Обрусы полотняній дамастовій на 12 особъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшій горсеты нôчній для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3 50
Румбурскі полотна вебовій по 50 вѣд. лôктѣвъ ⅝ широкій . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ отъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске ¼ и ⅝ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ отъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотняній безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ отъ дощу суконній, полотняній костюмы правдиво колёровій, кретоновій шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючи товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

1—6

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 65. Львôвъ, Субота 23. Серпня (4. Вересня) 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

III.

„Але и середъ Русинôвъ озвались голосы за всероссійскимъ рухомъ“, кличутъ наши клеветники, — „голосы о народнôмъ єдинствѣ Русинôвъ а Великороссôвъ, о ихъ спôльнôмъ однôмъ языцѣ, однôй литературѣ и — и о однôй державѣ! Знаходятся индивидуа, що пôднявшися на вышину образованя цивилизованыхъ народôвъ взносятъ голову понадъ своихъ побратимôвъ и съ легкостію здобуваютъ собѣ вплывъ на нихъ“... Признаємося, що не розумѣємо такои аргументациі о „всероссійскôмъ руху“ Русинôвъ. Мы знаємо, що ни одинъ народъ не бувъ и не єсть на стôлько солидарный въ борбѣ за существованье своеи народности, щобы не знайшлися посередъ него одиницѣ, котрѣ бы не служили своимъ свѣдомымъ або й несвѣдомымъ проневѣрствомъ цѣлямъ противонароднымъ. И якiжь то вже голосы не пôднималися зъ посередъ Русинôвъ, якѣ то „индивидуа“ не рвалися промовляти въ имени Русинôвъ? Хибажь такѣ самѣ, а мабуть и тіи самѣ „индивидуа“ не пôдносили свого часу дуже грôмкѣ голосы о єдности руского а польского народа, та чи не ставали єще до того на барикадахъ? Хибажь не пôднявся єще въ 50-ыхъ рокахъ голосъ подôбныхъ „индивидуôвъ“ въ россійскôмъ „Современникѣ“, що галицкѣ Русины одинъ народъ съ Нѣмцями?! Тажь и тіи „индивидуа“ пôднялися „на вышину цивилизованыхъ народôвъ“ и выхиляли свои головы понадъ своихъ побратимôвъ! Якихжежь то гравитацій и рухôвъ можнабы пôсля вашои льогики на такôй пôдставѣ „пôднявшихся индивидуôвъ“ навязати Русинамъ! Рускому народови припала доля буйнои ростины въ широкôмъ полю безпріютнôмъ. Налѣтали на насъ вѣками вихры, тучѣ и громы, колысали нами и нагинали на всѣ стороны, кровю напували нашу землицю, громами палили нашѣ буйнѣ вѣти, обдирали наше буйне листя и на чуже поле заносили, — а всежь таки перестояли мы страшнѣ вѣки, хоть нагиналисъ — не вгнулися, корѣня не попустились. Може й для того, що выгинали наше дерево на всѣ стороны, осталось оно просте и корѣнемъ пресильне, а хоть и нынѣ дуютъ єще холоднѣ вѣтры, вже єму не пора вгинатися и скоро тôлько сонце свободы обôгрѣє, поспѣє оно скоро розвинутись и розцвистись повнымъ цвѣтомъ.

Се одно повинно було остерегчи васъ передъ тымъ, такѣ голосы такихже „индивидуôвъ“ брати яко выразъ теперѣшного руху Русинôвъ. Але нашѣ клеветники забули въ своемъ запалѣ, що Русины переступили вже вѣкъ малолѣтности и що нынѣ не можна вже пôдносити голосôвъ о такôмъ „всероссійскôмъ“ руху Русинôвъ*) не наражаючись на простый смѣхъ передъ цѣлымъ свѣтомъ. Рускій народъ стався доволѣ давно предметомъ всесторонныхъ и глубокихъ студій науковыхъ. Повну самостôйнôсть и ôтрубнôсть руского языка ôтъ великоруского признали такѣ ученѣ, якъ Шляйхеръ, Микльосичъ, Ксав. Малиновскій (польскій фильольогъ), Киркоръ, а зъ россійскихъ: В. Даль, П. Лавровскій, Пыпинъ, О. Миллеръ, а навѣть россійске „министерство народнаго просвѣщенія“ напечатало р. 1867 въ своемъ „Журналѣ“ статю доказуючу ôтрубнôсть языка руского ôтъ великоруского. Мы не згадуємо новѣйшихъ творôвъ Житецкого, Потебнѣ и ин., а давнѣйшихъ Максимовича, Могильницкого и Головацкого, мы не згадуємо и о тôмъ, що нынѣ вже цѣлый европейскій свѣтъ науковый уважає Русинôвъ яко совсѣмъ самостôйный народъ маючій свою исторію и свою литературу, — мы спытаємо тôлько, чи супротивъ такъ поважныхъ авторитетôвъ можна пôдносити поважно голосъ о єдинствѣ руского а великоруского народа и чи можна пôдсувати загалови интелигентныхъ Русинôвъ стôлько игноранціи, щобы они грѣшили вже не тôлько противъ свого народа и свого патріотизму, але и противъ науки? Чи могло въ загалѣ мниме „всероссійске“ стремленье выробитись середъ Русинôвъ на пôдставѣ науки и образованя, чи маѣ оно яку природну пôдставу и противъ кого оно звертаѣся: чи противъ польского елементу чи противъ рускаго? Єслибы сей мнимый „всероссійскій“ рухъ бувъ природнымъ розвоемъ Русинôвъ, єсли бы дѣйстно Русины були тымъ самымъ народомъ якъ Великороссы и великорускій языкъ бувъ заразомъ языкомъ Русинôвъ, чижь тогды тая єднôсть не выявилабыся сама собою силою природныхъ законôвъ, чижь до того требабы ажь довголѣтныхъ приготовлень и чи й безъ „всероссійского руху“ не говорилибы тогды Русины великорускимъ языкомъ и не жилибы творами великорускои литературы? И чижь моглобы правительство зборонити тогды тую спôльнôсть и єднôсть, єслибы она на дѣлѣ существовала? Тажь єще за строгихъ абсолютистичныхъ часôвъ ожили галицкѣ Русины малорускою литературою, яка тогды розвинулась у Русинôвъ жіючихъ пôдъ россійскою державою, и не пôсля якого довголѣтного попередного приготованя, але пôдъ безпосереднымъ вплывомъ тои литературы почали у насъ писати М. Шашкевичъ, Н. Устыяновичъ, Я. Головацкій, Вагилевичъ и др. тымъ самымъ языкомъ, якимъ писали Русины въ Россіи, а творы россійскихъ Русинôвъ якъ Котляревского, Квѣтки-Основяненка, Шевченка и ин. читались и читаются у насъ якъ свои рôднѣ, безъ коментарѣвъ и словарѣвъ, безъ переиначеня выговору не тôлько интелигенціею, але и простымъ народомъ. Надъ „Марусею“ Квѣтки-Основяненка перепечатаною у насъ р. 1848 Вп. Борысѣкевичемъ плакали не тôлько интелигентнѣ Русины, але и селяне тымъ самымъ плачемъ якъ и Русины въ Россіи. „Наталкою Полтавкою“ любувались Галичане такъ само якъ и закордоньскѣ Русины, хоть она Полтавка а не Галичанка а тіи самѣ рускѣ пѣснѣ спѣвалися и спѣваются мимо кордонôвъ зарôвно въ Галичинѣ якъ и на Украинѣ. Се єсть природна єднôсть и спôльнôсть, котрои не можна ни затаити, ни заперечити, ни заказати, котра существуѣ, объявляѣся и розвиваѣся силою самои природы, не потребуѣ ходити крутыми дорогами и не лякаѣся передъ ніякими помовками. Для того то еще р. 1848 мôгъ рускій народъ явно и смѣло признатися до тои єдности, для того то головна „Руска Рада“ єще р. 1848 могла въ своѣй програмѣ вывѣсити хоруговь тои спôльности Русинôвъ и признати себе „народомъ 15-ти міліоновымъ зарôвно ôтрубнымъ ôтъ польского якъ и великоруского народа“. Тая єднôсть и спôльнôсть руского народа объявляѣся и теперь живыми фактами и все, що руска литература выявила чи въ Галичинѣ чи въ россійскôй державѣ служитъ для духового розвою руского народа зарôвно тутъ якъ тамъ.

Се правда, що національне почутье Русинôвъ не всюда єще розбуджене однаково живо, що суть єще Русины не знаючѣ, кто они такѣ и яку вагу маѣ руска народнôсть, що навѣть гдеякѣ зъ интелигенціи не знаютъ о рущинѣ того, що знаѣ цѣлый ученый свѣтъ европейскій. Але пытаѣмося, чія въ тôмъ вина и кому се на руку? Чижь маѣмо мы приналежнѣ намъ рускѣ школы, чи не єсть наука руского языка и рускои литературы тôлько предметомъ надобовязковымъ въ спольонизованыхъ гимназіяхъ всхôднои Галичины? Чи замѣсть учити руску молодѣжь рускои словесности и исторіи не забиваѣся єи головы славословіями польскихъ королѣвъ, байочками о Вандахъ и Кракусахъ и т. д.? Гдежь може Русинъ научитися правдивои исторіи свого народа, пôзнати свою народнôсть и познакомитись съ скарбами своеи рôднои литературы? Чижь при такôмъ станѣ рѣчій не може справдѣ завернутись голова многимъ а многимъ Русинамъ

*) Єще до того интелигентныхъ, на що Pester Lloyd кладе притискъ.

Уроки.

(*Д.*) До найдавнѣйшихъ и найбôльше розширеныхъ забобонôвъ затемнюючихъ нашъ духовый свѣтоглядъ належитъ вѣра въ „уроки“ або въ таємничу, навѣть противъ волѣ чоловѣка дѣлаючу, шкôдливу силу „поганыхъ очій“. Кажемо для того, що тая шкôдлива сила очій дѣлати може (пôсля загального пересуду) навѣть по неволи, бо, якъ вѣрятъ, можемо уречи и тое, що єсть наше власне а часомъ и тое, що намъ наймилѣйше. Съ вѣрою въ уроки подыбуємося вже въ найдавнѣйшôй нашôй старинѣ и она не тôлько що до нынѣ не угасла мимо того, що церковь христіяньска цѣлымъ натискомъ своеи поваги противъ неи выступала, — якъ о тôмъ найстаршѣ нашѣ памятники и найдавнѣйшѣ до теперь єще захованѣ проповѣди свѣдчатъ, — але єще радше взросла до тои силы, що обнимаѣ нынѣ зъ однои стороны всѣлякѣ способы урѣканя а зъ другои и ôтповѣднѣ способы ôтмовлюваня. Характеристичнымъ объявомъ при тôмъ єсть тое, що и свѣтло науки, коли тая съ поступомъ часу наспѣла церквѣ въ помôчь въ еи борбѣ съ „суевѣріемъ“, не то що не розвѣяло тои пôтьмы духовои, але радше еи скрѣпило, позаякъ бачимо, що и свѣтлѣ и розумнѣ люди, хоть може не завсѣгды до того признаются, тому забобонови улягаютъ. Чоловѣкъ такъ похôпный до вѣры въ силы таємничѣ, чи то природнѣ чи людскѣ! Щожь може учинити наука противъ забобонови, коли еи высока и поважна задача єсть слѣдити за правдою, а тымъ самымъ не година она вышукати пôдставы до борбы съ тымъ, чого нема, до выясненя того, що не существуе, бо якбы далася до того знайти яка пôдстава, то тогды забобонъ не бувбы забобономъ, але дѣйстною правдою. Вѣра въ „мезмеризмъ“, яка занимала загально умы ученого свѣта єще въ нашôмъ вѣцѣ, продукціи силы тѣлесного магнетизму, съ якими минувшои зимы выступавъ Дуньчикъ, Ганзенъ по всѣхъ майже великихъ европейскихъ мѣстахъ (закимъ єму того вконець власти не заборонили) и великаньске число ентузіястôвъ, що той заграничный магнетикъ для своеи науки и своихъ експериментôвъ бувъ позыскавъ, не дозволяютъ сомнѣватися, що єще не заразъ появится тая генерація, котра не буде мати вже „поганыхъ очій“. Такъ якъ нынѣ стоятъ рѣчи, смѣливо сказати можемо, що на 100 Русинôвъ вѣритъ 90 въ уроки. Ба, що бôльше, вѣра въ уроки єсть зарôвно и у всѣхъ иншихъ славяньскихъ а навѣть германьскихъ и романьскихъ народôвъ розширена, єсть она мабуть спôльною спадщиною цѣлого индоевропейского щепу, а може и цѣлого роду людского. Такъ якъ у насъ вѣрятъ, може уречи зарôвно мужчина и жѣнка, знаѣмый и незнаѣмый, чужій и своякъ. Все, що у насъ маѣ вартôсть, пôдлягаѣ урокамъ; сила „непевныхъ очій“ дѣлати може на все, що маѣ у насъ якусь вартôсть, отже на яке небудь предпринятье, на дôмъ, стодолу, стайню, худобу, тѣсто въ печи або въ дѣжи, або и на самого чоловѣка, а уроки заявляются завсѣгды нещасливымъ выпадкомъ: будынокъ звалится або наступитъ якійсь иншій нещасливый припадокъ, печево не удасться, корова не дасть молока або заслабне, а чоловѣкъ розхоруеся. Лише одно ограниченье маютъ уроки, т. е. ограниченье мѣстця, бо тое, на що не упаде безпосередно „погане око“, не пôдпадаѣ єго шкôдливому вплывови.

Суть однакожь всѣлякѣ способы ôтмовлюваня и ôтшептуваня и рôжнѣ роды охороны противъ урокôвъ, щобы ихъ не допустити, а коли вже щось уречено, щобы шкôдливѣ наслѣдства усунути. Коли кто входитъ въ чужу хату а боится самъ, щобы чого не урѣкъ, то завсѣгды подивится по привитаню на стелю. Колижь газдиня молоко ôтъ своеи коровы въ чужу хату несе, то насамперед єго солитъ, ôттакъ умочуе въ него малый палець правои руки и значитъ нимъ на одвѣрку крестъ. Краснôй худобинѣ чи маржинѣ треба ôтъ урокôвъ перевязати на шіи або на хвостѣ червону политичку, щобы стягала силу поганыхъ очій на себе, подôбно якъ будôвничій або тесля встромлюе, коли вже будынокъ полатитъ, на зруб зелену вѣху, щобы зводила уроки, якъ громозводъ блискавку и грôмъ. Якъ що хвалится, чи то красу та вродливôсть худобы и дѣтій, чи збôже, чи хлѣбъ, треба починати ôтъ слова „нѣвроку“ та єще й сплюнути три разы, бо коли кто забувъ въ той способъ власнѣ уроки ôтвернути, муситъ друга сторона, що то до неи тая рѣчь, чи дитина належитъ, сама уроки повздержати словами: „цурахи всѣмъ поганымъ очамъ, тай твоимъ! (часомъ кажеся: „тай моимъ“), „пядь тобѣ межи очи!“, и держитъ при тôмъ свою долоню на ôтлѣть (ôтворотною стороною долонѣ) передъ очима. Уроки можна такожь выссати або зъ углями зболляти. Намъ лучилося разъ бачити, якъ одна бабка высысала зъ чола своему внукови уроки. Она надбѣгла нечайно до дитины, котрои довгій часъ не бачила, вхопила еи въ руки и почала съ натискомъ цѣлувати. Въ тôмъ розплакалася дитина. Стара посадила еи чимъ скорше на стôлъ, посмоктала еи чоло, обтерла тое мѣстце рукою на ôтлѣть, сплюнула и поглянула на стелю; ôттакъ повторила тое другій и третій разъ, и уроки були уже збôранѣ. Зливанье угля ôтбуваеся ось якъ: береся воды не починанои, т. е., щобы вытягнувши коновкою зъ кирницѣ, єще до иншои потребы еи не зачершнути, мечеся потôмъ до судины наповненои тою водою 9 углѣвъ и кажеся: „не одинъ, не два, не три... не девять углѣвъ“, ôттакъ мыеся тою водою уреченого три разы и утераеся єго кождымъ разомъ рукою на ôтлѣть и выливаеся решту воды на стрѣху. Цѣкава рѣчь, чи часомъ не можутъ бути для чорнобривки „карѣ очи красного парубочка“ погаными або такъ само еи чорнѣ очка для него? Коли и такій урѣкаютъ, то хиба лише себе взаимно, томужь то и дѣвчина спѣваѣ: „якъ поглянешь, серце вяне, и въ тебе и въ мене“. Мы однакъ не чули, щобы коли въ такôмъ случаю дѣвча „цурахами“ урокôвъ ôтпекувалось, хиба коли рукою очи для збыткôвъ закрыѣ.

Вѣра въ уроки єсть дуже давна. Найславнѣйшѣ философы грецкѣ розписуются широко о „поганыхъ очахъ“ и стараются за помочію науки и досвѣду той объявъ выяснити и противъ нему

и не диво, що пôдъ такою системою многи̂ блукаютъ въ темрявѣ, а гдекотри̂ попадаютъ въ всѣляки̂ „всепольски̂“, „всероссійски̂“ и т. п. стремленя.

И при такôмъ станѣ рѣчій маютъ наши̂ клеветники єще ôтвагу съ фарисейскою облудою говорити, що они не противлятся розвоєви руского народа, а що они гамуютъ лише „всероссійскій рухъ“! Мы вже попереду показали, ôтки пôднимаєся у насъ сей мнимый рухъ, мы пояснили, якъ бы слѣдовало єго по правдивôмъ имени назвати и для чого то ôнъ такъ дуже пригожій для нашихъ клеветникôвъ. Мы хочемо и дальше ôтповѣдати фактами а не словами. Ктожъ то суть тіи малочисленни̂ „индивидуа“ чи двигателѣ мнимого „всероссійского“ руху? Чи справдѣ суть они борцями противъ польского елементу, противъ польонизаціи Русинôвъ, а оборонцями руского елементу? Єслибы они були дѣйстно такими, они не заводилибы въ своихъ домахъ польского языка замѣсть руского, ихъ жѣнки и дочки не пописувалибыся на рускôмъ фестинѣ остентацийно языкомъ польскимъ, они не посылалибы своихъ дѣтій до польскихъ шкôлъ замѣсть до рускихъ, они не агитовалибы межи рускими родичами, щобы тіи записовали своихъ дѣтій до польскихъ а бодай нѣмецкихъ лише не до рускихъ шкôлъ, они не объявлялибы для руского языка, для рускои словесности и въ загалѣ для всего, що руске, тои погорды и тои ненависти, якои они николи и нигде не объявляютъ для польского языка. Та й для чогожъ то появився той мнимый „всероссійскій“ рухъ власне въ пору, коли галицки̂ польонизаторы пересвѣдчилися, що годѣ Русинôвъ вычеркнути зъ карты однымъ крикомъ: „Niema Rusi“, що давна фраза єдности Полякôвъ и Русинôвъ перестала причаровувати Русинôвъ и що коло польонизаціи треба заходитись новою, бôльше закрытою дорогою? Коли давнѣйше на жаданье рускихъ шкôлъ и руского языка выкладового ôтповѣдали отверто: „niema Rusi“, нынѣ, коли вже годѣ заперечити существованя Руси, робится тоє саме мовбы то для того, що се „рухъ всероссійскій“. Зъ тои самои причины не принимаются руски̂ поданя, у селянъ ôтбираются руски̂ книжки и часописи, выдумуются тысячни̂ секатуры, заказуєся держати селянамъ ôтчитъ зъ рускои исторіи, остерѣгаєся селянъ передъ читаньемъ рускихъ книжокъ, передъ рускими просвѣтными товариствами, ôтмавляєся пôдмоги рускимъ выставамъ, „забуваєся“ вложити руску грамоту пôдъ соймовый будынокъ и т. д. Якъ жежь дивно сходится политика тыхъ двигателѣвъ мнимого „всероссійского“ руху съ фактичною политикою нашихъ польонизаторôвъ?! Чижь думаютъ наши̂ клеветники, що Русины не видятъ тыхъ фактôвъ и що таки̂ факта дадутся закрыти крикомъ о мнимôмъ „всероссійскôмъ“ руху? Се правда, що тая политика була на стôлько хитра и пôдступна, що много Русинôвъ довгій часъ могло обманюватись и Зыбликевичѣвъ въ „всероссійскôй“ шатѣ держати за щирыхъ другôвъ руского народа. Однакожь сумни̂ факта отворили очи всѣмъ и нынѣ всѣ Русины пôзнаютъ, чія то „шкôра“ на тыхъ двигателяхъ мнимого „всероссійского“ руху и кто то ширитъ свою пропаганду користаючи зъ того „всероссійского“ руху. Нынѣ стаютъ всѣ Русины спôльно до обороны своихъ загроженыхъ правъ, а хоть може єще не въ всѣмъ вырôвналися погляды и не помирились давни̂ роздоры, то тымъ не меньше вже теперь всѣ щири̂ Русины зрозумѣли, що тôлько стоячи на народнôмъ грунтѣ, твердо придержуючись своего языка и своєи народности вѣками мимо страшныхъ ударôвъ перехованои, можутъ Русины спôльными, соєдинеными силами оборонити своє житье и двигнути свôй нарôдъ на передъ. Въ тôй цѣли и зъ тои причины получили львôвски̂ Русины всѣ свои силы въ справѣ рускои школы народнои, зъ тои самои причины выступили они разомъ до привѣту Цѣсаря въ имени руского народа, а маємо надѣю, що и на дальше въ всѣхъ справахъ народныхъ будутъ поступати солидарно. Се конечно не подобаєся противникамъ Руси, котри̂ хотѣлибы бачити єи розъєднаною и безсильною и для того то они такъ голосно хоть безъ всякои пôдставы пôдносятъ клеветы о „всероссійскôмъ“ руху Русинôвъ!

Селяньскій банкъ

передъ судомъ соймовои комисіи.

(Конець.)

Такимъ сумнымъ станомъ рѣчій занепокоився не тôлько самъ банкъ але и загалъ опиніи публичнои. Въ часѣ свого 11-лѣтного существованя выставивъ банкъ на 68.972 пожичокъ 4877 господарствъ селяньскихъ на лицитацію а продавъ такихъ господарствъ 1852. Банкъ селяньскій старався поробити своимъ довжникамъ гдеяки̂ облегченя пр. обниживъ высокôсть удѣлôвъ зъ 10 зр. на 5 зр., увôльнивъ довжникôвъ ôтъ оплатъ асекурацийныхъ, обниживъ процента ôтъ пожичокъ зъ 12 на 10 а процента проволоки зъ 15 такожь на 10, продовживъ часъ сплаты залеглостій и т. д. Мимо того станъ рѣчій не много поправився.

Справозданье соймовои комисіи переходитъ ôттакъ до сумного, економичного стану нашихъ селянъ и маломѣщанъ и справедливо замѣчає, що не можна сказати, щобы самъ банкъ своєю дѣятельностію спровадивъ сей сумный станъ економичный въ нашôмъ краю. Складались на него такожь и инши̂ причины, а именно: нагле и безъ приготованя переведене высвободженье люду, бракъ достаточнои просвѣты и здорового понятя о кредитѣ, єго условіяхъ, користяхъ и небезпечности, бракъ замилованя до працѣ и ощадности, легкодушнôсть и неточнôсть въ додержаню терминôвъ и прійнятыхъ на себе обовязкôвъ, а при тôмъ легкôсть затяганя довгôвъ, заведена загальна здôбнôсть выставляти векслѣ, подѣльнôсть грунтôвъ и знесенье законôвъ противъ лихвы, кôльколѣтни̂ неурожаѣ и т. д. Межи вычислеными черезъ комисію причинами економичного упадку нашого селяньства и маломѣщаньства не подыбуємо однакожь найголовнѣйшихъ причинъ, якъ пр. бракъ (єще и до нынѣшного часу) кредиту ôтповѣдного потребамъ и силамъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарствъ, бракъ новыхъ жерелъ заробкованя при що разъ бôльше взростаючôмъ числѣ людности, бракъ ремесничихъ и промысловыхъ шкôлъ, превелике множество публичныхъ тягарôвъ спадаючихъ на нарôдъ, совсѣмъ неотвѣтни̂ законы о спадковôмъ поступованю и зъ того выплываючи̂ процеса, и т. д.

Въ дальшôмъ справозданю пôдноситъ комисія, що якъ зъ однои стороны узнає пересаднôсть нападôвъ на банкъ селяньскій, такъ зъ другои стороны муситъ признати, що селяньскій банкъ строго придержуючись статуту и осторожно поступаючи при удѣлюваню пожичокъ и строго наглядаючи надъ дѣятельностію своихъ агентôвъ, мôгъ бы бувъ хочь въ части осягнути свою цѣль с. є. выдобути селянъ и маломѣщанъ зъ нужды и рукъ лихварѣвъ. Однакожь сеи задачи не сповнивъ банкъ селяньскій.

Селяньскій банкъ поставивъ своєю задачею: удѣлювати властителямъ меншихъ посѣлостій на закупно господарского инвентаря и на щорôчни̂ выдатки господарски̂ — дрôбнѣйши̂ пожички на одинъ рôкъ, а переважно удѣлювати на полѣпшенье грунту, або закупно и розширенье грунту, на сплату спадковыхъ частій або цѣны купна пожички въ сумахъ подѣльныхъ черезъ 100 пôдъ условіями въ статутахъ близше означеными. Головна задача банку була отже не инша якъ удѣлюванье пожичокъ. Пôсля статуту мали бути тіи пожички гипотековаными и мати своє безпеченьство на описаныхъ въ тôй цѣли грунтахъ селяньскихъ. Пôсля розмѣру и ôтношень нашихъ селяньскихъ господарствъ не могли бути тіи пожички велики̂ и дѣйстно порôвнавши число удѣленыхъ пожичокъ съ загальною сумою на тіи пожички розданою припадає на одну пожичку 150 зр. Така пожичка — говоритъ дальше комисія въ своѣмъ справозданю — не може бути ніякимъ способомъ користною для выпожичаючого, бо она потягає за собою значни̂ кошта, котри̂ значну часть пожички поѣдаютъ. Коли почислимо, кôлько то муситъ селянинъ заплатити писареви за уложенье и написанье поданя, кôлько коштуютъ єго потрѣбни̂ до поданя документа, кôлько вытягне зъ него несовѣстный агентъ або дорадця, кôлько ôттягаєся єму зъ пожички на процентъ удѣлу, на рôжницю курсу, на асекурацію и инши̂ належитости — то прійдемо до пересвѣдченя, що *селянинъ беручи пожичку 150 зр. на 12% а взглядно на 15% дôстане на руку що найбôльше около 100 зр. и оплачує властиво не 12% але 18%, а въ случаю проволоки не дальшихъ 15% але властиво 22½% ôтъ ста!* Колижь залягне кôлька ратъ, то при тризовôмъ обчислюваню щорôчнôмъ и дописуваню процентôвъ до капиталу довгъ селянина первѣстно 150 зр., зъ котрыхъ ôнъ однакожь одержавъ лише 100 зр., росте такъ скоро въ сотки и тысячѣ, що *довжникъ мимо найлучшои волѣ не може заспокоити свого довгу зъ своєи працѣ и зъ свого маєтку* а видячи марнôсть своихъ усилій и заходôвъ попадає въ апатію, тратитъ охоту до працѣ и скорою ходою зближаєся до вывлащеня, до цѣлковитои руины. До сего треба додати, що селяньскій банкъ потребуючи якъ найскорше позыскати для себе вымагане число (10,000) членôвъ, щобы розпочати свою дѣятельнôсть, признававъ своимъ агентамъ тантіємы за позысканье членôвъ, що наслѣдствомъ сего агенты не дбаючи о личнôсть довжника, о єго станъ маєтковый, єго працѣвитôсть и моральнôсть старалися тôлько всѣма силами и способами зôбрати потрѣбне число членôвъ. Дальше, не сповнивъ селяньскій банкъ приписôвъ своихъ статутôвъ що до утвореня повѣтовыхъ выдѣлôвъ и цензорôвъ, але удѣлявъ пожички съ всякою легкостію навѣть бôльши̂, якъ були потрѣбни̂, а часто и безъ всякои потребы и то людямъ незаслугуючимъ на таке довѣріє. Треба такожь увзглядьнити, що пожички по найбôльшôй части не обертались на властиву цѣль, що селяньскій банкъ и єго агенты, для бôльшои популярности межи народомъ, не наглядали сплаты ратъ амортизацій-

---

средства подати. Римскій природникъ Плиній, що згинувъ р. 79 по Хр., засыпаный лявою Везувія, присвоює тую силу въ своѣй „Historia naturalis“ цѣлымъ гдеякимъ африканьскимъ народамъ и каже, що на самъ ихъ позôръ дерева усыхаютъ а дѣти гинутъ. Тую шкôдливу силу очій, що дѣтій убивала, приписували други̂ писателѣ женщинамъ иншихъ народôвъ, н. пр. Скитôвъ, Фармазôвъ въ Етіопіи и другихъ. Вѣру въ „непевни̂“ очи всѣхъ женщинъ, кромѣ грецкихъ и римскихъ подѣлявъ навѣть Цицеро. Подôбни̂ шкôдливи̂ наслѣдства мали наносити очи гдеякихъ звѣрятъ, н. пр. свирщка, званого у Грекôвъ „мантисъ“, котрый своимъ поглядомъ мавъ всѣ инши̂ звѣрята забивати, такъ якъ єще теперь въ таку саму власть очій василиска вѣрятъ. Противъ урокôвъ носили тогды всѣляки̂ амульеты, чи то золоти̂ або срѣбни̂, чи зъ рогу або зъ слоневои кости, найрадше однаковожь зъ коралѣвъ; були они украшени̂ образами египетскихъ богôвъ н. пр. Сераписа и ихъ навѣшувано на шіи або на раменахъ а часомъ насилювано ихъ на шію худобинѣ, такъ якъ у насъ теперь застяжки худобѣ або маржинѣ навязуютъ. Инши̂ ôтвертали уроки поначѣплюваными зъ всѣхъ сторôнъ чудными и дивожными, часомъ дуже смѣшно выроблеными талисманами, щобы они очи на себе звертали и шкôдливу силу урокôвъ стягали. Тую саму задачу маютъ вѣхи, заткнени̂ майстрами на новыхъ будынкахъ. Коли римскій тріюмфаторъ выѣздивъ въ величавôмъ походѣ тріюмфальнôмъ на высокôмъ возѣ на Капитоль, щобы въ святини Юпитера богамъ въ имени римского народа за побѣду подякувати, чижь не заходила тамъ обава, щобы зъ помѣжь сотокъ тысячѣвъ людій, споглядаючихъ на него, на єго щастье и славу, не упало на него яке-погане око котрого завистного чоловѣка або якого задрôсного бога? Противъ тому радивъ ôнъ собѣ тымъ, що пообтягавъ вôзъ цѣлыми шнурками всѣлякихъ амульетôвъ. Турецки̂ перевôзники на Золотôмъ Розѣ або Босфорѣ навѣшуютъ въ тôй самôй цѣли на обохъ кôнцяхъ своихъ човенъ множество кôльчикôвъ зъ синѣго скла а въ однôмъ кутику своихъ суденъ прибиваютъ пушочку съ листкомъ паперу, на котрôмъ єсть написане боже имя „Аллагъ“. Намъ лучилося сего лѣта бути на великôй клявзѣ солотвиньскои Быстрицѣ и придивлятися величавôй але и страшнôй сценѣ, якъ Гуцулы зъ нашого и зъ угорского боку спускалися отвертымъ флюдромъ на дарабахъ зъ ставу на 5 сяжнѣвъ въ долину. На всѣхъ сплавахъ позатыкали они були межи бутюки зелени̂ вѣхи, ôттакъ доперва вбився кождый острогами, привязаными до постолôвъ въ колоды, здôймивъ капелюхъ, перекрестився, ôтмовивъ молитву, плюнувъ въ долонѣ, причѣкнувъ на дарабѣ, вхопився мôцно кермы и... доперва тогды зникъ съ дарабою въ флюдрѣ на катарактахъ середъ пѣны, шуму и гуку фаль водяныхъ. На наше пытанье, по що тота вѣха, ôтповѣвъ коротко угорскій Русинъ: „Ôтъ поганыхъ очій, панчику!“

Въ Краковскôмъ переховуєся старый переказъ про одного польского, можного шляхтича, обдареного природою такъ „погаными очима“, що ними набавлявъ людій и худобу слабостію або навѣть забивавъ а домы и будынки запалявъ. Всѣ ôтъ него повтѣкали, навѣть родина и слуги. Нещасливый чоловѣкъ ставъ пустельникомъ, живъ тôлько для себе и не дивився николи ани въ зеркало ани въ воду, щобы себе самого не уречи. Одного разу заблукалася до него одна красна дѣвчина, утѣкаючи въ лѣсѣ передъ вовками; пустельникъ залюбився въ нѣй, освѣдчився ѣй и она, не знаючи ничо про єго „погани̂ очи“, выйшла за него. Щобы не убити своєи дорогои жѣнки, выбравъ собѣ шляхтичь по весѣлю обѣ очи и загребавъ въ землю; ктось, що ôттакъ ихъ припадкомъ ôтпорпавъ, умеръ на тôмъ самôмъ мѣстци. Хоть уже мертви̂, заховали они єще завсѣгды свою плюгаву силу.

Якъ у насъ, такъ и въ Италіи боятся „злого ока“: mal occhio або occhio cattivo, або „киданя ока“ jettatura, и носятъ противъ того „агнця божого“ зъ воску чи смолы або складаютъ пальцѣ до такъ званои „фиги“. Въ Испаніи боятся „ѣдовитыхъ очій“ и приповѣдаютъ про одного чоловѣка, що мавъ таке око, що коли нимъ поглянувъ на дитину, тая дôставала сухоты; друге єго око мало бути совсѣмъ нешкôдливе. Тожь єго змусили, щобы собѣ тоє око, що було шкôдливе, платкомъ закривавъ и тôлько нешкôдливымъ на свѣтъ дивився. Селяне въ Малôй Азіи и Румеліи затыкаютъ на своихъ поляхъ на высокихъ тычкахъ чашки худобячи̂ або кôньски̂, щобы уроки ôтвертати, а дѣтямъ вплѣтаютъ въ волосье въ тôй самôй цѣли зубокъ чеснику. Можни̂ Турчинки хоронятся ôтъ урокôвъ тымъ, що всаджуютъ въ завоѣ крихту алуну и звитокъ паперу съ написію слова „Аллагъ“, а зъ описôвъ подорожій по Египтѣ видко ясно, що тамъ вѣра въ „ѣдовити̂ очи“ обнимає всѣ верствы товариски̂, навѣть найвысши̂, до того степени, що жѣнки башôвъ и першихъ достойникôвъ не позволяютъ своимъ дѣтямъ выходити на улицю инакше, якъ лише въ якъ найбруднѣйшôмъ, нехарнôмъ и обдертôмъ одѣню, щобы въ такôмъ видѣ не звертали на себе „плюгавыхъ очій“. Чарôвъ, що зъ урокôвъ повстали, можна пôсля вѣрувань египетстихъ доперва позбутися черезъ кадженье святою смолою; тоту смолу приготовляютъ знахорѣ, розносятъ ôттакъ по домахъ и захвалюютъ єи силу спѣваючи слова: „Лѣкъ на чары очій дѣвочихъ, що острѣйши̂ якъ игла, очій жѣночихъ, що острѣйши̂, якъ нôжь, очій мужа, що острѣйши̂ якъ сокира“. Арабъ не радо показує чужому свои конѣ, такъ якъ наши̂ пчолярѣ свои пасѣки а рѣзники въ Арабіи закрываютъ въ яткахъ навѣть мясо, щобы кто не затроивъ єго своими очима, переходячи улицею. Зъ тои самои причины не хоче въ Нѣмеччинѣ газда чужому чоловѣкови показати своєи худобы и не впустить кого небудь до стайнѣ, а на одвѣркахъ кучь и стаєнъ въ низшôй Австріи подыбати можна написани̂ ôтъ урокôвъ три початкови̂ буквы именъ „трехъ Царѣвъ“, що витали Исуса Христа въ Вефлеємѣ. Ôтповѣдно нашому „нѣвроку“ уживаєся въ Нѣмеччинѣ або „Unberufen“ або „Unbeschrien“ и додаєся ти̂ слова тогды, коли выражаєся радôсть и утѣху зъ якогось добра або удачного дѣла.

ныхъ, а дозволяли чи мовчки чи выразно на продовженье и тымъ способомъ доводили до щоразъ бôльшого взросту довгôвъ, до чого причиняєся такожь повôльна процедура судова. Супротивъ тыхъ обстоятельствъ не можна дивуватися, що дѣятельнôсть селяньского банку вплынула некористно на економичный розвôй селяньского люду, и въ краю выкликала незадоволенье, и що навѣть гдеякѝ суды (якъ пр. судъ въ Краковѣ) старалися тую дѣятельнôсть пôдтягнути пôдъ приписы закона противъ лихвы. Треба обавлятися, що *кожде дальше розширенье дѣятельности селяньского банку въ дотеперѣшнôмъ направленю хотьбы и съ призволеными тымъ банкомъ облегченями буде тôлько шкодливо вплывати на нашь край.* Петиціи придѣленѝ комисіи наводятъ много примѣрôвъ, пôсля котрыхъ довжникъ мимо заплаты кôлькохъ ратъ на рахунокъ взятои пожички, въ случаю недодержаня стало вызначеныхъ терминôвъ маѥ платити далеко бôльшу квоту ôтъ первѣстнои пожички.

Щожь порадити на будуще! Соймова комисія бачитъ головне средство противъ шкодливои дѣятельности банку въ просвѣтѣ люду и въ поученю єго о наслѣдствахъ затяганя довгôвъ въ селяньскôмъ банку, якъ и въ закладаню кредитовыхъ институцій, котрѝ моглибы подавати селянамъ дешевый кредитъ. Комисія признаѥ однакожь, що тіи средства могутъ лише постепенно и помало дѣлати. Безпосередне хочь не дуже то й певне средство бачитъ комисія въ вплывѣ на селяньскій банкъ, щобы строго перестерѣгавъ свои статута, щобы свою дѣятельнôсть розширявъ въ иншôмъ направленю, щобы своимъ давнѣйшимъ довжникамъ признавъ єще дальшу пôльгу въ сплатѣ залеглостій. Въ тôмъ взглядѣ — кôнчитъ комисія своѥ справозданье — не може соймъ ничого здѣлати, бо пôсля существуючихъ законôвъ не маѥ ôнъ ніякого вплыву на кредитовѝ институціи. Зъ тои причины поперестала соймова комисія на тôмъ внесеню, щобы внесенѝ до сойму петиціи о селяньскôмъ банку ôтступити правительству до близшого розсмотреня и залагодженя.

Треба признати, що комисія задала собѣ труду основно приглянутися дѣятельности селяньского банку. Єи справозданье въ поважно-холоднôмъ тонѣ пріймаѥ навѣть въ многихъ взглядахъ поступованье банку въ оборону противъ пôдношеныхъ замѣтôвъ и ѥсть далеке ôтъ всякои неприхильности для банку. Однакожь и при такôмъ холоднôмъ розглядѣ прійшла комисія до двохъ дуже важныхъ результатôвъ. Она сконстáтувала, що банкъ побираѥ страшенну лихву (якъ для господарствъ), бо 18—22½% и що кожде дальше розширенье дѣятельности селяньского банку въ дотеперѣшнôмъ направленю буде тôлько шкодою для краю. Чижь супротивъ сихъ двохъ такъ многоважныхъ фактôвъ може и повиненъ соймъ поперестати на внесеню комисіи: ôтступити петиціи правительству безъ всякого навѣть вôзваня, безъ всякои опиніи? Єсли не вôльно одиници выконувати лихвярскихъ чинностій, для чогожь се маѥ бути свобôдне такъ великôй, такъ сильнôй а тымъ самымъ небезпечнôй институціи, якъ селяньскій банкъ? Єсли дѣятельнôсть поодинокого лихваря ѥсть шкодливою, о скôлькожь небезпечнѣйшою ѥсть дѣятельнôсть лихварскои институціи маючои розкинену организацію по цѣлôмъ краю? Чомужь то соймъ не може жадати застосованя закона о лихвѣ до институціи, котра, якъ выказуе справозданье комисіи, приноситъ лише шкоду и економичну руину краю? Не хочемо на теперь входити въ бліжшій розбôръ справозданя, але всежь годится замѣтити, що внесенье комисіи совсѣмъ не ôтповѣдаѥ самымъ фактамъ представленымъ въ справозданю. Комисія побачила страшну пропасть, надъ котрою стоитъ селяньство и маломѣщаньство, але она не мала ôтваги, чи знаня, высказати свою раду, выступити съ позитивнымъ внесеньемъ. Чижь економична смерть тысячѣвъ селянъ и маломѣщанъ, чи загуба цѣлого стану селяньства и маломѣщаньства не стоитъ бôльше зрѣлои розваги и бôльше рѣшучои порады?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Безнасганно надходятъ зъ Россіи вѣсти, доносячѝ о дальшихъ змѣнахъ и реформахъ въ росс. администраціи. Найбôльше однакожь толкуютъ о змѣнѣ въ бюрѣ печати. Скт. Петерб. Вѣдомости выказуютъ у вступнôй статіи нездалôсть и шкôднôсть удержуваня превенційнои цензуры и жадаютъ цѣлковитои свободы печати, яко одинокого средства, могучого привернути довѣріе соспôльности до правительства. Жадаютъ дальше, щобы правительство лишило въ засадѣ свободу кождому выдавати газету, кто того зажадае, якъ то дѣесь н. пр. въ Австріи. Така концесія повалилабы множество лихихъ часописмъ, котрѝ тôлько для того теперь существуютъ, що нема ніякои конкуренціи. Скт. Пет. Вѣд. кôнчатъ: Чимъ смѣлѣйше ôтзыватися зможе соспôльнôсть въ своихъ органахъ, въ печати, тымъ лекше буде зрозумѣти правительству потребы народнѝ и тымъ лекше завести роформы потрѣбнѝ для добра и розвою народа россійского.

Директоръ департамента почтъ Веліо именованый директоромъ департамента полиціи державнои въ министерствѣ внутренныхъ дѣлъ.

Посолъ хиньскій маркизъ Ценгъ зажадавъ ôтъ Россіи змѣны договору въ Ливадіи и повного уступленя черезъ Россію всеи илійскои области, не ôтступаючи Россіи ни пяди зъ давнѣйшихъ владѣнь въ Кульджи. Россія пристаѥ на змягченье ливадійского договору и жадаѥ по перше: скорегованя границь, щобы бути безпечною ôтъ китайскихъ нападôвъ, и друге: невеликои якои небудь части Кульджи для поселеня на нѣй Дунганôвъ, понеже булобы нечестно зô стороны Россіи ôтдавати ихъ на жертву хиньскои мести. На тôмъ переговоры стали; россійска дипломація переноситъ ихъ въ Пекингъ, куда ôтправляеся въ посольствѣ Бютцовъ.

Туреччина. Въ телеграмахъ послѣдного числа донесли мы заявленье льорда Гранвиля въ палатѣ высшôй англійского парляменту въ справѣ турецко-чорногорскôй и демонстраціи фльотъ. Дальше въ своѣй бесѣдѣ выповѣвъ льордъ Гранвиль, що кабинетъ англійскій выготовляѥ инструкціи для свого адмирала и предложитъ ихъ кабинетамъ прочихъ державъ. Перейшовши до справы греческо-турецкои освѣдчаѥ ôнъ, що друга колективна нота въ тôй справѣ збороняѥ Портѣ новыхъ пересправъ взглядомъ греческо-турецкои граничнои линіи, дозволяѥ ѣй однакожь робити предложеня що до способу евакуаціи и передачи Греціи областій турецкихъ. Дальше порушаѥ льордъ Гранвиль єще двѣ справы дотычащѝ Турціи, а именно, що послы въ Константинополи згодилися на предложенѝ Портѣ реформы въ Арменіи и що роботы межинароднои комисіи, котра мала уложити проѥктъ закона для европейскои Турціи, укôнчилися дуже щасливымъ и вдоволяючимъ результатомъ.

Пôсля офиціяльнои бесѣды Гранвиля и пôвофиціяльныхъ донесень зъ Берлина ѥсть рѣчію вже совсѣмъ певною, що кораблѣ державъ згромадятся въ отворенôмъ черезъ Австрію портѣ коло Рагузы, зъ ôтки дуже близько до Дульциня. Кораблѣ воєннѝ поодинокихъ державъ вже призначенѝ до евентуальнои демонстраціи. Положенье Турціи ѥсть въ теперѣшнôй хвили дуже критичне. Не остаѥ ѣй вже иншого выходу, якъ ôтдати якъ найскорше, поки єще фльота не розпочала своеи чинности, Дульциньо Чорногорѣ. Риза баша, якъ доноситъ телеграмъ зъ 1 с. м. зъ Константинополя, завѣдомляе Порту, що въ случаю появленя кораблѣвъ европейскихъ пôдъ Дульциньо, выбухне нехибно повстаньеве цѣлôй Альбаніи, проситъ отже о инструкціи до дальшихъ крокôвъ. Телеграмъ же зъ 2 с. м. до Deutsche Ztg. доноситъ зô Скодару, що Риза баша находится въ незавидньомъ положеню. Много єго войска утѣкло до Альбанцѣвъ, а Миридиты пôдъ вождомъ своимъ Пренкъ-Бобъ-Додою вырушили до Дульциня въ помôчь Альбанцямъ. Такожь охотники зъ другихъ окрестностій спѣшатъ до Дульциня. Самѝ же Альбанцѣ, якъ доноситъ агенція Havas, выслали до султана недавно телеграму, завѣряючу єго о ихъ патріотизмѣ и о намѣреню боронитися до остатку. Панує однакожь загально думка, що Порта пôзнае правдиву свôю корысть и ôтступитъ Дульциньо Чорногорѣ. Якъ доноситъ Pester Lloyd, мала Порта сими днями запевнити державы, що она конечно переведе передачу Дульциня Чорногорѣ въ протягу 5—6 тыждневъ хотьбы навѣть съ помочію державъ.

Въ справѣ греческôй Порта выготовила вже ôтповѣдь на другу колективну ноту, о котрôй згадувавъ Гранвиль. Содержанье тои ноты маѥ бути рѣшуче non possumus. Впрочѣмъ Порта веде дальше воєннѝ приготованя ôтъ стороны Греціи. Мягкій и нерѣшимый Муктаръ баша зôставъ зъ Монастиру ôткликаный а начальникомъ войскъ въ Македоніи буде заименованый мужь енергичнѣйшій.

Англія. Парлямент англійскій кôнчитъ вже свои працѣ и буде замкненый 7. с. м. Послѣдна важна справа стоявша на порядку дневнôмъ въ палатѣ низшôй бувъ буджетъ ирляндскій. Засѣданя палаты були дуже бурливѝ. Послы ирляндскѝ постановили собѣ користати зъ свободы слова въ парляментѣ и выголошували бесѣды кôлькогодиннѝ смѣлѝ и зухвалѝ, ба навѣть революційнѝ. Посолъ за посломъ забиравъ голосъ и протягавъ дебату такъ, що гдеякѝ засѣданя зачиналися одного дня по полудни, тревали безъ перервы цѣлу нôч а кôнчились ажь другого дня въ полудне — одно засѣданье тревало 21 годинъ. Щобы мати понятье о многоговôрливости послôвъ ирляндскихъ въ парляментѣ наведемо кôлька выняткôвъ зъ нотатъ статистичныхъ о ихъ бесѣдахъ, выповѣдженыхъ сеи сесіи. И такъ н. пр. въ протягу одного вечера на засѣданю въ червни выповѣли послы ирляндскѝ 119 бесѣдъ. Въ протягу двохъ засѣдань пôдчасъ найбôльшои спеки въ липни выповѣли одного засѣданя 96, другого заразъ на слѣдуючій день 112. Межи 16. червнемъ а 7 липнемъ говорили: Парнель 222 бесѣдъ, О' Доннель 113, Ролянъ 108 и т. д. Загаломъ же, пôдъ часъ сеи сесіи 7 послôвъ ирляндскихъ промовляло 633 разôвъ.

Бесѣды послôвъ ирляндскихъ не позôстаютъ безъ вплыву на ирляндску люднôсть — доливаютъ оливы до огню. Въ загалѣ, дѣла Ирляндіи маютъ дуже тревожный характеръ и тôлько умѣренне и холоднокровне поступованье теперѣшного правительства, взглядно преміера Глядстона съ Ирляндіею даѥ надѣю на мирне рѣшенье ирляндского аграрного пытаня. Вже и до теперь поступованье Глядстона именно невводжуванье въ Ирляндіи стану облоги, якъ то предкладали сторонники Биконсфильда, принесло хорошѝ плоды. Глядстонъ добре тоѥ розумѣе, що правительство придушилобы повстанье, але нанеслобы само собѣ болючу рану.

Зъ Афганистану доносятъ, що Еюбъ ханъ занехавъ облоги Кандагару а яко причину подаютъ бракъ муниціи у хана. Головна причина однакожь ôтступленя Еюба ôтъ Кандагару ѥсть имовѣрно тая, що ôнъ не хотѣвъ стрѣтитись съ новою значною силою генерала англійского Робертса, котрый надôйшовъ ôтъ пôвнôчного заходу. Дневникъ Western Morning News доноситъ, що войска Еюба хана взросли черезъ прилученьеся многихъ сусѣдныхъ племенъ, ненавидячихъ Англичанъ, до 100.000(?) людій. Племена тіи самѝ доставляютъ Еюбови живностій. Самъ Еюбъ ханъ ѥсть чоловѣкомъ дуже предпріимчивымъ и самъ всего дозоруе. Єго кавалерія робила реконесансы далеко на стрѣчу ген. Робертсови и выпалила цѣлыми милями траву на шляку, котрымъ ген. Робертсъ мусѣвъ ôтбувати похôдъ, щобы кôнниця англійска не мала пашѣ. Ген. Робертсъ однакожь прибувъ вже пôдъ Кандагаръ. Нова лиховѣстна вѣдомôсть наспѣла до Лондону, а то тая, що въ самыхъ Индіяхъ починаютъ обявлятися вже признаки повстаня противъ завоёвникôвъ Англичанъ. Суть то природнѝ а навѣть предвиджуванѝ наслѣдства неповодженя англійскои арміи въ Афганистанѣ. Розумѣеся, що дальшѝ судьбы англійского оружія въ земли Афганôвъ рѣшатъ положенье Англіи и въ Индіяхъ, такъ, що колибы Англичане зновъ дôзнали важныхъ стратъ въ Афганистанѣ — въ Индіяхъ закипѣлабы неминуча вôйна. Сими днями телеграмы зъ Индіи донесли до Лондону, що въ Kurrachee, головнôмъ портовôмъ мѣстѣ Синду въ всхôдныхъ Индіяхъ належитъ обавлятися повстаня людности Патаньскои противъ Англичанъ. Суть слѣды широко розгалуженого заговору противъ „бѣлихъ.“ Дѣти и женщины умѣщено въ корабляхъ сконсигнованыхъ въ портѣ а всѣхъ мущинъ уружено. Въ цѣлôмъ Синдѣ кипитъ. Посольство магометаньске вдалося въ бôйку съ полиціею и хотѣло нападати на домы бѣлыхъ жителѣвъ. До Бомбаю телеграфовано о присылку войска, понеже задля высланя многихъ войскъ до Афганистану, залога въ Синдѣ дуже мала. Патане громадятся въ рôжныхъ сторонахъ въ банды ворохобникôвъ. Въ однôмъ мѣстци повырывали бунтôвники шины желѣзниць и перервали комуникацію.

Франція. Сими днями зôстали въ мысль мартôвскихъ декретôвъ єзуитскѝ школы въ цѣлôй Франціи черезъ полиційныхъ комисарѣвъ замкненѝ. Дня 30 серпня прибувъ комисарь до єзуитскои школы въ Дижонъ и заставъ тôлько одного єзуита яко заступника недвижимого маєтку, прочѝ 22 єзуиты выѣхали. Такъ само выѣхали всѣ єзуиты зъ трехъ великихъ закладôвъ наукôвыхъ въ Парижи. Той выѣздъ наступивъ зъ порозумѣня межи собою єзуитôвъ цѣлои Франціи. Правительство позамуровувало дверѣ ôтъ каплиць и понаставлювало новыхъ свѣтскихъ директорôвъ. Що до шкôлъ удержуваныхъ прочими духовными конгрегаціями, то тіи зôстанутъ правительствомъ авторизованѝ, коли тôлько зъобовяжутся, що не будутъ заниматися политикою и не будутъ ворожо выступати противъ теперѣшного репубпиканьского правительства.

Правительство французске намѣряѥ заразъ съ отвореньемъ сесіи парляменту внести въ палатѣ проѥктъ продажи клейнотôвъ коронныхъ, не маючихъ артистичнои вартости. Грошѣ зъ продажи тыхъ клейнотôвъ малибы ужитися на фондъ музеальный, призначеный для закупна дѣлъ штуки.

Нѣмеччина. Въ нѣмецкôй партіи національ-либералôвъ наступила сецесія. Шѣснацять членôвъ нѣмецкого парляменту и 11 послôвъ пруского сойму оголосили печатно своѥ рѣшуче заявленье, що выступаютъ зъ того сторонництва. Сецесія тая однакожь не зробила великого враженя межи партіями парляментарными Нѣмеччины вже для самого незначного числа сецесіонистôвъ.

При случаю десятыхъ роковинъ битвы пôдъ Седаномъ выдавъ цѣсарь Вильгельмъ проклямацію до арміи нѣмецкои, въ котрôй выявляѥ ѣй своѥ узнанье и подяку и бажаѥ, щобы она и на будуще стояла хоробро и честно на сторожи въ оборонѣ ôтчины.

Дневники нѣмецкѝ доносили недавно, що начальники нѣмецкихъ соціялистôвъ выѣхали тайно зъ многихъ мѣстъ, вѣроятно на якійсь тайный зъѣздъ. Теперь же дневникъ Baseler Grenzboten доноситъ, що збôръ соціялистичный мавъ дѣйстно ôтбутись дня 24 серпня въ незамешканôмъ замку Виденъ, близь села Осингенъ въ кантонѣ Цирихскôмъ въ Швайцаріи. Въ зборѣ взяло участь около 70 соціялистôвъ. Содержанье нарадъ розумѣеся незвѣстне.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь въ Галичинѣ.** Въ Освѣцимѣ на перонѣ повитали Цѣсаря съ прибутьемъ Єго въ границѣ Галичины намѣстникъ, маршалокъ краевый и численнѝ депутаціи. Маршалокъ промовивъ: „Зволи Найясн. Пане вже ту, на граници нашого краю выразити Тобѣ короткими словами чувства найглубшой любови и вдячности цѣлои людности того краю при случаю уцасливляючого посѣщеня В. ц. и к. Величества“. Потôмъ повитавъ промовою Цѣсаря заст. предсѣд. рады повѣтовои Бѣльскои. На конець вôйтъ зъ Березинки подавъ Цѣсареви на пôдставцѣ искусно рѣзьбленôй хлѣбъ и сôль. Ôтъ Освецима до Кракова по дорозѣ витали Цѣсаря товпы народа, братства церковнѝ, корпораціи съ музикою и т. д. Въ Требинѣ высѣвъ Цѣсарь а гр. Артуръ Потоцкій привитавъ Єго промовою въ имени пов. Хшанôвского.

До Кракова прибувъ Цѣсарь о год. 10. На двôрци ожидали Єго прибутя депутаціи мѣстъ и повѣтôвъ, выдѣлъ краевый съ маршалкомъ, архикнязѣ Альбрехтъ и Фридрихъ и генералиція. Зъ вагона выйшовъ Цѣсарь, гр. Потоцкій и свита. При вступѣ Цѣсаря на перонъ кр. маршалокъ, гр. Водзицкій, промовивъ до Него по польски: „Ôтъ давна съ нетерпеливостію ожидасмъ хвилѣ, въ котрôй маємъ щастье съ несказаною радостію привитати Ваше имп. Величество. Приносимо Тобѣ заявленье покорности съ просьбою, щобы В. В. зволили приняти выразы нашои вѣрности и вдяки. Мы николи не забудемъ, що Ты обдаривъ насъ свободою и народнымъ языкомъ, нашимъ найдорожшимъ скарбомъ. Память наданыхъ концесій вѣчно жити буде записана невыгаслыми буквами въ нашôй исторіи“. Дальше промовивъ маршалокъ по руски: „Зволи дозволити менѣ Найяснѣйшій Пане, щобы я звернувъ В. Цѣс. и Кор. Вел. на згромаджень ту депутаціи репрезентацій повѣтовыхъ, котрѝ зô всѣхъ навѣть найдальшихъ сторôнъ краю поспѣшили, щобы съ радостію и найглубшою честію повитати возлюбленого Монарха“. Цѣсарь ôтповѣвъ по нѣмецки: „Я дуже урадуваный сердечнымъ принятьемъ и принимаю заявляючій Менѣ покôрнôсть привѣтъ и увѣреня о вѣрности и льояльности съ найбôльшимъ вдоволеньемъ. Тіи заявленя суть для Мене новымъ доказомъ вашои Менѣ дуже добре звѣстнои и выпробованои вѣрности, съ якою всѣ станы и верствы сего королевства съ высокимъ поняньемъ и горячою участію стоятъ за интересами державы и краю, чимъ они такъ дуже заслужилися у Мене. Коли выповняю Моѥ давне желанье и пріѣзджаю на якійсь часъ въ Галичину, то можете бути увѣренѝ, що розважу всѣ вашѝ интересы. Дай Боже, щобы всѣ маючѝ задачу стеречи интересôвъ краю згôдно и безъ самолюбства стремѣли до тои цѣли. Тогды вы можете бути пере-

свѣдченѝ о Моѣй приклонности. Єще разъ пріймѣтъ Мою подяку за таке сердечне и торжественне принятье“.

Зъ двôрца выѣхавъ на передъ президентъ Кракова Зыбликевичь а за нимъ Цѣсарь съ архикн. Альбрехтомъ. При Фльоріяньскôй брамѣ повитавъ Цѣсаря президентъ Кракова промовою вручаючи Єму ключѣ мѣста. Цѣсарь ôтповѣвъ и на тую промову по нѣмецки. Опôсля сѣвъ въ повôзъ и при одушевленыхъ привѣтахъ и кликахъ — — жительства поѣхавъ въ мѣсто до палаты пôдъ „Баранами“. Передъ резиденцiйною палатою витало Цѣсаря духовенъство на чолѣ съ еп. Дунаєвскимъ и Пукальскимъ. По пріѣздѣ пôдъ „Бараны“ Цѣсарь принимавъ депутаціи. При вступѣ въ салю зôбрана шляхта привитала Єго триразовымъ окликомъ: Най жіе! Пав. Попель промовивъ въ имени польскои шляхты. Цѣсарь ôтповѣвъ на промову Попеля: „Дякую Вамъ за свѣтле принятье. Я переконаный о вѣрности польскои шляхты“ и т. д.

Того самого дня звѣдавъ Цѣсарь Вавель а по полудни ôтбувъ проѣздку до Лобзова. Въ поворотѣ сопроводило Єго надъ 600 краковякôвъ на коняхъ ажь до самого мѣста. Цѣсарь запытавъ начальника бандеріи: „Кôлько васъ всѣхъ ѣздцѣвъ?“ Той ôтповѣвъ: „Єсть насъ бôльше якъ 600, але на одинъ Твôй знакъ, Найясн. Пане, буде насъ 100.000!“

Вечеромъ було мѣсто пышно илюминоване. Цѣсарь проѣзджавъ улицями, витаный людностію. За повозомъ ѣхала бандерія краковякôвъ. 300 гôрникôвъ въ гальовыхъ мундурахъ поступали съ лямпкамн и смолоскипами. Суконницѣ були освѣтленѝ щоразъ иншимъ свѣтломъ. На ринку була ясноôсть якъ въ бѣлый день. На обѣдъ до Цѣсаря на 2 вересня запрошено много шляхты, маляря Матейка, зъ Русинôвъ еп. Ступницкого.

Дня 2 вересня пріймавъ Цѣсарь рано депутацію сойму, котра въ мысль ухвалы соймовои мала просити Єго о перемѣну Вавелю на резиденцію цѣсарску. Въ имени депутаціи промовлявъ маршалокъ, гр. Водзицкій. Въ промовѣ згадавъ, що до того замку вяжутся и родиннѝ згадки Цѣсаря а именно, що въ тôмъ замку царствували дочка Альбрехта II и двѣ дочки Фердинанда I. и спочиваютъ мощѣ двохъ сестеръ и дочки Фердинанда II. Цѣсарь обѣцявъ сповнити тую просьбу.

Того самого дня посѣщавъ Цѣсарь всякѝ заклады а по год 4. повернувъ до резиденціи. Въ универзитетѣ Ягайлоньскôмъ повитавъ Цѣсаря промовою проректоръ дръ Шуйскій а въ Академіи Наукъ дръ Маєръ. На обѣ бесѣды Цѣсарь ôтповѣвъ. Въ робôтни Матейка оглянувъ Цѣсарь 3 незнанѝ доси образы. Матейко попросивъ Цѣсаря приняти ôтъ него на споминъ одинъ зъ образôвъ: Зъѣздъ пôдъ Вѣднемъ. Вечеромъ баль въ Суконницяхъ вышавъ пышно. Було до 2000 гостій. Цѣсарь явився въ сали въ мундурѣ уланьскôмъ, подавши рамя архикн. Фридриховôй. За Цѣсаремъ вôйшовъ Архкн. Альбрехтъ съ Намѣстниковою, гр. Потоцкою а архкн. Фридрихъ съ маршалковою гр. Водзицкою и т. д. Танець розпочався польонесомъ, котрый провадивъ Зыбликевичь съ гр. Потоцкою. По польонесѣ наступивъ мазуръ. По год. 9 пробувши тôлько одну годину опустивъ Цѣсарь баль.

— **Хоруговь на вежи ратушевôй** во Львовѣ повѣває ôтъ того дня, коли Є. В. Цѣсарь вступивъ въ предѣлы Галичины.

— **Пріѣздъ Цѣсаря** до нашого краю многѝ мѣста галицкѝ привитали сальвами, богослуженями, илюминаціями и т. д.

— **Депутаціи радъ повѣтовыхъ** буде принимати Цѣсарь во Львовѣ дня 13 л. о годинѣ 10 рано.

— **Гр. Потоцка**, жена намѣстника, запросила дня 2. вересня Цѣсаря на шляхетскій баль во Львовѣ. Цѣсарь принявъ запросины.

— **Для убогихъ мѣста Кракова** жертвовавъ Цѣсарь 2.500 зр. на всякѝ иншѝ доброчинниѝ цѣли 1555 зр.

— **Гр. Артурови Потоцкому**, въ котрого палатѣ Цѣсарь замешкавъ, даровавъ свôй портретъ природнои величины, такій самый якъ подаровавъ бувъ кардиналови Фирстенбергови, у котрого мешкавъ въ Оломуци.

— **Гр. Альбединьскій** одержавъ ôтъ Цѣсаря въ дарѣ минятуру въ хорошôй емалёванôй брилянтами осыпанôй оправѣ.

— **Цѣсарь** выразивъ желанье, щобы при Єго ôтъѣздѣ зъ Кракова не було торжественного прощаня.

— **Ромуньскій министеръ вôйны** Слянцеано, прибуде на привѣтъ Цѣсаря въ имени князя Кароля до Черновець.

— **Дирекція краєвои лѣсовои школы** во Львовѣ взыває ôтозвою всѣхъ теперѣшныхъ и бувшихъ ученикôвъ тоижь школы, щобы прибули до Львова на день 13. вересня и були присутнѝ при посѣщеню Цѣсарскôмъ тои школы межи 2 а 5 пополудни. Кто зъ нихъ прибуде до Львова має попередъ зголоситися въ дирекціи о карту легитимаційну.

— **Якѝ великѝ шкоды починивъ** минувшого мѣсяця **градъ** въ Галичинѣ, найлучшимъ доказомъ буде тое, що сама одна Кракôвска асекурація выплатила за шкоды градовѝ 300.000 зр.

— **Рôвноуправненье языкове.** Хорошій примѣръ допоминаняся о приналежнѝ Русинови права давъ одинъ священикъ въ Бучацкôмъ повѣтѣ коло Язлôвця, котрый, якъ пише „Батькôвщина“, звернувъ старосту надôслане ему письмо польске ôтписавши, що ôнъ не розумѣє польского письма а не ма припису, щобы священикъ мусѣвъ умѣти польскій языкъ.

— Лежитъ передъ нами **програма ц. к. II** (нѣмецкои) **гимназіи** львôвскои за р. шк. 1880. Часть наукова мѣститъ двѣ розправы зъ области греческои литературы. Оговôръ тыхъ науковыхъ рѣчій належитъ фаховымъ часописямъ, мы перейдемъ до части урядовои, зôставленои съ рутиною черезъ незрôвнаного педагога и директора дра А. Яновского и выймемо зъ неи тôлько тое, що насъ головно обходити може. И такъ: збôръ учительскій тои гимназіи складався зъ директора, 11 професорôвъ, 1 учителя, 3 проф. придѣленыхъ зъ иншихъ закладôвъ и **16** суплентôвъ. Поминувши вже такъ велике число суплентôвъ, ударити муситъ всякого тое, що ажь 6 суплентôвъ обтяженѝ значнѣйшимъ числомъ годинъ, бо ажь 19 ба навѣть 20 тыжднево; колижь они маютъ учитися до испытôвъ? Другѝ супленты учили годинъ 10, 15, 16 навѣть 18 а суть тôлько т. зв. „пôвсупленты“, т. є. побираютъ тôлько 300 зр. на рôкъ, а суть майже всѣ испытованѝ. Гимназія II складалася зъ 19 клясъ (съ клясою пôдготовуючою) а именно: кл. I зъ 4 ôтдѣлôвъ; кл. II и III зъ 3; кл. IV, V и VI зъ 2; а тôлько VII и VIII кл. зъ 1 ôтдѣлу. Въ всѣхъ 19 клясахъ було съ початкомъ року шк. 796 ученикôвъ, съ кôнцемъ 731. Въ тôмъ числѣ було 96 ученикôвъ гр. к. обряда а 90 рускои народности; межи иншими: Площаньскій Александеръ и Володимиръ; Ковальскій Конст. и Евзевій; Павликовъ; Черлюнчакевичь Кирилъ и Миронъ; Децыкевичь Волод. и Изидоръ; Литвиновичь Спиридонъ и Емил.; Савчиньскій и т. д. Питомцѣвъ зъ Бурсы „Народного Дому“ було **16**, а питомцѣвъ зъ Бурсы Ставропигійскои 4. Не можемо зрозумѣти причинъ, задля котрыхъ заряды Бурсъ Дому Народного и Ставропигійского Института посылаютъ питомцѣвъ своихъ не до рускои а до нѣмецкои гимназіи?! Не думаємо, щобы таке поступованье дало погодитися съ задачею рускихъ Бурсъ, съ жертвами руского народа на выхованье рускои молодѣжи и съ цѣлію обохъ згаданыхъ институцій народныхъ!... На 731 клясфикованыхъ ученикôвъ одержало клясу съ ôтзначеньемъ 105, клясу добру 456, клясу лиху тôлько 58 а поправку зъ одного предмета 107. Испытъ зрѣлости выпавъ рôвно щасливо, бо на 19 публичныхъ абитурієнтôвъ здали: 4 съ ôтзн., 11 добре, 1 репробовано на рôкъ, а 3 позволено поправити по вакаціяхъ; зъ 3 приватистôвъ: 1 здавъ, 2 одержали поправки. Що дотыкає науки рускаго языка, то далибыся зробити гдеякѝ уваги; незаперечна рѣчь, що Хрестоматію Головацкого давно належало вже заступити лучшимъ, повнѣйшимъ пôдручникомъ... Мы чули, що проф. унив. дръ Ом. Огоновскій давно вже приладивъ ôтповѣдну читанку,— не знаємо для чого комисія для укладу рускихъ книжокъ здержує єи напечатанье? Дальше, думаємъ, булобы ôтповѣднѣйше въ клясѣ приготовуючôй учити рускои граматики зъ пôдручника проф. Ом. Партицкого. Нарештѣ не знаємъ, для чого въ II и III кл. не уживаются для науки религіи пôдручники ôтповѣднѣйшѝ, давно вже выйшовшѝ зъ друку.

— **Нужда межи сельскимъ народомъ.** Коло Перемышля зголосився одинъ селянинъ до начальства громадского и просивъ, щобы єго взяли до арешту, бо ôнъ не має зарôбку а голодъ и нужда такъ єму докучила, що продавъ все, що мавъ и не має где головы приклонити. Коли вôйтъ не хотѣвъ єго до арешту замкнути, ôнъ признався, що пôдпаливъ хату въ Крукеничахъ и стався причиною страшного пожару. Тогды єго арештовано и ôтставлено до суду въ Перемышль. Тамъ пересидѣвъ кôлька мѣсяцѣвъ и напослѣдъ показалося, що ôнъ никого не пôдпаливъ а тôлько хотѣвъ дôстатися до арешту.

— Во Львовѣ завязалося недавно **товариство для усуненя жебрацтва** въ мѣстѣ.

— **Записы до школы слугъ** роспôчнутся въ недѣлю 5 с. м. о 3 год. по пол. въ канцеляріи школы женьскои въ ратуши.

— **Конкурса учительскѝ.** Рада школьна окружна въ Золочевѣ розписує до ч. 2805 зъ дня 24 серпня с. р. конкурсы на слѣдующихъ дѣйстныхъ учителѣвъ: I. Въ повѣтѣ Золочѣвскôмъ а) при школахъ етатовыхъ съ платою 300 зр.: 1) въ Бортковѣ, 2) Ярославичахъ, 3) Кабарôвцяхъ, 4) Розважи, 5) Рыковѣ. б) при школахъ филіяльныхъ 1) въ Бѣлоголовахъ, 2) Богутинѣ, 3) Хильчицяхъ, 4) Ивачовѣ, 5) Круговѣ, 6) Манаєвѣ, 7) Метеневѣ, 8) Мшанѣ, 9) Опакахъ, 10) Стѣнцѣ, 11) Скниловѣ, 12) Верхобужи, 13) Вовчкôвцяхъ, 14) Закомари, 15) Зашковѣ, и 16) Залѣсю. в) при школахъ II- и III-клясовыхъ на посады молодшихъ учителѣвъ съ платою 270 зр. 1) въ Гологорахъ, 2) Зборовѣ, 3) Озернôй II. Въ повѣтѣ Бродскôмъ. а) при школахъ етатовыхъ съ платою 300 зр. 1) въ Бариловѣ, 2) Боратынѣ, 3) Корсовѣ, 4) Маркополи, 5) Наквашы, 6) Пониквѣ, 7) Рудѣ бродскôй, 8) Серетци, 9) Суходолахъ, 10) Высоцку, 11) Загôрю. б) при школахъ филіяльныхъ 1) въ Бѣлявцяхъ, 2) Грималôвцѣ, 3) Яснищахъ, 4) Язлôвчику, 5) Кустини, 6) Разновѣ, 7) Реновѣ. Речинець до подаваня до 2 жовтня 1880.

— **Перекупство поцѣлуємъ.** При доповняючôмъ выборѣ посла соймового въ угорскôмъ мѣстѣ Велика-Каниса одна женщина дуже ревно агитовала за кандидатомъ партіи правительственнои, славнымъ повѣстеписателемъ М. Іокаємъ, котрый при выборахъ упавъ. По выборѣ заскаржила противна сторона женщину-агитаторку о пôдкупство въ користь Іокая, а именно, що она поцѣловала одного выборця, мѣского урядника, щобы за Іокаємъ голосовавъ. Тое „перекупство“ сталося при свѣдкахъ, а новый законъ карный угорскій постановляє, що кто стараєся позыскати выборця даньемъ або обѣцянкою якихъ „користій“, маєся карати вязницею до 6 мѣсяцѣвъ и карою грошевою. Правники сушатъ собѣ головы, чи той §. маєся и въ данôмъ случаю примѣнити. Бо щожь, — пытанье, чи одержанье поцѣлуя яко „користь“ уважати належитъ, можутъ судіи всяко рѣшити, пôсля того, чи судія старшій, чи молодшій чоловѣкъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Увôльненье ôтъ испыту конк. отримали: Всч. оо. Вас. Фаціевичь, Іос. Нижанковскій, Ник. Грибовичь.

Душпастырскѝ мѣстця отримали: Всч. оо. Тома Саболта зъ Дубовець сотруд. въ Бережанахъ; Іоанъ Степанôвъ сотрудн. въ Дубôвцяхъ.

Речинець до испыту конкурсового вызначено на дни 5. и 6. жовтня с. р. — хотячѝ пôддатися тому испытови маютъ зголоситися о призволенье посредствомъ уряда деканального до митропол. Консисторіи, и съ письменнымъ призволеньемъ до испыту явитися.

Речинець до рукополаганя єрейского кандидатôвъ стану духовного призначено на 28. вересня (т. є. въ вôвторокъ по Воздвиженію Ч. Кр.)

Митроп. Консисторія рѣшила, щобы въ тôмъ роцѣ тôлько 20 питомцѣвъ на I-ій рôкъ богословія приняти.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 3. вересня: Presse звѣщає зъ Берлина, що мин. бар. Гаймерлье ôтвѣдає кн. Бисмарка въ Фридрихсруге, где забавитъ два дни. Зъѣздъ сей єсть наслѣдствомъ зъѣзду обохъ цѣсарѣвъ въ Ишль и дотычитъ всѣхъ евентуальностій въ восточнôмъ пытаню, а спеціяльно становища Ромуніи до австрійско-нѣмецкого союза и заразомъ евентуальнои акціи Австріи въ дальшôмъ розвою дѣлъ на всходѣ.

Лондонъ 3. вересня: Вѣдомôсть урядова: Ген. Робертсъ вступивъ вчера рано съ войскомъ до Кандагару.

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. вересня 1880.

	платятъ	жадаютъ
	безъ текучого куп. купону	австр. валютою
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 50	285 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 30	98 30
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 50	5 60
Наполеондоръ	9 32	9 42
Півімперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 58	1 68
„ „ паперовый	1 22	—1 24—
100 марокъ нѣмецкихъ	57 10	58 10
Серебро	99 25	100 25

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручає

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а	Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	Въ пачкахъ à 4¾ килю netto.
1а	великозерниста Куба	„ 1.90	
1а	арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а	найлучша Ява	„ 1.55	
1а	доснонала Ріо	„ 1.35	
1а	найлучша Порторико	„ 1.70	
1а	Ст. Доминго	„ 1.55	
1а	найлучша Сантосъ	„ 1.50	

Г. Зингеръ, Трієстъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (7—10)

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЬ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручає всяку єще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкѝ выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескѝ зъ Шифону, Оксфордовѝ полотняныѝ або правдиво колёровѝ зъ кретону, кождои мѣры по	зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескѝ, полотняныѝ по	зр. 1
Шкарпетки гладкѝ або колёровѝ пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганѝ мужескѝ або дамскѝ по	зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскѝ чотырекратнѝ кождого фасону 6 штукъ по	зр. 1
Ковнѣрики мужескѝ: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по	зр 1
Маншеты мужескѝ або дамскѝ кождого фасону пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50
Сорочки дамскѝ зъ Шифону або полотняныѝ по	зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскѝ зъ Шифону, полотняныѝ або зъ Море́ съ хорошимъ убраньемъ по	зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскѝ нôчныѝ съ обрубкою або гафтованѝ дуже тонкѝ по	зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскѝ полотняныѝ хусточки до носа 6 штукъ по	зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками	зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по	зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по	зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по	зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамаста штука по	зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотняный штука по	кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлѝ зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по	зр. 1·75, 2
Серветы десеровѝ бѣлѝ, тонкѝ 6 штукъ по	зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгѝ 6 штукъ по	зр. 2
Стирки полотняныѝ 6 штукъ по	зр. 1·25
Обрусы полотняныѝ дамастовѝ на 12 осôбъ по	зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшѝ горсеты нôчныѝ для дамъ съ пышно выробленою структурою по	зр. 2·50, 3·50
Румбурскѝ полотна вебовѝ по 50 вѣд. лôктѣвъ 5/4 широкѝ	зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ	зр. 14—16
Полотно румбурске 4/4 и 5/4 широке 30 вѣд. лôктѣвъ по	зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ	кр. 20—35
Простирала полотняныѝ безъ обрубки 6 штукъ	зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконныѝ, полотняныѝ костюмы правдиво колёровѝ, кретоновѝ шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.	

Закупуючи товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

2 - 6

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 66. Львôвъ, Середа 27. Серпня (8. Вересня) 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

IV.

(Конецъ)

Єсли клеветы о мнимôмъ всероссійскôмъ руху Русинôвъ не маютъ ніякои фактичнои пôдставы, для чогожь пôдносятся они саме теперь съ такимъ галасомъ? „Русины маютъ зъ причины цѣсарскои подорожи приготовити великѣ демонстраціи“, говоритъ Pester Lloyd за вѣденьскими дневниками — „и заявити своимъ поступованьемъ рѣшучій протестъ противъ польскои гегемоніи. Тутешнѣ и вѣденьскѣ дневники видимо бажаютъ заохотити галицкихъ Русинôвъ до такои роботы, щобы на дѣлѣ показати, якъ горячо всѣ ожидаютъ кôнця чесько-польского союза и зближеня Полякôвъ до партіи вѣрнокопституційныхъ. Не треба мати надто великого такту, ани бути надто льояльнымъ, щобы вже зъ загальнополитичного станôвища не жалѣти надъ подôбнымъ замѣромъ“.... Треба хиба не мати ніякого такту и льогики — ôткажемо мы P Lloyd-ови, щобы Русинамъ пôдсувати такѣ замѣры демонстраціи пôдъ часъ цѣсарскои подорожи, и треба дѣйстно думати дуже низько о политичнôмъ розумѣ Русинôвъ, щобы надѣятися, що они дадутся заманити до такои „роботы“. Скажемо єще бôльше. Никто иншій, якъ тôлько вороги Русинôвъ радѣ выкликати такѣ демонстраціи, щобы до крихты скомпромитовати Русинôвъ и такими демонстраціями передъ самымъ Цѣсаремъ оправдати тіи теперь такъ голосно пôдношенѣ клеветы на Русинôвъ. Не вжежь треба великого такту и розуму политичного, щобы пôзнати, якъ не на мѣстци булибы такѣ демонстраціи? Чижь цѣсарска подорожь маѣ бути ареною межинародныхъ спорôвъ? Чи ажь демонстраціями передъ Цѣсаремъ малибы Русины заявити протестъ противъ польскои гегемоніи и яка цѣль малабы бути сего протесту? Предсѣтая гегемонія єсть дѣломъ централистами уложеныхъ ординацій, дѣломъ кôлькана-цятилѣтнои политики вѣрноконституційныхъ, що ôтданьемъ Русинôвъ пôдъ гегемонію Полякôвъ окуповували свою гегемонію надъ Чехами и прочими Славянами. Русины въ ôтповѣдныхъ хвиляхъ предкладали Цѣсареви пропамятнѣ письма о своѣмъ положеню, а нынѣ навѣть предложенье такого меморіялу булобы по крайнôй мѣрѣ тавтольогіею. Тоѣ, що корона може здѣлати въ конституційнôй державѣ — у насъ здѣлано. Майже рôкъ тому назадъ рознеслися по цѣлôй державѣ торжественнѣ слова троновои мовы: помиренье всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя, а гр. Таффому поручено сповнити тую велику и для Австріи єдиноспасаючу програму. Се все, що могла здѣлати корона. Совѣстне переведенье сеи програмы не може ніякъ поминути Русинôвъ, „котрѣ ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань — якъ каже самъ P. L. — и съ котрыми обходятся по мачушиному“. Се єсть, чого боятся вороги Русинôвъ, се єсть властива причина, для чого теперь пôдносятся тіи клеветы на Русинôвъ. Бо справдѣ, совѣстне переведенье въ Галичинѣ програмы высказанои въ троновôй мовѣ єсть необходимостію, єсть пытаньемъ житя и розвою не тôлько краю але и цѣлои державы. Якійжежь може бути станъ краю, котрого бôльшôсть населеня все єще „ожидаѣ осущеня своихъ управненыхъ жадань“, съ котрого бôльшостію населеня „обходятся по мачушиному?“ Чижь треба тутъ ажь демонстрацій, коли самъ станъ краю ясно демонструѣ — выказуѣ конечнôсть рѣшучои змѣны? Обходитися съ цѣлою народностію „по мачушиному“, се жь не значитъ скрѣпляти привязанности народôвъ до державы и дѣлати для добра державы, а казати цѣлому народови безнадѣйно „ожидати осущеня єго управненыхъ жадань“, се не значитъ переводити засады рôвноуправненя всѣхъ народôвъ. До чого може довести таке поступованье? Вжежь конечно не до добра краю и державы. Погляньте тôлько на нашъ край, а вы побачите и безъ демонстрацій тую живу правду, до чого веде гегемонія Полякôвъ надъ Русинами. Нашъ буджетъ краєвый що разъ дальше грязне въ недоборахъ, нашъ нарôдъ пôсля слôвъ Є. Е. Намѣстника дôйшовъ вже до крайнои границѣ свого высиленя, десятки тысячь селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарѣвъ ожидаютъ своѣи екопомичнои смерти ôтъ лихвы банковои, а вывлащенье селянъ и знищенье цѣлого селяньского и маломѣщаньского стану поступаѣ на передъ въ способъ перестрашаючій; въ мѣстахъ и мѣсточкахъ нашихъ що разъ бôльше уступаѣ и загибаѣ христіяньскій елементъ, а рады громадскѣ тыхъ мѣстъ и мѣсточокъ вже нынѣ майже всюда знаходятся въ рукахъ жидôвскихъ; новѣ жерела заробкованя не отвераются, наше ремѣсництво упадаѣ пôдъ напоромъ заграничнои конкуренціи, мимо збôльшеня шкôлъ не двигаѣся економичне образованье народа, а пролетаріятъ безъ землѣ и кавалка хлѣба росте съ кождымъ рокомъ и Галичина не выходитъ зъ голодовыхъ пожичокъ. Се єсть сумный станъ нашого краю, котрый повиненъ перейняти морозомъ кождого здоровомыслящого — чи Русина чи Поляка — и звернути всю увагу на причины сего стану. Безперечно край мôгбы зъ такого стану двигнутися власною силою с. є. розвоѣмъ своѣи автономичнои дѣятельности, здоровымъ а енергичнымъ дѣланьемъ всѣхъ єго силъ. Щожь бачимо на дѣлѣ? Недавно закрытый соймъ не сповнивъ навѣть найбôльше песимистичныхъ надѣй, ôнъ покôнчивъ свою дѣятельнôсть на ухваленю буджету побôльшаючого додатки до податкôвъ, будôвничого закона, котрый ледви чи не буде новымъ тягаромъ для христіяньского мѣщаньства бодай въ гдеякихъ меншихъ мѣсточкахъ, и на ухваленю бôльше якъ одномиліоновои пожички на будову желѣзницѣ, котра совсѣмъ не задержитъ економичного упадку краю. Нашѣ рады повѣтовѣ не заявляютъ майже ніякои дѣятельности, а именно такои, якабы вела до пôднесеня народа и була хочь тѣнію нашого повѣтового житя автономичного, а нашѣ рады громадскѣ не можутъ розвинути иншои дѣятельности, кромѣ збираня податкôвъ и додаткôвъ, ставляня рекрутôвъ, кватированя войска и переставлюваня будынкôвъ школьныхъ. Всѣ усилія оживити нашу краєву автономію новымъ житьемъ, всѣ надѣи на продуктивну працю сойму, всѣ ожиданя необходимыхъ реформъ нашого краєвого житя оказуются марными. Само верховодяче сторонництво въ краю признаѣ тую недостачу продуктивности краєвои автономіи и бракъ якои небудь иніціативы до звороту къ лучшому, а органъ того сторонництва хапаѣся деспераційного средства закрыти тую порожню подвôйнымъ дуумвиратомъ: зъ презеса польского кола и краєвого маршалка, зъ министра для Галичины и Намѣстника,— котрѣ малибы зробити все, чого не може зробити стокôлькадесять послôвъ и цѣла наша краєва автономія въ єи теперѣшнôмъ видѣ! Чижь не єсть се найявнѣйшимъ признаньемъ сумного стану краєвои автономіи?

Мы спытаѣмо: и якжежь може бути дѣятельнôсть нашого сойму продуктивною, єго праця всесторонною и потребамъ краю ôтповѣдною, якъ она може обняти всѣ справы цѣлого краю и цѣлои людности, єсли посередъ краєвои репрезентаціи на дармо глядаѣмо заступникôвъ найважнѣйшихъ интересôвъ, бо интересôвъ селяньства и маломѣщаньства, сеи головнои основы существованя нашого краю, єсли представителями сельского люду являются люде, котрѣ або совсѣмъ не знаютъ потребъ нашого селяньства и маломѣщаньства, або поглядаютъ на сельску и маломѣщаньску людностъ лише зъ ôкна двôрского обшару, або, що єще сумнѣйше, вважаютъ єи лише матеріяломъ для польонизаціи и думаютъ, що все добро краю почиваѣ лише въ польонизаціи руского селяньства и мѣщаньства? Не досыть отже на тôмъ, що вже сама выборча ординація пôдклонила интереса селяньства и маломѣщаньства пôдъ перевагу другихъ интересôвъ, на дѣлѣ

БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

(Дальше.)

II.

Ранній дзвôнокъ професорскій не бôгато скликавъ дѣтій до школы. Бôльша половина побѣгла вразъ съ чередою погуляти по поляхъ. Въ шкôльнôй кôмнатѣ зôбралось якихъ пятнацять школярѣвъ: хлопцѣвъ и дѣвчатокъ. Въ школѣ чути було ще якусь зимову сырôсть и холодъ, стѣны давно бѣленѣ пообтрѣскувались и свѣтили глинястыми латами, по кутахъ и за грубою було повно порохôвъ и павутиня, а на пôдножкахъ лавокъ налягло свѣже болото на грубу верству засохлого, вторôчного болота. Школярямъ було якось ніяково сидѣти въ холодноѣ школѣ, они покулились въ своихъ довгихъ батькôвскихъ кабаницахъ та матчиныхъ кафтанахъ съ довгими обвислыми рукавами и якъ малѣ горобцѣ зъ гнѣзда выглядали крôзь ôкна на двôръ, где свѣтило и грѣло тепле весняне сонце, где зеленѣла мурава и бринѣли першѣ мушки та ранніѣ пчолы. Школярѣ радѣбъ були и собѣ вырватись за своими товаришами въ поле, на сонце, на зелену мураву, послухати щебетливого жайворонка и собѣ пощебетати та погратись. Замѣсть дивитись до книжки споглядали они на себе и перешептувались мѣжь собою, кто зъ нихъ завтра пôйде съ товаромъ въ поле. Панъ Семенъ ходивъ якійсь квасный по школѣ. Чи се єго розлютила череда, чи пригадався немилый сонъ, чи привидѣвся дякъ съ кармазиновымъ носомъ, чи може таки лѣвою ногою ступилось зъ постелѣ, досыть, що серце жовчію напувалось и въ душѣ не було погоды. Гляне жь панъ професоръ на школярѣвъ, а они межи собою перешептуются, переглядаются, та мабуть и смѣются. „Сежь певно — думаѣ ôнъ — смѣются зъ мене, дôзнались про дяка!“ Ще бôльша лютôсть напала пана Семена.

„Голосно читати!“ крикнувъ панъ Семенъ на всю школу. Всѣ школярѣ ажь пôдскочили и выпростувались якъ тіи жовняры, коли старшій крикне: бачнôсть! Се бувъ звычайный знакъ до науки. Всѣ школярѣ почали вразъ на голосъ читати. Голосы школярѣвъ озывались ритмично, зливались съ собою, мовбы пересувались по якихъ рôвныхъ ступеняхъ за кождымъ ступенемъ повторяючи: ма-ма-та-ма-тара-ра-ма-ма-ра-ра-да-да-ра-ра-ра-ра..... Сей гамôръ школярѣвъ живо нагадувавъ голопятскій ставокъ, где що вечера озывалось такежь ритмичне скреготанье безчисленныхъ жабокъ. Була се найвысша штука бучацкои методики такимъ способомъ звернути увагу всѣхъ школярѣвъ на науку, вбивати слова въ ихъ память и заправляти ихъ до рôвного, плавного читаня. Панъ професоръ гороижно проходжувався по школѣ и наглядавъ, чи всѣ вразъ читаютъ. Ôнъ допадавъ то сего, то того школяря, тягнувъ то за чуприну, то за уха, то роздававъ штурханцѣ, якъ кого где запопавъ. Школярскѣ голосы переходили въ веселыхъ, дзвôнкихъ акордôвъ въ плаксивѣ, жалосливѣ тоны.

„Гнатку! якъ читаѣшь?“ прискочивъ професоръ до одного школяря на краю, що все бôльше оглядався за професорскими руками якъ за книжкою, а иногды смѣявся, якъ на головы єго товаришѣвъ спадала тверда професорска рука. Гнатко злякався и забувъ свого языка.

„Якъ читаѣшь!“ єще грôзнѣйше крикнувъ професоръ и завертѣвъ Гнатка за чуприну.

„Ды-ня-ма-ла-по-дай-ко-ши-ка-нагар-бу-за“, силябизувавъ Гнатко полыкаючи за слѣзами слова. За ôкномъ забекотѣло молоде ягня, що гдесь ôтлучилось ôтъ череды та такъ жалôсно, мовбы передражняло плаксивый голосъ Гнатка. Богато школярѣвъ зачало хихотатись въ кулаки. Се розлютило професора до крайного. Єму все здавалось, що школярѣ дôзналися про єго сватанье и теперь почувши за гарбуза смѣются надъ єго недолею. Ôнъ задрожавъ ôтъ гнѣву и глянувъ на школярѣвъ цѣлымъ запасомъ своѣи бучацкои дисциплины. „Пацы“ сыпались на долонѣ школярѣвъ якъ паляницѣ зъ решета, дѣвчатамъ въ однôй хвили почервонѣли носы и уха, половина хлопцѣвъ пôшла клачѣти на гречцѣ посыпанôй коло професорского стола, а найбôльшому смѣхунови повисла єще въ додатку на шію дошка, яко найбôльшій знакъ кары. По однôмъ боцѣ сеи дошки було намалѣване звѣря съ довгими стоячими ухами и великимъ лобомъ — се езопове знамя людского безголовя — въ неестетичноѣ, дуже будденноѣ поставѣ, а на другôмъ боцѣ було намалѣване подбне звѣря, низше, съ коротшими ногами, съ довгими але обвислыми ухами и бôльше кôнчастою головою, якъ оно заходится тожь само коло своихъ дуже нужденныхъ ласощѣвъ. Оттакъ показавши мало що не всѣхъ школярѣвъ розпочавъ професоръ найтруднѣйшу часть своѣи науки: польску граматику. Ôнъ знавъ, що хлопцямъ ломится языкъ на твердыхъ, нечуваныхъ словахъ чужои мовы и що тутъ саме добре поле, дати почути школярямъ свою вагу. Ни одинъ зъ школярѣвъ не знавъ ôтповѣсти на пытанье: z czego składa się zdanie? и повторити головнои професорскои тезы: zdanie składa się z słów, słowa z zgłosek, zgłoski z głosek. Школярѣ затинались на словахъ, перевертали ихъ по своѣму

лишаєся селяньска и маломѣщаньска людность навѣть и сего заступництва, а то головно задля удержаня гегемониі Полякôвъ надъ Русинами, она муситъ мовчати, бо не ма кому въ єи имени выступити и проговорити, она може тôлько дивитись, и на все лише вздыхати.

Перенесѣтся до того єще въ положенье руского селянина, котрый не може зрозумѣти, для чого знанье польского языка и исторіи та митольогіи польскихъ королѣвъ має бути єго дитинѣ користнѣйшимъ и конечнѣйшимъ ôтъ науки рôдного языка и практичныхъ, для господарства и житя селянина необходимыхъ вѣдомостій, котрый не може поняти, для чого свобода конституційна має представлятися для него лише въ формѣ щоразъ бôльшихъ податкôвъ конкуренційныхъ додаткôвъ и рôжныхъ шальварковыхъ робôтъ, котрый не може розлюбуватись въ радѣ повѣтовôй, котрои ôнъ або совсѣмъ не бачивъ, або пôзнавъ єи лише зъ обвѣщеня новыхъ повѣтовыхъ додаткôвъ; перенесѣтся въ положенье руского мѣщанина, котрый муситъ терпеливо переносити всѣ хитрости жидôвъ, своимъ коштомъ умундурувати въ конфедератку свою мѣйску сторожу и приглядатись пышнôй променадѣ семитского племени по середмѣстю; перенесѣтся въ положенье руского священика, котрый не може поняти нового каноничного права, що вѣрнôсть и преданнôсть свому народови єсть impedimentum praesentationis et installationis; перенесѣтся въ положенье сельскихъ учителѣвъ, котрѣ мусятъ шукати заслуги не въ педагогичнôй працѣ але въ политичнôй „благонадежности“, гимназіяльныхъ учителѣвъ и урядникôвъ — Русинôвъ, котрыхъ фахова квалификація службова не єсть єще достаточнымъ условіемъ посуватися на передъ; словомъ, перенесѣтся въ положенье цѣлого руского народа, котрый, якъ самѣ признаєте, все єще „ожидає осущеня своихъ управленыхъ жадань“ и съ котрымъ „часто обходятся по мачушиному“, народа, котрый предсѣ єсть живый и конечно все тоє тымъ бôльше муситъ чути, що ôнъ жежь бувъ, якъ вы зновъ самѣ признаєте, „найспокôйнѣйшимъ и найбôльше згôдливымъ народомъ середъ австрійскихъ народôвъ“, — а вы конечно мусите признати, що таке положенье совсѣмъ не може бути ôтраднымъ, здоровымъ, для краю и державы пожаданымъ. Вы мусите признати, що при такôмъ складѣ рѣчій въ серцяхъ руского народа муситъ будитися глубокій жаль и що єму ніяково сказати, що ôнъ чуєся задоволеным и щасливымъ. Єсли вы дѣйстно австрійскѣ патріоты, а не замаскованѣ лицемѣры, вы повинныбы промовляти за усуненьемъ такого стану, а не закрывати єго клеветами. Пôднимаючи клеветливый крикъ о мнимôмъ „всероссійскôмъ“ стремленю Русинôвъ дѣлаєте вы лише въ интересѣ ворогôвъ Австріи. Вы знаєте добре, що Русинамъ не ма чого стремѣти пôдъ Россію. Але тымъ клеветливымъ крикомъ хочете вы перешкодити, щобы въ Галичинѣ переведено засаду рôвноправности народôвъ, котру Цѣсарь поручивъ министерству гр. Таффого яко пôдставу помиреня народôвъ. Чижь не дѣлаєте вы тымъ противъ самои Австріи? Австрійска держава зложена зъ рôжныхъ народôвъ має передъ собою велику а свѣтлу задачу статися союзною державою всѣхъ тыхъ народôвъ. Тôлько ихъ спôльною силою, згôдливымъ сполученьемъ всѣхъ тыхъ народôвъ въ одну державну цѣлôсть може бути Австрія сильною и непоборимою. Кождый зъ тыхъ народôвъ повиненъ вважати Австрію своимъ домомъ, въ котрôмъ може свобôдно жити и успѣшно розвиватись. Не може и не повинно бути ни одного народа, котрый бы мавъ причину бути незадоволеным а тымъ бôльше чувся угнетеным. Австрія має сповнити въ миніатурѣ вселюдску задачу всенароднои федераціи, що всѣ народы можутъ побôчь себе жити въ мирѣ и згодѣ и дальше поступати дорогою вселюдского розвою. Пôдстава сего перестрою державного заключаєся теперь въ переведеню програмы высказанои въ троновôй мовѣ: помиренье всѣхъ народôвъ на пôдставѣ ихъ рôвноуправня. Кождый, кто стараєся пôддержати незадоволенье хочьбы одного зъ австрійскихъ народôвъ а тымъ бôльше такъ численного, якъ народъ рускій, дѣлає противъ найсвятѣйшихъ интересôвъ Австріи, бо якъ зъ одноі стороны въ рôвноуправненю всѣхъ австрійскихъ народôвъ почиває сила Австріи, такъ зъ другои стороны для єи ворогôвъ не може бути нічого бôльше на руку, якъ незадоволенье, а бодай рôвнодушнôсть австрійскихъ народôвъ для существованя Австріи. Але не тôлько зъ загальнодержавного становища австрійского треба бажати якъ найскоршого рôвноуправненя Русинôвъ. Сего вымагає живый интересъ нашого краю. Мы вже попереду выказали, якъ щоразъ бôльшій упадокъ краю має своє головне жерело въ анормальныхъ межинародныхъ ôтношеняхъ обохъ народôвъ въ краю: Русинôвъ и Полякôвъ. Мы показали, скôлько шкоды наноситъ тая вражда и якъ она ôтвертає працю нашихъ автономичныхъ репрезентацій ôтъ полагодженя найживотнѣйшихъ справъ краєвыхъ, ôтъ новыхъ реформъ и рѣшучого звороту до лучшого. Нынѣ кождый здоровомыслящій муситъ признати, що спасеніе краю ôтъ цѣлковитои руины залежитъ именно ôтъ залагодженя наглячихъ справъ економичныхъ, ôтъ здоровои реформы нашого автономичного устрою, ôтъ скорого рѣшеня всѣхъ справъ обнятыхъ въ такъ званôмъ „жидôвскôмъ пытаню“ и ôтъ сполученя всѣхъ силъ краю до живого, гармонійного дѣланя. „Квестія руска“ не залагоджена „люблиньскою унією“, якъ думає много Полякôвъ, она ожидає свого залагодженя и єсть доперва ключемъ до залагодженя другихъ справъ краєвыхъ. Ôтъ когожь може выйти початокъ рѣшеня сеи многоважнои справы? Вжежь не ôтъ тыхъ, котрѣ „ожидаютъ осущеня своихъ управленыхъ жадань“ и съ котрыми „обходятся по мачушиному“, але ôтъ тыхъ, що держатъ тіи права и маютъ гегемонію въ своихъ рукахъ. Русины не могутъ въ своѣмъ теперѣшнôмъ положеню нічого здѣлати для усуненя теперѣшного крайне сумного стану. Не въ нашихъ рукахъ доля нашого краю и нашои державы и мы не принимаємо ніякои отвѣчальности за наслѣдства сего стану. Мы можемо лише указати на конечнѣ наслѣдства дальшого пôддержаня такого стану, а указуючи на дорогу поправы сповняємо нашь патріотичный обовязокъ супротивъ власного народа и австрійскои державы. Мы можемо лише сказати: пора, крайна пора, щобы для добра державы и нашого краю сповнилися торжественнѣ слова троновои мовы: помиренье всѣхъ народôвъ на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя.

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Бôрокъ вел. (*Причинокъ до обчисленя Русинôвъ лат. обряда.*) Вже въ 61-ômъ ч-лѣ „Дѣла“ сказано: „маємо цѣлѣ десятки тысячь Русинôвъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Полякôвъ“. Розглянувшись близше по нашôмъ краю бачимо, що маємо не десятки тысячь але сотки тысячь Русинôвъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Полякôвъ.

Залучаю списъ Русинôвъ латиньского обряда замешкалыхъ въ селахъ добре менѣ знаныхъ.

Тернопôльскій повѣтъ:

1) Должанка	360
2) Честилôвъ	80
3) Глубôчокъ великій	200
4) Курôвцѣ	15
5) Куткôвцѣ	153
6) Дычкôвъ	121
7) Красôвка	36
8) Шляхтинцѣ	72
9) Бôрки великѣ	738
10) Романôвка	324
11) Русянôвка	39
12) Смыкôвцѣ	118
13) Ступки	112
14) Кипячка	6
15) Козôвка	233
16) Прошова	19
17) Смолянка	59
18) Товстолугъ	178
19) Стегникôвцѣ	145
20) Дубôвцѣ	54
21) Чернихôвъ	47
22) Глядки	17
23) Ивачѣвъ дольный	128
24) Ивачѣвъ гôрный	82
25) Янкôвцѣ	123
26) Малашôвцѣ	48
27) Ходачкôвъ малый	75
28) Воробіѣвка	8
29) Высыпôвцѣ	124
30) Кокуткôвцѣ	322
31) Серединцѣ	214
32) Цебрôвъ	380
33) Городищѣ	49
34) Дѣткôвцѣ	160
35) Мшанець	53
36) Носôвцѣ	47
37) Плескôвцѣ	2
38) Зарудье	37
39) Байкôвцѣ	401
40) Купчинцѣ	261
41) Мишковицѣ	307
42) Острôвъ	214
43) Петрикôвъ	230
44) Баворôвъ	375
45) Грабовець	344
	7.112

Збараскій повѣтъ:

1) Доброводы	266
2) Чумалѣ	73
3) Иванчаны	38
4) Токи	120
5) Гнилички	14
6) Козяры	38
7) Шилы	47
8) Чернихôвцѣ	191
9) Ивашкôвцѣ	88
10) Пальчинцѣ	150
11) Зарубинцѣ	70
12) Стрыѣвка	709
13) Синява	521
14) Синягôвка	66
	2.391

Бродскій повѣтъ:

1) Залôзцѣ (мѣсточко) має латинникôвъ 1366, зъ нихъ говорятъ по польски лише гдекто зъ интелигенціи и приналежнѣ до костельнои службы; того всего найбôльше 266 головъ, прочѣ по руски	1100
2) Вертелка	71
3) Панасôвка	25
4) Ренѣвъ	458
5) Чистопады	23
6) Ратищѣ	308
7) Вемячь	60

незнаючи, що они значатъ, мучились и плакали. Найдотепнѣйша школярка, що все знала на память, що коли небудь почула въ школѣ, дала по довгихъ мукахъ таку ôтповѣдь: „зданье склада ся зо слôвъ, слова зъ колосокъ, колоски зъ клюсокъ.“ Професоръ роздававъ пацы, крутивъ за уха та за волося, кричавъ, проклинавъ та єще выпоминавъ школярямъ, що ихъ батьки не даютъ єму збôжа, бараболь, околотôвъ та соломы, що єму належались ще въ осени за професорску пенсію побирану въ натурѣ. Такъ обчастувавши школярѣвъ бôйкою та лайкою професоръ розпустивъ школу.

Панъ Семенъ перейшовъ въ свою кôмнату ôтпочати пôсля важкои педагогичнои працѣ. Єму стало теперь якось лекше на душѣ. Ôнъ обперся о ôкно и дивився, якъ зъ горы ôтъ бѣлои каплички повертали богомольцѣ зъ збараского ôтпусту, акъ грязли возы, вôзки та брички въ болотѣ коло голопятекои греблѣ, якъ драпались потомленѣ конѣ по пôдъ голопятску коршму по лысôй горѣ, що вся теперь розлазилась густымъ болотомъ. Богато зъ богомольцѣвъ заходило до коршмы ôтпочати та покрѣпитись пôсля далекои дороги, другѣ сѣдали купками пôдъ коршмою полудновати. Пôдъ школою, где вже було троха притрахло болото, назбиралася цѣла громада богомольцѣвъ. Се були очевидячки мѣщане зъ поблизького мѣста и то вже троха спаношенѣ. Мужчины були въ довгихъ чорныхъ сурдутахъ, въ высокихъ сивыхъ, волохатыхъ капелюхахъ, съ червоными хустками на шіяхъ, въ довгихъ „паленыхъ“ чоботяхъ. Жѣнки и дѣвчата були всѣляково повбиранѣ: то въ чорныхъ сукняныхъ шарафанахъ, въ червоныхъ спôдницяхъ, съ богатыми намистами на грудяхъ и цвѣтистыми хустками на головахъ завитыхъ стародавнымъ звычаємъ, то зновъ въ легкихъ кафтаникахъ, въ чипкахъ, або въ широко розкиненыхъ сивыхъ хусткахъ. Дѣвчата и гдеякѣ молодицѣ мали съ *собою* польскѣ молитовники, але всѣ они говорили по руски. Цѣла громада розсѣлась пôдъ школою, а жѣнки добули зъ кошикôвъ „славнои“ *збараскои ковбасы, колачѣвъ, обарѣнкôвъ*, молодои редьквы и часнику, знайшлася и флящина горѣвки и почався подорожній обѣдъ. За чаркою пôшла весела розмова. Жѣнки та дѣвчата почали хвалитись „шкаплѣрами“, „рожанцями“ и крестиками, що покупили на ôтпустѣ за дорогѣ грошѣ, та згадувати свои ôтпустовѣ пригоды. Одна жѣнка розказувала, якъ она горячо молилась до св. Антонія и на службу Божу дала до сего святого, щобы ôтпытати свою корову, що вкрали єи злодѣѣ. Друга жалкувалась, що єи смыкнули зза пазухи на ôтпустѣ „палярушь“ съ цѣлою пяткою, та що ни защо було єи дати на интенцію.

„Отъ бы вы, кумо“, озвалась третя, „були купили собѣ niebieski list, щобъ охоронились ôтъ всякого лиха. Отъ я не пожалувала дати цѣлого *римского* за него; та за тоє теперь безпечна. Въ нѣмъ кажутъ є така сила, що ôтганяє ôтъ человѣка всяке лихо, злыхъ людій, и лихѣ очи ôтвертає и на всякѣ слабости помагає. Тôлько треба все єго при собѣ носити.“ Она выйняла зъ за пазухи листъ, поцѣлувала и хотѣла зновъ сховати.

„А покажѣтъ, кумо, сюда, я єще николи не бачила *небеского листу*.“

„Та обтерѣтъ перше пальцѣ, а то поваляєте святу рѣчь.“

„И вы кажете, що оно має таку силу“, пытала друга поцѣлувавши листъ и приглядаючись образкамъ.

„Та чомужь не казати, коли оно таки стоитъ написано.“

„Таке мале, а таке дороге,“ замѣтивъ ктось зъ громады.

„Ба, але яка сила! Господи, на все помагає!“

„И то зъ неба, кажете?“

„Та зъ неба. Дивѣтся отъ тутъ якъ оно було. Два ангелы спустили єго на гору, а на тôй горѣ живъ пустельникъ и знайшовъ єго, а цѣлый листъ бувъ писаный золотыми буквами и робивъ чуда.“

„И робивъ чуда, кажете кумо“, говорили жѣнки дивуючись та важко вздыхаючи и похитуючи набожно головами.

„Та чомужь вы менѣ не сказали сего на ôтпустѣ! Булабы я и собѣ купила, а то не знати, чи выслухає мене св. Антонѣ, чи ôтпытаю я мою корову.“

„Ой Господоньку!“ говорила друга жѣнка, „на такій свѣтъ поганый, на такихъ лихихъ людій та ссылаєшь єще чуда! Знать мусятъ бути єще гдесь добрѣ люде, та не въ насъ, не въ насъ. А то чули вы, що вже пекло отворилося, Бôгъ-ме, отворилося. Хибажь вы не чули, якъ говорили кс. єзуита казанье. Страхъ, волося на головѣ став. Набралось, знаєте, на свѣтѣ тôлько лиха, тôлько грѣхôвъ, тôлько грѣшникôвъ, що не выдержала свята земля на собѣ носити стôлько погани, не выдержала и розступилась. Отсе теперь бухає зъ того пекла на людій всякими пошестями, холєрою, заразами, дôстала смерть волю косити людій, скôлько хоче, настаютъ вôйны страшнѣ, показалась звѣзда на небѣ и звѣщає вже недалекій конець свѣта.“

„Страхъ, страхъ,“ говорили жѣнки покинувши ѣсти ковбасы та колачѣ.

(Дальше буде.)

8) Попôвцѣ	116
9) Верóôвчикъ	80
	2.241

Золочѣвскій повѣтъ:

1) Нестерôвцѣ	360
2) Бѣлкôвцѣ	90
3) Богданôвка	194
4) Данилôвцѣ	29
5) Осташôвцѣ	51
6) Мшана	6
7) Яцкôвцѣ	95
	825

Теребовѣльскій повѣтъ:

Илавче	312
	312

Разомъ отже 12.881

Русинôвъ лат. обряда.

Въ такъ маленькôй просторони есть отже Русинôвъ лат. обряда близько 13 тысячь!... Якóы перейшовъ кто цѣлй повѣты, въ котрыхъ въ повысшôмъ списѣ лишь гдеякй села згадано, то показалобыся, що число 13 тысячь въ тыхъ повѣтахъ булобы въ пятеро або шестеро бôльше. Я пересвѣдченый, що въ всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ згаданыхъ въ списѣ повѣтôвъ мѣщаньство лат. обряда уживае въ дома и межи собою руского языка, а покалѣченого польского хиба лише зъ конечности до лат. священика. Але мимо того я тыхъ мѣщанъ въ списъ не поставивъ, бо не знаю точно, кôлько въ котрôмъ мѣстѣ жiе польскои интелигенціи, тай може где жiе въ котрôмъ мѣстѣ кôлька родинъ мазурôвъ-кольонистôвъ; боюсь отже, щобы мôй выказъ не бувъ неточный. Зôбранье сихъ послѣдныхъ датъ оставляю нашимъ патріотамъ жiючимъ въ тыхъ мѣстцевостяхъ.

Дуже велику прислугу зробилабы Вп. Редакція для Руси, колиóы зволила занятися списомъ а властиво счисленьемъ Русинôвъ латиньского обряда*) — не дуже то тяжка рѣчь, бо богато нашихъ патріотôвъ на провинціи прійшлибы въ помôчь.

Въ теперѣшнôмъ положеню нашôмъ не маємо що надѣятися на безстороннôсть и точнôсть недалекои вже конскрипціи, тымъ бôльше, що якъ справедливо пôднесено въ „Дѣлѣ“, розпôзнанье и обчисленье Русинôвъ латиньского обряда потребуе дуже совѣстного дослѣдженя фактичного стану населеня, его звычайнои щоденнои бесѣды, его обрядôвъ и звычаѣвъ. Се може зробити лише сама интелигенція руска, и єслибы зъ всѣхъ сторôнъ подано точнй дата, малибысьмо хочь свою домашну статистику.

*) Мы зъ нашои стороны заявляемо що радо будемо збирати и обвѣщувати всѣ матеріялы, дотычащй обчисленя Русинôвъ лат. обряду. Очевидно, що тая праця може бути сповнена тôлько при помочи нашихъ патріотôвъ и для того ôткликаємося до всѣхъ Вп. Родимцѣвъ о надсыланье намъ подôбныхъ матеріялôвъ, при чѣмъ слѣдовалобы кромѣ самыхъ датъ подати бодай головнѣйшй цѣхи домашного и громадского житя Русинôвъ лат. обряду, ихъ обычаѣ и звычаѣ, именно звычаѣ религійнй, о скôлько они рôжнятся ôтъ звычаѣвъ въ мазурскихъ кольоніяхъ.

(Пр. Ред.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Рознеслася блискавицею по Россіи и загранци вѣсть, що указомъ царскимъ знесене III. отдѣленье тайнои царскои канцеляріи. Теперь читаємо въ россійскихъ газетахъ, що III. отдѣленье знесене тôлько на папери, на дѣлѣ жь существовати оно буде дальше на неопредѣленый часъ. Тая вѣсть засмутити мусѣла зновъ цѣлу Россію такъ само якъ вѣсть о знесеню III. отдѣленя була єи урадувала. Въ россійскôй однôй газетѣ читали мы описъ враженя, яке зробила вѣдомôсть о знесеню тои тайнои полиціи въ рôжныхъ сторонахъ Россіи. Въ Харковѣ н. пр. такъ утѣшилися жителѣ закрытьемъ III. отдѣленя, що стрѣчаючись на мѣстѣ цѣлувалися зъ великои радости... Радôсть була за велика и мабуть для того и за коротка — — бо, якъ сказано, III. ôтдѣлъ тайнои царскои полиціи существуе и дальше, на „неопредѣленное время“.

До P. Lloyd-a телеграфуютъ зъ Петербурга, що россійскій министеръ вôйны Милютинъ намѣряе податися до димисіи а его мѣстце займе або ген. Обручевъ або кн. Имеритиньскій.

Царь доѣхавъ вже до Ливадіи на мешканье. Зъ Петербурга выѣхавъ тайно, обравши собѣ дорогу желѣзницею варшавскою. Нигилисты, здаеся, надѣялись, що царь поѣде желѣзницею московскою и приготовлялися зновъ зробити ему яку несподѣванку, бо якъ доносятъ зъ Москвы, арештовано при стаціяхъ желѣзницѣ московско-курскои кôлька осôбъ а якъ завѣряе „Страна“, полиція ôткрыла нове пôдминованье тожь желѣзницѣ недалеко ôтъ того мѣстця, где пôдложена була мина минувшого року.

Нѣмецкй газеты пишутъ, що царь мавъ оженитися передъ кôлькома тыжднями съ кн. Долгоруковою. Слюбъ мавъ взяти морганатичный т. зн., що пятеро дѣтій кн. Долгоруковои не маютъ права до трону.

Туреччина. Найновѣйшй телеграмы донесли, що вже и англійскй два кораблѣ панцирнй вплынули съ вицеадмираломъ Сеймуромъ, начальникомъ головнымъ цѣлои демонстраційнои фльоты до австрійского порту Гравозы, близь Рагузы. До того же порту прибула такожь италіяньска ескадра пôдъ адмираломъ Финцати, зложена зъ двохъ фрегатъ и одного авизового парохода. Россійска фрегата Свѣтляна прибула такожь съ 22 гарматами и 450 людьми осады пôдъ начальствомъ адмирала Кремера. Заразъ по приходѣ французкои и нѣмецкои ескадры ôтбудеся пôдъ проводомъ Сеймура рада военна, щобы порозумѣтися взглядомъ загальныхъ операцій на побережю альбаньскôмъ.

Фактомъ отже есть, що фльота призначена для демонстрованя вже, можна сказати, зôбрана. Головне теперь пытанье, котре кождый муситъ собѣ завдати, есть: Що буде чинити тая фльота? Султанъ затвердивъ ухвалу рады министрôвъ, котра вноситъ ôтступити Чорногорѣ Дульциньо. Министеръ Аббединъ баша запевнивъ рѣшучо державы, що Порта все тревае въ намѣреню уступити Дульциньо и що Риза бажа одержавъ основнй росказы все приготовити до того, хотьбы навѣть, розумѣеся, прійшлося ему и насильно Альбанцѣвъ до цессіи зневоляти. Бачимо зъ того, що Порта совсѣмъ сповнила бажаня державъ въ справѣ чорногорскôй — значитъ: залагодила чорногорску справу по воли державъ. Залагодила, кажемо, але залагодила формально, а въ Турціи ôтъ залагоды формальнои до фактичнои далека дорога!... И ось для чого все еще потрѣбна демонстраційна фльота. Щожь буде чинити тая фльота, на тое дали ôтповѣдь интерпельованй въ парляментѣ англійскôмъ Гартингтонъ, и Дильке, ба и самъ Глядстонъ. Ихъ ôтповѣдь есть на теперь найпевнѣйшою ôтповѣдію на пытанье: що буде чинити, яку задачу маe фльота демонстраційна? Гартингтонъ и Дильке въ палатѣ низшôй заявили, що „рѣчь сомнѣнна, чи средства насильнй противъ Турціи покажутся потрѣбными. Англія не хоче причиняти Турціи тягостій, она радше хоче скрѣпити еи и уможливити еи существованье. Демонстрація фльотъ маe цѣль показати цѣлковиту одномысльнôсть державъ. Державы не хотятъ того стерпѣти, щобы ихъ постановы не були выконанй. Уклады межи правительствами еще остаточно не укôнченй, але всѣ адмиралы одержали однаковй инструкціи. Такъ само и англійскій адмиралъ Сеймуръ буде все правительство пытавъ о раду. Гартингтонъ и Дильке пересвѣдченй, що справа чорногорска незабавомъ залагодится а демонстрація морска буде мати користный вилывъ и на залагоду справы греческои и иншихъ пытань.“ Премiеръ Глядстонъ на интерпеляцію Лявсона ôтповѣвъ, що ôнъ не маe ничого додати до заявлень Гартингтона и додавъ, що никто чей не буде его пôдозрѣвати о дѣланье противъ волѣ парляменту и краю.

Печать европейска, именно англійска, разнаразъ пôдноситъ голосъ, що Россія спомагае тайно Болгарію въ оруженю. Россійскй газеты все заперечуютъ тіи вѣсти, алежь и друга сторона не перестае подавати що разъ новй факта, доказуючй, що Россія насылае до Болгаріи инженерôвъ, котрй пôдъ позоромъ, будьто они ставляютъ памятники погибшимъ въ Болгаріи, взносятъ фортификаціи. Рôвно жь доноситъ Daily News, що кораблѣ транспортовй зъ Одессы довозятъ оружія и амуниціи до Всхôднои Румелiи.

Англія. Зъ Ирляндіи одержало правительство англійске вѣдомôсть о грôзнôмъ заговорѣ, котрого цѣль була: зрабувати магазинъ пороху въ Ballinculag и напасти на касарню кавалеріи, щобы тымъ чиномъ добути оружія. Незгода межи заговôрниками выявила всѣ тайны и правительство змогло въ пору запобѣгчи задуманому плянови. Впрочѣмъ правительство выслало въ небезпечнй стороны войска и значно скрѣпило число констаблѣвъ (полиціи).

Въ справѣ афганьскôй подали мы вже минувшого разу вѣдомôсть телеграфичну, що генералъ англійскій Робертсъ прибувъ щасливо пôдъ Кандагаръ а 2. вересня рано вôйшовъ съ войскомъ до самого Кандагару. Ôнъ мавъ намѣренье не забавлятися, а якъ найскорше ударити на Еюба-хана. Для того то дѣйстно ôтбувъ ôнъ заразъ реконесансы и змѣрковавъ добре становище непріятеля на недалекихъ взгôряхъ, сильно укрѣпленe. Робертсъ напавъ на Еюба хана и побивъ его цѣлкомъ пôдъ Баба-Вали. Пôсля урядовыхъ донесень страты войскъ англійскихъ були сорозмѣрно малй: 9 офицерôвъ забитыхъ и раненыхъ, 18 воякôвъ убитыхъ, 57 раненыхъ. Страты войскъ азійскихъ еще не звѣстнй, имовѣрно будутъ бôльшй. Еюбъ ханъ же кромѣ стратъ въ артилеріи та убитыхъ и раненыхъ стративъ 10.000 людій взятыхъ въ полонъ войсками англійскими. Робертсъ мавъ при нападѣ на Еюба 12.000 людій, и 18 семифунтовыхъ гарматъ. Еюбъ мавъ 23.000 людій и 36 гарматъ. Робертсъ одержавъ розказъ гонити непріятеля що можь найдальше и дѣйстно кавалерія англійска переслѣдуе Еюба, утѣкаючого до Герату. Еще передъ битвою, по самôмъ приходѣ Робертса пôдъ Кандагаръ предкладавъ ему Еюбъ ханъ угоду, але Робертсъ не хотѣвъ съ нимъ укладатися, пôдозрѣваючи, що Еюбъ хоче тôлько скористати зъ часу.

Мы вже згадували о розрухахъ Патанôвъ надъ Индомъ. Пôсля телеграмôвъ до Times-a розрухи тіи маютъ бути дуже грозячй. Правительство англійске заразъ зъ самого початку скрѣпило залоги, где потрѣбно було, а Патанамъ въ Kurrachee ôтобрало оружіе. Телеграмъ до Standard подае близшй вѣсти а именно, що до 15.000 Патанôвъ зôбралось було о 3 милѣ ôтъ Kurrachee и хотѣли напасти на мѣсто. О тôмъ довѣдалися власти англійскй и „бѣлымъ“ жителямъ роздали оружіе для оборoны. При входахъ въ мѣсто поставлено сильнй сторожѣ, такъ само при будынкахъ правительственныхъ и при арсеналѣ.

Чорногора. Зъ Цетиніи доносятъ, що всѣ войска чорногорскй выславъ князь до Подгорицѣ и Антивари. Правительство княжеске выжидае приходу фльоты пôдъ Дульциньо, щобы по одержаню инструкцій выступити заченно. Якъ телеграмъ зъ Парижа зъ дня 5. с. м. доноситъ, адмиралъ россійскои ескадры высланои въ цѣли демонстраціи фльотъ удався зъ Гравозы до Цетиніи.

Греція. Армія греческа взросла вже до 28.000 людій. Король поверне зъ подорожи по Европѣ ажь съ початкомъ жовтня и отворитъ парляментъ. Фльота военна Греціи маe бути 19. с. м. сконцентрована въ портѣ пирейскôмъ.

Франція. Министеръ народнои просвѣты въ Франціи, Жиль Ферри, выдавъ сими днями циркуляръ о методѣ науки языкôвъ и исторіи въ гимназіяхъ. Тую методу выпрацювавъ высшій учебный совѣтъ (le conseil supérieur de l' instruction), переобразованый министромъ Феррымъ по его думцѣ. Въ тôмъ циркулярѣ наказуеся, щобы наука граматики въ низшихъ гимназіяхъ була обмежена до minimum, до необходимо потрѣбного а головна засада, котру учитель все при науцѣ повиненъ мати передъ очима: учити граматики зъ языка а не языка зъ граматики. Зъ тои то причины маютъ учителѣ дуже обмежатися въ розборахъ граматичныхъ авторôвъ. Наука латиньского языка маeся зачинати пôсля сего циркуляра допервa ôтъ 6. клясы (въ Франціи числятъ клясы на выворотъ, такъ що наша 1-ша кл. у нихъ зовеся 8-ма, ихъ 6-та наша 3 та), коли вже ученики добре выучилися свого языка. При науцѣ латины, такъ само, якъ при науцѣ рôдного языка, правила (регулы) повинны выводитися зъ текста, а не якъ доси бувало, що перше ученикъ закимъ взявся до читания текста, мусѣвъ вытвердити кôлька кôнъ правилъ. При читаню клясикôвъ старинныхъ на першôмъ плянѣ повинно стояти всесторонне объясненье текста и думки, бо тôлько тымъ чиномъ можна пôзнати и зглубити духа и цивилизацію старожитности. При науцѣ исторіи именно въ высшихъ клясахъ маютъ учителѣ головно стремѣти до того, обзнакомити ученикôвъ съ характеромъ, звычаями и обычаями народôвъ и ажь потому подавати гдеякй цѣкавй подробности военныхъ фактôвъ.

НОВИНКИ.

— **Подорожь Цѣсаря по Галичинѣ.** Дня 4. вересня о 5. год. рано опустивъ Цѣсарь Кракôвъ, прощаный на двôрци гр. намѣстникомъ, маршалкомъ и численно зôбранымъ народомъ. Принятье Цѣсаря въ Краковѣ удалося дуже добре; програма вся выповнена була якъ найлучше, всюда удержували жителѣ Кракова взорцевый ладъ. Зô всѣхъ фестинôвъ и торжествъ кракôвскихъ найславнѣйше удалися „дожинки“ и „весѣлье кракôвске“, выконанй селянами. Рынокъ ярко освѣтленый набитый бувъ народомъ; для походу дожинковыхъ оставлено шпалеръ и вольне мѣстце передъ палатою резиденційною. Коли групы дожинковй наближалися, зъ каменицъ почали на нихъ падати електричнй и бенгальскй рôжнобарвнй свѣтла, додаючи еще бôльше красы хорошимъ селяньскимъ строямъ. Цѣсарь выйшовъ на бальконъ и приглядався походови. Дѣвчата сельскй несли величезный вѣнець зъ колося устроeный въ довгй барвнй бинды; групы представляли рôжнй роды збôжа и овочѣвъ, бувъ тутъ и вôзъ съ снопами, вôзъ яринъ, бандерія кракусôвъ, групы молотѣльникôвъ и косарѣвъ а все тое поступало въ якъ найкрасшôмъ порядку.

Потôмъ въѣхавъ до рынку и похôдъ весѣльный. То були правдивй два весѣля селяньскй и Цѣсарь подаровавъ обомъ парамъ молодыхъ по 50 дукатôвъ. На передъ ѣхали дружбы, за ними вôзъ съ старостами и музикою, дальше на пристроенôмъ чотырокôннôмъ возѣ молодй, дружки и гостѣ весѣльнй и зновъ вôзъ съ музиками. Весѣльнй при освѣченю бенгальскôмъ объѣхали весь рынокъ и стали передъ палатою „пôдъ Баранами“. Ôтдавши величезный коровай и груду соли зъ Велички почалися танцѣ и спѣвы краковякôвъ. Цѣсарь въ сопроводѣ гр. намѣстника и войсковои свиты выйшовъ зъ палаты и черезъ товпы народа пѣшо перейшовъ до Суконниць, котрй були засыпанй сельскимъ народомъ. Цѣсарь вступивъ на приладженый для Него тронъ. Обѣ пары новоженцѣвъ наближилися до Него просити о благословеньство, котрого и удостоилися.

По ôтъѣздѣ Цѣсаря зъ Кракова зôбралися на запрошенье Czas-y о год. 5 по попол. дневникарѣ краевй и заграничнй на бенкетъ въ готелю Викторія, разомъ 40 осôбъ. На бенкетѣ присутствовавъ такожь Тиссо (Tissot) французкій писатель, пробуваючій ôтъ довшого вже часу въ Галичинѣ за для студій.

До Перемышля прибувъ Цѣсарь 4 вересня о год. 11 рано повитаный величезными масами народа зъ мѣста и окрестности. По дорозѣ зъ Кракова всюда витали жителѣ съ одушевленьемъ свого Монарха. Двôрцѣ желѣзничй всюда були пышно пристроенй. Потягъ цѣсарскій провадили самй директоры Сохоръ и Слядковскій. Двѣ локомотивы двигаючй потягъ були окрытй вѣнцями, китицями и хоругвами а службу машинистôвъ повнили два инжинеры. Мосты на Вислѣ и Санѣ були удекорованй. На 6 стаціяхъ: въ Бохни, Тарновѣ, Чорнôй, Дембици, Ряшовѣ и Ярославлю Цѣсарь высѣдавъ и представлялися Ему рады повѣтовй и громадскй.

На двôрци въ Перемышли повитавъ Цѣсаря архкн. Альбрехтъ, министеръ вôйны гр. Билянdтъ, комендеруючій Галичины гр. Литценгофенъ и цѣла генералиція. Еп. лат. Гиршлеръ нагле занедужавъ на двôрци и мусѣли его ôтпровадити зъ перону. Перемышль бувъ прекрасно декорованый, на домахъ и вежахъ повѣвали хоругви. Цѣсарь розмовлявъ съ Впр. еп. Ступницкимъ и кн. Сапѣгою. Въ имени мѣста повитавъ Цѣсаря бурмистръ д-ръ Вайгартъ.

До Мостискъ прибувъ Цѣсарь о год. 7 вечеромъ на дворець пристроeный и илюминованый. На перонѣ ожидали Є. Вел. власти, депутаціи и окрестна шляхта. Гр. Едвардъ Стадницкій повитавъ Монарха польскою промовою, въ котрôй высказавъ радôсть цѣлого краю зъ посѣщеня цѣсарского. Є. Вел. подяковавъ за высказанй чувства и при одушевленыхъ кликахъ всѣвъ до повозу въ дальшу дорогу до Крисовичь.

Дорогу зъ Мостискъ до Крисовичь освѣтлено смолоскипами а поблизькй взгôря смоляными бочками. При въѣздѣ до Крисовичь була здвигнена брама тріюмфальна окрашена транспарентами и гербами Цѣс. Династіи и краевыми. Цѣсарь выразивъ свое вдоволенье зъ знаменитого порядку пôдчасъ цѣлои дороги зъ двôрця до Крисовичь.

Дня 5 вересня о год 11 выѣхавъ Цѣсарь на маневры. Въ Мостискахъ представилися Є. В. заграничнй офицеры. Въ судовôй Вишни принято Цѣсаря съ одушевленьемъ. О год. 7 вечеромъ вернувъ Є. В. зъ маневрôвъ на обѣдъ до Крисовичь. Дня 6 вересня о $6^1/_2$ год. рано зновъ выѣхавъ на маневры.

— Цѣсарь **именовавъ** пôдчасъ свого побыту въ Краковѣ архикнязя престолонаслѣдника **Рудольфа** генералъ-майоромъ.

— **Стрѣльницю львôвску** Цѣсарь посѣтитъ 14 вересня а товариство стрѣлецке устроитъ въ честь Его цѣсарске стрѣлянье получене съ фестиномъ.

— **Рада повѣтова Сокальска** ухвалила въ память прiѣзду Цѣсаря заложити въ Сокалю дôмъ притулку для старцѣвъ и калѣкъ и призначила на тую цѣль значный фондъ.

— **Въ Коломыѣ** маe устроитися на принятье Цѣсаря гуцульска бандерія. До теперь зголосилося вже надъ 300 ѣздцѣвъ. 12. вересня зберутся всѣ ѣздцѣ въ Коссовѣ для пересмотру и подѣлу на групы. Такожь ôтбудеся въ Коломыѣ весѣльный по-

хôдъ гуцульскій, зложеный зъ кôлькадесять осôбъ.

— **Рада повѣтова Городенки** ухвалила въ честь прибутя Цѣсаря заложити шпиталь въ Городенцѣ, на котрый вже 1873. р. при случаю вѣнчаня Архкн. Гизелѣ зôбрано якусь суму. Рада повѣтова рѣшила давати черезъ три роки що року 1500 зр. на закупно дому и устроенье шпитальне. Кромѣ того отворено на тую цѣль субскрипцію.

— **На щовбѣ Высокого замку** палати будутъ 11. вересня вечеромъ, яко въ день пріѣзду Цѣсаря, три стосы дерева смолового заправленого нафтою и спиритусомъ; на краяхъ т. зв. „копця“ буде горѣти 80 смоляныхъ каганцѣвъ, а въ самôй серединѣ „копця“ выбухне поломѣнь, зъ котрои що кôлька минутъ будутъ взноситися въ гору ракеты, петарды и пр.

— **Пôдчасъ походу съ смолоскипами** будутъ шкарпы и горбъ передъ костеломъ Кармелитôвъ замкненй а вступъ до тыхъ мѣстць буде дозволеный тôлько за билетами, котрыхъ роздачею займеся магистратъ. На горбѣ передъ Кармелитами будутъ умѣщенй тôлько делутаціи прибувшй зъ по за Львова.

— **Для репрезентантôвъ** и справоздавцѣвъ дневникôвъ краевыхъ и загаличныхъ зôстане збудована побôчь лука тріюмфального коштомъ мѣста Львова окрема трибуна. Такожь зарезервовано для нихъ мѣстця въ театрѣ и запрошеня на баль.

— **Гр. Фалькенгайнъ**, министеръ рôльництва прибувъ позавчера рано до Львова.

— Щобы **упорядковати ходники** на Высокôмъ замку, котрый Цѣсарь посѣтитъ, спровадили Львовяне огородника зъ Черновець, Бавера.

— **Комитетъ мѣскій** для принятя Цѣсаря призначивъ для убогихъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя 1000 зр. на часъ побыту цѣсарского во Львовѣ. Одна часть зъ тои сумы выдасться закладамъ убогихъ на получшенье стравы а за другу закупится марки на танй обѣды и роздѣлится межи убогихъ.

— **Выстава етнографична** тов. Татрянского въ Коломыѣ отворится 15 вересня съ прибутьемъ Цѣсаря до Коломыѣ. Вступъ на отворенье выставы тôлько за билетами поименными по цѣнѣ 5 зр. (!!) ôтъ особы, безъ взгляду на вѣкъ.

— **Школьнои часописи I ч.** вже складаеся въ друкарни тов. имени Шевченка. Редакцію еи обнявъ п. Григорій Врецьона професоръ при львôвскôй учительскôй семинаріи, похвально звѣстный въ поважныхъ кругахъ учительскихъ яко основно и всесторонно образованый педагогъ и тѣшучійся загальною симпатією руского учительства якъ не менше и Русинôвъ другихъ званій. Проф. Врецьона не першій то разъ дебютуе передъ рускимъ учительствомъ съ 1 числомъ „Школьнои часописи,“ — много цѣнныхъ его працѣ по педагогіи помѣщала переставша выходити „Газета Школьна“ проф. Ом. Партыцкого, а иншй працѣ его печаталися и печатаются въ нашихъ другихъ часописяхъ. Радуемось дуже, що редакцію „Школьнои Часописи“ рускои обнявъ п. Врецьона и надѣемось, що всѣ Русины а именно наше учительство радôстно пріймаючи вѣсть о появившôйся довго и нетерпеливо выжиданôй школьнôй часописи, поспѣшатъ съ помочію еи Редакторови. Не потребуемъ тутъ повторяти того, що Вп. нашъ дописователь въ „Письмахъ Подолянина“ высказавъ о потребѣ и важности рускои газеты школьнои а скажемо лишь тôлько, що руска школьна газета тôлько тогды буде въ силѣ сповнити многоважну свою задачу, коли межи Русинами а передовсѣмъ рускими учителями буде мати якъ найбôльше предплатителѣвъ и коли всѣ рускй педагоги и любителѣ словесности будутъ еи спомагати якъ найрôжноднѣйшими письменными роботами. Кôнчимо съ желаньемъ Редакціи „щасть Боже до доброго дѣла!“

— **Зъ пôдъ Стрыя** пишутъ намъ: До першои клясы ново отворенои гимназіи Стрыйскои вписалось, якъ зачуваемо, надъ 80 ученикôвъ, а помѣжь ними до 30 Русинôвъ. И що Вы скажете на се? Кромѣ одного селянина, ut fama fert, ани одинъ зъ свѣтлыхъ Русинôвъ (а маe бути до 15 сынôвъ самыхъ священикôвъ) не зажадавъ выкладу рускаго! Сумно, дуже сумно! То доказъ, яка велика байдужнôсть для найсвятѣйшихъ правъ нашого народа вкралась помѣжь нами. Розказуютъ, що гдеякй носились съ гадкою зажадати выкладу руского та пущенй самопасъ дались наполохати мнимымъ якимсь переслѣдованьемъ ихъ дѣтій зъ стороны учителѣвъ за таку смѣлôсть, та махнувши рукою, ôтступили ôтъ свого замѣру. Бракъ организаціи причинився не мало до сего.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дасть въ середу 27 Серпня (8 вересня) с. р. въ сали п. Бѣлоуса 9. представленье. Ôтограй будутъ двѣ штуки: На св. Андрея, комедія въ 2 актахъ, И. Т. и Сватанье на вечерницяхъ, народна оперетка въ 1 актѣ, — слова и музика Янковского.

— **Зъ Стрыя** доносятъ намъ: Дня 18 го с. м. будемо витали въ нашôмъ мѣстѣ дорогого намъ Гостя Є. В. Цѣсаря въ переѣздѣ до Дрогобыча. Въ цѣли принятя зъорганизувався у насъ якійсь комитетъ, въ котрôмъ очевидно Русинôвъ не подыблешь. Комитетъ сей нараджуесь тишкомъ, тому про ухвалы его годѣ гдещо довѣдатись. Но безперечно, судячи изъ сего, що заводится гдеинде по нашихъ мѣстахъ, Русинôвъ при привѣтѣ Цѣсаря зôпхаютъ на другій плянъ.

— **Въ Вѣдни завязалася спôлка**, котра стараесь въ рôжныхъ краяхъ австрійскихъ урядити **рѣзницѣ**, и до Вѣдня спроваджувати желѣзницями свѣже мясо, а не живу худобу, щобы перевôзъ менше коштовавъ. Спôлка тая заключила вже умовы съ многими панами въ Галичинѣ, Буковинѣ, Моравѣ и Стиріи. Небавомъ маe прибути до Галичины комисія знатокôвъ, щобы вышукати мѣстце на рѣзницю найотвѣтнѣйше. Рôвночасно розпôчнеся проба перевозу мяса зъ Галичины до Вѣдня въ вагонахъ заосмотреныхъ въ лѣдъ.

— **Громада Обертынъ** одержала ôтъ Цѣсаря запомоги въ квотѣ 100 зр. на будову церкви а громада Гарта нов. Березôвского 150 зр. запомоги на будову школы.

— **Именованье учительске.** Кр. рада школьна именовала тымчасового учителя Андрея Глушкевича въ Красноставцяхъ дѣйстнымъ учителемъ школы етатовои въ тôмъ же селѣ.

— **Холера** появилася въ Севастополи и пôрвала вже бôльше жертвъ.

— **Промысловцѣвъ пруских** налякавъ немало выданый сими днями вырокъ найвысшого нѣмецкого трибуналу, орѣкаючій, що продажъ товарôвъ пôдъ фалшивою назвою уважатися маe обманьствомъ и яко таке пôдлягаe карѣ. Купець, продаючій полотно, на котрôмъ написано „чистый ленъ“ може бути укараный, коли выкажеся, що въ полотнѣ тôмъ есть примѣшка бавовны; такъ само обманьствомъ есть гаваньска етикета на пуделку цигаръ, котрй не походятъ зъ Гаваны; обманьствомъ такожь есть змыслена етикета на капелюхахъ: „Paris“ або „Londres“.

— **Столѣтный альоесъ** цвите власне теперь въ парку пôдъ Винеръ-Найштатъ. Особлива тая ростина маe 2 сяжнй въ діяметрѣ а цвѣтъ урôсъ въ протягу семи тыжднѣвъ до высоты 3 сяжнѣвъ и 2 стôпъ надъ землю.

— **Дохôдъ дра Таннера** зъ посту. Одна газета американьска обчислила, кôлько Таннерови принѣсъ доходу его пôстъ. И такъ одержавъ ôнъ ôтъ тои особы, съ котрою заложився: 5.000 долярôвъ; зъ закладôвъ за посредствомъ однои агенціи 12.223 дол.; зъ продажи его фотографіи 1500 д.; зъ вступного ôтъ посѣщаючихъ его пôдъ часъ посту 78.915 д.; ôтъ рôжныхъ фабрикантôвъ, котрымъ позволивъ пріоздобити своею фотографією ихъ выробы 11.102 д.; на памятку ôтъ универзитета новойорского 3000 д.; на памятку ôтъ стану Огіо, зъ ôтки ôнъ родомъ, 5000 д.; въ дарунку ôтъ однои фирмы 20.000 дол. — разомъ 137.640 долярôвъ!

— **Петербурскій Таннеръ.** Передъ судією въ Петербурзѣ явился купець Крынковъ и колежскій секретарь Ступинъ на рѣшенье справы. Крынковъ вдався бувъ съ Ступиномъ въ закладъ о 150 рублѣвъ, що выдержитъ безъ ѣды — не 40 днѣвъ, якъ Таннеръ — а лишь 7 днѣвъ. Одинъ другому давъ вексель на 150 рубл. Розумѣеся, Ступинъ не опускавъ ани на хвилю Крынкова, якъ день такъ нôчь стороживъ его. Крынковъ два дни перетривавъ безъ ѣды. Въ ночи по другôмъ дни посту поклалися оба соперники спати. Середъ ночи зачуваe Ступинъ якійсь шелестъ... Черкаe въ млѣ ока сѣрничку и бачитъ: — Крынковъ держитъ въ однôй руцѣ ковбасу а въ другôй хлѣбъ... И ось они явилися на судъ. Судія засудивъ Крынкова на заплату 150 рублѣвъ Ступинови.

— **Хробакъ войсковый.** Хлѣборобы американьскй налякалися дуже появою хробака, котрый нищитъ имъ поля. Хробакъ той, зарôвно шкôдный, якъ саранча, вже опановавъ Новый Єрзей и Пенсильванію. Названо его хробакомъ „войсковымъ“ ôтъ дивовижного маршу, якій ôтбуваe. По парѣ або по четвѣрни вандруютъ тіи хробаки въ такихъ складныхъ рядахъ, що голова одного не высунеся ни на волосъ попередъ головы другого въ тôмъ самôмъ рядѣ — словомъ машеруютъ точно якъ войско, ба навѣть задержуются всѣ, якъ попередный задержится. Цѣлй обшары грунтôвъ чорнѣются ôтъ тыхъ хробакôвъ, котрй въ своихъ походахъ нищатъ все, що тôлько надыбаютъ: збôже, виноградъ, ярины и пр. Доси не звѣстно, ôтки и якъ взялася тая нова саранча. Вечеромъ, по цѣлоденнôмъ жированю вертаютъ въ примѣрнôмъ ладѣ, мовь муштроване войско, назадъ въ свои гнѣзда. Хлѣборобы хотячи выгубити тыхъ шкôдникôвъ, копаютъ въ певныхъ ôтступахъ глубокй борозды, котрыхъ береги напускаютъ смолою и пôджигаютъ. Такимъ чиномъ цѣлй розлогй ланы збôжа идутъ съ дымомъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Вп. Г. въ Снятынѣ. Ваша остатня дописъ спôзнена и мало будутъ загального интересу. Просимо о новшй и бôльше интересовнй факта. —

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. вересня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	283 50	286 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	101 75	102 75
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 52	5 63
Наполеондоръ	9 33	9 42
Швимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 22	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 60	58 20
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову станцію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. —
1а великозерниста Куба	„	1 90
1а арабска правдива Мокка	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1.55
1а доснонала Ріо	„	1.35
1а найлучша Порторико	„	1 70
1а Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50

Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный **цѣникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (8—10)

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ при улици Коперника Ч. 10

маe честь поручити Вч. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ Упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.

9—12

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны

Е. ФОГЛЬ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку еще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкй выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Оксфордовй полотняный або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по	зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотняный по	зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по	зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратнй кождого фасону 6 штукъ по	зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по	зр. 1
Манжеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотняный по	зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотняный або зъ Морé съ хорошимъ убраньемъ по	зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по	зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотняный хусточки до носа 6 штукъ по	зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками	зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по	зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по	зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по	зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамасту штука по	зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотняный штука по	кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по	зр. 1·75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по	зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по	зр. 2
Стирки полотняный 6 штукъ по	зр. 1·25
Обрусы полотняный дамастовй на 12 осôбъ по	зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшй горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по	зр. 2·50, 3·50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ ⅝ широкй	зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ	зр. 14—16
Полотно румбурске ¼ и ⅝ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по	зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ	кр. 20—35
Простирала полотняный безъ обрубки 6 штукъ	зр. 15

Плащѣ ôтъ дощу суконнй, полотняный костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючй товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

3—6

На часъ пріѣзду Е. В. Цѣсаря

маю честь запросити Впчт. Публику, прибуваючу зъ провинціи, до „Рускои Кавярнѣ“, где найде найлучшй напитки, якъ: каву, чай, чоколяду, ликеры краевого и загаличного выробу, и студенй перекуски по

ЦѢНАХЪ ЗВЫЧАЙНЫХЪ.

„Руска Кавярня“ во Львовѣ есть єдинымъ льокалемъ, въ котрôмъ находятся **всѣ** рускй часописи.

Поручаючись ласкавôй памяти, заявляю, що загостившй до мене — найдутъ якъ найлучшу прислугу.

Іосифъ Германъ

властитель „Рускои Кавярнѣ“, улиця ôрменьска Ч. 8 напротивъ „Дому Народного“.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 67. Львôвъ, Субота 30. Серпня (11. Вересня) 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Его Величество

Цѣсарь Францъ Іосифъ I.

во Львовѣ.

Нынѣ витає столиця Галицкои Руси свого Найдостойнѣйшого Гостя. Вся Галицка Русь ôтдає поклôнъ свому Найяснѣйшому Монарсѣ въ старинnôмъ городѣ князя Льва, а одушевленнѣ привѣтнѣ оклики несчислимыхъ устъ — се тôлько слабый ôтгомонъ тои радости, съ якою стрѣчаютъ миліоны свого Наймилостивѣйшого Цѣсаря и Короля такъ довго ожиданого.

Середъ рускаго народа стає Найдостойнѣйшій Представитель Свѣтлои Династіи Габсбургôвъ, що передъ сто лѣтами зберегла рускій нарôдъ пôдъ Своимъ покровомъ, освободила єго зъ узôвъ пôдданьства и панщизняпои неволѣ, охоронила єго житье и освятила єго право народнои жизни силою закона.

Рускій нарôдъ витає свого Найяснѣйшого Пана, пôдъ котрого конституційнымъ правленьемъ одержавъ узнанье своєи рôвноправности въ родинѣ австрійскихъ народôвъ и ступивъ на поле свобôдного розвою своєи народности. Галицка Русь ôтдає поклôнъ Великодушному Основателеви руского „Народного Дому“ призначеного для духового житя Руси. Не судилось еще рускому народови здвигнутись до тои матеріяльнои силы, щобы повитати свого Найдостойнѣйшого Гостя съ тою пребогатою выставностію и пышностію якъ другѣ народы; але чимъ наша хата богата, чимъ грудь рускаго народа жіє и оживає: глубокою, щиросердечною любовію и вдячностію для Найяснѣйшого Монархи — стелитъ-квѣтчає рускій нарôдъ Єго свѣтлу дорогу. Въ тыхъ радôстныхъ а щиросердечныхъ привѣтахъ озываєся цѣла душа рускаго народа, всѣ єго гадки и всѣ надѣи.

Витаючи Найяснѣйшого Цѣсаря на нашôй земли яко нарôдъ и розкрываючи передъ Нимъ нашу жизнь народну даємо доказъ, що знаємо шанувати наданѣ намъ права, що хочемо и на дальше розвивати наше житье народне для добра нашого и австр. монархіи и що горячо бажаємо помиренія всѣхъ народôвъ на пôдставѣ ихъ рôвноправности. Своимъ одушевленымъ привѣтомъ дає Русь новый доказъ, якъ непоколебима она въ своѣй преданности для Габсбурскои Династіи, якъ марнѣ всѣ клеветы ворогôвъ Руси, якъ незмѣннѣ и незмѣнимѣ звязи щирои любови межи Найяснѣйшимъ Монархою а рускимъ народомъ.

Коли живѣ объявы щиро-сердечнои любови для Найяснѣйшого Цѣсаря не могутъ высказати всего нашого чувства, то най столѣтна исторія нашои звязи съ Австрією и могилы рускихъ воинôвъ на всѣхъ австрійскихъ побоєвищахъ доскажутъ тое, чого не можемо выявити въ словахъ и торжественныхъ привѣтахъ.

Рускій нарôдъ витає въ Особѣ Наймилостивѣйшого Монарха поруку признаныхъ правъ и надѣю лучшои долѣ свого житя. Згода, що лучитъ всѣ австрійскѣ народы въ живыхъ объявахъ щирои любови и преданности для Є. В. Цѣсаря, есть свѣтлымъ доказомъ силы Австріи. Она показує наглядно, о скôлько сильнѣйшою и непоборимою може статися держава Габсбургôвъ, если тая любовь для Найдостойнѣйшои Династіи скрѣпится любовію всѣхъ народôвъ австрійскихъ опертою на ихъ рôвноправности и на взаимнôмъ поважаню правъ народныхъ. Витаючи тую жизненну а такъ всемогущу идею державнои звязи въ Особѣ Найяснѣйшого Монарха, Русины съ невысказанымъ одушевленьемъ шлютъ въ привѣтъ свого Найдорожшого Гостя: „Слава“ и „Многая лѣта.“

ДОПИСИ.

(*А. Т.*) **Зъ Дрогобыча**. Дуже характеристичнымъ есть слѣдуючій фактъ, котрый пôдъ судъ публичности пôддаємъ, а гадаємъ, що въ всѣхъ щиро рускихъ серцяхъ выпаде одинъ судъ, т. в. якъ найбôльше негодованье. Ученика К., на пôдставѣ вступного испыту до 1 кл. Дрогобыцкои гимназіи принятого, дня 6. с. м. ôтобравъ єго братъ, питомець Львôвскои семинаріи, зъ тои причины, щобы єго завезти до Львова, понеже зôставъ принятый до бурсы Дому Народного. — Коли зроблено єму увагу, що здаєся мальчикъ буде мусѣвъ повторно робити вступный испытъ во Львовѣ, понеже въ академичнôй гимназіи есть выкладовый языкъ рускій, а тутъ есть нимъ польскій, и про то при вступнôмъ испытѣ зъ рускаго языка не бувъ пытаный (бо розумѣєся, кождый сподѣється, що Русинъ, а до того еще бурсакъ, нигде инде не запишеся, якъ тôлько до рускои гимназіи) ôтповѣвъ питомець: „А, ôнъ не пôйде до рускои гимназіи“. — „„Тôлько где““? пытаютъ. — „До нѣмецкои“. „„А то чому?““ — „Понеже єго пôдъ тымъ условіємъ принято до бурсы Дому Народного, щобы записався до нѣмецкои гимназіи“. — „„Якъ то? до бурсы „Народного Дому“, сеи найважнѣйшои институціи рускаго народа, пріймаютъ пôдъ условіємъ, щобы питомець записовався до нѣмецкои а не до рускои гимназіи? То не може бути!““ — „Такъ есть дѣйстно!“ — отвѣчає питомець. — „Если бы то ôтъ мене зависѣло, я бы єго радше записавъ до рускои гимназіи, понеже навѣть обавляюся, чи ôнъ обстане въ нѣмецкôй гимназіи“. — „„Коли такъ — сказано на се — то скажѣтъ тымъ панамъ, котрѣ вамъ тое условіе ставили, найже чимъ скорше постараются о знесенье рускои гимназіи, щобы не було сорому передъ цѣлымъ свѣтомъ за то, що Русины ôттягаются ôтъ рускои гимназіи““. — На що бо рускихъ шкôлъ, коли Русины, а особливо рускѣ институціи, котрѣ фреквенцію рускихъ шкôлъ якъ найбôльше поперати повинны, своихъ дѣтій и питомцѣвъ до рускихъ шкôлъ не посылаютъ? Ктожь має до нихъ посылати? Чи Поляки, або Нѣмцѣ? Єсть вправдѣ моральнымъ обовязкомъ кождого Русина записовати дѣтій до рускои школы, але вже въ тôмъ взглядѣ родичамъ лишаємо свободу, — але, щобы институція зъ народного гроша повставша, котра въ имени рускаго народа Цѣсаря витає, питомцѣвъ своихъ безъусловно не посылала до рускихъ шкôлъ, се — вже не знаю, чи смѣшно, чи укôсно, чи сумно. На кождый случай есть то дуже сумно, и случитись може тôлько межи Русинами. У Полякôвъ, Чехôвъ, Нѣмцѣвъ — такій случай навѣть не дасться помыслити. Намъ не понятно, якъ можна промавляти за рускою школою, упоминатися о руску школу, петиціи за нею пôдписовати, коли своихъ дѣтій посылаєся не до рускихъ шкôлъ. Не крикъ, не фразы, показуютъ доброго Русина, але дѣло, — любовь рôдного слова, — выхованье дѣтій въ рôднôмъ словѣ.

При тôй спосôбности доносимъ также до вѣдомости рускои публичности, що комитетъ зложеный зъ о. Тороньского проф. гимн., о. Нѣміловича игумена и настоятеля парохіи, г. Левицкого судіи, пп. Гошовского и Паславского проф. гимн. и п. Болонного наст. филіи банку рôль. еще въ липцю выготовивъ статуты завестися маючои бурсы въ Дрогобычи, и подавъ тіиже до затвердженя, котре еще не надôйшло. — Якъ надôйде затвердженье статутôвъ, завяжеся товариство бурсы.

(*Р.*) **Зъ Тернопôльского школьного округа**. (*Результатъ науки въ сельскôй школѣ патентованôй инспекторомъ. На що обертаютъ школьный фондъ окружный?*)

НА ПРИВѢТЪ

Е. В. Цѣсаря!

Въ прастару рускихъ князѣвъ столицю
Король Галицкій нынѣ вступає,
И вѣсть несеся въ кожду свѣтлицю
И кождый радо спѣшитъ, витає....
Далеко пѣсня звучитъ лугами,
Лунає слава генъ небесами.

* * *

Витай Королю, можный нашь Пане!
Мы бѣднѣ вправдѣ, но щирôсть любимъ....
Поки намъ серце бить не устане,
Любови къ Тобѣ мы не погубимъ....
Бо та грудь руска — скала Бескиду!
А серце — синье глубоке море...
Не зробитъ праця наша намъ встыду,
Мы духомъ сильнѣ — духъ всё поборе!...
На баркахъ нашихъ тяжитъ немало
Вѣкôвъ минувшихъ, кровію мытыхъ,
Намъ силъ кайданы зносити стало,
Не пукло серце ôтъ слёзъ политыхъ
И рукъ желѣзо нашихъ не зъѣло,
Не згасъ у серцяхъ промѣнь надѣи,
Не одна рана въ серци ся крые,
Не одинъ жаль намъ давитъ ще груди...
Ктожь намъ тѣ раны сердечнѣ змые?
Колижь грудь руска горе забуде?....

* * *

Витай намъ, Пане, витай въ тôмъ краю!
Батьки насъ вчили щиро витати —
Мы Ти дорогу устелимъ въ маю,
Мы гостя знаємъ въ дôмъ свôй пріймати,
Хоть въ нашôй хатѣ не такъ богато....
Гостинность руска ще процвитає;
А хочь зъ одежи не сяє злато —
Чимъ хата повна, тымъ и пріймає...
Витай на рускôй нашôй краинѣ —
Тутъ наша мати, ôтчина мила;
Вна намъ солодша, якъ все въ чужинѣ,
Ту перше свѣтло, ту намъ могила!
Витай, нашь Пане! Тебе витає
Народъ Галича того старого,
Народъ Тя рускій въ гостѣ пріймає,
Жій намъ, царствуй намъ славно лѣтъ много!

Иларіонъ Грабовичъ.

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(*Дальше.*)

„Але й на страшный судъ добрый отсей листъ“, говорила жѣнка, що мала за пазухою листъ небесный. „Кажутъ, що кто має такій листъ, тому и лекша смерть и не такъ страшно стати на страшнôмъ судѣ и грѣхи ôтпущаются“.

„А на казаню казали, що треба ôтправлятись до *Старои Веси*, тамъ зôбрались ксёнжа Єзуиты и разъ въ разъ ôтправляютъ набоженьства и благаютъ Господа, щобы помилувавъ грѣшныхъ людій. И не знати, чи оно буде помилуванье, бо кажутъ, що вже гдесь настало таке царство діявольске, где проганяютъ ксёндзôвъ, замыкаютъ, въ неволю берутъ. Отъ кто хоче спастися ôтъ великои напасти, ôтъ тяжкои смерти, той повиненъ ити на тіи мисіи, та розпамятуватись та давати грошѣ, щобы зôбралось христіаньске войско побивати тыхъ поганôвъ.“

„Ой Господи! якѣ часы, якѣ часы теперь настали!“ вздыхали жѣнки.

До громадки сихъ мѣщанъ пôдôйшло еще кôлька голопятскихъ мужикôвъ. Они були видко знакомѣ съ собою. Поздоровкавшись повели они дальше розмову про ôтпустъ, про новѣ вѣсти, про

При дебатѣ буджетовôй въ соймѣ сконстатували самѝ вже польскѝ послы упадокъ нашихъ народныхъ шкôлъ и приписували причину тогожь накиненому зъ горы законови школьному и плянови наукъ. Хочь не належимо до обожателѣвъ теперѣшнои системы школьнои и добачаємо добре єи хибы, однакъ мусимо признати, що посолъ о. Ясеницкій ôткрывъ властиву и найважнѣйшу причину упадку народного школьництва, та згадавъ о нѣй лишь загально, тому хочемо для близшого поясненя рѣчи кôлька слôвъ докинути. Причиною того упадку єсть невластиве выконанье законôвъ и плянôвъ школьныхъ, поручене органамъ по бôльшôй части неспособôнымъ до сповненя тои высокои задачи. Именно же инспекторы окружнѝ, въ значнôй части недорослѝ до своєи задачи, надаютъ плянамъ свои власнѝ интерпретаціи, котрымъ учителѣ мусятъ безусловно пôддаватись, и такимъ способомъ и такъ вже неотвѣтнѝ для нашихъ шкôлъ народныхъ пляны науковѝ схиблюются єще бôльше. Такъ можемо отже дорозумѣтися, для чого школы сельскѝ не выказуютъ такихъ результатôвъ, якбы по ôтповѣднôмъ переведеню закона и пляну сподѣватись належало. Мѣрою результатôвъ науки можна въ школѣ народнôй уважати рôчный испытъ, або якъ єго звутъ офиціяльно „popis“, хочь звычайно результаты „popis“-у промавляютъ бôльше въ користь учителя, якъ фактичный станъ науки. Отже розкажемо тутъ о испытѣ, на котрôмъ булисьмо въ школѣ народнôй, та хочь тому вже минуло пôвтора мѣсяця, а всежь фактъ зôстане фактомъ и послужитъ до илюстраціи стану нашихъ шкôлъ народныхъ. Пересвѣдчилисьмося наглядно, що въ школѣ удержованôй рускою громадою заведено на спеціяльный приказъ инспектора польскій языкъ, а именно приказано, щобы всѣхъ реальныхъ предметôвъ учити по польски. Якѝ выходятъ наслѣдства зъ такого самовольного розпоряджженя окружного инспектора показавъ самъ испытъ. Дѣти якъ папуги повыучовалися польскихъ слôвъ и назвъ географичныхъ, не розумѣютъ однакожь самои рѣчи, такъ що навѣть начальникъ громады прислухавшись такому несвѣдомому рецитованю польщины и географичныхъ назвъ замѣтивъ: „на що то придасться нашимъ дѣтямъ?!“ и махнувъ рукою на таку науку. Зъ рѣчій практичныхъ дѣти ничого не знаютъ, бо цѣлый рôкъ мучатъ ихъ лише польскимъ языкомъ и просвѣта ни троха не посуваєся на передъ. А якже окружный инспекторъ може наглядати за наукою языка рускаго, коли ôнъ самъ єго добре не знає а навѣть не умѣє поправно писати по руски. Приглянувшися испытови и вслухавшись въ ôтповѣди приходится мимо волѣ до заключеня, що така школа сповняє лишѣ одну мисію т. є. мисію польонизаціи рускои молодѣжи. О результатахъ поступу просвѣты не ма що й говорити. Тожь годѣ дивуватись, що нарôдъ дивлячись на все тоє своимъ здоровымъ „хлопскимъ“ розумомъ не бачитъ ніякои користи зъ такихъ шкôлъ и вважає ихъ лише тягаремъ.

Мѣжь приборами школьными замѣтилисьмо такожь „Metoda ułatwiająca naukę historyi powszechnej N. F. Żaby, wyd. 2. W Krakowie 1873“ (въ цѣнѣ 2 зр. 50 кр.), котру пôсля слôвъ учителя прислала рада шк. окружна для школы. Отже зъ того бачимо, на якѝ рѣчи марнуєся фондъ шк. окружный; кажемо м а р н у є с я, бо зъ того дѣла не буде хôсна не тôлько для молодежи, але й для самого учителя. За грошѣ школ. фонду, до котрого и Русины платятъ значну часть, закуповуєся книжки польскихъ писателѣвъ, що лежали порохомъ прикрытѝ по книгарскихъ лавкахъ, и розсылаєся по школахъ народныхъ, не зважаючи на те, що книжки тѝ такъ придатнѝ въ школахъ якъ дѣра въ мостѣ; але за то запомагаєся польскихъ выдавцѣвъ и книгарѣвъ. А на рускѝ книжочки для библіотеки школьнои рада окружна фондôвъ не має! Sapienti sat.

Зъ надъ Свѣчи. *(Образъ Кор. Устияновича: „Исусъ передъ Каяфою.“)* Въ фелетонѣ Gazety Narod. зъ 12 м. м. появилася дальша часть критики дѣлъ штуки на выставѣ Львôвскôй, а межи иншими и судъ надъ образомъ К. Устияновича: Исусъ передъ Каяфою.

Критикъ признає Устияновичови незвычайнѝ дарованя, однако осуджує въ єго образѣ композицію и кольоритъ. Будучи на тôй выставѣ образôвъ мавъ я случайнôсть добре приглянутися сему образови и мушу станути рѣшучо въ оборонѣ нашого артиста маляря. Образъ К. Устияновича представляє очевидно хвилю, въ котрôй Исусъ признаєся бути Сыномъ Божимъ. На самôй серединѣ великои картины стоитъ Исусъ въ импонуючôй поставѣ съ руками по за плечѣ звязаными, по єго правици стоитъ воинъ и боронитъ пхаючôйся товпѣ жидôвъ згнущатися надъ Христомъ, по за Христомъ стоитъ стовпъ, зъ по за котрого жиды съ цѣкавостію придивляются сценѣ. Исусъ самъ дивится зъ образа на зрѣтеля, наче на єго мѣстци сидитъ Каяфа. Выразъ лиця єго повабный, импонуючій, а на устахъ малюєся и бôль и возвышенôсть надъ суетою свѣта. Цѣла група дуже добре скомпонована. Гармонія всюда, навѣть въ дрôбницяхъ, не знайдешь ничого противного естетичнôй композиціи, лиця характеристичнѝ въ высокôй степени.

Длячого критикъ Gaz. Nar. каже, що К. Устияновичь зломивъ традицію о Христовôмъ лици — не розумѣю, бо ничимъ не оправдавъ сего закиду.

Права сторона образа отже и лиця Исуса єсть освѣтлена свѣтломъ смолоскипôвъ, а лѣва свѣтломъ мѣсяця. Тоє освѣтленье богато причиняєся до ефектовного ôтданя сеи такъ важнои хвилѣ надаючи ѣй щось таинственного, щось надзвычайного. Тѝ два свѣтла ломлячися на лицяхъ и на стовпѣ взаимно, ôтданѝ въ образѣ Устияновича дуже удачно. Зеленаве свѣтло мѣсяця выдалося менѣ зъ разу пересаднымъ, однако пригадавши собѣ образъ зъ природы чоловѣка освѣтленого ôтъ огня и мѣсяця, пересвѣдчився я, що дѣйстно оба свѣтла зôткнувшись тратятъ первѣстну краску свою и блѣде свѣтло мѣсяця робится зеленоватымъ, а жовте свѣтло свѣчки огнянымъ. Тожь мушу признати, що п. Устияновичь совѣстно перестудіювавъ свôй предметъ.

Для того закиды критика Gaz. Nar. що будьтобы освѣтленье Устияновичового образа ненатуральне а бенгальске, суть совсѣмъ неосновнѝ. Се свѣтло богато причиняєся до ôтданя импозитивнои поставы Спасители почуваючого свою высшôсть и ôтповѣдаючого Каяфѣ: „Не мене пытай, а тыхъ, що слухали“, — а не кланяючогося низенько Архіереєви, якъ се хотѣвъ мати критикъ Gaz. Nar.

Закинено єще Устияновичови за надто стройный ладъ въ уфалдованю одежи Христа, я однакже думаю, що никто на правду не буде жадати, щобы Исуса вымалёвано въ розшарпанôмъ платю, а то не тôлько задля естетики але и задля самои правды. Св. Іоанъ Еванг. каже, що жиды прійшовшѝ за Исусомъ упали передъ нимъ на лице, — знакомъ, що хоть и прійшли були єго увязнити, а все таки ушановали єго.

Жаль менѣ, що критикъ закинувъ Устияновичови „niebywałą architekturę“, коли мôгъ бувъ въ илюстрованôмъ конверзаційнôмъ лексиконѣ пересвѣдчитися, що Устияновичь безъ взорцѣвъ архитектуры не творивъ и що именно гробниця Абсалона и инше вымальоване въ образѣ єще по нынѣшный день стоитъ въ Єрусалимѣ.

Се написавъ я, щобы оборонити нашого заслуженого артиста ôтъ безосновныхъ нападôвъ и що суть предсѣ люде, котрѝ знаютъ цѣнити єго працю, чого найлучшій доказъ въ тôмъ, що сей образъ зôставъ закупленый.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Генералъ Робертсъ надôславъ зъ Афганистану подрôбный рапортъ о побѣдѣ надъ Еюбомъ ханомъ пôдъ Баба-Вали. Зъ тото рапорту выходитъ, що загальна страта Англичанъ зъ 31 серпня и 1 вересня выносила 248 людій. У Еюба ôтнято 32 каноны. Робертсъ донѣсъ надходячому пôдъ Кандагаръ генералови Файрови, щобы съ походомъ вже не спѣшився, но щобы средствъ транспортовыхъ уживъ на доставу амуниціи и живности. Часть войскъ Робертса удержує комуникацію съ войсками генерала Файра. Всѣ дневники англійскѝ годятся на тое, що побѣда Робертса затре лихе враженье зъ злощаснои неудачи ген. Буррова.

Дня 4. с. м. выдано въ Лондонѣ с и н ю к н и г у, т. є. збôрникъ актôвъ дипльоматичныхъ, котра обнимає въ собѣ депешѣ зъ Афганистану зъ епоки неудачи войскъ англійскихъ пôдъ Кандагаромъ. Зъ депешъ синѣи книги показуєся, що агенты Еюба хана затуманили генерала Буррова, будьтобы Еюбъ ханъ не мавъ намѣреня зачѣпати бригаду англійску а хотѣвъ єи ominути и спуститися въ долину Аргандабу. Ген. Буровъ змѣнивъ своє становище на некористнѣйше и принявъ битву въ найнедогôднѣйшôй позиціи. — Депешѣ синѣи книги показалися дуже недостаточными и для того деп. Вольфъ интерпелювавъ Гартингтона, для чого въ синѣй книзѣ не знаходится депешъ ôтъ генералôвъ Робертся, Файра, або ôтъ начального вожда въ Индіяхъ, чи правительство въ загалѣ удержує войскову кореспонденцію съ Индією. Гартингтонъ дававъ дуже вымиваючѝ ôтповѣди, казавъ, що гдеякѝ депешѣ не дôйшли а нарештѣ и признавъ, що въ Индіяхъ войскова администрація дуже лихо ведеся, що много тамъ господарѣвъ, а ни однои головы, що политичнѝ агенты контролюютъ чинности войсковѝ и т. д. Пôзнанье свого блуду єсть першимъ крокомъ до поправы. Такъ и признанье Гартингтономъ нужденнои господарки англійскоиндійскои арміи въ Афганистанѣ дає надѣю, що правительство англійске подумає о зарадженю злому, значитъ, на першôмъ планѣ поручитъ ген. Робертсови реорганизацію дѣйствуючои въ Афганистанѣ арміи, щобы ôтнесена Робертсомъ побѣда не була тôлько щасливымъ епизодомъ въ кампаніи афганьскôй.

Сесія парляменту англійского замкнена 7 вересня до 24 падолиста. Тронова бесѣда пôдноситъ, що ôтношеня Англіи до заграницѣ суть дуже пріязнѝ. Розбираючи справу чорногорску жалує, що Порта проволокла рѣшенье чорногорского пытаня не сповнивши зъобовязаня принятого на себе въ Берлинѣ. Єще и другѝ важнѝ точки берлиньского трактату не сповненѝ. „Я маю пересвѣдченье“ — говоритъ тронова бесѣда дальше, — „що цѣли будутъ осягненѝ, бо европейскій концертъ въ справѣ всхôднôй буде съ цѣлымъ натискомъ наставати, щобы Порта для забезпеченя мира на орієнтѣ сповнила свои зъобовязаня“. — Що до вôйны въ Афганистанѣ тронова бесѣда высказує надѣю, що побѣда генерала Робертса прискоритъ хвальне для оружія англійского закôнченье вôйны афганьскои.

Въ Лондонѣ кружитъ поголоска, що в и ц е к о р о л ь И н д і и, Рипонъ зôстане ôткликаный. Вѣсть тая не єсть безъ основы, такъ якъ ôткликанье вицекороля булобы тôлько консеквенцією признаного самыми министрами въ парляментѣ лихого заряду Индій.

Чорногора. Князь чорногорскій удався до конзулѣвъ англійского и россійского въ Скодарѣ съ просьбою о пересланье до Константинополя р а х у н к у з ъ к о ш т ô в ъ у р у ж е н я Ч о р н о г о р ы, выкликаного поступованьемъ Альбанцѣвъ. Чорногора домагаєся ôтъ Порты зверненя тыхъ коштôвъ въ квотѣ 1,200.000 франкôвъ а въ додатку по 30.000 пястрôвъ за кождого зъ 170 Чорногорцѣвъ погибшихъ въ стычкахъ съ Альбанцями.

знаки на неóѣ и про пекло, що ôтворилось на земли и теперь що разъ бôльше шле чортôвъ межи людій. Жѣнка съ „небеснымъ листомъ“ не могла наговоритись о тôмъ, що она бачила и чула на ôтпустѣ, що чула на сповѣди, що говорили „ксёндзы на казаню“.

До пана Семена долѣтало кожде слово тои розмовы и ôнъ слухавъ єи не якъ помѣшаня темноты съ выбуялымъ фантастичнымъ духомъ богомольства, а якъ справдѣшныхъ новинокъ про те, що дѣєся въ свѣтѣ. Въ Голопятахъ живъ ôнъ мовь за горами — морями, далеко ôтъ свѣта, не знаючи, що въ нѣмъ дѣєся. Новинокъ дôзнавався ôнъ лише ôтъ вôйта, зъ бецирку та ôтъ арендаря. Єго власна наука не давала єму ніякого свѣтогляду высшого ôтъ тыхъ людій. Ôнъ знавъ тôлько вчити писати, читати и рахувати по старôй бучацкôй методѣ, котра єму совсѣмъ помѣшалась, якъ черезъ кôлька лѣтъ єго професорства перемѣнили скôлька школьныхъ книжокъ на новѝ. Зъ давна то не дуже ôнъ любивъ книжки, а теперь зôставши професоромъ ôнъ цѣлкомъ ихъ понехавъ. На книжку дивився ôнъ такъ якъ дивится швець на шило, кравець на голку, що бере чи шило чи голку тôлько тогды, якъ треба заробити хлѣба. Школа и наука була въ него ремесломъ. Ôнъ день въ день молотивъ те саме на букваряхъ и читанкахъ, казавъ читати, писати, показувавъ на таблици рахунки а пôдъ екзаминъ наказувавъ школярямъ вывчитись на память кôлька повѣстокъ, чи стишкôвъ, котрыхъ они въ зубъ не розумѣли — и радъ бувъ, що збувався своєи „панщины“. Ôнъ не помѣчавъ, яка широка та высока праця просвѣтна розкрывалась передъ нимъ не тôлько въ школѣ, але й въ цѣлôй громадѣ, скôлько добра мôгбы ôнъ зробити для людій, котрымъ темнота закрывала сонце правды и заводила ихъ на манôвцѣ. Незнаючи правдивои науки ôнъ не мôгъ пôзнати и ваги народнои просвѣты. Ôнъ бачивъ на вкруги себе людій, що жили тôлько для хлѣба и тôлько й мали думки, що добиватись якъ мога лекшого та розкôшнѣйшого житя. Ôтъ простого мужика ажь до пана Бжушковского всѣ здавались єму йти тою самою дорогою и тôлько той мавъ бôльшу вагу та почесть у людій, кто добився бôльшого гроша, кто вбирався въ краснѝ свиты та засѣдавъ за смачнѣйшою стравою. И єму бажалось такимъ чиномъ вызначитися на цѣлѝ Голопяты и розкошувати въ выгôднôмъ, безжурнôмъ житю. Передъ собою бачивъ ôнъ, якъ тіи мѣщане для бôльшого блескоту ôтцуралисъ своихъ прадѣдныхъ свитъ и надягли новомодниѝ сурдуты, шарафаны, паньскѝ чипки, якъ они пышались передъ голопятскими мужиками, своими знакомыми, а кто знає, чи й не свояками, якъ згорда на нихъ поглядали. Чомужь и єму не глянути єще бôльше зъ высока? Межи громадкою мѣщанъ доглянувъ ôнъ молоду дѣвчину красавичку, якъ рожу румяну, съ палкими чорными очима, съ дрôбными и навѣть бѣлыми руками якъ у панянки. Єи дзвôнкій голосокъ часто выбивався зъ помежи другихъ голосôвъ и якось чудно мило вражувавъ єго слухи. На дѣвочому лици малювалась така нѣжнôсть, що панъ Семенъ не мôгъ звести зъ неи очій. Въ єго головѣ шибнула гадка, яка бы то була гарна жѣночка для него; але ôнъ заразъ подумавъ, що се мѣщанка, що, значитъ, у неи єсть простый рôдъ, та мабуть и грошей не ма стôлько, скôлькобы єму бажалось взяти за жѣнкою. А всежь таки не зводивъ ôнъ очій зъ єи лиця и такъ задивився и заслухався въ розмову, що й не почувъ, якъ ктось застукавъ до єго дверій. Ажь скрипъ дверій розбудивъ єго зъ тои задумы. На порозѣ стоявъ арендарь Мошко и низенько кланявся.

„Verzeihen Herr Professor, не гнѣвайтесь за мою смѣлôсть. Вы такій добрый чоловѣкъ, а я приводжу вамъ такихъ великихъ паньства, що имъ зломалось колесо. Мусятъ почекати на коваля, а въ коршмѣ stinkt der Dohot' и задуха біе, а то такѝ двѣ деликатнѝ панночки, якъ цукерочки, ажь млѣютъ ôтъ хлопского кожуха. Дуже деликатнѝ особы!“

Єще лепотѣвъ арендарь свою промову, якъ до кôмнаты вôйшло двѣ панѣ въ шелестячихъ сукняхъ, въ довгихъ мантиляхъ, завельюнованѝ, позавиванѝ и позакрываніѝ, съ хустками, пуделками, пуделочками и пакунками въ рукахъ, а за ними при помочи повôзника вточився грубенькій панокъ съ повнымъ кармазиновымъ лицемъ, съ здоровымъ ажь синимъ носомъ, съ насуплеными бровами и обвислыми шпаковатыми усами, съ грубою палицею въ рукахъ.

„Pardon, mille pardon, monsieur professeur!“ заговорила перша панѣ. „Простѣтъ за нашъ наѣздъ. Але намъ стався такій casus, мы мало не повмерали зъ переляку. А тутъ нема где заѣхати, а та коршма може добити чоловѣка.“

„Выбачте, пане професоръ“, озвалась и друга панѣ.

„Выбачте, моспане,“ пробурмотѣвъ панокъ. „Casus fatalis! Маю честь, Зигмундъ на Корытахъ Гуляйпольскій, а то мои сестры.“ И опустився на крѣсло.

(Дальше буде.)

Туреччина. Правительство французске наказало ôтплысти двомъ фрегатамъ и одному авизовому кораблеви зъ Тульону до Рагузы, понеже переговоры въ справѣ демонстраціи фльотъ довели до пожаданои згôдности и єдности державъ.

О ôтношеню Порты до демонстраціи фльотъ доси єще совсѣмъ достовѣрнои вѣдомости не ма. Фактомъ єсть, що Порта рада бы ôтдати Дульциньо Чорногорѣ и тымъ чиномъ не дати причины фльотѣ розпочинати демонстраціи. Ходитъ однакожь о Альбанцѣвъ. Телеграмъ зъ Константинополя пôдъ дн. 7. вересня донѣсъ до Daily Telegraph, що Ризѣ башѣ удалося наклонити Альбанцѣвъ до ôтступленя Дульциня. Однакожь вѣдомôсть тая показалася передчасною, такъ якъ пôзнѣйшій телеграмъ зъ Альбанiи до Парижа пôдъ дн. 8. вересня доноситъ, що Риза баша зô Скодару высылає новѝ ôтряды войска до Дульциня и має надѣю, що буде въ силѣ ôтступити тоє мѣсто Чорногорцямъ.

Франція. Звѣстне заявленье льояльности пôдписало до теперь 58 конгрегацій женьскихъ а 2 мужескѝ. При опечатаню закладу Єзуитôвъ въ Альгирѣ прійшло до непорядкôвъ. Товпы народа зневажили комисаря правительственного. Вечеромъ того самого дня поновилися збѣговиска, котрѝ ажь войско мусѣло розганяти.

Ромунія. Подорожь князя Каролядромуньского до Берлина обговорюютъ газеты въ звязи съ пытаньемъ наслѣдства трону. Князь Кароль выбраный зôставъ вправдѣ на владѣтеля Ромунiи съ прерогативами князя наслѣдственного, але конституція ромуньска застерѣгае наслѣдственнôсть лишь дня безпосереднои линiи владѣтеля а ничо не говоритъ о кревныхъ. Князь Кароль не має потомка — отже починаючася зъ него ромуньска династія выгаслабы съ єго смертію. Сегодня Ромунія має важне значенье зъ свого географичного положеня, для того то по смерти теперѣшного князя моглабы она статися предметомъ политичныхъ путаниць. Князь Кароль и державы интересованѝ промышляютъ надъ тымъ, якбы то пытанье наслѣдства престола ромуньского залагодити. Розумѣєся, що ніякимъ чиномъ не можна нарушити ромуньскои конституціи. Князь Кароль думае, що ôнъ тую справу рѣшитъ найпростѣйше такъ, що адоптує кого зъ своихъ кревныхъ. И дѣйстно загальне мнѣніе показує на пятнацятилѣтного Фердинанда, сына Леопольда, старшого брата князя Кароля, котрый мавбы бути адоптованый. Цѣсарь Вильгельмъ мавъ згодитися на той выбôръ. Але потреба єще призволеня матери молодого Фердинанда, котра яко дочка короля португальского, отже правовѣрна католичка, мабуть не згодится на тоє, щобы єи сынъ перейшовъ на обрядъ православный. Въ Ромуніи на 4,614.000 жителѣвъ єсть надъ 4 мiліоны православныхъ а ромуньска конституція застерѣгае, що наслѣдники католицкого князя Кароля мусятъ исповѣдати вѣру таку, яку исповѣдує бôльшôсть жителѣвъ Ромуніи, т. є. греческо-всхôдну. Заходитъ пытанье, чи уставодательна власть ромуньска згодится на повторный вынятокъ, якъ то зробила съ католицкимъ княземъ Каролемъ, а дальше чи Россія буде мати достаточно сильный вплывъ въ Ромуніи, щобы не допустила такого вынятку, або єще бôльше, щобы перешкодила династіи Гогенцолернôвъ утвердитися на ромуньскôмъ престолѣ.

Італія. За кôлька днѣвъ вже появится италійска зелена книга, зложена зъ 3 томôвъ по 1100 сторôнъ печати, обнимаюча выключно письма ôтносячiйся до справы пôвострова Балканьского почавши ôтъ пôдписаня берлиньского трактату ажь до дня 5. вересня. Зелена книга роздѣлена на двѣ части, — въ однôй говорится про турецкѝ реформы, въ другôй про турецкѝ финансы.

Въ министерствѣ италiйскôмъ выявилася така незгôднôсть мнѣній межи министрами, що реконструкція кабинету муситъ наступити и то вѣроятно єще передъ ôткрытьемъ парляменту. Дня 6. вересня ôтбулася рада министрôвъ, на котрôй загранична политика Кайроли го зôстала апробована.

НОВИНКИ.

— **Въ свитѣ Цѣсаря** на маневрахъ дня 7. вересня знаходилися на коняхъ: одна молода дама, дочка надполковника и одинъ законникъ Піяръ, бувшій офицеръ, въ супроводѣ кракуса.

— **Є. В. Цѣсарь** призволивъ на прошенье Сокальскои Рады повѣтовои, щобы дôмъ притулку калѣкъ и старцѣвъ въ Сокали носивъ єго имя.

— **Сегорôчнѝ маневры** дуже для войска утяжливѝ задля невыносимои спеки. Термометръ показувавъ въ дни маневрôвъ 24—32°. Кромѣ спеки докучали єще хмары порохôвъ по гостинцяхъ. Кореспондентъ однои вѣденьскои газеты пише, що войско маневруе на спецѣ и курявѣ мовь на Сагарѣ. При форсовныхъ маршахъ и утяжливыхъ еволюціяхъ войско дуже ослабло и число мародôвъ вже заразъ 7. вересня було значно, именно 50 людій на баталіонъ. Зъ нещасливыхъ случаѣвъ нотуємо до 7. вересня включно: 1 воякъ зъ 12 регим. пѣхоты застрѣлився а 2 вояки зъ 11 комп. 10-ого регим. пѣхоты и 1 ландверистъ зъ Бохнѣ умерли зъ сонѣчного удару.

— **Архикн. Альбрехтъ** угощуе обѣдомъ пôдчасъ маневрôвъ що дня 60 до 80 запрошеныхъ осôбъ зъ срѣбного сервису. Кромѣ того обѣдае на єго коштъ єще численна ескорта и придѣленѝ єму офицеры, такъ що архикнязь що дня ставитъ обѣдъ для 150 осôбъ зъ своєи польнои кухнѣ.

— **Управляючій Совѣтъ Народного Дому** взыває всѣхъ членôвъ того института, щобы вô второкъ дня 14. л. вересня явилися о 2. годинѣ по полудни въ канцеляріи Народного Дому, зъ ôтки удадутся до великои салѣ, въ котрôй принимати будутъ Є. В. Цѣсаря. Опôзнитись не можна ни на минуту. Члены свѣтскѝ маютъ явитись въ балевôмъ одягу, священики же въ офиціяльнôй одежи т. є. въ рясѣ.

— **Министеръ рôльництва,** гр. Фалькенгайнъ, о котрого пріѣздѣ въ понедѣлокъ до Львова мы въ послѣднôмъ числѣ звѣщали, конферовавъ довшій часъ съ кн. Адамомъ Сапѣгою, директоромъ Товариства господарского, звидѣвъ школу лѣсову и музей гр. Дѣдушицкого. На обѣдѣ бувъ у гр. Мѣра а на вечери у гр. Семеньского. Вô второкъ рано выѣхавъ до Дрогобыча и Борыслава оглянути копальнѣ нафты, а зъ ôттамъ въ середу удався до Болехова звидѣти лѣсы камеральнѝ. Пôсля донесень до вѣденьскихъ газетъ министеръ мавъ конферувати съ кн. Сапѣгою въ справѣ пôддвигненя хову худобы.

— Намѣстництво призволило, щобы кромѣ трехъ давнѣйше призначеныхъ товариствъ: Нар. Дому, Ставропигiи и Галицко рускои Матицѣ, представленѝ були Є. В. Цѣсарю въ сали Народного Дому еще **товариства: Просвѣта и им. Михаила Качковского.** Прочѝ товариства будутъ присутнѝ, але не будутъ представленѝ.

— **Рускѝ женщины** можутъ пôдчасъ принятя Є. В. Цѣсаря въ Народнôмъ Домѣ явитися въ сали не тôлько на галеріи але и на партерѣ, мусятъ однакожь найпôзнѣйше о 2 годинѣ по полудни знаходитися вже въ сали.

— **Сов. Ковальскій** прибувъ зъ Вѣдня до Львова на торжество пріѣзду Цѣсарского и обнявъ яко предсѣдатель Народного Дому предсѣдательство комитета для принятя Є. Величества.

— **Громадѣ Крисовичѣ** подаровавъ Цѣсарь 2.000 зр. на будову школы.

— **П. Бартошевскій,** практикантъ концептовый сповняючій службу пôдъ часъ побыту Цѣсаря въ Крисовичахъ одержавъ ôтъ Є. В. на памятку дорогоцѣнный перстень съ брилянтами.

— **Дръ Іосифъ Малиновскій,** президентъ львôвскои комнати адвокатôвъ, хотячи утвердити память посѣщеня цѣсарского, зложивъ до касы Выдѣлу краєвого 100.000 зр. въ паперахъ яко фондъ, призначеный на цѣли доброчинныѝ. Въ письмѣ до краєвого Выдѣлу проситъ дръ Малиновскій, щобы выєднати для тои фундаціи назву „Цѣсаря Франць-Іосифа I“ и такъ розпоряджуе зложеною сумою: 1) 20.000 зр. має становити фондъ на вспомогу адвокатôвъ въ обрубѣ львôвскои комнаты, котрѝ черезъ недугу або физичну нездôбнôсть зъубожѣли и не суть способнѝ до працѣ. Такожь вдовы по убогихъ адвокатахъ одержувати будутъ пôдмоги. 2) 20.000 зр. на вспомогу заслуженыхъ а нездôбныхъ до працѣ артистôвъ, литератôвъ и на стипендіи для уталантованыхъ початкуючихъ артистôвъ. 3) 20.000 зр. на цѣли галицкого товариства музичного 4) 20.000 зр. на вспомогу бѣдныхъ и нездôбныхъ заробити слугъ. 5) 10.000 зр. на посаги для убогихъ слугъ и 6) 10 000 на вспомогу сынôвъ убогихъ слугъ, котрѝ посвящаются ремѣслу въ варстатахъ львôвскихъ. — Дръ Малиновскій застерегае собѣ до смерти ôтсотки зложеного капиталу, але заявляе при тôмъ, що тоє застереженье не може вязати єго волѣ и скорше осуществити однои зъ згаданыхъ цѣлій фундаційныхъ. Зарядъ фундаціи ôтданый Выдѣлови краєвому.

— До вѣденьскихъ газетъ донесли зô Львова, що **гр. Вол. Дѣдушицкій** намѣряе при случаю торжества посѣщеня цѣсарского ôтдати свôй музей, будынокъ въ котрôмъ музей мѣстится и два села яко фундацію на власнôсть краю.

— **Нова телеграфична стація** съ обмеженою денною службою ôткрыта для публичного ужитку въ Схôдници.

— **Такса войскова.** Министерство краєвои обороны завôзвало всѣхъ намѣстникôвъ краєвыхъ, щобы заразъ предприняли всѣ потрѣбнѝ вступнѝ роботы для найблизшого стяганя таксъ войсковыхъ пôсля постановъ закона зъ 13 червня 1880.

— **Монастырь Скитъ Манявскій.** Зъ давного монастыря Скита стоятъ єще до теперь три вежѣ высокѝ и рефектарь. Второчного року бувъ єще и цѣлый муръ зъ стороны пôвнôчнои, однакожь сего року допустився мѣстцевый лѣсничій нечуваного вандализму, бо на веснѣ сего року значну часть муру того розôбравъ на фундаментъ пôдъ коминъ до тартаку, а решту заваливъ въ червцю сего року, коли-то ôнъ яко добрый господарь лѣсовый, казавъ сего лѣта вырубати весь прекрасный лѣсъ смерековый, що такъ украшувавъ збôчь пôвнôчну. Черезъ вывôзъ того дерева завалено муру бôльше якъ на 10 м. Съ тымъ словомъ звертаємося до консерватора „zabytków historycznych“, чи ôнъ знае о тôмъ? Чи то може рускѝ памятники можна безкарно валити?! Якъ с. р. въ Перемышли реставрували Русины церковь, то якого крику нароблено за выкиненье якогось гербу, а консерваторъ „zabytków“ присиловавъ черезъ староство парафіянъ, що мусѣли назадъ той гербъ вложити. Чижь Скитъ Манявскій не заслугуе на пошанованье, чижь не єсть се дорогоцѣнна памятка єще до того такъ гарно оспѣвана бл. п. Могильницкимъ? — Всѣ три вежѣ Скиту Манявского дуже попукали повздовжно и сподѣватися, що довго не постоятъ. Отжежь здалобыся ихъ желѣзными прутами взмôцнити и дахомъ покрыти. Предсѣ на удержанье старинныхъ памятникôвъ иде рôчно щось 9—12000 злр. — Зъ всѣхъ трёхъ церковь ани слѣду не ма въ Скитѣ, та лишь околичнѝ церкви прикрасилися монастырскими прехорошими образами. Одинъ зъ такихъ оглядали мы въ пнѣвскôй церквѣ, именно образъ св. Николая. Такъ красного образа не ма во Львовѣ въ жаднôй церквѣ. Тожь звертаємо на тоє увагу всѣхъ, кому дорога наша старина, памятники нашои минувшости, звертаємо увагу такожь консерватора старинныхъ памятникôвъ, щобы взяли въ свою опѣку и сей такъ многоцѣнный памятникъ народный и зберегли єго ôтъ цѣлковитои заглады.

— **Зъ Дрогобыча** доносятъ, що въ Дрогобычи якъ и въ Борыславѣ чинятся великѝ приготованя на пріѣздъ Цѣсарскій въ день 18. вересня. Дворець желѣзницѣ Днѣстряньскои буде пріокрашеный въ фестоны, хоругви и гербы. Окна на двôрци будутъ пристроєнѝ диванами а на всѣхъ мѣстцяхъ, где перетинае желѣзница гостинцѣ, будутъ здвигненѝ брамы трiюмфальнѝ и пирамиды окрашенѝ хоругвами. При пріѣздѣ на дворець дасться 101 выстрѣлôвъ моздѣровыхъ. Молодѣжь школьна пôдчасъ самого въѣзду на дворець ôтспѣвае гимъ народный. По представленю властій и корпорацій ôтъѣде Є. В. до Борыслава, щобы оглянути тамошнѝ нафтянѝ копальнѣ. Въ Борыславѣ встрѣтитъ Є. В. такожь сердечне принятье. При поворотѣ зъ Борыслава огляне Є. В. фабрику нафтяну и воскову Герша Гольдгамера и спôлки. По ôтъѣздѣ Є. В. до Самбора въ Дрогобычи того дня вечеромъ ôтбудеся илюминаціи и похôдъ съ смолоскипами и музикою.

— **Зъ Надвôрняньского** пише намъ нашъ дописователь: Коло Жабіого бувъ я сего року передъ вакаціями въ кôлькохъ селахъ на испытахъ и всюда застававъ я лишь по кôлькоро дѣтій въ школѣ. Я переглядавъ катальоги и пересвѣдчувався, що и черезъ цѣлый рôкъ учащало до школы лишь по кôлькоро дѣтій, такъ що зъ дѣтій зъ школьного вѣку, ходило до школы ледви 10% помимо обовязуючого примусу школьного. Дуже то сумный результатъ польскои господарки въ нашихъ школахъ. И не диво,— доти не буде инакше, доки школы нашѝ не перестанутъ бути, якъ вы называєте „орудіемъ польонизаціи“.

— **Посломъ до рады державнои** зъ Перемышля-Городка выбраный д-ръ Ритнеръ проф. права каноничного въ универзитетѣ львôвскôмъ. На 745 голосуючихъ одержавъ 745 голосôвъ.

— **Школьнои Часописи** ч. 1. выйшло вже зъ печати. Часопись выходити буде 13. и 27. кождого мѣсяця. Предплата до кôнця 1880 р. выноситъ лишь одинъ зр.

— **Конкурсъ учительскій.** Кр. рада школьна обвѣстила зъ дня 1 вересня с. р. до ч. 8.800 конкурсъ на посаду учителя математики и физики въ высшôй гимназіи въ Перемышли съ платою 1000 зр. и додаткомъ активальнымъ 300 зр. Речинець подаваня черезъ перемыску дирекцію до 10 жовтня с. р.

— **Громада Иваникôвка,** Богородчаньского повѣта одержала въ дарѣ ôтъ Цѣсаря 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **До бурсы станиславôвскои** св. Николая принято на сей рôкъ 34 ученикôвъ.

— **Д-ръ Бриль** (Bruehl) именованый звычайнымъ професоромъ технольогіи при львôвскôй школѣ политехничнôй.

— **Комитетъ першого загального зôбраня рускои акад. молодежи** увѣдомляе П. Т. товаришѣвъ, що ц. к. Староство въ Коломыѣ дало рескриптомъ зъ дня 3 вересня с. р. Ч. 88 призволенье на отворенье зôбраня и подае заразомъ програму тогожь:

I. обговоренье ôтношень акад. товариствъ помежи собою.

II. розбиранье проєктôвъ для зарадженя лихому матеріяльному станови межи рускими академиками.

III. обговоренье квестій національно-литературныхъ.

IV. внесеня и интерпеляціи

Товаришѣ!

Наше зôбранье повинно надати выразъ гадкамъ и переконанямъ всеи рускои молодежи; — протоє прибудьте численно въ той день и докажѣтъ, що у Васъ справы загалу стоятъ высше надъ всякѝ иншѝ обовязки.

Зôбранье ôтбудеся дня 17. н. ст. вересня въ льокалю руско-народного театру въ огородѣ рускои выставки.

Початокъ о 9. год рано.

Льокаль для обрадъ комитетовыхъ въ рускôй „Читальнѣ,“ напротивъ рускои церкви.

Ôтъ комитета першого загального зôбраня рускои академичнои молодежи.

— **Зъ Судовои Вишнѣ** доноситъ одинъ вѣденьскій кореспондентъ: „Капитанъ Турнеръ, пляцъ-комендантъ въ Судовôй Вишни переобразовавъ, що такъ сказати: за одну нôчь, мѣсточко на „Aufenthalt für Kulturmenschen“. И такъ доси въ Судовôй Вишни про назвы улиць никто и слыхомъ не слыхавъ — капитанъ же давъ кôлькомъ людямъ горщки съ фарбою до рукъ и по рогахъ улиць стали вымальованѝ назвы. Такъ само не було въ Судовôй Вишни назначеныхъ нумерôвъ хатъ — капитанъ велѣвъ заразъ хаты ôтвѣтно понумеровати. О освѣченю лямпами улиць въ Судовôй Вишни доси и згадки не було — капитанъ наказавъ постаратися о лямпы. Доси въ Судовôй Вишни никто не дбавъ о порохи на улицяхъ, хотьбы люде въ нихъ душилися — капитанъ казавъ людямъ ручными сикавками скроплювати улицѣ а коли тоє мало помагало, выѣхала пожарна сикавка и мѣскій полиціянъ кропивъ улицѣ легкимъ дощикомъ. Доѣздъ зъ двôрця до гостинця такожь направивъ капитанъ и за тоє одержавъ дуже кречне письмо подяки ôтъ свѣтлого староства.“

— **Археольогичнѝ знаходки надъ Днѣпромъ и въ Кіевѣ.** Минувшого року розпочавъ Т. Кибальчичь выслѣджувати археольогичнѝ памятники на лѣвôмъ березѣ Днѣпра напротивъ Кіева а сего року продовжавъ свои дослѣды съ знаменитымъ успѣхомъ ажь до села Козинець, Переяславского уѣзда, Полтавскои губернiи т. є. на просторони 100 верствъ. Курганы первобутного чоловѣка съ памятниками камѣнного періода идутъ майже безперерывно вздовжь цѣлого розслѣдженого лѣвого берега Днѣпра, творячи неправильнѝ групы, якъ н. пр. на слободахъ Никольскôй и Воскресеньскôй противъ Кіева. Коло Переяслава курганы взносятся до 6—8 сяжень. При осмотрѣ роздутыхъ вѣтрами насыпôвъ знайдено предметôвъ камѣнного періода 6468 примѣрникôвъ, а бронзового и желѣзного 3726, що творитъ разомъ съ найдеными минувшого року суму 21.167 примѣрникôвъ. Зъ оказôвъ камѣнного періода (пôсля думки п. Кибальчича 2500 лѣтъ передъ нами) особливо цѣкавѝ по деликатности выробу рôжноцвѣтнѝ кремѣнныѝ стрѣлки найрôжнороднѣйшои формы, дальше прегарнѝ примѣрники ножѣвъ и иголъ а наконець бôльшій камѣнь, котрый служивъ до шлифованя въ тую пору. Зъ бронзового и желѣзного вѣку знайдено такожь хорошѝ рôжнородныѝ бронзовѝ и желѣзныѝ стрѣлки, металичныѝ сережки, гузики, спряжки, ножѣ и много много иншихъ предметôвъ. Розкопано на пробу курганы близь села Кучакова, Переяславского уѣзда и знайдено дуже богато прецѣкавыхъ матеріялôвъ для розслѣдженя первобутнои добы. Выслѣды однакожь дотеперѣшнѝ годѣ вже уважати укôнчеными, позаякъ такѝ могильнѝ памятники тягнутся далеко на полудне вздовжь бѣгу Днѣпрового творячи майже неперерваный ланцухъ ôтъ Кіева. — Въ самôмъ же Кіевѣ знайшли при кôнци минувшого мѣсяця с. р. роботники, закладаючѝ водопроводнѝ руры незначно глубоко пôдъ землею, доволѣ цѣнный скарбъ на Бôльшôй Житомирскôй улици. Скарбъ той старинный складаєсь зъ слѣдуючихъ рѣчій 1) вырѣзьбленый дуже искусно козорогъ зъ мѣди; 2) 34 плытки найчистѣйшого срѣбла, кожда плытка $1^1/_2$—2 фунты ваги; 3) ожерелье або поясъ зложеный зъ золотыхъ або золоченыхъ кружкôвъ съ емаліоваными и мозаичными зъображенями на нихъ птиць и звѣрятъ; 4) двѣ досыть великѝ золоченѝ пôдвѣски, двѣ сережки съ жемчугами (перлами) и одна бôльша серга; 5) три металынѝ зъ азуру привѣски и три золотѝ образки съ зъображенями святыхъ здѣланыхъ мозаикою и 6) одинъ металичный замочокъ. Зъображеня святыхъ и инши выробленѝ искусно. Понеже археольогичный той скарбъ знайденый въ земли пôдъ улицею, то право власности на нѣмъ належитъ мѣсту Кіеву.

— **Саранча въ Харкôвскôй губернiи.** Сими днями побачили жителѣ Семенôвки по полудни якусь дивну густу, темну хмару, деменѣючу въ воздусѣ недалеко ôтъ села. Межи жителями Семенôвки пôднялася тревога; зразу они думали, чи не лютуе где

неподалеко страшный пожаръ, чи не горятъ лѣсы. Але хмара разъ вразъ наближалася къ селу и селяне съ неописанымъ перестрахомъ спôзнали, що то летѣла хмарою с а р а н ч а. Величезна еи маса, занимавша пôвъ версты въ ширь, а двѣ версты въ довжь, заслонила сонце и въ селѣ запановала середъ дня мрачна темрява. Громада зрозумѣла заразъ дуже добре, що колибы тая многомиліонна ворожа армія впала на ихъ царины, огороды, сады, то и слѣду зъ всеи ростинности не осталобы. Громада рѣшила для того хутко выступити противъ ворога и взятися на звѣстну стратегичну хитрôсть, котрои саранча не зноситъ, т. є. дзвонити, стрѣляти, гримати, — словомъ, робити якъ найбôльше шуму, гуку и стукоту. Все що жило въ селѣ, старе и молоде почало полошити саранчу. Где яке тôлько було огнестрѣльне оружье, где яка була желѣзна або въ загалѣ метальна орудина, все було ужито для гуку, бренькоту и дзенькоту мѣшаючогося съ заглушуючимъ крикомъ и дзвоненьемъ. Селяне побѣдили ворога — легіоны саранчѣ сѣли на нôчь ажь о три версты ôгъ Семенôвки. На другій день рано жителѣ того села, на котре впала саранча на нôчь, не могли спôзнати свого поля и своихъ огородôвъ. Зъ копиць сѣна по поляхъ не лишилося й слѣду, гарбузы, дынѣ посчезали, а лѣсъ и сады остали безъ листя.

День передъ пріѣздомъ

Є. В. Цѣсаря до Львова.

Зъ самого рана чутно въ цѣлôмъ мѣстѣ живый рухъ доси небувалый во Львовѣ. Всѣ роботы около украшеня вже на укôнченю. По домахъ розвѣшуютъ хоругви рôжнобарвни̂, прибиваютъ фестоны, лагодятся до илюминаціи. Кто спôзнився поспѣшає теперь всѣма силами съ укôнченьемъ роботы, щобы поспѣшити на часъ. Зъ ратушевои брамы опали руштованя и ôтслонено дуже искусно выроблени̂ украшеня фронтови̂. Окна ратушевои салѣ заставлено транспарентами величавыхъ розмѣрôвъ, украшени̂ цѣлою орнаментикою новомодной штуки. По серединѣ транспарентôвъ виднѣются удачно зроблени̂ портреты Цѣсаря и Цѣсаревои. По бокахъ гербы мѣста и краю. По серединѣ передъ транспарентами надъ самою въѣздовою брамою уставлено прекрасно здѣлану фигуру: женщина (представляюча гостинность) натуральнои величины мовбы на привѣтъ розтверає рамена и взноситъ ихъ въ гору. Передъ тою статуою уставлено бюсты Цѣсаря и Цѣсаревои. Цѣлôсть видаєся дуже гармонійною и удачною. По чотырохъ рогахъ ратушевого забудованя розвѣшено величественни̂ хоругвы: чорно-жовту, бѣло-червону, синё-жовту, червоно-синю, у всѣхъ вѣконъ ратуша на першôмъ поверсѣ розвѣшено рôжнобарвни̂ хоругви а передъ фронтомъ ратуша уставлено цѣлый лѣсъ щоголъ, украшеныхъ рôжнобарвными хоругвами и гербами всѣхъ австрійсхихъ краѣвъ коронныхъ. На вколо ратуша всѣ домы вже украшени̂ хоругвами и фестонами и зверхными приготовленями до илюминаціи. Особенно вызначаєся камениця п. М. Дымета своимъ гармонійнымъ украшеньемъ зверхнымъ, балькономъ устроєнымъ въ богати̂ цвѣты, середъ котрыхъ виднѣєся руский написъ: „Многая лѣта“, и величезными зъ даху розвѣшеными синёжовтыми хоругвами:

Зъ помежи всѣхъ забудованъ найкрасше вызначаєся „Дôмъ Народный“ своимъ дѣйстно импонуючимъ пристроєньемъ. „Дôмъ Народный“ и всѣ до него належачи̂ камяницѣ пристроєни̂ въ величественни̂ синё-жовти̂ хоругви, а на бальконѣ уставлено прекрасный транспарентъ зложеный зъ трехъ образôвъ: на середнôмъ образѣ представлено заложенье черезъ Цѣсаря Францъ Іосифа I. угольного каменя пôдъ „Дôмъ Народный“, на право представляєся образъ церкви, котра теперь будуєся, якъ она по укôнченю має выглядати, а на лѣвôй сторонѣ образъ представляючій „Народный Дôмъ“. Новоздвигаючи̂ся муры церкви коло „Дому Народного“ тожь само прикрашени̂ богато въ руски̂ и австрійски̂ хоругви. Цѣли̂ товпы зрителѣвъ безперестанно збираются передъ „Домомъ Народнымъ“, приглядатися єго прекрасному пристроєню, котрымъ Совѣтъ Д. Н. дѣйстно передъ цѣлымъ Львовомъ може повеличатися. Згадатибы намъ єще о украшеню вежи Успеньскои церкви и хочьбы замѣтнѣйши̂ украшеня другихъ домôвъ, яки̂ вже въ навечеріє цѣсарского пріѣзду оказалися въ торжественныхъ шатахъ, але справдѣ не стає намъ часу, хочьбы побѣжно представити цѣлу физіономію Львова. Лучше буде лишити сей описъ на пôзнѣйше, а теперь згадаємо лише о живôмъ руху самои людности. Всюда по всѣхъ улицяхъ снуются масы народа, творятся групы рôжнородни̂, оригинальни̂, во Львовѣ доси не выдани̂. По улицяхъ стоятъ або переходятъ групы селянъ зъ рôжныхъ околиць Галичины, въ рôжныхъ строяхъ, рôвно розцѣкавленыхъ, може й очарованыхъ богатымъ строємъ столицѣ, але при тôмъ видимо умученыхъ далекою дорогою и убожествомъ, котре дуже явно выглядає зъ ихъ помарнѣлыхъ лиць. Снуются чорни̂ гурмы верескливыхъ жидôвъ въ довгихъ, чорныхъ капотахъ, въ пейсахъ и шабасôвкахъ, где инде появляются пріѣзжи̂ священики, паны въ контушахъ, обгорѣли̂ лиця провинціяльнои интелигенціи. Все тоє разомъ мѣшаєся съ собою въ бѣло-чорну, шараву масу, на улицяхъ становится тѣсно, тлумно, гамôрно. Численни̂ возы, вôзки, брички, фякри и повозы разъ вразъ снуются по улицяхъ и збôльшаютъ гамôръ туркотомъ колѣсъ, крикомъ вôзникôвъ: „говъ, говъ, а овъ!“ Возы трамваю точатся одинъ за другимъ, всѣ переповнени̂ ѣдучими, съ помучеными кôньми и змученою службою. На стаціяхъ головныхъ коло желѣзницѣ и на плящу цловôмъ ôтбуваєся колотня и бôйка задля мѣсця въ возѣ трамваєвôмъ. По середныхъ стаціяхъ, очевидно, не принимаютъ вже пасажирôвъ. А до того всѣ фякри зайняти̂, ѣздятъ безъ ôтпочинку, ôтбиваются за давнѣйши̂ часы, возятъ гостій и не навозятся. Ктожь се ѣздитъ? Не Львовяне — *они готовлятъ свои домы до* торжества, — а се ѣдутъ и ѣдутъ що разъ прибуваючи̂ гостѣ. Всѣ потяги желѣзницѣ, що приходятъ до Львова, переповнени̂, натовпъ небувалый, хочь замѣсть одного потягу ѣде на каждôй линіи желѣзницѣ що найменше три потяги! И ти̂ не могли єще забрати по всѣхъ стаціяхъ всѣхъ охочихъ до ѣзды!

Представте собѣ цѣлу ту масу людности, яка ôтъ трохъ день разъ въ разъ наплыває до Львова, разомъ зôбраною, живою, на всѣ стороны блукаючоюся, съ гаморомъ, крикомъ, або и сварнею, представте собѣ цѣли̂ ряды разъ вразъ переѣзджаючихъ возôвъ и фякрôвъ, гуркôтъ, дзенькôтъ свистъ трамваю, представте собѣ наконець єще и тыхъ робôтникôвъ, що пообсѣдали всѣ домы докôнчуючи ихъ украшеня и такожь зъ своєи стороны наповняютъ воздухъ гаморомъ и крикомъ, и всѣ склепы гостинницѣ, реставраціи, кавярнѣ та цукорнѣ набити̂ новою публикою, а вы пôймете, якій рухъ, яке житье озываєся гомонитъ въ столици нашои Руси въ навечеріє Цѣсарского пріѣзду.

День пріѣзду Е. В. Цѣсаря.

Всѣ вчорашни̂ обавы о погоду счезли. Чисте, погôдне небе розкрылося нынѣ надъ вчасно розбудженымъ Львовомъ, а ясне сонце витало вже численни̂ товпы народа на улицяхъ нашого мѣста. Ôтъ самого досвѣта объявлявся вже живый рухъ по всѣхъ мѣстцяхъ. Около годины семои рано роились всѣ улицѣ, куда мавъ проѣздити Цѣсарь, ôтъ людій въ святочныхъ строяхъ. Легкій вѣтеръ прохолоджувавъ воздухъ и филювавъ рôжнобарвными хоругвами порозвѣшуваными по всѣхъ домахъ, по новоздвигненыхъ трибунахъ, по высокихъ стовпахъ розставленыхъ по всѣхъ улицяхъ цѣсарского переѣзду. Съ каждою хвилею збôльшався здвигъ народа. Гонорова сторожа розпочала свою службу уставляючи шпальеры. Найбôльшôй здвигъ народа бувъ около дворця и на улици городецкôй. Коло тріюмфальнои брамы здвигненои у выѣзду зъ головного дворця львôвского по лѣвôй сторонѣ (ôтъ мѣста) вже зарано зôбрались члены рады мѣста Львова, въ великôй части въ контушахъ, по части въ фракахъ. Ôтъ дворця до тріюмфальнои брамы утворила шпальеръ служба желѣзницѣ, ôтъ тріюмфальнои брамы до скруту на улицю городецку уставилась академична молодѣжь, и огнева сторожа охотнича, дальше уставились духовни̂ корпораціи, стоваришеня, добродѣтельни̂ заклады, парохіяльни̂ процесіи всѣхъ церковъ и костелôвъ, ученики шкôлъ людовыхъ и шкôлъ середныхъ, дальше урядники всѣхъ урядôвъ и т. д. ажь до самого будынку намѣстництва, назначеного на цѣсарску резиденцію.

Вже по семôй годинѣ почали прибувати на дворець численни̂ депутаціи зъ провинціи. Бачилисьмо множество селянъ и мѣщанъ въ святочныхъ рускихъ строяхъ народныхъ, репрезентантôвъ радъ повѣтовыхъ, поспѣшаючихъ на привѣтъ Цѣсаря. Особливо впадали въ око строѣ нашихъ мѣщанъ, староруски̂, поважни̂, у насъ такъ рѣдко виджени̂: сини̂, красно вышивани̂ сукманы, лити̂ поясы и высоки̂ крымски̂ шапки съ синими днами и блакитными завѣсами. У селяньскихъ депутацій помѣтилисьмо вже частковє понеханьє народного строю, именно давни̂ поважни̂ шапки съ синими днами, съ завѣсами, такъ дуже гармоніюючи̂ съ поважными давными опанчами заступлено (не знати чи въ наслѣдство якои „повѣтово-автономичнои“ инструкціи) новомодными чорными капелюхами або и купными соломяными капелюшками съ узенькими лякероваными ремѣнчиками. За тоє тымъ красшими выдавалися наши̂ руски̂ народни̂ строѣ безъ тыхъ новомодныхъ додаткôвъ, строѣ, въ якихъ явилось немале число нашихъ повѣтовыхъ депутацій, якъ пр. зъ Угнова, зъ Куликова, зъ Бережанъ, зъ околиць Тернополя и т. д. Съ селяньскими и мѣщаньскими строями мѣшались святочни̂ ризы рускихъ священикôвъ и яскрави̂, богати̂ контушѣ. О годинѣ 8-ôй пріѣхавъ президентъ мѣста Львова въ національнôмъ строю, а незадовго прибули такожь Є. Е. краєвый маршалокъ гр. Водзицкій вравъ съ членами кр. Выдѣлу гр. Баденѣмъ, дромъ Смолькою, Верещиньскимъ, Подлєвскимъ и ин., комендеруючій мѣста Львова ген. бр. Литцельгофенъ, директоръ полиціи и члены цѣсарскои канцеляріи пробуваючи̂ во Львовѣ.

На дневникарскôй трибунѣ зôбралося много кореспондентôвъ вѣденьскихъ и заграничныхъ газетъ: варшавскихъ, нѣмецкихъ, французскихъ и англійскихъ, межи тыми такожь звѣстный французскій писатель Tissot, котрый теперь объѣздитъ цѣлу Галичину и задумує незадовго печатно оголосити свою „Voyage“ по Галичинѣ, якъ описавъ до Нѣмеччины (Voyage au pays des milliards) и до Вѣдня.

Десять минутъ передъ ½ десятои звѣстили арматни̂ стрѣлы на цитаделѣ пріѣздъ Є. Величества Цѣсаря до Львова, за тымъ озвалися такожь дзвоны всѣхъ церковъ и костелôвъ а середъ неперезримои масы людности объявився живый рухъ безпосередного ожиданя. На перонѣ ожидали Цѣсаря Є. Е. гр. Водзицкій маршалокъ краєвый, съ всѣма членами кр. Выдѣлу, комендеруючій м. Львова бр. Лицельгофенъ, бурмистръ мѣста Львова дръ Гноиньскій, директоръ полиціи сов. Дв. Кшачковскій, многочисленни̂ депутаціи повѣтови̂, достойники духовеньства, войсковости и шляхты. По привитаню черезъ Є. Е. Маршалка всѣвъ Є. В. Цѣсарь до поѣзду вразъ съ Є. Е. Намѣстникомъ а неустаючи̂ грôмки̂ оклики людности съ одушевленьемъ витали прибувшого Найдостойнѣйшого Госта. Є. В. Цѣсарь съ милою сердечностію ôтповѣдавъ на ти̂ объявы привязанности. Можна дивуватися, що по кôлькодневныхъ трудахъ на маневрахъ на лици Єго В. и въ цѣлôй поставѣ не можна було замѣтити и слѣду умученя. Лице Цѣсаря сіяло незвычайною лагôдностію и очевиднымъ вдоволеньемъ. Поѣздъ Цѣсарскій попередивъ бурмистръ Львова, дръ Гноиньскій. За тріюмфальною брамою, передъ трибуною мѣскои рады высѣвъ Цѣсарь а дръ Гноиньскій на чолѣ рады довшою промовою повитавъ Цѣсаря именемъ мѣста Львова и вручивъ Єму ключѣ. Пѣсарь ôтповѣвъ коротко по нѣмецки дякуючи за щирôсть привѣту и принявши букетъ ôтъ Станиславы Блявтъ, ученицѣ школы выдѣловои всѣвъ до поѣзду а дѣвчата тоижь школы уставлени̂ рядомъ коло трибуны рады мѣста цвѣтами обсыпали цѣлый поѣздъ Цѣсарскій. Черезъ цѣлу дорогу ажь до Намѣстництва озывались оживлени̂ оклики зôбранои людности. Передъ Намѣстництвомъ ôтбувъ Цѣсарь переглядъ гоноровои компаніи ляндверы и удався до Намѣстництва, где въ тôй хвили принимає депутаціи повѣтови̂, духовни̂ и представителѣвъ найвысшихъ властій краєвыхъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 10. *л.* вересня 1880

(безъ текучого куп. безъ купону)

	платятъ р. кр.	жадаютъ р. кр.
	австр. валютою	
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	283 50	286 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	101 75	102 75
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжни̂ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальни̂ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 52	5 63
Наполеондоръ	9 33	9 42
Пôвимперіялъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 22—1 24—	
100 марокъ нѣмецкихъ	57 60	58 20
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
перший и найлучший
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.**,
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ каждôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Цѣс. кор. надворный
фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЪ
Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручає всяку єще оставшу
бѣлизну, полотна и ткацки̂ выробы
о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужески̂ зъ Шифону, Оксфордови̂ полотняни̂ або правдиво колёрови̂ зъ кретону, каждои мѣры по	зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужески̂, полотняни̂ по	зр. 1
Шкарпетки гладки̂ або колёрови̂ пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дергани̂ мужески̂ або дамски̂ по	зр. 1, 2
Ковнѣрики дамски̂ чотырекратни̂ каждого фасону 6 штукъ по	зр. 1
Ковнѣрики мужески̂: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по	зр. 1
Маншеты мужески̂ або дамски̂ каждого фасону пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50
Сорочки дамски̂ зъ Шифону або полотняни̂ по	зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамски̂ зъ Шифону, полотняни̂ або зъ Море съ хорошимъ убраньемъ по	зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамски̂ нôчни̂ съ обрубкою або гафтовани̂ дуже тонки̂ по	зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурски̂ полотняни̂ хусточки до носа 6 штукъ по	зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками	зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по	зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по	зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по	зр. 2·75
Обрусъ на 6 особъ зъ бѣлого дамасту штука по	зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 особъ полотняный штука по	кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣли̂ зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по	зр. 1·75, 2
Серветы десерови̂ бѣли̂, тонки̂ 6 штукъ по	зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довги̂ 6 штукъ по	зр. 2
Стирки полотняни̂ 6 штукъ по	зр. 1·25
Обрусы полотняни̂ дамастови̂ на 12 особъ по	зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучши̂ горсеты нôчни̂ для дамъ съ пышно выробленою структурою по	зр. 2·50, 3·50
Румбурски̂ полотна вебови̂ по 50 вѣд. лôктѣвъ 5/4 широки̂	зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ	зр. 14—16
Полотно румбурске 4/4 и 5/4 широке 30 вѣд. лôктѣвъ по	зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ	кр. 20—35
Простирала полотняни̂ безъ обрубки 6 штукъ	зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконни̂, полотняни̂ костюмы правдиво колёрови̂, кретонови̂ шляфроки по чудно низкихъ цѣнахъ.	

Закупуючи̂ товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

4–6

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 68. Львôвъ, Середа 3. (15.) Вересня 1880. **Рочникъ I.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Его Величество
Цѣсарь Францъ Іосифъ I.
во Львовѣ.

День першій. — Субота дня 30 серпня (11 вересня) 1880.

Описы великихъ торжествъ всенародныхъ все мусятъ бути неповнѣ и неточнѣ, такъ якъ они розплываются тысячными струями и въ рôжныхъ мѣстцяхъ рôвночасно выявляются що разъ новыми ôтмѣнными образами. Треба бути всевидющимъ и всевѣдущимъ, щобы въ першôй хвили все окомъ обняти, заглубити, упорядкувати и словами ôтдати. Тожь не диво, що и нынѣ мусимо повернутись до початку цѣсарского пріѣзду до Львова, тымъ бôльше, що и самѣ гадки мимо волѣ повертаются до першихъ, найголовнѣйшихъ хвиль. Найбôльше пожадана звязь межи небомъ а землею объявилася сего разу дуже свѣтло. Коли Галицка Русь торжествувала витаючи свого Цѣсаря, на погôднôмъ, веселôмъ небѣ, чистôмъ якъ слёза, царювало сонце въ повнôй величавости. Скôлько зыскала на тôмъ сама земска торжественнôсть — не треба, здався, и казати. Богато пристроєный перонъ львôвского двôрця головного украшеный добôрными живыми цвѣтами, а наповненый репрезентантами краєвои автономіи и найвысшихъ властій краєвыхъ въ богатыхъ, рôжнобарвныхъ одежахъ, величава саля дворцева, вся обита темнокармазиновымъ аксамитомъ, украшена пышными цвѣтами, — вѣе тое разомъ представляло чаруючій видъ въ хвилю, коли двôрскій потягъ появився середъ живыхъ окликôвъ радости всѣхъ ожидаючихъ на перонѣ, коли такіжъ оклики повторились по другôй сторонѣ двôрця середъ несчислимого множества народа, а гарматнѣ стрѣлы зъ цитаделѣ звѣстили цѣлому городови пріѣздъ Цѣсаря. Цѣсарь появився въ генеральскôмъ мундурѣ въ супроводѣ своеи свиты и Намѣстника, а повитавши всѣхъ присутныхъ вôйшовъ до салѣ, где краєвый маршалокъ гр. Водзицкій привитавъ Єго слѣдуючою промовою: „Найяснѣйшій Пане! Позволь, щобы я єще разъ при въѣздѣ до столицѣ краю повитавъ Тебе въ имени жителѣвъ сеи землѣ, и выразивъ чувства, якими переповненѣ нашѣ серця. Вже передъ лѣтами высказавъ Соймъ сего краю, що при Тобѣ, Найяснѣйшій Пане, стоимо и стояти хочемо, а були то слова, котрѣ вызванѣ Твоимъ взглядомъ насъ великодушнымъ и мудрымъ поступованьемъ, сталися зъ того часу (odtąd) провѣдною мыслію репрезентациі краю цѣлого. Стоимо при Тобѣ и непоколебимо при Тобѣ будемо стояти, скôлько разôвъ насъ запотребуєшь, скôлько разôвъ сего буде вымагати добро або хвала Найдост. Твоеи Особы, Династіи або Державы. Ласки, якими зволивъ єси насъ обдарувати, не пали на невдячный грунтъ, одушевленье такъ щире и такъ єдинодушне, съ якимъ витаємо Тебе въ кождôмъ закутку землѣ, що пôдъ Твоимъ скиптромъ по довгôй перервѣ зновъ учулася свобôдною, не єсть хвилеве ани поверховне; здобувъ єси собѣ, Найяснѣйшій Пане, любовь и посвященье миліонôвъ жителѣвъ сеи землѣ, а суть то чувства, на котрыхъ безпечно можешь опертися и почивати. Жій намъ на довгѣ лѣта, Наймилостивѣйшій Цѣсарю и Королю, а благословеньство Боже най буде съ Тобою.“ Цѣсарь ôтповѣвъ на тую промову слѣдуючими словами въ нѣмецкôмъ языцѣ:

„Запевненя вѣрности и привязанности, котрѣ повитали мене на вступѣ до краю и котрѣ такожь тутка що ино почувъ я, найшли дѣйстно красне потвердженье. Въ цѣлôй подорожи ажь доси всюды стрѣчавъ я найвымовнѣйшій объявы любови а всѣ верствы людности йшли въ заводы, щобы заявити менѣ найгорячѣйшу преданнôсть. Глубоко порушеный тыми доказами любови и привязанности, живо урадованый духомъ ладу, якій тутъ повсюду подыбую, въ замѣнъ за тоє сердечне прійнятье высказую мою цѣсарску подяку. Мило було мому серцю почути тутъ покликъ, якій передъ лѣтами озвався въ соймѣ мого королевства Галичины и Володимиріи вразъ съ вел. княжествомъ краковскимъ. Въ хосенной дбалости о добро цѣлости, въ мудрôмъ попираню правдивыхъ интересôвъ краю, почиває порука доброи будучности, до котрои — дасть Богъ — поступаємо съ увѣреньемъ въ згôднôмъ, спôльнôмъ дѣланю“.

Голоснѣ, одушевленѣ оклики на честь Цѣсаря озвалися по тыхъ словахъ и супроводили цѣсарскій поѣздъ ажь за трiюмфальну браму, где Цѣсарь задержався, щобы прійняти ключѣ мѣста въ рукъ президента д-ра Гноиньского. Здвигъ народа на подвôрю и въ альеи головного двôрця бувъ такъ великій, що шпальеръ утвореный службою желѣзницѣ на хвилю перервався и масы народа втиснулися за поѣздами цѣсарскои свиты. Але въ хвили, коли цѣсарскій поѣздъ задержався передъ радою мѣста Львова, бувъ вже повный порядокъ назадъ приверненый.

Дуже гарно представлялося мѣстце, въ котрôмъ рада мѣста на чолѣ съ президентомъ витала Цѣсаря. Трiюмфальна брама здвигнена коштомъ желѣзницѣ Короля-Людвика въ двохъ каблукахъ въ долу до горы сіяла всѣма ніянсами зеленои барвы; по серединѣ блестѣла цѣсарска корона, по сторонахъ въ горѣ гербы мѣста и краю, понизше желѣзничѣ емблемата дуже удачно здѣланѣ. Надъ трибуною середъ множества китиць цвѣтôвъ и зелени сіявъ золотый написъ: „Витай намъ, Милый Господине!“ Президентъ д-ръ Гноиньскій держачи на пышно вышиванôй подушцѣ золоченѣ ключѣ мѣста Львова, окруженый радою мѣскою повитавъ Цѣсаря слѣдуючою промовою: „Найяснѣйшій Пане! Рада мѣста Львова ôтдає Тобѣ Н. П.! въ доказъ належнои преданности ключѣ сего мѣста, а заразомъ складає найширшу подяку за ущасливляючій насъ пріѣздъ до нашого краю и мѣста. Єсли посѣщенье пануючого єсть въ кождôмъ случаю для обывателѣвъ щасливымъ событіємъ, то Твоє Н. П. посѣщенье єсть для насъ тымъ щасливѣйшимъ, що въ Твоѣй особѣ Н. П. витаємо Монарху, котрый записавъ своє имя въ исторіи нашого краю и мѣста дѣлами, котрыхъ память ôтъ рода въ рôдъ буде перехована съ вдячностію. Зверхныхъ ознакъ любови и вдячности, котрою перенятѣ мы къ Особѣ Вашого ц. и к. Величества, не можемо зложити въ розмѣрахъ ôтповѣдаючихъ нашому бажаню; позволь однакже Н. П. приняти ласкаве увѣренье, що умѣємо бути вдячными, що зъ серця и пересвѣдченя походитъ окликъ, котрымъ Тебе витаємо: Най жіє Най. Панъ, нашь величавый Цѣсарь и Король!“ Цѣсарь ôтповѣвъ якъ слѣдуе въ нѣмецкôмъ языцѣ:

„Найсердечнѣйшою подякою ôтповѣдаю въ замѣнъ за вашу преданнôсть и объявы радости зъ причины мого посѣщеня, котрого я самъ вже здавна бажавъ. Ôтъ часу мого побыту въ тôмъ краю складано менѣ стôлько доказôвъ любови и привязанности, що я пересвѣдченый, що такожь и въ тôмъ мѣстѣ стрѣчу рôвне одушевленье и для того съ правдивою радостію витаю мôй побытъ середъ васъ. Будьте пересвѣдченѣ, що буде менѣ рôвно мило попирати ваше добро и що посвящаючи особенну увагу всѣмъ вашимъ институціямъ, съ пріятностію буду глядѣти на поступаючій розцвѣтъ сего мѣста, якъ такожь на згоду и задоволенье єго жителѣвъ, котрѣ завсѣгды могутъ бути певнѣ моеи незмѣннои ласки и моеи жичливости“.

Капелія Гармоніи заграла „имнъ народный“, а грôмкѣ, одушевленнѣ оклики несчислимыхъ устъ озвалися по сихъ словахъ и не затихали вже черезъ цѣлу дорогу а и довго по тôмъ, якъ Цѣсарь заѣхавъ до своеи резиденціи. Въѣздъ Цѣсаря ôтзначався дуже свѣтло ôтъ торжественныхъ въѣздôвъ другихъ монархôвъ. Президентъ мѣста ѣхавъ передъ цѣсарскимъ поѣздомъ. Цѣсарскій повôзъ цѣлкомъ отвертый, безъ всякихъ окрасъ, безъ всякои помпатичнои выставности, въ легкôмъ темпѣ уносила пара прекрасныхъ ясногнѣдыхъ коней; на козлѣ стрѣлець и вôзникъ въ унифôрмахъ цѣсарскои прислуги. Разомъ съ Цѣсаремъ лѣворучь ѣхавъ Намѣстникъ. За цѣсарскимъ поѣздомъ слѣдовало 6 повозôвъ цѣсарскои свиты. Ніякои оружнои сторожи, ни одного ряду войска, нигде ни одного навѣть полицая, — по обохъ сторонахъ безчисленна людность въ шпальерахъ въ взорцевôмъ ладѣ удержаныхъ, — се була єдина сторожа и найвеличественнѣйша свита, якою може оточитися монарха. Такъ може ѣхати тôлько правдиво конституційный монарха, такою сторожею своихъ народôвъ може повеличатися тôлько всѣма горячо улюбленый и величаный Цѣсарь Францъ-Іосифъ I. Бувъ се — справдѣ можна сказати — пріѣздъ улюбленого Отця до своихъ любячихъ дѣтій.

О годинѣ 11 передъ полуднемъ розпочалося представленье: двôрскихъ достойникôвъ межи иншими: кн. Кароль Яблоновскій, гр. Казимиръ Красицкій, президентъ высшого суду д-ръ Іос. Шенкъ, гр. Вильгельмъ Семиньскій-Левицкій; духовеньства: рим. кат. архіеп. Вершхлѣйскій, Впр. Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь, Впр. еп. Сильвестеръ Сембратовичь, архіепископъ ормяньскій Ромашканъ, крылошане всѣхъ капитулъ, настоятелѣ монастырѣвъ и парохій; шляхты на чолѣ съ гр. Казимиромъ Красицкимъ; корпусу официрского пôдъ проводомъ комендируючого генер. бар. Литцельгофена; краєвого выдѣлу пôдъ проводомъ кр. маршалка гр. Водзицкого; рады мѣста Львова пôдъ проводомъ д-ра Гноиньского; гремiюмъ Намѣстництва и кр. рады школьнои вразъ съ кр. радою здоровля, директора полиціи, директора почтъ и телеграфôвъ; старшины суду краєвого, дирекціи скарбу и державнои прокураторіи; ректора университету Лиского и сенату университетского; ректора политехники Заячковского съ професорами Єгерманомъ и Фрайндомъ; настоятелѣвъ евангелицкои церкви и жидôвскои громады; торговельнои и промысловои кôмнаты; президіюмъ адвокатскои и нотаріяльнои комнаты; товариства господарского пôдъ проводомъ кн. Адама Сапѣги; директорôвъ середныхъ шкôлъ и учительскихъ семинарій; директора промысловои школы рысункôвъ и модельованя, и депутаціи ветеранôвъ. Цѣсарь розмовлявъ съ многими членами депутаціи выпытуючи ихъ о ôтношеня и станъ краю. О год. 3½ зъ полудня посѣтивъ Цѣсарь школу кадетôвъ въ касарни Фердинанда, стайнѣ артильеріи и закладъ матеріялôвъ треновыхъ. О год. 6-ôй бувъ двôрскій обѣдъ, на котрôмъ межи иншими були Впр. Митр. Сембратовичь, Впр. еп. еп. Ступницкій и Силь. Сембратовичь, д-ръ Іосифъ Малиновскій и много послôвъ и иншихъ достойникôвъ. Пôдъ часъ обѣду грала войскова музика передъ Намѣстництвомъ а безчисленна людность товпилась на шкарпахъ. Порядокъ бувъ всюда взорцево удержаный.

Илюминація и серенада.

Закотилось ясне сонце торжественного дня за горами и тôлько єще послѣдными золотыми лучами сіяло на крестахъ церковь, на зеленыхъ верхахъ высокого замку, на величавôй копулѣ святоюрскои церкви... ярѣло, червонѣло, меркло и погасло. На чистôмъ небѣ замиготѣли несчислимѣ зорѣ, а съ першимъ смеркомъ заблисли миліоны яркихъ свѣтилъ въ всѣхъ ôкнахъ нашого города, тысячѣ газовыхъ лямпъ загорѣли яснымъ поломѣнемъ, тысячѣ лямпокъ заблестѣли по домахъ, по дахахъ, по двôнницяхъ, по вежахъ. Згасло небесне сонце, але по всѣмъ городѣ розлялося нове свѣтло якогось дивного чару, чудовои оманы и красы. Всѣ улицѣ стали мовôы въ поломѣняхъ ясного свѣтла, що повсюду розливалось рôжнобарвными струями. Цѣлый Львôвъ якôы на ново ôудився до нового житя: всѣ улицѣ наповнялися, переповнялись людьми въ найрôжнороднѣйшихъ строяхъ, а рясны промѣня свѣтла освѣчували якимсь магичнымъ свѣтломъ тіи несчисленнѣ товпы народа и надавали имъ прекрасный видъ живописный. Куды ни глянути, всюда розкрываются пречудны виды. Домы, украшенѣ хоругвами, фестонами и диванами, прибрали вечеромъ нову шату єще красшу, свѣтлу, блискучу, чарôвну. Бальконы омаєнѣ, устеленѣ коверцями и диванами, освѣченѣ тысячами свѣтилъ; контуры архитектуры прекрасно вызначаются ясными линіями; стѣны и ôкна украшенѣ рôжнородными транспарентами: портретами Цѣсаря и Цѣсаревои, архикнязя Рудольфа, австрійскими орлами, коронами, гербами, инціяліями (початковыми буквами) членôвъ Цѣсарскои родины. Гденегде бѣлѣются середъ зелени бюсты Цѣсаря и Цѣсаревои, свѣтятся написи короткихъ выразôвъ льояльности, жичливости и бажаня. Свѣтло бье на всѣ стороны, мовъ струями розливаєся широко й высоко и луною здôймаєся въ гору. Перенесѣтся на вышину и погляньте на городъ, а побачите цѣле море свѣтла, всю котлину мѣста заляну огнемъ, мовôы огняною лявою. А по надъ тымъ моремъ свѣтла виднѣєся ельектричне сонце на европейскôй гостинници на маріяцкôмъ пляцу, доливає свѣтла, а єще высше блескомъ сыпле сонце ельектричне зъ самого вершку прекрасно освѣтленои церкви св. Юрія, взносится и царює надъ цѣлымъ мѣстомъ, а єще высше высунулося повне блескуче лице срѣбного

мѣсяця и плыне по блакитному небѣ середъ милiярда зорокъ. А онде край неба на горѣ палає огонь, великимъ поломѣнемъ бье до самого неба — то горятъ смоляни бочки на высокомъ замку. И все тое разомъ зливаєся въ якiйсь чудный образъ невысказаной красы, милои гармонiи, чарівнои живописности. А зъ того моря свѣтла и блеску знимаєся гаморъ и гуркотъ якбы шумъ збуреного моря, взносятся гучни окликы и тысячнымъ гомономъ лунаютъ надъ цѣлымъ мѣстомъ. Се збираются товпы народа навколо цѣсарскои резиденцiи. Всѣ прилягаючи улицѣ, цѣли валы биткомъ набити и только тысячѣ головъ виднѣются до свѣтла. Навѣть верхи поблизькихъ домовъ, всѣ окна и балконы переповненi головами цѣкавыхъ людiй; только передъ самымъ намѣстництвомъ — где резиденцiя Монархи — утворено свободне мѣстце для спѣвакивъ. Въ округи взнесенои по серединѣ естрады для диригенса уставилося 420-ть спѣвакивъ, а на около окружила ихъ войскова музика. О годинѣ $^1/_2$ до 8 озвалися веселi звуки трiюмфального маршу композицiи львовского музика Тымольского — се наближалися зъ трехъ сторонъ: отъ горы Кармелицкои, отъ Бернардинивъ и зъ Новои улицѣ (теперь Собеского) три величави струѣ свѣтляни. Шѣсть тысячь свѣтилъ роздѣленыхъ въ три отдѣлы наближаючися теперь разомъ въ стройномъ ладѣ манило справдѣ людске око, мовбы се дѣйстно наплывали фалѣ огневи, прискаючи рожнобарвнымъ свѣтломъ, и колысалися навколо цѣсарскои резиденцiи. Дир. Микулѣ вступивъ на естраду — а на балконѣ намѣстництва появився Цѣсарь въ уланьскомъ мундурѣ съ Намѣстникомъ. Зашумѣло, загудѣло цѣле море людiй громкимъ окликомъ: „Слава“, „Най жiє“, „Многая лѣта“, „Vivat“ и съ гоготомъ понеслося по цѣломъ мѣстѣ, до неба луною вдарило. Намѣстникъ давъ знакъ рукою, — а коли втихли оклики людности заспѣвавъ величавый хоръ 420 спѣвакивъ въ супроводѣ оркестры польску кантату композицiи дир. Микулiого. Вся безчисленна публика съ превеликою увагою выслухала сеи прекраснои кантаты. По укончено польскои кантаты озвалися знов громки оклики на честь Цѣсаря, котрый стоячи на балконѣ съ увагою и видимою радостiю выслухавъ спѣву. По хвили вступивъ на естраду проф. Вахнянинъ, знов настала тишина и озвалися торжественни звуки рускои кантаты композицiи самого диригенса. Если всенародни музичнi продукцiи при такихъ торжествахъ, якъ нынѣшне повитанье Цѣсаря, мають переляти чувство тысячѣвъ въ звучнi а всѣмъ зрозумѣли тоны музики, если они мають бути выразомъ всенародного одушевленя, то руска кантата була безперечно такимъ торжественнымъ спѣвомъ цѣлого народа. Композиторъ якъ не можь больше щасливо получивъ въ кантатѣ величаву повагу торжественну съ милозвучностiю и глубокою зрозумѣлостiю чувства. Тымъ перевысшивъ онъ польску кантату. Можна спорити о тое, котрой кантатѣ отдати пальму первеньства що до артистичности самои композицiи, але не ма найменшого сомнѣнiя, що рускои кантатѣ належится первеньство що до повноты торжественного а поважного чувства радости, сердечности и поетичности, що до спѣвучости и свободного полету самыхъ мотивовъ. Въ рускои кантатѣ справдѣ було чути спѣвъ не одного хору, а цѣлыхъ милiонивъ, любе ехо народныхъ мотивовъ обжинковыхъ пѣсень надало тому чувству радости якусь невысказану прикрасу тужливости такъ властивои всѣмъ рускимъ пѣснямъ народнымъ, а закончене гармонiююче съ вступомъ кантаты дуже удачно заокруглило цѣлость.

Самъ фактъ, що руска кантата зъентузiязмувала цѣлу зобрану публику по попереднiмъ отспѣваню польскои кантаты, найлучше доказуе ей перевысшаючу удачность. Руска кантата була дѣйстно выразомъ рускаго чувства народного. Не диво, що посля рускои кантаты озвалися оклики на честь Цѣсаря съ невысказаным ентузiязмомъ.

По рускои кантатѣ отспѣвавъ хоръ подъ проводомъ славно звѣстного тенориста Цетвиньского „имнъ народный“, котрый вся публика слухала съ откритыми головами. Еще гомонѣли звуки народного имну, а вже озвалися на ново френетичнi оклики „Слава“, „Многая лѣта“, „Най жiє“ и походъ съ рожнобарвными лямпiонами и факлями двигнувся наперед и середъ неустаючихъ окликовъ выводивъ свои живописни еволюцiи передъ Цѣсаремъ. Цѣсарь перейшовъ на другiй бальконъ просто до Новои улицѣ и съ видимымъ задоволенъемъ придивлявся сему походови кланяючись въ отвѣтъ на живi оклики. Повъ до девятои год. выѣхавъ Цѣсарь на проѣздку по улицяхъ мѣста. Попереду ѣхавъ начальникъ гоноровои сторожи дръ Громанъ, дальше секретарь магистрату Вильковскiй, потомъ президентъ мѣста безпосередно попереджавъ цѣсарскiй поѣздъ, за котрымъ ѣхали повозы цѣсарскои свиты и рожныхъ достойниковъ, шляхты и т. д. На высокомъ замку пущено ракеты, що рожнородными групами звѣздъ и свѣтилъ розприскувались на погоднiмъ, темносинѣмъ небосклонѣ. У выѣзду зъ шкарповъ передъ всѣмъ впадала въ око прекрасно освѣчена старинна вежа нашои Успеньскои Церкви, хочь треба жалѣти, що сильный вѣтеръ якiй протягавъ вечеромъ понадъ Львовомъ, гасивъ дуже много лямпъ и не позволивъ всѣмъ львовскимъ вежамъ (успеньскои, ратушевои и святоюрскои) засiяти повнымъ блескомъ свѣтла. Именно освѣтленье ратушевои вежи газомъ совсѣмъ не удалося.

Дармо силилобыся писарске перо хочь въ приближеню подати образъ илюминацiи цѣлого Львова. Слово малѣе и нѣмѣе тамъ, где треба барвъ, артистичного пензля и всеобнимаючого ока. Тожь згадаємо лише за важнѣйши мѣстця. Освѣтленье фронту ратуша якъ и цѣлого рынку було справдѣ маестатичне и чаруюче. Навколо портретовъ и бюстовъ Цѣсаря и Цѣсаревои умѣщеныхъ на ратушевыхъ транспарентахъ пламенѣли тысячѣ миготѣючихъ звѣздъ газового освѣтленя, прегарна постать „Гостинности“, умѣщена надъ бюстами розливала зъ своихъ розтвертыхъ долонь двѣ широки струѣ огню, а на горѣ уносився пламенный орелъ австрiйскiй. Въ рынку було видно якъ въ бѣлый день, а зъ приватныхъ домовъ вызначалося дуже естетичне освѣтленье балкону дому п. М. Дымета. Посередъ рожноцвѣтныхъ букетовъ зложеныхъ зъ рожнобарвного скла яснѣли портреты Цѣсаря и Цѣсаревои, а подъ ними рускiй написъ „Многая лѣта“ въ брилянтовомъ свѣтлѣ; наоколо вѣнцѣ зъ лямпъ, а цѣлость прибирала оману дѣйстныхъ живыхъ цвѣтовъ.

За прекрасни транспарента „Народного Дому“ згадали мы вже въ попереднiмъ числѣ. Нынѣ доволѣ буде замѣтити, що фронтови „Народного Дому“ не доставало хиба одного газового освѣтленя, щобы на рiвнѣ стати съ величавою илюминацiею ратушевого фронту. Побочь рынку найкрасшимъ свѣтломъ сiявъ пляцъ Марiяцкiй. Всѣ окружаючи камяницѣ купалися въ свѣтлѣ. Красный будынокъ гипотечного банку сiявъ тысячами лямпъ, а тронъ Цѣсарскiй устроеный на балконѣ съ бюстами Цѣсаря и Цѣсаревои прекрасно вызначався зъ цѣлости свѣтляныхъ линiй. На готелю европейскомъ, Жоржа и Лянга горѣли сотки лямпъ и свѣчокъ, а ельектричне сонце зъ европейского готелю розливало правдиве денне свѣтло по цѣломъ пляцу. Удачными транспарентами отзначалися: Митрополича палата, соймовый будынокъ, палата гр. Мира, домъ бр. Ромашкана, банкъ селяньскiй и мн. ин. ОО. Доминиканы вывѣсили въ окнахъ своеи дзвонницѣ дѣвицю съ гербомъ бѣлого орла. Транспаренты съ бѣлыми орлами були въ прочемъ дуже рѣдки. Написовъ було множество и то часто дуже оригинальныхъ. Такъ пр. купець образовъ Фридъ выписавъ надъ своею выставою подъ транспарентомъ: „Das allerschönste Huldigungslied — Singt seinem Monarchen „der Fried“!

Згадуючи про украшенье Львова слѣдуе поднести, що мѣсто и его мешканцѣ оказали велику толеранцiю для рускихъ хоругвь. Майже на кождомъ домѣ розвѣшено руску синѣ-жовту хоругвь.

Е. В. Цѣсарь въ церквѣ св. Юрiя.

Вже отъ самого досвѣта объявлявся живый рухъ на площади передъ церквою св. Юрiя. Численни процесiи зъ окрестности Львова спѣшили съ хоругвами до архипрестольнои церкви, збиралися священики, мѣщане и селяне прибувши зъ найдальшихъ сторонъ Галичины на архипастырскiй зазывъ. Вже передъ 6-ою годиною здвигъ народа був величественный. Самыхъ священикивъ приспѣло надъ 400 въ супроводѣ своихъ парохiянъ и громадскихъ депутатовъ. Справедливо замѣтили навѣть польски газеты, що еще отъ смерти бл. п. Митр. Яхимовича Львовъ не видѣвъ такого множества рускаго священьства и рускаго народа разомъ зобраного на народне торжество. Въ народныхъ строяхъ рускихъ мѣщанъ и селянъ можна було оглядати всѣ отмѣны строѣвъ рускои Галичины.

О годинѣ 6-ой розпочали уставлятися процесiи въ два стройни шпальеры. За мѣстцевыми и позамѣстцевыми процесiями, що уставили цѣлый лѣсъ рожнобарвныхъ хоругвь церковныхъ, почавши отъ улиц. Мицкевича ажь до першои брамы въѣздовои, станули священики будь въ церковныхъ ризахъ, будь въ чорныхъ шатахъ до самого въѣзду, дальше отъ першои до другои брамы утворили шпальеръ рускi ученики школы вправъ и гимназiй, рускi ученицѣ въ бѣлыхъ святочныхъ строяхъ, оттакъ знов група священикивъ въ ясныхъ фелонахъ, а у головныхъ сходовъ до церкви Преосв. Митрополитъ Киръ Iосифъ, Преосв. еп. еп. Iоанъ и Сильвестеръ и Впр. Оф. крыл. М. Малиновскiй въ прекрасныхъ митрахъ въ сопроводѣ крылошанъ ожидали Цѣсаря. Въ внутрѣ церкви утворило духовеньство шпальеръ а въ навахъ побочныхъ и на галеряхъ внутрь церкви зобралося множество рускои свѣтскои интелигенцiи обохъ половъ. О$^3/_4$7 год. церковни дзвоны звѣстили прiѣздъ Цѣсаря, а середъ безчисленного народа озвалися громки, одушевленни оклики: „Многая лѣта“ и „Слава“. Якъ только Цѣсарь высѣвъ передъ церквою зъ свого повозу добрый хоръ славнозвѣстныхъ рускихъ спѣвакивъ умѣщеный на балконѣ заспѣвавъ имнъ народный, капеляны зняли митры а епископы поклонилися передъ цѣсаремъ; походъ двигнувся опосля до церкви: найперше поступала многочисленна асиста, дальше крылошане въ понтификаляхъ а оттакъ Впр. М. Малиновскiй, оба Преосв. епископы и Впреосв. Митрополитъ безпосередно передъ бальдахиномъ несеным чотырма крылошанами, подъ котрымъ поступавъ Цѣсарь, а за нимъ его свита. Въ самой серединѣ церкви доткнувся Цѣсарь поданого ему кропила, а крылошане понесли надъ нимъ бальдахинъ ажь до балюстрады. Тутъ занявъ монархъ мѣстце на тронѣ, митрополитъ знявъ митру и промовивъ такъ до Найдостойнѣйшого Гостя въ рускомъ языцѣ:

„Отъ кат. церкви наученыи, же всякая власть отъ Бога — а мы повинуємося тойже не для кары, но совѣсти ради. Такожь приводится намъ, що Величество цѣсарѣвъ и королѣвъ представляе намъ на сей земли справедливость и всевышне Величество Господа Бога и мы по повелѣнiю самого Господа Iсуса Христа отдаємъ Цѣсареви цѣсарская, якъ Господу Богу Божiя. Зновъ напомненыи, дабысьмо прежде всѣхъ творили молитвы, моленiя, прошенiя, благодаренiя за царя и за всѣхъ, иже во власти суть, сiе совершаємъ во всѣхъ моленiяхъ нашого гр. к. обряда въ кождомъ колькократно. На сихъ обрядово-религiйныхъ основахъ созидаєся непоколибима вѣрность, щирая любовь и ничимъ нерозрушима преданность для Вашого ц. к. Апост. Величества и Августѣйшого цѣсарского Дому. Глянувши але на незрiвнану доброту серця, на отеческу любовь и неутомиме попечене В. ц. и к. Апост. Величества о добро всѣхъ народовъ великои австрiйскои державы, которi то великiи добродѣтели основуются на искреннiй христiяньскiй любви къ Богу и на освѣченнiй христiяньскiй мудрости В. ц. Апост. Величества, которая не мечтанiемъ але точнымъ знанiемъ рѣчiй и по справедливости розсуждаетъ, бо глубоко памятныи суть въ томъ отношенiю Вашимъ ц. к. Ап. Величествомъ перейшлого року изреченныи словеса: „Пересвѣдченъ есмь, же Русины всегда були, суть и будутъ вѣрныи.“

„Тiи то высокiи добродѣтели Вашого Величества плѣняютъ серця нашiи и утверджаютъ насъ въ нашiй благодарности, любви, вѣрности и всегдашнiй преданности къ Вашому ц. к. Величеству и Августѣйшiй Династiи, длятого и нынѣ съ великимъ восторгомъ и восхищенiемъ витаємъ Ваше ц. к. Апост. Величество въ семъ дому Божомъ складаючи нашь винный голдъ всегда благодаряще и просяще Господа Бога о сохранене Вашого ц. к. Апост. Величества цѣла, здрава, долгоденствующа и покорене подъ ноги Вашого Апост. Величества всякого врага и супостата. Многая и благая лѣта!“

По той промовѣ зойшовъ Цѣсарь зъ трону и дякуючи (въ нѣмецкомъ языцѣ) за сердечный привѣтъ, заявивъ, що николи не сомнѣвався о льояльности и привязаню Русиновъ до пануючого Габсбурского Дому. При томъ запытавъ такожь Цѣсарь, коли отновлено церковь св. Юра, на що отповѣвъ Митрополитъ, що се довершено недавно, а Цѣсарь заявивъ, що внутрье церкви припало ему до вподобы.

Замѣтити такожь мусимо, що спѣвъ рускаго хору подчасъ „ектенiи за путешествующихъ“ бувъ прекрасный и звернувъ на себе увагу самого Цѣсаря.

Опустивши церкву, посѣтивъ Цѣсарь Митрополита въ его палатѣ, а выйшовши на бальконъ любовався живописнымъ видомъ, якiй представлявся ему на мѣсто и его окреснiсть. Подчасъ того спѣвавъ хоръ на бальконѣ церкви „Многая лѣта“, а отъѣзджаючого Цѣсаря попращали спѣваки громкимъ хоральнымъ „Слава“. Ентузiястичнi оклики тысячѣвъ рускаго народа супроводжали Цѣсаря цѣлою дорогою. Якъ доходятъ вѣсти зъ высшихъ сферъ, бувъ Цѣсарь дуже урадованый глубоко-сердечнымъ привѣтомъ Русиновъ въ церквѣ св. Юрiя и передъ найвысшими достойниками мило згадувавъ о непоколибимой вѣрности рускаго народа. Навѣть польскi дневники подносятъ, що цѣле торжество зробило на численно згромаджену людность поважне враженье.

Е. В. Цѣсарь Францъ Iосифъ I. въ „Народномъ Домѣ“.

Вчорашный день — бувъ памятнымъ днемъ для цѣлои Галицкои Руси. Розвѣялись темни хмары, що еще до недавна передъ цѣсарскимъ прiѣздомъ неслися на тихiй небосклонъ австрiйскои Руси, счезли всѣ обавы, замовкли всѣ неприхильни голосы противникивъ Руси — Цѣсарь Австрiи станувъ посередъ представителѣвъ рускаго народа въ „Народномъ Домѣ“. Вже по дванацятой годинѣ почала збиратись численна людность передъ „Народнымъ Домомъ“ ожидаючи прiѣзду Цѣсаря. Множество селянъ окружило навколо „Народный Домъ“, а о 1-ой годинѣ вже була саля переповнена многочисленными представителями всѣхъ рускихъ товариствъ и ихъ филiй. На обохъ галеряхъ зобралися рускi дамы въ балевыхъ строяхъ. Саля прекрасно отновлена представилася справдѣ достойнымъ мѣстцемъ повитаня Предорогого Гостя Рускаго народа. Въ золотавой драперiи стѣнъ, въ прехорошомъ украшеню стелѣ, въ деликатномъ бордированю галерiй и оконъ, — всюды пробиваєся правдиво

естетичный смакъ. Напротивъ ôконъ посереднѣ стѣны въ мѣстци закрытыхъ входовыхъ дверій середныхъ уставлено прекрасный тронъ цѣсарскій укрытый червонымъ аксамитомъ и пристроєный пальмовымъ листямъ. По обохъ сторонахъ трону пôдъ стѣною уставлено малѝ групы пышныхъ цвѣтôвъ. Въ горѣ надъ тропомъ уносився портретъ Цѣсаря пензля нашого артиста Корн. Устыяновича. Побôчь трону на столѣ лежала хоругов рускихъ охотникôвъ зъ 1848 р. подарена Архикнягинею бл. п. Софією Матерію Цѣсаря, пляны новои церкви и памятна книга „Дома Народного“. О ½ до 2 год. уставилися представителѣ рускихъ товариствъ. Напротивъ трону заняли мѣстце представителѣ и члены „Народного Дома“, дальше по правôй сторонѣ старшина и члены „Ставропигійского Институту“, представителѣ „Рускои Рады“ и „Академ. Кружка“, а по лѣвôй сторонѣ члены „Галицко-рускои Матицѣ“. По бокахъ трону заняли мѣстце по лѣвôй сторонѣ трону представителѣ и члены товариствъ: „Просвѣта“, „им. Шевченка“, „Рускои Бесѣды“, и „Дружного Лихваря“, а по правôй сторонѣ за столомъ представителѣ и члены товариства „им. Качковского“. Поблизше трону зроблено мѣстце такожь для кореспондентôвъ польскихъ и нѣмецкихъ часописій. У стôпъ трону станули двѣ живѝ рожи— двѣ рускѝ красавицѣ въ народнôмъ прехорошôмъ строю пп-ны Шепаровичь и Пелеховичь. Передъ другою годиною явився предсѣдатель „Народного Дома“ сов. Ковальскій а о 2-ôй годинѣ прибувъ протекторъ Н. Д. Впреосв. Митрополитъ Іосифъ въ супроводѣ Преосв. епископôвъ Ступницкого и Сильвестра Сембратовича, Впр. оф. М. Малиновского и крыл. Жуковского, Петрушевича и Готеровского. О ¼ на 3 год. озвалися зъ далека живѝ оклики звѣщаючѝ пріѣздъ Цѣсаря. Предсѣдатель сов. Ковальскій въ супроводѣ двохъ членôвъ совѣту „Народного Дому“ адв. д-ра Добрянського и Гавришкевича поспѣшили повитати хлѣбомъ и солію Цѣсаря у брамы Дому. На першôмъ поверсѣ повитавъ Цѣсаря Протекторъ Н. Д. Впреосв. Митрополитъ. Въ сали настала торжественна тишина, а коли Цѣсарь явився въ супроводѣ по правôй руцѣ Впреосв. Митрополита, по лѣвôй сов. Ковальского ентузіястичне „Слава“ всѣхъ зôбраныхъ привитало Найдостойнѣйшого Гостя Руси.

Всѣ низько склонилися на привѣтъ, а коли Цѣсарь станувъ у стôпъ трону, озвалися милозвучнѝ тоны народного имну. Коли ôтспѣвано першу строфу зновъ роздалися одушевленѝ оклики „Слава“. Була се справдѣ торжественна, величава хвиля. На тронѣ стоявъ самъ Цѣсарь, а наоколо него многочисленнѝ представителѣ рускаго народа въ невысказанôмъ одушевленю. Се витавъ рускій нарôдъ свого Цѣсаря въ своѣмъ Домѣ. Двѣ рускѝ дѣвицѣ зближились до Цѣсаря, низенько поклонились до стôпъ Найдостойнѣйшого Гостя, а п-на Юстина Шепаровичь съ сердечною щиростію выголосила короткій, але въ єи калиновыхъ устахъ такъ вымовный, солодкій, щирорускій привѣтъ: „Витай намъ, витай Найяснѣйшій Пане!“ и вручила Цѣсареви прекрасный букетъ бѣлыхъ рожь. Цвѣтъ рускихъ красавиць ôтдавъ поклôнъ молодои Руси, а сей привѣтъ зновъ озвався ентузіястичнымъ „Слава“ зъ устъ тысячѣвъ. Цѣсарь урадованый такъ милою несподѣванкою съ ласкавою благосклонностію прійнявъ цвѣты, а сов. Ковальскій выголосивъ съ торжественною повагою слѣдуючій привѣтъ:

„Ваше ц. и к. Апостольске Величество! Горячѣйше желанье Русинôвъ въ тôй хвилѣ исполняєся, коли они такъ щасливѝ, въ домѣ тôмъ, пôдъ котрый Ваше Величество угольный камень всемилостивѣйше положити благоволили, передовсѣмъ за ту никогда непозабуваєму милôсть и ласку Вашому Величеству сердечнѣйше благодареніе на ново высказати. Тутъ въ семъ безпечнôмъ прибѣжищи для нашои народности маємо мы, представителѣ рускихъ корпорацій, институтôвъ и обществъ, высокую честь и святую должнôсть, Вашему Величеству, нашому Найяснѣйшому Цѣсарю и Всеблагому Отцю нашого краю, принести нашь всепôддaннѣйшій поклôнъ. — Ваше Величество! Нынѣшній день стаєся вѣкопомнымъ днемъ радости для всѣхъ Русинôвъ, подає намъ давно ожиданну способнôсть торжественно запоручити, що прадѣдна вѣрнôсть и непоколебима преданнôсть Вашому Величеству и Всевысочайшôй Династіи, якъ були, такъ суть и повсегда будутъ неоспоримымъ свойствомъ характера цѣлои, три миліоны числящои галицкои Руси.

„Тыми то чувствами неизмѣннои вѣрности привѣтствуємъ и принимаємо Ваше Величество яко Наймилостивѣйшого Нашого Монарха и съ повнымъ довѣріемъ и приступаючи до престола Вашого Величества, смѣло поручаємо могущому покрову Вашого Величества все, що для Русина святымъ и дорогимъ: нашу народнôсть, нашь церковный обрядъ, нашь языкъ, наше письмо, нашѝ звычаѣ и обычаѣ, все тоє зверхъ тысячлѣтне наслѣдіе рускаго народа — и зъ глубины сердець нашихъ молимъ: Боже Всемогущій, хорони и благослови нашого Найдорожшого Монарха Франц-Іосифа I. съ Єго Вседостойнѣйшимъ Домомъ! Боже сохрани, спаси и ущедри Австрію!“

Цѣсарь ôтповѣвъ по нѣмецки: „Съ пріятностію принимаю выразы вашои вѣрности и преданности. Бажаю, щобы тая институція, пôдъ котру я заложивъ угольный камѣнь, служила для добра державы и краю“. (Möge diese Stätte, zu der ich den Grundstein gelegt habe, zum Wohl des Reiches und des Landes dienen).

Грôмке „Слава“ озвалось въ ôтповѣдь на тіи цѣсарскѝ слова. Сов. Ковальскій предложивъ Цѣсареви пляны новобудуючоися церкви, а запытаный о будову церкви пояснивъ, що церковь вже будуєся. Цѣсарь вписавъ своє имя въ памятнику „Народного Дома“. Ôттакъ послѣдовало представленье поодинокихъ товариствъ. Сов. Ковальскій представивъ Цѣсареви членôвъ совѣту „Народного Дому“, представителѣвъ „Галицко-рускои Матицѣ“, „Ставропигійского Института“, товариства „Просвѣта“, им. Качковского и др. Цѣсарь розмовлявъ съ многими, а именно съ М. Дыметомъ, сов. Яновскимъ, крыл. Павликовымъ, крыл. Шведицкимъ, сов. Децыкевичемъ, инж. Гавришкевичемъ, проф. д-ромъ Ом. Огоновскимъ, проф. д-ромъ Шараневичомъ, проф. Вахнянином и др. Проф. д-ра Ом. Огоновского розпытувавъ Цѣсарь близше о скôлькôсть выданыхъ книжокъ и о книжки школьнѝ и выражився дуже похвально о товариствѣ „Просвѣта“ (Das ist ein sehr nützlicher Verein). Довше розмовлявъ Цѣсарь съ Впреосв. Митрополитомъ и еп. Ступницкимъ, а наконець зновъ звернувся до п-ны Ю. Шепаровичь и запытавши єи, где пробуває и чи жіютъ єи родичѣ сказавъ, що позволитъ собѣ переслати єи памятку, за що она подякувала. Хоръ заспѣвавъ „Многая лѣта“ и середъ грôмкихъ окликôвъ „Слава“ опустивъ Цѣсарь салю удаючися на другій поверхъ до рускои гимназіи. Въ супроводѣ Цѣсаря були: Намѣстникъ, ген. адъютантъ бар. Мондель, великій конюшій кн. Таксисъ, гр. Киньскій, ген. адъютантъ бар. Бекъ, вицепрезидентъ Намѣстництва Залєвскій и совѣтникъ двору Льебль. Цѣле се торжество зробило на всѣхъ присутныхъ глубоке враженье.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Найновѣйшѝ телеграмы дотычащѝ справы турецко-чорногорскои принесли кôлька важныхъ вѣдомостій, котрѝ скрѣпляютъ надѣю, що еще передъ ôтходомъ демонстраційнои фльоты до Дульциня справа чорногорска буде фактично залагоджена и тымъ чиномъ фльота демонстраційна не розпôчне ніякихъ чинностій. Порта, якъ звѣстно, годилася на ôтдачу Чорногорѣ Дульциня, але все наставала на тоє, щобы задля утихомиреня Альбанцѣвъ оставлено при нѣй мѣста Диношь и Груду. Тоє условіе Порты було узломъ, котрый мусѣвъ або розвязатися або пересѣчися. Найновѣйша вѣдомôсть доноситъ о щасливôмъ розвязаню того узла. Телеграмъ зъ Лондону до Polit. Corresp. доноситъ пôдъ днемъ 11. вересня, що кабинетъ англійскій одержавъ завѣдомленье, що князь Чорногорскій зрѣкаєся Диноша и Груды пôдъ условіємъ, що Порта мирно и формально ôтдастьєму Дульциньо. Телеграмъ же зъ Константинополя пôдъ днемъ 12. вересня доноситъ, що всѣ державы згодилися лишити Диношь и Груду при Турціи, коли безпроволочно ôтдасть Дульциньо Чорногорѣ. Дальше доноситъ Agence Havas пôдъ днемъ 11. вересня, що охотники альбаньскѝ зъ Дульциня опустили на хвилю становища, котрѝ заняли регулярнѝ турецкѝ войска. Охотники хотѣли потому назадъ заняти свои становища, але зôстали войскомъ ôтпертѝ, полишивши кôлькохъ раненыхъ. Тая сама Agence Havas доноситъ пôдъ днемъ 12. вересня, що 6000 Чорногорцѣвъ съ 8 арматами вырушили до Дульциня, готовѝ ставати до бою въ случаю встрѣченого опору. Нарештѣ бюро Райтера доноситъ зъ Константинополя пôдъ днемъ 12. вересня, що султанъ давъ димисію першому министрови Кадри баши а на его мѣстце именовавъ першимъ министромъ Саида башу. Въ письмѣ до Саида башѣ султанъ говоритъ, що зô взгляду на важнôсть ситуаціи и наглячу потребу средствъ уважавъ конечнымъ змѣнити кабинетъ. Султанъ съ довѣріемъ покладаєся на здôбности Саида башѣ маючи надѣю, що ôнъ вдоволяючо рѣшитъ наглячѝ питаня. Кромѣ Саида башѣ именованѝ єще новѝ министры: Ассимъ баша министромъ дѣлъ заграничныхъ, Серверъ баша президентомъ рады стану, Реифъ баша министромъ торговлѣ и Кіямиль министромъ просвѣты.

Зваживши добре всѣ тіи найновѣйшѝ факта, именно занятье войсками турецкими Дульциня и рôвночасну змѣну кабинету въ Константинополи, мусится прійти до пересвѣдченя, що правительство турецке на серіо постановило сповнити волю Европы и признало, що дотеперѣшна политика проволоки, котру провадило министерство Кадри башѣ не доведе до добра. Якимъ чиномъ турецкѝ войска заняли Дульциньо, значитъ, чи скористали случайно зъ опущеня становищъ альбаньскими охотниками, чи може порозумѣлися, якъ гдекто догадуєсь, хоть съ кôлькома начальниками альбаньскои лиги, доси на вѣрно не звѣстно. Тоє обстоятельство, що князь чорногорскій приставъ на полишенье при Турціи мѣстъ Диноша и Груды, треба приписати порадѣ державъ. Мы звѣщали, що по прибутю россійскои ескадры до Гравозы, єи адмиралъ Кремеръ удався до Цетиніи. Не що инше, тôлько ôнъ уживъ свого вліяня на князя чорногорского, що тойже зрѣкся добровôльно претенсій до Диноша и Груды.

Инструкціи данѝ поодинокимъ ескадрамъ демонстраційнои фльоты все єще суть предметомъ догадôвъ дневникарскихъ. То тôлько рѣчь певна, що Франція дала свому адмиралови окрему инструкцію, незгôдну съ инструкціями прочихъ державъ. Адмиралъ французскій має въ случаю рѣшаючихъ крокôвъ, якъ н. пр. острѣлюваня або высаджуваня войска на берегъ, жадати новыхъ инструкцій ôтъ свого правительства. Константинопольскій дневникъ Vakit удержує, що вождъ сполученои фльоты має инструкцію стрѣляти до Альбанцѣвъ, єслибы оперлися завôзваню Порты уступити зъ области Дульциня а высадити войска на суходôлъ, єслибы Альбанцѣ ôтповѣдали стрѣлами на стрѣлы фльоты.

Нѣмеччина. Австрійскій министеръ дѣлъ заграничныхъ бар. Гаймерлье ôтвѣдавъ якъ звѣстно кн. Бисмарка въ замку саксоньскôмъ Фридрихсруге и оба конферовали съ собою, ——о чѣмъ именно, того никто достовѣрно не знає и не може знати, але може догадуватися беручи на взглядъ нынѣшнѝ ôтношеня зъ одной стороны державъ Австріи и Нѣмеччины межи собою а зъ другои стороны тыхъ обохъ державъ до другихъ европейскихъ. Розумѣєся, що найблизшимъ и найимовѣрнѣйшимъ предметомъ конференціи мусѣла бути справа всхôдна и вся печать въ такôмъ здогадѣ годится. Але гдеякѝ голосы печатнѝ розбираючи цѣль и значенье зъѣзду австр. министра дѣлъ загр. съ нѣмецкимъ канцлеромъ не обмежаются тôлько на комбинаціяхъ дотычно ôтношень въ сѣй хвили на Балканьскôмъ пôвостровѣ пануючихъ, але сягаютъ дальше въ будучнôсть и выводятъ евентуальну констеляцію державъ въ хвили, коли Балканьскій пôвостровъ не буде безпосереднымъ регулятивнымъ предметомъ ôтношень державъ межи собою. Берлиньскій кореспондентъ до Pester Lloyda удержує, що зъѣздъ въ Фридрихсруге мавъ задачу доповнити тоє, що минувшого року въ Вѣдни було залишене и сформуловати тоє, на що въ Вѣдни тôлько яко на провôдну точку погляду згодженося. Обстоятельство, що бар. Гаймерлье взявъ съ собою до Фридрихсруге двохъ урядникôвъ заграничного уряду, котрѝ спеціяльно працюютъ въ справѣ всхôднѝ, стверджує, що на зъѣздѣ обговорювалася справа всхôдна. Въ послѣднихъ часахъ стало видно, що Англія будь що будь хоче осуществити свои тенденціи на орієнтѣ. Межи кабинетами въ Лондонѣ и Петербурзѣ въ тôй справѣ панує безперечно згода въ принципахъ, — для того бар. Гаймерлье почувъ потребу довѣдатись, що думає чинити желѣзный канцлеръ на случай якихъ евентуальностій. Зъ другои стороны и кн. Бисмаркъ такожь радъ почути ôтъ бар. Гаймерлье, якъ поступилабы собѣ Австрія на случай евентуальностій въ Франціи. Колибы тамъ упало министерство Фрейсинета а наставъ кабинетъ Гамбеты, то легко моглобы прійти до союза Англіи, Франціи и Россіи а Нѣмеччина стоялабы изольована. Остававбы Нѣмеччинѣ одинокій союзникъ — Австрія. И ось кôнчитъ берлиньскій кореспондентъ до Pester Lloyda, взаимнѝ интересы обохъ державъ звели обохъ министрôвъ на нараду до Фридрихсруге.

Австрійскій наслѣдникъ престола архикнязь Рудольфъ ôтбувъ зъ Праги подорожь до Берлина. Дня 12 вересня рано прибувъ цѣсаревичь на дворець берлиньскій, где єго повитавъ цѣсарь Вильгельмъ, наслѣдникъ престола, всѣ князѣ и генералиція. Сторожу гонорову повнила компанія полку цѣсаря Франц-Іосифа. Цѣсарь Вильгельмъ и наслѣдникъ престола були въ мундурахъ австрійскихъ, архкн. Рудольфъ въ мундурѣ пруского полку Франц-Іосифа. Въ хвили надходу потягу музика заграла гимнъ австрійскій. Цѣсарь уцѣловавъ высѣвшого архикнязя Рудольфа, ôттакъ посадивъ єго по правôй руцѣ въ повозѣ и ôтвѣзъ до замку. Заразъ по прибутю архикнязя до призначеныхъ єму апартаментôвъ въ замку именовавъ єго цѣсарь Вильгельмъ генералъ-майоромъ и припнувъ єму власноручно генеральскѝ шлифы. По снѣданю у нѣмецкого наслѣдника престола принимавъ архкн. Рудольфъ членôвъ амбасады австрійскои, почѣмъ о год. 1 по полудни зложивъ визиту цѣсареви, ôтвѣдавъ князѣвъ крови, амбасадорôвъ россійского и англійского, маршалка польного гр. Мольтке, гр. Стольбергъ Вернигроде и еще кôлькохъ достойникôвъ. О год. 5 въ палатѣ цѣсарскôй даный бувъ обѣдъ въ честь архкн. Рудольфа, на котрый запрошено 68 особъ. Вечеромъ ôтограли войсковѝ банды серенаду. Хотяй подорожь архикнязя Рудольфа не має выразного политичного значеня, (архикнязя запросивъ цѣсарь Вильгельмъ до Берлина на маневры,) — то все таки тоє сердечне и свѣтле принятье архикнязя свѣдчитъ о крѣпкихъ дружныхъ ôтношеняхъ межи Австрією а Нѣмеччиною.

Англія. Число стратъ Еюба хана въ битвѣ пôдъ Баба Вали выноситъ около 1100 убитыхъ а 2000 раненыхъ. Англійскѝ войска перестали переслѣдувати Еюба утѣкаючого до Герату. Еюбъ однакожъ буде мусѣвъ и такъ скоро вертати зъ Герату, бо тамъ, якъ донесло бюро Райтера донесло зъ Симлѣ пôдъ днемъ 12. вересня, выбухло повстанье. Губернаторъ постановленый тамже Еюбомъ ханомъ зôставъ замордованый.

Италія. Мы згадували вже коротко о новôй министерскôй кризѣ въ парляментѣ италійскôмъ. Причиною тои кризы сталися выпадки въ Неаполи, случившійся пôдъ часъ выборôвъ до мѣскои рады. Доси въ радѣ мали бôльшôсть умѣренѝ либералы. При теперѣшныхъ выборахъ прогресивнѝ фракціи ужили всѣхъ усилій, щобы выпертя зъ рады консерваторôвъ. Никотера, одинъ зъ провôдникôвъ прогресивныхъ либералôвъ предложивъ министерству Кайроли-Депретиса умову, пôсля котрои правительство зъобовязувалобыся пôддержувати черезъ свои органа фракцію Никотеры при выборахъ до рады мѣскои, за що Никотера пôддержувавбы министерску партію въ парляментѣ. Кайроли не згодився на тую пропозицію, але Депретисъ, министеръ справъ внутрѣшныхъ пôддався Никотерѣ и давъ ôтповѣднѝ инструкціи неапольскому префектови Фасціоти. Полиційнѝ агенты вмѣшалися въ выборчу агитацію, при чѣмъ не обôйшлось безъ кровавои стычки межи народомъ а полиціею.

Ишпанія. Королева ишпаньска повила 11. вересня дочку. Крестины инфантки ôтбулися вчера.

НОВИНКИ.

— **Цѣсарь Францъ-Іосифъ покровитель убогихъ.** Межи всѣми свѣтлыми знаменами душѣ и серця нашого Наймилостивѣйшого Монарха, котрѝ учинили єго найулюбленѣйшимъ владѣтелемъ, свѣтло сіяє єго добросердечна снисходительнôсть для бѣдныхъ и страждаючихъ, для т. зв. низшои верствы соспôльности. Якъ завсѣгды и всюда такъ

й пôдъ часъ свого побыту въ Галичинѣ Цѣсарь дуже наглядным способомъ показавъ, що ему лежитъ на серци добро и щастье всѣхъ верствъ людности, зарôвно якъ богатого, стройного шляхтича такъ и бѣдного въ сѣраку селянина або нужденного въ лахахъ зарôбника. Пôдчасъ проѣздокъ Цѣсаря по улицяхъ Львова многй прибувшй зъ всѣхъ сторôнъ краю селяне и бѣднѣйшй житель Львова съ біючимъ серцемъ ждали на улицяхъ наближеня цѣсарского поѣзду, щобы подати Монархови свои письменнй прошеня. Коли поѣздъ наближався, пропихалися на передъ селяне и убогй и письма свои кидали въ цѣсарскій поѣздъ. Не все однакожь могло имъ тое удатися. Сторожа гонорова зъ обывателѣвъ мѣста Львова вздержовала петентôвъ, — неразъ селянинъ чи селянка або зарôбникъ чи зарôбниця выдиралися и бѣгцемъ пускались за поѣздомъ але сторожа ихъ здержовала. Є. В. Цѣсарь добачивъ тое, що многй єго пôдданй не можутъ передати ему своихъ прошень и для того пôзнѣйше при переѣздѣ улицями нарочно розглядався на всѣ боки, чи немає кто до него якои просьбы, а коли побачивъ кого такого, самъ протягавъ руку и власноручно ôтбиравъ письма; коли побачивъ, що кто спôзнився, або кого гоноровй сторожѣ здержали, велѣвъ остановляти поѣздъ, позвалявъ петентамъ зближатися до поѣзду и принимавъ ôтъ нихъ прошеня. Такъ пôдчасъ однои проѣздки черезъ одну улицю Львова побачивъ Цѣсарь селянина не могучого передати письма и заразъ велѣвъ здержати поѣздъ. Селянинъ пôдойшовъ до поѣзду, положивъ свôй капелюхъ на ступень поѣзду а самъ одною рукою подавъ Монархови письмо а другою взявъ монаршу руку и уцѣлувавъ. Пôдчасъ проѣздки Цѣсаря до Дроговыжа два селяне Гуцулы стояли межи товпами не допускань до передачи Монарсѣ своихъ просьбъ. Надъѣхавъ Цѣсарь. Гуцулы пôднесли въ одной руцѣ шапки въ другôй письма и кричали „Слава.“ Цѣсарь спостерѣгъ ихъ, велѣвъ поѣздъ здержати и ôтобравъ прошеня. Вчера пôдчасъ посѣщеня Ормяньскои катедры Цѣсарь высѣвши зъ поѣзду власноручно ôтобравъ бôльше якъ сто петицій. Такъ само пôдчасъ посѣщеня „Народного Дому.“ Таке знисходительне, ласкаве поступованье Монарха пôдбило для Него серця всѣхъ тыхъ численныхъ масъ бѣднѣйшихъ верствъ. Они побачили въ Монарсѣ свого наймилостивѣйшого Покровителя.

— Сегодня о год. 7 рано **опустивъ Цѣсарь Львôвъ.** О год. 6½ утворили всѣ корпораціи, институціи и молодѣжь школьна шпальеръ по дорозѣ въ тôмъ самôмъ порядку, якъ при въѣздѣ Цѣсаря до Львова. На двôрци представителѣ властій и корпорацій попрощали Монарха.

— **П. С. Гавришкевичь,** инжинеръ при Намѣстництвѣ, членъ Народного Дому и Ставропигіи одержавъ ôтъ Цѣсаря въ дарѣ брилянтову шпильку въ доказъ узнания за устроєньe резиденціи цѣсарскои въ Намѣстництвѣ и Народного Дому.

— Сегодня ôткриваеся **господарско-промыслова выстава** товариства им. Мих. Качковского въ Коломыѣ.

— **Для убогихъ мѣста Львова** и на вспомогу тыхъ, котрй во Львовѣ спеціяльно удавалися съ просьбами до ласки монаршои удѣливъ Цѣсарь 4000 зр., а для всякихъ доброчинныхъ закладôвъ 2100 зр. — разомъ 6100 зр.

— **Львôвскому Товаристру стрѣлецкому** подаровавъ Цѣсарь дорогій сервисъ срѣбный зложеный зъ 6 штукъ.

— **На привѣтъ Цѣсаря** пôдчасъ єго побыту въ Чернôвцяхъ прибуде зъ Ромуніи самъ министеръ вôйны Сляницеану.

— **По поворотѣ Цѣсаря** зъ Черновець до Галичины галицка шляхта має єго сопроводити въ народныхъ строяхъ ажь до угорскои границѣ. Маршалокъ краєвый взыває шляхту всѣхъ округôвъ, щобы завчасу до участи въ тôмъ сопроводѣ зголошувалась.

— Въ справѣ ôтновленя кракôвского **замку на Вавелю** дальшй уклады съ мѣстомъ Краковомъ вести буде архикнязь Кароль Людвикъ, котрый по ôтъѣздѣ Цѣсаря до Черновець удасться съ тою цѣлію до Кракова.

— **Пріѣздъ Цѣсаря до Шлезка** въ жовтни вже на певно заповѣдженый. Въ Опавѣ и въ иншихъ мѣстахъ выбрано вже комитеты для єго принятя.

— Въ ночи зъ суботы на недѣлю по 3 год. въ ночи выбухъ **пожаръ въ головнôмъ львôвскôмъ шпиталю** на лѣвôмъ крилѣ, где мѣстився ôтдѣлъ горячковый жѣночій. Причина пожару була та, що пукла рура газова и занявся газъ. Дахъ цѣлого крила, стеля и помôстъ другого поверха згорѣли. Сторожа пожарна вздержала дальше ширенье огню. Межи хорыми не було ніякого нещасного случаю.

— Упокоилися: оо. **Захаръ Реваковичь,** приходникъ въ Ниновичахъ, дек. Ярославского, перемыскои епархіи въ 59 р. житя а 28 священьства и **Михаилъ Шашкевичь,** кацелянъ въ Куропатникахъ, дек. Бережанского въ 39 р. житя а 13 священьства. Вѣчная имъ память!

— Посломъ до рады державнои зъ выборчого округа Перемышль-Городокъ выбраный **дръ Ритнеръ.** Голосовало 1421 выборцѣвъ. Дръ Ритнеръ одержавъ 764 а контркандидатъ дръ Пфайферъ 649 голосôвъ. За дромъ Пфайферомъ були выборцѣ Городка.

— Завтра ôтбудеся **въ мѣщаньскôмъ касинѣ концертъ** товариства музичного. Въ сали буде цѣлкомъ задержана тая сама декорація, яка була на балю данôмъ въ честь Цѣсаря. Початокъ о год. 8 вечеромъ.

— **Межинародный торгъ** плодôвъ рôльничихъ разомъ съ выставою хмелю краєвого устроює во Львовѣ галицке господарске товариство въ дни 4 и 5 н. ст. жовтня с. р. Цѣль устроєня межинародного збожевого торгу єсть облегчити ôтбутъ краєвыхъ плодôвъ и позавязувати безпосереднй торговй зношеня съ всѣми значнѣйшими торговцями Европы.

— **Кн. Александеръ Любомирскій** проживаючій ôтъ давна въ Парижи, записавъ, якъ довѣдуєсь урядова газета львôвска, два милiоны франкôвъ на рôжнй цѣли въ Галичинѣ. Сумою тою має розпоряджувати комитетъ, до котрого покликанй будутъ межь иншими: Водзицкій, дръ Зыбликевичь и гр. Артуръ Потоцкій.

— **Погорѣло** сильно дня 13 вересня село Бучалы въ пов. Руденьскôмъ. Жертвою огню впало 72 загородъ селяньскихъ.

— **Министеръ просвѣты** выдавъ розпорядженье, котрого постановленя маютъ на цѣли **запобѣгчи переповненю шкôлъ середныхъ.** До шкôлъ середныхъ тиснеся майже вся молодѣжь; промышленники, хлѣборобы и торговельники ôтдаютъ свои дѣти до шкôлъ середныхъ, „єсть про тое обовязкомъ властій школьныхъ“ — каже министерство — „дѣлати противъ тои загальнои тенденціи, котра зъ однои стороны позбавляє культуру рôльничу и промыслъ рукодѣльный найлучшихъ силъ, а зъ другои стороны вытворюе безплодный и незадоволеный пролетаріятъ „образованыхъ безъ занятя.“ Той станъ, некористный для рôльництва и промыслу а зô взглядôвъ соснôльныхъ дуже шкôдный оказуеся тымъ бôльше небезпечнѣйшимъ, що объявляеся въ найгустѣйше заселеныхъ провинціяхъ державы.“ Розпорядженье министеріяльне выказуе дальше, що въ наслѣдство того промыслъ и рôльництво упадаютъ и констатуе, що упадокъ той зневоливъ правительство бачнѣйше звернути око на засновуванье шкôлъ промысловыхъ. Цѣкавый єсть примѣръ наведеный въ згаданôмъ розпорядженю, що въ Чехахъ тôлько 5—6 процентъ загального числа ученикôвъ здає испытъ зрѣлости съ добрымъ успѣхомъ; зъ загального числа 19.400 ученикôвъ шкôлъ реальныхъ тôлько около 1000 перейшло технику а що найменше 3.000 ученикôвъ покидає рôкъ- рôчно школы середнй. — Министерство поручає наконець директорамъ середныхъ шкôлъ, щобы они поучали людноôсть о важности шкôлъ промысловыхъ. Директоры повиннй 1) при записахъ до першои клясы выяснити родичамъ або опѣкунамъ такихъ ученикôвъ, котрйбы, зъ родинныхъ ôтношень або иншихъ взглядôвъ здобули собѣ колись отвѣтнѣйше становище на поли промыслу, — що существуютъ школы промысловй, яку цѣль они маютъ, при чѣмъ зауважати треба, що передъ вступомъ до такои школы повиннѣбы ученики якійсь часъ практиковати въ якôмъ небудь ремеслѣ. 2) Директоры повиннй ученикамъ клясъ низшихъ, показуючимъ здôбноôсть до промыслу, выясняти, що побôчь мозольнои дороги образованя въ середнôй школѣ а ôттакъ на академіи техничнôй, лежитъ передъ ними друга коротша дорога до осягненя фаховыхъ вѣдомостій а то въ области середного промыслу. — Хотяй тое розпорядженье министра просвѣты може найменше вымѣрене противъ Галичины, такъ якъ намъ надпродукція интелигенціи еще не докучае и школъ промысловыхъ у насъ майже не ма, то все таки мѣститъ оно посередно и для нашого краю поученье о важности засновуваня школъ промысловыхъ. Доперва коли станутъ у насъ такй школы, буде обовязкомъ директорôвъ середныхъ школъ накланяти родичѣвъ выучувати своихъ дѣтій на промышленникôвъ, поки однакожь такихъ школъ не ма, то и галицкихъ директорôвъ не може обовязувати повысше министеріяльне розпорядженье.

— **Конкурсы учительскй.** Рада школьна окружна въ Станиславовѣ розписуе зъ дня 31 серпня с. р. пôдъ ч. 1209 конкурсы 1) на посаду старшого учителя съ рôчною платою 600 зр. при другôй 4-клясовôй школѣ въ Станиславовѣ и 2) на посаду учителя съ платою 300 зр, при 1-клясовôй етат. школѣ въ Ôльшаници. Речинець подаваня до 6 тыждневъ ôтъ 10 вересня (т. є. першого обвѣщеня въ урядовôй часописи.)

— **Кн. Демидовъ** Санъ Донато заплативъ выдавателеви росс. газеты „Современность“ А. А. Старчевскому 5000 рубл. за напечатанье въ тôйже газетѣ єго біографіи.

— **Щасливый край** — Франція, коли вже въ ôсьмохъ мѣсяцяхъ сего року французскій скарбъ державный має 104,845.000 франкôвъ надвыжки попадъ прелиминованый буджетъ на рôкъ 1880.

Тельеграма „Дѣла“

(отъ спеціяльного кореспондента):

Коломыя 15 вересня. Середъ ентузіястичныхъ окликôвъ многочисленного руского народа въѣхавъ Цѣсарь до Коломыѣ и посѣтивъ обѣ выставы. Конвôй Гуцулôвъ на коняхъ прехорошій. „Слава“ и „Многая лѣта“ гремитъ повсюду. Подрôбный описъ въ дописи.

Курсъ львôвскій зъ дня 13. л. вересня 1880

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281	50	284	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167	50	170	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	70	98	70
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	70	98	70
Банку гип. галиц 6% ав.	101	80	102	80
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	30	98	30
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	–	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	51	5	61
„ цѣсарскій	5	55	5	65
Наполеондоръ	9	35	9	46
Нôвимперіялъ	9	60	9	74
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	68
„ „ паперовый	1	21¾	1	24—
100 марокъ нѣмецкихъ	57	80	58	35
Серебро	99	50	100	50

(Курсъ текучого куп. безъ куповну)

Товариство Просвѣта

набувши на власноôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручае

КАВУ

включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за килограмъ

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2. –	Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.
1а великозерниста Куба	„	1.90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а доснонала Ріо	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1.70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (10—10)

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны

Е. ФОГЛЬ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручае всяку еще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкй выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Оксфордовй полотняній або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотняній по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратній кождого фасону 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . . зр. 1
Манжеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотняній по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотняній або зъ Морé съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по . . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотняній хусточки до носа 6 штукъ по . . . зр. 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотняный штука по . . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1·75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по . . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотняній 6 штукъ по . . . . . зр. 1·25
Обрусы полотняній дамастовй на 12 осôбъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшій горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3·50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ ⅝ широкй . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске ¾ и ⅝ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр. 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . . кр. 20—35
Простирала полотняній безъ обрубки 6 штукъ . . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконній, голотняній костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючій товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

5-6

Переплетниче заведенье

МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

Вô Львовѣ, въ Ставропигійскôмъ Институтѣ,

принимае въ переплетъ: Напрестолнй **Евангелія** ôтъ найвеликолѣпнѣйшихъ до найскромнѣйшихъ, **Служебники** и другій книги церковнй, **молитвословы** іерейскй, молитвословы для **дамъ** въ аксамитъ, скôру, всякого рода англійскй полотна и пр., молитвословы другого рода, дешевшй, всѣ книги **школьнй,** науковй, **цѣлй библіотеки** приватнй, — тоже **брошурованье** всякого рода сочиненій въ всякихъ объемахъ и въ найбôльшôмъ числѣ. На складѣ маe **Книги тверезости,** розличнй молитвословы для дамъ въ дуже красныхъ переплетахъ и другй дешевй. **Окутья** и инній металевй **украшеня** на Евангеліяхъ очищуются, поправляются, доповняются и позолочуются пôдъ єго доглядомъ. **Цѣны приступнй** навѣть для бѣдныхъ громадъ або пôодинокихъ людей. Евангелія и пр. можна присылати почтою и уговоритись письменно о цѣнѣ и т. п. Всѣ роботы выконуются

ТОЧНО, СОЛИДНО, СОВѢСТНО И ВЪ КОРОТКôМЪ ЧАСѢ.

6—?

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 69. Львôвъ, Субота 6. (18.) Вересня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ПРИВѢТЪ ЦѢСАРЯ

черезъ краєвого Маршалка.

Бесѣда, котрою краєвый Маршалокъ повитавъ Цѣсаря при въѣздѣ до Львова, приневолює насъ зробити кôлька увагъ. Не можемо зрозумѣти, для чого краєвый Маршалокъ промовляючи въ имени репрезентаціи краю, отже и рускихъ заступникôвъ, узнавъ за отвѣтне, надати патріотизмови и привязанности краєвои репрезентаціи до Австріи дату найновѣйшу, бо сягаючу лише кôлька лѣтъ назадъ. Кр. Маршалокъ згадавъ о словахъ высказаныхъ передъ кôлькома лѣтами въ адресѣ сойму до Цѣсаря: „при Тобѣ, Найяснѣйшій Пане, стоимо и стояти хочемо“ и додавъ, що тіи „слова вызванѣ Твоимъ взглядомъ насъ великодушнымъ и мудрымъ поступованьемъ, сталися з ъ т о г о ч а с у (отже доперва ôтъ кôлькохъ лѣтъ) провôдною мыслію репрезентаціи цѣлого краю“. Надаючи тыми словами такъ дуже нову дату льояльности краєвои репрезентаціи, кр. Маршалокъ переступивъ зъ свого становища представителя цѣлои краєвои репрезентаціи и подався на становище партійне. Не думаємо, щобы за тіи слова могли бути вдячнѣ кр. Маршалкови всѣ Поляки, а тымъ менше Русины. Мы жь мусимо пригадати, що привязаннôсть бодай рускаго народа до Цѣсаря и до австрійскои державы не датуєся доперва ôтъ часу, коли теперѣшна бôльшôсть сойму въ початкахъ 70-тыхъ рокôвъ высказала въ своѣй адресѣ тіи слова: „при Тобѣ стоимо и стояти хочемо“, а що противно тая привязаннôсть рускаго народа а тымъ самымъ и єго заступникôвъ въ соймѣ, якъ бы они ни малочисленнѣ були теперь, сягає далеко давнѣйшихъ часôвъ. Єще давно передъ тою датою, яку назначивъ кр. Маршалокъ галицкôй льояльности, Русины завсѣгды годили „правдивѣ интереса свого народа и краю съ хосенною дбалостію о добро цѣлости“ — якъ пôднѣсъ Цѣсарь въ своѣй ôтповѣди на промову кр. Маршалка — и они не маютъ ніякои причины датувати своєи льояльности ôтъ часу, коли заведенье польского языка во всѣхъ урядахъ и школахъ цѣлои Галичины, утворенье кр. рады школьнои и именованье министра-Поляка для Галичины переломало наконець и середъ Полякôвъ ряды тои опозиціи, котра не могла „погодити мудрого попираня правдивыхъ интересôвъ краю съ хосенною дбалостію о добро цѣлости“. Мы признаємо, що тіи послѣднѣ концесіи въ користь Полякôвъ при рôвночаснôмъ неустаючôмъ гнетѣ польского елементу пôдъ россійскимъ и нѣмецкимъ пановань-ємъ привернули до Австріи тыхъ Полякôвъ, котрѣ доси все єще выжидали ôтзысканя самостôйности польскои державы при помочи щасливои констеляціи межидержавныхъ спорôвъ и котрѣ доперва ôтъ часу сумного выходу францускo-прускои вôйны побачили остаточно марнôсть своихъ надѣй. Однакожь думаємо, що велика часть Полякôвъ, а именно самъ польскій людъ и польске маломѣщаньство захôднои Галичины вже давнѣйше не одушевлялись великодержавною идеєю польскою, а числячися съ фактичными обстоятельствами помирилися съ своєю приналежностію до Австріи. Тожь повыснѣ слова кр. Маршалка не совсѣмъ вѣрнѣ навѣть взглядомъ всѣхъ галицкихъ Полякôвъ.

Кр. Маршалокъ выступаючи въ имени краєвои репрезентаціи повиненъ бувъ обчислитися съ фактичнымъ станомъ и не вставляти до своєи промовы ничого такого, що моглобы ухибити хочьбы однôй складовôй части краєвои репрезентаціи, а тымъ бôльше цѣлому народови. Єсли вже кр. Маршалокъ не зволивъ ни одного рускаго слова выголосити въ столицѣ Галицкои Руси на привѣтъ Цѣсаря, то повиненъ бувъ залишити бодай невѣрне представленье чувствъ льояльности рускаго народонаселеня краю и булобы далеко ôтповѣднѣйше, єслибы промова кр. Маршалка во Львовѣ була оберталась въ тôмъ самôмъ кругѣ идей, якѣ ôнъ выказавъ витаючи Цѣсаря на граници нашого краю.

Е. В. Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

въ рускôй академичнôй гимназіи.

Безпосередно зъ салѣ „Народного Дому“ удався Цѣсарь до рускои академичнои гимназіи умѣщенои на третôмъ поверсѣ. Цѣсаря ожидали на першôмъ поверсѣ у стôпъ сходôвъ директоръ рускои гимназіи сов. о. Ильницкій и гимн. инспекторъ Солтыкевичъ въ супроводѣ двохъ учителѣвъ. Якъ тôлько Цѣсарь опустивъ салю „Дому Народного“ поспѣшивъ сов. о. Ильницкій на встрѣчу Найдостойнѣйшого Гостя и попросивъ єго посѣтити руску гимназію, почѣмъ Є. В. Цѣсарь въ супроводѣ своєи свиты, Впр. Митрополита и Впр. еп-ôвъ Ступницкого и Сильвестра Сембратовича середъ одушевленыхъ окликôвъ ученикôвъ рускои гимназіи уставленыхъ двома рядами на сходахъ вступивъ на другій поверхъ. На другôмъ поверсѣ уставилося учительске тѣло рускои гимназіи въ пôвкрузѣ и привитало разомъ съ зôбраными учениками Цѣсаря грôмкимъ „Слава“. Коли Цѣсарь вступивъ до прекрасно устроєнои салѣ повитальнои озвався на привѣтъ торжественный, милозвучный и одушевленный спѣвъ „имну народного“, котрый ôтспѣвавъ добôрный хоръ ученикôвъ рускои гимназіи пôдъ проводомъ проф. Вахнянина. Потôмъ выступивъ ученикъ 8-ои клясы, Наумовичь, а ôтдавши Цѣсареви потрôйный поклôнъ выголосивъ съ яснымъ выразомъ и глубокимъ чувствомъ слѣдуючу привѣтну бесѣду въ нѣмецкôмъ языцѣ:

„Именемъ зôбранои молодѣжи ц. к. академичнои гимназіи, глубоко урадованои невысказанымъ щастьемъ, оглядати Ваше Величество посередъ себе, осмѣляюся въ найглубшôй покорѣ зложити у стôпъ Вашои Освященнои Особы найсердечнѣйшѣ чувства вдячности нашои за всѣ добродѣтельства, якѣ на насъ въ тôмъ заведеню сплываютъ. А надъ усе зволятъ Ваше Величество прійняти ôтъ насъ щиросердечну подяку за тое, що благосклонною ласкою и ôтцѣвскою старанностію Вашого Величества можемо тутъ побирати науку въ нашôмъ матернôмъ языцѣ. Наша непоколебима преданнôсть, наша незломима вѣрнôсть для Найяснѣйшои особы Вашого Величества, для Пресловутного Цѣсарского Дому Габсбургôвъ незмѣнно буде тревати. Щастье, гаразъ и благодать Божа най сплыває въ пребогатôй щедрости на увѣнчану голову Нашого Найдорожшого Цѣсаря. Слава! Многая лѣта!“

Хоръ спѣвакôвъ мовбы продовжаючи тіи съ правдивымъ одушевленьемъ высказанѣ привѣтнѣ слова ôтспѣвавъ радôстне: „Многая лѣта“. Цѣсарь бувъ глубоко троненый тымъ щиросердечнымъ привѣтомъ и съ великодушною благосклонностію зближився до бесѣдника и сказавъ: „Sehr hübsch gesprochen. Ich bin wirklich verwundert und sehr erfreut, dass ich in Ihrer Person einen Schüler finde, der eine so treffliche deutsche Aussprache und eine ganz richtige Accentirung besitzt.“ Потôмъ розпытувався бесѣдника о родинне мѣстце и где ôнъ учащавъ доси до школы, на що тойже ôтповѣвъ, що першу клясу скôнчивъ въ Коломыѣ, а черезъ шѣсть дальшихъ клясъ учащавъ до рускои гимназіи.

Ôттакъ спытавъ Цѣсарь проф. Вахнянина, управляючого хоромъ ученикôвъ, чи тіи спѣваки брали участь въ ôтспѣваню кантаты, и съ повнымъ узнаньемъ выразився о спѣвѣ ученикôвъ рускои гимназіи, а особенно похваливъ прехорошій басъ ученика (8-ои кл.) Красицкого. По представленю всѣхъ членôвъ учительского тѣла рускои гимназіи попросивъ дир. о. Ильницкій Цѣсаря до притыкаючои (меншои) салѣ, тожь само прекрасно устроєнои, где Цѣсарь съ великою увагою переглядавъ богато нагромадженѣ и вкусно уложенѣ працѣ ученикôвъ: вольноручнѣ рисунки, краєвиды, рисунки геометричнѣ, ôтôитки зъ свѣта клясиі

БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(Дальше.)

Панъ Семенъ не стямився, якъ єго навколо окружили и обложили пуделками та пакунками, якъ єго хата наповнилась живымъ гаморомъ и якимись пахощами жѣночои туальеты. Ôнъ не знавъ, що съ собою зробити, що говорити и тôлько кланявся.

„Ахъ яка страшна дорога!“ бѣдкалася перша дама.

„Тôлько Богъ хоронивъ наше житье“, озвалась друга, „а то всѣ булибъ провалились въ воду.“

„Ахъ якъ у васъ тутъ мило!“

„Quelle vue!“ сказала друга дивлячись крôзь ôкно. „Яка чудна околиця зъ ôтси, а якѣ поганѣ дороги.“

„Та ще въ таку пору, въ часѣ ôтпусту, коли всѣ ѣдутъ.“

„Ахъ, така дорога стане сама за покуту.“

„Вы, пане професоръ, не ѣздили на ôтпустъ?“

„Нѣ!“ ледво що проговоривъ професоръ. Ôнъ все ще не мôгъ прійти до себе. Ôнъ не мôгъ надивитись на тіи чудна панѣ, говôркѣ, выстроєнѣ, съ масками на лицяхъ, въ фантастичныхъ капелюхахъ, съ цѣлыми копицями чужого волося на головахъ. Ôнъ дивився, якъ они трѣщоталисъ мовъ сѣрѣ гуси на водѣ и разъ въ разъ мололи передъ нимъ, якъ бы въ своѣй хатѣ и передъ давнымъ знакомымъ. Они здалися єму якимись великими панями, мабуть чи не обывательками, тôлько троха чудными, бодай не такими, якъ панѣ Бжушковска. Середъ нихъ чувся ôнъ якійсь не свôй, а постать пана Гуляйпольского, що мовчаливо хиталась на крѣслѣ, ще побôльшала єго помѣшанье.

„Вамъ мабуть тутка дуже весело жієся. Ничого вамъ шукати забавы где-инде. А шкода, що вы не були на ôтпустѣ. Було богато гдечого интересовного. Було богато шляхты, жѣноче товариство дуже добôрне. У кс. *пшеора* була весела забава.“

„Ôнъ намъ доводится близькимъ родичомъ“, перервала друга панѣ, „и мы тôлько на єго запросины поѣхали. Нашѣ стороны дуже нудня, монотоння, не ма съ кимъ жити — просто нудимось.“

„У васъ мабуть инакше, въ васъ близше мѣста и все таки при гостинци, бôльше гостій навѣщуєся. У насъ степова глушь, и мы давно носимось съ гадкою промѣняти нашу маєтнôсть на другу, близше свѣта, близше цивилизаціи, а то прійдеся здичѣти.“ И засмѣялась давôнкимъ смѣхомъ, зиркаючи крôзь маску миленько на професора своими блискучими очима.

„Я не выдержу бôльше въ тыхъ Корытахъ, моя миленька,“ говорила друга, нѣбы звертаючись до сестры, але зъ коса поглядаючи на професора. „Я розхоруюсь, якъ бы мала я довше тамъ оставатись. Се мôй грôбъ такѣ нуды, така одностайнôсть, така проза — суха проза, огидна!“

„Ахъ и я, мов серденько, рада вырватись кождои хвилинки зъ тои норы — зъ того Корыта. Колибъ се не стародавна спадщина по нашôй родинѣ, не наше рôдне гнѣздо, я бы й ногою не ступила въ ту домовину. Мы, серденько, мусимо збунтуватись, зробити революцію противъ нашого Зигмундзя, бо ôнъ непоправный консерватистъ держится тыхъ Корытъ, якъ роялистъ своєи династіи. Не правдажь, пане професоръ, що конче треба зробити революцію. Правда, яка то оригинальна жѣноча революція“.

„О правда, правда“, ôтповѣвъ наконець панъ Семенъ, бо й єму самому було вже совѣстно довше мовчати. „Жѣноча революція се дуже страшна рѣчь. Я бачивъ вже въ моѣмъ житю жѣночу революцію. Страхъ! Не дай Боже повторитись.“

„Чувшь, Зигмундзю, яка страшна жѣноча революція,“ засмѣялись обѣ панѣ. „Вы бачили революцію жѣнокъ?“

„Ой бачивъ — страшну, страшну.“

„Зробѣтъ ласку, розкажѣтъ, пане професоръ, яка се була революція.“

„То єсть, страшна, ласкавѣ панѣ, съ цѣпами, косами, рѣзаками, коцюбами, мѣтлами, то єсть рôжными знарядами господарскими, якъ такожь съ мѣтлами, помелами, кочергами и, простѣтъ за слово, лопатами и вилами.“

„Ха, ха, ха,“ засмѣялись веселѣ панны. „Та се справдѣ щось нечуваного и страшного. Гдежь то найшлися такъ оригинальнѣ революціонистки?“

„На селѣ, ласкавѣ панѣ, не меншôмъ, якъ Голопяты.“

„И побили певно своихъ чоловѣкôвъ.“

„О нѣ, ласкавѣ панѣ, они билися за своихъ чоловѣкôвъ.“

„За своихъ чоловѣкôвъ! Такъ певно самѣ межи собою?“

„Нѣ, не межи собою, то єсть, не самѣ съ собою, а съ войскомъ!“

„Съ войскомъ!“

„Съ войскомъ, ласкавѣ панѣ, съ войскомъ оружнымъ, то єсть, съ шаблями, списами и гверами; то єсть, съ кôнницею билися они, за пасовиско громадске, то єсть таке пасовиско, котре хотѣла мати громада и процесувалася за него съ дворомъ покликуючися на вѣчнôсть, то єсть, що нѣбы то громада зъ дѣда-прадѣда, ôтъ

чного, зъ орнаментики, фигуры стереометричнѣ, взорцѣ каллиграфичнѣ, мапы географичнѣ и физикальнѣ и т. п. Цѣсарь похвально выразився о тыхъ працяхъ ученикôвъ. Переглядаючи тіи працѣ спытавъ Цѣсарь директора, „чи всѣ ученики рускои гимназіи досягаютъ того степени знаня нѣмецкого языка якъ ученикъ Наумовичь“, на що директоръ ôтповѣвъ, що „менше-бôльше всѣ ученики доходятъ до такого знаня, бо учителѣ стараются якъ найстараннѣйше плекати науку сего языка а то не тôлько въ школѣ, але и по за школою наклоняючи ученикôвъ до приватного читаня нѣмецкихъ книжокъ пôдъ своєю контролею.“ Дальше звернувъ дир. о. Ильницкій увагу Цѣсаря на рускѣ книжки школьнѣ для гимназіи уложенѣ въ групу немалои вже библіотеки и представивъ тую десятьлѣтну працю рускихъ учителѣвъ яко видимый доказъ, що рускій языкъ вповнѣ надаєся до науки и совсѣмъ способôный служити для самого высокого образованя наукового.

Цѣсарь вписавъ ôттакъ своє имя въ пропамятну книгу гимназіи, оглянувъ єще габинетъ натуральный и физикальный и кôлька клясъ гимназіи и розпытувався о числѣ ученикôвъ, о взростѣ фреквенціи и т. д. На прощанье ôтспѣвавъ хоръ ученикôвъ пяту строфу „народного имна“ и „Многая лѣта“ а Цѣсарь опустивъ середъ радôстныхъ окликôвъ, всеи молодѣжи руску гимназію. При ôтходѣ єще разъ звернувся Цѣсарь до дир. о. Ильницкого и съ видимымъ задоволеньемъ сказавъ: „Ich bin erfreut, Ihr Gymnasium hat mich sehr befriedigt“.

Пріятне, сердечне, ласкаве лице Цѣсаря сіяло, мовь сонце, озорило и огрѣло теплотою высокои чести и любови серця рускои молодѣжи и рускихъ учителѣвъ... Ученики рускои гимназіи захованися взорцево, чувствовали и чувствуютъ себе щасливыми, що нашь Покровитель и Благодѣтель, посѣтивъ нашу руску гимназію... Треба бути въ присутности нашого Найдостойнѣйшого Гостя, щобы почувствовати ту невысловлену силу чаруючои любости, єго ласкавости, котра зъ очій, лиця, слôвъ, голосу и цѣлого пріятельского и сердечного обходженя сіяє, и душу и серце невымовно къ собѣ притягає! Вконець не можемо поминути, що головна заслуга такъ прекрасного веденя и представленя рускои гимназіи припадає дир. о. Ильницкому, котрый съ ôтцѣвскою бôалостію и щирымъ посвященьемъ плекає ту єдину руску гимназію нашу, якъ такожь годится згадати о добôрныхъ свѣтлыхъ учительскихъ силахъ, якѣ щиро трудятся надъ успѣшнымъ проводомъ повѣренои имъ молодѣжи — надъ будучностію Руси. Своими дѣлами, цвѣтучимъ станомъ гимназіи даютъ они найлучшу ôтповѣдь ворогамъ и клеветникамъ рускои гимназіи, котрыхъ, жаль сказати, можна въ части подыбати и середъ... Русинôвъ... Правдивѣ Русины могутъ бути думнѣ зъ рускои гимназіи. Може хоть цѣсарске узнанье опамятає троха нашихъ заслѣпленыхъ противникôвъ.

ДОПИСЬ.

(*С*). **Зъ Коломыѣ**.*) *(Приготованя до пріѣзду Цѣсаря.)* Въ нашôмъ мѣстѣ ôтъ довшого часу великій рухъ. Властителѣ пристроюютъ всѣ домы: зъ верха бѣлятъ, чистятъ, украшаютъ ихъ хоругвами и фестонами, улиця ведуча зъ двôрця желѣзницѣ до мѣста и улиця Зелена вся украшена хоругвами на перемѣну чорножовтыми, синёжовтыми, бѣлочервоными и синё-червоными. Тыми тôлько улицями мавъ нашь Найдостойнѣйшій Монархъ на польску такъ звану етнографичну выставу переѣзджати.

Найбôльше порушився нашь городъ ôтъ недѣлѣ, коли наспѣла вѣсть зъ Намѣстництва, що Цѣсарь такожь и руску господарско-промыслову выставу навѣститъ. Противники Русинôвъ числили на тоє, що руска выстава въ наслѣдство ихъ интригъ не удостоится цѣсарскои гостины, а коли наконець побачили, що марнѣ ихъ заходы, приклонили голову передъ несподѣванымъ для нихъ фактомъ и взялися хоть въ послѣднôй хвилѣ украшати улицѣ ведучѣ до рускои выставы. Переломавши всѣ ставлянѣ запоры ôткрываютъ Русины 15 с. м. въ хорошôмъ павильонѣ въ тôй цѣли устроєнôмъ выставу плодôвъ земныхъ и промысловыхъ. При брамѣ повитає Наймилостивѣйшого Монарху рускою промовою членъ комитету п. Агопсовичь, властитель бôльшихъ посѣлостій. Сей честный мужь понимаючи своє правдиве становище, що єсть мещканцемъ рускои землѣ, що жіє помежи рускимъ народомъ, чувствує себе бôльше спорôдненымъ съ кореннымъ рускимъ народомъ, нѣжь съ польскою шляхтою и положивъ для Руси не мало заслугъ при послѣдныхъ выборахъ, допомагаючи до побѣды рускаго посла о. Озаркевича надъ польскимъ кандидатомъ гр. Миромъ. Коли повстала гадка устроєня господарско-промысловои выставы, сей мужь яко сельскій господарь вступає до комитету, пильно приходитъ на всѣ засѣданя и такъ морально якъ и матеріяльно попирає єи и своимъ вплывомъ доводитъ до осущеня. Въ доказъ великого довѣрія поручили Русины нашѣ п. Агопсовичови привѣтъ Найяснѣйшого Пана при вступѣ на пляцъ выставовый.

Загостивъ до насъ театръ п. Романовичь. Дано два представленя на пляцу выставовôмъ 12 л. „Золотый мопсъ“, комичну оперетку оригинальну Д. Млаки, а 13-го комедію зъ нѣмецкого „Хитрощѣ перехитренѣ“ вразъ съ опереткою Гоголя „Простакъ“. Гра актôрôвъ прехороша въ всѣхъ частяхъ. По надъ всѣхъ ôтзначився п. Гриневецкій. Публики дуже мало — въ понедѣлокъ майже порожно. Сумъ дивитися, якъ тѣ люде жертвуютъ свои найлучшѣ силы для рускои справы а интелигенція руска такъ байдужа. — Въ ночи зъ 13 на 14 с. м. прибувъ до Коломыѣ цѣлый ôтдѣлъ Гуцулôвъ въ святочныхъ прекрасныхъ строяхъ народныхъ на привѣтъ Цѣсаря.

*) Спôзнене.

Е. В. Цѣсарь во Львовѣ.

День другій. — Недѣля дня 31 серпня (12 вересня).

Выслухавши рано службы божои въ лат. катедрѣ удався Цѣсарь о ½ до 10 до Дроговыжа, где посѣтивъ дроговыскій закладъ фундаціи бл. п. гр. Скарбка. О год. 2-ôй вернувъ Цѣсарь назадъ до Львова. Найсвѣтлѣйшою точкою сего дня бувъ баль такъ званый „мѣщаньскій“ устроєный въ ратуши коштомъ громады м. Львова. Не тôлько салю головну ратушеву съ прилежачими комнатами, але цѣлый першій поверхъ перестроєно въ пышнѣ апартамента балевѣ. На другôмъ поверсѣ устроєно буфетъ для гостій пребогато заосмотреный въ добôрнѣ вина и смачнѣ стравы. Якъ тôлько смерклося, заяснѣвъ цѣлый рынокъ въ повнôмъ прехорошôмъ освѣтленю. Илюминація ратушевои вежи и сего вечера не повелася задля сильного вѣтру. За тоє самъ будынокъ ратушевый весь купався въ пребогатôмъ свѣтлѣ. Вже о 6-ôй годинѣ здвигъ народа на рынку бувъ превеликій и гонорова сторожа ледво що могла удержати ладъ. Передъ 7-ою годиною почали зъѣздитися гостѣ улицею галицкою. Разъ вразъ туркотѣли повозы та искрились пôдковы огнистыхъ коній уносячи гостій въ пышныхъ строяхъ. Вже о ½ до 8 були всѣ салѣ балевѣ переповненѣ гостями. Зôбралось ихъ около 2000 — число, якъ кождый муситъ признати, доси на ніякôмъ львôвскôмъ балю невидане. Фраки и духовнѣ свиты мѣшалися съ блискучими мундурами и рôжноцвѣтными пребогатыми контушами. Перевага була однакожь по сторонѣ фракôвъ а по части и урядничихъ мундурôвъ. Дамскѣ тоальеты були справдѣ величавѣ и люксусовѣ. Зъ Русинôвъ явились на бали межи ин. Впр. Митрополитъ, оба Епископы, проф. дръ Ом. Огоновскій, проф. дръ Шараневичь, сов. Ковальскій съ женою, сов. Децыкевичь, М. Дыметъ, дръ Сушкевичь, сов. Лопушаньскій и м. др. О год. 8-ôй живѣ оклики людности передъ ратушемъ звѣстили пріѣздъ Цѣсаря. Господинѣ балю поспѣшили на привѣтъ Цѣсаря и утворили шпальеръ напротивъ головныхъ сходôвъ. Цѣсарь склонившися витаючимъ господинямъ подавъ руку намѣстниковôй гр. Потоцкôй и вôйшовъ до салѣ балевои, за нимъ поступавъ Намѣстникъ съ маршалковою гр. Водзицкою, дальше Маршалокъ съ гр. Артуровою Потоцкою, дръ Зыбликевичь, цѣсарска свита, достойники и т. д. Тронова саля прекрасно убрана, вся обита понсовымъ аксамитомъ, навколо великѣ зеркала, котрыми заслонено всѣ ôкна. По серединѣ пôдъ лѣвою стѣною уставлено золотый тронъ цѣсарскій, а по бокахъ двѣ фигуры альегоричнѣ тожь само золоченѣ. Освѣтленье салѣ було справдѣ маєстатичне. По представленю розпочався польонесъ, котрому проводивъ президентъ мѣста дръ Гноиньскій. Потôмъ розпочався мазуръ въ 32 пары переважно зъ самои аристократіи въ пышныхъ контушахъ. По скôнченю танцю розмовлявъ Цѣсарь съ гр. Русоцкимъ, гр. Баворовскимъ, съ п. Семильскою и др. а ôттакъ подавши рамя Намѣстниковôй перейшовъ до другои жовтои салѣ, где розмовлявъ съ кôлькома послами, почѣмъ зновъ вервувъ до балевои салѣ, где на желанье Цѣсаря заграли вальця. Цѣсарь маючи по однôй сторонѣ Намѣстникову а по другôй Маршалкову приглядався танцеви. О годинѣ ½ до 10 опустивъ Цѣсарь середъ грôмкихъ окликôвъ салю и ôтъѣхавъ въ супроводѣ Намѣстника и своєи свиты до резиденціи. Незадовго опустила и аристократія баль, а забава прійняла видъ справдѣ мѣщаньскій. Особливо охочо йшли не такъ танцѣ якъ веселѣ бесѣды на другôмъ поверсѣ, где пукло тысячь шампанôвъ. Можна догадатись, що забава була дуже весела и не скоро закôнчилась, такъ що много навѣть не запамятало єи кôнця.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Отношеня Австріи до заграницъ*). Гостину австрійского цѣсаревича архик. Рудольфа на берлиньскôмъ дворѣ вважаютъ всѣ дневники заграничнѣ яко фактъ политичный доказуючій скрѣпленье австрійско-нѣмецкого союза и приводятъ єго въ тѣсну звязь съ гостиною австр. министра заграничныхъ справъ бар. Гаймерлье въ Фридрихсруге у кн. Бисмарка. Фактъ се, очевидно, много

непамятныхъ часôвъ посѣдала се пасовиско.“

„То се бувъ бунтъ!“ якъ зъ просоня бовкнувъ панъ Гуляйпольскій. „Бунтъ хлопства противъ пана, гультайства, свавольнои голоты.“

„То єсть, бувъ бунтъ кровавый.“

„Кровавый? Охъ Боже! Кровь текла за таку марницю, за якесь пасовиско.“

„О, такъ єсть, ласкава панѣ, кровь текла и смертію полягло кôлькоро жѣнокъ и мужикôвъ,“ говоривъ панъ професоръ вже якось смѣлѣйше, радъ, що може своимъ гостямъ розказати щось для нихъ видимо нечуваного.

„Мати Божа! Жѣнки и чоловѣки полягли, въ крови скупалися! Може и дѣти погинули?“

„Нѣ, ласкава панѣ, дѣтій не стрѣляли, але двѣ дуже молодѣ и, якъ кажутъ, гарнѣ молодицѣ лягли трупомъ на пасовиску.“

„Трупомъ — на пасовиску!“

„То єсть, ихъ влучила куля смертоносно и они упали, а потôмъ умерли.“

„Добре имъ такъ, лайдакамъ!“ крикнувъ Гуляйпольскій стукнувши палицею до землѣ. „Москане, то злодѣѣ, драбы, бунтôвники! Бабы най не пхаютъ носа въ правнѣ споры. Баба, москаненьку, знай свôй горнець и варешку! Але те хлопство вже такъ роззухвалилось, Мости Добродѣю, що навѣть жѣнки бунтуются и то, москаненьку, противъ войска! Выстрѣлявъ бы я ихъ всѣхъ до ноги! Я знаю, що то те хлопство. Го, го, я знаю! Спытайте мене, москане професоръ, я вамъ скажу, бо я черезъ нихъ стративъ мôй маєтокъ. Они вкрали въ мене сто моргôвъ лѣса и сѣножати, пане добродѣю, криву присягу зложили и обôкрали мене. Найкрасшій лѣсъ выдерли въ мене, столѣтный лѣсъ самои дубины! А въ лѣсѣ цѣла вартôсть Корытъ! Що Корыта безъ лѣса, що двôръ безъ лѣса! Нуля, москане, нуля, а тѣ драбы вкрали перлу Корытъ. И не досыть, ще й збунтовалися, не хотѣли робити на моємъ полю, я мусѣвъ спроваджувати чужихъ робôтникôвъ, переплачувати. Все поперестигало, позамакало, погнило — чиста руина и баста! О злодѣѣ, злодѣѣ тѣ мудѣвскѣ хамы.“ Панъ Гуляйпольскій розгукався що не мѣра. Видко професоръ зачепивъ за саму болючу сторону панка доси такъ мовчаливого и, здавалось, совсѣмъ безъучастного въ розмовѣ. Єго лице ажь посинѣло, бровы насупились густымъ лѣсомъ надъ грôзьными очима, а товста, тверда рука крѣпко стискала палицю.

„Алежь, Зигмундзю, не уносися,“ озвалася старша панна Гуляйпольска. „Всякій гнѣвъ тобѣ такъ шкодитъ. Тутъ же нема ніякихъ хлопôвъ-бунтôвникôвъ. Мы вже переболѣли ту невдяку. Теперь говоримо о нашôй революціи, яку мы тобѣ готовѣ выправити за нашѣ нуды въ тыхъ Корытахъ.“

Гуляйпольскій тôлько махнувъ рукою и зъ коса глянувъ на професора, якбы давъ розумѣти, що не хоче передъ чужимъ чоловѣкомъ ôтповѣсти на послѣднѣ слова своєи сестры.

„Вы щасливѣ, пане професоръ,“ звернулась панна Гуляйпольска до професора, „вы не потребуете клопотатись господарствомъ, можете жити супокôйно и посвящуватись духовôй працѣ. Тутъ недалеко мѣсто, можна й що дня навѣдатись и розôгнати нуды. Въ васъ може збиратись хороше товариство околичне, вы можете веселитись и мило проводити часъ.“

„У мене мало знакомыхъ“, жалосливо ôтповѣвъ професоръ. „Я доперва пôвроку остаю тутка, то єсть, дôставъ именованье на актуального професора въ Голопятахъ. Нема съ кимъ завести знакомства, нудно жити самому.“

„О, самотне житье дуже важке. Але якъ бы у васъ була люба жѣночка, якъ бы то тогды вамъ мило и весело проходивъ часъ. Она бы ваш дôмъ звеселила, ваше житье украсила.“

„Все лихо на свѣтѣ йде ôтъ того, що мужчины теперь що разъ менше женятся,“ озвалась друга сестра. „Мужчины квасятся, женщины нудятся, товарискѣ звязи рвутся и мы вертаємо до варварства, до здичѣлости“

„Я жію справдѣ якъ въ пустыни,“ озвався професоръ. „Нема кому и стравы зварити.“

„Та на тоє можете собѣ держати прислугу,“ гордо ôтказала молодша сестра и ôтклонила своє лице зъ подорожнои маски мовбы на показъ, що єи нѣжне лице, єи червонѣ уста, єи бѣлѣ, дрôбнѣ руки не перенесли бы кухняного жару и важкои роботы. „За мужемъ повинна жѣнка роскошувати, а не побиватись за щоденьщиною, не забиватись въ господарскихъ клопотахъ. Тôлько й тогды може она розвести въ дома рай домашного щастя и остатися для мужа правдивымъ идеаломъ, що разъ въ разъ розцвитаєся и николи не вяне. Женщина потребуе свободы, выгоды, житя.“

Встала зъ крѣсла, выпростувалась якъ гнучка струнка хвоинка и ôткинувши мантилю зъ одного рамени пышно перейшлася по кôмнатѣ. Єи шовкова сукня зашелестѣла якъ осѣнне посохле листя ôтъ вѣтру, духи парфумеріи роалялися по кôмнатѣ, она присѣлась близше пана Семена и зновъ дзвôнкимъ, пещенымъ голосомъ заговорила:

„Правда, пане професоръ, вы не по-

важный особливо въ пору, коли европейскій круговидъ все затягаеся хмарами, зъ котрыхъ чи скорше чи пôзнѣйше могутъ посыпатися громы. Єще существуе въ Европѣ надто богато спорныхъ питань неполагодженыхъ, щобы дипльомація могла бути бездѣльною. Мимо потайности дипльоматичныхъ акцій продираются до дневникôвъ голосы о замѣреныхъ и заключеныхъ союзахъ. Такъ послѣдными часами заговорили дневники о союзѣ межи Англіею и Франціею. Цѣль безпосередна сего союза маe почивати въ тôмъ, щобы попирати Ромунію въ опорѣ противъ Австріи що до дунайскои справы. Австрія вважае Дунай головною артеріею своеи торговлѣ и муситъ дбати о тое, щобы запевнити своѣй торговли якъ найбôльшій користи на Дунаю. Межи примежными до Дунаю державами ведеся справа о утворенье комисіи надзорчои надъ Дунаемъ, а Австрія стараеся запевнити собѣ перевагу въ тôй комисіи застерѣгаючи свому рѣшеню всѣ справы, при котрыхбы рôвноважилися голосы. Англія, сей всюда влѣзливый всесвѣтный торговельникъ, пôддражнюе малій придунайскій держави противъ Австріи, щобы за ихъ вплывомъ знищити панованье Австріи на Дунаю. Зъ тои самои причины пôдговорювала она Сербію до опору противъ Австріи въ справѣ будовы желѣзницѣ сполучаючои Австрію съ Сербіею. Що за интересъ маe однакожъ Франція въ тôй торговельнôй политицѣ Англіи? Ніякого, але если мимо того Франція иде тутъ пôдъ ладъ Англіи, то зъ иншои причины, а тою причиною маe бути союзництво Англіи съ Франціею противъ Нѣмеччины.

(*Побôльшенье войска.*) Въ австрійскôй арміи маe бути утворено десять новыхъ баталіонôвъ стрѣльцѣвъ зъ дотеперѣшныхъ 40 резервовыхъ компаній стрѣльцѣвъ. Побôльшенье войска, якъ завѣряютъ, не потягне новыхъ выдаткôвъ для того, що рôвночасно маe наступити змѣна числа стану презентаційного и такожъ заводятся еще иншій ощадности въ войсковôмъ буджетѣ. Побôльшенье стрѣльцѣвъ маe для того наступити, понеже при послѣдныхъ маневрахъ въ Галичинѣ стрѣльцѣ оказалися дуже пригожими до успѣшного дѣланя въ скорôмъ маневрованю.

(*Побôръ рекрутôвъ въ Босніи и Герцоговинѣ.*) Вѣденьскій дневники звѣщаютъ, що въ Сераевѣ носятся съ гадкою завести побôръ войска въ окупованыхъ краяхъ. Босняцко-герцоговиньскій контингентъ мавбы бути прилученымъ до новыхъ баталіонôвъ стрѣльцѣвъ, котрій теперь маютъ бути утворенй. Wiener Allg. Zeitung выводитъ, що побôръ рекрутôвъ въ окупованыхъ краяхъ не стоитъ въ суперечности съ характеромъ окупаціи и тымчасовои администраціи сихъ краѣвъ.

(*Нѣмецкій языкъ яко державный въ Австріи.*) Ческій дневники а именно Pokrok, дуже горячо выступаютъ противъ того, щобы нѣмецкій языкъ узнати въ Австріи яко державный, и пôдносятъ, що зъ давныхъ часôвъ языкъ ческій бувъ державнымъ языкомъ въ ческôмъ королевствѣ, языкомъ двору, а навѣть языкомъ дипльоматичнымъ.

(*Нѣмецкій Parteitage.*) Коли упала гадка загального зъѣзду всѣхъ вѣрноконституційныхъ, починаютъ теперь збиратися поодинокій зъѣзды. Такъ маe въ Бернѣôтбутися дня 7 (19) с. м. моравскій зъѣздъ вѣрноконституційныхъ, а дня 3 жовтня нѣмецко-ческій „Parteitag“ въ Карльсбадѣ. На тыхъ зъѣздахъ маютъ вѣрноконституційній приготовитись до парляментарнои кампаніи.

(*Приходитъ черга на Русинôвъ*). О Русинахъ, доси майже совсѣмъ забутыхъ, починаютъ теперь на ново пôдноситися голосы въ нѣмецкихъ и ческихъ дневникахъ. Вже сама Цѣсарска подорожь выдвигнула Русинôвъ зъ забутя и нѣмецкій та ческій дневники пригадали собѣ, що есть еще въ Галичинѣ рускій народъ, котрого не можна зъигнорувати, котрый жіе, хочь его не фаворизуе правительство. Що бôльше, сей народъ и теперь витае одушевленно Цѣсаря, яко народъ свѣдомый свого житя и безъ всякихъ демонстрацій высказавъ своe бажанье рôвноправного житя. До того всего подали недавно Narodni Listy вѣдомôсть, що три рускій послы намѣряютъ вступити до Гогенвартского клюбу. Вѣрноконституційній дневники пôдняли зъ тои причины великій галасъ, що Русинамъ не ма чого шукати добра въ автономистôвъ, котрі доси ничого не зробили для Русинôвъ, забуваютъ однакожъ додати, що еще менше зробили вѣрноконституційній для тыхже Русинôвъ, хочь були такъ довго верховодячою партіею. Застерѣгаючи собѣ въ тôй справѣ сказати наше слово пôзнѣйше, записуемо сей фактъ, въ кождôмъ случаю не маловажный.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Коли царь Александеръ покликавъ Лорисъ Меликова на диктатора Россіи, почали голосити газеты россійскій и заграничній, що Меликовъ своими реформами выгубитъ нигилистôвъ. По якôмсь часѣ, коли дѣйстно не чути було про ніякій атентаты, заликували вже направду тіи газеты, що нигилизму въ Россіи вже й слѣду не ма, що Лорисъ-Меликовъ своими реформами ôтсѣкъ гидрѣ голову. Сегодня мы бачимо, що газеты ошибнулися; въ такъ короткôмъ часѣ и такими реформами, якій Меликовъ запровадивъ, годѣ ôтсѣчи голову такôй гидрѣ, якъ россійскій нигилизмъ. Народъ домагався конституціи, свободы вѣры, слова, печати, товариствъ, правого суда и т. д., а Лорисъ Меликовъ того всего и не торкнувъ а тôлько ôтъ часу до часу пускавъ тумана Европѣ, будьтобы въ Россіи реформы якій впроваджувалися, коли на дѣлѣ реформъ ніякихъ не було, бо годѣ и назвати реформою н. пр. само тôлько змѣненье назвы тайного полиційного ôтдѣленя. Кôлько то разôвъ писали газеты о сподѣваной хоть якôй-такôй конституціи, кôлько разôвъ писали о знесеню надзвычайного военного суда и генералъ-губернаторôвъ, кôлько разôвъ писали о полегшеню печати — а чи на дѣлѣ хоть частину тыхъ надѣй и бажань всеи Россіи сповнивъ Лорисъ-Меликовъ? Нѣ, доси не сповнивъ и для того не диво, що гидрѣ нигилизму зновъ ôтростае голова, що нигилисты готовили новый атентатъ, котрый, якбы не случайна перешкода, бувбы цѣлый свѣтъ впровадивъ въ остовпѣнье. Въ „Новôмъ Времени“ читаемо: Ôтъ кôльканацять днѣвъ кружитъ въ Москвѣ вѣдомôсть о новôмъ пôдкопѣ для пôдминованя курско-московскои желѣзницѣ близько того самого мѣстця, где мина выбухла минувшого року. Урядовои о тôмъ вѣдомости, якъ у насъ звычайно буваe, нигде не подыбуемъ, але то рѣчь певна, що пôдминованье желѣзницѣ готовилося. Фактъ бувъ такій. Одинъ полиційный урядникъ вôйшовъ до одного дому при улици Рогожскôй, близько московско-курскои желѣзнои дороги и побачивъ въ однôй партеровôй комнатѣ, где знаходилися три мущины, вырвану пôдлогу и выкопану вузку и глубоку яму съ понакидованою по краяхъ ямы свѣжою глиною. Полиційный урядникъ запытавъ у тыхъ трехъ мущинъ, на що они копаютъ яму, а они ôтповѣли, що они копаютъ пивницю для домашного ужитку. Урядникъ не то що не заарештовавъ ихъ но навѣть не пытавъ ихъ ничого бôльше ни о имена, ни о занятье, але заразъ пôшовъ донести о тôмъ, що бачивъ, свому начальникови, такожъ урядникови полиційному. Той выслухавши оповѣданье наочного свѣдка, догадався чогось пôдозрѣного и выславъ заразъ тогожь самого урядника арештовати всѣхъ трохъ мущинъ. Урядникъ удався сповнити розказъ свого начальника, але въ пôдозрѣнôмъ домѣ вже не заставъ никого,— всѣ три мущины щезли безъ слѣду и всѣ гляданя за ними були надаремнй. Полиція оглянула яму и пересвѣдчилася, що яма була входомъ до пôдземного коритаря, котрый кôльканацять сяжнѣвъ въ довжину провадивъ пôдъ желѣзну дорогу. Тое сталося передъ подорожію царя до Ливадіи. Нигилисты, очевидно, хотѣли направити тое, що имъ минувшого року не удалося.

Яко дальшій доказъ, що Лорисъ Меликовъ не выгубивъ нигилистôвъ послужатъ зновъ два новй факта. Одинъ фактъ, що въ Петербурзѣ выйшло нове число революційного письма „Народная Воля“ съ датою 20. серпня (1. вересня) о 8 сторонахъ печати, другій фактъ, що директоръ арсеналôвъ одержавъ ôтъ „роботничого звязку“ въ Кіевѣ письмо въ формѣ наказу, щобы облегчивъ долю роботникôвъ и запобѣгъ рôжнымъ надужитямъ кривдячимъ роботникôвъ, бо коли того въ вызначенôмъ речинци не учинитъ, роботники самі розправлятся съ урядниками арсеналôвъ. До письма була приложена печать съ зъображенями: молота, револьвера и сокиры и буквы З. И. В. (Земля и Воля).

Гр. Лорисъ Меликовъ одержавъ ôтъ царя ордеръ св. Аидрея, найвысшу въ Россіи декорацію. Меликовъ прибуде сими днями зъ Ливадіи до Петербурга а на его мѣстце поѣде до Ливадіи генералъ-губернаторъ Варшавы Альбединьскій. Ѣзду ген. Альбединьского до Ливадіи кладутъ въ звязь съ подорожію царя до Варшавы, котра маe наступити еще сеи осени.

Туреччина. Дня 13 л. вересня прибувъ французскій корабель авизовый до Гравозы а заразъ другого дня прибули тамже двѣ французкій фрегаты. Дня 14 вересня була отже вже вся демонстраційна фльота въ повнôмъ комплетѣ. Дня 15 вересня мавъ посолъ нѣмецкій гр. Гатцфельдъ въ Константинополи доручити Портѣ ultimatissimum державъ. Державы згодилися, якъ звѣстно, на полишенье при Туреччинѣ мѣстцевостій Диноша и Груды а князь чорногорскій такожъ приставъ на незначну ампутацію признаноі ему територіи. Але Порта еще кромѣ Диноша и Груды зажадала змѣны граничнои линіи, такъ що на дѣлѣ еще и иншихъ мѣстцевостій не одержалабы Чорногора. Ultimatissimum отже, послѣдна колективна нота, кромѣ Диноша и Груды не допускае ніякои другои змѣны въ вызначенôй граничнôй линіи. До ноты прилученый такожъ протоколъ безинтересовности, о котрôмъ мы свого часу згадували, а котрый всѣ державы заразъ по розпочатю укладôвъ о морскôй демонстраціи пôдписали.

До Times-а телеграфуютъ пôдъ днемъ 13 вересня, що Риза баша одержавъ ôтъ Порты рѣшучій наказъ Чорногорцямъ при занятю Дульциня не ставити опору. Телеграмъ же зъ 16 вересня зъ Рагузы доноситъ, що адмиралъ демонстраційнои фльоты Сеймуръ тогожь або слѣдуючого дня завôзве Ризу башу, щобы въ протягу трехъ днѣвъ выдавъ Чорногорцямъ мѣсто и окрестнôсть Дульциня. Коли Риза того наказу не послухае, Сеймуръ завôзве князя чорногорского, щобы переступивъ границю и занявъ признану ему територію. Фльота же демонструюча стане рôвночасно пôдъ Дульциньо.

Князь чорногорскій маe на готовѣ 6000 войска и 8 гарматъ. Пôсля телеграфичныхъ вѣдомостій часть войска машерує до Дульциня.

Що же дотычитъ Альбанцѣвъ, то тіи не думаютъ добровôльно и безъ проливу крови ôтступити Чорногорцямъ Дульциньо. Зô Скодару телеграфуютъ, що 1000 охотникôвъ альбаньскои лиги ôтойшло до Добручи и Кривари, щобы опоромъ стрѣтити Чорногорцѣвъ.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ зôставъ именованый министромъ торговлѣ и промыслу. До своихъ дотеперѣшныхъ достоиньствъ: канцлера державы, управителя дѣлъ внѣшныхъ и президента пруского кабинету принявъ кн. Бисмаркъ еще одно достоиньство, котре его не мало стояти буде труду и клопоту. Тое именованье канцлера министромъ торговлѣ есть предметомъ дуже оживленыхъ оговорôвъ въ нѣмецкôй печати. Говорятъ, що Бисмаркъ задумуе скликати сенатъ економичный зъ найзнатнѣйшихъ представителѣвъ торговлѣ, промыслу и ремѣселъ, котрыйбы дававъ опинію о справахъ политично-торговельныхъ и промысловыхъ.

Франція. Въ республицѣ французскôй справа монастырôвъ сталася сегодня причиною внутрѣшного заколоту а кто знае, чи и не близькои змѣны въ кабинетѣ. На пôдставѣ декретôвъ мартовыхъ Єзуиты вынеслися зъ Франціи. Коли орлеанисты побачили, що французкій народъ рôвнодушно приглядався выгнаню Єзуитôвъ, рѣшили ужити всѣхъ усилій, щобы прочй неавторизованй законы уратовати. Яко средство до тои цѣли выбрали они президента министрôвъ Фрейсинета. Дифоръ взявся пропаговати уставу о стовариществахъ, въ котру такожъ и духовній конгрегаціи булибы внятй; тымъ проектомъ загадано дôбратися до Фрейсинета и самого президента республики Гревіого. И дѣйстно Фрейсинетови дуже припала до вподобы думка заключеня мира межи республикою и Ватиканомъ; ôнъ забажавъ за однымъ разомъ зыскати двѣ рѣчи: довершити великого дѣла помиреня и выеманциповатися зъ пôдъ вплыву Гамбеты. Фрейсине приступивъ отже до дѣла, ввôйшовъ въ переговоры съ Чацкимъ, ôттакъ пôславъ депешу до французского посла при Ватиканѣ, Деспре, котрый бувъ звѣстный яко хитрый другъ Єзуитôвъ и у Фрейсинета мавъ особенне довѣріе. Деспре мавъ съ Ватиканомъ уложити помиренье, на основѣ котрого мали недозволенй законы пôдписати т. зв. „заявленье,“ що они пôддаются и улягаютъ републиканьскому правительству. Ватиканъ згодився на таке предложенье и Деспре завѣдомивъ о тôмъ Фрейсинета. Президентъ министрôвъ такъ тымъ зрадувався, що вже въ своѣй промовѣ въ Монтобанъ натякавъ на помиренье республики съ Ватиканомъ. Пôдчасъ монтобаньскои промовы не знавъ ôнъ еще виправдѣ содержаня „заявленя,“ але бувъ пересвѣдченый, що оно выпаде по его думцѣ, именно, що заявленье буде мѣстити въ собѣ загальне пôданьеся правительству всѣхъ конгрегацій, такъ що и публичне мнѣніе тоежь похвалитъ и згодится на политику мира. Але бесѣду Фрейсинета въ Монтобанъ печать републиканьска приняла неприхильно а зновъ гдеякій епископы, котрі косымъ окомъ глядѣли на тое, що Ватиканъ входитъ въ переговоры съ републикою, еще передъ часомъ опубликовали содержанье заявленя. Содержанье показалося млавымъ, навѣть смѣшнымъ. Републикане лѣвицѣ, органъ Гамбеты „République Française“ и другй выступили остро противъ Фрейсинета и заявленя. Дня 16 вересня ôтбулася рада министрôвъ, котра мала тую справу рѣшити. На радѣ министрôвъ мавъ бути и Гамбета присутный. Якъ рѣшила рада министрôвъ въ тôй хвили не знаемъ, однакожъ дневники завѣряютъ, що бôльшôсть кабинету була за выповненьемъ декретôвъ мартовыхъ, значитъ противъ пôдписованю монастирями „заявленя.“ Тымчасомъ всѣ законы (кромѣ одного закона Картузôвъ) мужескій и женьскій пôдписали вже заявленье, а теперь оно може статися мертвою буквою. Не диво, що при такôмъ станѣ справы газеты голосно заговорили о кризѣ министеріяльнôй а дневники радикальній стали конечно домагатися скликаня парляменту. Однакожъ голошенье кризы министеріяльнои поки що есть безпôдставне, понеже якъ запевняе France Фрейсине уступитъ тôлько тогды, коли одержитъ ôтъ палаты вотумъ недовѣрія.

Ишпанія. Новонароджена инфантка ишпаньска сталася причиною близькои димисіи президента ишпаньского кабинету, Кановаса дель Кастильо. Король выдавъ декретъ признаючій дочку свою княгинею Астуріи. Министеръ Кановасъ дель Кастильо не схотѣвъ контрасигновати того декрету. Титулъ княгинѣ Астуріи носитъ теперь старша сестра короля, но ей не признаютъ права до трону але новонародженôй дочцѣ короля Альфонса. Король буде мусѣвъ димисіоновати президента Кановаса дель Кастильо а выглядѣти на его мѣстце такого, котрыйбы повысшій его декретъ контрасигновавъ.

НОВИНКИ.

— **Подорожь цѣсарска** подае такъ богатый матеріялъ, що не можемо ніякъ поспѣти съ повными справозданями. Тожь поки будемо могли подати подрôбнѣйшій описы записуемо хоть короткій замѣтки о тôй подорожи. Выѣхавши дня 3 (15) с. м. зо Львова задержався Цѣсарь въ Бôбрцѣ 15 минутъ на двôрци, где его одушевленно повитали численній депутаціи повѣтовй, духовенъство и множество мѣщанъ и селянъ. Замѣтити належитъ, що цѣла дорога желѣзницѣ по обохъ сторонахъ ôтъ Львова ажь до Черновець майже всюда була наповнена народомъ въ святочныхъ одежахъ съ церковными хоругвами и духовеньствомъ на чолѣ и що одушевленій привѣтній оклики майже по цѣлôй дорозѣ не уставали. Въ Бôбрцѣ повитавъ Цѣсаря презесъ повѣтовои рады Чайковскій. Въ Галичи задержався Цѣсарь около 10 годины, где бурмистръ Пшесмыцкій повитавъ Цѣсаря промовою. О год. 10 мин. 29 задержався Цѣсарскій поѣздъ въ Станиславовѣ. Маршалокъ повѣтовый Брикчиньскій повитавъ Цѣсаря промовою въ рускôмъ и польскôмъ языцѣ, на що Цѣсарь ôтповѣвъ по французски. Потôмъ повитавъ Цѣсаря именемъ мѣста бурмистръ Каминьскій, а Цѣсарь щиро подякувавъ выражаючи заразомъ жаль, що часъ не позваляе ему посѣтити самого мѣста. До Коломыѣ прибувъ Цѣсарь о год. 12. На двôрци пріукрашенôмъ повитавъ Цѣсаря повѣтовый маршалокъ Ясиньскій, а у тріюмфальнои брамы бурмистръ мѣста Трахтенбергъ польскою и рускою промовою. Ôттакъ посѣтивъ Цѣсарь етнографичиу выставу татряньского товариства, а потôмъ руску выставу господарску устроену заходомъ товариства им. Качковского, где его повитавъ рускою промовою п. Агопсовичь. Цѣсарскій поѣздъ супроводила бандерія, триста Гуцулôвъ въ прехорошихъ народныхъ строяхъ. Два гуцульскій весѣля съ музикою и танцями (танцѣ выведено на жаданье Цѣсаря) представили Цѣсареви цѣлу красу нашихъ народныхъ обычаѣвъ, звычаѣвъ и народныхъ строѣвъ. Цѣсарь бувъ дуже задоволеный и любовався прекраснымъ видомъ стройныхъ Гуцулôвъ. По снѣданю ôтъѣхавъ Цѣсарь въ дальшу дорогу. На цѣлôмъ просторѣ ôтъ Коломыѣ до Снятына витали Цѣсаря бандеріи селяньскій въ живописныхъ

зволили ôъ вашôй жѣнцѣ, щобы ей руки падались ôтъ працѣ, щобы ей лице запѣкалося ôтъ жару. Вы береглибъ ей якъ дорогого цвѣту, щобы й вѣтеръ не дунувъ на неи, вы шукали бы для неи розкоши, забавы, неустаючои радости. Все веселитись, гратись, гуляти, все новои розкоши шукати, гостити и въ гостину ѣздити, съ кождымъ днемъ витати нову радôсть, — правда, таке житье може бути справдѣ веселе и щасливе.“

Панъ професовъ дивився, якъ на яке чудо, на тую панночку, що якъ ластôвочка щебетала о великôмъ щастю, о свѣтовыхъ розкошахъ, о безжурнôмъ житю, любо усмѣхалась до него, то жмурила то широко розкрывала блискучй очи, пышалась своимъ лицемъ, бѣлымъ якъ снѣгъ, своими устами калиновыми, рядомъ дрôбненькихъ а бѣлыхъ мовъ посрѣбляныхъ зубôвъ и, здавалось, ôтдыхала якимись чудно милыми, трохи чи не одурюючими пахощами. Ôнъ не смѣвъ теперь и словомъ озватись на те ей любе щебетанье, ôнъ тôлько слухавъ и любувався ей словами, поився ей поглядомъ.

(Дальше буде.)

строяхъ. Въ Снятынѣ повитали єго численно зôбранй жителѣ рускй навѣть зъ далекихъ сторôнъ. На граници Буковиньскôй о 1 кильометръ ôтъ стаціи Неполокôвцѣ въ шатрѣ на чистôмъ поли ожидали прибутя Цѣсаря президентъ краю бар. Алєзани, маршалокъ Кохановскій, власти войсковй и цивильнй, духовеньство и множество селянъ и бандерій. 200 селянъ стояло съ запаленими свѣчками. Тутъ повитали Цѣсаря маршалокъ и Архимандритъ а старець селянинъ подавъ Цѣсареви хлѣбъ-сôль. Намѣстникъ и маршалокъ Галичины опустили двôрскій потягъ а всѣли въ него намѣстникъ и маршалокъ Буковины. Зъ ôтси до Черновець всюды витали Цѣсаря стройнй селяньскй бандеріи. Дня 16 вересня удався Цѣсарь о год. 7. рано до костела католицкого, потому до резиденціи архіепископа православного, где принимавъ єго митрополитъ Андрієвичь, ген. викарій Чуперковичь, духовеньство и шляхта. Цѣсарь звидѣвъ мешканье архіепископске, каплицю, семинарію и выдѣлъ теольогичный. Алюмны и студенты творили шпальеръ. Цѣсареви дуже сподобалась знаменита будова резиденціи въ стилю визатиньскôмъ. Ôттакъ удався Цѣсарь до универзитету, где єго професоры и студенты съ ентузіязмомъ повитали, а зъ ôттамъ до гр. вост. церкви, где єго вже ожидавъ митрополитъ съ духовеньствомъ и где на тронѣ Цѣсарь выслухавъ богослуженя. По поворотѣ до резиденціи почалися авдіенціи; насампередъ принявъ Цѣсарь ромуньского министра вôйны Сляницеану. Того самого дня бувъ устроєный фестинъ въ людовôмъ огородѣ, въ котрôмъ групами розложились селяне всякихъ народностій: Русины именно заимпонували своими строями. Уряджено при тôмъ два весѣля селяньскй: угорске и гуцульске. О год. 4. Цѣсарь посѣтивъ огородъ и съ найбôльшою радостію оглядавъ живописнôсть групъ и строѣвъ селяньскихъ. Вечеромъ бувъ театръ раґé, по котрôмъ Цѣсарь ôтбувъ проѣздку по илюминованыхъ улицяхъ мѣста. Дня 17 вересня переглядавъ Цѣсарь 77 баталіонôвъ ляндверы. О 10 рано выѣхавъ до Радовець въ сопроводѣ бандеріи зъ 300 селянъ всякои народности.

— **Архикнязь Кароль Людвикъ** прибувъ вчера рано до Львова и замешкавъ въ Намѣстництвѣ въ апартаментахъ цѣсарскихъ. Заразъ по прибутю до Намѣстництва принимавъ архикнязь вицепрезидента Залеского и гр. Романа Потоцкого а о 10. год. гр. Казим. Красицкого, президента бар. Шенка, гр. Вильг. Семеньского, еп. Сильвестра Сембратовича, кс. прал. Солецкого, гр. Адама Бонковского, бар. Авг. Ромашкана и презид. бар. Іоркаша. Съ всѣми згадаными особами конферовавъ архикнязь въ справахъ товариства Червоного Креста.

— **Архикнязь Рудольфъ** упавъ съ конемъ пôдчасъ маневрôвъ въ Берлинѣ и легко стовкъ собѣ ногу.

— **Загальный збôръ** товариства имени Михаила **Качковского**, ôтбувшійся дня 16. н. ст. вересня въ Коломыѣ выбравъ предсѣдателемъ тогожь товариства Впр. крыл. Теофиля Павликова.

— Одна львôвска газета описуючи церемоніи при обѣдахъ цѣсарскихъ во Львовѣ подала невѣрно, що **menu до цѣсарского столу** було на цѣлый часъ побыту Цѣсаря привезене напечатане зъ Вѣдня, коли тымчасомъ menu печаталось на кождый день **въ друкарни им. Шевченка**, такъ якъ тая друкарня мала прехорошй до згаданого menu спеціяльно уживанй черенки и ôтзначуеся чистымъ и густовнымъ выконаньемъ друкôвъ.

— До Цѣсаря, пôдчасъ єго побыту во Львовѣ, удавалася **депутація зъ Бучача** съ бурмистромъ Штерномъ, євреємъ въ польскôмъ контуши, просити **о цѣлу гимназію** въ Бучачи.

— Въ четверъ, дня 16. л. вересня о год. 11½ передъ полуднемъ ôтбувся въ Успеньскôй церквѣ во Львовѣ слюбъ п. Емилія **Калужняцкого** професора универзитету черновецкого съ п. Ольгою **Солтыкевичѣвною**, дочкою совѣтника школьного и инспектора для шкôлъ середныхъ въ Галичинѣ. Актови вѣнчаня присутствовала многочисленна львôвска руска интелигенція.

— Громада **Бориня**, пов. Турчаньского одержала въ дарѣ ôтъ Цѣсаря 100 зр. на внутрѣшне устроенье церкви.

— Проєктъ будовы галицкои **трансверзальнои желѣзницѣ** предложитъ правительство радѣ державнôй. Пôсля того проєкту будову має провадити правительство и має бути скôнчена въ 5 рокахъ.

— **Труба воздушна** зъ дня 4. серпня с. р. починила въ повѣтѣ Жовкôвскôмъ дуже великй шкоды. Посуваючися ôтъ полудневого-заходу до пôвночного-всходу ударила на лѣсы въ Вязовѣ, Блищиводахъ, Туринцѣ, Деревнѣ и Бутынахъ съ такою силою, що на млѣ ока повалила съ корѣнями або поломала найгрубшй сосны и дубы на 1500 моргахъ. Шкоду оцѣновано на 87.000 зр. Кромѣ того шкоды зъ поваленыхъ будынкôвъ обчислений въ тыхъ мѣстцевостяхъ на 8.000 зр. Вода знесла переставы и гати въ чотирохъ млынахъ и паперни въ Креховѣ.

— **Нотаремъ въ Бирчи** зôставъ конципієнтъ нотаріяльный, Владиславъ Завадзкій.

— **Справозданье Дирекціи** ц. к. Львôвскои **гимназіи Францъ-Іосифа** подає въ части урядовôй цѣкаву для насъ дату, бо ото на стор. 45 того справозданя довѣдуємось, що на 626 ученикôвъ тои гимназіи було 80 гр. к. обряда а лишь 50 призналося до рускои народности. Зъ того выходитъ, що вже 30 ученикôвъ вынародовилося а прочй 50 вынародовляются съ помочію катихита, котрый Русинамъ удѣляє религіи въ польскôмъ языцѣ. Дальше цѣкава рѣчь, що рускаго языка учатъ тамъ лишь по одной годинѣ на тыждень въ 2 ôтдѣлахъ, яко предмета надобовязкового. Въ ôтдѣлѣ першôмъ есть 41 ученикôвъ, въ ôтдѣлѣ другôмъ 23. Переглядаючи уважно згадане справозданье не добачили мы, щобы ц. к. Дирекція закупила яку руску книжку до гимназіяльнои библіотеки, хотяй на приборы науковй вплынуло ажь 1662 зр. И въ сѣй польскôй гимназіи стрѣчаємо такй имена ученикôвъ якъ: Лепкій Ярославъ (сынъ ученикôвъ зô Львова), Савчиньскій Романъ, священика Володимиръ и много-много сынôвъ священикôвъ, котрй зъ великого патріотизму сирѣчь „народолюбія“ (кто у насъ не „народолюбець“?!) даютъ свои дѣти до польскои гимназіи, хотяй во Львовѣ есть руска гимназія, обсаджена що найлучшими рускими силами учительскими... — Такожь въ новозаснованôй **IV гимназіи** (польскôй) було на 546 ученикôвъ 24 гр. к. обряда а зъ тыхъ тôлько 13 призналося до рускои народности. Руского языка тамъ совсѣмъ не учатъ, маємо однакожь надѣю, що Вп. Директоръ IV гимназіи, звѣстный зъ своєи безсторонности, зволитъ постаратися, щобы въ закладѣ єго онѣцѣ порученôмъ учено и руского языка. — Дирекція ц. к. **гимназіи св. Анны** въ Краковѣ выказуе въ своѣмъ справозданю на 737 ученикôвъ 2 гр. к. обряда а польскои народности.

— **Въ Коломыѣ** ôткрыли Поляки дня 16. вересня памятникъ свому поетови Францишкови Карпиньскому.

— **На памятникъ Деака** зложили Угры до 1. вересня с. р. 156.609 зр.

— **Зъ землѣ Войска Доньского** въ Россіи маются выберати всѣ жиды, такъ якъ сими днями постановлено, що жидамъ не вольно въ тôй територіи проживати.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй мѣстця одержали Всч. ОО. К. Гаморакъ зъ Стецевы завѣдательство въ Соколôвцѣ, А. Даниловичь сотрудничество въ Роздолѣ и А. Качала сотрудничество въ Лубянкахъ. Всч. ОО. С. Литвиновичь зъ Ключева великого и Н. Дебельскій зъ Серафинець получили позволенье помѣнятися своими приходами, для того то о. С. Литвиновичь одержавъ ôтъ ординаріята презенту на Серафинцѣ и здѣлано отвѣтнй кроки, щобы о. Н. Дебельскій одержавъ презенту на Ключѣвъ.

Презенту получивъ о. Л. Лагодиньскій на Стѣнку деканата Золочѣвского.

Въ пропозицію принятй: а) на парохію Долга, деканата Журавеньского оо.: І. М. Колесса, ІІ. Н. Рожаньскій, ІІІ. В. Дорожиньскій, 4) І. Ивановичь, 5) М. Струминьскій, 6) Д. Микецей, 7) Д. Щуровскій и 8) Г. Алискевичь; б) на парохію Ковалѣвка, дек. Бучацкого оо.: І. Е. Грабовичь, ІІ. І. Целевичь, ІІІ. І. Бурачиньскій, 4) І. Ляторовскій, 5) С. Новосадъ, 6) А. Танчаковскій 7) І. Рогужиньскій, 8) Т. Бородай кевичь и 9) Н. Сѣчиньскій.

Плату изъ фонда религійного призначило ц. к. Намѣстництво для приватного сотрудника въ Звенигородѣ.

Всч. о. С. Навроцкому поручено заступати катихита гимн. о. Вас. Копытчака въ Тернополи на часъ єго слабости.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Всч. оо. Іоанъ Несторовичь, бувшій парохъ въ Кречовичахъ дек. Каньчуцкого получивъ завѣдательство въ пар. Сѣлець дек. Мокряньского. — Михаилъ Мудракъ, завѣдатель капеляніи въ Добрôй дек. Бѣрецкого, ставъ дѣйстнымъ капеляномъ тамже.

Георгій Гладыловичь, парохъ въ Хировѣ декан. Старосольского получивъ личный додатокъ 100 злр. на дальшй три лѣта зъ фонда религійного.

Въ пропозицію принятй: на пар. а) Курылôвка дек. Каньчуцкого І. Емилій Криницкій, ІІ. Тома Шумило, ІІІ. Антоній Масляникъ, 4) Несторъ Горошевичь; — б) на пар. Вороблевичѣ дек. Дрогобыцкого І. Михаилъ Ольшаньскій, ІІ. Емилій Криницкій, ІІІ. Емилій Вачиньскій; по тернѣ 1. Іосифъ Козакевичь, 2. Николай Коляджинъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Станъ жнивъ въ Галичинѣ всхôднôй за часъ ôтъ 15—31. н. ст. серпня** (пôсля справозданя Галицкого товариства господарского). Зъ початку другои половины серпня перепадали часто дощѣ, однакъ коло 20-го серпня настала погода, пожадана до жнива выки, гороху, бобу, хмелю и гречки. Инший роды збôжа зôбрано середъ не дуже користныхъ обставинъ, съ выимкою гôрскихъ сторôнъ, где ще жнива задля неустанныхъ дощѣвъ неукôнченй. Незвычайнымъ случаємъ бувъ дня 27. и 28. серпня досыть сильный приморозокъ въ гôрскихъ сторонахъ Балигороду, Бирчи, Турки и Старого Мѣста и зморозивъ огирки, фасолѣ, дынѣ, гичку, бараболяну а навѣть некористно ôтдѣлавъ на станъ конюшины насѣнноі. Въ иншихъ сторонахъ въ згаданыхъ дняхъ воздухъ лишь значно озябився.

Сѣйба вже розпочалася и вже скôнчено засѣвъ зимового рѣпаку а станъ его, якъ зъ рôжныхъ сторôнъ звѣщаютъ, есть добрый, лишь въ Тернопôльщинѣ жалуются, що хробаки наробили богато шкоды въ засѣвахъ рѣпаку, та що загально въ толокахъ гнôйныхъ або переораныхъ конюшинахъ въ тôмъ роцѣ есть дуже много хробакôвъ.

Зъ сторôнъ Балигородскихъ звѣщаютъ: Ôтъ 10. н. ст. серпня маємо погоду, понизше Балигороду елементарнй пригоды наробили богато шкоды, сѣно погнило въ копицяхъ, збôжа богато зросло и зопсувалося. Жнива понизше Балигороду вже на укôнченю, повысше къ угорскôй границѣ до половины переведенй, але й тутъ въ сѣнѣ значнй шкоды; жита озимй въ многихъ мѣстцяхъ зросли, гичка бараболяна сохне ôтъ двохъ недѣль а морозъ 28. и 28. серпня приморозивъ бараболѣ, именно же выставленй на продувъ пôвнôчно-схôдного вѣтру. Мимо того бараболѣ дуже добре зародилися и мало доси псуются. Ôвсы дорôднй, однакъ солома зôпсувалась, якъ и сѣно.

Зъ сторôнъ Нижанковицкихъ. Жнива укôнченй, ôтъ половины серпня погода, майже всѣ зôбрано съ выимкою конюшины, котра достигає, а хочь збôръ єи про липцеву посуху не буде великій, однакъ намолотъ буде добрый. Ôвесъ не конче добре зôбрано, бо богато зросло, пшеница такожь мѣсцями и горохъ зрôсъ. Жита вже розпочали а пшеницю починаютъ сѣяти, бараболѣ по дощахъ значно почорнѣли и лучаются зôпсованй, бураки краснй. Дня 28. серпня воздухъ значно озябъ, бувъ навѣть иней.

Зъ сторôнъ Куликôвскихъ. Неустаннй дощѣ до 27. серпня черезъ цѣлый мѣсяць спиняли жниво пшеницѣ, гороху, гречки и ôвса, однакъ солома въ пôзныхъ збôжахъ мало утерпѣла. Треба однакъ обавлятися недостачи паши для худобы, бо сѣна о ¼ менше якъ минувшого року, а солома, вынявши невеличку часть пшеницѣ, жита и ячменю щасливо зôбраныхъ, совсѣмъ перегнила; одна надѣя лишь на бураки и отаву, котрй обѣцюютъ добре жниво, якъ лишь буде погода.

Зъ сторôнъ Радехôвскихъ. Жниво хмелю на укôнченю, а збôръ въ загалѣ середный. Жита сходятъ слабо задля посухи, зимнй вѣтры сильнй неустанно пануютъ.

О результатѣ жнива зъ одного морга выки, бобу, бобику, хмелю и гречки звѣщаютъ, що зôбрано выки въ сторонахъ Бирчи 12 сотн. Нижанковичь 8 кôпъ, Каньчуги (пôдъ Ланьцутомъ) 8 кôпъ, Бôбрки 6 кôпъ по 1 корци зъ коны, Бурштына 5 кôпъ, по 1½ кôрця зъ копы, Бродôвъ 8 кôрцѣвъ, Каменки 4 фѣры, Олеська и Соколôвки 5 кôрцѣвъ, Тернополя 8—10 кôпъ. Гороху зôбрано въ сторонахъ Каменки 10 кôпъ, Тернополя 8—10 кôпъ, Бирчи, Хирова, Бурштына, Нижанковичь и Хоросницѣ по 8 кôпъ, въ сторонахъ Каньчуги и Куликова 7 кôпъ, Радехова 8 фѣръ, Бродôвъ 7 кôрцѣвъ, Збаража 4-8 кôпъ, Соколѣвки 5-6 кôпъ. Бобу зôбрано въ сторонахъ Бôбрки и Хирова по 10 кôпъ. Гречку въ тôмъ роцѣ знищили дуже бурѣ и грады, рано зôбрана зросла, пôзна зновъ дуже мѣрный дала выдатокъ, бо найбôльше 8 корцѣвъ зъ морга. Жнива конюшины надѣются доброго въ сторонахъ Хирова, Нижанковичь, Куликова и Каменки, въ иншихъ сторонахъ лишь середного або и мѣрного. Хмѣль сего року въ загалѣ середный и дає 1½—2½ сотн. зъ морга. Станъ кукурузы, где єи найбôльше управляютъ, середный, о скôлько не повалили єи грады и бурѣ.

Про засѣвы озимины доносятъ лишь зъ сторôнъ Бурштына и Тернополя, що вже на укôнченю, въ многихъ сторонахъ сѣйбу банатки вже зачали. Въ Тернопôльщинѣ селяне такожь не сѣютъ, бо боятся шкоды ôтъ хробакôвъ. Хочь зъ досвѣду звѣстно, що засѣвы ранший лучшй ôтъ пôзнѣйшихъ, а всежь пора найлѣпша засѣвôвъ ôтъ половины до кôнця вересня доперва надходитъ и засѣвы въ тôмъ часѣ довершенй треба уважати яко ранній.

Цѣна роботника зменшилась, лишь въ гдеякихъ сторонахъ тяжше єго дôстати.

Тельеграма „Дѣла“

Долина, дня 18. вересня. Мимо уливного дощу зôбралась многочисленна людность въ святочныхъ строяхъ съ хоругвами и священиками на повитанье Цѣсаря. Передъ полуднемъ середъ грôмкихъ окликôвъ „Слава“ и „Многая лѣта“ переѣхавъ цѣсарскій поѣздъ.

Оповѣстка.

Выдѣлъ бурсы и братства им. св. о. Николая въ Золочевѣ подає до загальнои вѣдомости, що съ днемъ 1-го лат. жовтня с. р. отворяє бурсу для убогои учащоися молодежи.

Кôлькохъ буде принятыхъ за доплатою а двохъ безплатно. Терминъ до поданя назначаєся до 26-го с. м. Прошеня треба зложити въ канцеляріи уряду приходского. Близшй условія принятя були вже въ часописяхъ обвѣщенй.

Ôтъ выдѣлу бурсы и братства имени св. о. Николая въ Золочевѣ.

Курсъ збôжя зъ дня 17. вересня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница	9	75	10	—
„ бѣла	9	75	10	—
„ жовта	9	40	9	60
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	40	8	80
Ячмѣнь	6	60	6	75
„ паст.	5	80	6	20
Овесъ	6	75	6	50
Горохъ до варки	8	—	9	—
„ паст.	6	50	6	80
Выка	5	20	5	40
Кокорудза стара	7	—	7	20
„ нова	6	—	6	20
Рѣпакъ зимовый	11	50	12	—
„ лѣтный	11	—	11	25
Лянка	—	—	—	—
Насѣнье лняне	—	—	—	—
Конюшина	35	—	40	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Курсъ львôвскій зъ дня 16. л. вересня 1880.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн Кар. Людв. по 200 р.	280	50	283	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166	50	169	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	60	98	60
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	60	98	60
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	80	102	80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	-
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	25	98	25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99	–	100	-
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	100	–	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	24	50	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	59	5	69
Наполеондоръ	9	36	9	47
Пôвимперіялъ	9	63	9	75
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	68
„ „ паперовый	1	21½1	24½	
100 марокъ нѣмецкихъ	57	90	58	60
Серебро	99	50	100	50

(безъ текучого куп. безъ купону)

(Надôслане.)

До Всч. Передплатникôвъ „Денницѣ“.

Вернувши зъ Италіи, где бавивъ я въ часъ вакаційный, принимаюсь за дальше выдаванье „Денницѣ“. Числомъ 12. починаєся друге пôврочье нашои газеты. Тіи зъ Всч. Ôтбирателѣвъ, котрй еще не зложили предплаты на друге пôврочье, зволятъ належность, 1 злр. 60 кр. пôдъ поданою горѣ адресою въ часъ переслати, щобы присылка газеты могла ôтбуватись правильно и безперепинно. Всѣ числа належачйся по програмѣ выйдутъ и розôшлются Всч. Передплатникамъ. На чч. положимъ дату по речинцямъ, хоть и зъ причинъ згаданыхъ кôлька числъ выпускати-мемъ пôзнѣйше. Будемъ ся старати слѣдующй три повнй числа выслати разомъ, а потôмъ правильно выдавати дальшй числа. Половина чистого доходу призначится въ користь бурсъ або стипендій для рускои молодѣжи. Поручаючися Всч. Публицѣ надѣємося, що зволитъ и дальше пôддержовати наше дѣло для розвиваня материнêго языка.

И. Верхратскій.

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 70. Львôвъ, Середа 10. (22.) Вересня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ÔТРУЧНЕ ПИСЬМО Е. В. ЦѢСАРЯ.

Любимый гр. Потоцкій! За кôлька годинъ опускаю той край, где — смѣло можу сказати — цѣла людноôсть безъ вынятку въ спосôбъ найблагороднѣйшій а не рѣдко съ порываючою сердечностію ишла навзаводы, щобы Менѣ побытъ посередъ васъ якъ найпріятнѣйшимъ учинити.

Съ найсердечнѣйшою радостію бачивъ я песчислимѣ доказы любови, преданности и вѣрного привязаня до Мене и Мого Дому, съ высокимъ вдовольствомъ бачивъ я не менше ревнѣ змаганя до розвою моральныхъ и матеріяльныхъ интересôвъ краю и щиру волю повнити обовязки взглядомъ Престола и Монархіи.

Выскажи за тоѥ цѣлôй людности Мого королевства Галичины и Володимиріи съ великимъ княжествомъ Кракôвскимъ мою глубоку, найсердечнѣйшу подяку и прійми заразомъ Мою вдячну признательноôсть за свои повнѣ посвященя и успѣшнѣ дѣланя на становищи Мого намѣстника въ тôмъ краю, котрого добро вспирати и на дальше поручаю Твоѥй досвѣдченôй дбалости.

Кобы чувства заявленѣ такъ голосно и съ такимъ одушевленьемъ пôдчасъ Мого побыту позôстали все такъ живѣ и незмѣнѣ, якъ радôстнѣ згадки, котрѣ Я о тыхъ дняхъ ховаю, якъ Мои найлучшѣ желаня и цѣсарска жичливôсть для того вдячного краю и ѥго вѣрныхъ жителѣвъ.

Дано въ Самборѣ, дня 18 вересня 1880.

Францъ Іосифъ вр.

Е. В. Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

во Львовѣ.

День третій — Понедѣлокъ 1 (13) вересня 1880.

Рано о 7-ôй годинѣ посѣтивъ Цѣсарь архипрестольну церкву св. Юрія и митрополичу палату, о чѣмъ мы вже подали подрôбне справозданье. Зъ митрополичои палаты удався Цѣсарь до политехники, где ѥго ожидали професоры съ ректоромъ Юліяномъ Медвецкимъ на чолѣ. Въ прекраснôй авлѣ повитавъ Цѣсаря ректоръ Медвецкій промовою, въ котрôй высказавъ подяку за основанье политехники во Львовѣ и за взнесенье величавого будынку политехничного. Цѣсарь подякувавши за щирый привѣтъ оглядавъ библіотеку, салю механики, хемичне лябораторіюмъ и зôборъ гипсôвъ, ôттакъ звернувся до проф. Захарієвича и выразивъ ѥму свое узнанье за справдѣ артистичне удекорованье ратуша и балевои салѣ. Зъ политехники удався Цѣсарь до божницѣ поступовыхъ жидôвъ на жолкôвскôмъ, а зъ ôттамъ до божницѣ старовѣрцѣвъ при улици Собѥского. По тôмъ посѣтивъ Цѣсарь ѥще гарнизоновый шпиталь войсковый. О год. 12 въ полудне удѣлювавъ Цѣсарь авдіѥнціи, межи иншими такожь депутаціямъ радъ повѣтовыхъ пôдъ проводомъ кр. Маршалка. Депутаціи складалися разомъ зъ около 800 осôбъ всѣлякихъ станôвъ. Цѣсарь дякуючи за щирый привѣтъ звернувъ увагу зôбраныхъ на потребу взятися за поправу матеріяльного стану краю и вôзвавъ ихъ, щобы старалися всѣ свои силы звернути до тои многоважнои справы. *„Старайтеся теперь головно о полѣпшеньѥ и розвôй матеріяльного стану краю* — сказавъ межи иншимъ Цѣсарь до повѣтовыхъ депутацій — *працюйте въ тôмъ направленю, а будьте певнѣ, що можете числити на мою помôчъ“*. Потôмъ розмовлявъ Цѣсарь съ поодинокими членами депутацій, выпытуючи ихъ про ôтношеня краєвѣ, межи иншими такожь съ бувшимъ посломъ рускимъ о. Заклинскимъ.

О год. 2½ зъ полудня посѣтивъ Цѣсарь новый соймовый будынокъ. Въ порозѣ повитали Цѣсаря кр. Маршалокъ гр. Водзицкій и членъ кр. Выдѣлу Окт. Петрускій. Въ порталю рядами уставились члены кр. Выдѣлу, професоры политехники и артисты участвуючѣ въ будовѣ. На сходахъ уставилися урядники краєвого Выдѣлу, директоры и лѣкарѣ головного шпиталю, директоръ и професоры дубляньскои школы рôльничои. Въ сали, где маютъ ôтбуватися соймовѣ засѣданя, ожидали Цѣсаря всѣ три львôвскѣ Архіепископы, Еп. Ступницкій, Еп. Сильвестеръ Сембратовичъ и много послôвъ соймовыхъ. Въ тôй сали, ѥще не совсѣмъ укôнченôй, звернули увагу Цѣсаря портреты чотырохъ краєвыхъ маршалкôвъ, малёванѣ первостепенными артистами: портретъ кн. Льва Сапѣги (пензля Родаковского), гр. Альфреда Потоцкого (пензля Матейки), гр. Володимира Дѣдушицкого (пензля Родаковского) и теперѣшного Маршалка гр. Водзицкого (пензля Семирадского). Цѣсарь вписавъ свое имя въ пропамятну книгу по польски, а оглянувши ѥще побôчнѣ комнаты соймового будынку ôтъѣхавъ до закладу им. Оссолиньскихъ и оглянувъ тамъ пребогату библіотеку и музей.

О год. 3½ посѣтивъ Цѣсарь школу лѣсового господарства напротивъ университету. Ученики лѣсничои школы при спôвучасти пп. Вахнянина, Стрыйского, Герасимовича, Кульчицкого и др. членôвъ музичного товариства повитали Цѣсаря гарнымъ спѣвомъ. При тôй случайности представивъ кураторъ школы Цѣсареви проф. Вахнянина яко композитора рускои кантаты, а Цѣсарь дуже похвально выразився о тôй кантатѣ. По тôмъ звѣдавъ ѥще Цѣсарь мѣску школу народну им. Єлисаветы и протестантску церковь.

Вечеромъ було гальове представленье въ театрѣ польскôмъ гр. Скарбка. Ся точка гостины Цѣсаря во Львовѣ мала бути попри серенадѣ першого дня одною зъ найсвѣтлѣйшихъ. Дирекція театру одержала зъ краєвыхъ фондôвъ 4000 зр, щобы ôтповѣдно пристроити салю театральну и само представленье зробити справдѣ торжественнымъ. Тымъ часомъ ся точка повитаня Цѣсаря выпала якъ найсумнѣйше. Театральна саля не о богато прибрала свѣтлости, бо кромѣ подвôйного ряду газовыхъ лямпіонôвъ и фестонôвъ зъ цвѣтôвъ и зеленины, котрыми украшено льожи, не було майже ніякихъ прикрасъ. Паперянѣ фиранки поприбиванѣ въ льожахъ въ горѣ скорше можна було назвати збезъображеньемъ, якъ украшеньемъ. Сама саля прибрала свѣтлости ôтъ святочныхъ строѣвъ зôбранои публики. О год. 8-ôй прибувъ Цѣсарь до театру въ мундурѣ полковника драгонôвъ. Коли Цѣсарь вôйшовъ до льожи, пôднеслася кортина, оркестра заграла „имнъ народный“, котрый ôтспѣвавъ такожь цѣлый театральный персоналъ. Само представленье кôлькохъ сценъ зъ „Страшного Двору“ — оперы Монюшки выйшло почасти неудачно задля недостачи добôрныхъ спѣвакôвъ. По тôмъ выведено на сценѣ танцѣ, а именно найперше высунулось кôльканацять паръ краковякôвъ и ôтспѣвало кôлька пѣсень; потôмъ послѣдовало „коло гуцульске“ укладу и помыслу якогось п. Дурского. Поминувши, що костюмы гуляючихъ дали якъ найсумнѣйше свѣдоцтво о знаню режишера що до гуцульскихъ строѣвъ и ихъ правдивои красоты, самъ танець бувъ скорше пародіею „гуцульского кола“, якъ народнымъ танцемъ, и акробатичными чи „головоломными“ выскоками пригадувавъ справдѣ „Schuhnegertanz“, якъ замѣтивъ одинъ вѣденьскій кореспондентъ. Була се якась скаканина паяцôвъ и неестетична крутанина скочкôвъ, що мабуть въ своѣмъ житю не бачили „гуцульского кола“. Потôмъ послѣдувавъ мазуръ, а Цѣсарь опустивъ вже о 9-ôй год. театръ, хочь ѥще мали грати „Pana Beneta“ а потôмъ представити апотеозу зъ живыхъ осôбъ. Скôлько навѣть сама публика була вдоволена зъ предорого оплаченого представленя, можна вносити зъ того, що майже всѣ вынеслися зъ театру заразъ по ôтъѣздѣ Цѣсаря, а „Pana Beneta“ грано передъ пустыми лавками.

Подорожъ Е. В. Цѣсаря по Галичинѣ.

Зъ Букачовець пишутъ намъ о пріѣздѣ Цѣсаря:

Дня 3. (15.) вересня переѣзджавъ Цѣсарь въ дорозѣ до Черновець черезъ

БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(Дальше.)

Такъ, такъ, пане професоръ, треба розумѣти житье и умѣти жити,“ говорила она дальше. „Мужчина може все зробити, може ущасливити женщину, коли тôлько буде ѥи уважати дорогимъ скарбомъ, а не слугою. Достоиньство женщины ѥи свобода, ѥи повага — се найбôльшій тріюмфъ идей нашого вѣку. Людскôсть переродится наново, коли та идея всюды заволодѣѥ. Жаль, що мы жіємо ѥще такъ далеко ôтъ правдивои цивилизаціи, жаль, що мы грязнемо въ варварствѣ. Женщина все ще уважався у насъ трохи чи не на рôвнѣ съ робочою прислугою. Ахъ, якъ я радо хочь думкою витаю въ тôй щасливôй Франціи. Не можу начитатися тыхъ описôвъ такъ розкôшныхъ, такъ приманливыхъ, такъ чаруючихъ. Серце *просто* рвеся въ ту краину, где женщина пануѥ, а не служитъ, въ ту краину правдивои романтичности, рицарства, шляхотности. Житье тамъ инше, люде иншѣ и любовь тамъ инша. У насъ не ма героѣвъ серця, у насъ не ма идеальнои любови, не ма романтичности. Проза, суха, мерзенна проза и бôльше ничого! Не правда жь, пане професоръ?“

„Такъ ѥсть, ласкава панѣ, проза, то ѥсть, що ничого не римуѥся, а пишеся одно за другимъ“, ôтповѣвъ професоръ на силу пригадуючи собѣ уступы зъ все обнимаючои бучацкои методики, где такожь щось говорилося о *прозаицѣ* и *поетицѣ*. „Проза ѥсть звычайна, а поезія надзвычайна взнеслôсть духа.“

„Ахъ, якже може бути у насъ поезія, идеальноôсть, романтичноôсть?! Дайте намъ те житье свободы, те зарево высокого достоиньства, якимъ сіяѥ француска женщина, а будете мати у насъ той свѣтъ невычерпанои красы, идеального чару и блеску.“

И зôтхнула важко, мовбы бажала полинути за своими идеалами. Панъ Гуляйпольскій якбы проснувся ôтъ ѥи живои деклямаціи и зъ ѥго усть вырвався якійсь дивный свистъ: „Фю-фи-фю“. Була се троха немила пригривка до поетичного полету ѥго сестры.

Тымъ часомъ за ôкнами озвався трескôтъ батога и грôмке „а-овъ!“

„Отъ и нашъ повôзъ вже заѣхавъ,“ скрикнули панны Гуляйпольскѣ выглянувши до ôкна. Зновъ появився арендарь низенько кланяючись и звѣстивъ, що колесо вже направлене. Гостѣ почали выбиратись въ дорогу.

„Mille grace, пане професоръ, за вашу гостинноôсть! Якже мы вамъ вдячнѣ, безконечно вдячнѣ за вашу ласку.“

„По вѣкъ незабудемо, якъ вы намъ стали въ пригодѣ. Незабувайте и на насъ. Дуже радѣ будемо побачити васъ въ нашôмъ домѣ. Мы жь здаѥся не такъ дуже далекѣ сусѣды, не горами ôтъ себе розлученѣ.“

„О, мы сподѣемося, що частѣйше будемо видатись. Мы такъ часто туда переѣздимо до Збаража. И вы, пане професоръ, выберѣтся коли на ôтпустъ св. Антонія.“

„Позвольте вамъ зложити мою подяку, моспане професоръ,“ заговоривъ и панъ Гуляйпольскій, якось съ трудомъ пôднимаючись зъ крѣсла и непевными ногами ступаючи напередъ. „Дуже, дуже вамъ дякую. А — а, моспаненьку, на ôтпустъ выберѣтся, выберѣтся, выберѣтся: вы, моспане, ще не жонатѣ, а св. Антонѣ великій патронъ всѣхъ нежонатыхъ и немужатыхъ. А до того у *кс. пшеора* винце — винце правдиве угорске, якъ Мадяръ огнисте. Славне винце, моспане.“

Появився локай забирати пуделка и пуделочка. Довгій сурдутъ оливнои барвы, съ блискучими гузиками, сягавъ ему ажь по самѣ пяты и свѣтивъ густыми плямами, вытертыми лôктями и замащенымъ комнѣромъ. Червона хустка обвязана въ коло ѥго шіи пôдсунулась до горы ажь пôдъ саму бороду, а зъ-за комнѣра було видко грубу, чорну сорочку. Довгѣ полы локайскои либеріи очевидячки запиняли ему ходу и ôнъ пôдкотивъ ихъ ôтслоняючи свои безгарнѣ заболоченѣ чоботища и засмальцованѣ шаравары.

„Жоржь!“ скрикнули гнѣвно панны. „Що се ты съ собою поробивъ? Куда дѣлась твоя голова? Ah, c'est le plus sot dadais, que j'aie jamais vu!“

„Та прошу яснои панѣ, болото велике,“ сказавъ добродушно локай розпускаючи свои чорнѣ, зароблены руки, що певно ще кôлька день тому назадъ двигали суховила и ношѣ и доси ще носили на собѣ слѣды сеи важкои працѣ.

Панны Гуляйпольскѣ наново вложили маски на лице, щобъ охоронитись ôтъ весняного, смалкого вѣтру, и ще разъ попрощавшись съ професоромъ выйшли всѣдати до повозу. Повôзъ бувъ старомодный съ шкôряною великою будою, съ шкôряными рудыми и подертыми фартухами. Коло кôзла стремѣли двѣ лихтарнѣ съ повыбиваными склами, крыла коло колѣсъ були пообвязуванѣ шнурками, а на затылю, на пакунковôй шкôрою обитôй скринѣ ще виднѣлися слѣды гербу. На козлѣ сидѣвъ вôзникъ въ широкôмъ, сивôмъ чи ôтъ ôтвѣчного пороху посивѣлôмъ плащи, въ сукня нôй

повѣтъ Рогатыньскій, где на стаціи желѣзницѣ въ Букачôвцяхъ задержався черезъ близько пять минутъ. Дворець бувъ украшеный синё-жовтыми, чорно-жовтыми и иншими хоругвами. Староста рогатыньскій Левъ Подвѣньскій доложивъ всякои старанности, щобы все ôтповѣдно приготовити до такъ великого торжества, спровадивъ музику зъ Бережанъ а спѣваковъ зъ Рогатына и Липицѣ. Порядокъ бувъ слѣдуючій: Передъ двôрцемъ въ Букачôвцяхъ стояли по правôй сторонѣ священики рускій числомъ надъ 30 въ свѣтлыхъ одежахъ и 3 латиньскихъ, за ними брацтва церковнѣ съ хоругвами. За священиками кагалъ жидôвскій съ торою, а далѣ музика огневои сторожи; за музикою стояли спѣваки зъ Рогатына. По лѣвôй сторонѣ стояли урядники староства, за ними учителѣ повѣта рогатыньского. Въ серединѣ межи священиками а урядниками стояли члены Рады повѣтовои рогатыньскои; дальше по правôй и лѣвôй сторонѣ процесіи зъ цѣлого староства и тысячѣ тысячѣвъ людій. О девятôй годинѣ надъѣхавъ поѣздъ цѣсарскій. Сто одинъ выстрѣлôвъ зъ моздѣрôвъ звѣстили сей пріѣздъ Цѣсаря. Банда заграла „Имнъ народный,“ а грôмке „Слава“ розляглося зъ тысячныхъ устъ. Потягъ задержався, а Цѣсарь высѣвши зъ поѣзду станувъ съ своєю свитою середъ многочисленного народа. На самъ передъ повитавъ Цѣсаря ц. к. староста Подвѣньскій, а потôмъ повѣтовый маршалокъ Торосевичъ короткою промовою въ польскôмъ языцѣ. Цѣсарь ôтповѣвъ въ языцѣ нѣмецкôмъ.

По тôмъ въ имени мѣста Букачовець повитавъ Цѣсаря бурмистръ хлѣбомъ и солію. Намѣстникъ гр. Потоцкій представивъ священикôвъ, а Цѣсарь розмовлявъ коротко съ гдекотрыми. Прійшовши передъ рускій клиръ съ веселымъ лицемъ сказавъ Цѣсарь: Die Bevölkerung ist fast ganz ruthenisch, nur in den Städten polnisch.“ По представленю ôттакъ жидôвского кагалу вернувъ Цѣсарь до поѣзду и середъ одушевленныхъ грôмкихъ окликôвъ „Слава“ рушивъ цѣсарскій поѣздъ въ дальшу дорогу. Бандеріи селянъ въ красныхъ народныхъ строяхъ, на коняхъ, съ синёжовтыми и гденегде червонобѣлыми хоругвами проводили цѣсарскій поѣздъ. При тôмъ щирôмъ, одушевленнôмъ привѣтѣ нашого Цѣсаря цѣлымъ рускимъ народомъ и всѣми жителями повѣту объявилась однакожь и темна сторона нашихъ краєвыхъ ôтношень, що очевидно мусѣло по части зменшити свѣтлôсть торжества и дôткнути Русинôвъ. И такъ першимъ диссонансомъ бувло нетактовне выступленье латиньского священьства, котре пхаючись на передъ, а закрываючи приступъ рускому священьству, хотѣло мовôы вывысшитись и представити себе яко единыхъ заступникôвъ духовного сану, забуваючи на много численнѣйшихъ заступникôвъ гр. кат. обряду. Другимъ диссонансомъ бувло тое, що въ имени мѣста Букачовець выступивъ съ хлѣбомъ и солію заступникъ бурмистра — жидъ. Було се дуже неотвѣтно. Жиды въ нашôмъ краю суть консументами и торговцями а не продуцентами. Якъ же жь то выглядає, если рôльника, котрый робить коло хлѣба, пхався въ кутъ, а выставлявся жида съ хлѣбомъ и солію, хочь ôнъ не робитъ коло хлѣба и не есть рôльникомъ! Для чогожь не можна було повѣрити тую почесть якому статочному господареви, котрѣ еще не вымерли въ Букачôвцяхъ? А якъ така репрезентація черезъ жида представилася въ очахъ нашого люду, се най пояснитъ фактъ, що не одному селянинови покотились слёзы, коли побачивъ жида съ хлѣбомъ и солію — симъ знаменемъ нашого народного господаретва, а я самъ чувъ, якъ голосно нарѣкали: „то мы робимо на хлѣбъ, а жидъ витає нашимъ хлѣбомъ нашого Цѣсаря на нашôй земли!“ Выйшло на дѣлѣ такъ, мовôы нашихъ селянъ не допустили витати Цѣсаря и тôлько зъ далека позволили имъ приглядатись.

ДОПИСЬ.

(*П.*) **Коломыя.** (*Зъздъ рускихъ академикôвъ.*) Дня 17-ого н. с. вересня 1880 ôтбувся въ Коломыѣ въ новôмъ забудованю руского народного театру першій загальный збôръ всѣхъ Русинôвъ-академикôвъ зъ Австро-Угорщины. Явилися представителѣ всѣхъ рускихъ товариствъ академичныхъ, яко то: вѣденьскои „Сѣчи“, львôвскихъ „Академического Кружка“ и „Дружного Лихваря“ и черновецкого „Союза“. Пôдъ одною стрѣхою збôралася руска молодѣжь зъ рôжныхъ университетôвъ, съ рôжнымъ свѣтоглядомъ и рôжными пересвѣдченями, щобы опôзнатись и черезъ обмѣну гадокъ порозумѣтись. Ся гарна цѣль вповнѣ осуществилась, молодѣжь руска порозумѣлась що до всѣхъ точокъ програмы и постановила цѣлый рядъ позитивныхъ рѣшень. Мало доси стрѣчана у насъ тольеранція и шанованье чужихъ гадокъ руководили збôраною молодежію, розправы велися поважно и показали, що наша молодѣжь вповнѣ дозрѣла до залагоджуваня своихъ пекучихъ, домашныхъ справъ и що въ тôмъ взглядѣ совсѣмъ не уступає передъ якою нибудь молодежію иншои народности. Бувъ се памятный день, день объѣднаня рускои молодежи и завязаня тѣснѣйшои звязи мѣжь сынами однои матери, котрѣ доси неразъ и ворожо противъ себе стояли. Коôы лише всѣ постановленя збору практично вôйшли въ житье та коôы и решта рускои молодежи, котра не могла наспѣти на сегорôчный збôръ, руска публика и рускій институціи симпатично ôтнеслись до постановлень сего збору, (о чѣмъ впрочѣмъ и не сомнѣваюся), то вже въ короткôмъ часѣ побачимо здоровѣ плоды того, теперь такъ сильно объявившогося стремленя до згôдного и мирного дѣланя рускои молодежи.

Переходячи до спеціяльного оговореня перебѣгу розправъ збору, примѣчу насамперед, що всѣхъ участникôвъ було звышь 40. На гальеріи була руска публика, котра цѣкаво слѣдячи за ходомъ розправъ згромадилась досыть численно. Зборови предводивъ п. Я. Окуневскій, слух. мед., теперѣшный голова „Сѣчи“; за секретарѣвъ обрано пп. Юл. Матѣєва слух. правъ и С. Шухевича слух. мед. Першою точкою програмы було обговореньe средствъ до утвореня живѣйшои звязи межи Русинами-академиками въ Австро-Угорщинѣ. Головнымъ средствомъ узнано: выдавництво литературно-наукового журнала, въ котрôмъ бы помѣщалися выключно працѣ академикôвъ Русинôвъ, такъ оригинальнѣ, якъ и переводнѣ статіи, а при тôмъ справозданя о дѣятельности академичныхъ рускихъ товариствъ. Такій журналъ представлявбы житье, умственный рухъ и стремленя рускихъ академикôвъ якъ найвѣрнѣйше, тымъ бôльше если въ нѣмъ будутъ помѣщатися статіи всѣхъ академикôвъ безъ взгляду на ихъ пересвѣдченя. Въ тôй цѣли выбрано комитетъ редакційно-администраційный головный, котрый має занятися головно администраційными дѣлами (якъ збиранье предплаты, выдавництво и пр.), а въ складъ его входятъ пп. Иванъ Матѣєвъ, Шанковскій и Пелехъ зъ „Акад. Кружка“ а пп. Негребецкій, Кокорудзъ и Гузаръ зъ „Друж. Лихв.“ Журналъ має выдаватися во Львовѣ періодичными книжками. Кожде зъ академичныхъ товариствъ выбирає у себе филіяльный комитетъ, котрый має заниматися збираньемъ матеріялу ôтъ своихъ товаришѣвъ и рѣшає о ихъ принятю. Нечлены академичныхъ товариствъ (въ першôй линіи богословы-питомцѣ) надсылаютъ свои працѣ впростъ до головного комитету, котрый рѣшає о ихъ принятю. Початковый фондъ маютъ зложити товариства академичнѣ пôсля проценту своихъ членôвъ. О высокости проценту, цѣнѣ выдавництва, формѣ и назвѣ рѣшитъ головный комитетъ. Такожь має ônъ выдати ôтозву до академикôвъ нечленôвъ рускихъ акад. тов. (въ першôй линіи богословôвъ) взглядомъ присыланя даткôвъ на фондъ початковый. Збôръ выразивъ надѣю, що кождый зъ Русинôвъ-академикôвъ буде пренумеровати тую часопись академичну. Повышѣ внесеня принято одноголосно.

Ôттакъ рѣшивъ збôръ выслати петицію до Народного Дома съ прошеньемъ о прискоренье отвореня библіотеки и петицію до тоижь институціи съ прошеньемъ о оберненье стипендіи им. Францъ Іосифа I. для академикôвъ хотячихъ за границею выобразоватись спеціяльно въ якôйсь галузи наукъ передовсѣмъ въ рускôй литературѣ и исторіи.

Дальше збôръ одноголосно препоручивъ львôвскимъ товариствамъ академичнымъ „Акад. Кружкови“ и „Дружн. Лихвяреви“, щобы они получилися въ той способъ, щобы „Акад. Кружокъ“ оставъ товариствомъ выключно литературно-науковымъ и принимавъ въ члены Русинôвъ-академикôвъ безъ взгляду на ихъ пересвѣдченя (подôбно якъ въ Вѣдни „Сѣчь“ по фузіи съ „Рускою Основою“), а „Дружный Лихвярь“ щобы бувъ выключно товариствомъ запомогово-пожичковымъ. Тымъ усунеся роздѣлъ межи рускими академиками во Львовѣ, и существованье обохъ товариствъ пôдъ кождымъ взглядомъ полѣпшится.

Кромѣ того постановивъ збôръ выслати петиціи до рускихъ институцій, котрѣ роздаютъ рускій стипендіи съ прошеньемъ, щобы тіижь институціи уважали бôльше на характеръ петентôвъ, бо бываютъ случаѣ, що користаючій зъ рускаго гроша, оказовались пôзнѣйше неразъ недостойными и невдячными.

Вкôнци рѣшивъ збôръ выслати петицію до академичного сенату львôвского университету съ прошеньемъ о ôтновленье катедры рускои исторіи и заразомъ завôзвавъ збôръ рускихъ академикôвъ, щобы громадно записовалися на рускѣ выклады.

Такъ закôнчився першій збôръ Русинôвъ-академикôвъ. Кождый зъ присутныхъ гостій вынѣсъ добре враженье, бо видѣвъ, якъ молодѣжь наша дала першій початокъ до взаимнои згоды, якъ умѣла тольеровати чужій пересвѣдченя, якъ взнеслась понадъ пôдрядні рôжницѣ, маючи передъ окомъ высшій цѣли.

Мы зъ своєи стороны щиро спріяємо тому новому рухови *молодежи и желаємъ* ѣй вытревати въ здѣланыхъ постановленяхъ. Єдність рускои молодежи природна, бо она и есть дитиною однои народности, а лучити ви повиненъ идеалъ одинъ вспôльный всѣмъ учащимся: идеалъ науки и любови рôднои матери Руси. Щасть Боже!

ШАНУЙМО НАШІЙ СИЛЫ!

„Народомъ стоимо и за нарôдъ стоимо“ — въ тыхъ короткихъ словахъ мѣстится майже вся програма Русинôвъ. Не маємо пребогатыхъ панôвъ, щобы своими маєтками пôддержовали нашъ розвôй народный, *не можемо заслонятися* блескучими рядами шляхты, а вся наша сила народна почила въ самôй масѣ народа многочисленного, честного и глубоко перенятого правдивымъ чувствомъ людскости. Се наша сила, се жизненность нашои народнои справы, нашои народности, бо не замыкаємося въ кастовости, не побиваємося за поворотомъ до середновѣч-

---

шапцѣ неозначеноu барвы. Трôйка коній великихъ але худыхъ, замореныхъ, свѣтила сухими ребрами и пообтовкаными клубами та дрѣмала спокôйно необъявляючи ни слѣду паньского огню.

„Ну, моспаненьку, пане професоръ, напьємося стременнои,“ сказавъ Гуляйпольскій выдобуваючи зъ побôчнои торбы повозу здорову фляшку и лямпку. „Знаєте моспаненьку, се даръ *кс. пшеора*, а ônъ знавець такихъ солодощѣвъ. Не завадитъ, а покрѣпитъ, моспане. Ну, дай намъ Боже на здоровлье та скоро побачитись въ гараздѣ.“ И не скривившись выхиливъ до дна лямпку.

„Та вже лучше вина,“ замѣтила панна Гуляйпольска. „Фе Зигмундзю, якъ можна...“

„А, що вы знаєте, бабы, якій напитокъ лучшій! Се, кажу, моспаненьку, выробъ самого *кс. пшеора*. Отъ позвольте, пане професоръ, сеи бернадинки.“

Панъ Семенъ выхиливши подану чарку почувъ, якъ стиснулось ему горло. Ônъ не мôгъ навѣть слова подяки сказати. Тымъ часомъ Гуляйпольскій выхиливъ ще одну чарку, а наконець почастувавъ и арендаря. Сестры змѣркували, що ихъ братчикъ може „faire une affaire scandaleuse“, себъ то що може повторитись збараскій ôтпустъ у *кс. пшеора*, и почали всѣдати до повозу. Повôзъ страшно скрипѣвъ и трѣщавъ пôдъ здоровою вагою пана Гуляйпольского, а Мошко стоячи на боку и приглядаючись тому скрипучому повозови та высохлымъ конямъ тôлько усмѣхався и гладивъ свою бороду. Панны Гуляйпольскѣ дуже сердечно стиснули руку пана Семена и ще разъ попросили навѣдатись до Корытъ, а панъ Гуляйпольскій таки не выдержавъ и розцюлувався съ нимъ на прощанье. Вôзникъ ляснувъ зъ батога и конѣ рушили зъ мѣсця.

Довго ще выхилялись зъ шкôрянои буды головы панночокъ, повѣвали бѣлѝ хусточки на знакъ прощаня и чути було прощальнѝ слова: „au revoir! a revoir cher professeur!“ Сей старосвѣтскій повôзъ, съ розмалёваным шляхотскимъ гербомъ, съ скрипучими колесами, подертыми фартухами, попôдвязуваными крылами, потовчеными лихтарнями, сей вôзникъ въ широкôмъ плащи и локай въ вытертôй але паньскôй либеріи на трѣскучому кôзлѣ, тіи заморенѝ конѣ въ краковскихъ хомонтахъ съ выстаючими ребрами и пообтовкаными клубами, те паньство гороижне, воняюче пахощами и охлапами францущины — все те разомъ складало собою такій чудный образъ мѣшанины, якъ старошляхоцке рапутя въ жидôвскôмъ крамѣ.

Панъ Семенъ довго дивився за повозомъ. Здорова чарка „бернадинки“ вдарила трохи до головы и розбудила солодку маячливôсть. Ємy було якось весело на душѣ. Ся паньска гостина навѣяла на него розраду, его дума ширшала на крылахъ и передъ нимъ мовôы новый свѣтъ розкрывався. Ônъ стоявъ и дивився навкруги себе гордымъ поглядомъ, мовôы говоривъ: отъ дивѣтся, якѝ гостѣ заѣздятъ до мене, дивися громадо, дивися и ты...! Ônъ поглянувъ на стару плебанію, чи кто не виглядає. За частоколомъ, щось бѣлѣло; була се кухарка, що збирала кропиву.

„Певне мене слѣдятъ“ — подумавъ панъ Семенъ. — „Найже знаютъ, съ кимъ я теперь пристаю, съ кимъ я за панъ братъ!“ И ему промайнула гадка, чи справдѣ не статибъ братомъ пана Гуляйпольского. Ясні очи дѣвочѝ сіяли ще въ его памяти, ще дзвенѣли любѝ слова, а шовкова рука дѣвоча ще, здавалося, стискала сердечно его руку и ônъ тôлько любо усмѣхався.

„Вы въ чѣпци родились, пане професоръ,“ озвався голосъ арендаря, що зъ тиха пôдôйшовъ до пана Семена здôймаючи свою ярмуру. „Verzeihen за мою смѣлôсть, але вы въ чѣпци родились. Ach mir, бôгме що въ чѣпци!“

„Або що?“

„Якже, такѝ панночки, якъ смаженѝ ягоды солодкѝ, липнутъ до васъ якъ мухи до меду! Вы знаєте, що то за панночки? То золото не панночки. Gołd, Gołd, — ech mir! Якій вы такій секретъ знаєте до нихъ? Якъ они заразъ до васъ пристали? Я васъ не пôзнаю, пане професоръ! Вы якійсь такій блихтеръ маєте на собѣ, якъ бы самъ панъ Бжушковскій. У васъ теперь така паньска мина, якбы васъ оливою помастивъ. Я боюсь за вашу школу, за вашѝ дурнѝ хлопцѣ, за тѝ простѝ хамы голопятскѝ. Куда имъ до такого пана професора? То такъ само, якъ бы я до моєи коршмы посадивъ рабина, або мои коровы вбравъ въ хомуты.“

„Та що тобѣ такого, Мошку, що тебе така бесѣда взяла?“

„Якъ не має брати, герсте, якъ не має брати? Чи я глухій, чи я слѣпый, чи я вже такій дурный, простый гой, щобы я ничого не бачивъ, не чувъ, не пôзнавъ? Я дуже добре знаю, якъ те паняньске серденько дивится черезъ ту шибку въ око. О я знаю, тôлько погляну. Якъ они дивились на васъ, якѝ голосы спѣвали въ ихъ словечкахъ, якъ тёхкало ихъ серденько? Meine Munes — я бачивъ. Ай-вай-миръ. Скажѣтъ менѣ, где ваше серце, где оно є?“

(Дальше буде.)

ности, а опираємо житье нашои народности на непохибных основах вселюдского розвою.

Съ жалемъ однакожь треба сказати, що не всѣ Русины и не всюды понимают тую основну подставу нашого народного житя, не понимают, чи не хочутъ поняти, що мы народомъ стоимо, а що больше — що все и всюды повинни мы стояти за народъ, его до себе пригортати, за его права и достоиньство вступатися. Суть вправдѣ хвилѣ, коли всѣ одушевляємося для народа: основуємо народни товариства для просвѣты, скликаємо зборы чи митинги народни, ба навѣть и откликаємось до народа, щобы йшовъ за нами, голосувавъ за нами, боровся за насъ яко за единыхъ заступниковъ своихъ. Однакожь по тыхъ хвиляхъ унесеня послѣдує мовбы реакція противъ голошеных идей и доходитъ до того, що здаємося совсѣмъ нерозумѣти ни ваги нашого народа ни нашого становища до народа и тое, надъ чимъ трудимося лѣтами, нищимо власными руками, власнымъ поступованьемъ. Потому дивуємося, що народъ отступає отъ насъ, не чує наших отзывовъ и не оказує намъ довѣрія, а забуваємо, що сежь есть лише наслѣдство нашого поступованя съ народомъ.

Тыхъ кольска увагъ мусимо высказати по причинѣ недавно отбутого торжества въ „Народномъ Домѣ“. Торжественне принятье Цѣсаря въ „Народномъ Домѣ“ мало бути всенародне. Цѣлый рускій народъ мавъ черезъ своихъ заступниковъ повитати свого великодушного Покровителя и въ той мысли була выдана отозва руского комитету. Представителѣ всѣхъ рускихъ товариствъ мали зобратися въ сали „Народного Дому“, а також и численни депутаціи зъ всѣхъ сторонъ Галицкои Руси мали, по можности, взяти участь въ томъ народномъ торжествѣ.

Кажемо по можности, бо въ самой сали могло знайти мѣстце только обмежене число людій. Границею тои можности безпосереднои участи въ народномъ торжествѣ була отже только обмеженность самого мѣстця.

Щожь дѣєся на дѣлѣ? Рускій народъ спѣшитъ на отзывъ руского комитету и запросины Протектора „Народного Дому“, Впрсв. Митрополита, рускі мѣста и села высылают свои депутаціи. Рускі депутаціи, мѣщане зголошуются до участи въ торжествѣ, але не всѣ доступают до участи. Для всѣхъ булобы зрозумѣлымъ, еслибы причиною недопущеня було заповненье чи переповненье салѣ. Однакожь саля була не только не переповнена, але навѣть не совсѣмъ заповнена, и люде, котрымъ отказано вступу до салѣ могли еще выгодно були умѣститися. Межи иншими явилася руска депутація мѣста Глинянъ подъ проводомъ бурмистра и обывателя мѣста п. Николая Кулицкого складаючася еще зъ трехъ депутатовъ п. Ивана Бѣлоруского обывателя и радного м. Глинянъ, п. Ивана Гарбуза обывателя и радного м. Глинянъ и п. Льва Стефановича адъюнкта суду повѣтового въ Глинянахъ. Той то депутаціи отказано допущеня до участи въ рускомъ торжествѣ народномъ, хоть она явилась на запросины Впрв. Митрополита, хоть ей характеръ и складъ надававъ повне право вступу до салѣ, хоть ей члены якъ и цѣла громада руска Глинянъ завсѣгды отзначалися щирымъ рускимъ патріотизмомъ. Знаємо еще кольска случаєвъ, где отказано выдати билеты на вступъ до салѣ загально знанымъ патріотамъ и лицямъ занимаючимъ поважне мѣстце въ соспольности, не задля иншои причины, якъ лише для того, що тіи люде (впрочѣмъ члены кольскохъ рускихъ товариствъ) не суть членами „Народного Дому“, або що ихъ батьки а не они сами складали на „Народный Домъ“ по 600 зр.

Таке поступованье комитету роздаючого билеты справедливо уразило дуже много Русиновъ, тымъ больше що и апеляція до предсѣд. Инст. сов. Ковальского оказалася безъушпѣшною и именно сов. Ковальскій отказанье мотивувавъ тымъ, що зголосившіся не суть членами „Народного Дому“, — хоть загально вѣдомо, що навѣть щирі патріоты зложивши отповѣдный датокъ на Институтъ и зголосившись въ члены, не удостоились тои чести, черезъ що много Русиновъ мусѣло по такихъ досвѣдахъ зречися пріятности бути непринятымъ въ члены зъ невѣдомыхъ причинъ.

Мусимо дуже жалѣти надъ такимъ поступованьемъ, бо оно есть простымъ противодѣйствіемъ противъ основнои програмы Русиновъ, оно дѣлитъ и ослабляє наши силы, отчужує народъ и отстрашує людій отъ нашои справы народнои. Если дѣйстно только члены „Народного Дому“ мали право участи, тогды слѣдовало се напередъ обвѣстити, а не отзыватися до цѣлого руского народа и наражати людій на тое, щобы они марно трудилися далекою дорогою, выдатками на стройну одежу, а опосля були недопущени лише для того, що они хоть може бути и давали складки на „Народный Домъ“ але не суть членами Н. Д. Въ кождомъ случаю така норма не повинна мати мѣстця при такъ поважной депутаціи, якъ депутація мѣста Глинянъ. Якъ высше сказано, въ сали було еще досыть мѣстця для кольскохъ депутацій, а двѣ галеріи могли бути отповѣднѣйше зъужиткованы, якъ се на дѣлѣ сталося. Не хочемо робити ніякихъ рекриминацій, але въ интересѣ народнои справы звертаємо увагу, до чого веде таке поступованье.

Дивѣмся на нашихъ противниковъ, якъ они радуются зъ такого поступованя. Коли мы оттручуємо отъ себе, они пригортают до себе, коли мы селянамъ и на сходахъ стати не позволяємо, они гостятъ у себе селянъ и они бы були надъ усе щасливі, колибы до нихъ такъ горнувся народъ якъ до насъ. На нещастье мы не понимаємо, въ чѣмъ наша сила и наша будучность, замѣсть лучити и еднати, мы оттручуємо и розрушаємо основы нашого дальшого розвою. Тожь остерѣгаємо передъ такимъ поступованьемъ и вчасно взываємо до поправы. Не забуваймо, що у насъ доси все може больше оттручувано и знеохочувано, якъ будовано и позыскано, що черезъ таке поступованье мы нынѣ слабі и не такъ многочисленні, якъ бути повинно. Пора звернутися зъ блудноі дороги и памятати, що для насъ кожда сила дорога, а тымъ больше сила народа.

А до нашихъ Братовъ зъ Глинянъ и зъ иншихъ сторонъ Руси отзываємося щирымъ словомъ, щобы для добра Руси пустили въ непамять заподѣяну имъ обиду, на дальше осталися тыми ревными, рускими патріотами, котрыми дорожитъ цѣла Русь, и щиро трудилися для добра Руси. Взаимна любовь най прощає блуды и похибки, а крѣпитъ насъ всѣхъ духомъ единыхъ, народною идеею Руси сполученыхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Подорожь Цѣсаря до Галичины вызвала въ росс. печати много толковъ, однакожь мусимо замѣтити, що велика часть отзывовъ росс. газетъ о подорожи цѣсарскій написана тенденційно. Найлучше и въ поважномъ тонѣ, хоть вправдѣ коротко, обговорює „Одесскій Вѣстникъ“ въ вступной статіи принятье Цѣсаря во Львовѣ. Подаємъ тую статю въ цѣлости: „Цѣс. Францъ Іосифъ опустивъ Львовъ, где стрѣтивъ такій самый торжественный привѣтъ, якъ въ Краковѣ. Представитель шляхты гр. Казимиръ Красицкій выразивъ цѣсареви вѣрноподданчі чувства въ имени шляхты, поднѣсши мудрость и справедливость монархи, признавшого польску народность и утвердившого ей языкъ въ школѣ, судѣ и администраціи. Гр. Красицкій говоривъ по польски а цѣсарь отповѣвъ по нѣмецки, причѣмъ уживавъ словъ: „*шляхта сего краю*“ а не „*польска шляхта*“, якъ выражався гр. Красицкій. Цѣсареви представлялись рожні депутаціи: отъ жидовскои громады Львова, отъ львовскои и бродскои торговельнои комнаты, отъ товариства львовскихъ адвокатовъ, отъ сельско-господарского товариства; а отъ Русинов, головного населеня всходнои Галичины, не було никого кромѣ офиціяльного представителя уніятскои церкви, митр. Сембратовича. Тое явище не могло не впасти въ очи. Устроителѣ принятя повинні були звернути на тое увагу, хотяйбы pour sauver les apparences (про людске око). Маршалокъ кр., гр. Водзицкій поступивъ много тактовнѣйше въ коренной Польщи привитавши Цѣсаря въ польскомъ и рускомъ языцѣ. Во Львовѣ же, мовбы нарочно, робилось все такъ, щобы затерти слѣды Русиновъ. На банкетахъ журналистовъ не було ни одного представителя рускои печати. Очевидно ренегаты всходнои Галичины стараются всѣми силами надати той области польскій характеръ. Припустѣмъ, що имъ удасться до якогось часу пускати такого тумана, але они тымъ чинятъ велику шкоду, розъединяючи двѣ спородненi народности, котрі моглибы жити въ мирѣ и згодѣ. Но въ загалѣ пробуванье Цѣсаря въ Галичинѣ отзначалося великимъ порядкомъ, котрый удержовали безъ участи полиціи самі жителѣ, одушевлено витавшi свого цѣсаря кликами „Многая лѣта“ и „Niech żyje“.

Въ Петербурзѣ укончився 9 с. м. голосный процесъ жидовскои сполки „Грегеръ, Горницъ и Когенъ“, котра заключила була передъ войною россійско-турецкою съ правительствомъ умову доставляти подводъ подчасъ згаданои войны. Сполка поднесла до скарбу державного претенсію на 32 милioны рублѣвъ и заразомъ здержала выплату многимъ подрядным предпріемцямъ и доставителямъ подводъ ажь до того часу, доки сама не буде заспокоена зъ стороны правительства. Зъ початку процесъ той провадився въ Одесѣ, поснѣйше перенѣсся въ Петербургъ. Процесъ скончився, поспя донесеня „Молвы“ въ той способъ, що сполцѣ признано лишь 5,360.000 рублѣвъ, и то выплатится ей готовкою только 300.000 а проча належитость задержится на выплату тыхъ особъ, котрі выступили съ справедливыми претенсіями противъ сполки. Отъ того засуду може сполка откликатися еще до высшои инстанціи.

За стараньемъ Лорисъ-Меликова маєся зачинати будова желѣзницѣ до Сибіру. Министеръ скарбу Грейгъ откладавъ тую будову задля недостачи грошій. Прискоренье будовы зъ иниціятивы Лорисъ-Меликова дуже утѣшило зъ одноі стороны купцѣвъ и торговельниковъ россійскихъ а зъ другои стороны и жителѣвъ надволжанскихъ, котрі знайдутъ въ неурожайномъ, тяжкомъ для нихъ роцѣ хоть якій-такій заробокъ.

Туреччина. Дня 20 вересня перенявъ вицеадмиралъ англійскій Сеймуръ найвысшу команду надъ сполучеными ескадрами держав въ портѣ Гравозы. Фльота демонстраційна стала отъ того дня фльотою активною.

Альбанцѣ не стратили духа и збираются въ Дульциньо, зъ отки Риза баша мусѣвъ уступити. Доси не прійшло до стычокъ межи войсками турецкими а войсками альбаньскои лиги, бо Риза баша щадитъ Альбанцѣвъ и его войска не охотно били бы ся съ Альбанцями. — Найблизшi вже дни принесутъ намъ цѣкавi вѣсти про дѣланя сполученои европейскои фльоты.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ, якъ мы вже донесли, принявъ портфель министерства торговлѣ и промыслу. Всѣ газеты глядятъ за причинами, які склонили канцлера, маючого на своій головѣ только тяжкихъ обовязковъ, брати еще новый, не менше тяжкій обовязокъ и всѣ годятся въ томъ, що кн. Бисмаркъ учинивъ тое зъ почутои потребы: скрѣпити и утвердити политичный устрой нѣмецкои державы черезъ консолидацію ей господарскихъ отношень. Въ першой линіи возьмеся канцлеръ до того, щобы сѣть нѣмецкихъ желѣзниць якъ найскорше перевести на власность державну. Дальше возьмеся до переведеня реформы закона заробкового. На конець порѣшитъ еще одну дуже важну справу, котра ему на серци лежитъ, а именно торговельно-политичне отношенье межи Нѣмеччиною и Австрією. На кольско кн. Бисмаркъ буде взглядный и уступчивый въ томъ дѣлѣ для Австріи, годѣ теперь вже предвидѣти. Колибы кн. Бисмаркъ мавъ тревати при своихъ дотеперѣшныхъ поглядахъ на справу торговельно-политичныхъ отношень Нѣмеччины до Австріи, то зъ его именованя министромъ торговлѣ Австрія не може робити собѣ великихъ надѣй. Але есть подстава сподѣватися, що политична констеляція, котра сегодня дуже промовляє за политичною пріязнію Нѣмеччины съ Австрією, не остане безъ вилыву такожь и на устроенье господарскихъ отношень межи тыми двома державами и наклонитъ нѣмецкого канцлера утвердити пріязнь Австріи такожь торговельно-политичными концесіями.

Въ послѣдныхъ часахъ наробила много шуму въ печати цѣлои Европы бесѣда одного сторонника Бисмаркового, депутованого Варнбильера, въ котрой тойже оправдуючися передъ своими выборцями, для чого онъ голосувавъ за подвысшеньемъ военного буджету, отkрывъ, що Россія подчасъ войны всходнои предложила Франціи зачѣпно-отпорный союзъ и що въ наслѣдство того Нѣмеччина згодилася на австрійску окупацію Босніи и Герцоговины. Дальше сказавъ Варнбильеръ въ своій бесѣдѣ, що министеръ французкій Ваддингтонъ выявивъ кн. Бисмаркови въ Гастайнъ о предложенom Россією союзѣ и що Россія держала на граници нѣмецкой 300.000 войска готового въ трехъ дняхъ вступити въ предѣлы Нѣмеччины.—Колибы така бесѣда выйшла отъ кого иншого а не отъ пріятеля Бисмаркового, не привязувано бы до неи такого великого значеня, але высказана устами Варнбильера мусѣла бути передискутована и то горячо печатію именно французкою, россійскою и нѣмецкою. Печать французка и россійска рѣшучо дементуютъ открытя Варнбильеровi. Republique Française, органъ Гамбеты смѣєся зъ словъ Варнбильера, будьтобы Ваддингтонъ выявивъ Бисмаркови предложенье Россіи и въ самомъ дѣлѣ годѣ чогось подобного допустити. Бувшій министеръ Ваддингтонъ завозвавъ навѣть, якъ гдеякі газеты подали, Варнбильера на поединокъ за оскорбу чести. Нѣмецкі зновъ газеты, хотяй гдеякі зъ нихъ признают въ основѣ можливость предкладаня Россією союза Франціи, смѣются зъ того, будьтобы тристатысячна армія россійска стояла невидима на граници нѣмецкой готова въ трехъ дняхъ вступити въ Нѣмеччину.

Франція помножила свои заморскі кольоніи занятьемъ групы острововъ въ Полинезіи. Дня 29 липня с. р. заключила Франція черезъ свого комисаря съ королемъ острововъ Тагити, Помаромъ V. конвенцію, посля котрои королевство Тагити (коло Америки) прилучаєся до Франціи. Есть то кольска острововъ (Тагити, Еймео и Майтеа), маючихъ $30^1/_2$ миль квадратовыхъ и надъ 40.000 жителѣвъ, котрі вже отъ 1842 р. зоставали подъ протекторатомъ французкимъ. Жителѣ тыхъ острововъ еще 1813 приняли вѣру христіяньску, а подъ взглядомъ просвѣты стоятъ досыть высоко. Головный островъ Тагити, обнимаючій 26 миль квадратовыхъ и надъ 32.000 жителѣвъ має дуже догодный портъ Папейти, такъ само и островъ Еймео має кольска догодныхъ пристаній, словомъ, нова кольонія есть дуже важнымъ здобуткомъ Франціи яко стація морска для французского судоходства, а важность ей еще поднесеся по перекопаню Панамы. Король Помаръ V зрѣкся добровольно престола королевского и буде побирати отъ республики французкои рочну плату.

Министеріяльна криза въ Франціи вже укончилася. Президентъ министровъ Фрейсине и прочі члены кабинету подали о димисію, котру президентъ республики принявъ. Причиною упадку Фрейсинета сталися уклады съ Ватиканомъ въ справѣ декретовъ мартовыхъ, о чѣмъ мы въ послѣдномъ ч. обширнѣйше розказали. Урядовый дневникъ оголосивъ письмо Гревіого до Фрейсинета, въ котромъ Греви жалує, що Фрейсине домагаєся рѣшучо димисіи, заявляє, що не забуде заслугъ, які положивъ Фрейсине для державы и завѣряє его о своій прихильности и симпатіи. Всѣ министры ведутъ дальше свои дѣла ажь до именованя нового министерства. Однакожь вѣроятно только кольскохъ министровъ а именно министеръ дѣлъ заграничныхъ, маринарки и роботъ публичныхъ будутъ заступленi иншими, прочі же министры: Ферри, Констанъ, Казо, Тираръ, Фарръ, Магненъ и Кошери лишатся. — Жиль Ферри одержавъ мисію зложити новый кабинетъ.

Въ Санъ-Жерменъ откpыто 19 с. м. памятникъ Тіерса. Жиль Симонъ державъ промову. Товпы народа кричали: Прочь съ Єзуитами.

НОВИНКИ.

— Дня 19 вересня **опустивъ Цѣсарь Галичину** и удався на Угры. Въ поворотѣ зъ Буковины переѣхавъ дня 18 вересня черезъ Станиславовъ, Калушь, Долину, Болеховъ, Стрый до Дрогобыча, вздовжь цѣлои дороги витаный одушевлено черезъ рускихъ жителѣвъ. Зъ поѣзду высѣдавъ Цѣсарь въ Калуши, Болеховѣ, Стрыю и Дрогобычи. Зъ Дрогобыча удався желѣзницію до Борыслава, где оглядаючи копальнѣ нафты майже двѣ годины забавивъ. Вернувши до Дрогобыча посѣтивъ еще фабрику воску земного Гольдгамера и сполки а о год. 5 станувъ на двѣрци въ Самборѣ, зъ отки удався до резиденціи въ старостві. Принятье въ Самборѣ було величественне; вечеромъ мѣсто було илюминоване. Дня 19 вересня выѣхавъ Цѣсарь зъ Самбора до Лупкова витаный по дорозѣ на стаціяхъ въ Хировѣ, Коростенку, Устрикахъ, Ольшаници, Лукавици, Загорю и пр. Въ Лупковѣ ожидали Цѣсаря рожні депутаціи и кольказотъ особъ шляхты въ народныхъ строяхъ. Межи иншими достойниками прощали тутъ Цѣсаря Впреосв. митр. Сембратовичъ

и Преосв. еп. Ступницкій. Цѣсарь высѣвъ зъ поѣзду а Маршалокъ гр. Водзицкій попрощавъ єго промовою. Цѣсарь ôтповѣвъ на промову Маршалка а до дра Казим. Грохольского сказавъ: „Mein Herz lasse ich bei Ihnen“. По ôтъѣздѣ Цѣсаря шляхта окремымъ потягомъ удалася еще до першои стації угорскои Мезо Ляборчь. — Задля недостачи мѣстця мусѣли мы дуже побѣжно конець Цѣсарскои подорожи подати, но застерѣгаємся, що гдеякимъ моментамъ тожь подорожи посвятимо обширнѣйшй згадки.

— **Въ справѣ фонда вдовичого.** Минувшого тыждня представилася комисія фонда вдовичого преосв. Митрополитѣ и просила о остаточне рѣшенье спору, якій послѣдного загального збору по причинѣ нового статута межи ординаріятомъ и загальнымъ зборомъ ôтпоручникôвъ деканальныхъ зайшовъ. Стало на тôмъ, що незабавомъ буде скликана вспôльна нарада консисторіи и комисіи вдовичои, котра основно обговоритъ и предложитъ modus, пôсля котрого має бути статутъ ухваленый. Заразъ пôсля того зôзвеся загальный збôръ ôтпоручникôвъ до дальшихъ нарадъ статутовыхъ.

— **Рада державна** має бути скликана, пôсля донесеня Tagesbote, на день 22 падолиста а буджетъ буде предложеный на однôмъ зъ першихъ засѣдань.

— Цѣсарь удѣливъ въ дарѣ **погорѣлцямъ** мѣста Калуша 600 зр. а погорѣлцямъ села Корналовичѣ пов. Самбôрского 400 зр.

— **Селяньскій празникъ** во Львовѣ. Третого дня цѣсарского гощеня во Львовѣ справило львôвске товариство господарске празникъ въ Єзуитскôмъ огородѣ для селянъ прибувшихъ въ депутаціяхъ радъ повѣтовыхъ. Около 2 годины по полудни розмѣстилось до двѣста селянъ въ найрôжнѣйшихъ строяхъ коло кôльканацяти столôвъ пôдъ голымъ небомъ. Селянамъ услуговали члены комитета тов. господарского. Музика львôвскои Гармоніи пригривала при обѣдѣ. Першимъ даньемъ, розумѣеся, була горѣвка чи якъ Dz. pol пише „tradycyjna starka,“ котра мала заострити апетитъ селянъ-депутатôвъ до другого важного даня притасканого въ величезнôмъ кôтлѣ „пирогôвъ“, котрй Dz. pols. называє „deser“-омъ хлопскимъ. По тôмъ десерѣ почались тоасты. Володимиръ Маковичь зъ Рогатыньск. взнѣсъ здоровлье Мазурôвъ, Францишокъ Дудинъ зъ Ясельского заинтоновавъ „многая лѣта“ въ честь Цѣсаря а Теодоръ Орновскій зъ Пôдгаєць взнѣсъ здоровлье кн. Адама Сапѣги, дякуючи ємý за гостинне принятье селянъ во Львовѣ. Кн. Сапѣга выяснивъ Орновскому и прочимъ селянамъ, що то не ôнъ ихъ гоститъ але тов. господарске и взнѣсъ тоастъ за гараздъ всѣхъ хлѣборобôвъ. Селяне схопили кн. Сапѣгу на руки и ôтспѣвали „многая лѣта.“ Селянинъ мазуръ зъ пôдъ Кракова, Колодзьейчикъ пивъ здоровлье „jasnych panów,„ але не такихъ, котрй посѣдаютъ богато землѣ и грошій, але тыхъ що w głowie mają jasno“. Пôдъ конець празника взнѣсъ тоастъ мазуръ зъ Бохнѣ Оржеховскій на згоду „Rusi z mazurami.“ О 4 годинѣ вицепрезесъ тов. госп. Дав. Абрагамовичь закрывъ празникъ и селяне депутаты розôйшлися не дуже радй зъ такъ короткого, бо тôлько двогодинного треваня празника, на котрôмъ паны-дѣдичѣ имъ, „maluczkim,“ — якъ виразився Dz. pol. — услугували.

— **Церемоніи двôрского обѣду гальового пôдчасъ побыту Цѣсаря во Львовѣ.** Въ день гальового обѣду розсылає канцелярія двôрска запрошенье друковане, съ цѣсарскими гербами, на котрôмъ выписано имя запрошеного и година обѣду, съ примѣткою, що коли запрошеный прибути не зможе, мусить рано того дня въ двôрскôй канцеляріи причину подати; инакше неприсутнôсть єго уважалабыся оскорбою, бо при столѣ цѣсарскôмъ всѣ мѣстця мусятъ бути занятй. На 10 минутъ передъ вызначеною годиною обѣду сходятся гостѣ до переднокою, зъ ôтки льокаѣ провадятъ кождого до окремои канцеляріи. Ту за зеленымъ столомъ сидитъ урядникъ а передъ нимъ лежатъ картки бѣлй и синй. Гôсть каже свое имя а урядникъ вручає ємý картку сину а льокаеви бѣлу. Льокай съ бѣлою ôтходитъ а гôсть съ синою вступає до другои комнаты, где стоитъ мистръ церемоніи. Той бере ôтъ гостя картку и каже ємý, чи сидитъ на право, чи на лѣво и гôсть пôсля того входитъ правыми або лѣвыми дверми, где стрѣчає дигнитаря, съ котрымъ витаєсь церемоніяльно а ôттакъ съ запрошеньемъ въ руцѣ входитъ до салѣ ѣдальнои. Ту показуютъ ємý мѣстце при столѣ, где при начиню лежатъ: menu по французски, програма музики по нѣмецкй и карта съ именами обохъ єго сусѣдôвъ, бо пôдчасъ обѣду представлятися не вольно. Поучивши гостя, що пôдчасъ обѣду не вôльно стукати, ани голосно розмовляти ани взносити тоастôвъ, ведутъ єго хутко до третого сальону, где всѣхъ принимає генералъ-адъютантъ Мондль. Зъ ôттамъ идутъ всѣ до великои салѣ, где Намѣстникъ представляє кождого гостя великому кухмистрови цѣсарскому, гр. Киньскому. Той каже гостеви: „Machen Sie sich bequem,“ то значитъ, що гôсть може проходжуватись по сали, але не може усѣсти, бо стôлцѣвъ тамъ не ма. Съ ударомъ вызначеной годины (во Львовѣ 6 он) входитъ поспѣшно мистръ церемоніи и кличе: „Meine Herren, es kommt Se Majestät, machen Sie ein Spalier!“ На тій слова всѣ стаютъ въ шпальеръ где кто може а цѣсарь выходитъ отворенымй черезъ льокаѣвъ дверми, иде мѣрнымъ крокомъ вздовжь шпальеромъ не звертаючи на никого уваги, и сѣдає на першôмъ мѣстци, а всѣ гостѣ такожь безъ гомону и стуку засѣдаютъ. На чотырохъ гостій єсть двохъ льокаѣвъ. Заразъ якъ тôлько всѣ пôсля достоиньствъ обсѣли столы, подаютъ зупу а ôттакъ дуже спѣшно страву за стравою не пытаючи, чи кто зъѣвъ, чи нѣ. Пôдчасъ обѣду маршалокъ церемоніи дає легко знакъ лѣсочкою а льокаѣ мѣняютъ стравы, начинье и наливаютъ вина. По обѣдѣ дає мистръ церемоніи знакъ, що цѣсарь встає. Льокаѣ хутко хватаютъ за крѣсла а всѣ въ тôйже хвили повинні встати. Скоро цѣсарь ôтойшовъ, всѣ якъ найспѣшнѣйше идутъ за нимъ, щобы ôтбути cercle. — Цѣсарь стає при дверахъ до своихъ апартаментôвъ а всѣ гостѣ уложилися вже въ пôвколесо. При cercle цѣсарь не помине никого; за чергою до кождого проговоритъ кôлька слôвъ а кождый муситъ щось ôтповѣсти. Поки цѣсарь не обôйде весь cercle и не ôтойде уклонившися, поти не вôльно никому рушитися. Пôдчасъ обѣду гальового першого дня побыту Цѣсаря во Львовѣ, Цѣсарь ôтбувавъ власне cercle въ хвили, коли наспѣвъ передъ намѣстництво похôдъ съ смолоскипами и коли почали спѣвати кантату. Цѣсарь не скôнчивши еще cercle выйшовъ на ганокъ а за нимъ пустилося кôлькохъ шляхтичѣвъ — мистръ церемоніи ледви змôгъ удержати порядокъ. — Всѣ знадобы до цѣсарскои кухнѣ привозилися що дня окремымъ вагономъ зъ Вѣдня а вода на столѣ цѣсарскôмъ була зъ Шенбруну.

— Въ звѣстнôй справѣ о. **Корнилія Яворовского**, бувшого канцльера консисторского, ôткинувъ найвысшій трибуналъ зажаленье неважности внесене черезъ обжалованого противъ засуду першои инстанціи, котрымъ тойже зôставъ узнаный виннымъ и на два роки вязницѣ засужденый.

— **Юліянъ Клосевичь**, урядникъ рôльничо-кредитового заведеня для Галичины и Буковины, умеръ 6 (18) с. м. во Львовѣ.

— Въ Австріи курсуютъ теперь, якъ пишутъ газеты, **фалшивй 25-рублевй паперы** въ значнѣйшôмъ числѣ.

— **Въ Кієвѣ** ôтъ 1 жовтня с. р. зачне выходити нова щоденна политично-литературна газета **„Заря“**. Выдавати ея буде Андрієвскій.

— **Театръ нѣмецкій въ Пештѣ** замкнула, якъ звѣстно, сего року рада мѣста Пешту. Нѣмцѣ внесли прошенье о нову концесію, але рада мѣска по 5-годинной дуже бурливôй розправѣ рѣшила 77 голосами противъ 76 не удѣлити концесіи. Вся печать нѣмецка дуже озлобилася за тое на Угрôвъ.

— **Нова крадѣжь въ Россіи.** Зъ Харкова телеграфуютъ до россійскихъ газетъ: Перше харкôвске товариство взаимного кредита перестало выплачувати. Пассива величезна. Касіеръ банку „захватилъ 200.000 рублей“.

— **Папѣрь зъ травы.** Въ Англіи пробуютъ теперь выробляти папѣрь зô свѣжо скошеной травы. Пробы показали, що такій папѣрь єсть гладкій и надаєся до письма и рисункôвъ.

— Россійске министерство внутренныхъ дѣлъ рѣшило засновати въ губерніяльныхъ мѣстахъ западного краю **школы дла полицейскихъ урядникôвъ.** И найже кто говоритъ, що Россія не дбає о „просвѣту“.

— **Страшна катастрофа** случилася недавно на рѣцѣ Ебро пôдъ Льогроно въ Ишпаніи. Отарый мѣстъ каменный вымагавъ направи и для того поставлено тымчасомъ мôстъ понтовый. Черезъ той мôстъ переправлявся баталіонъ войска и одинъ порохъ на быстринѣ перевернувся съ цѣлымъ баталіономъ числячимъ 276 людій. Утопилося 110 жовнѣрôвъ а 11 офицерôвъ.

— **Въ Кієвѣ** чинятся приготованя до **выставы**, маючои обнимати фабричнй и сельско-господарскй выробы югозападного краю, именно Кієвскои, Волыньскои и Подôльскои губерній. Выставляти можутъ и жителѣ другихъ росс. губерній, але право одержувати преміи и нагороды можутъ тôлько експоненты згаданыхъ трехъ губерній.

— **Въ Газѣ** (Haag) ôткрыто торжественно дня 14 вересня статую философа Спинозы. Много достойникôвъ, много заграничныхъ писателѣвъ, межи иншими Бертольдъ Авербахъ, взяли въ торжествѣ участь.

— **Въ Одескій универзитетъ** вступило сего року всего 49 новыхъ студентôвъ. Пôсля факультетôвъ вписалося на историчнô-фильольогичный 4, на правничій 12, на физично-математичный 15 а на природничій 18 студентôвъ. Давнѣйшими роками число ново-вписуючихся студентôвъ доходило до 150, минувшого року зменшилося на 86 а сего року на 49.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Захарь Пôдляшецкій, другій проповѣдникъ при престоль. перемыскôй церквѣ ставъ катихитомъ при учительскôй женьскôй семинаріи и при VII-клясовôй дѣвочôй школѣ у Бенедиктинокъ. — Димитрій Куцерыбъ, катедральный сповѣдникъ ставъ катихитомъ при мужескôй выдѣловôй школѣ, и при приватнôмъ ученическôмъ заведеню у п. Гильдъ. — Іоанъ Кобрынъ, парохіяльный сотрудникъ, ставъ катихитомъ при мужескôй IV клясовôй школѣ. — Викторъ Матюкъ, настоятель ризницѣ, ставъ катихитомъ при народнôй III-клясовôй школѣ на Болоню и при Охронцѣ.

До конкурсу ôтбутого въ дняхъ 29 и 30 червня и 1 липня приступили слѣдуючй кандидаты: Іос. Будзыновскій, Вас. Волошиньскій, Теод. Ганасевичь, Теоф. Глушкевичь, Іоанъ Гинилевичь, Андрей Децко, Андрей Дроздовскій, Стефанъ Кишикъ, Ант. Копыстяньскій, Изидоръ Кордасевичь, Левъ Мацускій, Іоанъ Отто, Левъ Паппъ, Кирилъ Рудавскій, Григ. Секела, Іоанъ Селецкій, Вас. Цюкъ, Андрей Чернецкій.

Ч. 2840. Кандидаты священичого стану, желаючй получити рукополаганье въ іереи въ надходячôмъ речинци, маютъ явитися 21 вересня 1880 н. ст. въ консисторскôй канцеляріи до складаня пріємного испыта. Дотычнй поданя заосмотренй прилогами, маютъ завчасно въ Епископску Консисторію внести.

Ч. 2672. До принятя воспитанникôвъ въ перемыске нѣвчо-учительске заведенье фундаціи бл. п. Еп. Іоана Снѣгурского на р. шк. 1880/81 вызначаєся речинець на 1. жовтня н. с. 1880 р.

Условія до принятя: 1. Укôнченый 17. рôкъ житя; 2. непорочнôсть обычаѣвъ; 3. укôнчена 4. або щонайменше 3. кляса шкôлъ людовыхъ съ добрымъ успѣхомъ и 4. добрый, чистый голосъ.

Убѣгателѣ маютъ свои поданя заосмотренй въ потрѣбнй свѣдоцтва, черезъ взглядный парох. урядъ найдальше до 25 вересня н. ст. 1880 г. сюда предложити, а самй лично на высше опредѣленôмъ речинци въ консисторскôй канцеляріи явитися.

Мѣсто формального свѣдоцтва рожденя и крещеня достаточно коли душпастырь на прошеню убѣгателя рôкъ, мѣсяць и день рожденя и крещеня просителя примѣтитъ.

— На соборчику деканальнôмъ въ Закомари 18 вересня с. р. жертвовали **на Бурсу филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ**: Вп. о. К. Билевичь деканъ и парохъ въ Утѣшковѣ 20 кр.; о. А. Давидовичь деканъ и парохъ въ Заболотцяхъ 1 зр.; о. П. Корчиньскій зъ Пôдгорець 2 зр.; о. І. Трыльовскій парохъ въ Ожидовѣ 1 зр.; о. К. Турчиньскій зъ Кутъ 1 зр.; о. Чмола зъ Гумнискъ 50 кр.; о. Гаврисевичь зъ Бѣлогокаменя 3 зр. 40 кр.; о. Левицкій зъ Пѣтричь 50 кр.; о. Пашковскій зъ Олеська 50 кр.; о. Винтонякъ зъ Бужка 50 кр.; о. Танячкевичь зъ Закомаря 30 кр.; о. Войтовичь зъ Рожнева 28 кр.

Складаючи щиру подяку за повысшй датки — заявляємо, що Бурса филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ вôйшла вже въ житье. Всякй жертвы на тую гуманитарну цѣль просимо надсылати на руки гимназіяльного катихита въ Золочевѣ: о. Исидора Єзерского.

Ôтъ выдѣлу филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.

— **Зъ Побережа.** Въ недѣлю дня 31 (12) серпня 1880 ôтбулася у насъ шеста рôчница въ память отверезеня нашои громады, на котре то торжество прибуло пять Всч. ОО. духовныхъ, запрошеныхъ мѣсцевымъ нашимъ священикомъ, О. М. Кумановскимъ. Въ имени цѣлои нашои громады складаємъ подяку всѣмъ тымъ Всч. ОО. духовнымъ, а въ особенности О. С. Кобляньскому, катихитови зъ Станиславова, за хороше и съ теплотою выголошене слово при случаю того такъ торжественного дня.

Григорій Королюкъ старшій братъ
Никита Калинъ начальникъ громады.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Впр. о. И. С. въ Л. Мы здержали Вамъ высылку, бо пренумерата Вамъ була скôнчилась. Теперь выслали мы Вамъ всѣ задержанй числа. *Вп. п. А, Ц. въ* Фоча. Зареклямуйте, якихъ чиселъ Вамъ хибує, бо гдеякй звернено зъ почты retour.

Черезъ Администрацію „Дѣла“ прислали: для Баткôвщины о. А. П. въ Тисовици 1.30; для Зорѣ: Вп. Р. зъ Ве... 2 зр. о. Д. въ Увсю 2 зр. о. И. Л. въ Сапоговѣ 2 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. вересня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	безъ текучого куп. безъ купону	
1. Акціи за штуку.	р. кр.	р. кр.
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	275 —	278 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	162 —	166
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 50	98 50
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 50	98 50
Банку гип. галиц 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 —	98 —
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 67
„ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 39	9 50
Пôвимперіялъ	9 66	9 78
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 70
„ „ паперовый	1 21	1 23
100 марокъ нѣмецкихъ	57 90	58 60
Серебро	99 50	100 50

Цѣс. кор. надворный

фабрикантъ бѣлизны

Е. ФОГЛЬ

Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручає всяку єще оставшу

бѣлизну, полотна и ткацкй выробы

о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескй зъ Шифону, Оксфордовй полотняный або правдиво колёровй зъ кретону, кождои мѣры по . . . . . зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескй, полотняный по . . . . . зр. 1
Шкарпетки гладкй або колёровй пôвъ тузина по . . . . зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганй мужескй або дамскй по . . . . зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскй чотырекратнй кождого фасону 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ковнѣрики мужескй: Архикнязя, Линкольна, Шиллєра, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по . . . . зр. 1
Манжеты мужескй або дамскй кождого фасону пôвъ тузина по . . . зр. 1, 1·50
Сорочки дамскй зъ Шифону або полотняный по . . . . зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскй зъ Шифону, полотняный або зъ Море съ хорошимъ убраньемъ по зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскй нôчнй съ обрубкою або гафтованй дуже тонкй по . зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскй полотняный хусточки до носа 6 штукъ по . . . . зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колёровыми бережками . . . . зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ кольоров. до носа для заживаючихъ табаку по зр. 1·50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по . . . . зр. 1, 1·50
6 паръ дамскихъ панчохъ колёровыхъ нитяныхъ по . . . . зр. 2·75
Обрусъ на 6 осôбъ зъ бѣлого дамасту штука по . . . . зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 осôбъ полотняный штука по . . . кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлй зъ дамасту въ цвѣты 6 штукъ по . . . . зр. 1·75, 2
Серветы десеровй бѣлй, тонкй 6 штукъ по . . . . зр. 1
Ручники зъ дамасту $1^1/_2$ лôктя вѣденьского довгй 6 штукъ по . . . зр. 2
Стирки полотняный 6 штукъ по . . . . зр. 1·25
Обрусы полотняный дамастовй на 12 осôбъ по . . . . зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшй горсеты нôчнй для дамъ съ пышно выробленою структурою по зр. 2·50, 3·50
Румбурскй полотна вебовй по 50 вѣд. лôктѣвъ $^5/_4$ широкй . . . зр. 20
Румбурска веба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ . . . . зр. 14—16
Полотно румбурске $^4/_4$ и $^5/_4$ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по . . . зр. 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ . . . . кр. 20—35
Простирала полотняный безъ обрубки 6 штукъ . . . . зр. 15
Плащѣ ôтъ дощу суконнй, полотняный костюмы правдиво колёровй, кретоновй шляфроки по чудно низькихъ цѣнахъ.

Закупуючй товарôвъ въ высокости 30 зр. одержуютъ дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ

6–6

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 71. Львôвъ, Субота 13. (25.) Вересня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на І-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в.ôтъ одной строчки печатной.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

СТОЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ

вступленя на престолъ Цѣсаря Іосифа II.

29 листопада 1780 — 29 листопада 1880.

Дня 29 листопада 1780 Цѣсарь Іосифъ II ставъ самодержавнымъ правителемъ Австріи. За два мѣсяцѣ припадаютъ отже столѣтнѣ роковины вступленя на австрійскій престолъ Цѣсаря Іосифа II. Не тутъ мѣстце поясняти значенье єго вправдѣ короткого, бо тôлько десятьлѣтного, але многоважного панованя. Досыть буде згадати, що австрійска исторія записала имя Іосифа II на своихъ найсвѣтлѣйшихъ картинахъ, що єго пановане вызвало рѣшучій зворотъ въ духовôмъ и соспôльноправнôмъ житю австрійскихъ народôвъ, а єго имя доси єще жіє въ незатертôй памяти всѣхъ народôвъ Австріи. Іосифови II припала незавидна доля, яку звычайно мусятъ переносити мужѣ великихъ идей и великихъ реформъ: довго запôзнаный, незрозумѣлый, за житя жіючими непопираный, по смерти осужденый и своими ворогами обезславленый— а доперва по довгихъ, довгихъ лѣтахъ зрозумѣлый, справедливо оцѣненый и до належной славы и почести привернены. Лише одна Галицка Русь була и осталася непоколебимою въ своихъ чувствахъ для Іосифа II, може тому, що рускій народъ далеко скорше и легше зрозумѣвъ идеѣ Іосифа II, зрозумѣвъ єго дѣятельнôсть и справедливо оцѣнивъ єго труды. Цѣлыми вѣками побивався рускій народъ за всенародною волею, за рôвноуправненьемъ всѣхъ людій, за знесеньемъ крепацтва, чи, якъ у насъ называютъ, пôдданьства — сеи правдивои неволѣ людій. Усилія руского народа, щобы довершити такъ величаве дѣло вселюдского розвою, були за слабѣ *супротивъ нагромадженыхъ* непріязныхъ обстоятельствъ и могущества ворогôвъ. По довгихъ, кровавыхъ борбахъ захитавъ наконець рускій народъ старою Польщею, що накидала єму сей станъ неволѣ, розрушивъ основы всемогущого панованя шляхты, але самъ обезсиленый довговѣковою борбою не мôгъ вже вповнѣ осуществити идей свободы и рôвноправности всѣхъ людій, тымъ бôльше, що и Россія, пôдъ котрои покровительство прилучилась була часть руского народа, почала на ново заводити крепацтво, с. є. повертати рускій народъ въ пôдданьство и неволю. Мимо того однакожь держався рускій народъ крѣпко свого идеалу всенароднои свободы та рôвноправности и дожидавъ часу осущеня сего идеалу. Подѣлъ Польщи бувъ неминучимъ наслѣдствомъ борбы руского народа и пережитости старои Рѣчи-посполитои, але треба було доперва порядкуючои руки, пôдъ котрои управою и руководствомъ моглобы настати нове житье соспôльно-державне въ рускихъ и польскихъ земляхъ давнои Рѣчи-посполитои. Галицка Русь прилучена пôсля подѣлу Польщи до Австріи довгій часъ оставалася неупорядкованымъ и неоживленымъ краемъ. Не досыть було змѣнити верховну власть въ краю; треба було усторонити звалища здряхлѣлои старины и положити новѣ основы нового житя. И ось Цѣсарь II являєся тымъ мужемъ, що заводитъ новый ладъ, выдобуває цѣлый народъ зъ неволѣ и кладе тревалѣ основы нового житя — житя свобôдного и рôвноправного, за якими рускій народъ вѣками побивався. Цѣсарь Іосифъ II зноситъ пôдданьство, а властиво неволю народа (Leibeigenschaft), узнає селянъ и маломѣщанъ людьми свобôдными, маючими свои людскѣ права, и охоронює цѣлый народъ силою закона. Рôкъ 1781 звѣстивъ въ Австріи нову еру высвобожденя люду зъ пôдъ паньскои самоволѣ, высвобожденя зъ неволѣ, узнаня люду членомъ людскости. Не довелося Іосифови II въ короткôмъ часѣ свого панованя вповнѣ перевести своє дѣло и усунути всѣ слѣды пôдданьства, але вже само знесенье неволѣ було фактомъ превеликои ваги. Се по вѣки памятне дѣло Іосифа II сporôднило єго съ рускимъ народомъ и здобуло єму почестне мѣстце въ исторіи розвою руского народа. Ледви чи якій другій народъ Австріи порозумѣвъ такъ глубоко се дѣло Іосифа II, якъ народъ рускій, котрый побачивъ въ нѣмъ осущенье свого власного идеалу свободы и рôвноправности и зъ того часу заховавъ непоколебиму вдячнôсть для свого освободителя.

Жива дѣятельнôсть Іосифа II не запинилась однакожь на тôмъ однôмъ дѣлѣ. Іосифъ II поступавъ смѣло дорогою реформы на передъ. Ôнъ понявъ значенье Галицкои Руси, а знаючи, що сила народа почиває въ просвѣтѣ, положивъ першій початки заснованя школъ при помочи державнôй, здвигнувъ руске духовеньство зъ єго упослѣдженя, завѣвъ головну семинарію духовну во Львовѣ, а понимаючи, що рускій народъ єсть господаремъ Галицкои Руси признавъ рускому елементови становище пануючои народности въ краю, надавъ рускому языкови право вступу до школъ, урядôвъ и судôвъ, а на львôвскôмъ университетѣ завѣвъ выклады въ рускôмъ языцѣ. Додаймо до того широкѣ реформы на поли законодавства, заведенье нового закона цивильного и карного, уладженье податкôвъ и данинъ, реформу жидôвъ, ревизію поземельнои посѣлости, обезпеченье такъ званыхъ рустикальныхъ посѣлостій и многѣ иншѣ реформы, — а смѣло можемо сказати, що Цѣсарь Іосифъ II бувъ для Галичины не тôлько основателемъ нового соспôльно-державного устрою и нового житя народного, але такожъ тымъ великимъ управителемъ, котрый пôдносячи рускій елементъ въ краю справдѣ зрозумѣвъ, на якихъ основахъ и якими силами може здорово розвиватись Галичина и причинитися до скрѣпленя Австріи. Єсли пôсля Іосифа II житье нашого краю пôшло иншими дорогами и многѣ єго дѣла затерлися пôдъ противными стремленями, єсли навѣть пôзнѣйше покровительство Русинôвъ було вже лише формальне, а не мало тыхъ животворныхъ основъ, на якихъ оно опиралося за Іосифа II, то дотеперѣшна исторія краю выказала наглядно, якъ некористно и шкодливо для краю, ôтступати ôтъ природныхъ основъ єго розвою. Епоха Іосифа II останеся въ галицкôй исторіи тою свѣтлою зорею, що на короткій часъ заблисла и розбудила великѣ надѣи, але не найшла своихъ покровителѣвъ въ пôзнѣйшихъ часахъ. Рускѣ выклады на львôвскôмъ университетѣ знесено вже р. 1810, а на усуненье всѣхъ слѣдôвъ пôдданьства, на знесенье паньщины треба було ждати бôльше якъ пятьдесять лѣтъ. Економичный, правный и просвѣтный розвôй народа занедбано, пытанье жидôвске рѣшено неôтповѣдно, межинароднѣ ôтносины въ краю зведено до неприродного стану, — а нынѣшный сумный станъ краю, въ кождôмъ майже взглядѣ, показує наглядно, скôлько выйшло шкоды зъ того, що реформы Іосифа II не зôстали поновленѣ и консеквентно переведенѣ. Можна смѣло сказати, що Галичина може здвигнутися зъ нынѣшного сумного стану тôлько тогды, коли щиро и основно возьмеся до всѣхъ справъ, котрѣ вже Іосифъ II обнявъ своими реформами, а котрѣ и доси ждутъ свого полагодженя.

Тожь Галицка Русь не може мовчкомъ поминути такъ многоважныхъ столѣтныхъ роковинъ вступленя Іосифа II на престолъ Австріи. Живый народъ повиненъ памятати свѣтлѣ факта свого историчного житя и обновляти ихъ память. Недостойный житя той народъ, що не умѣє почитати своихъ мужѣвъ и не знає заховати памяти своихъ историчныхъ подвигôвъ. Царствованье Іосифа II було початкомъ ôтродженя житя руского народа черезъ высвобожденье народа зъ неволѣ, черезъ признанье рускои народности, черезъ привернене людскихъ правъ миліонамъ. Цѣла Галицка Русь повинна торжественно святкувати тіи справдѣ историчнѣ роковины. Не ходитъ лише о тоє, щобы ôтдати почесть освободителеви руского народа, але и о тоє, щобы и оживити той народъ, котрого Іосифовѣ реформы призвали до живои дѣятельности державнои и соспôльнои. Святкуючи тіи роковины повиненъ рускій народъ уяснити собѣ цѣлу свою историчну мисію

ВЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

II.

(Дальше.)

„Е, щось тобѣ такожь! Не плети баналюкъ. Скажи, ты ихъ знаєшь?“

„Чому бы менѣ не знати? Чи збôже продати, чи воскобойны, чи вовны купити, ну — чи и въ якôй пригодѣ стати, всюды Мошко у пана Гуляйпольского на першôмъ мѣсци. Ôнъ собѣ добрый панъ, дуже добрый панъ. Серце якъ брилянтъ. То, знаєте, не зъ тыхъ дуже великихъ панôвъ, що то не знати, якъ до нихъ приступити, якъ съ ними заговорити, якъ передъ ними стати. Нѣ! Якъ я собѣ заѣду моимъ вôзочкомъ до Корытъ, мене панъ Гуляйпольскій почастує и сѣдати проситъ и моя шкапа не голодує. Дуже добрый панъ. Ну, правда, ôнъ собѣ троха, знаєте, на Körełech не дуже сильный, всѣлякѣ клопоты, якъ то теперь всюды буває. Тяжкѣ часы... Ну, але що то голова має до серця? А панночки — Gołd и Gołd! Яке въ нихъ серце! Я не знаю, чи є на свѣтѣ таке друге серце. А яке то деликатне, а якъ заговорятъ до человѣка то такъ любенько, якôбы на цимбалкахъ задзенькотѣвъ. Таки, що паньске то паньске, заразъ пôзнати. Якѣ вы щасливѣ пане професоръ. Вы знайшли золото въ тôмъ болотѣ голопятскôмъ. Я знаю, они васъ полюбили и вы ихъ — verzeihen, Herr Professor, я дуже люблю правду говорити, — вы такожь згубили ваше серце. Єго ту нема! Оно поѣхало за тыми панночками. Знаєте, та старша панночка, то таке *любене*, хочь до раны прикладати. Ну, що вамъ шкодитъ поѣхати за вашимъ серцемъ? Що вамъ шкодитъ?!“

„Ей, Мошку, чи тобѣ не завернулась голова?“

„Якѣ вы, пане професоръ, зо мною не щирѣ. Я съ вами съ серцемъ, а вы съ головою.“

„Знаєшь Мошку, въ насъ є пословиця: за высокѣ пороги на мои ноги.“

„Ай-вай! Якѣ менѣ высокѣ пороги? Где тѣ высокѣ пороги? Для васъ, пане професоръ, высокѣ пороги? Чи вы вже не були на такихъ порогахъ? Якъ бы я бувъ такій панъ професоръ, то я бы пытавъ, чи не за низькѣ пороги? Подивѣтся на цѣлу громаду, кто ту першій человѣкъ? Чи може той двôрскій писарь, чи той вокомонъ, що муситъ бобомъ жити? Съ кимъ они пôдутъ замужъ? Где теперь набрати тыхъ панôвъ? Або то професоръ собѣ не панъ? Дай Боже менѣ таке пановане!“

„Тажь ты самъ казавъ, що то паньство, то єсть, що въ нихъ єсть село, двôръ и богато грошій.“

„Яке тамъ паньство на тыхъ Корытахъ? То не є жадне село, то є фôльварокъ, ну такъ собѣ, що можна дыхати, але панувати не ма на чѣмъ. Я знаю, вы дуже скромненькѣ, пане професоръ. Вы думаєте, що такій панъ, то вже такій гордый, якъ той вашъ ксёндзъ, що свои дочки въ золотѣ рамы хоче оправити? Чому вы не боялись за порôгъ ксёндза, а боитесь за порôгъ въ Корытахъ?!“

„Мошку, коли ты такій мудрый скажи менѣ, що то значитъ: *шеръ професоръ?*“

„А где вы єго чули?“

„А ты не чувъ?“

„Чи я не чувъ? Чому не чувъ, — я всё чую. Вы гадаєте, що я не чувъ той солоденькій голосъ? Менѣ ажь самому серце росло, якъ на дрôжджахъ.“

„Але що оно значитъ?“ спытавъ професоръ усмѣхаючись.

„Вы ще пытаєте, що оно значитъ! Ай миръ! Що оно може значити въ такихъ солоденькихъ устахъ, якъ не саме *цимесъ?* Я кажу вамъ, що менѣ самому якъ на цимбалкахъ грає той голосочокъ. Я вже не разъ єго чувъ. Тіи панночки зо мною дуже ласкавѣ. Не разъ якъ заѣду до Корытъ, то они зо мною якъ съ добрымъ знакомымъ поговорятъ, на всѣ боки выпытуютъ. А що я є не дурный гой, знаю якъ съ такими деликатными особами говорити, то они менѣ все дуже радѣ и якъ тôлько мене побачатъ, то заразъ: шеръ Мошеньку, що тамъ нового, чи не говоритъ кто за насъ, чи не ѣде до насъ? Бо они, знаєте, якъ кожда панночка дуже цѣкавѣ и таки, правду сказати, дуже бы радѣ выйти за якого доброго человѣка. То все такъ до мене любенько: шеръ Мошеньку, шеръ Мошеньку, и по бородѣ погладятъ, якъ я имъ що розкажу за новѣ паны, за якѣ кавальеры. Ну, щожь оно може бути такого те: шеръ професоръ? Вы маєте таку цѣкаву голову, якъ вы не вгадалибы, що оно таке?“

Панъ Семенъ съ уподобою слухавъ говôрливого жида. Ôнъ радъ бувъ дôзнатися щось близшого про своихъ гостій, що все ще живо стояли єму на умѣ. Жидъ пôдлещувався до него и роздувавъ єго думу, єго самолюбство. Ôнъ задумався и коли не єго серце, такъ єго гадки полинули далеко за повозомъ, що увѣзъ єго дорогихъ гостій.

Жидъ тôлько покивувавъ головою и гладивъ бôроду.

„Пане професоръ!“ сказавъ ôнъ по хвили тихенько: „Я вамъ щось скажу. Я поѣду незадовго до Корытъ, я все розвѣдаюся, про все дôзнаюся. Я такъ въ

народну, оживити въ собѣ тѝ высокѝ идеи, за котрѝ ѻнъ боровся вѣками, котрыхъ розвоєви пѻдпомѻгъ Іосифъ II и котрѝ єще и теперь потребуютъ свого дальшого розвою на поли политичного и економичного житя. Булобы се недостойне святкованье, поперестати на однѻй славословнѻй згадцѣ. Всенароднѝ торжества великихъ идей и великихъ мужѣвъ повинныѝ бути выразомъ народного житя: тутъ повинно озватись и скупитися цѣле житье народа, огрѣтись тепломъ высокихъ идей и засіяти новыми лучами свѣтла, новыми дѣлами, новыми идеями. Тожь найѻтповѣдныѣйше, думаємо, булобы, щобы тоє торжество обходжено по цѣлѻй Галицкѻй Руси народными митингами при якъ найѻбльшѻй участи селянъ и мѣщанъ, щобы на тыхъ митингахъ ѻтдаючи заслужену почесть памяти Іосифа II пояснено народови важнѻсть сего торжества яко торжества народнои свободы и рѻвноправности и наглядно представлено ту велику мисію, яку має сповнити рускій нарѻдъ черезъ дальшій розвѻй идеи свободы и рѻвноправности Въ такъ важнѻй хвили повинныѝ мы розглянутись въ положеню нашого народа, обговорити нашѝ справы, заявити наше житье и бажанье житя. Переглядаючи столѣтну исторію нашого народного житя, мы можемо много научитись, много справити нашихъ блудѻвъ и сильно скрѣпитися до дальшои дѣятельности. Сподѣємося, що нашь ѻтзывъ буде щиро принятый загаломъ Русинѻвъ и що такъ во Львовѣ якъ и въ цѣлѻмъ краю день 29 листопада 1880 яко день вступленя на престолъ Цѣсаря Іосифа II буде торжественно обходитись въ способъ нами указаный. Рускѝ просвѣтнѝ товариства повинныѝ вчасно взятися до дѣла и приготовити сей всенародный обхѻдъ столѣтныхъ роковинъ Освободителя Галицкои Руси. Коли и другѝ народы Австріи готовлятся до такого торжества, мы тымъ бѻльше повинныѝ припятися за се дѣло и показати, що Галицка Русь плекає и розвиває высоку идею всенароднои свободы и рѻвноправности, що нашь нарѻдъ остаєся вѣрнымъ свому вѣковѣчному идеалови и хоче дальше свобѻдно поступати на дорозѣ вселюдского розвою.

Новый ударъ.

Ѻтъ кѻлькохъ день непокоитъ всѣхъ львѻвскихъ Русинѻвъ вѣсть, що паралелька першои клясы р у с к о и школы вправъ при тутешнѻй учительскѻй семинаріи має бути знесена. Число дѣтій учащаючихъ до рускои школы вправъ єсть такъ велике, що єще минувшого року школьного оказалася нагляча потреба отворити паралельку першои клясы. Въ той способъ утворено осѻбный ѻтдѣлъ для хлопцѣвъ, а осѻбный для дѣвчатъ, що вже зъ самыхъ взглядѻвъ педагогичныхъ оказалося дуже хосеннымъ. Сего року вписалося до першои клясы рускои школы около сто*) ученикѻвъ и учениць и для того знова треба було отворити два ѻтдѣлы. Вже майже цѣлый мѣсяць тревае курсъ школьный, школьна молодѣжь розпочала свои науки и вложилася до нихъ, — наразъ, розносится вѣсть: паралелька першои клясы рускои школы має бути знесена, а тымъ самымъ молодѣжь придѣлена до тои паралельки має бути розѻгнана, єи цѣломѣсячный трудъ коло науки знищеный и она має собѣ шукати примѣщеня въ иншѻй, конечно вже польскѻй школѣ. Такій засудъ на руску паралельку запавъ сего вторника на засѣданю кр. рады школьнои, якъ кажуть, на пѻдставѣ министеріяльного розпорядженя, що мало надѻйти до кр. рады школьнои єще передъ вакаціями. Замѣтна однакожь рѣчь, що се министеріяльне розпорядженье єсть найѻбльшою тайною, о котрѻй никто не може сказати ничого бѻльше позитивного, якъ тѻлько тоє, що въ нѣмъ не ма категоричного приказу заразъ зносити рускѝ паралельки. Може й се послѣдне єсть причиною тайны. Якъ бы тамъ и було, фактомъ єсть, що кр. рада школьна безпосередно по ѻтъѣздѣ Цѣсаря рѣшилась знести руску паралельку.

Щожь за причина такого поступованя? Коли въ другихъ, навѣть абсолютныхъ державахъ стараются примножувати школы и пригортати молодѣжь до шкѻлъ, тутъ розганяєся молодѣжь. По цѣлѻмъ мѣсяци школьнои науки замыкаєся клясу и молодѣжь має шукати где инде примѣщеня! Гдежь примѣстится тая молодѣжь рускои школы, коли въ цѣлѻмъ Львовѣ не ма другои рускои школы? Вжежь не где инде якъ въ польскихъ школахъ? А щожь станеся съ цѣлымъ мѣсяцемъ науки? Чижь дѣйстно въ польскихъ школахъ вже такъ нужденно учатъ молодѣжь, що мѣсяць науки не робитъ ніякои рѻжницѣ и що ученикъ першои клясы польскои по одномѣсячнѻй науцѣ стоитъ на рѻвнѣ съ тымъ, що має доперва розпочати науку?

Руска школа вправъ при учительскѻй семинаріи єсть доси не тѻлько єдиною рускою школою во Львовѣ, але й єдиною школою, где кандидаты и кандидатки способлячйся на учителѣвъ и учителѣкъ рускихъ шкѻлъ всѻднои Галичины можутъ практично вправлятися. Єслижь зноситься рускѝ паралельки тои школы, а именно паралельки для дѣвчатъ, то гдежь будутъ ѻттакъ вправлятися кандидатки на учителѣкъ рускихъ шкѻлъ? Очевидно для нихъ не буде вправъ въ рускѻмъ выкладѣ, они будутъ вправлятися лише въ польскѻй школѣ и выйдутъ ѻттакъ безъ всякого знаня руского языка и руского выкладу другихъ предметѻвъ. Рускѝ школы будутъ наповнятися учителями и учительками неспособѻными учити въ рускѻмъ языцѣ и польонизація нашихъ шкѻлъ дойде свого совершеньства.

Єсли чи министерство, чи кр. рада школьна хотятъ оправдати знесенье рускои паралельки взглядами финансовыми, єсли указуєся на тоє, що цѣла руска школа вправъ має лише характеръ тымчасовый и характеръ ласки для Русинѻвъ, а не права, то мы мусимо по перше пригадати, що маємо (не мы вправдѣ але Поляки) въ нашѻмъ краю єще бѻльше о много важнѣйшихъ „ласкъ“, котрѝ не опираются на правѣ, на конституціи, але на розпорядженяхъ, котрѝ ласкою выданѝ — ласкою могутъ бути знесенѝ. Польонизація шкѻлъ середныхъ и университетѻвъ, заведенье польского языка въ урядахъ и судахъ, и остаточно сама кр. рада школьна — все тоє не выйшло зъ постановъ нашои конституціи, але зъ розпоряджень, котрѝ такъ само можутъ бути знесенѝ, якъ розпорядженье выдане свого часу о утвореню рускои школы вправъ и рускихъ паралельокъ тои школы. Чомужь то власне тѻлько розпорядженя користнѝ для Русинѻвъ маютъ бути „однодневками“, котрымъ не доводится довго оставатися въ силѣ житя? Та єсли дѣйстно ходитъ о ощадности, чижь не лучше щадити на польскѻй школѣ вправъ, котра може бути знесена безъ шкоды молодѣжи и безъ шкоды учительскихъ кандидатѻвъ и кандидатокъ? Во Львовѣ маємо ажь 16 польскихъ шкѻлъ народныхъ; въ нихъ може выгѻдно помѣститися вся польска молодѣжь, въ нихъ моглибы неменше выгѻдно кандидаты и кандидатки для польскихъ шкѻлъ ѻтбувати свои вправы. Рускои школы народнои во Львовѣ не ма, мимо того, що вже и державный Трибуналъ майже передъ рокомъ присудувъ, що во Львовѣ повинна бути така школа. Съ дивною рѻвнодушностію ѻтносятся школьнѝ сферы до тои справы рускои школы народнои и до нынѣ єще та справа незалагоджена. За тоє съ скоростію блискавицѣ рѣшаєся справа знесеня рускои паралельки и руска молодѣжь высылаєся мимо всѣхъ взглядѻвъ педагогіи, науки и справедливости, — або до польскихъ шкѻлъ або на брукъ.

Чижь таке поступованье може принести честь нашому школьництву, чи оно двигне просвѣту и науку, чи оно годится съ справедливостію? Чи се єсть жива илюстрація до тои згоды Полякѻвъ съ Русинами намальованои на самбѻрскихъ транспарентахъ, а тоастованѻй на „селянскѻй учтѣ“? Чи се єсть початокъ працѣ около здвигненя краю, до чого єще кѻлька день назадъ такъ серіозно напоминавъ Цѣсарь всѣхъ краєвыхъ достойникѻвъ?

Въ хвили, коли що ино перегомонѣли лестнѝ слова польскихъ маршалкѻвъ и польскихъ дневникѻвъ о братнѻй любвѣ двохъ народѻвъ, довершаєся нова нєсправедливѻсть на рускѻй народности. Се дуже сумно, бо се свѣдчитъ о невыкорѣненѻй непоправности. Най не оманюются нашѝ противники. Тымъ способомъ пригадуютъ они Русинамъ, що не минули єще для нихъ тяжкѝ часы борѻы за своє существованье. Русины не лякаются вже такого вызваня. Чуютъ они вже въ собѣ на тѻлько силы, щобы станути въ оборонѣ своихъ правъ, а живый протестъ всѣхъ львѻвскихъ Русинѻвъ буде першою ѻтповѣдію. Русины будутъ всѣма законными средствами боронитись и добиватись своихъ правъ и сполучатъ всѣ свои силы въ оборонѣ своєи народности.

*) 50 хлощѣвъ а 43 дѣвчатъ.

Е. В. Цѣсарь Францъ-Іосифъ I.

во Львовѣ.

День четвертый. — Вѻвторокъ дня 2. (14.) вересня. О год. 8 рано посѣтивъ Цѣсарь польску гимназію свого имени. При входѣ повитавъ Цѣсаря директоръ д-ръ Самолевичь а зѻбранѝ въ портали професоры и вздовжь сходѻвъ ученики ѻтъ 1. до 3. клясы кликнули тричи „Niech żyje“. Директоръ попровадивъ Цѣсаря до салѣ, где находилися ученики ѻтъ 4. до 8. клясы, и хоръ спѣвакѻвъ-ученикѻвъ ѻтспѣвавъ першу строфу имна народного. Цѣсарь ставъ побѻчь трону а одинъ ученикъ 8-ои кл. коротко до него промовивъ. Ѻттакъ вдався Цѣсарь въ бесѣду съ директоромъ и проф. Крушиньскимъ и о. Лепкимъ. Въ притыкаючѻй сали заставъ Цѣсарь працѣ ученикѻвъ и памятну книгу, до котрои вписавъ по польски своє имя. По тѻмъ оглянувъ кабинеты гимназіяльнѝ, салю гимнастичну и библіотеку. Въ сопроводѣ Цѣсаря бувъ такожь совѣтн. шк. Солтыкевичь. — О год. 9. прибувъ Цѣсарь до катедры ѻрменьскои. При входѣ дѣвчата бѣло одягненѝ сыпали єму пѻдъ ноги цвѣты а въ дверехъ повитавъ єго архіеп. Ромашканъ съ капитулою. Пѻдъ балдахиномъ увѻйшовъ Цѣсарь до костела, где рѻвночасно спѣвали кантату, и ставъ на степеняхъ пристроєного трону. Архіепископъ промовивъ до Цѣсаря а ѻттакъ пѻдѻйшовъ къ олтареви, ѻтспѣвавъ молитву и поблагословивъ Монарху. Пѻдчасъ вступленя Цѣсаря зъ трону заинтоновано имнъ народный а одна дѣвчина подала Цѣсареви букетъ. — Зъ ѻтси удався Цѣсарь до музея гр. Вол. Дѣдушицкого. Гр. Дѣдушицкій при самѻмъ вступѣ представивъ Цѣсареви свого зятя, гр. Шембека и близшу родину а ѻттакъ почавъ опроводити достойного гостя по своѣмъ музею. Цѣсарь оглянувъ ѻтдѣлъ долѣшный, где мѣстится збѻръ звѣрѻвъ, штахѻвъ, комахъ, мотылѣвъ, ростинъ и грибѻвъ. Потому на другѻмъ повершѣ любувався Цѣсарь збѻрникомъ писанокъ, оказами церамики гончарскои, матъ, саней хлопскихъ и иншихъ домородныхъ выробѻвъ нашихъ селянъ. При случаю заявивъ гр. Дѣдушицкій Цѣсареви, що незабудованый пляцъ Castrum (передъ „Народнымъ Домомъ“) дуже пригѻдный на будынокъ до умѣщеня вытворѻвъ домашного промыслу. Цѣсарь запытавъ, до кого той пляцъ належитъ и звернувся до вицепрезидента Залеского за близшими объясненями въ тѻй справѣ. Опроведеный черезъ всѣ салѣ музея зойшовъ Цѣсарь до комнаты, где знаходится золотый старожитный скарѻъ знайденый въ Михалковѣ. Тутъ вручила Цѣсареви графянка Ядвига Дѣдушицка букетъ. Напослѣдокъ пѻдписався Цѣсарь на пергаминовѻй картѣ, оздобленѻй акварелею маляря Коссака, представляючою орлицю съ орленятами и хорошу постать Русинки середъ цвѣтѻвъ. При прощаню сказавъ гр. Дѣдушицкій до Цѣсаря: „Ѻть хвилѣ, коли Ваше Величество зволили переступити порѻгъ сего приватного доси музея — ѻтдаю єго на публичный ужитокъ“. Цѣсарь высказавъ свою радѻсть зъ того случаю. — Зъ ѻттамъ удався Цѣсарь до промыслового музея въ ратуши. Тутъ упрошено Цѣсаря приняти въ дарѣ „Взорцѣ мережокъ селянъ на Руси“. — Рано посѣтивъ єще Цѣсарь головный шпиталь. — О посѣщеню „Народного Дому“ и рускои гимназіи тогоже дня по полудни мы вже обширно писали. Додамо на сѣмъ мѣстци хиба єще тоє, що на промову п-ны

далека загляну до ихъ серденька и вамъ все розкажу. Але напередъ вамъ кажу, будьте готовѝ. Чомъ вы не маєте набрати ѻтваги? Якъ бы я бувъ на вашѻмъ мѣстци, я бы на злѻсть тымъ голопятскимъ гоямъ показавъ, що я значу. А я кажу вамъ, що та панночка старша, съ тыми чорными якъ аксамитъ льоками — то ваша!“

„Ей, Мошку, щобы я тебе не взявъ за слово, а тогды буде бѣда съ твоєю бородою.“

„Ну берѣтъ! Чи я боюся? Чи моя неправда?“

„Не говори на передъ, поки не перескочишь.“

„Ну, дай Боже намъ скакати, але на весѣлю. Я вамъ зъ душѣ радъ. Щобы вы такъ менѣ були прихильнѝ, якъ я вамъ.“

Обидва розпрощались.

Панъ Семенъ вернувъ до хаты. Послѣднѝ промѣня сонця грали яркимъ свѣтломъ на ѻкнахъ и розливали веселый свѣтъ по комнатѣ. Въ такѻмъ погѻднѻмъ, веселѻмъ свѣтлѣ стоявъ теперь для пана Семена цѣлый свѣтъ. Лестнѝ слова арендаря до живого розбудили буйнѝ надѣи професора. Ѻнъ повѣривъ тымъ словамъ и вже на передъ радувався надъ своєю побѣдою. Справдѣ тіи панночки такъ любо усмѣхались до него, такъ солодко промовляли, такъ щиро стискали руку на прощанье... Отъ и щастье засвѣтило въ єго ѻконце. Ѻнъ спорѻднится съ панами и самъ заживе якъ панъ и передъ цѣлымъ свѣтомъ буде величатись своєю жѣнкою. Що єму теперь панна Северина! И она и о. Дамянъ пожалуютъ, тяжко пожалуютъ за свою гордѻсть. Погляне ѻнъ на нихъ зъ пышна, або й совсѣмъ не гляне!

Ѻнъ думно перейшовся по комнатѣ. Ажь ось єго поглядъ задержався на крѣслѣ. На крѣслѣ лежала велика хустка вовняна.

„Отъ и забули, чи зъ поспѣху, чи зъ радости,“ подумавъ панъ Семенъ и пѻднявъ хустку. Цѣла хустка була напущена пахощами, а панъ Семенъ якъ дорогу памятку притуливъ єи до грудій и таки не вдержавъ — и поцѣлувавъ. Зъ першу думавъ поспѣшити на вздогѻнъ гостямъ, але роздумався, що они вже мусятъ бути дуже далеко. Довго ходивъ ѻнъ съ тою хусткою по комнатѣ нагадуючись, що съ нею зробити.

„А, отъ що!“ ажь скрикнувъ по хвили. „Та сежь саме щастье наноситъ менѣ случай... Поѣду, — завезу и отъ зроблю першій початокъ, якъ приподобатись.“ И зновъ веселый ходивъ та розглядавъ хустку.

„Або нѣ!“ сказавъ по хвили.. „Не поѣду — ще завчасно. Якось на разѣ чоловѣкъ не осмѣлится всего сказати. Та й таки не пристоитъ черезъ день ѣхати въ сваты, а хустку треба жь чимъ скорше ѻтдати. Нѣ, не поѣду, а пошлю, гарненько запакую и листъ напишу и скѻлька гарненькихъ слѻвъ натякну и заведеся знакомство. Побачу, що потомъ буде, чи ѣхати, чи не ѣхати. А ще до того и Мошко розвѣдаєся! Такъ, такъ зроблю.“

И довго ще тѣшився панъ Семенъ своимъ щастьемъ.

(Дальше буде.)

Шепаровичь при врученю букету сказавъ Цѣсарь по руски: „Дякую“ а при посѣщеню рускои гимназіи розмовлявъ ласкаво съ професорами: Поляньскимъ, Гладыловичемъ, д-ромъ Целевичемъ, Лучаковскимъ, Цеглиньскимъ и др. — Вечеромъ тогожь дня отбувся „шляхоцкій баль“ въ мѣскомъ касинѣ. Цѣсарь пробувъ на балю только повъ годины. Якъ ходятъ вѣсти, Цѣсарь дуже здивовався, що на той баль не мала доступу интелигенція зъ не-шляхты и комитетъ балевый розославъ въ послѣдной хвили запрошеня до высшихъ домовъ не-шляхоцкихъ, але, розумѣвсь, тіи домы мусѣли уважати такій запрошеня зъ конечности за образу и не явилися на бали.

За вступъ на баль шляхоцкій платилось 100 зр.; на балю було 400 особъ, отже вступне принесло 40.000 зр. За таку суму можна вже було баль „порядный“ справити.

ДОПИСЬ.

Коломыя. (*Гостина Цѣсаря. Господарско-промыслова выстава руска коломыйскои филіи товариства им. Качковского.*) Въ середу 15 вже все у насъ хорошо було пристровно и готово до принятя Найдостойнѣйшого Гостя, нашого наймилостивѣйшого Монарха. На всѣхъ домахъ поумѣщовано рожнобарвнѣ хоругви и украшено стѣны, окна, бальконы, парканы фестонами. Синёжовтѣ хоругви бачилисьмо майже всюды по при иншихъ барвахъ на домахъ и не-Русиновъ. Ту и тамъ бачити можна було портреты Цѣсаря и Цѣсаревои украшенѣ зелеными вѣнками. Дворець желѣзницѣ цѣлый въ зелени а на перонѣ двѣ величественнѣ пирамиды. Улицѣ всѣ, котрыми Цѣсарь мавъ переѣзджати, именно ведуча зъ желѣзницѣ до мѣста, улиця Зелена, Крашевского, Крива и Нова, пристроєнѣ въ правдивый лѣсъ флягъ чорножовтыхъ, синё-бѣлыхъ, синёжовтыхъ, червоно-синыхъ и бѣло-червоныхъ. Устроєно двѣ брамы тріюмфальнѣ, одну при въѣздѣ до мѣста, а другу на Зеленой улицѣ. На брамѣ першой помѣщено по сторонѣ дворця польскій надписъ, по сторонѣ мѣста рускими буквами: „многая лѣта“. Павильонъ выставы рускои, ворота входовѣ и площадь украшено множествомъ знаменъ краски синёжовтои и чорножовтои. О дванацятой годинѣ въ полудне уставились представителѣ рожныхъ корпорацій и урядовъ а повздовжь дороги ведучои до мѣста уставлено молодѣжь школьну. О $12^1/_2$ выстрѣлы зъ моздѣровъ дали знати, що дворскій поѣздъ вже наспѣвъ и въѣхавъ на перонъ. Подчасъ найбольшого дощу высѣвъ Цѣсарь а маршалокъ рады повѣтовои п. Ясиньскій повитавъ его польскою промовою, почѣмъ п. староста коломыйскій представивъ репрезентантовъ корпорацій и урядовъ. Опосля всѣвъ Цѣсарь до повозу бар. Ромашкана и удався съ цѣлою свитою въ супроводѣ Намѣстника и кольконъ членовъ зъ окрестнои шляхты до мѣста. Передъ брамою тріюмфальною привитавъ Цѣсаря п. Трахтенбергъ бурмистръ мѣста польскою и рускою промовою подаючи золотѣ ключѣ мѣста; оттакъ удався Цѣсарь на етнографичну выставу, где на вступѣ предсѣдатель комитету выставы отчитавъ свою самыми польскими патріотичными фразами переповнену бесѣду. По посѣщеню етнографичнои выставы поѣхавъ Цѣсарь улицею Зеленою, Крашевского, Кривою и Новою на руску господарско-промыслову выставу. Примѣтити належитъ, що шляхта окрестна демонстраційно не супроводила Цѣсаря на руску выставу.

Отъ брамы выставовои площади до самого павильону уставилися Русины рожныхъ становъ: священики, урядники, мѣщане и селяне въ рядахъ, на передѣ члены комитета выставового, а у самого входу предсѣдатель филіи общества им. Качковского о. Левицкій, парохъ зъ Вербѣжа и Агопсовичь, властитель большихъ посѣлостій яко протекторъ выставы господарско-промысловои. Численна бандерія Гуцуловъ въ живописныхъ строяхъ попередила пріѣздъ Цѣсаря на выставу. Цѣсарь явився о год. 1 и 20 м. у входу выставы, привитаный трикратнымъ „Слава“ отъ Русиновъ одушевленыхъ пріѣздомъ свого наймилостивѣйшого Монарха. Цѣсарь высѣвши зъ повозу, станувъ у входу, а п. Агопсовичь повитавъ его слѣдуючою рускою промовою: „Найяснѣйшій Пане! Рускій народъ, споконвѣчный мешканець сеи землѣ, витає тебе якъ все такъ и теперь ту въ Коломыѣ въ столици подкарпатскои Руси съ чувствомъ глубокои преданности и вѣрности для Твого трону и Твоеи Династіи. Дякуємъ найпокорнѣйше, що Ваше Величество зволили зойти зъ свого престола помежи насъ, щобы придивитися нашому житю и плодамъ земнымъ и промысловымъ на той ту выставѣ устроєной цѣлымъ рускимъ народомъ. За тую велику ласку намъ оказану пріймаємъ Тебе Найяснѣйшій Пане по примѣру Отцѣвъ нашихъ хлѣбомъ и солію“. Цѣсарь прійнявши хлѣбъ и сіль подяковавъ и кланяючись на всѣ стороны ласкаво войшовъ съ свитою до павильону. Дѣвчата въ бѣлыхъ одежахъ стелили цвѣты подъ стопы найдостойнѣйшого Гостя, а въ самомъ павильонѣ панна Кульчицка повитала кольконма словами и подало букетъ зъ живыхъ цвѣтовъ. Хоръ отспѣвавъ на площади подчасъ посѣщеня выставы въ павильонѣ удачно перву строфу имну народного. Цѣсарь опроваджуваный о. Левицкимъ и п. Агопсовичемъ оглядавъ съ увагою предметы въ павильонѣ помѣщенѣ. Особлившу увагу звернувъ Цѣсарь на царскій ворота рѣзанѣ для Гвоздецкои церкви п. Петракомъ и похваливъ тую роботу словами: се дуже хороше (das ist sehr hübsch). По томъ звернувся до образовъ нашого артиста маляра К. Н. Устыяновича, и оглянувши ихъ, сказавъ ему кольска словъ похвалы; тожь само похваливъ прекрасні роботы переплетника М. Спожарского, звѣстного нашой рускій публицѣ. Потомъ съ занятьемъ переглядавъ Цѣсарь робо̀тки господарскій ученикòвъ и учениць школы въ Коссовѣ на Подолю, хвалячи нашого молодого ревнителя, учителя Крижановского; обзиравъ съ великимъ задоволеньемъ боклажокъ прекраснои роботы Ю. Юрнюка зъ Яворова; справдѣ великои артистичнои вартости крестъ деревляный дяка Осмѣловского зъ Подгаєць и надзвычайно мистерно рѣзанѣ рамы Лукашевича зъ Вышатичь (котрый заявився найлучшимъ рускимъ рѣзьбяремъ) и Лашкевича зъ Самбора. Цѣсаря заняли живо надзвычайнои величины и красы оказы плодовъ земныхъ, яко то: гарбузовъ, буракòвъ, каляpепы и пр. п. Ничая зъ Станиславова, Кульчицкого зъ Коломыѣ, Никоровича зъ Балинець и Кобриньского зъ Мышина. Цѣсарь выпытовався за урожаѣ и выразивши свое совершенне задоволенье (Ich bin vollkommen zufrieden) опустивъ нашу выставу и при громкихъ окликахъ „слава“ и „многая лѣта“ всѣвъ до повозу удаючись просто на дворець желѣзнои дороги.

Въ четверъ дня 16 с. м. посѣтивъ господарско-промыслову выставу Архикнязь Райнеръ и забавивъ около три чверти годины, розпытовався точно про поодинокій предметы на выставѣ помѣщенѣ, именно дуже похвально выразився о новомъ образѣ Корнила Устыяновича „Мадонна“, въ котромъ нашъ артистъ старався такъ само якъ въ своемъ „Исусѣ передъ Каяфою“ погодити вымоги реализма нынѣшнои штуки съ идеализмомъ церковнои живописи. Архикнязь розмовлявъ довше съ предсѣдателемъ филіи о. Левицкимъ и съ п. К. Н. Устыяновичомъ. Дуже заняли Архикнязя рѣзьбы Лукашевича, Лашкевича и Юрнюка и выробы ткацкій и жѣночій вышиваня зъ Завала надъ Збручемъ. Въ загалѣ Архикнязь съ повнымъ узнаньемъ выразився о початкахъ промыслово-культурного движеня руского народа. Замѣтивши о фондѣ, зъ котрого выстава повстала, довѣдався Архикнязь отъ предсѣдателя филіи о. Левицкого, що фонды краєвѣ ничимъ не причинилися, бо ани министерство, ани соймъ ничого не дали.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Спольнѣ конференціи австрійско-угорскихъ министровъ.) Въ середу закончилися нарады спольныхъ министровъ съ австрійскими и угорскими министрами-президентами и министрами финансовъ що до спольного буджету на р. 1881, якій має предложитися спольнымъ делегаціямъ. Якъ звѣщаютъ, буджетъ войсковый на р. 1881 має бути зновъ подвысшеный а то задля побольшеня арміи и нового умундурованя, котре богато потерпѣло въ боснійско-герцеговиньскій кампаніи.

(*Нѣмецко-моравскій Parteitag.*) Дня 7. (19.) с. м. отбувся въ Бернѣ семый зъ ряду нѣмецко-моравскій зборъ партійный. Явилося около 950 участниковъ, а именно 347 заступниковъ 51 местъ, 261 заступниковъ сельскихъ громадъ и 9 заступниковъ великихъ посѣлостій. Зъ самого Берна було 261 участниковъ. Головну ролю отоградъ посолъ до думы державнои д-ръ Штурмъ, котрый въ довщой промовѣ остро выступивъ противъ министерства гр. Таффого, а наконець внѣсъ резолюцію: „Зборъ заявляє, що конституція державы и становище нѣмецкого народа въ Австріи суть теперѣшнымъ поступованьемъ министерства загроженѣ. Повысше всѣхъ теперь подношеныхъ пытань господарскихъ и вольнодумныхъ ставитъ зъѣздъ на першомъ местци пытанье конституціи и національности и узнає потребу обороны противъ замаховъ на цѣлость державы и набутѣ права Нѣмцевъ. Зъѣздъ придержуєся засады солидарности всѣхъ Нѣмцевъ въ Австріи и узнає потребу, щобы всѣ Нѣмцѣ поминаючи отгѣни партійнѣ сполучилися до спольнои борбы съ ворогомъ.“ Тая резолюція зостала прійнята, але результатъ самого зъѣзду майже ніякій. Вѣрноконституційнѣ Нѣмцѣ Моравіи задемонстрували вправдѣ противъ политики гр. Таффого, але не выявили ніякои позитивнои програмы. Бажанье, щобы всѣ Нѣмцѣ понехали свои партійнѣ рожницѣ и сполучилися въ одну велику партію, останеся бажаньемъ и не доведе до осущеня загального объеднаня всѣхъ австрійскихъ Нѣмцевъ. Головна вина спаде тутъ на проводировъ нѣмецкихъ, котрѣ не хочутъ подклонитись одному проводови и, якъ недавно показавъ д-ръ Копиъ, бесѣдникъ низшо-австрійского зъѣзду Нѣмцевъ, скорше оглядаются за отзнаками, орденами и посадами, якъ за сполученьемъ всѣхъ Нѣмцевъ. Кромѣ того, самъ д-ръ Штурмъ дуже нещасливо повѣвъ справу австрійскихъ Нѣмцевъ. Межи иншими заявивъ онъ въ своей бесѣдѣ, що єсли въ Австріи дальше будутъ поступати съ Нѣмцями такъ якъ доси, то Нѣмцѣ могутъ зречися ролѣ партіи державнои, а статися партією національною с. є. иншими словами, Нѣмцѣ звернутъ свои стремленя и симпатіи отъ Австріи до Нѣмеччины. Така грозьба прусофильствомъ совсѣмъ не поможе австрійскимъ Нѣмцямъ, она только компромитує ихъ передъ австрійскою державою и передъ мѣродайными сферами правительственными. Нѣмцѣ хапаючись ажь такихъ грозьбъ тымъ самымъ доказуютъ свою власну безсильность до верховодства въ Австріи. Що горячій Нѣмцѣ могутъ гравитувати до Нѣмеччины, се не може бути розумною причиною, щобы имъ отдати верховодство въ Австріи, противно, се показує, що Австрія чимъ скорше повинна заспокоити и погодити всѣ свои народы, щобы ихъ силою остоятись противъ всякихъ посторонныхъ гравитацій. Только таке правительство, котре зъумѣє перевести въ житье сей устрой Австріи вдоволяючій всѣ єи народы, котре зможе повести и цѣлу державу и всѣ єи народы на дорогу дальшого мирного а успѣшного розвою культурного и економичного, — только таке правительство може руководити державою. Централистична партія сама чує, що не може поставити такои програмы, она бачитъ, що єи бажанье панованя надъ австрійскими народами розбиваєся о силу самои природы австрійскои державы, а чуючи свою немочь и ровночасный взростъ силы антицентралистичныхъ елементовъ, бьеся якъ риба о ледъ и рада бы хоть грозьбою вымусити для себе перевагу въ правительствѣ. Стара „Presse“ и „Fremdenblatt“ дуже рѣзко выступили противъ сеи бесѣды д-ра Штурма. Они порозумѣли, що така грозьба кромѣ компромитаціи не принесе централистичнои партіи ніякого хосна и всѣма силами стараются затерти зле враженье, яке мусѣла бесѣда д-ра Штурма зробити на высшихъ сферахъ державныхъ.

(Дѣла въ Угорщинѣ.) Коли въ Долитавіи централисты дармо побиваются за втраченою правительственною властію, въ Угорщинѣ тожь само починає що разъ больше усуватися грунтъ подъ володѣючими тамъ еще Мадярами на свой кровой такимижь централистами якъ и австрійскій Нѣмцѣ-централисты. Мы вже неразъ указували на розстрой и деморализацію, якій що разъ больше проявляются межи мадярскими гегемонами. Зъ однои стороны разъ въ разъ взростає партія скрайнои лѣвицѣ, котра йде до цѣлковитого розрыву уніи съ Австрією, а зъ другои стороны мадярска партія правительственна слабне и только зручность Тисы закрывае велику мизерію, яка видна всюда въ угорскихъ дѣлахъ. Въ державной администраціи дѣются всѣлякій надужитя. Уряды, якъ замѣчає одна угорска часопись, сталися синекурами малыхъ пашъ. Щобы подати малый образъ сего сумного стану, буде доволѣ згадати, якъ тамъ обходятся съ сиротиньскими касами депозитовыми. Спроневѣреня сиротиньскихъ фондовъ стоятъ въ Угорщинѣ, можна сказати, на дневномъ порядку. Новѣйшими часами откры̀то дефравдаціи на 40.000 и 80.000 зр. Министерство выслало комисію, щобы выслѣдити станъ рѣчи, але подвладнѣ органы отмовили всякихъ поясненъ высланой комисіи и недопустили єи до перегляду сиротиньскои касы, такъ що комисія мусѣла безъуспѣшно вернути назадъ. Allg. Augs. Zeitung пишучи о томъ сумномъ станѣ угорскои администраціи, замѣчає, що тую администрацію мадярску можна хиба еще только съ россійскими безпорядками рóвнати. Та остаточно не то одно сумно, що такій станъ, але що нема ніякого звороту до поправы. Чижь довго може тревати такій станъ и чи для добра державы? Додаймо до того страшный гнетъ всѣхъ немадярскихъ народностій, а будемо мали образъ стану угорскихъ дѣлъ. Невдоволенье муситъ тутъ рости зъ дня на день, хоть довго еще треба буде ждати на новый зворотъ справъ. Але вже й нынѣ подниматся антимадярскій фалѣ що разъ больше въ гору. Хорватскій соймъ дуже енергично выступивъ противъ мадяризаціи а его голосъ знайде отгомонъ у всѣхъ угорскихъ Славянъ. Кроація що разъ больше розвиваєся и вбиваєся въ силу. Вже навѣть централистична N. Fr. Presse признає, що Кроація стає третою групою въ Австро-Угорщинѣ межи Нѣмцями и Уграми. Кроація побольшится прилученьемъ войскового погранича, она претендує свои права до прилученя Дальмаціи, а кто знає чи й Боснія и Герцеговина не припадутъ до кроатского королевства. Така славяньска група вже може смѣло подняти борбу Славянъ угорскои короны противъ мадярскои гегемоніи и чи скорше чи познѣйше Мадяры будутъ мусѣли попустити свое панованье надъ немадярскими народами Угорщины. Се певно, що перестрой Австро-Угорщины отбуваєся дуже повольно — але онъ отбуваєся.

(Italia irredenta въ Трієстѣ.) Пропаганда иридентистовъ наново объявляєся въ Трієстѣ. Передъ кольконма днями подкинено въ Трієстѣ двѣ петарды, котрѣ на щастье не експльодували. Полиція увязнила двохъ людій въ хвили, коли они заходились кинути петарды. Одну петарду подкинено коло касарнѣ. Петарда експльодувала съ великимъ гукомъ и всѣ шибы въ касарни попукали.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Графъ Лорисъ-Меликовъ мавъ, посля телеграмы до Wien. Allg. Ztg., предложити цареви проектъ закона розвязуючого комитетъ министровъ, яко институцію сталу. Мѣстце комитета заняла бы рада министровъ, подѣлена на два отдѣлы: велика и тѣснѣйша. Велика рада отбувалабы свои засѣданя подъ проводомъ самого царя и при участи министровъ войны и справъ заграничныхъ, друга подъ проводомъ министра справъ внутрѣшныхъ. По санкціонованю того закона гр. Лорисъ-Меликовъ одержавбы титулъ министра-президента. Комитетъ министровъ существує яко стала институція отъ р. 1812 а его президентомъ єсть бувшій министеръ справъ заграничныхъ Валуєвъ а членами его суть: першимъ царевичъ престолонаслѣдникъ, другимъ кн. Петро Ольденбурскій.

Зъ Смоленьска доноситъ „Голосъ“, що въ фабрицѣ въ Яревѣ 3000 робо̀тниковъ поднесли ворохобню зъ причины наглого зниженя платы. Губернаторъ, прокураторъ и начальникъ жандармеріи удались до Ярева. Такожь выслано тамъ отрядъ войска.

Слѣдство противъ обвиненымъ о удѣлъ въ атентатѣ на царя въ зимовомъ дворци вже укончене а послѣдна розправа вызначена на 20 грудня. Слѣдство выказало, що експльодуючій матеріялы спроваджували нигилисты зъ Швеціи на Кронштадтъ. Тою дорогою переходили такожь революційнѣ друки.

Туреччина. Найновѣйша телеграма зъ Константинополя доноситъ, що Порта дня 23 с. м. вручила амбасадорамъ ноту, въ котрой годится на выданье Дульциня подъ условіями, щобы 1) державы занехали

демонстраціи фльотъ зъ причины справъ: чорногорскои, грецкои и ôрменьскои, 2) заручили музулманамъ на ôтступленыхъ територіяхъ права власности, вѣры, чести и житя, 3) позôставили при Турціи Диношь и Груду и 4) щобы заручили, що въ будучности не будутъ вже ніякихъ бôльше територій жадати для Чорногоры. Нота кôнчится заявленьемъ, що Порта не бере на себе отвѣчательности за наслѣдства демонстраціи фльотъ.

О дѣланю демонстраційнои фльоты доси ничо еще не чути. Альбанцѣ въ числѣ 5000 людій заняли стратегичнй становища въ окрестности Дульциня и на дорозѣ до Струмницѣ, где стоитъ станомъ войско чорногорске, пôдъ начальствомъ Божо Петровича, ожидаючи розказу до бою. Репрезентанты чужихъ державъ переносятъ свои родины до Рагузы.

Франція. Новый французскій кабинетъ вже 22 с. м. уконституовався. Бартелеми Ст. Гильеръ (Barthelemy St. Hilaire) обнявъ портфель справъ заграничныхъ, Сади-Карно (Carnot) портфель роботъ публичныхъ а вицеадмиралъ Кльонъ(Clone) портфель маринарки. Прочй министры задержатъ свои портфелѣ пôдъ президентурою Ферріого. Того самого дня вечеромъ ôтбулася пôвурядова конференція министрôвъ у Ферріого. Що до обсадженя посадъ пôдсекретарѣвъ стану еще доси не запала ухвала. Дневники всякихъ тенденцій годятся въ тôмъ, що именованье Бартелеми Ст. Гильера министромъ справъ заграничныхъ есть порукою мирныхъ намѣрень Франціи.

Дневники англійскй и гдеякй французскй такъ выясняютъ причину кризы министеріяльнои и упадку Фрейсинета. Причиною була промова Фрейсинета въ Монтобанъ. Въ промовѣ тôй высказавъ президентъ министрôвъ програму мира въ противеньствѣ до промовы Гамбеты въ Шербургу. Промову тую мавъ Фрейсине не порозумѣвшися съ никимъ и казавъ ей пôдчасъ неприсутности министра справъ внутрѣшныхъ Констана, розлѣплювати по громадахъ, не запытавши рады министрôвъ. Промова тая була въ звязи съ укладами съ Римомъ. — Посередникомъ въ тыхъ укладахъ бувъ епископъ альгерійскій, котрому Ватиканъ обѣцявъ капелюхъ кардинальскій, въ случаю, колибы уклады удалися. Министры не похвалили Фрейсинетового поступованя, супереченого съ ухвалами парляменту и зъ ôтси выйшли непорозумѣня головно межи Фрейсинетомъ а министромъ справъ внутрѣшныхъ. Фрайсине побачивъ, що сповненье мартовыхъ декретôвъ не дасться проволочи, що ôнъ не може додержати зъобовязань принятыхъ взглядомъ духовенъства и для того рѣшивъ уступити. Гамбета годився на уступъ бесѣды Монтобаньскои дотычачій политики загранични, але негодився съ уступомъ, обговорюючимъ справу конгрегацій. Фрейсине жадавъ конференціи съ Гамбетою, але Гамбета ему тоижь ôтмовивъ, бо въ день пріѣзду Фрейшенета до Парижа ôнъ ôтъѣхавъ до департамента Іонъ. Коли Фрейсине запытавъ, коли мôгбы конферовати съ Гамбетою, ôтповѣвъ интендантъ Гамбеты, Ришаръ, що ôнъ того не може сказати, ба навѣть, що ему Гамбета заказавъ телеграмы въ тôй справѣ за нимъ посылати. Коли Гамбета повернувъ до Парижа Фрейсине зажадавъ зновъ съ нимъ конференціи, але Гамбета его збувъ ôтповѣдію, що не може конференціи принятй, бо вечеромъ ôтъѣздитъ зъ Парижа. Зъ того видко, що Гамбета хотѣвъ рѣшучо упадку Фрейсинета. Гдеякй французскй газеты выразно кличутъ: „Нехай же Гамбета разъ вже самъ обôйме правительство, анѣжь маєразъ-вразъ скидати кабинеты.“

Печать француска радикальна и консервативна почала уважати упадокъ Фрейсинета *небезпечнымъ для захованя мира* и обвиняти Гамбету о намѣренье пхнути Францію въ кровавй авантуры. Органъ Гамбеты République Française енергично протестуе противъ такихъ инсинуацій. Новый президентъ кабинету маєзаразъ по уконституованю кабинету розôолати окружникъ до всѣхъ заграничныхъ заступникôвъ Франціи, въ котрôмъ запевнитъ ихъ о мирнôй политицѣ Франціи и о бажаню скрѣпленя згоды всѣхъ европейскихъ державъ.

НОВИНКИ.

— **Кандидаты** подавшйся до принятя въ руске **духовне сѣменище** во Львовѣ маютъ зголоситися до испыту зô спѣву церковного 27. л. вересня о 8. годинѣ рано въ канцеляріи консисторскôй.

— **Руска выстава** въ Коломыѣ скôнчится завтра.

— Цѣсареви, пôдъ часъ его побыту въ Чернôвцяхъ, жертвовавъ тамошный фотографъ, п. Ант. Ключенко **Альбумъ видôвъ Буковины** въ двохъ примѣрникахъ, одинъ для цѣсаря, другій для цѣсаревои.

— Громада **Стынява**, пов. стрыйского, одержала въ дарѣ ôтъ Цѣсаря 100 зр. на будову школы.

— **До вѣденьского духовн. сѣменища** принятй на 1 рôкъ теольогіи 1) Климент. Кульчицкій 2) Мих. Реваковичь и 3) Ник. Весоловскій.

— **О. Іос. Кобыляньскій** прих. зъ Пôйла, калуского деканата именованый почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити крылошаньскй ôтличія.

— Впр. О. **Илія Єм. Коссакъ**, выслуженый провинціялъ ОО. ВВ., игуменъ Крехôвского монастиря, жетволюбивый добродѣтель и патріотъ празновати буде 29 с. м. 50-лѣтнй роковины свого священьства.

— **Снѣги** упали сего понедѣлка вже по разъ другій въ Альпахъ.

— **Lapsus linguae.** Пôдчасъ переѣзду Цѣсаря зъ Галичины до Пешту, витали на желѣзничихъ двôрцяхъ свого Монарха угорскй жителѣ всякого стану и народности. На однôй стаціи побачивъ Цѣсарь двохъ молодыхъ священикôвъ, выйшовшихъ такожъ на его привѣтъ и зближившися до нихъ, запытавъ, якого они обряда. Священики ôтповѣли: „Wir sind russische Geistliche“. На тое сказавъ Цѣсарь здивованый: „Russiche? Sie meinen wahrscheinlich ruthenische!“

— Министеръ просвѣты выдавъ рескриптъ, зобороняючій пôдданымъ австрійскимъ (передлитавскимъ) принимати **заграничнй стипендіи** безъ позволеня правительства.

— **Министерство справъ внутрѣшныхъ** именовало совѣтникôвъ рахунковыхъ Мих. Лопачиньского и Ант. Черного комисарями екзаминаційными при львôвскôй комисіи екзаминаційнôй для державнои рахунковости.

— **Намѣстникомъ Моравы** именованый бувшій министеръ торговлѣ бар. Корбъ-Вайденгаймъ.

— **Цѣсарь именовавъ** секретаря и приватного доцента краковского университета Илярія Ганкевича надзвычайнымъ професоромъ рахунковости державнои при тôмже университетѣ.

— Архикн. **Фридрихъ** прибувъ позавчера до Львова и заразъ выѣхавъ желѣзницею Альбрехта на ловы въ калускій повѣтъ. Архикн. **Райнеръ** прибувъ 19. с. м. до Дрогобыча, переночовавъ пôдъ „чорнымъ орломъ“ а на другій день удався до Борыслава и оглянувъ копальнѣ нафты и велику фабрику Гартенберга и спôлки. Того самого дня выѣхавъ зъ Дрогобыча къ Самборови.

— Въ першôй половинѣ вересня панували въ Галичинѣ **двѣ пошести** (епидеміи): дизентерія и дифтеритъ. Хорыхъ на дизентерію остало съ кôнцемъ серпня 1968 а въ першôй половинѣ вересня прибуло 2648; зъ лѣченыхъ хорыхъ выздоровѣло въ тôмъ часѣ 2593 або 56%, умерло 406 або 8·8%, лишилось 1617 хорыхъ. Дифтеритъ панувавъ въ першôй половинѣ вересня въ 22 громадахъ всхôднои Галичины. Зъ 197 лѣченыхъ хорыхъ выздоровѣло лишь 53 а умерло 104 або 52·8%.

— Передъ пріѣздомъ Цѣсаря до Буковины мали тамже **увязнити** на донесенье зъ Геневы кôлькохъ подорожныхъ нигилистôвъ.

— **До Станиславова** прибула комисія генерального штабу пôдъ проводомъ полковника Визера, котра маєдля цѣлій войско выхъ зняти плянъ Днѣстра.

— **Пожаръ** знищивъ въ громадѣ Будзынь, пов. Яворôвского, 28 загородъ господарскихъ, шпихлѣрь громадскій и коршму. Въ огни згинула мала дитина. Шкоду обчислено на 20.000 зр. — Въ Бучалахъ, руденьского пов. знищивъ пожаръ 13. л. вересня 72 загородъ господарскихъ съ 200 будынками и збôжемъ. 410 жителѣвъ остало безъ даху и хлѣба.

— **Великій пожаръ** лучився въ Яцкôвцѣ, пов. Товмацкого. На поляхъ, належачихъ до тов. акційного товмацкои цукорнѣ, занялося ôтъ искоръ зъ льокомобили збôже въ стиртѣ и при сильнôмъ вѣтрѣ згорѣло 12 стиртъ и молотѣльня. Въ стиртахъ мѣстилось 852 кôпъ пшеницѣ, 101 кôпъ ячменю, 981 ôвса, 312 гороху, 317 выки и 185 сотн. метр. насѣннои конюшины. Шкода 15.000 зр. — вся убезпечена. Въ Тудоровѣ пов. Гусятыньского згорѣвъ фôльваркъ двôрскій съ 2 стодолами и 1801 конами збôжа а на фôльварку въ Перемиловѣ тогожь повѣта згорѣло 513 кôпъ збôжа.

— **Ческе намѣстництво розвязало** товариство „Politicky Spolek“ въ Празѣ на основѣ §. 24 закона о стоваришеняхъ.

— **Атеньскій университетъ** зôставъ розпорядженьемъ ректора замкненый на зимовый пôврôкъ с. р. зъ причины предстоячои вôйны. Бôльша часть студентôвъ вступила охотниками въ грецку армію.

— **Именованя учительскй.** Кр. рада школьна именовала: Мих. Шуля, дѣйстнымъ учит. етат. школы въ Славчанахъ; Филипину Калиновичь дѣйстн. учителькою етат. школы въ Сокиринцяхъ; Анну Смитовску дѣйстн. учителькою етат. шк. въ Живци; Юліяна Левицкого дѣйстн. учит. етат. шк. въ Березовици великôй; Мих. Шафлярского дѣйстн. учит. етат. шк. въ Ямахъ; Мих. Оскарбского дѣйстн. учит. етат. шк. въ Германовôй; Як. Грушецкого дѣйстн. учит. етат. шк. въ Бережници. Дальше именованй дѣйстн. учителями: Ни. Порохъ въ Митулинѣ; Мих. Валахъ въ Кальваріи; Кар. Кисилевскій въ Яслискахъ; Дим. Даниловичь въ Плавю; Ив. Вальчакъ въ Пôдольши; Юр. Капустякъ въ Доброшинѣ; Вас. Скоплякъ въ Нестаничахъ; Стан. Поломскій въ Дульчи малôй; Іос. Гануля въ Галичи; Вацл. Ярошь въ Радловѣ. Дѣйстн. учительками шкôлъ етатовыхъ именованй: Павлина Поспишель въ Кобыльници волоскôй и Изаб. Рутковска въ Освецимѣ. Учителями шкôлъ филіяльныхъ именованй: Емиль Вишомирскій въ Кальнôй и Кипріянъ Гбуръ въ Грабôвцѣ.

— Въ Варшавѣ працює теперь комисія инжинерôвъ надъ проектомъ **сполученя Балтійского моря съ Чорнымъ** за посередництвомъ сполученя Вислы съ Днѣпромъ.

— **Тютюнъ цигаретовый** подорожѣе значно ôтъ 1 жовтня с. р. Пачка „сирагліо“ буде коштовати замѣсть 83 кр. — 1 зр. 5 кр.; пачка турецкого замѣсть 41 кр. — 53 кр. а пачка турецкого по 7 кр. подорожѣе на 13 кр. и. т. д.

— Землякъ нашъ **п. Иванъ Игнатовичь**, фармацевтъ и властитель фабрики выробôвъ косметичныхъ зô Львова одержавъ на шлескôй выставѣ въ Тѣшинѣ срѣбный медаль за оказы своихъ выробôвъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львôвскои.

На конкурсъ выставлена: парохія при ц. к. домѣ карнôмъ у Львовѣ съ речинцемъ до 1 Падолиста с. р.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— Станъ жнивъ и засѣвôвъ озимины въ всхôднôй Галичинѣ за часъ ôтъ 1 до 15 вересня.

О жнивахъ гречки доносятъ, що въ окрестностяхъ Угнова моргъ давъ 14 кôпъ, Березова 10 кôпъ, Нижанкович 5 — 8 кôпъ, Бурштына 5 кôпъ.

Хмелю зôбрано зъ морга въ околици Угнова 6 сотн. Дубецка надъ Сяномъ 5 сотн., Цѣшанова 3 сотн.

О жнивахъ бобу и бобику доносятъ, що въ окрестностяхъ Угнова моргъ давъ 12 кôпъ, Цѣшанова 5 — 8 кôпъ, — по 1 кôрци зъ копы, Ярославля и Канчуги 5 кôпъ.

Въ окрестностяхъ Судовои Вишнѣ жнива и возôвля насѣннои конюшины выпали якъ найщасливѣйше, зерно добре и выдатне.

Про добрй зборы отавы доносятъ зъ окрестностій Канчуги, Угнова, Судовои Вишнѣ, Устрикъ, Бурштына, Хоросницѣ; въ тыхъ окрестностяхъ отава дала тôлько сѣна, що и першій покосъ, а навѣть еще лучшои якости. Тôлько зъ окрестностій Высоцка на правôмъ березѣ Сану и Нижанковичь, где пановала довша посуха, жалуются, що отавы цѣлкомъ выгорѣли.

Про дуже добрый станъ зимового рѣпаку звѣщаютъ зъ окрестностій Канчуги, Ярославля, Нижанковичь, Дубецка надъ Сяномъ, Судовои Вишнѣ, Бурштына, Куликова и Угнова.

О засѣвахъ озимины звѣщаютъ зъ окрестностій Тернополя и Збаража, що тамъ вже засѣвы укôнченй; зъ окрестностій Хоросницѣ, Бурштына, Судовои Вишнѣ и Угнова, що вже на половину укôнченй; въ окрестностяхъ Цѣшанова и Березова мало еще посѣяно а въ гôрскихъ сторонахъ жито ажь въ другôй половинѣ вересня начинаютъ сѣяти.

Зъ окрестности Збаража звѣщаютъ, що селяне копаютъ вже бараболю; всѣ роды бараболѣ съ выняткомъ т. з. цибулькъ на половину выгнили.

Зъ окрестностій Высоцка надъ Сяномъ доносятъ: Озимина мѣстцями зôйшла, але засѣвы немало потерпѣли ôтъ довшои посухи и кôлькодневного вихру, котрый на легкôй и пѣсчанôй землѣ здеръ верхну верству ôткрываючи посѣяне зерно. — Жнива дали такъ мало соломы, що не буде чимъ выкормити инвентарь. Сѣножати выгорѣли зъ посухи.

— **Збожевый межинародный торгъ во Львовѣ** ôтбудеся въ дни 4 и 5 н. с. жовтня с. р. за иниціятивою товариства господарского. Комисія торгу розôслала програмы и запросины до всѣхъ знатнѣйшихъ купцѣвъ и фирмъ торговельныхъ въ краю и за границею и до краєвыхъ продуцентôвъ. Участникôвъ много вже зголосилося и все еще зголошуются. Торгъ збожевый маєзадачу звернути увагу торговельникôвъ Европы на галицкй земледоды и учинити зô Львова головный центральный пунктъ, куда заграница моглабы все правильно удаватися за галицкимъ збôжемъ и иншими земледодами. Господарѣ галицкй мусятъ протое якъ найбôльшу участь взяти въ торзѣ, якъ найбôльше пробъ збôжа надôслати, щобы заграничнй купцѣ переконалися о якости и кôлькости продажного збôжа. Сего року можна надѣятись добрыхъ цѣнъ на збôже зъ причины, що паперы упали а вже и теперь збôльшився попытъ за ячменемъ и цѣна на него пôдскочила. Комисія торгу пріймаєдекляраціи до участи въ торзѣ до кôнця сего мѣсяця. Участники торгу користаютъ зъ обниженыхъ цѣнъ на галицкихъ желѣзницяхъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Петербурскій журналъ „Историческій Вѣстникъ“ подавъ въ послѣдныхъ выпускахъ рядъ статій пôдъ заг. **„Очерки изъ украинской литературы“**. Выпускъ за вересень мѣститъ въ собѣ студіи про П. П. Гулака-Артемовского, К. Д. Думитрашкова, В. А. Гоголя и Я. Г. Кухаренка.

— Межи кандидатами, маючими бути выбраными петербурскою академіею наукъ на „академикôвъ“, згадуютъ росс. часописи такожь **А. Н. Пыпина** бувшого проф. университету, автора „Исторіи славяньскихъ литературъ“ и другихъ многоцѣныхъ праць науковыхъ помѣщуваныхъ въ журналѣ „Вѣстнику Европы“. Пыпинъ бувъ вже разъ выбираный академіею наукъ на академика, але зрѣкся того достоиньства зъ причины „слабого здоровля“, якъ объявлено „офиціяльно“, — на дѣлѣ жь тогдышный министеръ просвѣты гр. Толстой не затвердивъ Пыпина въ тôмъ достоиньствѣ.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Въ послѣднôй хвили одержуємъ радôстну вѣдомôсть, що министеръ просвѣты на представленье посла сов. Ковальского во Вѣдни приказавъ засистовати ухвалу краєвои рады школьнои зъ дня 9 (21) вересня, котрою рѣшено закрыти паралельку першои клясы въ рускôй взорцевôй народнôй школѣ вправъ во Львовѣ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Впр. о. С. Слово „смолоскипы“ чисто народне, уживане Федьковичомъ и иншими. Подане Вами слово „лýчница“ означаюче обсмолену скалку, якою свѣтятъ въ дорозѣ, тожь дуже добре и показуе, скôлько выразôвъ маєнаша мова на термина, котрй наша интелигенція зъ несвѣдомости богацтва народного языка заступаєчужими. Дуже добре булобы, колибы всѣ слѣдили за такими народными терминами и подавали ихъ до загальнои вѣдомости. Языкъ о много збогативбыся и очистивбыся зъ непотрѣбнои чужины.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. вересня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р	277 75	280 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163 —	166 50
Банку гип. галиц. по 200 р	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 40	98 45
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 45	98 45
Банку гип. галиц 6% ав. .	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к. .	97 —	98 —
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова . .	19 25	21 —
„ „ Станиславова .	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 58	5 69
„ цѣсарскій	5 60	5 71
Наполеондоръ	9 40	9 52
Нôвимперіялъ	9 66	9 80
Рубель россійскій срѣбный . .	1 56	1 73
„ „ паперовый .	1 21	1 23
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	57 95	58 60
Серебро	99 50	100 50

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Товариство „Просвѣта“

маєвеликій запасъ формулярôвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продаєихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (6 -?)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 72. Львôвъ, Середа 17. (29.) Вересня 1880. Рочникъ I.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Впр. пос. О. Озаркевичь

передъ своими выборцями.

Гадка пôднесена свого часу въ нашôй часописи, щобы нашѝ послы скликали своихъ выборцѣвъ и здали имъ справу зъ своєи посольскои дѣятельности, — сталося на конець дѣломъ. Нашъ трудолюбивый посолъ и знаменитый патріотъ Впр. О. Озаркевичь першій станувъ передъ своими выборцями и тымъ давъ найлучшій доказъ, якъ совѣстно понимаєсвôй посольскій обовязокъ, якъ щиро бажаєщобы межи Русинами розбудилось повне житье политичне, щобы межи выборцями а послами завязалась тѣсна звязь оперта на безпосередныхъ ôтношеняхъ, на довѣрію и щирôй взаимности. Важности сего факту не потребуємо пояснятй — самъ фактъ говоритъ за себе. Єсть се зоря нового звороту въ нашôмъ политичнôмъ житю, новои красшои будучности нашои. Впр. О. Озаркевичь ступивъ на нову дорогу и давъ свѣтлый примѣръ для всѣхъ другихъ послôвъ нашихъ. Сею дорогою выдвигнемося зъ рôвнодушности и оспалости; сею дорогою и становище самого посла набираєнового важного значеня. Повне довѣріє высказане выборцями Впр. О. Озаркевичови надасть єму новои силы до успѣшного дѣланя, а всѣ будутъ знати, що єго устами справдѣ промовляє рускій нарôдъ. Застерѣгаючи собѣ еще пôзнѣйше вернути до сеи многоважнои справы, подаємо тутъ справозданье о скликаню выборцѣвъ Впр. О. Озаркевичемъ. Зъ Коломыѣ пишутъ намъ:

Посолъ до думы державнои зъ меншихъ посѣлостій для повѣтôвъ Коломыя-Коссôвъ-Снятынъ Впр. О. Озаркевичь скликавъ своихъ выборцѣвъ зъ повѣту коломыйского до Коломыи, щобъ передъ ними здати справу зъ своєи дѣятельности въ думѣ державнôй ôтъ початку новои каденціи до теперь. Высокопочтенный посолъ нашь скликавъ передъ тымъ такожь и въ Коссовѣ своихъ выборцѣвъ въ тôй самôй цѣли и гадаєтакъ само и въ Снятынѣ поступити. Хорошій се обявъ нашого политичного житя. Поразъ первый стаєпосолъ рускій передъ нарôдъ нашь и выказуєлично, що для сего народу здѣлавъ а що знову мимо найщиршои волѣ не далося зробити. Кобы то за примѣромъ О. Озаркевича и другѝ рускѝ послы пôйшли (пп. Ковальскій и Кулачковскій) а нарôдъ нашь побачивъ бы, що выбравъ собѣ правдивыхъ заступникôвъ, котрѝ о єго добро дбаютъ и не давъ бы на будуще обманюватись при новыхъ выборахъ и не высылавъ бы не покликаныхъ до своєи обороны людій. На сей зазывъ О. Озаркевича зôйшлося въ сали ратушевôй о 2-гôй годинѣ бôльше якъ 60 выборцѣвъ селянъ и кôлькананцять зъ интелигенціи именно священики. Явились на се народне зôбранье ажь два комисарѣ зъ староства, но не знаємо чи приватно чи урядово, а пôдъ ратушемъ уставлено будьтобы для безпеченьства и удержаня порядку кôлькохъ жандармôвъ.

О $2^1/_2$ год. явився самъ посолъ въ сали и ôткрывъ зôбранье короткою промовою до выборцѣвъ зверненою дякуючи за довѣріє въ давнѣйшôй и теперѣшнôй каденціи въ нѣмъ положене а заразомъ объявивъ цѣль збору и попросивъ собѣ выбрати предсѣдателя и секретаря. На предсѣдателя збору покликали выборцѣ О. Кобляньского пароха мѣстцевого а на секретаря О. Крушельницкого. Высокопочтенный нашь посолъ въ пôвторагодиннôй мовѣ переходивъ по ряду всѣ справы думы державнои, въ котрыхъ самъ бравъ участь. Въ загалѣ выказавъ нашь посолъ, що съ жадною партіею въ думѣ державнôй не вязався и попиравъ тую тôлько сторону, котра увзглядняла добро руского народу. Селяне уважно слухали слôвъ свого посла и выразили своє велике задоволенье окликомъ „славно! славно!“, коли почули, що ихъ представитель въ думѣ державнôй противъ пôдвысшеня податку грунтового выступивъ. Сельскѝ выборцѣ выразили своє негодованье дôзнавшись ôтъ свого посла, що буде введена нова такса войскова призначена для тыхъ, що въ войску служити не можутъ. Селяне сказали: „нехайбы платили таксу тѝ, що выкручуются зъ войска, но за що тѝ маютъ платити, що не зъ своєи волѣ свобôднѝ ôтъ службы войсковои?“ Згадавъ нашъ посолъ межи иншими, що попиравъ правнѝ жаданя Чехôвъ противъ покривдженя зъ стороны Нѣмцѣвъ для того, що и у насъ въ нашôмъ краю нашъ нарôдъ майже всюды утиску дôзнаєе. Говоривъ дальше о своѣй резолюціи внесенôй въ думѣ державнôй, щобы на будуще при выборахъ правительственнѝ органы до выборôвъ не мѣшалися и въ свобôднôмъ голосованю выборцямъ не перешкаджали. Згадавъ ôттакъ за диспозиційный фондъ, противъ котрого рускѝ послы голосовали, понеже той фондъ правительство обернуло при послѣдныхъ выборахъ на некористь Русинôвъ. Закôнчивъ нашъ посолъ своє справозданье упевненьемъ, що съ Нѣмцями николи тримати не буде, понеже пересвѣдчився въ попереднôй и давнѣйшихъ каденціяхъ, коли то нѣмецка партія въ думѣ державнôй верховодила, що тіи николи Русинамъ доброго не зробили и що въ будучности ôтъ нихъ мало а може и ничого надѣятися не можна. Тôлько категоричного высказавъ нашъ посолъ выборцямъ що до становища свого политичного въ думѣ державнôй. Щобы довѣдатися ôтъ выборцѣвъ якои политики дальше маєдержатися звернувся до нихъ съ запытаньемъ въ тôй справѣ, а выборцѣ освѣдчили слѣдуюче: выборцѣ лишаютъ дальшу дѣятельнôсть свѣтлôй розвазѣ посла самого, и маютъ повне довѣріє, що Впр. О. Озаркевичь якъ доси такъ и на дальше поведе справу въ хосенъ руского народу. Нашъ посолъ не дôставъ про тоє жадного выразного порученя ôтъ своихъ выборцѣвъ. Знаємо тôлько певного, що не присоєдинится до лѣвицѣ, але чи до правицѣ приступитъ залежитъ ôтъ єго власнои волѣ. На кождый спôсôбъ приступивбы нашъ посолъ съ другими рускими послами до правицѣ пôдъ певными тôлько условіями и застереженями. Передъ закôнченьемъ зôбраня интерпелювавъ о. посла выборця п. Агопсовичь въ кôлькохъ дуже важныхъ справахъ, межи иншими о продайности голосôвъ при выборахъ, о нерôвнôй тарифѣ на желѣзницяхъ, о надужитю при выдаваню зниженя цѣны билєтôвъ для переѣзду пасажирôвъ, а въ кôнци пôднѣсъ, щобы Впр. О. Озаркевичь постарався о знесенье несправедливои ухвалы рады школьнои краєвои що до замкненя рускои паралельки при школѣ вправъ во Львовѣ. Панъ Агопсовичь зложивъ новый доказъ своєи ревности для рускои справы, що рускій нарôдъ отвѣтно цѣнити николи не перестане. На тôмъ закôнчено зôбранье выборцѣвъ коломыйскихъ.

Gazeta lwowska.

Мы вже не разъ звертали увагу на тоє, якъ поступаєе „урядова“ Gazeta lwowska взглядомъ Русинôвъ. Нынѣ мусимо знôвъ вернути до сего предмету, такъ якъ Gaz. lwow. очевидно не думаєе залишити своєи пôдступнои тактики и тенденційности.

Walka Rusinów z Rusinami.

Napisał Zbigniew Polanin. Cena 30 ct. Lwów 1880. Мала VIII-ка, стор. 31.

Тая брошура выставлена за скломъ въ книгарняхъ львôвскихъ и шумно оголошена анонсами въ польскихъ газетахъ не выключаючи „Gaz. lwowsk“-ои, мусѣла зацѣкавити кождого читаючого Русина. Кождый розцѣкавився, о якôй се „борôбѣ Русинôвъ съ Русинами“ толкуєZbigniew Polanin, вступивъ до книгарнѣ и за маленьку брошурку, котра не повинна коштовати бôльше 10-ти крейц. сыпнувъ 30 кр. Розвернувши окладку, довѣдався цѣкавый Русинъ, що то суть: (Uwagi nad broszurą: Polityka Polaków względem Rusi). Русинъ подумавъ собѣ: „Тымъ цѣкавѣйше!“ Низше поставлене мото: Audiatur at altera pars. Русинъ подумавъ: „Дуже добре!“ Низше читаєе: Czysty dochód przeznaczony na wydatki wzniesienia Kopca Unji lubelskiej we Lwowie. Русинъ довѣдався, для чого то ôнъ заплативъ три разы бôльше, якъ належалосьбы. Єще низше читаєе: (Wszelkie prawa zastrzeżone). Русинъ подумавъ: „Муситъ бути дуже дорогоцѣнне содержанье, коли авторъ такъ застерѣгаєсобѣ всѣ права“. А на самôмъ низу прочитавъ Русинъ: Zeszyt I и подумавъ собѣ: „Се тôлько початокъ якоись бôльшои студіи“. Того всего зъ окладки не мôгъ дôзнатися. Принѣсъ брошуру до дому, прочитавъ до кôнця и пересвѣдчився, що брошура написана дуже прихильно для Русинôвъ, бо — въ цѣлôй брошурѣ не ма и одного слова про Русинôвъ; цѣлкомъ такъ само якôбы книгарь на исторіи библійнôй давъ заголовный листъ: „Борба математики съ математикою“. Ну, але предсѣ чимсь задруковано тыхъ 31 сторôнъ. Розумѣемся, задруковано. Чимъ же? Всѣмъ и ничимъ. Якъ жежь то може бути: всѣмъ и ничимъ? Длячогожь нѣ, може бути а для лучшого порозумѣня дамо и примѣръ: якъ бы, бачите, при Piekarskim na mękach бувъ поставивъ стенографа, котрый бы вѣрно списувавъ все, що Piekarski na mękach плôтл, то за пять минутъ настенографовавбы тôлько мудростій, що якъ разъ высталобы на брошурку о 31 стор. друку и мôгбы безпечно дати тôй брошурцѣ заголовокъ: „Walka Rusinów z Rusinami“. Нашъ авторъ п. Zb. Polanin зачинаєсвою студію о борôбѣ Русинôвъ ôтъ того, що „człowiek rodzi się tylko człowiekiem, nie należącym do żadnej narodowości“ а „główną przyczyną wytworzenia różnych narodowości i języków, był brak dróg komunikacyjnych“, теперь жежь коли суть комуникаціи, коли „język rozwija się przez alfabet“ (стор 7), коли „rozwija się wojskowość“ (ibid), коли народы стыкаются „napowietrznie, balonami“ (ibid.) то вже „różnice zaściankowe ścierają się“ и незадовго вже буде одинъ языкъ для всѣхъ народôвъ, такъ якъ „mnogość języków jest zawadą dla postępu“, бо „jaka korzyść jeżeli się wie, że pies nazywa się w innej okolicy chien, Hund, kutia, pes?“ П. Zbigniew дуже тѣшится, що вже въ роботѣ языкъ „wszechświatowy“, що lama буде значити „доброту“ а mala „злôсть“ и що о тôмъ всесвѣтнôмъ языцѣ мала бути якась розправа въ Gartenlaube, ôтъ котрои оцѣнки ôнъ здержуєся (sic!) а за тоє учитъ, що римскій нарôдъ выдавъ „Romulusa (a Remusa нѣ?) Licurga (!!) Cicerona“ а россійскій „Murawiewa-Wieszatiela“ и „testament Piotra Wielkiego“. Ôттакъ згадуєавторъ о выборахъ Офенгайма (въ Сучавѣ) и пытає, кто бувъ „кумомъ“ при крещеню „безпосередныхъ выборôвъ“, по тôмъ переходитъ до Мойсея, а ôттакъ ôтъ стор. 16—20 розбираючи пытанье „Czy będzie Polska“ доказує, що „Rossya dziś popełnia bezprawia z sumieniem ludzkiem na zimno“. На стор. 21 говоритъ о Англіи въ звязи съ Индіями и Зулюсами и приходитъ до того выслѣдку, що „każden naród ma pewną misyą do spełnienia“, зъ чого выводитъ, що Россія не маєжаднои мисіи повнити. Подавши коротеньку згадку о Неронѣ, именно застановившися, що бы то було, якôбы Неронъ ôтживъ, и признавши, що и межи россійскимъ народомъ суть честнѝ вынятки н. пр. такѝ Пестлѣ, Герцены и т. д., переходитъ авторъ до пытаня, чи и на планетахъ жіютъ рослины, звѣры, люде „lub jeszcze doskonalsze istoty“ (ст. 27). Авторъ опираючися на спектральнôй анализѣ твердитъ, що тѝ сотворѣня на планетахъ суть: тяжкѝ, теплѝ и податнѝ. Подавши еще зъ брошуры посла Гавзнера уступъ о ôтносинахъ въ Африцѣ н. пр. въ Baghirmi и начудувавшись розумови Стефензона, творця найлучшои „locomotywy“, котра „działa ślepo a czasem szkodliwie“ приступаєавторъ до полемики съ о. Стеф. Качалою и такъ говоритъ: „Przypatrzywszy się pracy pszczół i pretensjom dronów naszego ula ziemskiego, a zapuszczając się nawet w tajemnicze sfery nadziemskie, widokiem wszechpotęgi i rozumu stwórcy olśnieni, pomimo woli niejako psalm zachwycenia zanuciwszy, chociaż nie braliśmy święcenia kapłańskiego jak ksiądz St. Kaczała, — możemy teraz wrócić do naszej komórki w ulu, do naszego zaścianku i urobiwszy sobie zdanie, niejako miarę jednostkową, począć wymierzać nasze granice sporne, nasze lisy i pasowyska t. j. przypatrzeć się naszej domowej sprawie tak zwanej polsko-ruskiej“ (ст. 29.) Згадавши пôдъ конець о дрѣ Фр. Смольцѣ, котрый на кôнци уніи Литовскои мавъ позатыкати якѝсь хоругви, и о Пыпинѣ, кôнчитъ авторъ вôзваньемъ, щобы кто тôлько жіє спѣшивъ на копець пôдъ знаменемъ „уніи всѣхъ народôвъ“. „Koniec części pierwszej Walki Rusinów z Rusinami“. Зъ поданого коротко содержаня може кождый пересвѣдчитися, яка то тая „мудрôсть Zbigniewa-Piekarskiego na mękach“, якъ то розбираєся „sprawa polsko-ruska“! И то не одинокій случай, щобъ такѝ сухѝ дубы плелися въ имени рѣшеня польско-рускогопытаня. То єсть вѣрный взорець всѣхъ праць польскихъ на тôмъ поли.

Б. Ле—й

Опускаючи нашь край выдавъ Цѣсарь ôтручне письмо до Намѣстника, въ котрôмъ высказуѥ всѣмъ жителямъ краю свою подяку за одушевленнѣ оôъявы преданности и вѣрности въ часѣ цѣсарскои подорожи. Се ôтручне письмо було въ краю урядово обвѣщене въ трехъ языкахъ: нѣмецкôмъ, рускôмъ и польскôмъ. „Урядова“ Gazeta lwow. обвѣщаючи се ôтручне письмо въ своѣй урядовôй части, вѣрна своѣй польонизаційнôй тенденціи пропускаѥ рускій текстъ, а коли навѣть N. fr. Presse замѣтила неотвѣтнôсть такого поведеня „урядовои“ газеты и спытала о рускій текстъ, Gazeta lwow. маѥ еще на стôлько — лагôдно сказавши — смѣлости, оправдувати свою тенденційнôсть тымъ, що она „wychodzi po polsku“ (sic) и що обвѣщенье въ языцѣ рускôмъ було розлѣплене по рогахъ улиць! Мы пытаѥмо Gazet-y lwow., чи тоѥ обвѣщенье въ рускôмъ языцѣ розлѣплене на мурахъ було урядове чи нѣ, а ѥсли було урядове, для чого оно не знайшло мѣстця такожь въ урядовôй газетѣ? „Gazeta lwowska уважала своимъ обовязкомъ подати первѣстный текстъ (нѣмецкій) ôтручного письма, а понеже wychodzi po polsku, — долучила польскій перекладъ“, — пише Gaz. lwow. на своѥ оправданье. Ѥсли Gaz. lwow. выходяча въ польскôмъ языцѣ уважала своимъ обовязкомъ подати нѣмецкій текстъ, для чогожь она не уважала за такій самый, ѥсли не бôльшій свôй обовязокъ, подати рускій текстъ, тымъ бôльше, що на умѣщенье нѣмецкого тексту ѥсть призначена урядова Wiener Zeitung, а рускій текстъ повиненъ знайти мѣстце въ краѥвôй газетѣ урядовôй а не тôлько „на рогу улицѣ“? Тажь первѣстный текстъ обвѣщеня державнои льотеріи и конкурсôвъ до „терезіянеумъ“ и т. п. ѥсть такожь нѣмецкій, а для чогожь тіи обвѣщеня печатаются въ Gaz. lwow. въ нѣмецкôмъ, польскôмъ и рускôмъ языцѣ, а цѣсарске ôтручне письмо, высказуюче подяку такожь и рускому народови, лише въ нѣмецкôмъ и польскôмъ? Та не досыть на тôмъ! Урядова Gazeta lwow. не оôъявляѥ для руского языка навѣть тои толеранціи, яку можна еще часами найти въ Gazet-ѣ Narodow. або Dziennik-y pol. Коли тіи двѣ послѣднѣ польскѣ газеты подали дословно рускій текстъ привѣтныхъ бесѣдъ коломыйского бурмистра Трахтенберга и маршалка станиславôвскои рады повѣтовои Брыкчиньского — (выголошеныхъ въ части по польски, а въ другôй части по руски), — „урядова“ Gazeta lwowska совсѣмъ пропустила уступъ бесѣды мар. Брыкчиньского выголошеный по руски, а бесѣду Трахтенберга подала въ польскôмъ языцѣ, не зъ иншои причины, якъ тôлько для того, щобы зъ однои стороны совсѣмъ замовчати о Русинахъ передъ урядовымъ свѣтомъ, а зъ другои стороны дати порозумѣти тымъ панамъ, якъ то, пôсля думки „урядовои“ Gaz. lwow., неôтповѣдно промовляти до Цѣсаря въ рускôмъ языцѣ! „Урядова“ Gaz. lwow. широко розписуѥся, якъ „od stu lat niewidziana liczba pysznych kostiumów narodowych (контушôвъ) zwyciężko przyćmiła nie tylko nieliczne i bardzo upokorzone fraki, ale nawet uniformy wojskowe i dworskie“ (самого Цѣсаря?!!), она не могла черезъ цѣлыхъ чотырнацять день до сыта наспѣватися гимнôвъ о „ślicznych porywających (sic) oko kostiumach polskich“ и о воскрешеныхъ „сенаторахъ“ ôтъ сто лѣтъ завмерлыхъ, — але для руского тексту ôтручного письма цѣсарского, для кôлькохъ стихôвъ рускои бесѣды бурмистра и маршалка не ма у неи мѣстця! „Урядова“ Gazeta lwow. ôткрываѥ доперва р. 1880 Гуцулôвъ и представляѥ ихъ трохи чи не Татарами: „twarze ogorzałe i silnie markowane, zupełnie pozbawione wyrazu słowiańskiej miękkości“. „Дня 15 вересня Anno Domini 1880“ ôткрываѥ Gaz. lwow. Гуцулôвъ и жалѣѥ, що „доси кромѣ кôлькохъ дрôбныхъ етюдôвъ и рысункôвъ не можна видѣти справдѣ красного Гуцула ани на полотнѣ, ани въ повѣсти и що кромѣ Верховинцѣвъ Корженіовского, Семенки Шедлѥра, банальныхъ повѣстокъ о Fra Diavolo зъ пôдъ Жабіого, слабои книжочки Соф. Витвицкого и монографіи Завадзкого ничого бôльше не можна у насъ читати „o tym szczepie oryginalnym i prawie fantastycznym!“ Чижь можна заявити бôльшу игноранцію всего що руске? Гуцульщина маѥ своихъ знаменитыхъ поетôвъ и повѣстеписателѣвъ въ Федьковичу и Д. Млацѣ. Повѣсти Ю. Федьковича зъ гуцульского житя знанѣ не тôлько у насъ але й въ Россіи, драматичнѣ творы зъ гуцульского житя: „Гнатъ Приблуда“, „Добушь“, „Убога Марта“ выставленѣ по кôльканадцять разôвъ на рускôй сценѣ, етнографичнѣ и языкословнѣ працѣ Гр. Купчанка, Верхратского, Илярія О-го о побытѣ, пѣсняхъ и языцѣ Гуцулôвъ знанѣ цѣлôй рускôй публицѣ, а урядовый органъ выдаваный на Галицкôй Руси не тôлько ничого о тôмъ не знаѥ, але й пише про Гуцулôвъ несотворенѣ рѣчи, якôбы о якихъ Хинчикахъ. Чижь можна дальше посуватись въ тенденційнôмъ промовчуваню або и збезображеню всего, що руске? Gazeta lwowska не бачитъ кромѣ Польщи ничого бôльше, для неи вже навѣть „chybiony zjazd węgiersko-polski w Łupkowie“ важнѣйшій ôтъ справъ державныхъ, она даѥ ѥму перше мѣстце передъ подорожію Цѣсаря, именованьемъ нового намѣстника въ Моравіи и другими справами державными (гл. Ч. 222 „Ostatnia poczta“), она съ холоднокровною консеквенцією поминаѥ всѣ краѥвѣ, хочьбы и дуже важнѣ справы, ѥсли тôлько говорячи о нихъ, требабы згадати о существованю Русинôвъ, она глядаѥ Русинôвъ лише въ криминалахъ, а рускій языкъ обезображуѥ въ своихъ дорого оплачуваныхъ едиктахъ ажь до ôтразливости.

Супротивъ такого поступованя „урядовои“ Gazet-ы lwow. наспѣла, думаѥмо, крайна пора, щобы нашѣ рускѣ послы въ радѣ державнôй пôднесли тую справу при буджетовыхъ розправахъ надъ „урядовыми часописями“. Русины не могутъ дальше рôвнодушно придивлятися такôй тенденційности и враждебности противъ рущины, убранôй въ шаты урядовои газеты, они маютъ повне право жадати, щобы урядова газета була справдѣ урядовою, безсторонною и для обохъ народностій справедливою.

Подорожь

Е. В. Цѣсаря по Галичинѣ.

Ôтъ Ходорова. Нигде въ газетахъ не читалисьмо, що Ѥ. В. Цѣсарь въ подорожи зô Львова до Черновець затримався бувъ такожь межи иншими и на стаціи Борыничи черезъ близько пять минутъ; тожь спѣшу подѣлитися съ Вами милою споминкою о щиросердечнôмъ та одушевленнôмъ повитаню Цѣсаря черезъ нашь народъ рускій на стаціи въ Борыничах. Зразу не було се навѣть въ програмѣ, щобы двôрскій поѣздъ задержався такожь и въ Борыничах; доперва пару день передъ ôтъѣздомъ Цѣсаря зô Львова взято на увагу, що двôрскій поѣздъ мусить задля воды задержатися такожь еще и на такъ званыхъ водныхъ стаціяхъ Борыничи и Букачôвцѣ. Тому не дивно, що почувши урядову вѣдомôсть о тôмъ тôлько два дни напередъ, годѣ було належно притотовитися до свѣтлого повитаня Найдостойнѣйшого Гостя въ Борыничах.

Тожь и дворець въ Борыничах не бувъ вправдѣ такъ гарно пристроѥный, якъ иншѣ, бо кромѣ звычайныхъ гербôвъ, емблемôвъ, хоругвь, (австрійскои и краѥвыхъ), выстелено помôстъ, где Цѣсарь мавъ высѣдати, диванами и уставлено два ряды зъ красныхъ вазоновыхъ цвѣтôвъ — то однакожь що до сердечности и одушевленя въ привитаню Найдостойнѣйшого Гостя можна смѣло сказати, йшли Борыничи въ навзаводы съ всѣми другими стаціями, ба навѣть, скажемо, и перевысшили другихъ, бо такои фамиліярнои щирости не було навѣрно нигде якъ въ Борыничах.

Падавъ у насъ вправдѣ передъ тымъ майже цѣлу нôчь дощъ и рано еще росѣвъ, но передъ пріѣздомъ Цѣсаря выпогодилось небо, а выстрѣлы зъ моздѣрôвъ, звѣщаючѣ сей пріѣздъ, мовъ бы розбгнали послѣднѣ хмары. Вже ôтъ 6. годины рано видко було въ Борыничах великій, незвычайный рухъ. Найперше явилася бандерія селянъ въ свѣтлыхъ строяхъ на 100 коняхъ; за тымъ наплывали процесіи съ духовеньствомъ на чолѣ и численнымъ народомъ зъ рôжныхъ, навѣть подальшихъ сторôнъ. Около пôвъ до 8 годины було вже все уставлено; и такъ по обохъ бокахъ перону уставилися численнѣ процесіи зъ бôльше якъ якихъ 15 мѣстцевостій деканата Ходорôвского и кôлька тысячь народа. Въ серединѣ, где мавъ Цѣсарь высѣсти, уставилося духовеньство руске въ свѣтлыхъ фелонахъ (межи которыми особливо два зъ Молотова ôтзначалися — одинъ въ цѣнѣ 300 зр. а другій за 200 зр.) — а було нашихъ священикôвъ 20, а одинъ латинникъ зъ Берездовець — въ самôй серединѣ стоявъ комисарь ц. к. староства Бобрецкого п. Тшерхъ, и заступникъ преѕеса рады повѣтовои Бобрецкои, пенсіонованый капитанъ п. Генцель; на боцѣ свѣтивъ одинъ однѣсѣнькій контушь бурмистра коренно-руского мѣсточка Роздола съ 8 дѣвицями, доньками поважныхъ мѣщанъ роздольскихъ, зъ котрыхъ одна вручила Цѣсареви прекрасный букетъ съ двôма червоными лентамѣ, зъ котрыхъ на однôй було написано: „мѣсто Роздôлъ Цѣсареви и Королеви“, а на другôй то само по польски; на другôмъ же боцѣ стояли жиды съ торою — а дальше передъ самымъ пероном стояло много стройныхъ дамъ зъ интелигенціи, переважно жены и доньки священикôвъ.

О ¼ на девяту годину дали выстрѣлы зъ моздѣрôвъ знати, що поѣздъ цѣсарскій зближаѥся, а грôмке, неустаюче „Слава“ и „многая лѣта“ зъ тысячныхъ грудій наповнило воздухъ. Льокомотиву зъ помежи вѣнцѣвъ и рôжныхъ флягъ та емблемôвъ мало що и видно було, и цѣлый поѣздъ въѣхавъ маѥстатично и надзвычайно тихо. Еще потягъ не станувъ цѣлкомъ, а вже мистръ церемоніи отворивъ двери вагону, и при одушевленыхъ окликахъ высѣвъ Цѣсарь а за нимъ Намѣстникъ гр. Потоцкій, князь Яблоновскій, генералъ адъютантъ бр. Мондель и великій конюшій цѣсарскій кн. Таксисъ.

Цѣсаря повитавъ промовою короткою по нѣмецки заступникъ преѕеса рады повѣтовои бобрецкои п. Генцель, за що Цѣсарь подякувавъ; потому представився комисарь ц. к. староства бобрецкого, а дальше все духовеньство. Цѣсарь розмавлявъ дуже ласкаво съ многими священиками, именно же съ деканомъ ходорôвскимъ, парохомъ мѣстцевымъ, парохомъ Залесець и др., потому представився Цѣсареви бурмистръ зъ Роздолу, а вконецъ кагалъ жидôвскій. Цѣсарь бувъ дуже урадованый видячи такъ много сердечного нашого народа и рускихъ священикôвъ и звертаючися еще разъ до нашихъ священикôвъ сказавъ: Ich danke, dass die Herrn so zahlreich versammelt sind; wirklich viele, viele von den Herrn sind da, а склонившись еще разъ всѣмъ всѣвъ при одушевленныхъ и неустаючихъ окликахъ „Слава“ и „многая лѣта“ до поѣзду, где еще зъ ôкна кланявся народови.

Не можемо ту замовчати та не повторити слова такъ дуже трафно высказанѣ въ „Дѣлѣ“ Ч. 69 що: „треба бути въ присутности нашого Найдостойнѣйшого Гостя, щобы почувствовати ту невысловлену силу чаруючои любости, его ласкавости, котра зъ очій, лица, слôвъ, голосу и цѣлого пріятельского и сердечного обходженя сіяѥ и душу и серце невымовно къ собѣ притягаѥ.“ — Двѣ бандеры по 100 мужа на коняхъ сопроводжало двôрскій поѣздъ; одна зъ Борыничь, друга же зъ Городища до Ходорова, где при въѣздѣ и выѣздѣ зъ стаціи стояли прехорошѣ брамы тріюмфальнѣ, въ чôмъ заслуга бурмистра мѣста Ходорова п. д-ра мед. Корнила Мироновича. На двôрци въ Ходоровѣ стояло такожь множество народа съ процесіями, кôлькохъ нашихъ священикôвъ, мѣстцевый латиньскій, бурмистръ съ радными, цѣлый судъ повѣтовый ходорôвскій in corpore, много интелигенціи и премного жидôвъ. Незатримуючися рушивъ поѣздъ при радостныхъ и одушевленныхъ окликахъ въ дальшу дорогу, где зновъ въ Бортникахъ на стаціи стояло тоже много народа съ процесіями и 3 нашихъ а 2 латиньскихъ священикôвъ. Примѣчаѥмо, що всюда на стаціяхъ були учителѣ народнѣ такъ мѣстцевѣ якъ и поблизькѣ сусѣднѣ съ молодѣжію школьною, и що такожь при всѣхъ будкахъ и рампахъ колѣѥвыхъ вытавъ нашь народъ Цѣсаря. — И въ Бортникахъ поѣздъ двôрскій не затримувався но рушивъ дальше до Букачовець, где, якъ Цѣсаря витали, вже знаѥте.

ДОПИСЬ.

Зъ Подôля. *(Въ справѣ народного образованя рускихъ питомцѣвъ.)* Ѥсть се нынѣ фактомъ незаперечимымъ, що народнôсть руска въ Галичинѣ по такъ красныхъ початкахъ, якѣ обявила въ своѣмъ національнôмъ розвою, послѣдными лѣтами крайно пôдупала. Наша журналистика не залишала звертати уваги на сей упадокъ, а именно сего року обявився живѣйшій рухъ, щобъ скупити розъѣднанѣ силы рускѣ и подвигнути нашу народнôсть до красшого стану. Однакъ рѣчь певна, що всѣ нашѣ змаганя будутъ пустѣ и безхосеннѣ, ѥсли не звернемо бачности на національне выхованье нашого молодого поколѣня. Всякій муситъ признати, що именно кандидаты стану священического маютъ велику задачу, причинятися до двигненя нашои народности на своихъ будущихъ становищахъ, где не тôлько яко „пастырѣ добрѣ“, але яко провôдники темного народа рускаго дѣйствувати повинѣ. До тои труднои задачи повинѣ вже въ часѣ своихъ студій приспособитися и крôмъ вѣдомостій богословскихъ придбати собѣ засобôвъ зъ исторіи краѥвои, рускаго языка и литературы, щобы пôзнавши исторію нашого рôднаго краю, богатый рускій языкъ и его литературу, полюбили свôй край и народъ, межи котрымъ яко душпастырѣ маютъ дѣйствувати. Були часы, що й правительство о то дбало, а се доказуѥ найлучше Письмо гр. Пилерсдорфа зъ Вѣдня пôдъ д. 9. мая 1848 р. до „Рускаго Собраня во Львовѣ“ выслане, где пôдъ 5) отъ що читаѥмъ: „Абы греческо-католическое духовеньство въ крайовомъ рускомъ языцѣ належне выдосконалялося за ровно справедливе якъ и за потребне узнаѥся, и для того Ѥ. Величество приказати зволили, не только абы Епископовъ особливую увагу и троскливость выразне на тоѥ звернути, але также тоѥ намѣренье въ Семинаріяхъ обовязующіи кождого науки тои мовы и черезъ запровадженье особныхъ въ ней вправлень по можности осягати.“

Нынѣ однакожь почутье на стôлько розбуджене, що Русины самѣ о своихъ потребахъ дбати и въ трудномъ положеню самѣ собѣ помагати новинѣ. Отже съ надходячимъ школьнымъ рокомъ университетскимъ звертаѥмося до Ѥ. Е. Впрев. Митрополита съ просьбою, котра певно буде прійнята всѣми питомцями, а именно, щобы зобовязавъ всѣхъ питомцѣвъ св. богословія вписатись и учащати на прелекціи руского языка и литературы проф. о. д-ра Ом. Огоновского, а такожь на прелекціи краѥвои исторіи (котру зачне на ново викладати д-ръ Шараневичь) и препоручити зволивъ при кôнци семестрôвъ складати зъ тыхъ предметôвъ кольоквія. Маѥмо повну надѣю, що Ѥ. Е. Впрев. Митрополитъ ту такъ важну и пильну справу зволятъ взяти пôдъ зрѣлу розвагу и выдати потрѣбнѣ въ тôй мѣрѣ розпорядженя, котрѣ будутъ порукою красшои будучности руского народа.

Подолянинъ.

Нова асекураційна регулятива.

(§.) Вѣстникъ законôвъ державныхъ (Ч. 38) оголошує 26. л. серпня с. р. нову регулятиву для асекурацій. Понеже справа асекурацій посередно або безпосередно обходитъ майже всѣхъ нашихъ читателѣвъ, для того подаємъ для поорієнтованя въ тôй многоважнôй справѣ статію часописи „Reform“.

Симъ розпорядженьемъ министерствъ справъ внутрѣшныхъ, справедливости, торговлѣ и скарбу зъ д. 18. н. ст. серпня 1880 обвѣщаєся постанова въ справѣ концесіонованя и державного надзору асекурацій, а именно для запевненя, щобъ асекурациі точно сповняли принятй на себе зъобовязаня и щобъ оберегчи интересы забезпеченыхъ.

Тою регулятивою починаєся рѣшучій зворотъ въ дѣлѣ асекурацій австрійскихъ, надзôръ державный, котрого такъ було треба, щобъ промыслъ асекураційный оперти на правдивыхъ основахъ и скôлько можна охоронити людностъ ôтъ безсовѣстного вызыскуваня, котре власне на тôмъ поли такъ широко и безкарно практикувалося. А всежь еще кождый най стережеся, бо й державный надзôръ не може охоронити ôтъ всякихъ евентуальностій, хочь нимъ будутъ займатись знатнй фаховй люде и технично образованй практики. Однакожь нова регулятива асекураційна, котрою людностъ може бути довольна, выповняє велику недостачу нашого законодавства и тымъ хочь початокъ зроблено, щобъ законодавство асекураційне повернути на тверду дорогу.

До наведеного розпорядженя додане справозданье мотивуюче, котре справу достаточно поясняє и тому єго тутъ наводимо въ цѣлости.

Може ніяке поле економичного житя не зможе выказати въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ такъ скорого розвою и такъ великого процвѣту, якъ асекурациі. Забезпеченя заключенй лишь съ австрійскими асекураціями выносили до кôнця 1878 въ забезпеченю на житье около 350 міліонôвъ р. а въ забезпеченю шкодъ огневыхъ, градовыхъ, транспортовыхъ и т. и. надъ 6 міліярдôвъ р. ав. Та ледво чи на якôмъ иншôмъ поли державне законодавство при такôмъ розвою такъ занедбалося, якъ власне въ дѣлѣ асекураційнôмъ. Гдеякй для нынѣшныхъ обстоятельствъ вже недостаточнй постановы загального кодексу цивильного творятъ право матеріяльне, а загальнй нормы о стоваришеняхъ и акційныхъ товариствахъ право формальне для руху асекураційного; спеціяльныхъ нормъ, ôтповѣдаючихъ природѣ и властивостямъ дѣлъ асекураційныхъ, доси не було. Труднôсть трактовати такъ скомпликовану матерію, оперту переважно на математичныхъ и техничныхъ комбинаціяхъ и совсѣмъ не замкнену въ собѣ а щоразъ взростаючу, недостача ôтповѣдныхъ, для ширшихъ кругôвъ приступныхъ поучаючихъ пôдручникôвъ и ôтповѣдныхъ анальогій въ иншихъ законодавствахъ, въ тôмъ взглядѣ такожь недостаточныхъ, наконець стремленье до обмеженя державнои ингеренціи на поли економичнôмъ — все тое зложилося разомъ, що доси малисьмо лишь двѣ нормы, котрй спеціяльно ôтносятся до дѣлъ асекураційныхъ. Найвысше постановленье зъ 5. падолиста 1859 заострює державнымъ органамъ надзорчимъ успѣшне и точне надзорованье асекурацій, а розпорядженье министерске зъ 23. падолиста 1860 Ч. 22.462 поучає правительственныхъ комисарѣвъ о твореню асекураційного фонду и якъ нимъ орудовати. Однакъ се поученье оказалось въ практицѣ безхосеннымъ и тому тымъ бôльша була потреба новои регулятивы. Потреба та оказалась именно по р. 1873 конечною, коли выявилися гдеякй случаѣ, котрй могли заколибати довѣріе до асекурацій и спровадити по части часовый ихъ упадокъ. Администрація державна мала отже подвôйну причину подумати надъ тымъ, якъ управильнити дѣла асекураційнй, разъ щобъ близше означити становище державного надзору, а вдруге, щобъ вплынути на скрѣпленье и розвôй австрійскихъ асекурацій. До того можна було дôйти двоякою дорогою: або дорогою законодавства або дорогою управильненого надзору державного.

Правительство рѣшилось передовсѣмъ вступити на ту другу дорогу. Не пôдлягає сомнѣнію, що выданьемъ закона асекураційного булобы высше поставлене питанье найточнѣйше и найуспѣшнѣйше рѣшене. Треба однакъ признати, що законъ асекураційный, творивбы такъ объемистый и трудный операть, що до єго переведеня потреба довшого часу, а тымчасомъ не осягнулобыся повысшои цѣли. А въ дорозѣ надзору державного можна гдещо здѣлати, що тымчасомъ може хочь въ части користно управильнити и сконсолидовати дѣла асекураційнй. Власне въ дѣлахъ асекураційныхъ, котрй часто дотыкаютъ интересôвъ цѣлыхъ генерацій, а задля своихъ властивостій для поодинокихъ людій суть по бôльшôй части незрозумѣлй, потреба безусловно контролѣ державнои, щобъ кождочасне выповненье будущихъ зъобовязань було запевнене, а публичнôсть охоронена ôтъ шкоды. Контролю державну можна однакъ лишь тогды успѣшно переводити, если предметы и формы ихъ дѣятельности суть близше означенй и если суть установленй правила и засады, пôсля котрыхъ має та дѣятельнôсть ôтбуватися.

Зачуваємо, що до выробленя згаданого розпорядженя покликувано знатныхъ людій фаховыхъ въ дѣлахъ асекураційныхъ. Розпорядженье ôтносится въ загалѣ до всѣхъ асекурацій, однакъ спеціяльну бачнôсть звертає на властивости убезпеченя на житье.

(*Конецъ буде*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Новый министеръ финансôвъ и его початкова дѣятельнôсть.*) Якъ важна тека министра финансôвъ въ кождôй державѣ, а особенно въ Австріи, про тое, здаєся, не треба й говорити. Держава ожидає ôтъ свого министра финансôвъ ладу въ своимъ господарствѣ, житя и силы, що все и всюды опираєся передовсѣмъ о nervus rerum — грошѣ. Финансы Австріи можна порôвнати съ хорымъ чоловѣкомъ, до котрого прикликовано майже всѣхъ свѣтовыхъ лѣкарѣвъ. Приходили они и ôтходили, пôддержовали менше або бôльше штучно єго житье, але до здоровля, та еще повного здоровля — не довели. Вже бôльше якъ цѣлый десятокъ министрôвъ сповняло таку функцію коло австрійскихъ финансôвъ. Имъ не удалась доси цѣлковита, а бодай хочь часткова реформа финансôвъ, не удалось имъ усунути недобору въ буджетѣ. Може бути, що причина сихъ неудачь почивала въ тôмъ, що они походили зъ табору централистичного. Єсть щось троха правды въ тыхъ голосахъ выказуючихъ, що централизмъ, а особливо бюрократичный централизмъ богато причиняєся до взросту державныхъ тягарôвъ, що ôнъ не дає розвиватись економичнôй а тымъ самымъ и финансовôй силѣ поодинокихъ краѣвъ коронныхъ и тымъ способомъ убиває найголовнѣйшй жерела державныхъ финансôвъ. Требажь пригадати, що при послѣдныхъ буджетовыхъ розправахъ въ радѣ державнôй майже всѣ знаменитшй бесѣдники зъ лона автономистôвъ, и если не ошибаємось, навѣть межи иншими самъ п. Дунаєвскій, — выказували, що буджетовый недобôръ и загаломъ злый станъ австрійскихъ финансôвъ єсть наслѣдство дотеперѣшнои централистичнои господарки. Тожь совсѣмъ понятно, що именованье дра Дунаєвского министромъ финансôвъ розбудило въ высокôй мѣрѣ цѣкавôсть всѣхъ. Давнѣйша опозиція переняла теку финансôвъ въ свои руки. Призвано отже не тôлько нового лѣкаря, але до того еще и лѣкаря новои школы. Чи поможе ôнъ? — се єсть питанье, котре мимо волѣ кождому насуваєся. Годѣ напередъ дати на тое ôтповѣдь, хоть вѣдомôсть, доси ни урядово ни пôвурядово незаперечена, що буджетъ войсковый на рôкъ 1881 має бути побôльшеный, — вже сама собою дає ôтповѣдь негативну. Задля сего послѣдного не можна однакожь еще говорити о неудачѣ нового министра. Треба ему лишити часу, такъ якъ недоборы не усуваются однымъ почеркомъ пера. Тожь супротивъ того всего совсѣмъ зрозумѣло, що вся праса живо слѣдитъ за дѣятельностію нового министра. Якъ показуютъ перши признаки, новый министеръ розвиває справдѣ живу дѣятельнôсть. Дневники стоячй въ близькихъ ôтносинахъ до дра Дунаєвского, подаютъ вѣсти, що новый министеръ носится съ гадкою передовсѣмъ пôдвысшити посереднй податки и зреформувати доходовый податокъ, щобы мôгъ опôсля перевести реформу податку грунтового безъ накладаня новыхъ тягарôвъ на поземельне господарство. Пôдвысшенье цѣнъ цигаретового тютюну, котре має послѣдовати ôтъ слѣдуючого мѣсяця, здаєся справдѣ указовати на тое, що тіи вѣдомости о пôдвысшеню посередныхъ податкôвъ не безъосновнй. Але всежь таки ôтъ сего далеко еще до успѣшного полагодженя многоважнои реформы грунтового податку, котрои особенно Галичина съ великою обавою дожидає. Централистичнй дневники голосятъ, що дръ Дунаєвскій намѣряє полишити реформу грунтового податку, однакожь факта здаются промовляти противъ сего. Минувшого вторника ôтбулося по довшôй перервѣ перше засѣданье центральнои комисіи для регуляціи грунтового податку. Предметомъ нарадъ були петиціи громадъ и повѣтôвъ внесенй противъ надто высокои стопы клясификаційнои тарифы и противъ несправедливого оцѣненя доходу зъ грунтôвъ. На засѣданю въ четверъ обрадовано надъ способомъ поступованя при обрадахъ. Ухвалено поручити вступнй обрады пôдкомитетамъ (Reisecomités), що до угрупованя краѣвъ рѣшено, що Чехи, Моравія и Шлескъ будутъ творити одну групу, Галичина и Буковина другу, горѣшна и долѣшна Австрія трету, альпейскй провинціи четверту, а полудневй краѣ пяту групу. До мериторичного рѣшеня самыхъ справъ регуляціи грунтового податку еще не приступлено. Але вже зъ сего можна вносити, що реформа грунтового податку не буде залишена. Противно, новый министеръ усунувъ дотеперѣшного шефа праць около реформы грунтового податку, бувшого заступника министра финансôвъ — Хертека а повѣривъ тымчасове заступництво сеи справы въ центральнôй комисіи шефови секціи Дистлерови. Хертекъ зôставъ именованый вицепрезидентомъ финансовои дирекціи въ Празѣ, що дуже обурило прасу централистичну. Министеръ финансôвъ видимо хоче переводити свои реформы новыми силами, не перейнятыми духомъ централистичнымъ. Послѣдными днями рознеслася вѣдомôсть, що дотеперѣшный президентъ финансовои прокураторіи во Львовѣ Подлевскій має бути именованый на мѣстце Хертека, сомнѣваємося однакожь, щобы се була замѣна хосенна для успѣшного переведеня податковои реформы, такъ якъ п. Подлевскій совсѣмъ не зачисляєся до фаховыхъ людій на поли податковости. На кождый случай можна уважати фактомъ, що мин. Дунаєвскій переводитъ реформу своихъ помôчныхъ силъ пôдвластныхъ. Ôтъ того однакожь еще дуже далеко до самои реформы грунтового податку. А ся справа именно жде свого рѣшеня. Мин. Дунаєвскій належавъ до противникôвъ дотеперѣшныхъ реформовыхъ проєктôвъ, ôнъ ишовъ разомъ съ пос. Кшечуновичомъ, тожь можна бути справдѣ цѣкавымъ, якъ теперь буде выглядати тая реформа.

(*Именованье бар. Корба намѣстникомъ Моравіи.*) Именованье бар. Корба бувшого министра торговлѣ въ министерствѣ гр. Таффого, представляютъ многй, а именно ческй дневники яко ôтповѣдь гр. Таффого на демонстрацію нѣмецко-моравского Parteitag-у оголосившого, якъ вѣдомо, що нѣмецкій елементъ въ Австріи єсть загроженый политикою гр. Таффого. Бар. Корба не можна посуджувати о прихильнôсть для автономистичного перестрою Австріи, єго скорше можна уважати приклонникомъ нѣмецкои умѣркованои партіи. Призначаючи єго намѣстникомъ для Моравіи хоче гр. Таффе симъ дати доказъ своєи приклонности для Нѣмцѣвъ и заявити, що Нѣмцѣ совсѣмъ не маютъ причины кричати о гнетѣ нѣмецкого елементу въ Австріи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Туреччина. Англійскій капит. лордъ Вальтеръ Керъ передавъ Ризѣ паши комендантови Дульциня сомацію сполученыхъ державъ, котрою домагалися державы ôтступленя Дульциня Чорногорѣ. Риза паша ôтповѣвъ Керови, що ôнъ не має ніякихъ инструкцій зъ Константинополя. Ôтповѣдь тая якъ не можна красше характеризує господарку турецку.

Начальникъ сполученои фльоты вицеадміралъ Сеймуръ ôтвѣдавъ князя чорногорского въ Цетиніи и тамъ умовився съ княземъ взглядомъ комбинованого военного поступованя чорногорского войска съ демонстраційною фльотою. Сеймуръ прибравъ собѣ для предстоячихъ операцій чорногорского войскового аташе и повернувъ до Гравозы. Минувшои суботы адміралы Сеймуръ, Кремеръ (россійскій), Финчати (італійскій) и вожды кôлькохъ кораблѣвъ зрекогносковали на двохъ кораблѣхъ альбаньскй воды а вечеромъ въ недѣлю повернули до Гравозы. Вожды французскихъ кораблѣвъ не брали участи въ реконесансѣ.

Якъ доноситъ Agense Havas, вицеадміралъ Сеймуръ поручивъ бувъ ескадрѣ, щобы въ понедѣлокъ була готова ôтплысти, але якъ телеграма зъ понедѣлка звѣщає, ôтплытье фльоты зôстало ôтложене зъ причины якихсь розпочатыхъ укладôвъ дипльоматичныхъ. Въ станѣ пôдъ Сутораномъ має знаходитися 9000 Чорногорцѣвъ и 12 пушокъ. Найвысше командо надъ армією має Божидаръ Петровичъ, котрому яко аташе доданый воєвода Петро Вукотичъ.

Альбанцѣ масами надтягаютъ до Дульциня и не думаютъ ôтступати Дульциня Чорногорцямъ.

Франція. Упадокъ Фрейсинета выззавъ бувъ двоякй толки въ печати французскôй и заграничнôй: однй твердили, що уступленье министра заграничныхъ дѣлъ наступило зъ причины политики заграничнои а именно зъ причины Фрейсинетовои мовы въ Монтобанъ, въ котрôй ôнъ высказавъ погляды на политику заграничну Франціи совсѣмъ противнй политицѣ Гамбеты, выповѣдженôй въ єго бесѣдѣ въ Шербуръ, — другй твердили, що Фрейсине уступає тôлько зъ причины внутрѣшнои политики а именно зъ причины мартовыхъ декретôвъ о конгрегаціяхъ. На пытанье, по чіёй сторонѣ правда, мôгъ дати ôтповѣдь тôлько президентъ республики Греви выборомъ нового министра заграничныхъ дѣлъ. Греви ôтдавъ Бартелеми Ст. Гильерови теку заграничного министра и тымъ чиномъ показавъ, що причиною упадку Фрейсинета була не политика загранична, але внутрѣшна. Треба бо знати, кто єсть Бартелеми Ст. Гильеръ. Єсть то 75-лѣтный старець, бувшій приватный секретарь президента Тіерса и приклонникъ Тіерсовои политики, котра заключаєся въ тыхъ словахъ: „Республика муситъ бути умѣркована, або еи совсѣмъ не буде“ а що до политики заграничнои исповѣдуе политику мира. Тую политику мира заповѣвъ Бартелеми Ст. Гильеръ першимъ своимъ окружникомъ до заграничныхъ репрезентантôвъ Франціи, розôсланымъ заразъ по обнятю теки. Окружникъ той такъ звучитъ въ скороченю: „Довѣріемъ президента республики вôзваный на становище министра дѣлъ заграничныхъ, уважаю своимъ найпершимъ обовязкомъ просити васъ, щобы вы запевнили правительства, при котрыхъ вы зôстаєте, що новый кабинетъ позôстане вѣрный политицѣ уступившого кабинету. Николи Франція не клала бôльшои ваги на удержанье мира такъ спасенного для еи щастя и чести. Системъ инавгурованый черезъ Тіерса, котрого другомъ я бувъ такъ довго, бувъ заховуваный черезъ десять лѣтъ и выдавъ такй хосеннй плоды, тожь позôстанемо и мы вѣрнй тôй щасливôй традиціи и все учинимо, щобы дружнй ôтношеня, удержуванй черезъ Францію о кôлько зможности розвити и скрѣпити. Що до моєи личности, то я посвячу всѣ мои усилія до працѣ въ тôмъ напрaвленю и числю на вашу пôддержку въ тôй патріотичнôй задачи и на ревну помôчь всѣхъ дипльоматичныхъ репрезентантôвъ“. Той окружникъ мусѣвъ успокоити занепокоєнй державы, именно Нѣмеччину, котра ôтъ часу Гамбетовои мовы въ Шербуръ съ недовѣріемъ глядѣла на выпадки въ Франціи. Печать нѣмецка вѣритъ въ щирôсть окружника нового заграничного министра, котрый єсть взôрцемъ честноты, а Бисмаркъ такожь радо и съ довѣрісмъ повитавъ давного секретаря Тіерса, честного, безкористного консервативного републиканина. Але пôднимаются такожь голосы неприхильнй покликаню Бартелеми Ст. Гильера на нове важне становище. Суть то насампередъ радикальнй републиканцѣ французкй, котрй ненавидѣли Тіерса съ єго консерватизмомъ. Тіи высмѣваютъ 75-лѣтного старця, ученого вправдѣ, якъ они кажутъ, гелленіста, але не дипльомата. Они называютъ новый кабинетъ „кабинетомъ вакаційнымъ“ а нового министра заграничныхъ дѣлъ „министромъ зъ Стагиры“. Они пророкуютъ, що министерство Ферріого не прожіе довше шести мѣсяцѣвъ. Дальше пôдносятъ, що Бартелеми Ст. Гильеръ не єсть совсѣмъ добрымъ бесѣдникомъ; коли недавно въ палатѣ панôвъ ôнъ реферовавъ справу амнестіи, никто и не слухавъ єго голосу, — щожь доперва буде въ палатѣ послôвъ, где пристрасти и авантуры такихъ Павлôвъ Кассанякôвъ и Бодри д'Ассон-ôвъ не знаютъ границь. Дальше невдоволена такожь зъ покликаня Ст. Гильера на министра Россія, котра волѣлабы бачити министромъ заграничнымъ въ Франціи чоловѣка зъ рамени Гамбеты, думаючого о реванжу Альзаціи-Льотарингіи, котрый на случай евентуальныхъ непорозумѣнь межи Нѣмеччиною и Россіею, державбы Нѣмеччину въ шаху. Невдоволенй наконець зъ покликаня Ст. Гильера на министра такожь Англійцѣ-Гладстонисты, котрй радйбы мати министромъ заграничнымъ въ Франціи чоловѣка, котрый бы ишовъ рука въ руку съ Англіею на пôвостровѣ Балканьскôмъ. Новый же министеръ заграничный перенявъ и въ тôмъ взглядѣ политику Фрейсинета, бо нова рада на засѣданю зъ дня 24 с. м. затвердила въ цѣлости инструкціи данй вицеадміралови французкои демонстраційнои ескадры, пôсля котрыхъ вождъ французкій не може брати участи въ жаднôй акціи военнôй противъ Альбанцѣвъ безъ попереднього порозумѣня съ своимъ правительствомъ.

Що же до внутрѣшнои политики нового кабинету то ôнъ єсть за переведеньемъ мартовыхъ декретôвъ. Министеръ Констанъ розôславъ обѣжникъ до конгрегацій, взываючій ихъ, щобы до 10 днѣвъ пôддалися законамъ, бо въ противнôмъ случаю правительство поступитъ съ ними въ мысль мартовыхъ декретôвъ. Рада министеріяльна зъ дня 24 с. м. затвердили инструкцію для префектôвъ взглядомъ переведеня мартовыхъ декретôвъ. Насампередъ будутъ розвязанй конгрегаціи заграничнй, ôттакъ конгрегаціи не маючй уповажненя папского а нарештѣ будутъ замкненй каплицѣ прочихъ конгрегацій. Розвязанье конгрегацій не призначене на одинъ часъ, але правительство маючи на взглядѣ публичну безпечнôсть буде розвязувати конгрегаціи въ неозначеныхъ речинцяхъ.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ въ своѣмъ Тускулюмъ, въ Фридрихсруге не дармуе теперь, а зъ всѣхъ силъ працюе надъ рѣ-

шеньемъ задачь, якѝ принявъ на себе съ текою министра торговлѣ. Проекта, якими теперь кн. Бисмаркъ занимаєся, суть: кольонизація, реформа закона заробкового, реформа институцій убезпечень и каса запомогова-пенсійна для робôтникôвъ. Дотычно послѣдныхъ проектôвъ, именно примусового убезпеченя робôтникôвъ завôзвавъ кн. Бисмаркъ до Фридрихсруге звѣстного приклонника цла охоронного, посла Б а р е (Baare) зъ Бохумъ и съ нимъ два дни конферовавъ. Кн. Бисмаркъ заявивъ послови Баре, що ôнъ совсѣмъ не робитъ тайны зъ своихъ проектôвъ и Баре може ихъ публично голосити. И дѣйстно Баре на засѣданю центрального товариства нѣмецкихъ промышленникôвъ въ Диссельдорфѣ ôткрывъ пляны Бисмарка, яко министра торговлѣ. Головну вагу приписуютъ всѣ Бисмарковому плянови реформы робôтничихъ запомоговыхъ касъ и асекурацій. Князь Бисмаркъ за цѣлый часъ свого канцльерства розумѣвъ, що сила Нѣмеччины, якъ впрочѣмъ кождои державы, спочиває въ внутрѣшнôмъ, господарско-промысловôмъ добробытѣ и николи не спускавъ зъ ока пытаня робôтничого. Якъ звѣстно, кн. Бисмаркъ дуже интересовався свого часу товариствами самопомôчными робôтникôвъ Шульце-Делича, а рôвночасно интересовався и противникомъ Шульце-Делича, соціялистомъ Ляссалемъ, котрый бажавъ державнои помочи и опѣки для робôтникôвъ. При ухваленю закона противъ соціялистôвъ по атентатахъ на цѣсаря Вильгельма сказавъ кн. Бисмаркъ, що ширеню соціялизму зарадятъ „практичнѝ мѣры," предприняти для управильненя ôтношень робôтничихъ и для полѣпшеня ихъ стану. Теперь власне, взявши на себе министерство торговлѣ задумує князь Бисмаркъ перевести тіи обѣцянѝ практичнѝ мѣры и зачинає ôтъ реформы робôтничихъ товариствъ запомогово-касовыхъ и ôтъ примусового асекурованя робôтникôвъ. Безперечно, законъ наказуючій робôтникови забезпечатися, бувбы для него користнымъ, — такъ якъ робôтникъ въ нещасливыхъ закономъ близше опредѣленыхъ выпадкахъ не гинувбы зъ голоду и нужды, але пытанье, якѝ средства дасть кн. Бисмаркъ до практичного переведеня такого закона а коли и удасться єму вынайти средства, и перевести примусову асекурацію, чи она може бути послѣдною практичною мѣрою для управильненя робôтничихъ ôтношень и полѣпшеня стану робôтника.

Греція. Армія греческа взросла до 30.000 людій. Около 1000 студентôвъ вступило охотниками до арміи и для того университетъ на сей рôкъ школьный не отворится. Опозиція пôдъ проводомъ бувшого министра Комундуроса намѣряє по отвореню парляменту внести вотумъ недовѣрія цѣлому кабинетови за тое, що на перекôръ конституціи опôзнивъ скликанье парляменту и тымъ чиномъ унеможлививъ занятье Тесаліи и Епиру.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ паралельокъ въ рускôй школѣ** звѣщаютъ намъ: Єще не знати, якимъ успѣхомъ увѣнчатся щирѝ заходы нашихъ патріотôвъ, а именно Комитета пятнацяти, котрый взявся енергично до дѣла на такъ сумну вѣсть, а вже завѣдательству школы доставлено рескриптъ Рады шк. кр. зъ 22. с. м. Ч. 9139, пôдписаный Є. Е. гр. Потоцкимъ, що на пôдставѣ рескрипту минист. зъ 17. цвѣтня с. р. Ч. 4898, въ першôй клясѣ не можна паралельокъ ôткрывати. Рôвночасно замкнено и ремунерацію, та тôлько не для учительки I. клясы, а для учительки IV. клясы п. Яновскои, зъ дому Шереметъ. — Додати мусимо, що не „еще минувшого року оказалася нагляча потреба отворити паралельку першои клясы" якъ то сказано въ Дѣлѣ ч. 71, а вже въ першôмъ роцѣ основаня школы оказала ся тая потреба, а въ першôмъ роцѣ уже паралельки були переведенѝ черезъ всѣ клясы. Тай сего року прибуло, мимо заведенои оплаты школьнои 11 дѣтій бôльше, а до першои клясы много дѣтій уже й не принято. Надѣємось, що высок. министерство бодай въ дорозѣ телеграфичнôй зволитъ засистовати тое розпорядженье. Розходится лишь о 480 зр., а для Русинôвъ єсть то ударомъ великимъ.

— **Комитетъ пятнацяти** ôтбувъ въ понедѣлокъ о год. 6 вечеромъ засѣданье. На порядку дневнôмъ була звѣстна ухвала кр. рады школьнои взглядомъ закрытя паралельки першои клясы при рускôй школѣ вправъ во Львовѣ. Комитетъ рѣшивъ: 1) ôтнестися письменно до министерства, представити шкодливôсть и несправедливôсть згаданои ухвалы и просити о полишенье на дальше паралельки; 2) скликати зборъ всѣхъ львôвскихъ Русинôвъ, єслибы всѣ доси предприняти мѣры до усуненя тои ухвалы оказалися недостаточными и безуспѣшными: 3) евентуально внести въ своѣмъ часѣ петицію въ справѣ паралельокъ до рады державнои.

— Дня 27 вересня ôтбулася **розправа** судова въ справѣ **конфискаты 57 ч. „Дѣла."** По представленю прокуратора и оборонѣ заступника редакціи судъ затвердивъ конфискату. Замѣчаємо на сѣмъ мѣстци, що п. сов. Будзыновскій яко предсѣдатель трибуналу оголосивъ противъ припису закона засудъ въ языцѣ польскôмъ, мимо того, що розправа велася въ рускôмъ языцѣ.

— **Впрсв. митрополитъ** мае по поворотѣ зъ Перегиньска и по рукополаганю въ священикôвъ выѣхати до Риму.

— Дня 27 вересня ôтбулася **розправа карна** противъ редактора „Науки" п. Алексея **Щербана** и завѣдателя Ставропигійскои печатнѣ п. Стеф. **Гучковского** о переступства §§. 3, 9, 17 и 23 закона прасового. Прокураторія оскаржила пп. Щербана и Гучковского о тое, що они съ замѣромъ фалшиво подали накладця на брошурѣ „Посланникъ Володимира Вел.", дальше п. Щербана о тое, що не завѣдомивъ полиціи о розпродажи згаданои брошурки и що хоть неуправненый занимався єи розпродажію. По переведеню розправы увôльнивъ судъ п. Гучковского ôтъ закиненого переступства §. 9. прасового закона (свѣдомого фалшивого поданя накладця) а п. Щербана ôтъ замѣреного переступства §. 3 и 23 зак. прасового (що до незавѣдомленя полиціи и неуправненои розпродажи) а узнавъ виннымъ п. Щербана переступства §. 9. зак. прас. що до фалшиво поданого накладця и засудивъ єго на гривну 10 зр. и три дни арешту, а заразомъ перемѣнивъ арештъ на кару грошеву 15 зр.; разомъ на 25 зр. Такожь узнавъ судъ виннымъ п. Гучковского *занехаяня догляду при поданю* накладця (§. 9.) и засудивъ єго на кару грошеву 3 зр. П. Гучковскій принявъ засудъ, п. Щербанъ же зголосивъ зажаленье неважности. — Зъ помежи актôвъ ôтчитаныхъ пôдчасъ розправы заслугує на особенну увагу ôтозва тернопôльского старосты, въ котрôй староста выразно самъ признаєся, що противъ припису основныхъ законôвъ перехопивъ на почтѣ приватну посылку брошуры „Посланникъ Володимира Вел.", перепущенои ц. к. прокураторією а ажь въ наслѣдство доносу тогожь старосты сконфискованои. Въ тôмъ предметѣ застерѣгаємъ собѣ еще на пôзнѣйше нашѝ уваги.

— **Зъ Коломыѣ.** Въ Четверъ, 30 л. вересня ôтбудеся въ ново выбудованôй аренѣ при улици Новôй въ Коломыѣ представленье руско-народного театру **на дохôдъ п. Ив. Грыневецкого.** Ôтограна буде драма Фейлета „Далѣля" переведена зъ французского Ив. Биберовичемъ. Въ имени заслугъ и посвященя п. бенефисанта, любимця рускои публики, взываємъ всѣхъ Русинôвъ зъ Коломыѣ и окрестности, щобы якъ найчисленнѣйшою участію на бенефисовôмъ представленю заявили п. Грыневецкому свою симпатію и заслужену признательнôсть и заохотили єго до дальшои неутомимои працѣ для хвалы и здвигненя нашои дорогои институціи, якою єсть для насъ свôй театръ.

— **До вѣденьского сѣменища** принятѝ зъ Перемыскои епархіи кандидаты: Полієвктъ Кмитъ и Титъ Мышковскій.

— **Дръ Освальдъ Генигсманъ**, бувшій адвокатъ во Львовѣ а ôтъ р. 1873 во Вѣдни, бувшій посолъ до сойму и до рады державнои зъ Коломыйского выборчого округа умеръ 24 с. м. въ Вѣдни въ 56 р. житя.

— **Пожары.** Въ громадѣ Клювницѣ, пов. гусятыньского, пожаръ повставшій черезъ неосторожнôсть знищивъ 31 хатъ селяньскихъ, 105 будынкôвъ господарскихъ и 2.300 кôпъ збôжа. Шкода 50.000 зр. — незубезпечена. Въ Неделискахъ, пов. перемышляньского, згорѣли загороды 12 господарѣвъ. Шкода 10.400 зр.

— Выдѣлъ кр. перенявъ ôтъ кракôвского товар. господарского **школу рôльничу въ Черниховѣ** въ зарядъ краєвый на основѣ соймовои ухвалы зъ 1878 р. Школа черниховска яко закладъ краєвый мае запевнену зъ скарбу державного рôчну пôддержку 5000 зр. и одноразову запомогу 12.000 зр. на устроєнье будынкôвъ.

— Въ теперѣшнôй хвили єсть **опорожненыхъ 22 мандатôвъ** посольскихъ до рады державнои. Доповняючѝ выборы ôтбудутся гдеякѝ съ кôнцемъ сего мѣсяця а гдеякѝ въ початкахъ слѣдуючого. На Буковинѣ опорожненѝ три мандаты: одинъ зъ великихъ посѣлостій черезъ резигнацію дра Штремайера а два зъ округа мѣского и сельского Радовець-Сучавы зъ причины уступленя министра Горста и уневажненя выбору Офенгайма.

— **Именованя.** Цѣсарь именовавъ надзвычайного професора дра Кар. Гилера звычайнымъ проф. австрійского права карного а надзв. проф. дра Алекс. Гравейна звыч. проф. австрійского права приватного, торговельного и векслёвого при университетѣ въ Черновцяхъ.

(*К.*) **Зъ Белзкого.** (*Яке ѣхало таке здыбало.*) „Czas" зъ 19. вересня с. р. ч. 215. дуже злобится въ рубрицѣ „Россія" на росс. дневникъ „Новое Время", котрого кореспондентъ зъ Кракова пописавъ ложнѝ рѣчи о принятю Цѣсаря въ Краковѣ; „Czas" зове кореспонденцію „Нового Времени" никчемною а самъ такои самои никчемности допускаєся въ тôмже самôмъ числѣ. И такъ читаємъ въ кореспонденціи „Czasu" зъ Коломыѣ: „...Z powrotem wstąpił Cesarz na wystawę ruską. Bo trzeba wiedzieć, że duch negacyi i zazdrości urządził sobie w Kołomyi na przekór wystawie etnograficznej drugą wystawkę, którą nazwał ruską, na której nic zgromadzić i pokazać nie zdołał, a na którą przecież Cesarz przez grzeczność wstąpił i parę minut zabawił." Коли порôвнаємо сей уступъ писаный Полякомъ съ уступомъ вынятымъ зъ „Нового Времени", то мимохôть приходитъ намъ на думку польска приповѣдка: wart Pac pałaca a pałac Paca або по нашому: яке ѣхало таке здыбало, бо дописъ „Czasu" такъ само никчемна якъ дописъ „Нового Времени". „Czas" кôнчитъ тыми словами свôй судъ о дописи „Нового Времени": „Наведена кореспонденція єсть curiosum глупоты и фалшу и доказує, якои потворности допуститися може слѣпа, встекла и безсильна зависть". То вже хиба и мы приложѣмъ тіи слова „Czas-у" до єго кореспонденціи зъ Коломыѣ.

— Нѣмецкѝ газеты доносятъ про новый цѣкавый **учинокъ нигилистôвъ.** Хороше село Клубоцко въ Конгресôвцѣ, сконфисковане по р. 1863. ôтъ Поляка за участь въ повстаню, набувъ ôтъ правительства якійсь графъ Нѣмець. До Конгресôвки мавъ недавно прибути царевичь-престолонаслѣдникъ на ловы и мавъ замешкати власне въ замку клубоцкôмъ. Графъ кôлька мѣсяцѣвъ вже напередъ реставровавъ, перебудовувавъ замокъ на принятье престолонаслѣдника и другихъ членôвъ царскои родины. Замокъ ôтреставровався и графове серце радовалося близькими гостинами высокого гостя... Але передъ прїѣздомъ царевича замокъ згорѣвъ до крихты. Робôтники напустили стѣны и бальки нафтою и пôдпалили.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получивъ Всч. о. Тома Шумило завѣд. пар. Курылôвки, дек. Канчуцкого на туюжь парохію.

Въ пропозицію принятѝ на пар. Мокряны дек. Мокряньского Всч. ОО. I Петръ Ильницкій, II Марк. Мигуловичь, III Вас. Левъ; дальше: Іоанъ Мудракъ, Емил. Горницкій, Север. Поляньскій, Мих. Ольшаньскій, Іоанъ Сиротиньскій, Емил. Криницкій, Іоанъ Дашкевичь, Іоанъ Отто, Мих. Калимонъ, Ант. Венгриновичь и Вас. Мацюракъ. На парох. Воробликъ Королевскій дек. Сяноцкого Всч. ОО. I Викторъ Саламонъ, II Іеронъ Борковскій, III Андрей Габля.

До рукополаганя явилися кандидаты: Іосифъ Котецкій, Леонт. Железовскій, Никита Іосифовичь, Іосифъ Мащакъ, Теодоръ Костишинъ и Сильвестеръ Баранецкій.

Именованый школьнымъ ординаріятскимъ комисаремъ для науки религіи Всч. о. Теофиль Сѣнкевичь парохъ въ Черневѣ дек. Мостиского.

ВСЯЧИНА.

— **Для богомольцѣвъ** приходячихъ на прощу до **Кієво-Печерскои Лавры** знаходится при Лаврѣ гостинниця, складаюча ся зъ кôлькохъ будынкôвъ, приспособленыхъ для рôжного стану богомольцѣвъ. Селяне мѣстятся въ купѣ и сплятъ за покотомъ на земли, для купцѣвъ и дворянъ призначаются окремѝ комнатки. За помѣщенье и прислугу не вызначено заплаты, але кождому умѣщеному въ гостинници богомольцеви оставляєся волю записати на церковь яку жертву. Тая гостинниця помѣщає дѣйстно майже всѣхъ зъ дальшихъ сторôнъ прибувшихъ богомольцѣвъ и для того дає можнôсть уложити даты статистичнѝ всего числа богомольцѣвъ прибуваючихъ рôкъ рôчно зъ всѣхъ кôнцѣвъ Россіи а навѣть зъ Болгаріи до Кієва. Въ „Кієвскихъ Епархіяльныхъ Вѣдомостяхъ" находимъ дуже цѣкавѝ даты о числѣ богомольцѣвъ пробувавшихъ въ протягу 1879 р. въ гостинници (богомольцѣ не мѣстившіися въ гостинници не ввôйшли въ рахунокъ). И такъ загальне число богомольцѣвъ въ 1879 р. выносило 104.298. Зъ Болгаріи було 860 людій. Пôсля мѣсяцѣвъ найбôльше припадало богомольцѣвъ на май, бо 30.082 людій а найменше на сѣчень, бо тôлько 1.701. Пôсля стану припало зъ загального числа богомольцѣвъ: 91.000 селянъ, 5000 купцѣвъ, 5000 дворянъ и 3500 духовныхъ.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Львôвъ 29 вересня. Комитетъ пятнацяти ôтнѣсся вчора дорогою телеграфичною до министерства просвѣты съ прошеньемъ, щобы засистовало рѣшенье кр. рады школьнои, котрымъ закрыто паралельку першои клясы рускои школы вправъ. Въ тôй самôй справѣ ôтнѣсся комитетъ и до сов. посла Ковальского.

Вѣдень 27 вересня. Акція демонстраційнои фльоты мае розпочатися въ середу, дня 29 вересня.

Лондонъ 27 вересня. Ирляндскѝ чиншôвники замордовали льорда Монтенорри. Въ Ирляндіи велике взбуренье.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

На Батькôвщину приславъ о. Б. деканъ въ Утишковѣ 2 зр. Всч. о. Е. Д. въ Щирци. Бракуючихъ Вамъ чиселъ не выслано Вамъ, бо предплата Ваша скôнчила ся була, а Вы по крайнôй мѣрѣ навѣть не замовили высылки на дальше. Днесь высылаются всѣ.

Курсъ збôжя зъ дня 25. вересня 1880.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	ôтъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшениця	9	—	10	25
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	40	9	—
Ячмѣнь	5	50	7	
„ паст.	5	80	6	20
Овесъ	4	80	6	50
Горохъ до варки	6	50	9	50
„ паст.	6	25	7	—
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	6	—	7	25
„ нова	6	—	6	25
Рѣпакъ зимовый	11	50	12	—
„ лѣтный	11	—	11	25
Лнянка	9	—	9	50
Насѣнье лняне	11	75	12	50
Конюшина	20	—	43	—
Кминъ	27	—	28	—
Анижъ	36	—	37	—
„ плоскій	38	—	41	

Курсъ львôвскій зъ дня 27. л. вересня 1880.

безъ купону / безъ текучого куп.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	276		279	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163	50	167	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	296	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	30	98	30
„ „ „ по 4% ав.	91	50	92	50
„ „ „ по 5% ав. період.	97	30	98	30
Банку гип. галиц 6% ав.	101	50	102	50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	—	103	50
3. Листы довжнѝ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	-	94	-
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97	—	98	—
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99	—	100	-
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	21	—
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	57	5	68
„ цѣсарскій	5	59	5	69
Наполеондоръ	9	38	9	49
Пôвимперіялъ	9	66	9	80
Рубель россійскій срѣбный	1	56	1	73
„ „ паперовый	1	20	1	22
100 марокъ нѣмецкихъ	58	—	58	65
Серебро	99	50	100	50

Поручаю Высокопочт. моимъ Землякамъ
моюнову отворену
РОБÔТНЮ
МУЖЕСКОГО ОДѢНЯ
при ул. Собѣского пôдъ ч. 1. (побôчь торговлѣ Шумана),
где хорошою роботою и добôрною матеріею старатись буду руску Публику **СОВСѢМЪ ВДОВОЛИТИ.**
Замовленя пріймаю въ мѣстци и зъ провинціи.
Съ глубокимъ поважаньемъ:
И. Абрысовскій,
мужескій кравець во Львовѣ.
1—3

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 73. Львôвъ, Субота 20. Вересня (2. Жовтня) 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаютоя тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) жовтня розпочинаєся четверте чвертьрôчье, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

ЧИОБОВЯЗУЮТЪ ОСНОВНѢ ЗАКОНЫ?

Свого часу згадали мы о ревизіяхъ предпринятыхъ органами ц. к. староства тернопôльского въ Куткôвцяхъ у тамошныхъ селянъ и въ помешканю учителя, при чѣмъ забрано у селянъ и учителя книжки несконфискованѣ, отже дозволенѣ. Указуючи на подôбнѣ факта въ Микулинцяхъ и въ Вербôвци пояснили мы, що таке поступованье не дасться погодити съ обовязуючими основными законами, що кромѣ того оно ôтстрашуе народъ ôтъ читаня книжокъ и письмъ для его просвѣты выдаваныхъ, а тымъ самымъ здержуе розвôй и поступъ народа. Голосъ нашои часописи звернувъ увагу ширшихъ кругôвъ на тую справу, а вѣденьскѣ дневники повторили въ цѣлости нашѣ выводы. Урядова Gazeta Lwowska поспѣшила тогды съ своимъ dementi, що у селянъ не роблено ревизій и що сего року ц. к. староство предприняло всего лише двѣ ревизіи, а именно у п. А. Рыбачика въ Микулинцяхъ и въ Куткôвцяхъ у тамошного учителя Рогозиньского и селянина Василя Болюха „зъ причины узасаденого пôдозрѣня, що занимаются розповсюдненьемъ сконфискованои ц. к. кураторіею державною во Львовѣ брошуры: *Посланникъ Владимира Великого.*“ Якъ небудь тымъ урядовымъ поясненьемъ Gazet-ы Lwow. не заперечено, що при предпринятыхъ ревизіяхъ забрано такожь иншѣ книжки, кромѣ згаданои брошуры, а именно книжки „Просвѣты“, отже не здементовано въ цѣлости факту нами представленого, то всежь можна було надѣятися, що бодай само dementi Gazet-ы Lw. що до Посланника есть правдиве. Тымчасомъ при розправѣ переведенôй противъ п. Щербана и п. Гучковского дня 28. с. м. (гл. ч. 72.) ôтчитано ôтозву ц. к. старосты тернопôльского до ц. к. львôвскои прокураторіи, котра стоитъ въ явнôй суперечности съ тымъ урядовымъ поясненьемъ Gazet-ы Lwow. Зъ сеи ôтозвы оказуеся, що 1) ц. к. староста тернопôльскій зъ власнои иниціятивы забравъ зъ почты посылку адресовану до Василя Болюха содержачу кôлькадесять екземплярôвъ несконфискованыхъ а прокураторіею допущеныхъ „Посланникôвъ“ а то „wskutek poufnego doniesienia, iż w Kutkowcach szerzy się ruska propaganda“, 2) що тойже ц. к. староста на пôдставѣ сего „poufnego doniesienia“ робивъ ревизіи у Кутковецкихъ селянъ, и 3) що доперва въ наслѣдство сеи ôтозвы ц. к. тернопôльского староства львôвска прокураторія зарядила конфискату „Посланника“. Зъ сеи ôтозвы оказуеся отже, що повыше dementi Gaz. Lwow. було съ правдою незгôдне, що ц. к. тернопôльске староство не шукало за *сконфискованою* брошурою, але за книжками незабороненими и що конфиската була тôлько наслѣдствомъ маючимъ усправедливити предприняту ревизію! Мы не входимо въ содержанье *„Посланника“*, мы припускаемо навѣть, що его содержанье могло заслуговати на конфискату, але при тôмъ всѣмъ думаемо, що якъ довго тая конфиската черезъ компетентну власть не зôстала выреченою и оголошеною, самовольне забранье зъ почты пачки несконфискованыхъ брошуръ высланыхъ пôдъ адресою В. Болюха було рѣшучо противне такъ приписамъ карнои процедуры и прасового закона, якъ и основному законови о ненарушимости тайны листôвъ и посылокъ, що тымъ самымъ такожь и предприняти ревизіи въ Куткôвцяхъ черезъ органы ц. к. тернопôльского старосты не дадутся ничимъ оправдати. Ц. к. прокураторія во Львовѣ маючи передъ собою фактъ довершеноі ц. к. тернопôльскимъ староствомъ конфискаты почтовои посылки и предпринятои ревизіи, була поставлена въ альтернативу: або a posteriori сконфискувати разъ вже пропущеного „Посланника“ и тымъ бодай a posteriori оправдати поступованье ц. к. тернопôльского староства, або остатися при своѣмъ первѣстнôмъ рѣшеню т. е. не конфискувати „Посланника“, а тымъ самымъ засудити поступованье ц к. тернопôльского старосты. На котру сторону могла перехилитись ц. к. прокураторія, сего не потребуемо пояснять. Але все жь супротивъ такихъ фактôвъ вôльно намъ спытати: чи обовязуютъ у насъ основнѣ законы о ненарушимости тайны листôвъ и посылокъ, о ревизіяхъ, о ненарушимости домового права (хочбы селянъ и учителѣвъ) и т. п.? Думаемо, що такѣ справы повиннѣ бути пôднесенѣ нашими послами въ радѣ державнôй и що такожь интересованѣ особы не повиннѣ залишити своихъ правъ.

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Золочева. (*Бурсы. Гдещо о народнôй культурѣ.*) Не маю на цѣли пôдносити мотива, якими руководилися основателѣ однои и другои рускои бурсы въ Золочевѣ, бо тое ясно высказано въ статутахъ бурсъ, въ ôтозвахъ и конкурсахъ. Однакожь самъ фактъ, що существуе не одна руска бурса, а двѣ, мôгъ бы розбудити у гдекого гадку, чи не ма тутъ соперництва, чи не есть се плôдъ антагонизму и чи не ма въ нѣмъ зародôвъ тои прастарои а на нещастье и найновѣйшими часами ôтживаючои межиусобицѣ Русинôвъ съ Русинами? Пытанье се повинно бути пояснене передъ широкою публикою тымъ бôльше, що вже нынѣ, коли обѣ бурсы ôтзываются до публики съ ôтзывами о датки и складки, можна почути голосы: „дамо, але най бурсы злучатся“. Отже на пôставѣ самыхъ фактôвъ хочемо пояснити, що тутъ совсѣмъ безосновнѣ обавы о межиусобицяхъ и антагонизмѣ, що гадка сполучити бурсы, або лишити ихъ такими, якъ они суть, може бути розбирана и пояснювана, але сама собою не може служити за оправданье, щобы ухилятися ôтъ даткôвъ на бурсы. Пригляньмося исторіи, якъ повстали обѣ бурсы въ Золочевѣ.

Найперша гадка заложити Бурсу въ Золочевѣ повстала еще р. 1876, 7 лютого въ домѣ о. Т. въ П. въ дуже маленькôмъ кружку людій (присутный тому о. Та. жертвовавши 20 кр. сказавъ: най то буде на початокъ, бôльше не маю на цѣлôмъ моѣмъ маетку) а понеже такѣ далекосягаючѣ замѣры тôлько громадною силою дадутся зреализувати, тожь оказалася потреба зобрати золочѣвскихъ и околичныхъ Русинôвъ въ яке товариство и въ наслѣдство того по довгихъ короводахъ повстала съ кôнцемъ р. 1878 филія Просвѣты. Тое товариство розвинуло якъ на початокъ велику дѣяльнôсть и такъ въ мартѣ р. 1879 урядило ôтчитъ — пôзнѣйше выпечатало своимъ заходомъ популярну брошурку „Лахи“, а що найважнѣйше, рѣшило прійти въ помôчь убогôй учащôйся молодежи и основати Бурсу въ Золочевѣ. На засѣданю приготовавчого комитету (до котрого запрошено всѣхъ Русинôвъ мѣстцевыхъ) дня 3 мая 1879 — згодилися всѣ члены (помежи ними пп. Сѣнкевичь, Саноцкій и Борсукевичь) на предложеный черезъ о. Т. статутъ для Бурсы филіи „Просвѣты“ — и поручили Выдѣлови постаратися о затвердженье тогожь у правительства. Цѣла справа поступила еще дальше напередъ, коли правительство дня 16 грудня 1879 до Ч. 58.982 статутъ предложеный потвердило, о чѣмъ голова филіи „Просвѣты“ о. Є. на сегорôчныхъ зборахъ (дня 2. лютого 1880 своихъ членôвъ — помежи тыми и присутного о. Чемериньского повѣдомивъ. — При тôй случайности мавъ учитель Иванъ Петришинъ популярный ôтчитъ о бурсахъ, щобы селянамъ пояснити цѣль тои институціи и загрѣти Русинôвъ, щобы они вписувалися въ члены нового товариства. Въ мѣсяци липцю уконституовався въ мысль § 29 своихъ статутôвъ до заряду Бурсы комитетъ, до котрого вôйшли помежи иншими пп. Сѣнкевичь и Матіяшь — а хотяй товариство не розпоряджувало ніякимъ капиталомъ, рѣшено розписати конкурсъ на помѣщенье двохъ бѣдныхъ ученикôвъ, котрѣ — якъ справедливо заявивъ одинъ зъ комитетовыхъ, становити будутъ капиталъ заведеня — а призбиранѣ жертвы будутъ уважатися яко процентъ маючійся употребити на выживленье бурсакôвъ.

Друга бурса въ Зол. по затвержденю своихъ статутôвъ въ липцю 1880 р., завязалася пôдъ фирмою: „Бурса Брацтва о. Николая въ Золочевѣ“ дня 13 серпня с. р. — а основали ею за иниціятивою мѣстцевого пароха о. Ч. майже тіи самѣ Русины, пп. Сѣнкевичь, Саноцкій, Матіяшь, Громницкій, Вагилевичь, Борсукевичь, котрѣ не тôлько брали удѣлъ въ нарадахъ надъ заложеньемъ першои бурсы (филіи Просвѣты) але навѣть приняли выбôръ на комитетовыхъ.

Той историчный хôдъ и тая участь майже тыхъ самыхъ Русинôвъ въ основаню однои и другои бурсы могутъ кождого увѣрити, що тутъ не ма бесѣды о антагонизмѣ, а тымъ бôльше о враждебнôй межиусобицѣ, а именно зъ стороны бурсы филіи „Просвѣты“, котра на самъ передъ вôстала основана. Мы скажемо еще бôльше: антагонизму тутъ навѣть не може и не повинно бути, бо въ хвили, колибы такій антагонизмъ выродився, тымъ самымъ вже данобы знакъ, що управителѣ однои або другои бурсы теряютъ зъ очій свою властиву цѣль, а сходятъ на поле амбиціи. Если майже тіи самѣ люде трудилися коло заснованя однои и другои бурсы, то тымъ дали доказъ, що узнаютъ одну и другу потрѣбною. Гадка Русинôвъ повинна звернутись дальше, именно до того, якъ повести дальше тіи бурсы, а особенно, яке имъ дати направленье и якъ ихъ удержати. Отже дуже поважнѣ голосы ôтзываются въ краю за тымъ, щобы основувати бурсы ремѣсничѣ. Межи иншими така гадка була вже высказана и въ „Дѣлѣ“ и въ „Господарѣ и Промышленнику“ (Ч. 19). Прикладаючи тую гадку до золочѣвскихъ бурсъ слѣдовалобы застановитись надъ тымъ, чибы одна зъ нихъ не могла приняти характеру ремѣсничои бурсы, бо приглянувшись близше ôтношенямъ и економичному станови нашого повѣту бачимо велику, необходиму потребу такои бурсы.

Нашѣ бо грунта селяньскѣ и маломѣщаньскѣ однѣ перейшли въ чужѣ руки, а другѣ такъ подробилися, що господарѣ выпосажуючи свои дѣти не надѣлюютъ ихъ „моргами“ або „гонами“, але грядками-сяжнями поля. При такихъ обстоятельствахъ булобы на часѣ, щобы селяньскѣ дѣти училися фахового ремесла такъ, щобы однѣ оставались при господарствѣ, а другѣ занималися по селахъ ремесломъ (кравецтвомъ, кушнѣрствомъ, ковальствомъ и. пр.) и въ той спосôбъ ôтдалибы не малу прислугу народови.

Остае еще до рѣшеня пытанье, чи можутъ мати рацію быту двѣ бурсы въ Золочевѣ?

Що суть въ засадѣ такѣ заведеня потрѣбнѣ, надъ тымъ здаеся, нема дискусіи; а що можутъ удержатися, то залежитъ ôтъ доброи волѣ и щирости Русинôвъ золочѣвского повѣта, безъ взгляду на жертволюбіе иностороныхъ Русинôвъ, котрѣ у себе маютъ подôбнѣ институціи до удержуваня. Золочѣвскій повѣтъ належитъ до бôльшихъ въ краю и числитъ самыхъ Русинôвъ до 80,000 душь, котрѣ замешкуютъ стокôлькадесять селъ, 7 мѣсточокъ и одно бôльше мѣсто Золочѣвъ. Станъ просвѣтный и культурный тои стороны есть далеко высшій, якъ на Пôдгôрю або Покутю.

Школы и шкôльництво пôднеслося за старанностію окружного инспектора п. Сонсьедского значно и его труды около системизованя народныхъ шкôлъ заслугуютъ на всякій случай на узнанье. — На доказъ того просвѣтного руху въ золочѣвскôмъ представляеся потѣшный объявъ, що въ однôмъ селѣ бачивъ я на 700 душь людности 130 дѣтій посѣщаючихъ школу и що много селянъ посылае до золочѣвскои гимназіи своихъ сынôвъ, котрѣ що до поступу въ наукахъ до ôтличнѣйшихъ зачисляются.

Тôлько що почутье народне дуже слабе, иннѣ встыдаются того, що Русинами — а хочь въ самôмъ Золочевѣ ôтъ кôлькохъ лѣтъ ажь два рускѣ товариства вегетуютъ, однако до сеи поры не зъумѣли розбудити въ масахъ почутя рускои народности. Почутье обрядове не дасться склясификувати: на около ôтпустовѣ мѣстця, тожь не дивно, що оно въ бôльшôй части generis neutrius. Може бути, що „Рускій Сіонъ“, котрый звертае увагу на ту аномалію, зарадитъ тому лиху и причинится до зредагованя якоге уставу нормуючого той дотеперѣшный обрядовый quodlibet.

Дуже велику прислугу въ тôмъ взглядѣ може такожь ôтдати брацтво св. Николая въ Золочевѣ, що постановило собѣ за цѣль, плекати и пôдносити нашь обрядъ, ту величаву спадщину по нашихъ батькахъ.

Перейдѣмъ до культуры. Народъ працьовитый и способнѣйшій до роботы якъ всюды инде, ставляе собѣ просторонѣ хаты на помостѣ съ англійскими кухнями, съ великими ôкнами и коминомъ на верхъ, а къ Бродамъ (въ Кадлубискахъ, Ясеновѣ) можна видѣти мурованѣ хаты бляхою покрытѣ.

Земля не конче вдячна потребуе стараннои и раціональнои управы, а що тои землѣ не много, тожь дохôдъ зъ неи не въ силѣ выживити такои людности и

силує єи зароблятиˇвъ иннôмъ промыслѣ. По тôй причинѣ бачимо тутъ по мѣсточкахъ [Олесько (ткачѣ, теслѣ, мулярѣ, садôвники) Поморяны (кушнѣрѣ) Бѣлый Камень (гончарѣ, шевцѣ, кушнѣрѣ) Саесôвъ (ковалѣ, стельмахи)] множество ремѣсникôвъ, — тôлько въ Зôоровѣ и въ околици Озернои менше ôтдаєся народъ ремѣслу — и трудно єму приходитъ покрывати свои выдатки тôлько приходомъ зъ господарства. Розумѣєся, що тй ремѣсла не розвинутй и не выдосконаленй (бо ктожь о тоє дбає!) и такй горшки або чоботы могли знаходитися вже въ другôмъ столѣтю по сотвореню свѣта; але то тôлько бôльше всказує намъ на потребу такихъ Бурсъ ремѣсничихъ по бôльшихъ мѣстахъ. Давнѣйше мали люде великій заробокъ въ фѣрманокъ и перевозили на Подôлье дерево, а зъ ôтамъ зôôже до Львова и въ иннй стороны. Нынѣ ограничаются тôлько на мѣстцевый транспортъ, и тôлько на Подгôрье (Калушь-Долина) ѣздятъ ôтъ часу до часу по сôль для мѣстцевои потребы.

Не дивно отже, що той народъ при своѣй оборотности и рухливости помагає собѣ самъ и сего року навѣть не жадавъ зъ початку голодовои пожички; не дивно отже, що той народъ нагодує и жебрака, споможе и погорѣльця и дасть на все — якъ не крейцарь то бодай миску зôôжа або готовои муки! Сего року на веснѣ приходили до насъ збирачѣ ôтъ лат. парохіяльного комитету зъ Ярославля и збирали по маленькихъ осадахъ по 10—15 зр. ав.! А кôлько жиды и мѣстцевй арендарѣ збираютъ що року неправно, по селѣ ходячи „по навальнôмъ“! Неразъ представляєся тымъ людямъ, на що они дармо роздаютъ крôваву працю — а почуєшь ôтъ нихъ: „тай ôнъ (жидъ-арендарь) муситъ зъ чогось жити“. Се одно вже само собою дає намъ понятье о жертволюбію того народа, а якбы ôнъ менше выдававъ на иннй непродуктивнй институціи, то якбы легко прійшлось єму удержати двѣ бурсы въ Золочевѣ?

Пôдъ тыми непродуктивными розходами и выдатками нашого народу розумѣю „пропинацію“ — котра въ самôмъ Золочевѣ 40.000 злр. приноситъ рôчного доходу а въ другихъ мѣсточкахъ того повѣту ôтъ 2—8000!

Додаймо що въ тыхъ сто кôлькадесять селахъ тôлько 200 зр. а. в. коштує пропинація, а выйде неаполитаньска сума, котра выстарчилабы на людяне заосмотренье всѣхъ нашихъ бурсъ въ краю!

Єсли отже нарôдъ тôлько дає добровôльно на иннй далеко не гуманитарнй цѣли, то не страхаймося, що ôнъ не въ станѣ утримати два такъ гуманнй заведеня, призначенй для добра єго власного и єго дѣтій; тôлько треба переконати той нарôдъ, що мы не утворили тй институціи для заспокоєня нашои амбиціи, — не въ наслѣдство якихсь партикулярныхъ мотивôвъ, але зъ честныхъ причинъ въ цѣли морального и матеріяльного пôднесеня того народа, а тогды буде тôлько ходити о тоє, щобы позбирати тй крейцарѣ, тй кварты зôôжа, а существованье бурсъ a priori запевнене.

Зъ Дрогобыча. *(Нарушенье правъ рускаго языка.)* Що дня можна чути або читати нарѣканя: Забороняютъ намъ по руски писати до урядôвъ и говорити своимъ рôднымъ языкомъ. Що тіи нарѣканя не суть безпôдставнй, на доказъ сего най послужитъ слѣдуючій фактъ. Дня 16. н. с. вересня занѣсъ я прошенье до ц. к. староства дрогобыцкого въ однôй справѣ, котра впрочѣмъ не маєніякого интересу для ширшои публики и про котру для того не буду близже говорити. Прошенье було писане по руски. Хотячи, щобы моя справа довго не залягала въ ц. к. старостві почавъ я ходити ôтъ одного урядника до другого та просити, щобы съ нею скорше справилися. По довгихъ короводахъ дôсталося моє прошенье до п. Вавравша, комисаря при ц. к. старостві въ Дрогобычи. До того удався я такожь, та почавъ просити, щобы мою справу бувъ ласкавый закôнчити. Однакъ п. Вавравшь, показуючи менѣ на моє прошенье, котре передъ нимъ лежало, запытався: „To pańskie podanie?“ — „Такъ єсть, п. комисарь“, ôтповѣвъ я. А въ тôмъ очи п. Вавравша заискрилися, лице запаленѣлось, ôнъ унѣся гнѣвомъ и съ шумомъ озвався до мене: „Ja po turecku nie rozumiem; muszę sobie nająć tłumacza, aby mi wyjaśnił, o co pan prosisz.“ Справдѣ дивно було учути такй слова зъ устъ п. комисаря, котрый уже кôльканацять лѣтъ на тôй несчастнôй Руси урядує, а еще до нынѣ не може розрôжнити письма и языка рускаго ôтъ турецкого. Хочь се може кождого до крайности обурити, однакожь памятаючи, що находжуся въ урядѣ, ôтповѣвъ я п. комисареви, що не писавъ я по турецки но по руски и що рускій языкъ єсть такъ добре въ урядахъ дозволеный якъ и польскій. Моя ôтповѣдь еще бôльше розгнѣвала п. Вавравша, хоть совсѣмъ безъ причины и п. комисарь встаючи зъ крѣсла поспытавъ мене: „Ale pan w szkołach uczyłeś się po polsku?“ „Нѣ, тôлько по руски“, ôтповѣвъ я и на тôмъ скôнчилося. П. комисарь моєи справы кôнчити не хотѣвъ толкуючися, що ôнъ обовязаный єсть сидѣти въ канцеляріи тôлько ôтъ 9 рано до 2 годины попол. а тогды була вже пята. И такъ я мусѣвъ съ ничимъ до дому поѣхати, хотяй за тою справою уже кôлька разôвъ пукавъ до достохвальныхъ дверій ц. к. староства.

Такъ то урядникъ, котрый повиненъ бути сторожемъ права, самъ переступає єго и нарушає найсвятѣйше право наше. Злишнымъ булобы до сего факту додавати якій коментарь. Подаю сей фактъ до публичнои вѣдомости, може Є. Е. п. Намѣстникъ зволитъ удѣлити п. Вавравшови урядове поученье, якъ ôнъ повиненъ урядувати на рускôй земли, якъ має обходитись съ рускими поданями и якъ ôтзыватись до стороны, котра приходитъ до уряду въ урядовôй справѣ.

Данiилъ Лепкій.

Нова асекураційна регулятива.

(Конецъ.)

Перша часть тогожь обôймає постановы ôтносячйся на будуще до новотворячихся асекурацій и установляє позитивнй нормы яко условія концесіонованя: о матеріяльныхъ фондахъ (акційный капиталъ, фондъ основный), о плянѣ и статутахъ предпріємства, о условіяхъ забезпеченя, о способѣ льокованя капиталôвъ, о асоціяціяхъ, реасекураціяхъ и амортизаціяхъ, о замкненю рахункôвъ и роздѣлѣ зыскôвъ, о розвязаню и т. и., почасти же розпоряджає въ загалѣ, що статуты повинній мѣстити въ собѣ близшй постановы въ тôмъ взглядѣ. Въ другôй части о державнôмъ надзорѣ установлено засады и формы, якъ на будуще маютъ органы надзорчй поступати при всѣхъ, отже й при существуючихъ вже асекураціяхъ съ резервами премій, льокованьемъ капиталу, замкненьемъ рахункôвъ, съ найважнѣйшими моментами орудованя майномъ, справозданьемъ рахунковымъ съ дотычными выказами и т. д., и якъ особливо поступати при розвязаню асекураційныхъ товариствъ и при перенесеню цѣлого забезпеченого майна (Versicherungsbestand). До тои части прилученй такожь гдеякй формуляры для веденя рахункôвъ и билянсôвъ такъ мѣшаныхъ асекурацій, якъ и чистыхъ забезпечень на житье.

Тй постановы будутъ ажь до введеня закона асекураційного творити администраційну регулятиву для асекурацій. Переведенье сего розпоряджения и успѣшне переведенье надзору державного надъ асекураціями вымагає такожь змѣнъ въ администраційнôмъ организмѣ, именно установленя асекураційно-техничного бюра въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ. Важна бо часть надзору державного, именно та, що ôтносится до кождочаснои готовости выповненя будущихъ зобовязань асекурацій, єсть техничнои натуры и условлена докладнымъ знаньемъ математичныхъ пôдвалинъ дѣла асекураційного. Въ многихъ способахъ забезпеченя часть вплаченыхъ забезпечеными премій муситъ бути перехована для выповненя будущихъ зобовязань. Се дѣєся именно при забезпеченяхъ на житье съ многими єго ôтдѣлами и тутъ розходится именно о тоє, щобы преміи (вкладки забезпеченого) були докладно обчисленй на пôдставѣ таблицъ смертности и принятои стопы процентовои, а крôмъ того, щобы одна часть тыхже була ôтложена на будучнôсть и була скапитализована. Ôтъ правильного обчисленя и точного покрытя тыхъ преміовыхъ резервъ залежитъ существованье и певнôсть кождои асекураціи. Такй и тымъ подôбнй дослѣды не зможе звычайно робити забезпеченый, бо недостає єму потрѣбныхъ до того вѣдомостій и тому на мѣстце поодинокого має вступити опѣка державна для загалу. Для сеи части надзору державного установляєся особный, свѣдомый рѣчи органъ, бюро асекураційнотехничне, точно обзнакомлене съ дотычными математичными вѣдомостями и торговельными формами съ книговодствомъ и билянсами. Се бюро має яко часть надзоруючои власти центральнои выповняти функціи знатока и служити до помочи власти центральнôй во всѣхъ пытаняхъ технично-асекураційныхъ. Установленьемъ такого органу має предприняте управильненье державного надзору доповнитися и усовершити, щобы контроля державна могла успѣшно ôтбуватися. Черезъ такй унормованй державнй дослѣды тарифъ премійныхъ, билянсôвъ, резервъ, и вартости майна маютъ австрійскй асекураціи высшôсть надъ загранычными, надъ котрыми такои контролѣ нема, и та высшôсть объявится зновъ въ пôднесеню довѣрія и въ змагаючôмся розширеню асекурацій, такъ що то розпоряджене набераєтакожь економичного значеня. Установленье асекураційно-технычного бюра ôтповѣсть такожь въ иншôмъ взглядѣ потребѣ публичнои администраціи.

Пôсля нормативныхъ постановъ для ремѣсничихъ касъ помôчныхъ, котрй творятъ складову частину внесенои въ радѣ державнôй новелѣ о ремесництвѣ, основане єсть закладанье касъ помôчныхъ и орудованье ними на пôставѣ асекураційнôй. При закладаню поодинокихъ касъ не тôлько ихъ статуты и тарифи, але и ихъ билянсы маютъ бути пôдданй що три роки асекураційнотехничному осудови, щобы зъ однои стороны забезпечити правильне ôтношенье межи вкладками членôвъ и дѣлательностію касъ, а зъ другои стороны, щобы були ôтложенй ôтповѣднй резервы на будуще. И сей осудъ и дослѣдъ може перевести лишь свѣдомый рѣчи органъ центральный и неперечно припаде утворитись маючому асекураційнотехничному органови. При утвореню сего бюра не ходитъ о установленье нового уряду, лишь техничного органу помôчного для министерства справъ внутрѣшныхъ. Органъ сей не буде на внѣ самостôйный а єго чисто внутрѣшна задача має въ тôмъ состояти, щобы ити на руку департаментови, котрому придѣлено справы спôлокъ и асекурацій, а взглядно министерскôй комисіи, въ всѣхъ справахъ ôтносячихся до асекураційнотехнои части державного надзору. Для того має сей органъ предпринимати техничный переглядъ и одобренье агендъ ôтносячихся до асекурацій и ремесничихъ касъ помôчныхъ, именно обчисленье тарифъ премійныхъ, переглядъ замкненя рахункôвъ, премійныхъ резервъ и вартости майна и т. д. и пôсля помѣчень зробленыхъ пôдъ взглядомъ техничнымъ звернути увагу на мѣры, якй малибы бути пôднятй въ интересѣ найвысшого надзору и т. д.

Введенье въ житье сего органу залежитъ еще ôтъ покрытя потрѣбныхъ на то выдаткôвъ въ дорозѣ законодательнôй.

Згаданою регулятивою асекураційною и утвореньемъ асекураційнотехничного бюра совсѣмъ не вычерпуєся великого поля дѣлъ асекураційныхъ, ани не управильняєся єго еще совершенно. Вже то одно обстоятельство, що всё належаче до законодавства мусѣло бути выключене, наказувало обмежатись правительству. Въ загалѣ и въ цѣлости однакъ пôдхоплено головнй момента, ôтъ котрыхъ буде залежне закладанье и господарка асекурацій, запевняюча точне и кождочасне выповненье будущихъ зобовязань. Практичне выпробованье установленыхъ въ регулятивѣ засадъ и зробленый тымъ способомъ досвѣдъ будутъ неперечно цѣнною пôдвалиною для будущого закона асекураційного.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Реформа грунтового податку.) Центральна комисія для реформы грунтового податку выбрала зъ помежи себе комитетъ зъ 18 членôвъ, котрый має приготовити внесеня для нарадъ повнои комисіи. Сей комитетъ приступивъ въ вторникъ до загальнои розправы надъ клясификаційною таріфою грунтового податку для долѣшнои Австріи. Заразъ на вступѣ вывязалася жива дискусія надъ пытаньемъ дуже важнымъ, хоть въ Галичинѣ мало знанымъ. Гдеякй краєвй комисіи а именно стирійска, долѣшноавстрійска и моравска, обнижили краєвй тарифы въ способъ, котрый не здаєся бути згôднымъ съ закономъ зъ р. 1869. И такъ коли въ Стиріи повѣтовй комисіи представили краєвôй комисіи свои предложеня тарифы и мала бути установлена перша тарифа краєва пôдлягаюча еще реклямаціямъ, краєва комисія знаючи, що въ другихъ сусѣдныхъ краяхъ думаютъ установити низшй тарифи, обнижила цѣлу тарифу загаломъ о 20% а то 5% на кошта заряду и удержаня будынкôвъ, а 15% зъ причины низького курсу паперовыхъ грошій. Краєва тарифа стирійска выйшла отже дуже низькою тымъ бôльше, що Стирія пôсля давного катастру була дуже низько оподаткована и теперь при переведеню реформы грунтового податку старанося не робити великои рôжницѣ. Але поминувши сей взглядъ, таке загальне обниженье цѣлои тарифи о 20% безъ взгляду на тоє, чи въ поодинокихъ позиціяхъ тарифи заходитъ причина обниженя чи нѣ, представляєся яко суперечне съ закономъ, котрый наказує доходити подрôбно въ кождôй мѣстцевости чистый дохôдъ зъ землѣ и увзглядняти въ кождôмъ поодинокôмъ случаю всѣ ôтношеня такъ загально краєвй якъ и мѣстцевй, отже й для обниженя або пôдвысшеня тарифи не допускає загальнои нормы, але въ кождôмъ случаю жадає дѣйстного дослѣдженя опертого на правдѣ, инакше цѣле такъ коштовне доходженье будовы злишне. Поступованье стирійскои краєвои комисіи представляєся отже яко съ закономъ незгôдне тымъ бôльше, що кошта удержаня будынкôвъ не могутъ бути въ цѣлôмъ краю однаковй, якъ се приняла кр. комисія, а зновъ що до рôжницѣ курсу, єсли єи потручуєся ôтъ доходу, то такъ само треба єи потрунути и ôтъ выдаткôвъ, такъ що загальный опустъ 20% не дасться ни правно ни економично оправдати. Подôбно поступила долѣшно-австрійска комисія краєва, котра по обвѣщеню краєвои тарифы, довѣдавшися о обниженю въ Стиріи, такожь и свою тарифу обнижила о 20% загаломъ, хоть въ многихъ случаяхъ не були внесенй реклямаціи противъ первѣстно установленои тарифи. Єще дальше пôшла моравска комисія. Якъ оголошено въ Моравіи першу тарифу краєву, повставъ тамъ великій крикъ, що она за высока. Въ наслѣдство сего поручило правительство выбрати знавцѣвъ, котрйбы объѣхали край и высказали ôттакъ свою гадку о установленôй тарифѣ. По цѣлорочнôй ревизіи представили знавцѣ на 1300 позицій тôлько 155 до обниженя. На тôй пôставѣ ухвалила кр. комисія обнижити тарифу при позиціяхъ надъ 15 зр. о 5% на кошта удержаня будынкôвъ, а при низшихъ позиціяхъ о 10% ôтъ чистого доходу. Такъ установлену тарифу оповѣщено яко обовязуючу и на тôй пôставѣ мало розпочатися клясованье. Тымъ часомъ довѣдалася моравска комисія краєва о обниженю тарифи въ долѣшнôй Австріи. Теперь доперва спостерегла моравска комисія, що тарифа долѣшно-австрійска була вже передъ тымъ о 10% низшою ôтъ моравскои тарифы; єслижь долѣшно австрійска тарифа зôстала обнижена еще о 20% то рôжниця межи одною а другою тарифою выноситъ 30% на некористь Моравіи. Щобы выровнати тую рôжницю моравска комисія краєва обнижила свою тарифу о 30% мимо єи правосильности. Подôбно поступили комисіи въ Форальбергу и въ Истріи. Тожь коли сума чистого доходу зъ грунтôвъ въ долѣшнôй Австріи выносила пôсля первѣстнои тарифи 27 милiонôвъ, то по ухваленю 20% опусту обнижено цѣлый дохôдъ на 21,561.465 зр. Правительственный референтъ Майеръ освѣдчився противъ такого обниженя, єго попирали такожь галицкй члены комитету Кшечуновичь и Смаржевскій. Комитетъ рѣшивъ безъ взгляду на сей загальный опустъ приступити до подрôбного провѣреня клясификаційнои тарифи долѣшно-австрійскои.

(Спôльнй делегаціи. Пôдвысшенье войскового буджету.) Спôльнй делегаціи маютъ бути вже напевно скликанй на день 7.(19.) жовтня. Войсковый буджетъ має бути побôльшеный о сѣмь милiонôвъ. Пôдвысшенье мотивує министеръ: 1) потребами вызваными закономъ о кватированю войска, 2) потребами частѣйшого скликуваня резервистôвъ до войсковыхъ вправъ, 3) потребами получшеня живности для войска и 4) заосмотреня капитанôвъ инфантеріи въ конѣ.

(Бр. Гаймерле и гр. Андраши.) Коли Цѣсарь вертаючи зъ Галичины переѣздивъ черезъ Угры, где такожь приготовано торжественне принятье, гр. Андраши не бравъ участи въ привитаню Цѣсаря, хочь Цѣсарь переѣздивъ сторонами, въ котрыхъ гр. Андраши має свои добра. Вѣденьскй дневники пôднесли се свого часу надаючи велику вагу сему поступованю бувшого министра цѣсарского двору. Незадовго появилась въ однôй угорскôй часописи статя, въ котрôй пояснено поступованье гр. Андрашого въ

той способъ: „гр. Андраши передаючи министерство заграничныхъ справъ бар. Гаймерліому мавъ надѣю, що его наслѣдникъ буде вѣрно придержуватися политики „der gebundenen Marschruthe“ (гр. Андрашого). Тымъ часомъ бр. Гаймерлье звернувся на новѝ дороги (якѝ?) и надавъ австрійскôй политицѣ ôтмѣнне направленье, съ котрымъ Андраши не годится. Гр. Андраши стрѣтившися съ бр. Гаймерльемъ въ Пештѣ мавъ выпôмнути бр. Гаймерліому се ôтступленье ôтъ давнои политики, але бар. Гаймерлье обставъ за своєю политикою, а що бôльше, навѣть Цѣсарь приклонився на сторону нового министра заграничныхъ справъ. Зъ того часу уникає гр. Андраши двôрскихъ сферъ“. Pol. Corr. заперечила сему донесенiю угорскои часописи, але мимо того остаєся правдою, що гр. Андраши уникає двôрскихъ сферъ и не годится съ политикою бар. Гаймерлье, а що бôльше навѣть радбы розпочати вôйну на пера съ теперѣшнымъ министромъ. Однакожь такъ якъ само уступленье гр. Андрашого зъ министерства доси еще покрыте тайною, такъ само годѣ точно означити теперѣшнои рôжницѣ межи гр. Андрашимъ а бр. Гаймерлье. Годѣ припускати, щобы демонстрація фльотъ, до котрои прилучилася Австрія, була причиною сеи рôжницѣ, такъ якъ и самъ Андраши свого часу не бувъ далекiй ôтъ подôбныхъ репресалiй противъ Туреччины. Єсли въ загалѣ можна дати вѣру дипломатичнымъ поголоскамъ, то причину рôжницѣ межи давнѣйшимъ а теперѣшнымъ министромъ можна скорше шукати въ союзѣ трехъ цѣсарѣвъ, до чого має наново склонятись такъ Нѣмеччина якъ и Австрія. Именно послѣдными часами выступила тая справа наново въ европейскôй прасѣ. Передъ кôлькома днями подавъ вѣденьскiй кореспондентъ англiйского дневника „Standard“ першу вѣдомôсть о зближеню петербурского кабинету до австрійского и нѣмецкого. На балканьскôмъ пôвостровѣ при подѣлѣ Туреччины спираются интереса Россiи, Австрiи и Англiи. Кожда зъ тыхъ державъ хоче обезпечити при розвязаню всхôдного пытаня свои интереса. За часôвъ Андрашого шукала Австрія союза съ Англiєю, щобы разомъ подѣлитись турецкою спадщиною а обмежити Россію. Однакожь упадокъ министерства Бибонсфiельда а настанье габинету Глядстона, рѣшучо ворожого Австрiи, перешкодило осуществитись сему австрійско-англiйскому союзови въ спôльнôмъ поступованю на балканьскôмъ пôвостровѣ. Зъ того часу бачимо, що Англія бôльше наближаєся до Россiи и готова съ нею подѣлитись турецкою спадщиною. Отжежь при такôмъ складѣ рѣчiй мавъ ôтбутися зворотъ въ политицѣ австрійскôй, котрый, кто знає чи не бувъ властивою причиною уступленя Андрашого. Австрія — якъ увѣряє вѣденьскiй кореспондентъ „Standard'a“ — починає повертатись до Россiи, щобы выперти вплывъ Англiи на балканьскôмъ пôвостровѣ. Сей вплывъ Англiи далеко небезпечнѣйшiй для Австрiи, якъ для Россiи, бо Англія вже й теперь пôдбурює Сербію и Ромунію въ пытаняхъ торговельныхъ противъ Австрiи, (якъ се выявилось при справѣ плавбы по Дунаю). До того еще и Россія и Нѣмеччина уважаютъ перевагу Англiи на балканьскôмъ пôвостровѣ далеко некористнѣйшою для середнои Европы, якъ вплывъ Австрiи. Тымъ отже способомъ поясняєся зворотъ въ грунованю державъ супротивъ нерѣшеного еще пытаня орiентального. Еще бôльше сензацiйну вѣдомôсть приноситъ Pester Lloyd въ тôй же справѣ трицѣсарского союза. Станъ цѣлый представляєся ось якъ. Нѣмеччина бажає заокруглити свои посѣлости на всходѣ; именно було бы для неи дуже добре прилучити провинцiи Россiи: Естонію и Курляндію, котрѝ маютъ въ переважнôй части людность нѣмецку. Такожь не булобы некористнымъ для Нѣмеччины, еслибы Висла творила еи природну границю, тымъ бôльше, що польска людность не оказуеся невигôдною для цѣлости нѣмецкои державы, якъ се бачимо въ Познаньскôмъ, а тымъ часомъ зъ другои стороны Конгресôвка робитъ для Россiи немало клопотôвъ. За цѣну того заокругленя границь нѣмецкои державы ôтступленьемъ привисляньского краю, Естонiи и Курляндiи, готовъ нѣмецкiй канцлеръ ôтдати балканьскiй пôвостровъ въ жертву Россiи. Але тутъ знов выступає Австрія яко соперникъ. Кн. Бисмаркъ стремитъ отже до того, щобы Россія и Австрія погодили свои интереса спôльнымъ подѣломъ Туреччины. Такъ отже всѣ три державы малибы утворити тѣсный союзъ межи собою опертый на спôльныхъ интересахъ. — Можна дуже сомнѣватися о правдивости сихъ донесень Pester Lloyda, однакожь остаєся фактомъ, що гадка трицѣсарского союза на ново высуваєся. Симъ пытаньемъ дуже сильно затревожилися Поляки, котрѝ думали, що вже надôйшла пора вôйны Австрiи противъ Россiи.

(Угорскiй парляментъ.) Дня 13. (25.) с. м. отворено трету сесію угорского парляменту. Єсть се послѣдна сесія сеи каденцiи угорского парляменту. Дѣла угорскѝ представляются въ безъôтрадномъ свѣтлѣ. Правительственна партія обезсилена не выступає съ нiякими позитивными проектами реформовыми, она думає лише о тôмъ, якбы удержатися при надходячихъ новыхъ выборахъ хочь бы при помочи державныхъ фондôвъ находячихся въ еи рукахъ. Нiяка нова гадка не оживляє еи рядôвъ кромѣ однои гадки удержати власть въ своихъ рукахъ. Тымчасомъ лѣвиця що разъ бôльше зыскує прихильникôвъ въ краю и гороскопъ новыхъ выборôвъ представляєся въ дуже сумнôмъ свѣтлѣ для колишнои партiи Деакистôвъ. Чуючи той сумный станъ вже нынѣ правительственна партія ухиляєся ôтъ всякихъ реформъ, лишаючи давнѝ безпорядки въ краю, а министерство не предложило кромѣ буджету нiякого предмету працѣ для угорского парляменту. На интерпеляцію Миклоша що до антисемитскои агитацiи Источого ôтповѣвъ Тисса, що доси не предложено министерству до затвердженя нiякихъ статутôвъ антисемитскои лиги, що министерство не потвердилобы такихъ статутôвъ, а що зъ другои стороны антисемитска агитація въ Уграхъ не прибрала еще такихъ видимыхъ формъ дѣятельности, щобы правительство потребувало выступити противъ истоцизму.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Одною зъ пекучихъ домашныхъ справъ въ Россiи єсть справа выхованя шкôльного. По димисiи министра просвѣты гр. Толстого пôдняла вся печать россiйска справу школьну и голосно выповѣла бажанье реформъ въ шкôльництвѣ, почавши ôтъ шкôлъ народныхъ ажь до университетôвъ. Именованье новымъ министромъ просвѣты Сабурова, чоловѣка либеральнѣйшого, дає надѣю, що школьне пытанье дочекаєся наконець своихъ реформъ. Русины-Украинцѣ выступаютъ такожь съ своими справедливыми жаданями реформы школьнои и домагаются ôтъ нового министра такои реформы шкôлъ народныхъ на Украинѣ, щобы школы не служили орудiємъ омосковщеня украиньского народа але щобы служили правдивôй цѣли: просвѣтѣ народа и здвигненя єго зъ матерiяльнои нужды. Подамо въ скороченю думки высказанѝ въ тôй справѣ въ „Русскомъ Курiєрѣ“ черезъ дописователя зъ берегôвъ Днѣпра (значитъ въ имени обохъ сторôнъ Украины). Дописователь называє „южноруску народну школу“ аномалiею зô всѣхъ взглядôвъ. Земства и сельскѝ громады ôтдаютъ директорамъ и инспекторамъ „народныхъ“ шкôлъ сотки тысячь рублѣвъ зъ народа, а не маютъ права знати, куда тiи школы молоде поколѣнье ведутъ. На грошѣ не ма контролѣ, инспекторы-„обрусителѣ“ выписуютъ зъ грошей на народнѝ школы Московскѝ Вѣдомости, Берегъ и т. д., щобы пôддержовати редакторôвъ-„обрусителѣвъ“, — а тымчасомъ темнота народа яка була 1866 р. тревае и доси, съ тою рôжницею, що сегодня по обохъ сторонахъ Днѣпра народъ незрôвнано бѣднѣйшiй якъ въ 60-тыхъ рокахъ. Дописователь подає одинъ цѣкавый примѣръ плодôвъ обрусительнои школы на Украинѣ. Въ Екатеринославѣ громадка Украинцѣвъ явилась въ судѣ; межи ними було 10 письменныхъ, скôнчившихъ сельскѝ школы. Они несправедливо скаржили жида за недодержанье контракту. Судiя давъ письменнымъ прочитати контрактъ, они ôтчитали гладко, але ничого не розумѣли. Судiя переклавъ имъ контрактъ на украиньскiй языкъ и они все порозумѣли и ôтступили ôтъ скарги. — Народъ боится школы, бо въ нѣй *„по писарски“* (по московски) учатъ, а волостный писарь безносередный представитель чиновника-обрусителя, се ворогъ, дерунъ народный. Народъ має въ памяти еще той часъ, коли существовали „школы министерства государственныхъ имуществъ, съ цѣлiю приготовленiя волостныхъ и сельскихъ писарей“. Харкôвске и Чернигôвске земства выступили противъ обруценя пропагованого на Украинѣ: Чернигôвске земство закрыло учительску семинарiю а Харкôвске зажадало свого голосу въ дѣлахъ школьныхъ, — але все тое ничо не помогло, гр. Толстой при помочи своихъ инспекторôвъ робивъ свое. Дописователь такъ кôнчитъ: „Дѣло народнои просвѣты на полудни Россiи потребуе найскоршои педагогичнои и економичнои реорганизацiи. Безъусловно треба дати сельскôй народнôй школѣ еи рôдный языкъ а зарядъ еи финансами ôтобрати зъ рукъ инспекторôвъ а ôтдати еи властителямъ“.

Туреччина. Справа турецко-чорногорска а въ звязи съ нею и демонстрацiя фльотъ въ послѣднôй хвили прибрала цѣлкомъ инакшiй характеръ, якъ мала доси. Пригадаймо собѣ справу турецко-чорногорску въ еи розвою ажь до теперѣшнои хвилѣ. Пôсля берлиньского трактату мала Порта ôтступити Чорногорѣ область Гусиня и Плявы. Порта згодилася зъ разу на тое ôтступленье але фактично єго не перевела. Тогды Италiя, репрезентована черезъ мин. Кортiого предложила заключенье конвенцiи, котру на желанье державъ Порта 18 цвѣтня с. р. приняла. Порта и конвенцiи не була въ станѣ перевести. Державы предложили тогды Портѣ, щобы она замѣсть Гусиня и Плявы ôтступила Чорногорѣ область Дульциньо. Порта згодилась на тое предложенье але жителѣ тои области и въ загалѣ Альбанцѣ рѣшучо спротивилися. Державы рѣшили одномысльно демонстрацію фльотъ. Въ тôмъ часѣ велись вправдѣ дальше еще обмѣны нотъ межи Портою а державами, але Порта все въ засадѣ будьтобы годилась на уступленье Дульциня и навѣть выслала до Дульциня Ризу башу, котрый мавъ присилувати Альбанцѣвъ ôтдати тое мѣсто съ областiю Чорногорцямъ. Минали дни за днями, речинцѣ за речинцями, — Риза баша не ôтдававъ Дульциня Чорногорѣ, а Альбанцѣ значными силами наплывали до мѣста. Почались зброити Чорногорцѣ и закимъ зôбрались ескадры всѣхъ державъ въ портѣ Гравозы, Чорногорцѣ вже були готовѝ до борбы и тôлько ждали знаку. Они надѣялись, що пôдъ охороною демонстрацiйнои фльоты удасться имъ насилiємъ ôтняти Дульциньо ôтъ Альбанцѣвъ. Тымчасомъ морска демонстрація принимала зъ дня на день комичнѣйшiй видъ. Зъ тои причины, що коменданты поодинокихъ ескадръ маютъ ôтъ случаю до случаю удаватися за инструкцiями до своихъ правительствъ, дальше, що не всѣ правительства удѣлили однозвучнѝ инструкцiи своимъ адмiраламъ, — опôзнилася акція сполученои фльоты, котра кôлька разôвъ не додержала речинця призначеного до розпочинаня демонстрованя, и стратила на значеню до того степени, що горстка альбанськихъ повстанцѣвъ маловажитъ сильну фльоту Европы и стала грôзною европейскимъ конзулямъ, котрѝ, якъ на пр. конзуль англiйскiй Гринъ, мусятъ съ родинами опускати територію альбаньску. Князь чорногорскiй готовъ вже бувъ выступити противъ Альбанцѣвъ ôтняти Дульциньо, пôдъ котре зъ Гравозы мала рôвночасно ôтплысти сполучена фльота. Ажь тутъ несподѣвано заявляє Риза баша въ имени Порты, що коли Чорногорцѣ переступлятъ границю, Порта буде уважати тое за casus belli и выступитъ спôльно съ Альбанцями противъ Чорногорцѣвъ. Чорногорцѣ обчислилися съ силами и пересвѣдчились, що они за слабѝ битися съ подвôйнымъ ворогомъ; впрочѣмъ кто знає, чи удалобыся имъ було побороти самыхъ повстанцѣвъ Альбаньскихъ, — не диво протоє, що Чорногорцѣ теперь бôльше якъ впередъ звернулися за помочію до европейскои фльоты и заявили, що они безъ кооперацiи фльоты не переступлятъ границѣ турецкои. Адмиралъ европейскои фльоты Сеймуръ побачивъ, що ситуація змѣнилася и удався о инструкцiи до правительства англiйского и другихъ державъ. Доси фльота мала задачу помочи Чорногорцямъ заняти Дульциньо, котре Риза баша не бувъ въ силѣ съ помочію своихъ 10 баталiонôвъ имъ ôтдати, — фльота мала протоє задачу: помочи Портѣ сповнити еи волю. Теперь жежь коло Порта устами Риза башѣ освѣдчила, що переступленье границѣ черезъ Чорногорцѣвъ буде уважати за причину вôйны, фльота помагаючи Чорногорцямъ велабы вôйну не противъ бунтôвникôвъ альбаньскихъ, але противъ самои Турцiи. Сеймуръ не мавъ инструкцiй на сей случай, не мôгъ отже самовладно поступити и длятого розпочинанье акцiи, призначене на середу, зновъ проволоклось на незвѣстный часъ. Державы европейскѝ предложатъ теперь Портѣ ôтступити ôтъ свого заявленя, а коли Порта не ôтступитъ, що єсть бôльше вѣроятнымъ, то тогды ситуація европейска дуже запутаєся. Въ такôмъ бо случаю державы мусѣлибы вести вôйну съ Турцiєю, чого Глядстонъ горячо бажае. Звѣстнажь зновъ рѣчь, що Франція николи не згодится на тое, а въ интересѣ Австрiи и Нѣмеччины не лежитъ ослабленье або и згнетенье Туреччины, на котрои звалищахъ взнеславыся потужна сила полуднево-славяньскихъ краѣвъ. Австрія и Нѣмеччина знаютъ, що по залагодженю справы чорногорскои прiйшлабы на порядокъ дневный справа полученя всхôднои Румелiи съ княжествомъ болгарскимъ. Италія пôйде за Австрiєю и Нѣмеччиною. Остає Англія и Россія, обѣ готовѝ наставати до крайного на заспокоєнье Чорногоры, хотьбы и черезъ вôйну съ Турцiєю. И ось тутъ можливый початокъ розъединаня межи державами. Єсть пôдстава припускати, що съ першимъ гарматнымъ выстрѣломъ ехо въ альбаньскихъ горахъ звѣститъ щось бôльше, якъ незначне обкроєнье Турцiи зъ еи посѣлостiй — справа Дульциня буде першимъ актомъ предстоячои трагедiи, котрои всѣхъ послѣдствiй теперь тяжко предвидѣти.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ написавъ до однои торговельнои комнаты въ Саксонiи письмо, въ котрôмъ выявляе свое намѣренье утворити економичный сенатъ перше для Прусъ а ôттакъ для цѣлои Нѣмеччины. Телеграмомъ завôзвавъ такожь кн. Бисмаркъ до Фридрихсруге прускаго министра роботъ Майбаха.

Нѣмецкiй посолъ въ Парижи Радовицъ въ имени кн. Бисмарка выразивъ новому заграничному министрови Ст. Ильерови запевненье о повнôмъ довѣрiю кн. Бисмарка до него и новну надѣю, що оба правительства французке и нѣмецке якъ доси такъ и теперь будутъ въ всѣхъ пытаняхъ згôдно поступати.

Италія. Гарибальди оголосивъ письмо, въ котрôмъ заявивъ, що складае достоиньство депутованого, понеже ôнъ не може брати участи въ законодательствѣ такого краю, где свобода допчеся ногами а законъ бере въ охорону тôлько Єзуитôвъ та ворогôвъ Италiи. Такъ само и зъ тыхъ самыхъ причинъ зложивъ свôй мандатъ и сынъ старого Гарибальдiого, Менотти. Кромѣ того жадае Гарибальди въ письмѣ загального голосованя. За причину зложеня мандату Гарибальдiого подаютъ тое, що зять єго генералъ Канцiо, засужденый за прасове переступство на два мѣсяцѣ арешту не одержавъ позволеня пôзнѣйше ôтсидѣти кару, але силомôць пôдчасъ купельного сезону зôставъ до арешту запертый.

Англія. По бурливыхъ сегорôчныхъ митингахъ и розрухахъ въ Ирляндiи, наступила, здавалось, хвиля успокоєня. Послѣдными часами всѣ газеты англiйскѝ писали на тую тему. Ажь наразъ передъ кôлькома днями звѣстили телеграмы о новôмъ аграрiйнôмъ мордерствѣ. Графъ Монтморри зôставъ другого дня по спорѣ съ своими чиншôвниками замордованый, розумѣеся, черезъ тыхже чиншôвникôвъ. Се вже другiй англiйскiй перъ (вельможа), котрый сего року ставъ жертвою оплаканыхъ ôтношень аграрiйныхъ въ Ирляндiи; графъ Линтраймъ бувъ першою жертвою. Въ Ирляндiи и Англiи запановало велике взбуренье. Всѣ пытаютъ: кто поручитъ, чи чиншôвники вдоволятся двома жертвами, чи не прiйде еще на кого черга, чи судьба Монтморри и Линтрайма не стрѣтитъ всѣхъ вельможь, властителѣвъ землѣ? Для того то многѝ вплывовѝ члены либеральнои партiи домагаются ôтъ правительства, щобы еще въ жовтни бувъ скликаный парляментъ. На порядку дневнôмъ двѣ многоважнѝ справы: справа ирляндска и справа орiентальна. Обохъ тыхъ справъ виновникомъ єсть Глядстонъ и въ обохъ тыхъ справахъ Англія не стоитъ крѣпко. Партія противна Глядстонови буде теперь мати много даного матерiялу, съ котрымъ выступитъ противъ его политики. Що до справы ирляндскои то навѣть въ случаю побѣды Глядстоновскои партiи, буде мусѣло правительство ужити острыхъ мѣръ для забезпеченя спокою и ладу въ Ирляндiи. Чи тiи острѝ мѣры, якъ заведенье стану выняткового, насланье войскъ до Ирляндiи, успокоятъ фермерôвъ ирляндскихъ, о тôмъ можна сомнѣватися. Тôлько реформа аграрiйна може внести миръ и ладъ въ Ирляндiи а поки того не буде, то Ирляндія все остане болякомъ въ организмѣ Великобританiи.

НОВИНКИ.

— **Побѣда Русинôвъ** въ справѣ рускои школы вправъ во Львовѣ. На высланѝ двѣ тельеграмы, до Є. Е. п. министра просвѣты Конрада Айбесфельда и сов. пос. Ковальского въ справѣ паралельки рускои школы вправъ (гл. рубрику „Послѣднѝ вѣдомости“ въ 72 ч. „Дѣла“) одержавъ Впр. крыл. о. Шведицкiй, предсѣдатель комитета пятнацяти, слѣдуючу потѣшну ôтповѣдь тельеграфичну зъ Вѣдня ôтъ сов. Ковальского: „Minister Abhilfe geschafft; Parallelklasse bleibt. — Kowalski“. Сов. Ковальскiй представивъ п. министрови неôтповѣдность ухвалы краєвои рады школьнои, котра середъ року школьного закрыває клясу, и надъ 50 дѣтiй розганяе зô школы, позбавляючи ихъ науки въ рôднôмъ языцѣ. П. министра дуже здивовало невластиве поступленье рады школьнои и ôнъ засистовавъ згадану ухвалу. Такъ отже поки що справа закôнчилася щасливо для Русинôвъ, а що такъ закôнчилася, се заслуга комитету пятнацяти, котрый зъ першои хвилѣ наспѣвшои вѣдомости о ухвалѣ рады школьнои взявся енергично до дѣла, щобы зарадити грозячому небезпеченьству и заслуга сов. посла Ковальского, котрый лично выяснивъ п. министрови станъ рускои школы.

— Въ середу, 17 (29) вересня ôтбувся въ Креховѣ торжественный **ювилей 50-лѣтного священьства Впр. о. Иліи Емилія Коссака**, выслуженого протоигумена а теперь игумена монастыря оо. Василiянъ въ Креховѣ. На тое ювилейне торжество зôбралося для ôтданя чести Впр. Ювилятови значне число гостiй, его знакомыхъ и почитателѣвъ а межи иншими прибули зô Львова Впр. провинцiялъ о. дръ Клем. Сарницкiй, крыл. Жуковскiй, Костекъ и Величко и катихитъ дръ Iосифъ Левицкiй. Въ день ювилейный рано прибули процесiи зъ Крехôвскои приходскои церкви до церкви монастырскои, зъ ôтки все зôбране священьство на чолѣ численного народа при ôтгомонѣ

дзвонôвъ и при хорошôмъ спѣвѣ рускихъ бурсакôвъ зô Львова удалося въ торжественнôмъ походѣ до помешканя Впр. Ювилята. Тутъ передано Ювилятови при отвѣтнôй пѣсни церковнôй епитрахиль и такъ само торжественно введено въ монастырску церковь, где на вступѣôтспѣвавъ хорь пѣснь: „Велія слава“. Впр. Ювилятъ ôтправивъ въ сослуженю крылошанъ, дра Сарницкого и священикôвъ Литургію. Проповѣдь прехорошо выголосивъ о. дръ Левицкій. Въ проповѣди пôднѣсъ ôнъ зарôвно великій заслуги Ювилята для рускои церкви и чина оо. Василіянъ якъ и не менший заслуги для руского народа. Впр. Ювилятъ жертвувавъ на народнй благороднй цѣли кôлька тысячь зр. (на „Дôмъ Народный“, Шк. Помôчь и стипендіи), котрй призбиравъ черезъ довгй лѣта ôтнимаючи собѣ ôтъ устъ частину свого скудного удержаня. О. дръ Левицкій прекрасно зазначивъ и перевѣвъ думку, що можна и въ чернечôй одежи по при службу церквѣ служити и народови, але до того потрѣбно такои горячои любови до народа и такого самопожертвованя, якимъ ôтзначалося цѣле житье Впр. о. Коссака. По Литургіи удѣлявъ Впр. Ювилятъ въ царскихъ вратахъ благословеньства народови. Провинціялъ о. дръ Сарницкій вручивъ Ювилятови ôтъ чина оо. Василіянъ грамоту признательности за его труды и подвиги для блага и славы чина и церкви. Зъ церкви супроводило священьство достойного Ювилята до его помешканя, где при обѣдѣ взносились тоасты въ честь достойного Ювилята, Є. В. Цѣсаря, святѣйшого Папы и всѣхъ рускихъ Епископôвъ, а звѣстный писатель Богданъ Дѣдицкій ôтчитавъ свôй хорошій напечатаный стихъ въ честь Ювилята.

— **Выдѣлъ товариства рускихъ Дамъ** задумуе устроити аматорске представленье театральне, зъ котрого чистый дохôдъ призначуе на запомогу убогихъ рускихъ ученицъ во Львовѣ. День представленя еще не вызначеный.

— Вчера, 1 жовтня ôтбулося о год. 9 рано торжественне **отворенье року шкôльного въ львôвскôмъ университетѣ.** Въ костелѣ св. Николая ôтправилось богослуженье, котрому присутствовали всѣ професоры и краевый маршалокъ. Педелѣ стояли съ университетскими инсигніями. О 10 год. университетска авля заповнилася академ. молодѣжію и публичностію. Передъ пôдвышеньемъ засѣли на богатыхъ фотеляхъ: прибувшій гр. Намѣстникъ, кр. маршалокъ, и ректоръ о. дръ Клем. Сарницкій. На пôдвышеню засѣли професоры университету. Ректоръ дръ Сарницкій вступивъ на катедру и выголосивъ промову въ польскôмъ язычѣ. На вступѣ подяковавъ ôнъ професорамъ, выбравшимъ его ректоромъ, за довѣріе, дôткнувъ коротко исторіи розвою львôвского университету, ствердивъ що университетъ пôдносится, маючи такихъ професорôвъ свѣтлыхъ, ученыхъ, зазначивъ що университетъ побôльшився числомъ катедръ и есть надѣя, доповнится выдѣломъ медичнымъ а вконець перейшовъ до поученя молодежи заохочуючи еи до працѣ и науки. Скôнчивши свою промову о. ректоръ завôзвавъ наймолодшого зъ тѣла учительского, надзвыч. професора дра Баляситса забрати голосъ. Дръ Баляситсъ вступивъ на катедру и ôтчитавъ розправу о правѣ и процесѣ цивильнôмъ. Ôтчитомъ тымъ закôнчилося о год. 11 торжество отвореня року школьного.

— **Батькôвщины ч. 19.** сконфисковала сегодня ц. к. прокураторія за статію „Жиды“.

— Судъ въ Станиславовѣ **засудивъ двохъ жидôвъ за пôдкупство,** котрого допустилися въ користь кн. Пузины пôдчасъ выборôвъ до рады державнои. Одного жида засуджено на 14 днѣвъ, другого на 8 днѣвъ арешту. Сей засудъ есть зъ двоякого взгляду важный: по перше, есть доказомъ поучаючимъ, якихъ то орудій и якихъ средствъ уживаютъ нашй противники при выборахъ, а по друге, буде на будуще ôтстрашаючимъ примѣромъ для многихъ „баришôвникôвъ ôтъ выборôвъ“, котрй пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ давали собѣ страшно широку волю.

— Товариство „**Просвѣта**“ выдало „**Календарь на рôкъ 1881**“, котрый вже кôнчится печатати и незабавомъ появится въ розпродажи. Календарь призначеный вправдѣ головно для народа, але мѣститъ въ собѣ таке богатство информацій календарскихъ и въ части науково-забавнôй, що маe рôвну вартôсть и для интелигенціи и може безпечно выдержати конкуренцію съ найумѣетнѣйше редаговаными календарями. Рôвночасно друкуе товариство „Просвѣта“ другу книжочку: третій выпускъ „Исторіи Руси“, написаный проф. Александромъ Барвѣньскимъ.

— Министеръ просвѣты именовавъ **консерваторами памятникôвъ историчныхъ** для Галичины Впр. крыл. Ант. Петрушевича, проф. львôвск. универс. д-ра Фр. Лиского и професорôвъ универс. кракôвского: д-ра Іосифа Лепковского и д-ра Іос. Шуйского.

— **Въ Мукачевѣ** на угорскôй Руси задумавъ бувъ Впр. о. Анатолій Кралицкій, звѣстный писатель, выдавати руску часопись „Словеснôсть“. Здавалобыся, що Русины угорскй щиро повитаютъ таку думку и всѣми силами якъ матеріяльными такъ моральными пôддержатъ литературну часопись. Тымчасомъ, мусимо сконстатовати фактъ, самй Русины угорскй почали ставати на завадѣ и интриговати противъ намѣреня о. Кралицкого и патріотичне дѣло, котре сегодня есть дуже на часѣ въ Руси угорскôй, въ зародѣ убили. За головну причину свого выступованя противъ выдаваня рускои газеты литературнои подаютъ они аргументъ: „правительство угорске буде косымъ окомъ глядѣти на руску газету а намъ жежь не гнѣвити правительства!“ Такъ то резонуютъ „патріоты“ Руси угорскои, въ такôмъ дусѣ ôтозвався такожь одинъ зъ тыхъ патріотôвъ и въ галицко-рускôй печати. — Якъ довѣдуемось, о. Кралицкій дѣйстно мусѣвъ зъ доброи рады свого начальства занехати свою думку. До тои справы мы еще при случаю повернемъ.

— Ôтъ 1 н. с. жовтня можна высылати въ Австріи кромѣ Босніи и Герцеговины и до гдеякихъ заграничныхъ краевъ, межи иншими до Россіи т. зв. **тельеграмы поспѣшнй**, котрй маютъ первеньство передъ прочими приватными тельеграмами. За такй поспѣшнй тельеграмы платится три разы тôлько, що за звычайнй.

— **На желѣзници львôвско-черновецкôй** межи Отинією и Коршовомъ усунувся насыпъ коло стражницѣ 142 и зъ тои причины потяги особовй дня 28 и 29 с. м. черезъ ушкоджене мѣстце не проѣздили. Подорожнй мусѣли пѣшки переходити небезпечне мѣстце и всѣдали до поѣздôвъ резервовыхъ.

— **Записы до краевои лѣсовои школы** во Львовѣ треваютъ ôтъ 1 до 7 жовтня. Дня 8 жовтня розпôчнутся вступнй испыты а 16 ôткрыеся семый рôкъ школьный.

— Ôтъ 1. с. м. **тютюнъ подорожѣвъ.** Черезъ цѣлый тыждень передъ 1-имъ трафики львôвскй були облягненй; кождый курець радъ бувъ заосмотритися на якійсь часъ и за добрыхъ, таныхъ часôвъ спѣшивъ купити фунтъ, два тютюну. Въ послѣдныхъ однакожь дняхъ мѣсяця мусѣвъ прозорливый курець вертати зъ трафики съ голыми руками, бо хутко вже весь тютюнъ бувъ розхопленый и годѣ было дôстати не то фунтъ, два, але одну пачку сирагліо.

— **Зъ Ярославя** *(Умильне прошенье до всѣхъ.)* Коли соборный храмъ парох. Преображенія Г. въ Ярославю, славный памятникъ будовы минувшого столѣтя, улягъ бувъ въ уплывѣ лѣтъ многихъ превеликому ушкодженю, коли всѣ средства мѣстцевй, на само внѣшне обновленье высше 5 тысячь стояче, вычерпалися, а парохіяне въ наслѣдство рôжныхъ елементарныхъ выпадкôвъ въ тыхъ часахъ надзвычайно на маєтку пôдупали, — Выс. ц. к. Намѣстництво во Львовѣ, узнавши такъ конечну потребу внутренного обновленя церкви въ Ярославю, якъ и заразомъ бракъ всякого дальшого фонду на тое, дозволило рѣшеньемъ зъ дня 21. липня 1880 Ч. 7404 комитетови приходскому збирати на тую цѣль доброохотнй датки въ цѣлôй Галичинѣ на одинъ рôкъ. Зъ тои ласки користаючи, комитетъ церк. выславъ уже и дальше высылае выбраныхъ нимъ людій за складками на обновленье церкви, но щобы нимъ розпочате дѣло мало успѣхъ, упрашае благосклонно:

I. Всѣхъ Всеч. оо. Душпастырѣвъ о ласкаве доконче потребне попередне увѣдомленье при найблизшôмъ святѣ и заохоченье своихъ прихожанъ до складокъ, по котрй нашй высланники всюда ходити будутъ;

II. всѣхъ Бл. П. Начальникôвъ громадскихъ, щобы нами высланымъ людямъ при збираню жертвъ одного честного члена своеи громады за провôдника по селѣ ласкаво дали и въ чѣмъ буде потреба помочи своеи имъ не ôтказали; а въ кôнци

III. всѣхъ П. Т. Братôвъ и Родимцѣвъ нашихъ, котрй николи еще не ôтмовили своеи помочи тамъ, где цѣль высока и знаменита вымагала бôльшихъ жертвъ, просимъ умильно подати намъ руку помочи, просимъ о ласкавй датки на церковь нашу — а за благодѣтелѣвъ храма нашого молитися не перестанемъ, щобы Всевышнiй кождый даръ щироохотно въ честь Єго даный, стократно вынадгородивъ. — Ярославъ дня 14. вересня 1880. — *Именемъ комитету церковного: Іоанъ Санчицъ*, парохъ въ Ярославю.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями появився въ Петербурзѣ другій томъ „Географическихъ очерковъ и картинъ“ обнимаючій студіи Овсяникова о **Украинѣ.** Авторъ зôбравъ розкиданый по окремыхъ творахъ и всякихъ журналахъ матеріялъ дотычачій Украины и уклавъ его въ системъ пôсля такихъ ôтдѣлôвъ: 1) „Природа“, где говорится о пôдсоню, степѣ, орошеню и чорноземѣ. 2) „Этнографія“, где помѣщенй цѣкавй характеристики Украинцѣвъ съ ихъ обычаями и Жидôвъ, маючихъ велике значенье середъ коренного населеня Украины. 3) „Сельске господарство и скотоводство“. 4) „Промыслъ“, где говорится именно о цукроварствѣ и тютюновôмъ промыслѣ. 5) „Кіевъ“— его исторія, его значенье въ загальнôмъ житю Россіи, его святй и характеристика поодинокихъ мѣстъ кіевскои губерніи.

— Незабавомъ руска исторична литература збогатится студіею И. Морозова о **Теофанѣ Прокоповичу** и его значеню яко писателя. Въ россійскôй литературѣ есть кôлька поважныхъ праць о тôмъ писателю. Головнѣйшй зъ нихъ суть: „ Стефанъ Яворскій и Ѳеофанъ Прокоповичъ какъ проповѣдники. Москва 1844“ Н. Ѳ. Самарина ; „Ѳеофанъ Прокоповичъ и его время. Спб. 1868“ И. А. Чистовича и въ творѣ Пекарского „Наука и литература въ Россіи при Петрѣ Великомъ“.

ВСЯЧИНА.

— **Найбôльшій мôстъ на свѣтѣ** есть недавно укôнченый мôстъ **на Волзѣ.** Передъ построеньемъ волжаньского моста первеньство мавъ мôстъ при горлѣ рѣки Масъ (Maas) въ Голяндіи. Мôстъ на Волзѣ есть о 6 метрôвъ довшій ôтъ моста маского. Волжаньскій мôстъ довгій 696 сяжень (1 сяжень = 2·1335 метр.). Будова его зачалася 17 серпня 1877, тревала 3 роки и коштувала 4,630.000 рубл. Желѣза зъужито при будовѣ 400.000 пудôвъ (1 пудъ = 16·381 кильогр.). Цѣлый мôстъ спочивае на 13 лукахъ, а кождый лукъ двигае 82.000 пудôвъ. По мостахъ на Волзѣ и на Масъ наступаютъ заразъ що до довготы два мосты на Днѣпрѣ: кіевскій 507 сяжнѣвъ и кременчуцкій 457 сяжнѣвъ довгій.

— **Червоный чобôтъ — небезпечный.** Познаньскй газеты подаютъ автентичный текстъ розпорядженя президента полиціи въ Познани, котрымъ наказуе одному шевцеви Полякови вывѣску (шильдъ) въ формѣ чобота помальовану на червоно помалювати на бѣло, бо въ противнôмъ случаю буде мусѣвъ вывѣску зняти. Президентъ полиціи зачувъ запевне, що червоный чобôтъ належитъ до національного строю Поляка. На всякій способъ однакожь розпорядженье повысше выдаеся намъ занадто наивнымъ.

— **Всѣхъ Ормянъ** числятъ 3,500.000 людій. Зъ того числа припадае на Огоманьске царство 2,400.000 а то 400.000 въ европейскôй Турціи а 2,000.000 въ азійскôй; дальше припадае на Россію 800.000, на Персію 250.000, на Австрію 25.000, на Африку и Индію 20.000 а на рôжнй европейскй державы 5000.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Зъ причины довгои слоты повыступали рѣки Быстриця и Днѣстеръ въ окрестносги Маріямполя въ такихъ майже розмѣрахъ, якъ на веснѣ. Дороги и насовиска позаливало.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ при улици Коперника Ч. 10
маe честь поручити Вч. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ Упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.

10—12

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. вересня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	272 25	275 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	162 —	166 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 —	98 —
„ „ „ по 4% ав.	91 40	92 40
„ „ „ по 5% ав. період.	97 —	98 —
Банку гип. галиц 6% ав.	101 —	102 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	104 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к. .	96 80	97 80
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова . .	19 25	21 —
„ „ Станиславова .	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 36	9 46
Пôвимперіялъ	9 64	9 76
Рубель россійскій срѣбный . .	1 56	1 73
„ „ паперовый .	1 20	1 22
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	58 —	58 65
Серебро	99 50	100 50

безъ текучого куп. безъ купону

Курсъ вѣденьскій
зъ дня 27 л. вересня 1880.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	71 65	71.80
„ „ „ серебрѣ	72.65	72.80
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	121.—	122.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5% . .	130.50	131.—
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5% . .	132.50	133.—
„ „ „ 1864 (съ премею) по 100 р.	171.75	172.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	171.—	171.50
Ренты Ком. по 42 лір. австр. . . .	27. -	29.—
Листы заст. дом. держ. по 150 р. 5%	143.—	144.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	100.25	101 75
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	87.90	88.05

Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)

Буковины	95.50	96.50
Галичины	97.—	97.50

Акціи.

Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	119.40	119 60
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	283.25	283.50
Долѣтно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	780.	790.—
Галиц. банку гипот. по 200 р. . .	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р. .	150.—	—.—
Банку народного по 600 р. . . .	—.—	—.—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	72.50	73.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	539.—	541.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	189.75	190.25
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р. .	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 000 р. м. к.	2445.—	2450.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср. .	276·25	276 75
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	164.75	165 35
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к. .	278.25	278.75
Полуди желѣз. держ. по 200 р. а. в.	81.—	81 25
І. жел угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	139 25	139.75

Листы заставнй лосований.

Общ роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	100.—	—.—
Общ. австр банкъ кр. зем. 5% въ ср.	117.—	117.25
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 8 л. 6%	100.50	101.25
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	106.50	—.—
„ „ „ „ „ „ „ 30 л. 5½%	95.50	—.—
Галиц. общ кред. в. а по 4% . .	91.75	92.25
„ „ „ „ „ по 5% . .	97.—	97.50
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	97.—	97 50
Галиц. банку гипот. по 6% . . .	101.50	101.80
„ „ рустик. по 6% . . .	104.—	104.75
Банку народного по 5%	—.—	—.—
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	100.—
„ „ „ по 5%	100.50	101.—

Облигаціи съ правомъ первеньства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5% . .	89.25	89 75
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	—.—	85.—
Жел пôвн. по 100 р. м. к. . . .	105.50	106.—
„ „ „ 100 р. а. в. . . . ,	101.75	—.—
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 5% .	105.—	—.—
„ „ „ „ II. емисіи . .	103.	103 50
„ „ „ „ III. „ . . .	102.75	103.
„ „ „ „ IV. „ . . .	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865 . .	90.—	90.25
„ „ 1867 . .	93.—	93.50
„ „ 1868 . .	90.25	90 75
„ „ 1872 . .	89.40	89.80
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	84.50	85.—

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	179.50	180.—
Клярого по 40 р. м. к.	39.—	40.—
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	103 50	104.50
Кеглевича по 10 р. м. к.	16.—	17.—
Лосы мѣста Кракова	20.—	20.50
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	41.—	41.50
Пальфія по 40 р. м. к.	38.—	38.50
Фундація шпиталя архик. Рудольфа .	18.25	18 50
Сальма по 40 р. м. к.	50.—	51.—
Ст. Женоа по 40 р. м. к. . . .	47.75	48.—
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. ав.)	24.—	25.—
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	125.75	—.—
„ „ „ по 50 р. м. к.	65.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к. . . .	32.—	33.—
Виндишгреца по 20 р. м. к. . . .	41.50	42.—

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 74. Львôвъ, Середа 24. Вересня (6. Жовтня) 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаютося по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанâ вôльнâ ôтъ порта.

Рукописи не звертаютося тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) жовтня розпочинаєся четверте чвертьрôчье, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Кождому ВП. Предплатителеви подано на опасцѣ, доки предплативъ а взглядно, якî у него залеглости.

Выборы до радъ повѣтовыхъ.

Урядова газета обвѣщає:

„Въ мысль §. 15. пов. ордин. выборчои розписуются новî выборы до радъ повѣтовыхъ: Бохня, Борщѣвъ, Бжеско, Бережаны, Бжозôвъ, Бучачь, Хшанôвъ, Цѣшанôвъ, Чорткôвъ, Домôрова, Добромиль, Долина, Дрогобичь, Горлицѣ, Городокъ, Грыбôвъ, Городенка, Гусятынъ, Яворôвъ, Камѣнка, Кольбушова, Коломыя, Коссôвъ, Кракôвъ, Кросно, Ланцутъ, Лиманова, Лиско, Львôвъ, Мостиска, Мысленицѣ, Низко, Новый Сончь, Новый Торгъ, Пôдгайцѣ, Перемышляны, Рава Рогатынъ, Ропчицѣ, Ряшѣвъ, Самбôръ, Сянокъ, Скалатъ, Снятынъ, Сокаль, Старемѣсто, Стрый, Тарнобережъ, Товмачь, Теребовля, Турка, Вадовицѣ, Величка, Збаражь и Жидачѣвъ, — и вызначаєся *день выборôвъ для групы сельскихъ громадъ на 28. н. с. жовтня, для групы мъскихъ громадъ на 3. н. с. листопада, для групы найвысше оподатковаиыхъ въ категоріи промыслу и торговлъ на 4. н. с. листопада*, а для групы великихъ посѣлостій на 8. н. с. листопада с. р. Тіи выборы ôтбудутся въ мѣстцяхъ законом приписаныхъ (§. §. 12, 13 и 14 пов. орд. выбор.). Выборцямъ будутъ выданî карты легитимаційнî заключаючî бливше означенье мѣстцевости и годины, въ котрыхъ выборы маютъ ôтбутися.“

Злишнымъ, здаєся, булобы звертати увагу на важнôсть выборôвъ до радъ повѣтовыхъ. Однакожь черезъ довгî лѣта навыкли мы непостережимо пропускати много актôвъ нашого публичного житя автономичного. Рады повѣтовî не маютъ у насъ великои популярности, тожь можна обавлятися, що власне при надходячихъ выборахъ моглабы объявитись паша рôвнодушнôсть съ великою шкодою для найжизненнѣйшихъ интересôвъ нашого народа. Признаємо и неразъ вже пôдносили мы неотвѣтнôсть устрою и складу радъ повѣтовыхъ для успѣшного розвою нашого автономичного житя повѣтового и громадского, але мимо того всего не можемо згодитись съ поглядомъ, будьтобы можна намъ игнорувати тіи автономичнî институціи повѣтовî и ôтъ нихъ ôттягатися. Надто важный кругъ дѣятельности, надто важнî справы и интереса народнî поручено радамъ повѣтовымъ, щобы Русины могли рôвнодушно придивлятися, чи и якъ тіи справы завѣдуются, якъ тіи интереса заступаются, якъ повѣтове житье автономичне въ политичнôмъ и економичнôмъ взглядѣ ведеся и кто нимъ руководитъ. Причина нашого застою, нашого упадку и нашихъ неудачь не тôлько на поли политичнôмъ, але й на поли економичнôмъ, лежитъ по великôй части въ бездѣльности або зновъ совсѣмъ блудnôй дѣятельности нашихъ низшихъ организмôвъ автономичныхъ. Ихъ оживити, ихъ до дѣятельности потягнути и на правдиву дорогу повести, се повинно бути нашою задачею. Голосъ народа, хочь незаступленый належачимъ ёму числомъ заступникôвъ, повиненъ озватися въ нашихъ радахъ повѣтовыхъ. Тожь звертаемо завчасу увагу на важнôсть надходячихъ выборôвъ и маємо надѣю, що рускій нарôдъ возьме живу участь въ обновленю нашои повѣтовои автономіи. Єще въ мѣсяци маю звернули мы увагу на зближаючîся выборы, а и теперь єсть досыть часу, щобы марно не пропустити справы.

Рускî послы а партія автономистôвъ.

Справа будучого поступованя рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй не безъ причины выдвигнулася на политичный виднокругъ. Єсть се наслѣдство партійныхъ ôтношень въ радѣ державнôй. Двѣ головнî партіи въ радѣ державнôй: партія автономистôвъ и партія централистôвъ стоятъ противъ себе, готовлятся до дальшои борбы, обчисляютъ и збираютъ свои силы та оглядаются за союзниками. При розправахъ надъ фондомъ диспозиційнымъ заважили рѣшучо голосы трехъ рускихъ послôвъ и тогды то пригадались Русины зарôвно централистамъ якъ и автономистамъ. Въ тôмъ фактѣ ôтразилися ôтношеня обохъ головныхъ партій, бо показалося наглядно, що и такъ маленьке число рускихъ послôвъ може не тôлько входити въ гру партійну, але и въ певныхъ случаяхъ рѣшати споры. Не уносилисьмося николи надто симъ хвилевымъ тріюмфомъ. Була се перевага хвилева и она совсѣмъ єще не доказувала, що трехъ рускихъ послôвъ може все и всюды перехиляти вагу партій по своёй волѣ на одну або другу сторону. Але сей фактъ доказавъ, що при теперѣшнôмъ складѣ рады державнои партія автономистôвъ повинна числитися съ всѣма хотьбы дуже малочисленными групами послôвъ, що она, єсли хоче постôйно удержати перевагу по своёй сторонѣ, повинна до себе притягати всѣ елемента, котрî дѣйстно стремлятъ а бодай могутъ стремѣти до того, щобы програму помиреня всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноправности осуществити. Для того не можемо згодитись съ поглядомъ „Reform-ы“ (котрои статю понизше подаємо), будьтобы число трехъ рускихъ послôвъ було совсѣмъ безъ вплыву и значеня при партійнôй борбѣ межи автономистами а централистами. Пригадаємо, що не тôлько при фондѣ диспозиційнôмъ, але и при иншихъ навѣть важнѣйшихъ справахъ рѣшало о побѣдѣ тôлько кôлька голосôвъ, якъ пр. при новелѣ грунтового податку (тôлько 4 голосы), при законѣ о войсковôй таксѣ (тôлько 8 голосôвъ), въ котрыхъ вже були и голосы Русинôвъ, и т. д. Треба також памятати, що партія автономистôвъ при своёмъ повнôмъ числѣ має лише бôльшôсть переважаючу противникôвъ ледви 16—20 голосами. До того всего причиняється єще и тое, що партія автономистôвъ, якъ се показалося вже въ першôй сесіи рады державнои, не все єсть такъ сконсолидованою и такъ дисциплинарно зъорганизованою, щобы не потребувала обавлятися о свою бôльшôсть именно въ тыхъ случаяхъ, коли межи поодинокими партіями автономистôвъ могутъ повстати рôжницѣ поглядôвъ. Се послѣдне єсть именно важне зô взгляду на Полякôвъ, котрî своимъ становищемъ и своимъ стремленьемъ въ многôмъ рôжнятся ôтъ другихъ автономистôвъ. Тое, чого автономисты на разѣ добиваются, Поляки вже теперь посѣдаютъ и тôлько, такъ сказати, надвышка тыхъ жадань лучитъ доперва Полякôвъ съ автономистами. Чи Поляки не можутъ и не схочутъ въ данôмъ случаю добиватися сеи „надвышки своихъ правъ“ и безъ автономистôвъ, а може и съ шкодою автономистôвъ, — се єсть пытанье, надъ котрымъ повинньî самî автономисты застановитися. Не єсть жежь тайною, що середъ Полякôвъ существує партія, заступлена теперь Dziennik-омъ Polsk-имъ, котра стремитъ до союза съ централистами, а въ кождôмъ случаю ôтраджує Полякôвъ ôтъ тѣсного союза съ автономистами (именно Чехами). Вѣдомо такожь, що до найновѣйшихъ часôвъ партія кракôвска, теперь верховôдяча въ польскôмъ колѣ, и ёи органъ „Czas“ совсѣмъ не одушевлялись для „ческихъ правъ державныхъ“ и въ загалѣ не дуже клопоталисъ и клопочутся долею всѣхъ австрійскихъ Славянъ. Симпатія Полякôвъ для Чехôвъ, не згадуючи вже о симпатіяхъ для другихъ Славянъ, не такъ то дуже сильна и замѣтна рѣчь, що зъ помежи всѣхъ Полякôвъ однî варшавскî Поляки заявили лише правдиву симпатію для Чехôвъ и здаются почувати свою одноплеменнôсть съ прочими Славянами. Будемо навѣть такъ смѣлî сказати, що союзництво Полякôвъ съ Чехами и автономистами въ загалѣ, опираєся не такъ на взаимности и щирôй симпатіи, якъ бôльше на желаню „мѣродайныхъ сферъ найвысшихъ“, котрî радîбы полагодити съ Чехами и покôнчити межинароднî споры въ Австріи. Се суть фактичнî обстоятельства, съ котрыми повиннîбы автономисты числитися, такъ якъ они не даютъ ніякои поруки тревалости союза Полякôвъ съ автономистами.

Тожь єсли автономисты хотятъ скрѣпити свои силы, повиннî они старатися вже зо взглядôвъ партійнои тактики притягати до себе всѣ елемента, якъ ни малочисленнî они и булиби. Въ тôмъ числѣ маютъ вагу такожь и рускî послы — не такъ числомъ, якъ самою засадою, що справедливо пôдноситъ навѣть Dzien. Pol. Самî Поляки не могутъ затаити неприродности теперѣшного складу галицкои репрезентаціи въ радѣ державнôй. Штучнôсть послѣдныхъ выборôвъ єсть загально знаною тайною а трехъ рускихъ послôвъ єсть въ кождôмъ случаю представительствомъ рускои бôльшости краю. Єсли настрôй людности не єсть маловажною рѣчію для борбы политичныхъ партій и для тревалости побѣды, то автономисты не повиннî запôзнавати рускаго населеня краю, єсли тôлько они хотятъ, щобы ихъ побѣда твердо стояла волею народôвъ, а не лише штучною бôльшостію послôвъ. Рускî послы поняли своє становище супротивъ надходячои перемѣны внутрѣшного устрою державного, супротивъ добре зрозумѣлои задачѣ Австріи и супротивъ власного народа и цѣлои Славянщины. Нынѣ вже можна уважати за довершеный фактъ, що рускî послы выреклися своёи солидарности съ централистами, ôтъ котрыхъ, якъ справедливо пояснивъ о. Озаркевичь, Русинамъ не можна надѣятись ніякого добра. На пôставѣ заявленя пос. о. Озаркевича и поясненъ, якî удѣливъ пос. сов. Ковальскій дневникарскимъ кореспондентамъ, можна напевно сказати, що рускî послы не будутъ повнити невдячнои службы централистамъ. Нашî послы щиро бажаютъ помиреня всѣхъ народôвъ Австріи на пôставѣ ихъ рôвноуправненя, а тымъ самымъ вызнаютъ найголовнѣйшу програму всѣхъ щирыхъ автономистôвъ, а хотяй доси не прилучилися формально до табору автономистôвъ, то однакожь своимъ дотеперѣшнымъ поступованьемъ въ ничѣмъ не прогрѣшили противъ сеи програмы. Заявленье пос. о. Озаркевича, що не буде держати съ централистами и що евентуально готовъ прилучитися до правицѣ, можна уважати за програму будучого посольского поступованя не тôлько самого о. Озаркевича, але и всѣхъ трехъ рускихъ послôвъ, такъ якъ оно єсть тôлько консеквентнымъ и необходимымъ наслѣдствомъ вже дотеперь заявленого звороту политики трехъ рускихъ послôвъ. Бôльше рѣшучого поясненя не мôгъ о. Озаркевичь на теперь дати, бо зъ однои стороны пытанье, чи рускî послы прилучатся також и формально до правицѣ, може бути остаточно рѣшене доперва по отвореню рады державнои, а зъ другои стороны се пытанье не може рѣшитись також безъ содѣйствія самыхъ автономистôвъ. Мы вже высше указали на потребу лучшои организаціи автономистичнои партіи хочьбы зо взгляду на партійну тактику. Тутъ звернемо єще увагу, що тая организація повинна обявитись також въ яснѣйшôй програмѣ автономистôвъ. Партія автономистôвъ муситъ статися справдѣ державною партіею съ ясною програмою обнимаючою всѣ народы Австріи и обезпечаючою всѣ жизненнî интереса тыхъ народôвъ. Не лише Чехи и Поляки, але й Русины, Словенцѣ, Дальматинцѣ и др. повиннî бачити свою будучнôсть въ тôй програмѣ. Тôлько тогды можна надѣятися на успѣшный розвôй и остаточну побѣду тои програмы и на справедливе осущенье автономистичного устрою державного. Головною точкою такои програмы єсть утвореньe modus vivendi межи поодинокими народами. Внутрѣшнî споры повиннî устати, єсли цѣле сторонництво має бути на внѣ сильне и однодушне. Такои програмы и такои организаціи маємо право жадати ôтъ автономистôвъ не тôлько въ нашôмъ интересѣ, але и въ интересѣ всѣхъ народôвъ стремлячихъ до рôвноуправненя и въ интересѣ побѣды самого автономичного принципу. Якъ довго не буде сеи организаціи и мара якоись „середнои партіи“ буде розрывати ряды автономистôвъ, такъ довго ихъ дѣланье буде малоуспѣшне, а централисты все будутъ выкористувати слабî стороны своихъ противникôвъ. Маємо надѣю, що автономисты не полишатъ своёи працѣ, що утворятъ здоровый modus vivendi межи всѣма народами не выключаючи Русинôвъ и Полякôвъ, и що рускî послы на певно не ôткажутся ôтъ щирого и живого удѣлу въ переведеню єдиноспасаючои програмы помиреня всѣхъ народôвъ Австріи на пôставѣ ихъ рôвноправности.

РУСКÎ ПОСЛЫ И АВТОНОМИСТЫ.

Пôдъ такимъ написомъ помѣстила часопись тыжднева „Reform“, основана славнозвѣстнымъ нѣмецкимъ публицистомъ Ф. Шузелькою, статію въ справѣ будущого становища нашихъ послôвъ въ радѣ держ., котра послѣдными часами наробила не мало шуму въ нѣмецкихъ, польскихъ и ческихъ дневникахъ. „Reform“ все ôтзначалася объективнымъ осудомъ справъ политичныхъ и вступалася горячо за угнетеными а посвящала пильну увагу також справамъ

рускимъ, тожь подаємо ту статію въ цѣлости, тымъ бо́льше, що и сама справа есть для насъ многоважною.

„По́дчасъ послѣдноі подорожи цѣсаря до Галичины Праскѝ „Narodni Listy“, котрѝ для Русино́въ обявляли все справедливѝ погляды, оголосили телеграмы и дописи зъ Вѣдня того радо́стного содержаня, що съ початкомъ слѣдуючои сесіи рады державноі три рускѝ послы: Ковальскій, Озаркевичъ и Кулачковскій мають вступити до клюбу Гогенварта и о́тъ того часу солидарно поступати съ автономистами. Иншими словами сказавши, нещастна политика рускихъ послово́въ, котра о́тъ 1861 выдала рускій наро́дъ на неласку самовладного сторонництва вѣрноконституційного и доперва о́тъ минувшого року о сто́лько змѣнилась, що три згаданѝ послы по́дчасъ голосованя въ радѣ державно́й „о́тъ случаю до случаю“ („von Fall zu Fall“) переходили то до централисто́въ, то до автономисто́въ, до́йшла до свого звороту и малабы о́тъ теперь придержуватися того направленя, що доля й недоля рускоі народности, о сколько власне може бути черезъ правныхъ заступнико́въ поперта або о́тперта, буде звязана съ судьбою автономистичноі бо́льшости“.

„Ти вѣсти подѣйствували мовбы выстрѣлъ алярмовый въ таборѣ лѣвицѣ, котрои органы силовалися не двозначно выяснити Русинамъ, що рускѝ послы моглибы лишь съ шкодою своєи народности перепровадити таку змѣну дотеперѣшноі тактики, то есть отвертый аліянсъ съ автономистами. Ледво прибувъ посолъ Ковальскій до Львова, щобы повитати цѣсаря, а вже зъявилися у него выслапники и кореспонденты вѣденьскихъ часописій, щобъ его выпытати, чи рускѝ послы дѣйстно задумують безъ дозволу вѣрноконституційноі опозиціи перейти до автономисто́въ, чи може не волять дальше за радою своихъ противнико́въ будучихъ заразомъ непримиримыми противниками всѣхъ автономисто́въ по́йти и вытревати въ союзѣ съ ворогами теперѣшного правительства. Результатъ горячихъ залёто́въ бувъ сумный. П. Ковальскій о́тказавъ всякои о́тповѣди на пытанье, чи рускѝ послы вступлятъ до клюбу правицѣ чи нѣ; о́нъ запевнявъ лишь цѣкавыхъ журналисто́въ, що Русины будутъ о́ттеперь рѣшучо поперати всѣ справедливѝ жаданя автономисто́въ. Та резерва п. Ковальского есть понятна, понеже по́сля звычайныхъ правилъ политичного розуму о́тказуєся противникови выявленя замѣру, котрый не ставъ еще fait accompli.“

„Вѣсти ти о предстоячо́й змѣнѣ въ тактицѣ рускихъ послово́въ дуже насъ урадовали, а то тымъ бо́льше, що справдѣ не можемо уходити яко сомнительнѝ други Русино́въ и не малу можемо собѣ приписати заслугу около розширеня здоровшихъ поглядо́въ въ рускихъ кругахъ; для того ничого горячѣйше не бажаємо, якъ щобы ти вѣсти сповнились. Дотеперѣшный бо станъ, котрый одинокому славяньскому племени въ Австріи каже займатися о́трубною политикою поза автономистичною коалицією, не може совсѣмъ тѣшити ани насъ, ани нашихъ политичныхъ прихильнико́въ“.

„Безъ взгляду на непріязнь межи Поляками а Русинами, надъ котрою мы щиро сожалѣємо, хоть та вражда непріязныхъ братій не може принести ніякого добра мимо того, що власть спочиває въ рукахъ Полякбвъ, хочемо объективно и супоко́йно розбо́брати, чи не лежитъ се въ интересѣ Русино́въ, щобы ихъ заступники въ Вѣдни прилучилися безусловно (rückhaltslos) до автономисто́въ“.

„Три рускѝ послы суть нумерично за слабѝ, щобы допомогчи централистамъ въ радѣ державно́й до бо́льшости. Зъ голосованя надъ фондомъ диспозиційнымъ въ минувшо́й кампаніи, котре, якъ вѣдомо, ско́нчилось о́тмовленьемъ дотычноі позиціи буджетовои, не можна выводити хибного заключеня. Не для того, що тогды Русины голосували съ централистами, добились тіжь до бо́льшости, лишь понеже въ таборѣ автономистичныхъ партій гдеякѝ забули на свои повинности при голосованю а гдеякѝ о́тъ тогожь о́ттягнулися. По́до́бный случай чей николи не повторится, хиба що автономисты самѝ хотѣлибъ утратити власть, на що теперь однако не заносится. Противно, дисциплина въ таборѣ автономисто́въ буде теперь що разъ бо́льше строга, понеже того вымагає самоудержанье“.

„На то отже надѣятися, що рускимъ посламъ удасться черезъ по́дмаганье опозиціи въ радѣ державно́й утворити бо́льшо́сть спосо́бну до правленя, значилобы будовати на ледѣ и будучно́сть цѣлои народности операти на илюзіяхъ. Припустивши навѣть, хочь сего на дѣлѣ не принимаємо за можливе, що централистамъ съ по́дмогою Русино́въ знов удасться придбати собѣ бо́льшо́сть, чижь можутъ Русины на правду вѣрити, що тогды можутъ сподѣватися вдячности вѣрноконституційныхъ, що централисты зъ прихильности для Русино́въ моглибы Полякамъ выдерти власть зъ рукъ? Вдячно́сть а партія вѣрноконституційна! Тажь Русины чули о́тъ 1861, якъ горячо нѣмецкѝ централисты поперали рускѝ справы, цѣлый періодъ доказує нехибно, якъ велике було въ однои стороны самоотверженье Русино́въ, а въ другои стороны безвзгляднбсть нѣмецкихъ централисто́въ. Чижь зъ того сумного досвѣду не належалобы справедливо заключати о невластивбй политицѣ Русино́въ? Домагатись о́тъ нѣмецкихъ гегемоно́въ, щобы они лишь для одного славяньского племени були справедливыми, коли до того не суть примушенѝ, значилобы пробувати змѣшати огонь съ водою“.

„Якъ звѣстно, присвоили собѣ вѣденьскѝ нѣмецко-централистичнѝ журналы саме передъ подорожію цѣсаря до Галичины ту тактику, щобы Русино́въ по́дохотити на Полако́въ и ослабити тымъ можливый успѣхъ подорожи для автономисто́въ и правительства. Однакъ централистичнѝ пляны не осуществились, Русины заховались по́дчасъ цѣлои подорожи цѣсаря по Галичинѣ розумно, тактовно и правильно. И щожь мы почули по подорожи о́тъ одного завзятого Нѣмця-національна, котрый такожь бравъ участь въ то́й подорожи и на дурно чатувавъ на демонстрацію зъ стороны Русино́въ? „Вже не ма руского пытаня — якбы нынѣ розписали новѝ выборы въ Галичинѣ, не перейшовбы навѣть о д и н ъ рускій кандидатъ“. То власнѝ слова нѣмецконаціонального гегемона, для котрого вже не ма Русино́въ, понеже они не демонстровали по́сля бажаня вѣрноконституційныхъ противъ Полако́въ, у котрыхъ и не найшлибъ були Русины вдячности, якбы були далися заманити до нерозумныхъ демонстрацій“.

„Справедливо узнаютъ се досвѣдченѝ политики нерозумомъ, числити въ политицѣ на вдячно́сть; однакъ о́тъ вырече-ня вдячности, навѣть о́тъ невдячности еще далеко до брутального насилія (Vergewaltigung). А се до́сталобыся Русинамъ въ участи, посередно або безпосередно, якбы они такъ званбй нѣмецко-либеральнбй партіи придержали стремя знов досѣсти высокого коня! За тымъ промовляє довголѣтный досвѣдъ и нѣмецко-либеральный гегемонъ не забуде своєи злои натуры.

Въ отвертбмъ союзѣ съ автономистами можутъ Русины лишь скористати, въ тбмъ лишь союзѣ есть для нихъ о́тповѣдне мѣстце. Въ Гогенвартовскбмъ клюбѣ дѣйствуютъ Нѣмцѣ и Славяне мирно съ собою и побо́чь себе вѣрнѝ своимъ засадамъ, той союзъ може обняти посередну ролю межи Русинами а Поляками и безъ всякого упередженя (Voreingenommenheit) успѣшно перевести. В ъ В ѣ д н и д а д у т е с я л е к ш е п р о т и в н о с т и з б л и ж и т и, я к ъ в о Л ь в о в ѣ, въ Вѣдни, где автономисты мусятъ руководитися а в с т р і й с к о ю политикою. Бодай стоялобъ спробовати, щобы Русины совсѣмъ прилучились до автономисто́въ, а вскорѣ переконалибся, чи справедливый Нѣмець и славяньскій братъ будутъ глухими на ихъ зажаленя. Справедливо можемо надѣятись, що въ лонѣ автономистичноі бо́льшости въ радѣ державно́й буде положена по́двалина до modus vivendi межи Поляками и Русинами, на котро́й потбмъ можна буде дальше будовати во Львовѣ, коли вже пристрасть остигне. Quod faustum felixque eveniat!“

„Не належитъ выжидати завбзваня о́тъ гр. Гогенварта, бо ани до́бра справа, ани пп. Ковальскій, Озаркевичъ и Кулачковскій не потребуютъ того. Практичный змыслъ, безпристрастный осудъ положеня рѣчій и интересы рускоі народности найлучше стелятъ дорогу рускимъ посламъ до автономисто́въ. Хибажь діявольска рада ворого́въ малабъ у Русино́въ бо́льше заважити, якъ знакъ пріятелѣвъ? Нѣ и николи!“

Справа ирляндска.

Насильна смерть льорда Монтеморри зновъ затревожила цѣлу Англію и пригадала свѣтови „справу ирляндску“. Що се такого та справа ирляндска? Чимъ она такъ важна и чи въ загалѣ она на сто́лько важна, щобы заняти увагу Европы? Не есть се справа дипльоматична, не есть се навѣть справа межидержавна, але внутрѣшна дотыкаюча безпосередно интересо́въ самои Англіи. О́тношеня межи ирляндскими державцями а великими посѣдачами землѣ ирляндскоі, якбы ни сумнѝ они були на дѣлѣ, мало можутъ занимати цѣлу Европу. Але въ тыхъ сумныхъ о́тношеняхъ озывається житье цѣлои Ирляндіи, колисьто самосто́йноі, а опо́сля англійскою захланностію загарбаноі, о́бдертоі и вынищеноі, житье народа насильно Англією вѣками гнетеного, але еще недобитого, борба двохъ народо́въ, яка повторяється въ цѣло́й майже Европѣ, где два сосѣднѝ народы не ро́внѝ силами о́тъ вѣко́въ враждуютъ съ собою. Борба Ирляндіи съ Англією опирається на глубоко́й ро́жницѣ двохъ народо́въ: англійского и кельтійского, на ихъ религійныхъ, политичныхъ и поземельныхъ спорахъ. Зъ пытань спорныхъ межи Ирляндією а Англією зо́стало рѣшене дотеперь то́лько пытанье религійне 1869 р. черезъ ро́вноуправненье ро́жныхъ вѣроисповѣдань. Знесенье ирійскоі державноі (пануючои) церкви вызволило католицку церковь Ирляндцѣвъ о́тъ дотеперѣшного гнету. Коли перше не то́лько забороню-вано всѣ публичнѝ богослуженя католицкои церкви, але й о́тбирано ей маєтки и посѣлости, а исповѣдniко́въ католицкои церкви оголошувано майже совсѣмъ безправными, теперь по знесеню державноі церкви уставъ бодай сей страшный гнетъ религійный. Однакожь лишилися еще неполагоджеными другѝ неменше важнѝ пытаня о́тношень межи Англією а Ирляндією. Ирляндія добивається своєи автономіи, але се пытанье еще не такъ скоро рѣшится. О́тъ р. 1169 стремитъ Англія всѣма силами до того, щобы „об ъединити“ Ирляндію съ Англією. Довговѣковый гнетъ лишивъ свои слѣды, а хоть въ новѣйшихъ часахъ повстала межи Ирляндцями гадка совсѣмъ о́торватись о́тъ Англіи, то однакожь на дѣлѣ еще навѣть далеко о́тъ якои-такои автономіи Ирляндіи. Ирляндія высылає своихъ заступнико́въ до англійского парляменту, але тое заступництво такъ само устроєне, якъ въ всѣхъ иншихъ краяхъ, где ходитъ о майоризацію и удержанье гегемоніи. На 435 членбвъ высшои палаты англійского парляменту має Ирляндія ледви 28 заступнико́въ и то, розумѣється, зъ помежи завандровавшихъ до Ирляндіи англійскихъ льордо́въ. Въ низшбй палатѣ на 658 послово́въ має Ирляндія то́лько 105 своихъ заступнико́въ. Тожь совсѣмъ природно, що при такбмъ станѣ не може бути й бесѣды о автономіи Ирляндіи, такъ само якъ пр. не може бути бесѣды о ро́вноправности Русино́въ, если они въ радѣ державно́й мають 3 а въ соймѣ 15 послово́въ своихъ. До сего треба еще додати, що навѣть тыхъ 105 ирляндскихъ послово́въ не можна назвати послами ирляндского народа, але послами Англичанъ пануючихъ въ Ирляндіи. Тожь на рѣшенье пытаня о автономіи треба еще довго ждати. За тое выдвигається на передъ а г р а р н е п ы т а н ь е съ непобо́римою силою. Щобы поняти вагу сего пытаня въ Ирляндіи, треба по́знати его историчный розво́й. Англія задумавши запановати надъ Ирляндією взялася за се дѣло дуже основно и по варварски, всѣма засобами грубои силы. Насилія, якихъ допустилася Англія надъ Ирляндцями, справдѣ кличутъ о по́мсту до неба. Р. 1602 сконфисковано Ирляндцямъ 600,000 а въ ко́лька лѣтъ по́знѣйше 800,000 моргбвъ землѣ. Кромвель забравъ р. 1649 католицкимъ Ирляндцямъ около 5 милио́нбвъ моргбвъ землѣ и роздавъ ихъ Англичанамъ и Шотамъ. Король Яковъ прогнавъ еще 2400 ирляндскихъ властителѣвъ землѣ, а р. 1692 англійскій парлямент зарядивъ дальшу конфискату бо́льше якъ одного миліона моргбвъ землѣ. Такимъ чиномъ втратили Ирляндцѣ свою землю и ледви ко́лькохъ лишилося при давныхъ своихъ посѣлостяхъ. Щожь мали робити Ирляндцѣ? За слабѝ о́тперти насиліе мусѣли они по́ддатись своєй долѝ и брати о́тъ своихъ ворого́въ свою власну землю въ державу и оплачувати чиншъ своимъ ворогамъ. Англичане стали панами землѣ, а Ирляндцѣ ихъ слугами. О́тношеня межи панами а тыми чиншбвниками були уладженѝ то́лько волею пана, его ласкою або неласкою. Панъ мбгъ кождого часу прогнати чиншбвника. А коли до того еще людно́сть краю разъ вразъ збо́льшалася и поодинокѝ державы ставалися що разъ бо́льше подѣлеными и меншими, то й убожество мусѣло що разъ бо́льше взростати, а раціональна управа землѣ по́дупадати. Чиншбвникъ боявся що хвилѣ, щобы его не прогнавъ панъ и не робивъ ніякихъ вкладо́въ въ управу землѣ, радъ коли то́лько може прожити и чиншъ заплатити. Такій станъ оказався для самои Англіи некористнымъ и доперва найновѣйшими часами почали думати Англичане надъ тымъ, якбы вытворити малу посѣло́сть независиму, котра всюды есть по́дставою здорового розвою ро́льництва. „En cumbered estates acte“ присиловала властителѣвъ задовженыхъ земель до продажи тыхъ земель. Зъ такихъ земель закупленыхъ майже самыми Ирляндцями вытворився доперва станъ малыхъ посѣдачѣвъ грунтовыхъ (8582). Суть то по бо́льшбй части господарства по 150—250 моргбвъ. Однакожь сей зворотъ о́тбуваєся о́тъ р. 1865 дуже помало и цѣлый нужденный станъ аграрного пытаня въ сущности не о богато змѣнився. Кромѣ що то́лько згаданыхъ малыхъ властителѣвъ землѣ (числомъ 8582) есть въ Ирляндіи еще около 930,000 державцѣвъ або чиншбвнико́въ, котрѝ мають въ держабѣ землѣ менше бо́льше по 30 моргбвъ. Ихъ о́тношенье до властителѣвъ землѣ опираєся на письменныхъ контрактахъ державныхъ, заключеныхъ звычайно на 31 лѣтъ. Але кромѣ тыхъ чиншбвнико́въ за контрактами письменными есть еще много поменшихъ чиншбвнико́въ, котрѝ не мають ніякого письменного контракту. Ихъ число выноситъ майже шесту часть всеи сельскои людности, а ихъ доля почивае выключно въ ласцѣ або неласцѣ великихъ пано́въ. Панъ може ихъ кождого часу прогнати, що такъ значитъ, якъ засудити ихъ на голодову смерть. При то́мъ всѣмъ цѣла ирляндска людно́сть перехову є въ своєй памяти згадку, що земля завлащена неправно англійскими льордами есть ихъ батько́вщиною и правѣчною власностію. Англичане уважаются въ Ирляндіи заволоками, тиранами и розбо́йниками, що силою вывластили цѣлый ирляндскій наро́дъ въ землѣ. Такій станъ вже самъ собою дуже дражливый заостр уєся еще бо́льше въ лѣта неурожаѣвъ. Якъ сказано, господарство ирляндскихъ чиншбвнико́въ не о́тзначаєся раціональностію, оно есть дуже примитивне и бо́льше похоже на вегитованье якъ на правдиву ро́льничу господарку. Скоро чиншбвникъ кождои хвилѣ може бути прогнаный зъ землѣ, то совсѣмъ природно, що о́нъ не робитъ ніякихъ накладо́въ и тому то ирляндске ро́льництво стоитъ незро́внано

низше ôтъ англійского. Якже наспѣе часъ неурожаѣвъ, тогды очевидно чиншôвники попадаютъ въ нужду, они не маютъ зъ чого ни чиншу заплатити ни себе и свои родины выживити. Властителѣ выганяютъ немилосердно такихъ чиншôвникôвъ и тогды пытанье аграрне доходитъ до своеи крайности. Тысячѣ голодныхъ и зъ всякои власности вызутыхъ чиншôвникôвъ творятъ пролетаріятъ дуже небезпечный, готовый до всѣхъ дѣлъ, до обороны житя противъ панôвъ всякими хотьбы якъ недозволеными способами. Тожь буде совсѣмъ понятно, для чого агитаторы знаходятъ легкій послухъ, а масы народа готовѝ взятися хотьбы й за оружіе. Новѣйшими часами прибравъ рухъ Ирляндцѣвъ далеко бôльше острый характеръ. Якъ довго O'Connel († 1847) и его товаришѣ руководили агитаціею, такъ довго мала она характеръ бôльше легальный. Тогды все еще стояли Ирляндцѣ на тôмъ, щобы въ законный спосôбъ добиватися своихъ правъ. Але новѣйшими часами, коли по кôльколѣтныхъ неурожаяхъ нужда людности сталася докучливѣйшою, коли Англичане оставалися глухими на жалобы и стоны цѣлого краю и видимо були радѝ удержати status quo, а тымъ самымъ и свое пановане, коли наконець и великѝ властителѣ ирляндскѝ оказувалися неумолимыми супротивъ чиншôвникôвъ, — рухъ Ирляндцѣвъ заявився явною враждою и актами насильного ôтпору. Смерть льорда Монтеморри замордованого чиншôвниками есть лише однымъ зъ сумныхъ епизодôвъ сеи борбы, котра кто знае, чи не станеся загальною и кровавою. Чиншôвники лучатся разомъ до опору, не хотятъ платити ніякого чиншу уважаючи землю своею правною батькôвщиною; союзъ фенієрôвъ маючій свое сѣдалище въ Америцѣ пôдсычуе вражду противъ Англіи и суть вже слѣды, що Ирляндцѣ готовлятся навѣть до явного оружного опору. Тайнѝ товариства, котрѝ головно пôддержуютъ сей рухъ, числятъ миліоны своихъ членôвъ, а такъ чуйна полиція англійска не може дослѣдити ни головныхъ агитаторôвъ ни звязи межи американьскими Ирляндцями, а людностію „зеленого Ерину". Англія стоитъ передъ альтернативою: або до крихты добити Ирляндцѣвъ, зъ котрыхъ нынѣ вже ледви 160,000 говоритъ кельтійскимъ языкомъ, силою зломати опôръ чиншôвникôвъ, але тымъ самымъ и пôдорвати головнѝ основы економичного розвою Ирляндіи, — або рѣшити пытанье вывлащеня землѣ зъ рукъ англійскихъ льордôвъ въ користь ирляндскои людности. Есть се одно зъ найважнѣйшихъ пытань економично-соспôльныхъ. Борба межи великими а малыми посѣлостями, межи лятифундіями а дрôбными посѣдачами ведеся не тôлько въ Англіи, але и въ другихъ краяхъ, хоть правда, не такъ горячо, не такъ остро и насильно. Се есть причина, для чого „ирляндска справа" занимае увагу цѣлои Европы. Пытанье великои посѣлости поземельнои перейшло такожь до самои Англіи. И въ Англіи пôднеслася гадка, щобы майораты и неподѣльнôсть грунтôвъ знести и поземельнôѝ посѣлости надати повну свободу обороту и подѣльности. Именно партія верховодяча теперь въ правительствѣ, щобы добитися до проводу въ державѣ, обѣцяла перевести тую реформу аграрну. Якъ много своихъ обѣцянокъ, такъ и сеи послѣднои не сповнивъ доси Глядстонъ. А можна бути справдѣ цѣкавымъ на рѣшенье сего пытаня. Змѣна дотеперѣшного стану поземельнои власности въ Англіи, на котрôмъ теперь опираеся майже цѣлый устрôѝ державный Англіи, булабы справдѣшною, хоть може мирною революцією. Тяжко рѣшитись на такій переворотъ, але, якъ бачимо, обстоятельства прутъ напередъ и домагаются рѣшеня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Parteitage. Демонстраціи Нѣмцевъ.) Що разъ бôльше выявляеся, що Нѣмцямъ устроюючимъ партійнѝ зъѣзды ходитъ лише о демонстрацію противъ министерства гр. Таффого, а не о яку небудь внутрѣшну организацію вѣрноконституційнои партіи. Найяснѣйше се заявилось при зъѣздѣ нѣмецкихъ централистôвъ въ Карльсбадѣ, назначенôмъ на день 3. н. с. жовтня. Въ хвили, коли се пишемо, не маемо еще справоздань зъ сего зъѣзду, однакожь вже вступнѝ конференціи и демонстраціи централистôвъ въ Карльсбадѣ передъ самымъ зборомъ выявили достаточно сей характеръ. Нѣмецкѝ вѣрноконституційнѝ послы, межи ними на чолѣ дръ Гербстъ, пріѣхали до Карльсбаду вже съ готовою резолюцією, яка маe бути ухвалена зборомъ. Резолюцію напечатану въ Празѣ „накладомъ вѣрноконституційныхъ послôвъ" розкинено еще передъ зъѣздомъ въ тысячахъ екземплярôвъ межи нѣмецку людностъ. Дневники вѣденьскѝ перепечатали тую резолюцію, але зôстали за тое всѣ сконфискованѝ. Яке содержанье сеи резолюціи, можна легко догадатися. На шумнôѝ, алярмуючôѝ, але совсѣмъ неправдивôѝ фразѣ, що „германство и цѣлôсть державы загроженѝ политикою гр. Таффого" пôднимаеся страшный крикъ противъ политики, помирити всѣ народы на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя, и взываеся до рѣшучого опору противъ министерства гр. Таффого. Очевидно министерство не може рôвнодушно дивитись на таке пôдбурюванье людности совсѣмъ выдумаными страхами. Тожь дасться по части усправедливити, для чого прокураторія сконфискувала вѣденьскѝ дневники за напечатанье пôдбурюючои резолюціи. Повстаe однакожь пытанье, для чого не зроблено се зъ разу, коли печаталась резолюція въ Празѣ, а если вже въ Празѣ еи напечатано и ôттакъ въ тысячахъ екземплярôвъ розкинено, чи не було лучше неконфискувати и лишити судъ самôѝ публицѣ и прасѣ надъ тою резолюцією? Министерство задумало енергично выступити противъ демонстраціи централистôвъ и мало удѣлити приказъ пôдвладнымъ органамъ евентуально розвязати карльсбадскій збôръ централистôвъ. Централисты не поперестаютъ однакожь на тôмъ послѣднôмъ „Parteitag-у", они наново пôдняли гадку загального збору всѣхъ вѣрноконституційныхъ Нѣмцевъ въ Вѣдни. Часть вѣденьскои рады громадскои вже освѣдчилася на приватныхъ нарадахъ прихильно за такимъ зборомъ а и цѣла рада здаеся, згодится на тое, щобы поперти такій збôръ Нѣмцевъ въ Вѣдни. Если однакожь Нѣмцѣ поперестанутъ на однôѝ демонстраціи, а не поставлятъ якои хоть въ части позитивнои програмы, то ихъ демонстраціи все таки останутся бурею въ шклянцѣ воды и они самѝ кромѣ розъяреня и заостреня партійныхъ ôтношень не осягнутъ ніякои користи.

Послѣдными часами появилась середъ нѣмецкихъ вѣрноконституційныхъ послôвъ гадка выступити зъ рады державнои. Треба еще однакъ пôдождати, чи се серіозна гадка, чи тôлько сензаційна вѣдомôсть пущена на пострахъ?

(Спôльнѝ делегаціи и рада державна.) Спôльнѝ делегаціи зôстали вже урядово скликанѝ на день 7. (19.) с. м. до Пешту.

(Соймъ дольшно-австрійскій) зôставъ наново скликаный, щобы залагодити предложеня взглядомъ зарады противъ елементарныхъ шкодъ. Замѣтна рѣчь, що въ цѣс. патентѣ скликуючôмъ соймъ выразно вымѣнено тую задачу сойму, такъ що соймъ не може заниматися иншими справами. Есть се важный прецеденсъ конституційный, впрочѣмъ не дуже потѣшаючій.

(Реформовѝ праць правительства.) Вѣдомôсть подана дневниками, якобы министерство выготовило вже предложенье о заведеню numerus clausus въ адвокатурѣ, оказалося неправдивою, а бодай предвчасною. Доси еще не маe министерство всѣхъ добромнѣній, якѝ свого часу зажадало ôтъ адвокатскихъ комнатъ що до ограниченя числа адвокатôвъ. Натомѣсть подаютъ вѣдомôсть, що министерство думае внести до рады держ. новелю о цивильнôѝ процедурѣ. Есть се справа дуже важна, котра однакожь ôтъ довшого часу не може знайти свого остаточного рѣшеня. Такожь приготовляе правительство зъ иниціативы кардин. Кучкера предложенье о ономатковаю приходôвъ (бенефицій) облегчаючи дотеперѣшнѝ тяжкѝ приписы закона зъ р. 1874. Мин. Дунаевскій працює надъ проектами податковои реформы и надъ уладженьемъ австрійскихъ финансôвъ. Однакожь всѣ поголоски, будьтобы мин. Дунаевскій мавъ вже готову програму финансову и уложивъ буджетъ безъ недобору, суть передвчасны, такъ якъ недобôръ въ финансахъ, особливо въ часахъ рôкрôчного пôдвышуваня войскового буджету, не дасться ôтъ разу усунути, особенно, коли еще й реформа податкôвъ не переведена. Межи финансовыми проектами нового министра находится проектъ реформы посередныхъ податкôвъ (заведенье люксусового податку) и проектъ податку на биржу (Börsensteuer).

(Угорскѝ дьла.) Мимо розстрою, якій пануе въ Угорщинѣ, мадяризація поступае на передъ. Мадяры не тôлько не дали концесіи на нѣмецкій театръ въ Пештѣ, але и въ Семигородѣ забираются мадяризувати, а бодай утискати Нѣмцевъ. Всѣ семигородскѝ суды и уряды заперестали принимати нѣмецкѝ поданя, котрѝ ôтъ теперь треба писати выключно въ мадярскôмъ языцѣ. Въ угорскôмъ соймѣ внѣсъ пос. Гринвальдъ интерпеляцію: „чи знае правительство о надужитяхъ и дефравдаціяхъ, якихъ допускаются уряды съ сиротиньскими фондами и якъ думае сему зарадити". Мин. Тисса ôтповѣвъ, що виправдѣ дѣются надужитя и лучаются дефравдаціи, але щобы „въ цѣлôѝ Угорщинѣ всюда лише крали и рабували", якъ се пôднѣсъ интерпелянтъ, сего министеръ не може признати. Тисса обѣцявъ предприняти ôтповѣдніѝ мѣры. Ôтповѣдь Тиссы не вдоволила интерпелянта, она видимо була обчислена бôльше на тое, щобы зъеднати симпатію и благосклоннôсть Угрôвъ для теперѣшного министерства, котре покрываe угорскѝ бруды, якъ на тое, щобы саму справу основно пояснити. На интерпеляцію пос. Мадараша ôтповѣвъ мин. Тисса, що зъ зрозумѣлыхъ причинъ не може пояснювати близше самои акціи, въ котрôѝ интересована не тôлько Австро-Угорщ. але й цѣла Европа. Се тôлько може запевнити, що державы не маютъ ніякихъ непріязныхъ замѣрôвъ противъ Туреччины и готовѝ удержати миръ, если тôлько Туреччина додержитъ свои зобовязанности. Пôсля инструкцій удѣленыхъ комендантамъ зôбранои фльоты войска соединеныхъ державъ не высядутъ на суходôлъ, не будутъ отже на суходолѣ дѣйствувати ани противъ турецкихъ ани противъ альбаньскихъ войскъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. По при оріентальне пытанье, котре теперь живо обговорюеся въ всѣхъ россійскихъ дневникахъ, далеко бôльше вызначаеся пытанье внутренныхъ реформъ россійскои державы такъ довго ожиданыхъ, такъ необходимыхъ а доси все еще не осущеныхъ. Россійска печать не перестаe говорити о тыхъ реформахъ, розумѣеся, о скôлько може она говорити пôдъ цензурнымъ доглядомъ: пôвсловами, намеками, теоретичными розправами о устройствѣ государства. Слѣдячи пильно всѣ ôтзывы дневникôвъ и журналôвъ россійскихъ, всюда можна замѣтити се дорозумѣле жаданье реформъ и то реформъ широкихъ, основныхъ, всеобнимаючихъ. Пôдносится нужденный станъ земствъ, державнои администраціи, непотѣшаючій станъ народнои просвѣты, некористнôсть, а властиво несправедливôсть податковои системы, упадокъ господарства сельского и обѣднѣлôсть селянъ и т. д., а хотяй не жадаеся отверто реформъ всѣхъ тыхъ и тымъ подôбныхъ многоважныхъ справъ, то мимо того вся читаюча публика знае, що значитъ таке пôдношенье тыхъ справъ и она сама вже вытягаe свои заключеня зъ даного представленя. Тожь можна сказати, що вся жива интелигенція Россіи читаюча тѝ дневники и журналы далеко бôльше клопочеся тыми внутрѣшными справами, якъ всходнымъ пытаньемъ. Тіи разъ въ разъ россійскою печатію пôдношенѝ справы пригадуютъ и публицѣ и гр. Лорисъ-Меликови наглячу потребу давно обѣцяныхъ, довго ожиданыхъ, але доси все еще непереведеныхъ реформъ. При такôмъ станѣ рѣчій тяжко говорити о якôмъ небудь вдоволеню народôвъ заселяючихъ Россію, якъ и тяжко сказати, щобы „Россія повернула на дорогу мирного розвою" — бажанье высказане недавно въ письмѣ царя до гр. Лорисъ-Меликова. Противно факта невдоволеня и такъ званои нигилистичнои акціи все еще объявляются. Якъ широка, добре зъорганизована и рутинована тая агитація, се выявляеся не тôлько зъ того, що еи доси не убито, але и зъ того, що она мимо противныхъ увѣрень все еще объявляеся новыми, дуже смѣлыми и на першій поглядъ майже неправдоподôбными, але все таки правдивыми хотя сумными фактами. О недавнôмъ новôмъ пôдкопѣ пôдъ желѣзницю въ Москвѣ звѣщали мы свого часу. Бувъ се новый, хоть зновъ неудачный замахъ на жизнь царя. До сего прибувъ новый фактъ. Въ Англіи въ Глясговѣ выкôнчено будову нового царского яхту „Ливадія", котрый мавъ бути съ кôнцемъ минувшого мѣсяця ôтданый россійскимъ матрозамъ и перевезеный до ужитку царя. Отжежь нигилисты замѣрили всадити до сего яхту самоекспльодуючу такъ звану „пекольну машину", щобы нею высадити яхтъ въ воздухъ. Тôлько чуйнôсть англійскои полиціи и россійскихъ тайныхъ агентôвъ перешкодила перевести сей замѣръ нигилистôвъ. Яхтъ бувъ вже совсѣмъ готовый поплысти на море, коли полиція впала на слѣдъ нигилистичныхъ махинацій. Выладовано все зъ яхту не выключаючи и углѣвъ, пересмотрено всѣ щелины и комôрки и пôдъ строгимъ дозоромъ полиціи наново наладовано статокъ и выправнено въ дорогу. Тіи факта, якъ небудь може на око малозначнѝ, показуютъ, що правительство россійске все еще не здолѣло придусити и опанувати нигилистичного руху. При такôмъ станѣ рѣчій понятно буде, для чого гр. Лорисъ-Меликовъ наново озываеся съ обѣтницями реформъ и то реформъ такихъ, якѝ вже самъ гр. Меликовъ не въ першій разъ обѣцювавъ, але еще доси не перевѣвъ. Ходитъ тутъ очевидно не такъ о переведенье тыхъ реформъ, якъ о тое, щобы новыми обѣтницями успокоити соспôльнôсть Россіи, котра судячи по ôтзывахъ часописій, не перестаe договорюватись чи допрошуватись реформъ и остаточно теряе терпеливôсть а тымъ самымъ, може еще въ бôльшôѝ мѣрѣ, готова повернути свои надѣи на — нигилистôвъ.

Сему зворотови опиніи маютъ запобѣгчи новѝ обѣтницѣ. Гр. Лорисъ-Меликовъ, якъ звѣщаютъ газеты, завôзвавъ до себе дня 18. вересня редакторôвъ столичныхъ (петербурскихъ) газетъ, щобы ихъ наклонити до поступованя бôльше пригожого для правительства. Гр. Меликовъ давъ доволѣ ясно розумѣти редакторамъ, що для правительства совсѣмъ не такъ то користно, коли столична печать безперестанно толкуе о станѣ внутрѣшныхъ справъ, хотяй въ спосôбъ приписамъ цензуры непротивный. Россійска публика на стôлько навыкла до цензурнои строгости, що дуже здогадливо читаe межи стрѣчками и тымъ то такѝ пôдношеня неôтрадного хочь правдивого стану внутрѣшныхъ справъ совсѣмъ не причиняются до того, щобы заспокоити россійску соспôльнôсть, чого власне бажае графъ для свого успѣху. Гр. Лорисъ-Меликовъ подавъ свою програму задуманыхъ реформъ: 1. бôльше обезпеченье громадскихъ и земскихъ институцій що до сповнюваня и розширеня ихъ дѣятельности; 2. погодженье полиціи (а властиво административнои власти — теперь самовладнои) съ тыми автономичными властями; 3. розширенье круга дѣйствія мѣстцевыхъ институцій по мысли децентрализаціи; 4. основне пôзнанье потребъ мѣстцевои людности и ревизія сенату; 5. призволенье прасѣ обговорювати предприняти мѣры правительственнѝ, але съ тымъ, щобы печать ничимъ не пôдбурювала соспôльности. Гр. Меликовъ освѣдчивъ, що до переведеня сихъ реформъ потребуе 5—7 лѣтъ. Переглянувши тую програму, можна справдѣ здивуватися, для чого аж так довгого часу треба, щобы еи перевести. Се послѣдне дае догадуватись, що гр. Лорисъ-Меликови ходитъ справдѣ не такъ о реформы, якъ о тое, щобы новыми обѣтницями успокоити соспôльнôсть, котра маe причину бути вже нетерпеливою. Чи се успокоитъ соспôльнôсть Россіи лишаемо будучности. При тôмъ однакожь не можемо не замѣтити, що тая програма совсѣмъ не вычерпуе справъ найжизненнѣйшихъ, котрыхъ реформа оказуеся необходимою. Не видко въ нѣй ніякои системы, а такъ основнѝ пытаня, якъ пытанье просвѣты народа, реформы податкôвъ, обезпеченя передъ довôльностію администраціи, пытанье „раскольникôвъ" числячихъ въ Россіи около 10 міліонôвъ, съ чимъ лучится пытанье религійнои свободы и толеранціи, пытанье амнестіи и т. д. — все тое навѣть не згадане въ тôй програмѣ, котрою маe занятися гр. Меликовъ черезъ цѣлыхъ 5—7 лѣтъ. Супротивъ того всего можна сомнѣватися о серіозности и щирости сеи програмы. Чи зъ другои стороны такими обѣцянками успокоится Россія и чи поверне до природного розвою, о тôмъ тожь само можна сомнѣватися.

Замѣтна рѣчь, що россійскѝ дневники власне послѣдными часами пôднесли справы совсѣмъ необнятѝ въ повышôѝ програмѣ. И такъ майже всѣ дневники живо дискутовали пытанье облегченя цензурныхъ строгостій надъ печатію, „Вѣстникъ Европы" и „Новое Время" пôдносятъ справу „раскольниковъ" и пытанье податковои системы теперь для людности несправедливои, „Рус. Вѣдомости" пôдносятъ крайне сумну долю тысячѣвъ людій засланыхъ „по административному порядку" (значитъ безъ суду и всякого права) въ глубъ Россіи або й на Сибирь, „Одескій Вѣстникъ" пытанье земствъ и народнои просвѣты, о чѣмъ такожь, якъ подали мы въ послѣднôмъ числѣ, горячо озвався „Русскій Куріеръ" выходячій въ Москвѣ. Чижь можна заспати всѣ тіи справы, безперечно дуже важнѝ?

„Правительственный Вѣстникъ" оповѣщае позволеня на выдавництва многихъ новыхъ политичныхъ дневникôвъ, а именно маютъ выходити: „Печать" пôдъ редакцією Корша, „Русь" пôдъ редакцією Аксакова, „Вечерная Почта" пôдъ редакцією сов. Кехера.

Нѣмеччина. Султанъ, маючій особливе довѣріе до цѣсаря Вильгельма удався до него письменно съ просьбою о интервенцію, щобы державы на тіи точки згодилися, котрѝ Порта подала державамъ яко условія, пôдъ котрыми выдасть Чорногор-

цямъ Дульциньо. Цѣсарь Вильгельмъ ôтповѣвъ султанови, що ôнъ вправдѣ бачитъ тяжке, критичне положенье Турціи, але ôтказуєся брати на себе иниціятиву въ згаданôмъ дѣлѣ вже зъ самого взгляду на тоє, що тутъ иде о переведенье берлиньского трактату. Але колибы прочѝ державы на предложенье Порты згодилися то и Нѣмеччина зъ своєи стороны противитись не буде. Той листъ султана до цѣсаря Вильгельма закомуниковала Нѣмеччина всѣмъ державамъ и англійскій кабинетъ зъ причины того письма уважавъ ответнымъ запытати державы, чи згода взглядомъ пытаня орієнтального существуе межи державами? Всѣ кабинеты мали освѣдчитись за згодою, навѣть французскій, розумѣесь, съ тою резервою, що ескадра француска може демонстровати, але не смѣе ни одного стрѣлу дати.

Kölnische Ztg. подала кореспонденцію зъ Берлина, въ котрôй говорится, будьтобы престолонаслѣдникъ австрійскій Рудольфъ пôдчасъ побыту свого въ Берлинѣ выразився передъ однымъ заграничнымъ высокопоставленымъ достойникомъ, що межи Россіею и Австріею дуже легко моглобы прійти до згоды а то тымъ чиномъ, що Россія взялабы Константинополь, колибы Австріи позволено пôйти до Сальонихи. Однакожъ Wiener Abendpost зъ высшого препорученя дементуе повышшу вѣдомôсть, будьтобы архикн. Рудольфъ подôбну думку передъ кимъ нибудь въ Берлинѣ высказавъ.

Италія. Папа выдавъ дня 30. вересня енциклику, котрою розширяе свято святыхъ Кирила и Методія апостолôвъ Славянъ на цѣлу католицку церковь и потверджае установленый святочный день 5. н. с. липня. Енциклика пригадуе на дотычнѝ прошеня и адресы многихъ епископôвъ пôдчасъ ватиканьского собору, указуе на змѣнене политичне становище многихъ славяньскихъ краѣвъ, оповѣдае исторію обохъ святыхъ и ихъ апостольства въ Босни, Герцеговинѣ, Болгаріи, Сербіи, Галичинѣ и Россіи и згадуе за старанье папъ о славяньскѝ край. Наконець дякуе папа провидѣню, що дало єму случайнôсть, заявити славяньскимъ краямъ его ôтцѣвску приклоннôсть.

Туреччина. Въ справѣ Дульциня и демонстраціи фльотъ все тойже status quo. Порта выпросила собѣ у державъ речинець до 3. н. с. жовтня включно, въ котрôмъ то речинци мала предложити пропозиціи взглядомъ ôтдачи Чорногорцямъ Дульциня. На той речинець згодились всѣ державы. Въ Англіи розбирано тую справу на радѣ министрôвъ, отбутой 30. вересня и показалося, що всѣ министры одномысльно рѣшили вести дальше политику розпочату Глядстономъ безъ взгляду на якúбы тамъ були перешкоды, навѣть въ случаю незгоды европейскихъ державъ. Одинъ органъ Глядстонôвскій пише о задачи Европы въ тôй хвили: „Державы повинны наставати на заспокоєнье Чорногоры и Греціи, запоручене трактатомъ берлиньскимъ. Зъ стороны Австріи булобы дужо нечестно, колибы она дала згинути трактатови берлиньскому не заспокоивши Чорногорцѣвъ и Грекôвъ. Австрія прецѣнь за тоє, що пристала на берлиньскій трактатъ, одержала двѣ важни провинціи. И другѝ державы не повинны сповнити вѣроломства. Коло Дульциня нема що довше въ жмурка грати. Султанъ муситъ выповнити берлиньскій трактатъ. Нове зволѣканье по вызначенôмъ речинци буде значити выповѣдженье вôйны, въ наслѣдство чого мусѣлобы послѣдувати безпроволочне появленье европейскои фльоты передъ Константинополемъ.“ О тôмъ появленю фльоты передъ Константинополемъ много теперь толкуютъ газеты, однакожъ поки що єще не звѣстно, якъ тую думку приняли европейскѝ кабинеты.

НОВИНКИ.

— На засѣданю ôтбутôмъ въ понедѣлокъ **ухвалила краєва рада школьна** въ наслѣдство вôзваня министерства споводованого представленьемъ львôвскихъ Русинôвъ и сов. Ковальского ôткликати свою попередну ухвалу що до закрытя паралельки першои кл. рускои школы вправъ во Львовѣ. Можна жалувати, що треба було ажь тôлько заходôвъ и ажь выразного завôзваня министерства, щобы ôтклонити раду шк. ôтъ закрытя паралельки, котре вже зô взглядôвъ чисто педагогичныхъ и науковыхъ не повинно було послѣдувати. Якъ вѣсти несутъ, мавъ при тôй способности Є. Е. Намѣстникъ высказати своє негодованье зъ причины, що попередна ухвала рады шк. була головно вызвана неточнымъ представленьемъ цѣлои справы черезъ референта а именно, министеріяльного розпорядженя зъ 14 цвѣтня с. р., въ котрôмъ вправдѣ говорится о закрываню паралельокъ, але не безъусловнôмъ, якъ то представивъ референтъ, але условнôмъ, с. є. о скôлько то безъ шкоды учащои молодѣжи и безъ нарушеня интересôвъ науки статися може. Не можемо при тôмъ поминути уваги, що предсѣ въ складъ рады шк. входятъ такожъ и Русины, котрѝ чейже повиннúбы почуватися до обовязку въ случаяхъ подôбныхъ, где розходится о жизненнѝ интереса духового розвою рускои народности, основно освѣдомитися о такихъ справахъ, а не спускатися на представленье референта, що много причинилобыся такъ для добра нашого, якъ и для поваги самои рады школьнои и еи рускихъ членôвъ.

— **День вѣнчаня архикнязя Рудольфа** вызначеный на 22 лютого 1881.

— **Впреосв. Митрополитъ** выѣхавъ позавчера до Унева а поверне до Львова сеи суботы.

— **О. Атанасій Левицкій**, приходникъ зъ Саджавы богородчаньского деканата, переправляючись возомъ черезъ Быстрицю утопився разомъ съ женою. О. Левицкій числивъ 72 лѣтъ житя.

— Выдѣлъ **товариства „Руска Рада“** во Львовѣ рѣшивъ скликати въ половинѣ падолиста загальнѝ зборы.

— **Дръ Иванъ Горбачевскій**, заступникъ лѣкаря-асистента резервы именованый старшимъ лѣкаремъ резервы при гарнизоновôмъ шпитали во Львовѣ.

— **Зъ Черновець.** До Цѣсаря пôдчасъ его побыту въ Буковинѣ удавались дня 16. вересня въ депутаціи ôтъ буковиньскои „Рускои Рады“ предсѣдатель того товариства, ексархъ о. Проданъ и секретарь п. Ив. Тыминьскій съ прошеньемъ въ имени рускаго народу о утворенье низшои гимназіи въ Коцмани.

(*С.*) **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Манифестъ Є. В. Цѣсаря, котрымъ Монархъ дякуе за щире принятье въ Галичинѣ, зôставъ въ нашôмъ мѣстѣ розлѣпленый на рогахъ улиць въ языцѣ польскôмъ и нѣмецкôмъ а тôлько всего два екземпляры въ языцѣ рускôмъ (на будынку староства и окружного суду). При поворотѣ Цѣсаря зъ Черновець черезъ Станиславôвъ мали бути представленѝ на двôрци товариства рускѝ „Просвѣта“ и „имени Качковского“, але ц. к. комисарь староства забувъ тоє зробити, хотяй обѣцювавъ.

— **Ôтъ Галича.** Въ подорожи Цѣсаря зô Львова до Черновець задержався въ Галичи потягъ двôрскій черезъ пять минутъ. У пôднôжя старинного замчища галицкого витала доокрестна Русь свого Монарха дуже сердечно. Вправдѣ на повитанье цѣсаря выступили зъ стороны мѣста бурмистръ Полякъ п. Пшесмыцкій, а зъ стороны радъ повѣтовыхъ станиславôвскои и пôдгаецкои маршалки и промовляли по польски, — але тôлько й було всего, чимъ заманифестовалися Поляки въ Галичи, по за ними хмарами стоявъ народъ рускій съ процесіями, мѣщаньство наше и священики, словомъ, довкруги одинъ рускій елементъ. По представленю Монархови парохôвъ Галича загремѣвъ хоръ рускихъ мѣщанъ и селянъ зъ Пôдгаєць имнъ народный а несчислимѝ товпы народа кликали: „слава“ и „многая лѣта“. Пôзнавъ Цѣсарь, що ôнъ знаходится середъ Русинôвъ и найбôльше розмовлявъ съ духовеньствомъ рускимъ, а одушевленый сердечнымъ привѣтомъ сказавъ при ôтъѣздѣ до рускаго духовеньства: „Ja, ich sehe viel Volk, es freut mich sehr, drücke Ihnen hiefür meinen Dank aus, meine Herren!“ Кромѣ зарывочныхъ бесѣдъ съ поодинокими священиками розпытувавъ Цѣсарь рускаго декана галицкого, о. Молчковского, въ якôмъ станѣ церкви въ єго деканатѣ. О Молчковскій ôтповѣвъ, що суть всѣлякѝ, лучшѝ и лихѝ. Цѣсарь сказавъ на тоє: „Ja, ich sehe, das Volk ist arm!“

— Кождому мусѣло дивнымъ показатися тоє явище, що на загальный збôръ рускихъ академикôвъ зъ Австро-Угорщины ôтбутый сего року въ Коломыѣ **не явився ни одинъ угорско-рускій академикъ**. За одну зъ причинъ того сумного факту мусимо уважати тоє, що одинока угорско-руска газета „Карпатъ“ не схотѣла поповнити здрады на заступованôй нею мадяризаційнôй идеи и не умѣстила пересланого ѣй комитетомъ обвѣщеня о зборѣ австро-угорскихъ академикôвъ-Русинôвъ пôдъ часъ господарско-промысловои выставы въ Коломыѣ. Впрочѣмъ где намъ вже жадати ôтъ „Карпата“ умѣщеня згадки о зборѣ рускихъ академикôвъ при случаю рускои коломыйскои выставы, коли ôнъ не уважавъ умѣстнымъ подати хоть коротеньку звѣстку Русинамъ угорскимъ, що ось то недалеко, по другôмъ боцѣ гôръ маєе ôтбутися руска выстава. То булабы велика здрада сповнена на мадяризаційнôй идеи: анужь зворохобивбыся якій угорскій Русинъ та поѣхавъ до Галичины а побачивши, якъ Русины галицкѝ борются за свои права, — мôгбы ôттакъ, Боже сохрани, выступити противъ мадяризаціи рускаго народа въ Угорщинѣ не тôлько чужими, кôлько самыми своими! Сумно на угорскôй Руси!

— Въ недѣлю, дня 10 н. с. вересня ôтбудеся **загальный збôръ членôвъ товариства „Школьнои Помочи“** во Львовѣ о 4-ôй годинѣ по полудни въ сали IV-ои клясы взорцевои школы въ „Народнôмъ Домѣ“ (1 поверхъ).

— **Пôсля вѣроисповѣдань** було минувшого року школьного вписаныхъ дѣтій до народныхъ школъ во Львовѣ: римско-католицкого вѣроисп. 2138 хлопцѣвъ и 2554 дѣвчатъ, греко-католицкого 290 хлопцѣвъ и 280 дѣвчатъ (не вчисляючи въ тоє рускои школы вправъ при учительскôй семинаріи), евангелицкого 63 хлопцѣвъ и 56 дѣвчатъ, жидôвского 1111 хлопцѣвъ 1843 дѣвчатъ, — разомъ 3602 хлопцѣвъ и 1733 дѣвчатъ.

— **Руске Касино** буде въ часѣ ôтъ 4 (16) жовтня до 15 (27) падолиста устроювати що другои суботы музикально-деклямаційнѝ вечеры съ танцями въ великôй сали „Народного Дому.“

— **Пр. О. Илярій Огоновскій** зôставъ именованый заступникомъ учителя при рускôй гимназіи во Львовѣ.

— Цѣсарь удѣливъ зъ галицкого фонду религійного **вдовамъ по священикахъ**: Текли Миговичь, по свящ. зъ Красова даръ зъ ласки 60 зр. рôчно; Антонинѣ Хотинецкôй по свящ. зъ Витлина и Петронели Кашубиньскôй по свящ. зъ Хлѣпля рôчно по 70 зр.; Евгеніи Шереметовôй по свящ. зъ Миговои и Юліи Воленюковôй по свящ. зъ Острова по 40 зр. рôчно.

— **Ôтъ Галича.** Тутъ невсипущо працюютъ коло построеня статкôвъ паровыхъ, котрѝ незадовго вже маютъ бути пущенѝ въ рухъ по Днѣстрѣ. Але чи тіи статки будутъ ходили, о тôмъ еще ту сомнѣваются.

— Сего мѣсяця ôтбудутся **выборы до рады мѣста Черновець.** Якъ звѣщае Oesterr. Provinzial-Revue агитація широко розвинена; Нѣмцѣ и Русины держатся разомъ противъ Ромунôвъ.

— **Ôтъ Маріямполя** доносятъ намъ: Зъ причины неустаючои слоты змарновалося въ нашихъ сторонахъ богато отавы и фасолѣ а по части и кокорудзы, котра ôтъ довшого вже часу лежитъ на поли.

— **Конкурса стипендійнѝ.** Выдѣлъ краєвый оголошуе конкурсъ на 3 стипендіи по 200 зр. призначенѝ для ученикôвъ ветеринаріи у Вѣдни и три стипендіи по 400 зр. для слухачѣвъ ц. к. акад. рôльничои во Вѣдни або за границею. Близшѝ информаціи въ урядовôй львôвскôй газетѣ ч. 228—230.

— **Именованя учительскѝ.** Рада школьна именовала Ивана Булака учителемъ школы етат. въ Мысленицяхъ; Стеф. Забержевского зъ Тушова дѣйстн. учит. школы етат. въ Дульчи великôй.

— **Именованя и перенесеня урядникôвъ.** Министеръ правосудія именовавъ адъюнкта суду нов. въ Бôбрцѣ, Іосифа Волоса адъюнктомъ львôвского суду краевого. Одержали посады адъюнктôвъ авскультанты: Стан. Матковскій въ Залѣщикахъ и Маріянъ Оленьскій въ Яворовѣ. Адъюнктъ Влад. Вильчиньскій одержавъ посаду адъюнкта въ Бôбрцѣ.

— **Холодъ и слота** вже ôтъ двохъ тыжднѣвъ панують на Крымѣ, где ôтъ давна не запамятали такои вчасноі осени.

— Вѣденьска прокураторія сконфисковала минувшои суботы **всѣ вечѣрнѝ выданя дневникôвъ вѣденьскихъ** за обвѣщене резолюціи приготованои для Parteitag-у ческихъ Нѣмцѣвъ въ Карльсбадѣ.

— Сего року, 28 н. с. серпня святкували Словенцѣ въ мѣстцевости Репнѣ, коло Любляны въ горѣшнôй Краинѣ **столѣтнѝ роковины уродинъ** славного слависта, Вартоломея **Копитара.** Копитаръ побиравъ науки въ Люблянѣ а ôтъ 1808 въ Вѣдни, где ôтдався науцѣ правъ. Тутъ незадовго зôставъ ôнъ цензоромъ словеньскихъ и греческихъ книгъ а пôзнѣйше библіотекаремъ придворнои вѣденьскои библіотеки. Копитаръ умеръ 1844 р.

— Дня 21 вересня 1882. р. припадаютъ **1900-нѝ роковины смерти** римского поета **Виргиля.** Ученѝ и писателѣ въ Мантуи, родиннôмъ мѣстѣ Виргиля, задумали поставити въ єго честь памятникъ, котрый маєе бути урочисто ôткрытый въ день смерти поета.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. С. Лепкій зъ Крегульця на пар. Поручинъ, дек. Бережаньского.

Канон. институцію получивъ о. Т. Бородайкевичъ на пар. Виногородъ, дек. Тысьменицкого.

Завѣдателемъ Грабôвки именованый о. Олексѣй зъ Винограда.

На конкурсъ розписанѝ: І. кап. Бокôвъ, дек. Пôдгаецъ., наданя ординаріятского, до 18 н. с. падолиста с. р. II. пар. Товмачикъ дек. Колом. и III. пар. Пôдбереже, дек. Устецкого до 13 грудня с. р.

ВСЯЧИНА.

— **Що коштує выдаванье дневника?** Єще нема року, якъ у Вѣдни почавъ выходити дневникъ „Wiener Allgemeine Zeitung“, *на котрый зложили* акціонеры 300.000 зр. капиталу. На загальнôмъ зборѣ акціонерôвъ, котрый ôтбувся недавно, показалося, що дневникъ мими великого числа предплатникôвъ маєе 197.882 зр. дефициту. Рѣшено протоє выдати 1000 новыхъ акцій по 200 зр. щобы дефицитъ покрыти, въ наслѣдство чого капиталъ закладовый взрôсъ до пôвъ милiона зр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

О. А. Гр. въ Будиловъ. Чому не реклямуете кождого числа въ своѣмъ часѣ? Зареклямуйте єще теперь, а о скôлько буде можна, вышлемо Вамъ недостаючѝ числа. Вина неточности почиваєе на Вашôй почтѣ. Присланѝ грошѣ передано Дир. рускъ. гимн. *Вп. П. К. въ З.* Пыпина „Исторіи слав. литературъ“ выйшовъ томъ II, якъ то видко зъ обвѣщень въ росс. дневникахъ. Найлучше выписати черезъ яку галицку книгарню. „Историческихъ Пѣсень“ Антоновича вышовъ I томъ повный, зъ другого же тому 1 выпускъ. На тôмъ выдавництво и стало. Львôвскои „Дрôбнои Библіотеки“ выйшла книжка XIV-та и мѣститъ повѣсть Ив. Франка „На днѣ“. Набути можна на складѣ у львôвского книгаря Ф. Рифтера за 25 кр.

На руки редакціи „Дѣла“ прислали: на Часопись школьну о. Ю. Р. въ Ольхôвцѣ 70 кр., на Зорю Вп. В. П. въ Ямници 2 зол., А. П. въ Рудкахъ 1 зол.; на Правду А. П. въ Рудкахъ 1 зол; на Словарь Партыцкого о І. Ф. въ Стрыю 1 зол. 60 кр.; для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи: парафіяне Будилова и Вымысловки 2 зол. о. А. Гр. парохъ Будилова 30 кр.

Курсъ львôвскій зъ дня 4. *л.* жовтня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	277 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163 —	166 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 —	98 —
„ „ „ по 4% ав.	91 30	92 30
„ „ „ по 5% ав. період.	97 —	98 —
Банку гип. галиц 6% ав.	101 —	102 —
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	96 75	97 75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 25
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 52	5 62
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 35	9 45
Пôвимперіялъ	9 63	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 73
„ „ паперовый	1 20	1 22
100 марокъ нѣмецкихъ	57 85	58 50
Серебро	89 50	100 50

Поручаю Высокопочт. монмъ Землякамъ

мою ново отворену

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОГО ОДѢЯ

при ул. Сооѣского пôдъ ч. 1. (побôчь торговлѣ Шумана),

где хорошою роботою и добôрною матерією старатись буду руску Публику **совсѣмъ вдоволити.**

Замовленя пріймаю въ мѣстци и зъ провинціи.

Съ глубокимъ поважаньемъ:

И. Абрысовскій,

мужескій кравецъ во Львовѣ.

2—3

Рукодѣльня Обувя

во ЛЬВОВѢ, при Рускôй улици ч. 3. въ домѣ Ставропигійского Института.

Маю честь поручитися ласкавымъ взглядамъ Высокоповажнои Публики и запевняю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣмъ мѣстцевымъ и замѣстцевымъ жаданямъ якъ найскорше и найточнѣйше задосыть учинити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи прошу о надôсланье на мѣру зъужитого чобота. Въ надѣѣ, що Высокоповажна Публика не ôткаже менѣ своихъ взглядôвъ

остаю съ высокимъ поважаньемъ

(1—?) **Павло Мартинôвъ.**

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 75. Львôвъ, Субота 27. Вересня (9. Жовтня) 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.
Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.
Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.
Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

☞ **Съ днемъ 1. (13.) жовтня розпочинается четверте чвертьрôчье, тожь просимо о скоре надôсланье предплаты и вырôвнанье всѣхъ залеглостій.**

Кождому ВП. Предплатителеви подано на опасцѣ, доки предплативъ а взглядно, якѣ у него залеглости.

Русины а Поляки.

I.

Политика трехъ рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй, а съ нею и цѣла такъ звана справа руска, выдвигнулася зновъ на передъ въ наслѣдство выступленя пос. о. Озаркевича передъ выборцями въ Коломыѣ. Dziennik Polski, котрый доси якъ найменше занимався рускою справою, згадуючи о бесѣдѣ пос. о. Озаркевича передъ выборцями въ Коломыѣ и именно съ натискомъ пôдносячи заявленье, що нашъ посолъ въ кождôмъ случаю приступивбы съ другими рускими послами до правицѣ тôлько пôдъ певными условіями и застереженями, — додаѣ зъ своєи стороны слѣдуючѣ уваги:

„Именно о тіи условія и застереженя розходится въ теперѣшнôй хвили. Коли пôдъ часъ побыту Цѣсаря во Львовѣ запытали мы посла Ковальского о будуще становище рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй, поч. посолъ ôтповѣвъ намъ, що три голосы ачейже не богато важатъ на шали парляментарныхъ заходôвъ. Сказанѣ слова не суть безъ основы; але для насъ рускѣ голосы маютъ бôльше сягаюче значенье, маютъ вартôсть засадничу. Бажалибысьмо щиро, щобы вже разъ устала племѣнна вражда, вызвана и пôддержована махинаціями ворогôвъ. Хотѣлибысьмо боротись и здобувати разомъ и споживати здобычѣ въ незаколоченôй згодѣ соспôльнôй. Обосторонну завзятôсть охолодили важкѣ нещастя економичнѣ; тая борба мучитъ насъ и обезсилюе. Тожь радôстно витаемо кожду заповѣдь лучшои будучности. Высоко цѣнимо заявленье о. Озаркевича, що николи не пôйде съ централистами, котрыхъ система въ ложи и вызысковаю. На мѣстце давного идолопоклонъства для накипеныхъ або уроєныхъ идолôвъ руска соспôльнôсть жадае инстинктово иншихъ покликôвъ, иншои програмы. Будемо точно записувати кождый объявъ въ тôмъ направленю. И не сомнѣваємося, що осуществлятся горячѣ бажаня людій доброи волѣ, щобы въ тôй непотрѣбнôй и неприроднôй враждѣ не зъѣли насъ грозячѣ повсюду економичнѣ нещастя“.

Праска Politik пише въ тôмъ предметѣ: „Наслѣдства галицкои подорожи цѣсаря починаютъ объявлятися такожь и взглядомъ ôтношень межи Поляками а Русинами, котрѣ управняютъ до великихъ надѣй. Здаѣся, що въ тôмъ направленю працюе особенно пос о. Озаркевичь дуже совѣстно и покладае великѣ заслуги. Зъ єго справозданя оповѣщеного въ *Дѣлѣ* вѣе духъ поєднаня и дуже насъ радуе, що згодливѣ слова руского посла такожь и въ польскôмъ таборѣ впали на плодовиту землю, о чѣмъ свѣдчитъ симпатичне прійнятье згодливого освѣдченя въ Dzien. Pol. И справдѣ треба щиро бажати, щобы тое зерно згоды якъ найскорше дозрѣло и выдало якъ найбогатшій плôдъ“.

Вѣрноконституційнѣ дневники, якъ N. fr. Presse, Allg. W. Zeitung, Deutsche Zeitung, Presse, дуже заклопотанѣ заявленьемъ пос. о. Озаркевича. Они не сподѣвалися такъ рѣшучого а для нихъ дуже невыгôдного заявленя, они все еще потѣшалися надѣею, що рускѣ послы будутъ держатися централистичного хвоста и що на тôй пôдставѣ они будутъ могли и на дальше заявляти передъ свѣтомъ, що ось то єсть и межи Славянами добровôльнѣ поклонники нѣмецко-централистичнои гегемоніи, що межи Славянами не ма и не може бути єдности, що австрійскѣ Славяне не въ силѣ творити державнои партіи, котрабы своєю силою пôддержала успѣшный розвôй Австріи. Надѣя завела ихъ. Русины ôтвернулись ôтъ централистôвъ, они вже до сыта пôзнали, що доси були въ рукахъ вѣрноконституційныхъ лише окупомъ, якимъ оплачували вѣрноконституційнѣ Полякамъ свою гегемонію надъ другими Славянами. Два десятки лѣтъ сумного досвѣду кроваво записали тую науку въ исторіи Русинôвъ, а нужденный станъ руского народа пôсля двацятилѣтнои вѣрноконституційнои службы рускихъ послôвъ останеся непоборимымъ аргументомъ и незатертою пересторогою передъ союзомъ съ вѣрноконституційными. Новѣйшѣ факта єще бôльше освѣтили цѣле положенье. Побачивши, що по сторонѣ вѣрноконституційныхъ Нѣмцѣвъ не стоитъ вже ни одинъ нарôдъ славяньскій, скинули централисты найновѣйшими часами дотеперѣшну маску и отверто выповѣли, що борются за германьство противъ славяньства, за нѣмецку Австрію противъ славяньскои Австріи, за Нѣмцѣвъ противъ Славянъ. На Карльсбадскôмъ зъѣздѣ централистôвъ роздалися вже выразнѣ покликы тои борбы, а навѣть доси доволѣ здержана стара „Presse“ пôднесла голосъ взываючій Нѣмцѣвъ до борбы противъ Славянъ. „Задачію нѣмецкихъ заступникôвъ — пише Presse — єсть оборона интелектуальныхъ интересôвъ (нѣмецкои культуры) противъ навалу Славянъ, ихъ перша повиннôсть розбудити въ масахъ народа почутье нѣмецкого духа и нѣмецкои культуры“. Дръ Клиръ мотивуючи на Карльсбадскôмъ зъѣздѣ внесенье о скликаню загального зъѣзду нѣмецкого сказавъ межи иншимъ выразно: „межи Славянами жіе спорадично много нашихъ одноплеменныхъ родимцѣвъ. Для тыхъ всѣхъ Нѣмцѣвъ сотворити одинъ центральный осередокъ, котрый бы давъ имъ сильну опору противъ навалу Славянъ натискаючихъ на нихъ зъ всѣхъ сторôнъ, се повинно бути задачію нѣмецко-австрійского зъѣзду партійного“. Тіи и тымъ подôбнѣ ôтзывы говорятъ дуже ясно, що наспѣла пора отвертои борбы межи идеею рôвноправности и помиреня всѣхъ австрійскихъ народôвъ а централистичными гегемонами нѣмецкими.

Тожь совсѣмъ зрозумѣло, що супротивъ такъ поставленого пытаня групованье поодинокихъ партій, а тымъ бôльше цѣлыхъ народôвъ єсть однôю зъ найважнѣйшихъ справъ для рѣшеня сеи неминучои борбы. Dziennik Polski додаючи свôй коментарь до заявленя пос. о. Озаркевича справедливо замѣтивъ, що пытанье будущого становища трехъ рускихъ послôвъ маѣ далеко бôльше значенье засадниче — значенье поступованя и становища не лише трехъ рускихъ послôвъ, але доскажемо мы, трехъ миліонôвъ руского народа. Кракôвскій „Czas“ замѣстивъ въ цѣлости справозданье пос. о. Озаркевича подане въ нашôй часописи и высше наведеный ôтзывъ Dzien. Pol., а Gaz. Nar. тожь само, хочь коротко, пôднесла тую справу яко многоважну. Такъ то польска праса на ново пôдняла руску справу. Признаемо отверто, що не маємо великои охоты впускатися въ дискусію о тôй справѣ съ польскою прасою. Не въ першій вже разъ пôдносилася и упадала безкористно тая справа въ польскихъ дневникахъ не лишаючи по собѣ ничого бôльше кромѣ фразъ, недорозумѣня и хибныхъ судôвъ. Ôтношеня Полякôвъ до Русинôвъ зôстали просторонно выясненѣ въ брошурѣ о. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“, а польска опинія публична остаѣся доси еще въ довзѣ съ своєю ôтповѣдію. Се доказуе, що она або не може, або, що правдоподôбнѣйше, не хоче основно пояснювати сеи справы и довести єи до рѣшеня. Хвиля, коли польска праса польскѣ послы и въ загалѣ польска опи-

---

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

(*Дальше.*)

III.

На другій день панъ Семенъ бувъ въ великôмъ клопотѣ. Треба було писати листъ, та ще й якій листъ! Щобы и не проговоритись ôтъ разу и зъ легка натякнути та на здогадъ дати. Треба було хитромудро взятися до дѣла. А панъ Семенъ не то що въ дипльоматахъ не бувавъ, але й въ стилистицѣ не чувъ великои силы. Довго, довго повисала похилена голова, довго скрипѣло и мазало гусяче перо, нѣмъ буйнѣ гадки першои розбудженои любови перелялися на папѣръ. Але наконець таки перелялися, *шмире* було готове. Прійшлося писати на *райнесъ*, такъ зновъ лихо, не було паперу листового и треба було запожичатись ажь въ дворѣ. Такѣ перепоны въ першихъ крокахъ любовныхъ звернули увагу пана Семена, що ему ще богато не достаѣ до паньского сватаня. Ôнъ порозумѣвъ, що ему треба переродитись. Передъ нимъ отверався новый свѣтъ доси ему незнаный, повный пахощѣвъ, блеску и шелесту. И ему забажалось розплыстися въ розкошахъ и пахощахъ, заблистѣти и зашелестѣти. Все навкруги него було таке опущене, хата пахла якоюсь сыростю, стѣны були голѣ, а ônъ самъ доси не мавъ на собѣ ничого паньского. Перше єго сватанье повернулось до панны Северины, але дôмъ о. Дамяна бувъ дуже демократичный, а бодай такимъ выдався теперь п. Семенови. О. Дамянъ приходивъ на стрѣчу професора въ тôмъ самôмъ сурдутѣ, що й до млынка на гумно, ѣмость все сидѣла при нѣмъ въ старôй гречинцѣ незвѣстнои барвы съ закочеными рукавами и безцеремонно качала паляницѣ, або лѣпила пироги, а панна Северина, хочь все чистенько и свѣжо прибрана, николи не шелестѣла передъ нимъ дорогими шовками и не воняла французскими пахощами. Свѣтъ бувъ совсѣмъ демократичный и п. Семенъ не выходивъ тожь само зъ свого демократизму и не богато зважавъ на тое, коли часами на своихъ плечахъ принѣсъ на попôвство пôвъ стѣны бѣлои опоки, а на своихъ безгарныхъ сандалахъ зо двѣ кварты щироголопятского болота. Панна Северина все однаково усмѣхалась побачивши професора и тôлько о. Дамянъ часами пускавъ густѣйшѣ клубы дыму зъ своєи величезнои люльки и стававъ совсѣмъ мовчаливымъ. Ничого не шелестѣло и не блестѣло передъ єго очима. Теперь же жь свѣтъ совсѣмъ перемѣнився. П. Семенови не выходили зъ памяти шелестячѣ и блистячѣ панны Гуляйпольскѣ, въ єго очахъ все свѣтились якѣсь блескучѣ палаты наповненѣ любыми пахощами, а єго думки не могли ôторватись ôтъ роскôшного паньства въ выгодахъ и веселыхъ барашкахъ. До того всего примѣшувалась ще охота пôмсты за дôзнану наругу черезъ дяка. Серце просто рвалося у п. Семена заблиснути теперь по надъ всѣ люди и показати себе паномъ передъ цѣлымъ свѣтомъ.

Черезъ день вернувъ пôсланець зъ Корытъ. Молодѣ надѣи п. Семена ще бôльше поширшали и выбуяли въ гору. Пôсланець не мôгъ нахвалитися Корытъ та наповѣдатися, якъ то славно єго тамъ угостили. „Що паны, то паны“, розказувавъ пôсланець. „Що то, що въ нихъ не такій двôръ великій якъ у нашого пана, але за те знаютъ чоловѣка погостити, не такъ якъ у насъ, що хочь бери та пальцѣ гложи. Дали менѣ здорову шматирочку горѣвки съ медомъ, а якъ поставили пирога, то шануючи сонце, мѣсяць и звѣзды на небѣ и всѣхъ святыхъ та васъ, пане професоръ, непричкомъ сказавши, таки, кобы не збрехати, завбôльшки, якъ отсей мôй ходакъ. Отъ и почавъ я ѣсти, а панунця, дай имъ Боже здоровля, все розказуютъ та розпытуютъ, а що тамъ у васъ, а якъ тамъ у васъ, мôй коханый. А я ѣмь та розказую, розказую та ѣмь, що вкушу, то на стôлъ положу и все пирôгъ пирогомъ, та ще такій нѣбы на гусячôмъ смальци, нѣбы троха съ перцемъ, що й годѣ ôтъѣстися. Отъ я ѣмь, та смакую, вже й наѣвся, ажь дивлюся, а зъ пирога выглядае сыръ, такій бѣлый, що ажь оскома взяла. Жаль менѣ стало того сыра, взявся я наново до мого пирога, та що вже я имъ нарозказувавъ, то й зъ памяти менѣ теперь не йде. Все розповѣвъ, а отъ вамъ, пане професоръ и письмо, а тутъ дали вамъ и дарунокъ“. При тыхъ словахъ вытягнувъ пôсланець зъ за пазухи маленького песика завиненого въ ковдерку. Песикъ, видимо ще молодый, розтворивъ заспанѣ очи, простягнувся и почавъ скавулѣти. Съ радостію розтворивъ Семенъ переданне письмо и на велику свою розраду прочитавъ отсѣ слова:

„За ласкаву память и милѣ споминки о насъ пріймѣтъ щиросердечну подяку. Св. Антоній видимо опѣкуѣся нами. Не перестаю засылати молитовъ до нашого патрона, щобъ сповнилися нашѣ и Вашѣ бажаня. Въ доказъ милыхъ споминокъ и щирои пріязни пріймѣтъ въ дарунку маленького товариша мого. *Зефирцьо* своими штуками и веселостію облегчитъ Вамъ самоту и недостачу веселого товариства, ônъ буде пригадувати Вамъ своєю привязанностію Вашихъ щирыхъ другôвъ. Розстаючися съ нимъ переношу половину мого чувства пôдъ Вашь покровъ. Пріймѣтъ нашѣ уклоны и не забувайте щиро прихильныхъ Вамъ — *Уршуля.*

(*Дальше буде.*)

нія публична пôдносятъ голосы о „братнôй згодѣ Русинôвъ и Полякôвъ“ и о рускôй справѣ, дуже скоро проминає и она совсѣмъ не спиняє Полякôвъ на дѣлѣ робити того, що не тôлько съ згодою, але навѣть съ самою примитивною справедливостію ніякъ не дасться погодити.

Єсли мимо того хочемо нынѣ посвятити кôлька слôвъ тымъ ôтзывамъ польскихъ дневникôвъ, то робимо се зъ двохъ причинъ. Передовсѣмъ выдаєся намъ теперѣшна пора дуже важною для всѣхъ Славянъ Австріи. Настала пора, щобы всѣ австрійскій Славяне зъорганизовали и сполучили свои силы до спôльнои борбы противъ централистичныхъ гегемонôвъ нѣмецкихъ за рôвноправнôсть всѣхъ австрійскихъ народôвъ, щобы переломали опôръ централистôвъ бажаючихъ мати Австрію лише яко филію нѣмецкого цѣсарства и повели Австрію на дорогу єи дальшого природного розвою яко державы сполученыхъ а рôвноправныхъ народôвъ. Узнаємо, що однымъ зъ головныхъ условій такои здоровои организаціи славяньскихъ народôвъ Австріи єсть такожь и уладженье крайно сумныхъ ôтношень межи Русинами и Поляками. Хочемо заявити передъ Славянами, що понимаємо наше становище въ родинѣ славяньскихъ народôвъ и бажаємо такои организаціи славяньскихъ силъ, а єсли мимо того не можемо нічого здѣлати для змѣны нашихъ краєвыхъ ôтношень, то вина за тое не спадає на насъ и не Русины повинній ôтповѣдати за тое передъ славяньскимъ свѣтомъ.

По друге хотѣлибъ мы дати такожь ôтповѣдь на одну дуже важну справу, пôднесену въ ôтзывахъ польскихъ дневникôвъ а именно Dz. Pol. Маємо тутка на гадцѣ станъ економичный нашого краю. Справдѣ „економичній катаклизмы“ грозятъ намъ зô всѣхъ сторôнъ, якъ замѣтивъ Dz. Pol., економичній нещастя пôдрываютъ всякій усилія народній и булабы крайна пора заглянути бодай на грунтъ сего сумного економичного стану и пересвѣдчитись о єго причинахъ. Справдѣ и межи Русинами ледви чи кто може тѣшитися зъ „племѣнноі вражды“ двохъ народôвъ въ краю и не треба великого розуму, пôзнати, що успѣшный розвôй нашого краю не може ôтбуватися при такôй враждѣ. Мы вже не разъ указували на необходимій наслѣдства тои вражды, якъ она всюды ôтвертає людій ôтъ жизненныхъ справъ краєвыхъ, не дає взятися до якои нибудь органичнои працѣ, не дає переводити найконечнѣйшихъ реформъ, калѣчитъ наше соймове законодавство, пхає край до упадку и безсилія, и тôлько всего приноситъ, що новій пристрасти, новій удары, нову борбу безплодну и до крайности враждебну. Пригланьмося лише всѣмъ справамъ краєвымъ, а побачимо въ наготѣ тую сумну правду. Якъ и рôжнородній тіи справы, а всежь таки дуже видна у нихъ одна система вызвана власне тою племѣнною враждою — система все пôдклонити направленю польонизаційному. Що дѣєся пр. по нашихъ громадахъ? Пôдъ вплывомъ „двôрского обшару“ перейнятого тою системою и пôдъ дозоромъ староства, котрого не можна помовляти о благосклоннôсть для рускои народности, ôтбуваются выборы громадскои рады такъ, щобы въ тôй громадскôй репрезентаціи мати повôльне орудіє для тои системы. Начальникъ и громадскій писарь суть звычайно лише екзекуторами тои системы: за ихъ ініціятивою урядує громадскій урядъ по польски, они годятся именемъ рускои громады на польскій языкъ въ школѣ, они стаютъ выборцами громады и голосуютъ на польского посла, они протестуютъ противъ тверезости, противъ обмеженю коршемнои гулятики и въ загалѣ противъ всего, що робится зъ рускои стороны для повздержаня упадку народа и т. д. Властива дѣятельнôсть рады громадскои остаєся совсѣмъ занедбаною и объявляєся тôлько въ такъ званôмъ „порученôмъ кругѣ“ с. є. въ ставляню рекрутôвъ, въ стôйкахъ и пôсланцяхъ, въ збиранію податкôвъ и додаткôвъ обтяжаючихъ народъ. Автономичнои дѣятельности громадъ у насъ майже совсѣмъ не ма, а коли она где озвеся, якъ пр. въ громадахъ Калуского повѣту, котрій выслали петиціи о знесенье польского языка въ ихъ школахъ, або въ завязаню читалень, спôлокъ економичныхъ и т. п., тогды або ихъ просьбы кидаются въ высшихъ сферахъ до коша, або ихъ ставляєся пôдъ дозôръ полиційный, приходятъ ревизіи, комисіи, жандармы и т. д., вжежь конечно не безъ покрывки, що тутъ ось треба слѣдити за якоюсь небезпечною пропагандою. Перейдѣмъ до житя повѣтового. Высше згадана система объявляєся тутъ въ єще бôльшôй мѣрѣ въ радахъ повѣтовыхъ. На дармо глядалибысьмо тутка за слѣдами позитивнои працѣ економичнои. Дѣятельнôсть радъ повѣтовыхъ въ направленю назначенôмъ закономъ о повѣтовôй репрезентаціи представляєся у насъ майже яко tabula rasa и не ма другои автономичнои институціи, котрабы була для народу бôльше чужою и рôвнодушною якъ рады и выдѣлы повѣтовій. Селяне являются тутка вже лише яко декорація, котра не має ніякои участи въ самôй акціи. Коли прійде до роздѣлу яка голодова пожичка або запомога зъ фондôвъ краєвыхъ, то она розминаєся звычайно съ своєю цѣлію, бо она або переходитъ въ руки якихсь посередникôвъ межи радою повѣтовою а людностію, по бôльшôй части въ руки жидôвъ-шпекулянтôвъ, або дôстаєся яко премія тôлько тымъ высше згаданымъ орудіямъ панующои системы. Все мовчаливій и по бôльшôй части нечинній маршалки повѣтовій даютъ тôлько тогды знакъ свого житя, коли наближаются выборы до сойму або до рады державнои, або коли треба надати повѣтови руского краю цѣху польску. Тогды то стаютъ они звычайно на чолѣ повѣтовыхъ комитетôвъ выборчихъ, котрій всѣма способами, обѣцянками и грозьбами, грôшми и дарунками стараются повести справу такъ, щобы затерти слѣдъ рускои народности, єи житя и бажаня, щобы представителями руского народа явились люде, немаючій съ нимъ ніякого дѣла, неохочій вступатися не тôлько за права рускои народности, але хочьбы за економичній интереса сего народа. Окружній инспекторы и рады школьній своєю дорогою переводятъ высше згадану систему, накидаютъ рускимъ школамъ польскій книжки и педагогично-политичну „Szkoł-y“, мимо законôвъ заводятъ въ рускихъ школахъ польскій языкъ выкладовый и тôлько за тымъ глядятъ, щобы въ рускій дѣти впоювано не науку потрѣбну для ихъ житя, але якъ найбôльше польщины и щобы сельскій учителѣ переводили тую систему въ своихъ школахъ. Мы дôждалися часôвъ, коли окружній инспекторы не страхалися въ своємъ характерѣ ѣздити, яко агенты выборчого комитету польского. Чижь треба лучшои єще илюстраціи нашихъ громадскихъ и повѣтовыхъ ôтношень? А коли розглянемося въ справахъ соймовыхъ, въ справахъ кр. рады школьнои, то и тутъ не побачимо ôтраднѣйшого образу ôтношень межи Поляками и Русинами. Мы вже не разъ писали послѣдными часами о соймѣ и кр. радѣ школьнôй и не потребуємо на ново повторяти сказаного. Єсли станъ нашихъ соймовыхъ справъ навѣть пôсля признаня польскихъ послôвъ и польскихъ дневникôвъ до крайности сумный и безъôтрадный, то мы не потребуємо єще ажь пояснати, якъ сумнымъ и безôтраднымъ представляєся ôнъ що до ôтношеня повысшихъ краєвыхъ автономичныхъ властій до рускои народности, єи найживотнѣйшихъ правъ и интересôвъ. Мы не можемо тутъ наводити цѣлого ряду фактôвъ, якій нагромадились у насъ ôтъ часу, коли польска партія сталася въ краю дѣйстно єдиновладною. Мы не хочемо навѣть говорити о кривдахъ національныхъ, якій спали на Русинôвъ, а укажемо лише на одинъ фактъ чисто економичный. Обдовженье селяньскихъ грунтôвъ єсть безпе речно дуже серіознымъ фактомъ, такъ якъ оно веде до цѣлковитои заглады нашого селяньства, сеи головнои силы нашого краю. Зôбраній дата урядовій выказуютъ, що маємо задовженыхъ селяньскихъ посѣлостій вартости що найменше 12 миліонôвъ, котрымъ грозитъ лицитація задля довгу 3 миліонôвъ с. є. за четверту часть ихъ дѣйстнои вартости. Дванацять миліонôвъ поземельного капиталу переходитъ въ дорозѣ примусовôй въ руки шпекулянтôвъ-лихвярôвъ за три миліоны. Що тутъ ратувати треба и ратувати можна дуже легко — се рѣчь очевидна. Щожь робитъ соймъ? Соймъ не має трехъ миліонôвъ, щобы ними выкупити зъ рукъ лихвярôвъ землю вартости 12 миліонôвъ и уратовати селяньство, але ôнъ має три миліоны на будову соймового будынку и на трансверзальну желѣзницю, на выдатки дуже сомнительнои вартости, а въ кождôмъ случаю такій, котрібы можна ôтложити на лѣпшій часы. Сей фактъ илюструє нашу краєву господарку, котра опираючися на игнороваю руского елементу вразъ съ рускою народностію игнорує найживотнѣйшій справы существованя цѣлого краю. (Д. б.)

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Заболотова. *(Доля сельского учителя-Русина.)* Въ 60. ч. „Дѣла“ ВП. Подолянинъ въ своихъ „Письмахъ“ порушивши допись зъ пôдъ Заболотова умѣщену въ 43. ч. „Дѣла“, завзыває учителѣвъ, щобы оперлися безправному накидованю народнымъ школамъ и учителямъ книжокъ, котрыхъ ніякій плянъ школьный не приписує а Русинôвъ дотычныхъ мѣстцевостій, щобы вносили зажаленя впростъ на руки Намѣстника.

Забираємо въ тôмъ дѣлѣ голосъ, щобы представити ôтношеня нашихъ учителѣвъ въ Снятыньскôмъ окрузѣ и чи суть они въ станѣ середъ тыхъ ôтношень при найлучшôй воли опертися польонизаціи чисторускихъ шкôлъ народныхъ. Якъ вже читателямъ „Дѣла“ зъ дописій „зô Снятына“ вѣдомо, учитель Русинъ въ нашôмъ окрузѣ вже задля того одного, що єсть Русиномъ, пôдлагає особливôй контроли и званыхъ и незваныхъ „опѣкунôвъ“ народныхъ шкôлъ. Найменше пôдозрѣнье на учителя, — що признаєся Русиномъ и выступає яко Русинъ, що належитъ до якого руского товариства, що ôтбирає зъ почты рускій газеты, — муситъ учитель ôтпокутовати: або дôстанесь єму нагана, або перенесутъ єго въ инче мѣстце и въ додатокъ окричатъ „moskalem“. Найтяжше даєся убогому учителеви почути примусове перенесенье. За переношеньемъ учителя зъ мѣстця на мѣстце противъ єго волѣ и народа не промовляютъ ни взглядъ педагогичный ни матеріяльный. Що до першого взгляду, педагогичного, то рѣчь совсѣмъ ясна и природна, що учитель, чимъ довше ôнъ совѣстно и ревно трудится въ однôмъ мѣстци, тымъ успѣшнѣйшій будутъ єго труды и съ тымъ бôльшимъ довѣріемъ и поважаньемъ буде народъ ôтноситися до такого учителя, до науки и школы; що же до другого взгляду, то рôвно кождый муситъ признати, що переношенье руйнує учителя, позбавляє єго послѣдного шелюга зъ нужденнои єго платы, а що за тымъ конечно муситъ послѣдовати: учитель впадає въ гризоту, знеохоченье а неразъ и пропадає марно. Коли же мы переглянемъ случаѣ примусовыхъ перенесень учителѣвъ въ нашôмъ окрузѣ, то бачимъ, що учителѣ Русины потерпѣли тую кару тôлько за тое, що оставали що найбôльше рôвнодушными на польскій агитаціи въ школахъ а тôлько сповняли вѣрно и совѣстно обовязки учителя. На мѣстце ихъ въ чисто рускій школы понасылано учителѣвъ полякôвъ и учительокъ польокъ, котрій руского языка въ зубъ не умѣютъ, якъ то недавно сталося по перенесеню учителя Тофана зъ Снятына до Заболотова а зъ Заболотова до Княжого, на четверту посаду въ часѣ трилѣтнои службы!! Постановленій по селахъ учительки-польки не знаючій ни руского языка, ни письма, ни самого народу, не приносятъ хôсна просвѣтѣ, — дѣти ôтъ такои учительки научатся хиба цвенькати по польски: „ja pidzi na dwir, wun na mene ruca paperom“ и такъ in dulce infinitum, — не говоримъ вже о тôмъ, що дѣти станутъ взтыдатися своихъ батькôвъ-матерій, котрымъ судилося безъ знаня такои дуже высоко перецивилизованои бесѣды й умерати... Рѣчь ясна, що Русинъ учитель не буде, бо совѣсть єму заперечитъ, въ той спôсôбъ молоде руске поколѣнье выховувати и придержуючись буквы закона буде въ своѣй школѣ выкладати и говорити съ дѣтьми по руски. Пріѣздитъ до єго школы Снятыньскій инспекторъ и жадає, щобы сельскій дѣти плавно и поправно по польски говорили и писали, про рускій же языкъ ни чничиркъ, хотьбы и азбуки не знали. Чимъ же попишесь учитель передъ инспекторомъ и що єго за тое чекає? Я дôставъ нагану ôтъ п. инспектора за тое, що въ моѣй школѣ самій рускій дѣти не умѣли читати и писати по польски — хоть умѣли того всего дуже красно по руски.

Кромѣ згаданои въ дописи „зъ пôдъ Заболотова“ (ч. 43. „Дѣла“) тенденційнои „Исторіи Польщи, Литвы и Руси“ закупила Снятыньска окружна рада школьна єще спорый накладъ не менше тенденційнои и баламутнои книги: „Ojczyste Kłosy“, въ котрôй такожь мелеся на всѣ камѣня о „królach“ та „świętych“ польскихъ и розôслала, накинула тую книгу по всѣхъ сельскихъ школахъ. А цѣкава рѣчь, за якій и за чіи грошѣ купує окр. рада школьна такій книги, щобы обдаровувати ними рускій школы? Пôсля уставы на родичѣвъ, котрій не посылаютъ дѣтій до школы, накладаєся грошева кара або арештъ. Многій села въ нашôмъ окрузѣ платятъ рôчно такихъ грошій по 50, 100, 200 зр., а коли селянинъ, батько дитины, вже такій бѣдный, що и вереты въ хатѣ не має, то ôтсиджує арештъ. Я знаю села, зъ котрыхъ по 50 селянъ жандармы вели до арешту за непосыланье дѣтій въ школу, але все таки бôльша часть платитъ гривну. За тіи то „карній“ грошѣ закуповує рада школьна науковій приборы и книжки, за тіи грошѣ въ дарунку (sic!) дôстала кожда сельска школа межь иншими „Исторію Польщи, Литвы и Руси“, та „Ojczyste Kłosy“, — рускоижь книжки не розôслала окружна рада шк. ни однои, хотяй въ окрузѣ самій рускій школы и хотяй литература руска богата въ книжки науковій а, смѣло можемо сказати, богатша ôтъ польскои въ книжки популярній...

ВП. Подолянинъ завзыває, щобы интересованій Русины (селяне) вносили зажаленье впростъ на руки Намѣстника противъ накидованю тенденційныхъ книжокъ въ сельскій школы. Селянинъ нашъ темный, пригнетеный, убогій, котрый ôтъ рана до ночи думає тôлько о своѣй нуждѣ и кусніку чорного хлѣба не буде вглядавъ въ тое, якій книжки накидає окружна рада шк. въ єго школу и не має способу, хотьбы радъ, помочи учителеви въ случаю, коли той опербыся, якъ каже ВП. Подолянинъ. Зъ того отже выходитъ, и я старався тое представити, що при теперѣшныхъ ôтношеняхъ ни учитель ни селянинъ не годній запротестовати и опертися польонизаціи рускихъ шкôлъ. Але чи вже нема никого, кто бы мôгъ выступити въ оборонѣ рускои школы и руского учительства? На тое ôтповѣмъ: єсть много интелигентныхъ Русинôвъ, котрій засѣдаютъ въ радахъ шк. мѣстцевыхъ, радахъ окружныхъ, ба навѣть въ радѣ краєвôй. Они могутъ при кождôмъ случаю покривдженя рускои школы и Русина учителя запротестовати и опертися.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Parteitag ческихъ Нѣмцевъ въ Карльсбадѣ) ôтбувся 3. с. м. при участи около 2000 людій. Коли мѣскій полиціяне забиралися роздавати межи участникôвъ зъѣзду друковану, несконфискована резолюцію, я-

вився зъ староства урядникъ и заявивъ бурмистрови, що не вôльно тои резолюціи ширити. Пôсля того наступила нова конференція пословъ, на котрôй рѣшено предложити зборови змѣнену резолюцію. Збôръ отворивъ д-ръ Шмайкаль, голова довѣренныхъ ческо-нѣмецкихъ пословъ, привѣтною промовою. Тойже самъ д-ръ Шмайкаль зôставъ выбраный на предсѣдателя збору. Завôзваный референтъ, д-ръ Руссъ здававъ справу зъ першои резолюціи. На вступѣ своеи промовы взявъ ôнъ пôдъ критику теперѣшне министерство и такъ сказавъ: „Нынѣшне министерство зъ початку свого повстаня хотѣло стояти по надъ партіями, теперь же совсѣмъ перехилилось на сторону автономистôвъ. Теперь покликаный на министра чоловѣкъ (Дунаевскій), котрый через шѣсть лѣтъ незгоду въ партіи вѣрноконституційнôй бравъ за предметъ своихъ кпинъ, котрый насъ обсыпувавъ наругами и котрый стоявъ на чолѣ тыхъ, що проволокли регуляцію податку грунтового; чоловѣкъ, котрый задумує малû дефициты великими покрывати а що до заграничнои политики намѣряє для Австріи Польщу ôтбудовати. Именованье того чоловѣка єсть выповѣдженьемъ вôйны партіи вѣрноконституційнôй, — мы пôдняли рукавицю и хочемо борбу вести“. Д-ръ Русъ ôтчитавъ наконецъ резолюцію, котра такъ звучитъ: Третій ческо-нѣмецкій зъѣздъ партійный заявляє, що въ цѣлôй основѣ годится съ ухвалеными резолюціями на партійныхъ зъѣздахъ въ долѣшнôй Австріи (Медлингъ) и въ Моравіи (Бернѣ) и тіижь ухвалы за свои принимає. Зъѣздъ партійный ческихъ Нѣмцѣвъ высказує свое пересвѣдченье, що єднôсть Нѣмцѣвъ въ Чехахъ и свѣдомôсть солидарности съ прочими Нѣмцями монархіи єсть найконечнѣйшою потребôю. Зъѣздъ партійный въ цѣлости годится съ поступованьемъ ческо-нѣмецкихъ пословъ що до розпорядженя языкового и стверджує, що незадоволенье зъ згаданого розпорядженя не тôлько не зменшилось, але противно все взмагаєся“.

Тую резолюцію принявъ цѣлый збôръ одноголосно. Ôттакъ д-ръ Клиръ промовлявъ за потребою загального нѣмецко-австрійского зъѣзду партійного, щобы утворити для Нѣмцѣвъ розкиненыхъ спорадично межи Славянами именно, одно центральне мѣстце, зъ котрого они оперлибыся славяньскому напорови. Д-ръ Клиръ выразився: „Нѣмцѣ суть одинокимъ елементомъ въ Австріи, удержуючимъ цѣлôсть державну“. Ôтчитану резолюцію взглядомъ скликаня такого загального партійного зъѣзду всѣхъ Нѣмцѣвъ Австріи принявъ зъѣздъ рôвно безъ дебаты. Нарештѣ д-ръ Шлезингеръ здававъ справу зъ резолюціи дотычно нѣмецкого товариства школьного. Ôнъ представивъ, що таке товариство школьне єсть конечне при утиску нѣмецкого елементу въ школьництвѣ въ Галичинѣ, Уграхъ и Чехахъ. Зъѣздъ и тую резолюцію принявъ одноголосно.

(Рада державна) має бути скликана на 22. н. с. листопада.

(Угорскû дѣла.) Угорскій министеръ финансôвъ гр. Сапари предложивъ дня 4. с. м. въ угорскôмъ соймѣ финансове експозе о буджетѣ на р. 1881. Недобôръ выноситъ 24·76 милiонôвъ зр. и перевысшає недобôръ за сей рôкъ майже о пôвъ милиона. Такъ отже финансовû недоборы Угорщины не зменшаются, а ростутъ зъ року на рôкъ. Межи выдатками побôльшено позицію спôльныхъ выдаткôвъ о 2 мил. головно въ буджетѣ войсковôмъ. Замѣтити належитъ, що доси значна часть выдаткôвъ покрываєся спродажію державныхъ дôбръ. Угорщина має державныхъ дôбръ вартости 68 милiонôвъ; доси спродано за 18 милiонôвъ, теперь замѣряє министеръ продати за 30 милiонôвъ дôбръ, такъ що лишится еще тôлько 30 мил. Финансове положенье Угорщины єсть отже дуже сумне тымъ бôльше, що нема надѣи, щобы якъ выдвигнутися зъ сего положеня. Шукати причины взросту дефициту лише въ побôльшеню выдаткôвъ на войско, значитъ запôзнавати иншû далеко важнѣйшû причины. Сумный станъ угорскихъ финансôвъ єсть въ великôй части наслѣдствомъ злои господарки державнои, котрои правительство не хоче а властиво не може усунути по тôй простôй причинѣ, що тымъ утратилобы свою популярнôсть у тои масы сатрапôвъ, котрû набиваютъ свои кишенѣ при такôй господарцѣ. Мин. Сапари въ елигичнôмъ тонѣ згадавъ о взростаючôй силѣ скрайнои лѣвицѣ и ôтозвався, щобы партія либеральна зъорганизовалася и позыскала для себе всѣ елемента, котрû стоятъ на однôй основѣ с. є. узнаютъ звязь съ Австрією. Чи однакожъ така реорганизація партіи теперь правительственнои удастся, — се єсть власне головне пытанье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Маємо передъ собою ôтзывы россійскихъ газетъ и журналôвъ о обѣщенôй програмѣ гр. Льорисъ-Меликова. Они вповнѣ стверджаютъ нашû погляды высказанû въ тôмъ предметѣ въ попереднôмъ ч-лѣ. Оказуєся дѣйстно, що гр. Льорисъ-Меликови ходило не такъ о програму реформъ, якъ о тое, щобы приказати редакторамъ, обходитись бôльше осторожно и мовчаливо. Ось що пише журналъ: „Отечественныя Записки“: „Министеръ внутрѣшныхъ справъ прикликавъ до себе редакторôвъ съ специяльною цѣлію розъяснити имъ, щобы они не пôдбурювали на дармо прилюдной опинiи вступаючися за необходимостію втягнути соспôльнôсть до участи въ законодавствѣ и управѣ, чи то въ формѣ репрезентативныхъ зборôвъ европейскихъ (парляментôвъ), чи то въ формѣ бувшихъ давныхъ земскихъ соборôвъ, — що на ничого подôбного не заноситься и що єму с. є. гр. Льорисъ-Меликови подôбнû „мечтательныя разглагольствія прессы“ тымъ бôльше немилû, що на дармо розбудженû ними надѣи въ соспôльности навязуются до єго имени, хоть ôнъ не тôлько не одержавъ до такихъ реформъ нiякихъ повномочій, але й самъ лично имъ противный будучи того пересвѣдченя, що теперь головна задача въ тôмъ, щобы надати потрѣбну силу вже существуючимъ порядкамъ“. Се заявленье гр. Л. Меликова дуже добре поясняє цѣле теперѣшне положенье въ Россіи. Не тôлько жаданье конституціи, але й жаданье якихнибудь новыхъ реформъ „не сообразныхъ съ послѣдными учрежденіями старого порядка“ єсть пôсля автентичныхъ слôвъ гр. Л. Меликова „мечтательнымъ разлагольствованіємъ“. Застановившись надъ тою програмою гр. Меликова мимо волѣ насуваєся пытанье, чи не забераєся бувшій управитель верховнои комисіи а теперѣшный министеръ внутрѣшныхъ справъ до Сизифовои роботы? Тажь всѣ усилія всѣхъ попередникôвъ гр. Льорисъ-Меликова змѣряли именно й до того, щобы „старымъ порядкамъ надати потрѣбну силу“ и щобы жаданье всеи россійскои соспôльности и всѣхъ народôвъ европейскои Россіи „сообразить и згармонизовать съ послѣдными учрежденіями стараго порядка“, а если тое не удалось ни гр. Толстому, ни ген. Гуркови, ни навѣть самому гр. Л. Меликови, то чижь [illegible] выйде добра для Россіи зъ нового заявленя, що тая робота повороту до старого порядку на ново розпочинаєся? Мы скажемо еще бôльше. Доси колысалася переважна часть россійскои соспôльности въ надѣяхъ на реформы и то доволѣ широкû реформы гр. Льорисъ-Меликова и ôнъ самъ розсылавъ въ Европу вѣсти о замѣреныхъ великихъ реформахъ. Тая переважна часть росс. соспôльности ôтвернулась задля тыхъ надѣй ôтъ нигилистичнои агитаціи и тôлько для того притихла тая агитація на якійсь часъ. Колижь теперь росс. соспôльнôсть почула зъ устъ самого гр. Л. Меликова, що тіи надѣи були лише мрѣями — „мечтательнымъ розглагольствованіємъ“, то можна дуже сомнѣватися, чи теперь удастся гр. Льорисъ-Меликови „надати потрѣбну силу вже дотеперь существуючимъ порядкамъ“, такъ якъ головне пытанье власне въ тôмъ почиває, для чогожь тіи порядки, если они такъ добрû, не маютъ потрѣбнои силы и чи вырôвнає сила гр. Л. Меликова безсильности тыхъ порядкôвъ? Мы можемо собѣ представити, якъ сильно розчаруваласа россійска соспôльнôсть такимъ категоричнымъ заявленьемъ. Мы вже не говоримо о Русинахъ жiючихъ въ Россiи або о Полякахъ, для котрыхъ пытанье реформъ, єсть заразомъ пытаньемъ жития и розвою народности, — мы говоримо тутъ о самôй великорускôй соспôльности, котра разъ вразъ въ своихъ часописяхъ толкувала о здряхлѣлости и „несостоятельности“ тогожь самого старого порядку, за котрого пôддержанье береся на ново гр. Меликовъ, котрои цвѣтъ интелигенціи кôлька мѣсяцѣвъ назадъ на Пушкиновскôмъ празнику такъ горячо вступався не тôлько за наданьемъ свободы Россiи, але й за тымъ, що Россія понесе свою свободу еще й другимъ народамъ? Якжежь то прiйме тая великоруска интелигенція въ своимъ серци заявленье, що все тое була лише „мечта и илюзія“? Тожь не безъ терпкои ироніи пише ляконично „Голосъ“: „Важно при тôмъ, що область „илюзій“ означена съ достаточною ясностію. Редакціямъ категорично заявлено, якû „илюзіи“ уважаются теперь найшкодливѣйшими“. Всѣ россійскû газеты, боячись очевидно высказати явно свôй судъ о новôй програмѣ гр. Меликова, высказуются о нѣй менше бôльше тыми ляконичными словами: „однû найдутъ тую програму дуже недостаточною, другû скажутъ, що всежь таки бодай що небудь зробится для приготовленя новыхъ реформъ“. Гдеякû газеты вже й застановляются надъ тымъ, що значитъ дати „потрѣбну силу дотеперь вже существуючимъ порядкамъ“. И такъ „Новости“ обговорюютъ одну зъ важнѣйшихъ реформъ, якû пôдносилися доси часописями, а котра теперь належитъ тожъ до ряду „илюзій“, — именно свободу печати. Єсли знов має надатися „потрѣбна сила дотеперь существуючимъ порядкамъ“, то конечно до ряду тыхъ порядкôвъ належатъ и такъ званû „конфиденціональнû“ циркуляры выдаванû ôтъ часу до часу яко доповненье прасового закона. Щожь выйде зъ того? „Можна смѣло сказати — пишутъ „Новости“ — що пôсля теперѣшного прасового закона и тыхъ „конфиденціональныхъ“ циркулярôвъ кождый нумеръ першои-лѣпшои газеты єсть чистымъ переступствомъ зачавши ôтъ заголовка а закôнчивши на пôдписи редактора. И такъ до офиціяльно затвердженого заголовка газеты додано злишне слово: литературна, економична, або яке инше, а се пôсля згаданыхъ законôвъ заборонено. Въ оголошеню передплаты починено гдеякû облегченя для пренумерантôвъ, — а се тожъ заборонено. Въ передовôй статіи фигуруютъ недозволенû выводы о французско-россійскôмъ союзѣ або о ретроградной политицѣ кн. Бисмарка — и се переступство! Въ хроницѣ наводятся уступы зъ „Русской Старины“ (мѣсячникъ посвященый исторіи. *Пр. Р. Д.*) — и сего не можна, бо газета входитъ въ категорію специяльныхъ журналôвъ. Въ рубрицѣ „провинціональна почта“ напечатаный текстъ колективнои петиціи московскихъ студентôвъ врученои п. министрови просвѣты,— не можна, переступство! Въ ôтдѣлѣ анонсôвъ напечатана реклама о „мальцъ-экстрактѣ“ Гоффа — и сего не можна, бо печатанье тыхъ реклямъ перенявъ инспекторъ типографій и т. д. Все тое єсть переступствомъ и може потягнути за собою дуже серiознû и тяжкû кары. Мы нарочно выбрали самû дрôбнû случаѣ. А щожь сказати о важнѣйшихъ?! О нихъ теперь при установившôйся взглядной „свободѣ печати“ навѣть не можна говорити. Скажемо тôлько, що якбы „главное управленіе по дѣламъ печати“ (цензура) було задумало въ послѣдныхъ трехъ мѣсяцяхъ руководитися „съ надлежною силою“ прасовымъ закономъ и тыми сотнями „конвенціональныхъ“ циркулярôвъ, то нынѣ въ цѣлôй Россiи не булобы ни однои газеты, и поле россійскои печати представлялобы такъ сказати, tabulam rasam“. Щожь теперь станеся, если гр. Льорисъ-Меликовъ схоче и тутъ надати „потрѣбну силу дотеперь существую[illegible]рядкамъ?“ То[illegible] дармо починаютъ россійскû газеты на ново згадувати о „злобѣ дня“.

Зъ Украины доходятъ сумнû вѣсти. „Нашôй Украинѣ — пише *Одесскій Вѣстникъ*, грозитъ страшне нещастье — голодъ. Збôжа понищивъ жукъ, сѣно не уродило, баштаны посохли, на все неурожай, овочѣвъ совсѣмъ не було. Тяжка надходитъ зима; грошій не ма, хлѣба не ма, худобы ничимъ кормити, та и топити не ма чимъ, бо й соломы — сего головного палива нашого — не ма сего року. Мужики говорятъ: „Отъ коли вже конець прійшовъ: дѣти вымерли ôтъ обкладокъ (дифтеріи), неврожай та жукъ такъ зробили, що не тôлько ѣсти, а й топить ничимъ, на все неврожай, на все дорого, а грошѣ где хочь бери на подушне! Десь самъ Господь ôтступився ôтъ насъ“. Такû сумнû вѣсти надôйшли вже зъ Полтавскои и Екатеринославскои губерніи, а здаєся и въ другихъ губерніяхъ не лучше. Селяне вже теперь кормлятся грисомъ (80 коп. за пудъ грису), або покидаютъ хаты и йдутъ просити ласкавого хлѣба. Въ селѣ Кривôмъ Розѣ стоитъ вже 150 хатъ пустками. Всѣ наслѣдства голоду, якъ крадѣжь и т. д. — проявляются въ широкихъ розмѣрахъ. До того всего правительство забираєся стягати податки съ цѣлою строгостію!

Туреччина. Справа чорногорско-турецка знов вôйшла въ стадіюмъ переговорôвъ и демонстраційна фльота якъ стояла такъ стоитъ безчинно, хиба тôлько съ тою рôжницею, що впередъ стояла въ портѣ Гравозы а теперь задля бôльшои догôдности перенеслась въ пристань Боко-ди-Катаро. Порта вручила дня 4. жовтня ноту амбасадорамъ, въ котрôй заявляє, що улягаючи натискови державъ рѣшилась увôйти съ державами въ угоду взглядомъ всѣхъ залягаючихъ пытань. А именно правительство турецке постараєся наклонити Альбанцѣвъ до ôтступленя Дульциня Чорногорѣ пôдъ условіемъ, що буде занехана демонстрація морска и удержане status quo на всходѣ скодарского озера. Остаточне управильненье справы чорногорскои послѣдує пôзнѣйше. Що до справы греческои Порта предкладає граничну линію, починаючуся на пôвночи ôтъ Вольо, а идучу на полудне ôтъ Ляриссы, Мецова и Янины ажъ до горла рѣки Арта. Дотычно реформъ въ Арменiи Порта обѣцює перевести ихъ въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ. Реформы европ. Турціи зôстануть такожь переведенû, о скôлько на тое цѣлôсть державы позволитъ. Яко условіє приступленя до всѣхъ тыхъ реформъ предкладає Порта занеханье демонстраціи фльотъ.

Тое предложенье Турціи приняли державы а именно Англія съ великимъ негодованьемъ. Всѣ дуже добре пôзналися на хитрости Порты, котра вѣрна своѣй повсечаснôй политицѣ зволѣканя и симъ разомъ хоче отуманити Европу. Державы чекаютъ на предложенье ôтповѣди Портѣ на еи послѣдну ноту, котру то ôтповѣдь має зредаговати и предложити державамъ Англія. Всѣ згôдно удержуютъ, що ôтповѣдь буде ôтмовна.

Италія. Въ Италіи знов живѣйше розгорѣлася борба межи принципомъ монархичнымъ а республиканьскимъ. Старый Гарибальди горячій приклонникъ республиканьского принципу вступивъ до акціи противъ правительства. Ото передъ кôлькома днями опустивъ ôнъ островъ Капреру и прибувъ кораблемъ съ старыми своими товаришами до Генуи. Гарибальди и на островѣ Капрера не сидѣвъ спокôйно, все ôтъ часу до часу посылавъ до Италіи листы и посланія, въ котрыхъ безъ боязни и остро выступавъ чи противъ короля, чи противъ министерства. До такихъ посланій правительство италійске вже навыкло и не потягало до отвѣчательности чоловѣка, котрого имя сталося предметомъ національного культу, бо оно тѣсно, нерозлучно звязане съ ôтродженьемъ Италіи. Ни правительство отже ни поодинокû люде не можутъ обходитись съ Гарибальдемъ якъ съ простымъ обывателемъ державы — Гарибальди de facto стоитъ въ очахъ Италiянцѣвъ понадъ правительствомъ и єго особа мовбы короля якого єсть нетыкальна. Коли минувшого року одинъ италійскій журналистъ написавъ брошуру противъ Гарибальдiого, зôставъ за свою ôтвагу замордованый штилетомъ. Кто поручитъ, чи така сама доля не стрѣтилабъ и прокуратора державного, котрый ôтваживбыся внести актъ обвиненя противъ народного героя, любимця, за образу короля або за взбуренье публичного супокою. Такъ отже боялось правительство Гарибальдого, коли ôнъ сидѣвъ на Капрерѣ, але никто и не думавъ о тôмъ, що старець Гарибальди опуститъ коли островъ и прибуде до Италіи. Ажь ось зъявляєся ôнъ въ Генуи. Цѣль єго подорожи докладно не звѣстна, але безпосередна еи причина дуже добре звѣстна. Гарибальди обурився, що єго зятя, генерала Канціо вкинено до вязницѣ за полицiйне переступство. На вѣсть [illegible]разъ съ своимъ сыномъ зятя [illegible] достойнство депутованого, бо, якъ писавъ въ своѣмъ листѣ, не хоче брати участи въ тѣлѣ законодательнôмъ такои державы, „где тôлько Єзуиты та вороги державнû маютъ правну охорону, а где права правого обывателя державы топчутся ногами“. Але Гарибальди не поперестав на тôмъ листѣ, ôнъ задумавъ еще бôльше покарати италійске правительство и прiѣхавъ лично до Генуи, где зять єго ôтсиджує кару въ арештѣ. Правительство не тôлько обавляєся того, що Гарибальди зажадає увôльненя зятя, але боится еще чогось бôльше, а именно, щобы Гарибальди не сказавъ слово народови Генуеньскому и щобы тойже не выдеръ силоюмôцею зятя старого, обожаємого рицаря зъ вязницѣ. Не диво про тое, що правительство узнало потрѣбнымъ вскрѣпити гарнизонъ въ Генуи, въ мѣстци, где Гарибальди може бôльше якъ всюда любленый и почитаный. До непорядкôвъ моглобы отже дуже легко прiйти и министерство въ клопотѣ, що дѣяти на случай непорядкôвъ, чи уступити передъ Гарибальдимъ, чи потягнути єго до отвѣчательности. Въ першôмъ выпадку правительство показалобыся слабымъ, въ другôмъ кабинетъ Кайролiого засудивбыся на упадокъ. Не диво отже, що правительство радо, щобы Гарибальди вертавъ якъ найскорше назадъ на Капреру, та щобы не ôтбувавъ трiюмфальнои подорожи по другихъ мѣстахъ Италіи.

Цѣла тая справа кидає ярке свѣтло на ôтношенье межи италійскими республиканцями а правительствомъ монархичнои Италіи. Италійске правительство, котре на кождый случай въ великôй части завдячує Гарибальдому сполученье и вызволенье Италіи, довгій часъ не тôлько толеровало рухъ, котрому предводивъ и предводитъ Гарибальди, але само навѣть спріяло розростови товариства „Italia irredente“, котре зъ однои стороны стремитъ до вызволеня невызволеныхъ еще „частій Италіи“ (Трієстъ, полудневый Тироль, Ницца и Сабавдія), але зъ другои стороны єсть наскрôзь республиканьске. Теперь, коли дѣятельнôсть республиканцѣвъ пôдъ могучимъ проводомъ Гарибальдого на ново починає объявлятися съ великою силою, правительство съ страхомъ хапаєся до средствъ насильныхъ, але чи трохи не запôзно? Идею республиканьску въ Италіи пôдсычує такожь и италійскій шовинизмъ, що въ кождôмъ случаю каже сомнѣватися о успѣшности замѣрôвъ правительства.

НОВИНКИ.

— На сегодня рано о 9. год. вызначено було **засѣданье комисіи для ухвалы статутôвъ вдовичо-сиротиньского фонда**, котрû маютъ бути предложенû загальному зборови ôтпоручникôвъ деканальныхъ. На тое засѣданье завôзвано кромѣ всѣхъ членôвъ капитулы и позамѣстцевыхъ членôвъ комисіи еще п.п. сов. Децыкевича, яко правительственного комисаря, и адвокатôвъ д-ра Горецкого и д-ра Яминьского.

— Загальнѝ зборы **фил. „Просвѣты“ въ Золочевѣ** ôтбудутся 20 жовтня (1 н. с. падолиста).

— **Першій загальный збôръ** членôвъ тов. „Руска Бурса“ въ Бережанахъ ôтбудеся 13 н. с. жовтня о 3. год. по пол. въ сали рады громадскои. Дневный порядокъ: справозданье комитету — выбôръ Выдѣлу — внесеня. М. Глебовицкій, председ.

— **Въ Перемышли** мае бути утворена филія австр. національного Банку.

— До принятя **въ львôвске духовне сѣменище** на першій рôкъ богословія зголосилося 60 убѣгателѣвъ, принято однакожь тôлько 22 питомцѣвъ и 5 екстернистôвъ. Принятѝ яко питомцѣ пп.: 1) Ник. Демчишинъ, 2) Вл. Сойка, 3) Мих. Свѣтенькій, 4) Стеф. Высочаньскій, 5) Дим. Розлуцкій, 6) Романъ Яросевичь, 7) Вл. Громницкій, 8) Теодоръ Мурзакъ, 9) Ив. Устіяновичь, 10) Евг. Петрушевичь, 11) Мих. Киршакъ, 12) Ник. Левицкій, 13) Мих. Левицкій, 14) Ник. Поджарко, 15) Іосифъ Мончаловскій, 16) Мих. Єднакій, 17) Миронъ Буглевичь, 18) Ал. Левицкій, 19) Анатоль Луцыкъ, 20) Клим. Роснецкій, 21) Вл. Поховскій и 22) Корн. Сеникъ. На екстерну принятѝ пп.: 1) Григ. Рыбчакъ, 2) Иляр. Пачовскій, 3) Дим. Хоминъ, 4) Петро Крыпякевичь 5) Вас. Мовчко.

— **Новый Канёвскій — графъ Дрогоевскій.** Во Львовѣ стався передъ кôлькома днями случай, котрый дуже обуривъ жительство Львова. До каменицѣ Штроменгера при ул. Кароля-Людвика прійшовъ на подвôрье невидющій катаринкарь и почавъ грати. На другôмъ же поверсѣ каменицѣ „золота молодѣжь“ грала въ карты. Катаринка — инструментъ занадто вже демократичный и паньскѝ уха его не зносятъ, тымъ бôльше пôдъ часъ такои аристократичнои гры, якъ гра въ карты. Одинъ зъ грачѣвъ розказавъ катаринкареви сейчасъ забиратися, але катаринкарь, котрому якось щастилось на тôмъ подвôрю, гравъ дальше. Я. Дрогоевскій зъ той золотой молодѣжи, гр. съ холодною кровію до своихъ [illegible] 4. року, каже „я его застрѣлю“. Товаришѣ очевидно ничого противъ тому не мали, бо гр. Дрог. взявъ т. зв. „вѣтрôвку“ (Luftpistole) и зъ ôкна выцѣливъ въ голову катаринкареви. Тымчасомъ на подвôрю и въ каменици всѣ здивовалися: що за чудо, що катаринка середъ нуты урвала, що катаринкарь захитався и повалився на камѣнье. По хвили остовпѣня бачутъ: катаринкареви зъ головы кровь жбухомъ лльеся а также бачутъ: збѣгае на подвôрье якійсь паничь и втискаючи 5 зр. жѣнцѣ слѣпого катаринкаря, котра свого мужа провадила, розказуе, щобы якъ найскорше заберались съ катаринкою. Ну, за кульку въ голову 5 зр. — то не зле оплачено але що зъ того, коли катаринкареви голова пôдплыла на плытахъ кровію и люде побѣгли вже до полиціи и спровадили поліціянôвъ и комисаря. Комисарь розвѣдавши, що и якъ, потрудився до „ясного“ панича графа Дрог. и проказавъ ему звычайну формулку: „Въ имени права арештую!“ Така зухвалôсть п. комисаря мусѣла уразити товаришѣвъ ясного графа и они запротестовали: „Якъ то, пана графа „свѣтъ“ знае, якъ можна его арештовати?!“ Але комисарь таки арештовавъ графа а коли его провадивъ на полицію, ôнъ съ графôвскою повагою закричавъ: „Добре, я иду, але берѣтъ и его (катаринкаря)!“ (Се значило: тамъ покажеся, кто виненъ, чи я, чи ôнъ.) На другій день урядова „Gaz. Lwow.“ донесла въ полиційныхъ вѣдомостяхъ, що чорезъ неосторожнôсть гр. Д. пострѣливъ въ голову катаринкаря. Мы скажемо съ Dzien. pol.: „знаемо, о що урядовôй Gaz. Lwow. иде!“ Зъ неосторожности можна стрѣлити сидячи въ комнатѣ другого поверха катаринкареви на подвôрю въ саму голову! Черезъ неосторожнôсть мôгъ бувъ застрѣлити котрого свого картяного партнера, але не катаринкаря! Dzien. pol. постарався о докладнѝ информаціи о гр. Дрог. и довѣдався, що се не першій разъ доказавъ ôнъ своеи рицарскости вѣтрôвкою. Гр. Дрог. выстрѣлювавъ людямъ шибы, одному панови пролетѣла кулька по при саме лице, другому старцеви понадъ капелюхъ, що властитель каменицѣ зъ той причины вымовлявъ ему мешканье а кôлька разôвъ дѣло и до полиціи доходило, але все якось графови уходило... Мы дивуемось, длячого, коли рѣчь вже о власти опиралась, не потягнено графа до отвѣчательности за посѣданье такого скрытоубійчого оружія якъ Luftpistole, котре предсѣ не есть що инше, якъ заборонена закономъ Windbüchse? Не знаемо, якъ теперѣшна справа гр. Дрогоевского скôнчится, довѣдуемось тôлько, що полиція передала его судови а судъ по переслуханю выпустивъ, вѣроятно, на вольну стопу.

— **Именованя учительскѝ.** Рада школьна именовала тымчасового учителя етат. школы въ Бабуховѣ, Николая Остаповича, дѣйстнымъ учителемъ тамже.

— Звѣстный композиторъ **Офенбахъ умеръ** въ Парижи.

— **Тютюну** тôлько найлучшѝ сорты подорожѣли а гдеякѝ зъ нихъ навѣть дуже значно. Такъ н. пр. „киръ“ подорожѣвъ зъ 92 кр. на 3 зр. 50 кр. а зъ 1 зр. 5 кр. на 4 зр.; „серагліо“ зъ 83 кр. на 1 зр. 5 кр., „суперфайнъ“ зъ 6 зр. 50 кр. на 8 зр. и т. д.

— **Дальшѝ жертвы на Бурсу филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.** Въ Пôдгôрцяхъ (въ монастыри ОО. Василіянъ дня 10 м. м. вплынули: жертвы по церквѣ 7 зр. 92½ кр., о. Осмѣловскій игуменъ 2 зр. 15 кр., о. Корчиньскій Петро 50 кр., о. І. Цегельскій зъ Сассова 1 зр. Въ Питричахъ дня 20 м. м.: жертвы по церквѣ 6 зр. 37 кр., о. Корчиньскій Александръ зъ Сассова 1 зр., о. Струминьскій зъ Скварявы 50 кр., о. Дорожиньскій зъ Берлина 1 зр., панѣ О. Дорожиньска зъ Берлина 1 зр., о. Таначкевичь зъ Закомара 1 зр., п. Блонеровичь кандидатъ нотар. зъ Бродôвъ 1 зр., дрôбнѝ датки ôтъ ч. гостій 5 зр. — Жертвы зôбранѝ въ церквѣ въ Краснôмъ дня 1 серпня 1880 5 зр. 73 кр., о. Матковскій 1 зр., дрôбнѝ датки 1 зр., въ церквѣ Олеськôй 8 зр. 11 кр., въ церквѣ Пôдлыскôй 3 зр. 2 кр., въ Бужку 2 зр. 64 кр. — Всего разомъ 49 зр. 94½ кр.

Ôтъ Выдѣла филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Школьнои Часописи** вышли вже 2 числа и мѣстятъ въ собѣ кромѣ статій науково-педагогичныхъ, дописи, вѣсти и новины зъ краю, стоячѝ въ звязи съ нашимъ шкôльництвомъ, именованя и конкурса учительскѝ, всячину, библіографію и т. д. Головнѣйшѝ статіи въ 1 числѣ: Учителѣ и ихъ вліянье, Якъ учити въ першôй клясѣ дѣти, котрѝ зачали ходити до школы? — въ 2 числѣ: Чи належитъ при выхованю дѣтей уживати кары тѣлеснои, чи нѣ? Продовженье статіи: Якъ учити въ першôй клясѣ дѣти; краева конференція учительска въ Зальцбургу, и т. д. Перше число вышло въ другôмъ накладѣ.

— Въ россійскôмъ театрѣ въ Одесѣ ôтбуваются малорускѝ представленя. Межи штуками представлеными съ великимъ поводженьемъ находимъ загально звѣстнѝ и любимѝ творы драматичнѝ Шевченка (Назаръ Стодоля), Котляревского (Наталка Полтавка), Основяненка (Сватанье на Гончарѣвцѣ) и другѝ у насъ еще не знанѝ.

— Зъ печатнѣ „Ставропигійского Института“ вышла брошура посвящена памяти недавного цѣсарского посѣщеня „Народного Дому“ пôдъ заг. **„Его ц. и к. Величество Францъ-Іосифъ I. въ „Народномъ Домѣ“** дня 2. (14.) вересня 1880 г. Подалъ А. Н. Щербанъ. 1880. Львовъ“. 8-ка стор. 22.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Львôвскій межинародный торгъ збожевый** зôставъ дня 4 с. м. ôткрытый съ сали ратушевôй въ присутности Намѣстника и маршалка краевого. Въ сали було до 500 купцѣвъ и продуцентôвъ. Предсѣдатель комисіи збожевого торгу, Августиновичь выразивъ въ привѣтнôй промовѣ надѣю, що во Львовѣ заложится съ часомъ сталый складъ збôжа. Справозданье жнивъ зъ р. 1880 констатуе, що въ всхôднôй Галичинѣ жнива пшеницѣ сего року щасливѣйшѝ якъ минувшого, бо сегорôчна продукція пшеницѣ выноситъ 3,166.278 гектолитрôвъ о 651,577 гектл. бôльше якъ мин. р. Жито мимо неспріяючои погоды доло лучшій результатъ. Пересѣчный выдатокъ жита: 11 гектол. зъ гектару. Всего жита въ всхôдн. Галич. дали сегорôчнѝ жнива 3,653.100 гектл. о 225.104 бôльше якъ минувш. р. Ячмѣнь сего року также належитъ до лучшихъ. Овесъ давъ добрѝ жнива, всего 8,479.318 гектл. майже 2 милионы бôльше якъ мин. р. Що же до жнивъ гречки, гороху и бобу то не можна назвати ихъ добрыми. Кокорудза и бараболя, о кôлько вѣсти зъ вересня свѣдчатъ, добрѝ.

Дня 5 с. м. о год. 2. по пол. зôставъ торгъ замкненый. Пôсля записокъ секретаріяту продано въ двохъ дняхъ: 20.035 мѣхôвъ (мѣхъ = 100 кильогр.) пшеницѣ, 6.900 жита, 950 ячменю, 1240 гороху, 650 рѣпаку, 150 лнянки, 800 кокорудзы, 800 муки, 100 ôвса, 100 проса, и 1800 ведеръ оковиты, Пересѣчнѝ **цѣны:** пшениця 10½ жито 9½, ячмѣнь 7, горохъ 10, рѣпакъ 1,½, снянка 10, оковита 13½, кокорудза 6¼, мука житна 15½, овесъ 5½, просо 6 зр. Продано отже пшеницѣ за 210.367 зр., жита за 65.550, ячменю за 6.650, гороху. за 12.400, рѣпаку за 7.475, лнянки за 1.500, оковиты за 24.300, кокорудзы за 5.000, муки за 3.100, ôвса за 550, проса за 600. Загальна трансакція выноситъ 337.392 зр. Много заключеныхъ интересôвъ крôмъ того не зголошено до секретаріяту. Менше бôльше продано 40.000 мѣхôвъ збôжа (400 вагонôвъ по 100 мѣхôвъ въ одинъ вагонъ). Найбôльше закуплено до Шлезка, Моравы, Чехъ и южнои Нѣмеччины. Великій попытъ бувъ за плодами струковыми. На хмѣль не було попыту.

Рôвночасно съ торгомъ збожовымъ ôтбулась и выстава хмелю краевого. Срѣбный медаль одержавъ межи иншими о. Клемен. Дзеровичь зъ Топорова.

Обвѣщенье.

Комитетъ Бурсы филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ завѣдомляе всѣхъ П. Т. членôвъ, що дня 20. вересня (1. падолиста) 1880. ôтбудутся въ Золочевѣ въ сали Рады повѣтовои загальнѝ зборы съ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1. Справозданье комитету. 2. Провѣренье касы. 3. Змѣна гдеякихъ постановъ статута товариства. 4. Внески и интерпеляціи членôвъ. 5. Выбôръ комитета на рôкъ 1880/81.

Звертаючи увагу Вп. членôвъ на се, що на порядку дневнôмъ поставлено змѣну статутôвъ и що до комплета зборôвъ доконечна присутнôсть що найменше 20 членôвъ, комитетъ надѣеся, що ВП. члены на тѝи зборы якъ найчисленнѣйше являтся.

Ôтъ комитету Бурсы филіи „Просвѣты.“

Въ Золочевѣ дня 17. (29.) вересня 1880.

Константинъ Телишевскій, секретарь. *Сидоръ Езерскій*, голова.

Оповѣстка.

Выдѣлъ академичного руского товариства **„Дружній Лихвярь“** мае честь повѣдомити Вп. Академикôвъ-Русинôвъ, що вписы до тогожь товариства ôтбуваются щоденно рано ôтъ год. 10—1 въ льокали товариства „Просвѣта“ при ул. Краковскôй ч. 14.

Ôтъ Выдѣлу „Дружного Лихваря“.

Чайковскій, предсѣдатель.

ПОДЯКА.

Комитетъ першого загального збору рускихъ академикôвъ мае честь подяковати п-ѣ Т. Романовичь, директорцѣ русько-народного театру за ласкаве ôтступленье своего забудованя на ôтбутье збору а п. М. Бѣлоусови за ôтступленье своихъ комнатъ на помѣщенье академикôвъ.

За комитетъ: Ярославъ Окуневскій.

Подяка.

Вже на першу ôтозву комитета бурсы им. св. о. Николая въ Золочевѣ поспѣшивъ одинъ зъ першихъ: Достохвальный институтъ „Народный Дôмъ“ съ одноразовою запомогою въ высотѣ 50 зр. а. в. для згаданои бурсы. Протое Выдѣлъ тоиже бурсы уконституовавшися уважае своимъ обовязкомъ сей благородный даръ института „Народный Дôмъ“ подати до прилюдной вѣдомости а заразомъ и зложити свою искреннѣйшу подяку съ тимъ увѣреньемъ, що Выдѣлъ всѣма силами буде старатися зъ великои своеи задачи совѣстно вывязатися.

При случаю упрашае также выдѣлъ тыхъ Панôвъ, котрѝ власноручно вписалися въ члены бурсы, о надôсланье якъ найскорше членьскои вкладки. „Bis dat qui cito dat.“

Ôтъ Выд. Братства и бурсы им. св. о. Николая.

Въ Золочевѣ дня 22. вересня 1880.

Конкурсъ

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень.

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ намѣряючи якъ до теперь такъ и на будучнôсть займатися справами руского народного театру взывае всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1881 до 31 грудня 1881 у Львовѣ и по за Львовомъ въ Галичинѣ рускѝ драматичнѝ представленя, щобы взглядомъ такого уряджуваня представлень свои оферты выдѣлови „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (улица Краковска ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 3. (15 лат.) падолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенѝ:

1) Имя крестне и родове и мѣстце пробуваня оферента.

2) Число представлень, котрѝ ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1881 р.) намѣряе урядити съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представлень мае припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а также и репертоару, якій референтъ посѣдае.

3) Пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадае.

Поодинокѝ точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта принятою буде.

Прочѝ рускѝ газеты просимъ о ласкаве повторенье нынѣшного конкурса.

Львôвъ дня 8 жовтня 1880.

(1—3) Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“.

Конкурсъ

на творы драматичнѝ.

Въ мысль рѣшеня выдѣлу „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ розписуеся симъ конкурсъ на творы драматичнѝ (трагедіи, драмы, мельодрамы, комедіи), на котрѝ вызначаеся преміи ôтъ 100—200 злр. а. в. На першôмъ мѣстци стоятъ творы драматичнѝ народнѝ, основуючѝся отже на исторіи, обычаяхъ, переказахъ, въ загалѣ житю нашого народу. Премiованѝ творы остаются власностію автора, а „Бесѣда Руска“ позыскуе лишь право представляти ихъ на сценѣ. Но право представленя прислугуе выключно лише „Бесѣдѣ Рускôй“. Каждый авторъ зволитъ тому означити свою працю якимсь осôбнымъ знаменемъ, не пôдписуючи свого имени, а долучаючи тоежь окремо въ опечатанôмъ листѣ и прислати на руки выдѣлу „Рускои Бесѣды“ (Львôвъ улиця Краковска ч. д. 14) найдальше до 1 липня 1881.

Взоровѝ переводы писателѣвъ заграничныхъ, великорускихъ, нѣмецкихъ, французскихъ и иншихъ, рôвножь премiюются.

Прочѝ рускѝ газеты просимъ о ласкаве повторенье нынѣшного конкурса.

Ôтъ выдѣлу „Рускои Бесѣды“.

Львôвъ 1 жовтня 1880. (1—3)

Курсъ львôвскій зъ дня 7. л. жовтня 1880.

безъ текучого куп. / безъ купону	платятъ (австр. валютою) р. кр.	жадаютъ (австр. валютою) р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	277 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163 —	166 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 —	98 —
„ „ „ по 4% ав.	91 30	92 30
„ „ „ по 5% ав. період.	97 —	98 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 —	102 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 -	94 -
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	96 75	97 75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 -
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 25
„ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 52	5 62
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 35	9 45
Пôвимперiялъ	9 63	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 73
„ „ паперовый	1 20	1 22
100 марокъ нѣмецкихъ	57 85	58 50
Серебро	89 50	100 50

Кто безъ Учителя

по

англійски або *нѣмецки*

французски

хоче научитися, най уживае до сего 25-лѣт. досвѣдомъ усовершеныхъ **Ориг.**-научныхъ листôвъ пôсля методы **Toussaint-Langenscheidt** (29 выд.). **Листы на пробу** à 1 М. для кожд. языка вразъ съ проспектомъ (Перек. почт.) записовати ôтъ Langenscheidt'sche Verl.-Bhdlg. Berlin SW., Möckernstr. 133. (1—?)

Поручаю Высокопочт. моимъ Землякамъ

мою ново отворену

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОГО ОДѢНЯ

при ул. Соôѣского пôдъ ч. 1. (побôчь торговлѣ Шумана),

где хорошою роботою и добôрною матеріею старатись буду руску Публику **совсѣмъ вдоволити.**

Замовленя приймаю въ мѣстци и зъ провинціи.

Съ глубокимъ поважаньемъ:

И. Абрысовскій,

3—3 *мужескій кравець во Львовѣ.*

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаеся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуеся. Ктобы отже бажавъ набути еще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Инститита“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (5 -?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Маркилъ Желехôвскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.